

ประมวลกฎหมายปกครอง

พร้อมเชิงอรรถประกอบ

- ★ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
- ★ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ศ.ดร.อัคราพร จุฬารัตน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961156808

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประมวลกฎหมายปกครอง

ศ.ดร.อัคราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประมวลกฎหมายปกครอง

ศ.ดร.อักษราทร จุฬารัตน

สงวนลิขสิทธิ์ในรูปแบบ ทรัพย์สินทางปัญญาและเชิงอรรถ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม ๒๕๕๗

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

ISBN 974-91972-9-1

ปกแข็งราคา ๕๐๐ บาท

ปกอ่อนราคา ๓๐๐ บาท

จัดพิมพ์โดย สวัสดิการสำนักงานศาลปกครอง

เลขที่ ๑๕๕ อาคารเอ็มไพร์ ทาวเวอร์ ชั้น ๑๒ ถนนสาทรใต้

แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

โทร. ๐ ๒๖๗๐ ๑๒๐๐ ต่อ ๗๐๒๐ หรือ ๗๐๖๖

โทรศัพท์สายด่วน ๑๑๕๕

โทรสาร ๐ ๒๖๗๐ ๑๑๒๘

พิมพ์ที่ บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด

เลขที่ ๗๐ ถนนราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๕๕๕๕, ๐ ๒๒๒๑ ๕๗๘๑

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่คณะตุลาการศาลปกครองสูงสุดเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ต้องไปศึกษารัฐธรรมนูญอีกที เพื่อที่จะดูว่าการปกครองจะมีปัญหาอะไร และจะ
ขจัดปัญหาต่างๆ ที่จะมีขึ้นมาได้ เพราะให้การปกครองเป็นไปโดยยุติธรรม และราบรื่น
สำหรับประชาชน ฉะนั้นการที่ท่านได้ปฏิญาณนั้น ก็ต้องจำเอาไว้ ต้องระลึกว่าหน้าที่ของท่าน
นับว่าสำคัญมาก และน่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีความเฉลียวฉลาด ด้วยเหตุและผล เพื่อ
ให้การปกครองของประเทศไทยเป็นไปตามหลักของประชาธิปไตย อันมี รัฐธรรมนูญ
เป็นกฎหมายสูงสุด และพยายามที่จะวิเคราะห์ วิจัยว่ารัฐธรรมนูญมีความหมายอย่างไร
ถ้าทำได้แบบนี้ ท่านก็จะได้ทำหน้าที่สูงของท่าน เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ
และประชาชน ก็ขอให้ทุกอย่าง ท่านได้มีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยราบรื่น มีจิตใจเข้มแข็ง
มีปัญญาเฉียบแหลม เพื่อที่จะผ่านพ้นปัญหาต่างๆ โดยปรึกษาหารือกันด้วยเหตุผล มิใช่
โดยทะเลาะกัน

ขอให้ทุกคนสามารถปฏิบัติงานของตน เพื่อความสำเร็จของชาติ ซึ่งเป็นชาติสูงสุด
อันหนึ่งเหมือนกัน และเพื่อความสุขความก้าวหน้ารุ่งเรืองของประเทศและประชาชน

ณ พระตำหนักเป็มสุข พระราชวังไกลกังวล
วันจันทร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) นำคณะตุลาการศาลปกครองกลางเข้าเฝ้าฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล

วันพุธ ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

ตุลาการศาลปกครองมีหน้าที่ที่สำคัญ และเป็นหน้าที่ที่คล้ายกับตุลาการศาลยุติธรรม แต่ว่าเป็นหน้าที่ที่พิเศษ จึงได้มีการตั้งศาลนี้ขึ้น. ที่ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะที่จะทำให้มีความยุติธรรมในประเทศ และจะใช้ความยุติธรรมที่มีอยู่ในใจในการปฏิบัติงาน. ข้อนี้เป็นข้อสำคัญมาก นอกจากความรู้ที่ท่านมีในด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ท่านมีความรู้วิชาการในทางนิติศาสตร์ ในทางรัฐศาสตร์ ในการปกครอง ในทางสังคม แต่ว่าต้องมีความรู้อื่นๆ เพื่อมาประกอบ ซึ่งท่านอาจจะได้ไม่ได้เรียนมา หรือไม่ได้ปฏิบัติมา เพราะว่ากาปฏิบัติในหน้าที่ของท่าน จะต้องมีความรู้กว้างขวางทั้งในความรู้วิชาการ ทั้งมีความรู้ในการปฏิบัติ. ถ้าประมวลความรู้วิชาการกับความรู้ในการปฏิบัตินั้น ก็เชื่อว่าท่านจะสามารถทำหน้าที่อย่างดี เพื่อความสงบสุข และความยุติธรรมในประเทศ.

การที่จะทำหน้าที่ได้ดี ท่านจะต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เรื่อย มิฉะนั้นก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงาน. ที่พูดอย่างนี้ เพราะว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเกณฑ์ที่ท่านจะต้องทำหน้าที่นั้น จะต้องเป็นเรื่องจริง เป็นเรื่องในชีวิตจริง ไม่ใช่อยู่ในตำรา. ฉะนั้น ก็ขอรับรองให้ท่านคิดให้ดีๆ ใช้ดุลยพินิจ หมายความว่าประกอบความรู้ที่มี และประกอบกับความรู้ที่ต้องขวนขวาย. การงานที่ท่านจะทำจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าประกอบวิชาการและความรู้ในทางปฏิบัติมาประกอบกับความซื่อสัตย์สุจริต อย่างที่ท่านได้กล่าวเมื่อตะกี้อาปราศจากอคติ. อคตินี้ เป็นสิ่งที่อันตรายมากสำหรับทุกคน. ไม่ใช่เฉพาะตุลาการ หรือสำหรับข้าราชการ แต่ว่าเป็นความสำคัญที่สุดสำหรับทุกคนที่จะปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็. อคตินี้ แปลว่า ที่ไม่ควรไป. อะ ก็ไม่ คติ ก็แปลว่าไป หมายความว่า อย่าไปในที่ที่ไม่พึงควร. ไม่ใช่ไปด้วยกาย ไปด้วยจิตใจ. ถ้าไปด้วยจิตใจในที่ที่ไม่ควรไป ก็หมายความว่าอย่าทำอะไรที่ไม่สมควร ที่ไม่เป็นมงคล.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรัสวดีไว้

(๒) นายอภัยพรท รุทวาริน

ฉะนั้น ที่ท่านได้กล่าวว่าจะปราศจากอคติก็ยินดีมาก ที่ท่านเชื่อว่าที่ที่ไม่ควรไป ก็ไม่ควรไป. อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ที่เป็นตุลาการ หมายถึงผู้ที่จะต้องให้ระเบียบ ความยุติธรรมในแผ่นดิน. งานการของท่านเป็นงานการที่นับว่าใหม่ ท่านจึงต้องศึกษาประกอบ ทั้งสามอย่างนี้ วิชาการ ปฏิบัติ และความดีความเป็นธรรม. ถ้าประกอบทั้งสามอย่างนี้ได้แล้ว ท่านจะประสบความสำเร็จ ซึ่งก็ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จ. และเมื่อประสบความสำเร็จ ท่านก็จะประสบความสำเร็จส่วนตัว ด้วยได้ทำงานที่เหมาะสมที่ดี และจะได้มีชื่อเสียงที่ดี. มีชื่อเสียงที่ดี ก็เป็นความสุขนั่นเอง.

ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานการในหน้าที่อย่างเต็มที่ มีความสำเร็จทุกประการ มีความสุขทุกประการ.

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองขึ้นต้น
ผ้า ๗ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักเป็มณีสถ วิังไกลกังวล

วันศุกร์ ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

ตามที่ท่านได้เปล่งวาจาพยายามที่จะปฏิบัติงานโดยดี ก็เป็นเหมือนของตุลาการ
ทุกฝ่าย แต่ว่าสำหรับศาลปกครองนี้ มีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะว่ากรปกครองนี้ จะต้อง
ทำโดยดีและด้วยความฉลาด.

สมัยนี้เป็นเวลาที่ทางการ หรือหน่วยงานราชการ พยายามที่จะปฏิรูปการปกครอง.
ปฏิรูปการปกครองนั้น ก็หมายความว่าเปลี่ยนแปลง วิถีปกครองให้ดีขึ้น ทำให้
ประชาชนได้รับความผาสุกยุติธรรมมากขึ้น. ฉะนั้น หน้าที่ของตุลาการชุดนี้ มียิ่งกว่าตุลาการอื่นๆ.
จะต้องพยายามพิจารณาคำพิพากษาว่า จะปฏิบัติโดยปราศจาก "อคติ" ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่สุด
เพราะว่า "อคติ" แปลว่า ไปในที่ที่ไม่ควรไป. หมกหมักมาก คิดหรือปฏิบัติอะไรที่ไม่ควรปฏิบัติ
ให้เว้น อะไรที่ควรปฏิบัติ ให้ปฏิบัติ ซึ่งแต่ละคนก็ได้รับรู้ และมีประสบการณ์ แต่ว่าต่อไป
หน้าที่ที่ต้องทำยิ่งกว่าที่ได้เรียนรู้ จะต้องบุกเบิกต่อไป ฉะนั้น ถ้าไม่ได้สามารถที่จะพิจารณาว่าอะไร
ควร อะไรไม่ควร ก็จะทำให้การปฏิบัตินั้นไม่ถูกต้องได้ ไปทางที่ไม่ถูกต้อง คือไปมี "อคติ"
นั่นเอง.

คำว่า "อคติ" นี้อธิบายเช่นนี้ แต่ว่าแต่ละคนจะต้องพิจารณาเอง เพราะว่าไม่มี
ตำรา. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพยายามปฏิบัติงานโดยปราศจาก "อคติ" จริง ๆ ด้วยความฉลาดและ
ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ถ้าทำได้ การปกครองในประเทศ ก็จะบรรลุมลโดยดี. เมื่อบรรลุมลโดยดีแล้ว
ประเทศชาติก็เจริญรุ่งเรือง ประชาชนมีความสุข ประชาชนก็จะมีความสงบ. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่าน
ไปพิจารณางานของท่านให้ดี และพยายามที่จะทำให้สุดกำลังกาย กำลังความรู้. ท่านก็อาจจะ
นึกว่า ท่านจำนวน ๒๐ คน จะไปทำให้การปกครองเรียบร้อยดีได้อย่างไร. ได้ อย่างน้อยในสวน
ของท่าน และคนอื่นเห็นว่าท่านได้ปฏิบัติด้วยความเสียสละ ด้วยความกล้าหาญ
ด้วยความฉลาด ก็จะไม่เอาอย่าง. และถ้าคนอื่นเอาอย่าง ก็หมายความว่าคนมากขึ้น ทั้งตุลาการ
ทั้งไม่ใช้ตุลาการ ก็จะสามารที่จะมีกำลังปฏิบัติงานการของตน.

ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มีความฉลาด มีความกล้า และมีความสำเร็จ
ในการปฏิบัติงานนั้น. ขอให้ท่านมีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติงานที่สำคัญของท่าน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระเสด็จไว้

(๒) นายอภัยพรพร สุชาติวัน

ตราสัญลักษณ์
ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ตราสัญลักษณ์

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญ “พระคทาจอมทัพ” ซึ่งเป็นพระคทาประจำพระองค์ไปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของ “ตราสัญลักษณ์ศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้สถิตสถาพรตลอดไป โดยประกอบเป็นแกนกลางคูลาพาประดิษฐานบนพาน มีช่อชัยพฤกษ์อยู่ด้านล่างภายในขอบวงรี ซึ่งมีความหมายของตราสัญลักษณ์ดังนี้

◇ **วงรี** วงรีมาจากวงกลมที่รีเป็นรูปไข่ หมายถึง วงกลมซึ่งมีการเคลื่อนไหวหมุนไปตลอดเวลาเป็นการพัฒนาการอย่างไม่หยุดนิ่ง มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ

◇ **คูลาพา** คูลหรือคางัง เป็นเครื่องหมายวัดหาความเสมอกัน หมายถึง การสมดุล เสมอภาค มีความเป็นธรรม และไม่เอียงเอียงแก่ฝ่ายใด ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมเที่ยงตรง

◇ **พระคทาจอมทัพ** เป็นพระคทาประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเป็นเครื่องหมายแสดงว่าศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองจัดตั้งขึ้นสำเร็จในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ กับทั้งเป็นมิ่งขวัญเครื่องเตือนใจให้บุคลากรศาลปกครองและข้าราชการฝ่ายศาลปกครองปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเจตนารมณ์ในการจัดตั้งศาลปกครอง

◇ **พาน** ใช้สำหรับอัญเชิญสิ่งสำคัญ ซึ่งได้แก่ การอัญเชิญพระคทาจอมทัพ ซึ่งเป็นพระคทาประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

◇ **ช่อชัยพฤกษ์** เป็นช่อใบไม้ใช้สวมหัวม้อมมีชัยชนะ หมายถึง ความมีชัยชนะในการคิดและการดำเนินการแห่งสรรพกิจทั้งปวงของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

ด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม และพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่พระองค์ได้พระราชทานต่อศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง พวกเราเหล่าบุคลากรศาลปกครองและข้าราชการฝ่ายศาลปกครองขอน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม เพื่อเป็นมิ่งขวัญและเตือนใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเจตนารมณ์ในการจัดตั้งศาลปกครอง เพื่อถึงความยุติธรรมให้แก่ประชาชนชาวไทยต่อไป

จริยธรรมตุลาการศาลปกครอง

เนื่องจากศาลปกครองได้จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ดังนั้น ตุลาการศาลปกครองนอกจากจะต้องมีวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครอง โดยเคร่งครัดแล้ว ยังจำเป็นต้องมีจริยธรรมอันดีงามและเหมาะสมไว้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมแก่ประชาชนและสังคมโดยรวม ประธานศาลปกครองสูงสุด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง จึงกำหนดจริยธรรมตุลาการศาลปกครองไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หน้าทีของตุลาการศาลปกครอง คือ การอำนวยความสะดวกธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ซึ่งจักต้องปฏิบัติหน้าที่ในพระปรีชาญาณของพระมหากษัตริย์ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ถูกต้องตามกฎหมายและนิติประเพณี ทั้งจักต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการนี้ตุลาการศาลปกครองจักต้องยึดมั่นในระบบคุณธรรมและความเป็นอิสระของตน และเกื้อหนุนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการศาลปกครอง

ข้อ ๒ ตุลาการศาลปกครองจักต้องพิจารณาคดีโดยใคร่ครอง สุขุม รอบคอบ และไม่ชักช้า พึงตัดการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่จำเป็นออกเพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

ข้อ ๓ ในการไต่สวนและการนั่งพิจารณาคดี ตุลาการศาลปกครองจักต้องวางตนเป็นกลางและปราศจากอคติ สำรวมตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ แต่งกายเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพ ทั้งพึงไต่สวน ชักถาม และฟังความจากคู่กรณีรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างตั้งใจ ให้ความเสมอภาค และมีเมตตาธรรม

ข้อ ๔ ตุลาการศาลปกครองจักต้องควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งจักต้องมีให้ผู้ใดประพฤตินั้นสมควรในศาล

บทบัญญัติว่าด้วยเรื่องละเมิดอำนาจศาล พึงใช้ด้วยความระมัดระวังเท่าที่จำเป็น ความพฤติการณ์แห่งกรณีและไม่ลุแก่โทษ

ข้อ ๕ ตุลาการศาลปกครองจักต้องระงับการกล่าวถึงข้อเท็จจริงในคดีที่อาจกระทบต่อบุคคลใด ไม่วิจารณ์หรือให้ความเห็นแก่คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกเกี่ยวกับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาหรือกำลังจะขึ้นสู่ศาล หรืออยู่ในข่ายที่อาจขึ้นสู่ศาลได้

ข้อ ๖ ตุลาการศาลปกครองพึงถอนตัวจากการพิจารณาและพิพากษาคดีเมื่อมีเหตุที่ตนอาจถูกกีดกันได้ตามกฎหมาย หรือเมื่อมีเหตุประการอื่นที่เกี่ยวกับตัวตุลาการศาลปกครอง อันอาจทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเสียความยุติธรรม และจักต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการจูงใจตุลาการศาลปกครองซึ่งพิจารณาพิพากษาคดีนั้นในภายหลังในประการที่อาจทำให้เสียความยุติธรรมได้

ข้อ ๗ เมื่อจะพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีเรื่องใด ศาลการศาลปกครองจักต้องละวางอคติทั้งปวงเกี่ยวกับคู่กรณีหรือคดีเรื่องนั้น ทั้งจักต้องวินิจฉัยโดยไม่ชักช้าและไม่เห็นแก่ผู้ใด

ข้อ ๘ เพื่อให้งานธุรการของศาลมีประสิทธิภาพ ศาลการศาลปกครองจักต้องควบคุมดูแลให้ผู้อยู่ใต้กำกับดูแลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และอย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งจักต้องเอาใจใส่ดูแล สนับสนุนส่งเสริม อนุเคราะห์ผู้อยู่ใต้กำกับดูแลอย่างเป็นธรรมตามควรแก่กรณี และพึงให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวตรงตามความเป็นจริงโดยปราศจากอคติ

ข้อ ๙ ศาลการศาลปกครองจักต้องไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือประกอบกิจการใดอันอาจกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของศาลการศาลปกครอง

ข้อ ๑๐ ศาลการศาลปกครองไม่พึงแสดงความคิดเห็นใด ๆ ต่อสาธารณชนอันอาจกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของศาลการศาลปกครอง

ข้อ ๑๑ ศาลการศาลปกครองจักต้องไม่รับแต่งตั้งเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีหรือรับเป็นผู้เรียบเรียง ผู้เขียน ผู้พิมพ์คำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำร้อง คำขอ หรือคำแถลงใด ๆ ในคดี

ข้อ ๑๒ ศาลการศาลปกครองจักต้องไม่เข้ากระทำการ ร่วมกระทำการ หรือสนับสนุนในการโฆษณาหาเสียง หรือชักชวนใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการฝักใฝ่พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้แทนทางการเมืองอื่นใด

ข้อ ๑๓ ศาลการศาลปกครองจักต้องระมัดระวังมิให้การประกอบวิชาชีพ อาชีพ หรือการทำงานอื่นใดของคู่สมรส ญาติสนิท หรือบุคคลซึ่งอยู่ในครัวเรือนของคน มีลักษณะเป็นการกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกียรติศักดิ์ของศาลการศาลปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไปในการประสาทความยุติธรรมของศาลการศาลปกครอง

ข้อ ๑๔ ศาลการศาลปกครองจักต้องละเว้นการคบหาสมาคมกับคู่กรณี หรือบุคคลอื่นซึ่งมีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคดีความ หรือบุคคลซึ่งมีความประพฤติหรือมีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจจะกระทบต่อความเชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไปในการประสาทความยุติธรรมของศาลการศาลปกครอง

ให้ใช้จริยธรรมศาลการศาลปกครองตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายอภิวราทร จุฬารัตน์)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

คำนำ (ในการพิมพ์ครั้งที่สาม)

หลังจาก **ประมวลกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง** ได้รับการพิมพ์เผยแพร่มา ๒ ครั้ง บัดนี้ ข้อมูลในด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก้ไขเพิ่มเติมเพิ่มอีกมากมาย ทำให้จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด

ในการพิมพ์ครั้งที่สามมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสองประการ **ประการแรก** เป็นผลจากการพิมพ์ครั้งที่สองได้ทำความเข้าใจกับท่านผู้ใช้เอกสารเล่มนี้ไว้เป็นที่เข้าใจแล้วว่า คำว่า **“ประมวลกฎหมาย”** มิได้หมายถึงเฉพาะการรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้ด้วยกันอย่างสมบูรณ์และมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเท่านั้น หากแต่ยังความหมายอีกประการหนึ่งว่าหมายถึงการรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องเดียวกันและเกี่ยวพันกันไว้ด้วยกัน ดังนั้น คำที่ใช้เรียกการรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับกฎหมายปกครองนั้น ในประเทศที่พัฒนาแล้วโดยทั่วไปจะใช้ชื่อว่า **Code administratif** หรือ **Codice amministrativo** หรือ **ประมวลกฎหมายปกครอง** ทั้งๆ ที่ประเทศทั้งหลายเหล่านั้นจะยังไม่ได้มีการจัดทำรวบรวม **หลักกฎหมายปกครอง** ในรูปของประมวลกฎหมายอย่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือประมวลกฎหมายอาญา ในการจัดพิมพ์ **ประมวลกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง** ในครั้งนี้จึงได้ใช้ชื่อว่า **ประมวลกฎหมายปกครอง** ซึ่งคงจะเป็นชื่อหนังสือนี้ในโอกาสต่อไปด้วย

ใน **ประการที่สอง** โดยที่ศาลปกครองได้เปิดทำการมาครบ ๓ ปี ในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๗ บัดนี้ ได้มีคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **คำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด** ที่อาจถือได้ว่าเป็นบรรทัดฐานในทางหลักกฎหมายปกครองจำนวนหนึ่ง จึงเห็นสมควรที่จะได้เผยแพร่เพื่อใช้ในการอ้างอิง โดยบรรจุไว้ในลักษณะเป็น **เชิงอรรถ** ในการพิมพ์ครั้งนี้ด้วย และจะได้เพิ่มเติมในโอกาสที่มีการพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสต่อไปด้วย

ผมหวังว่า **ประมวลกฎหมายปกครอง** ที่จัดทำขึ้นนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และทั้งแก่ข้าราชการ พนักงาน ในหน่วยงานของรัฐทั้งหลาย ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่จะสามารถใช้ศึกษาและเข้าใจในบทบาทและภารกิจของศาลปกครอง ขอบขอบคุณข้าราชการในสำนักประธานศาลปกครองสูงสุด เพื่อนข้าราชการส่วนอื่นๆ และสวัสดิการสำนักงานศาลปกครอง ที่เป็นธุระในการจัดพิมพ์หนังสือในครั้งนี้

(ศ.ดร.อักษราทร จุฬารัติน)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

๕ มีนาคม ๒๕๔๗

คำนำ

(ในการพิมพ์ครั้งที่สอง)

ประมวลกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ได้พิมพ์ครั้งแรกในโอกาสที่ศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองกลางเปิดทำการครบรอบสองปี เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๖ การพิมพ์เผยแพร่ครั้งนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ตุลาการศาลปกครองและข้าราชการสำนักงานศาลปกครองใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน จึงมิได้เผยแพร่ทั่วไป แต่ก็ได้มีแนวคิดที่จะจัดพิมพ์เผยแพร่สำหรับนักกฎหมาย นิติกร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหลายและประชาชนทั่วไปเพื่อใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไปด้วย

ดังนั้น การพิมพ์ในครั้งนี้จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวอันจะเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมอีกสาขาหนึ่ง ที่อาจจะยังเป็นเรื่องใหม่ของวงการกฎหมายไทยและประชาชนทั่วไป จึงหวังว่าประมวลกฎหมายนี้ซึ่งรวมทั้งกฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครองจะเป็นประโยชน์ในการใช้งานของนักกฎหมาย นิติกร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหลายและนักกฎหมายทั่วไปในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายในทางบริหารราชการแผ่นดินด้วย

หลังจากที่พิมพ์เผยแพร่ออกไปในครั้งแรก มีผู้สงสัยและตั้งคำถามอยู่ บางประการจึงขอถือโอกาสในครั้งนี้ได้ตอบชี้แจงเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเสียในคราวเดียวกันด้วย ในประการแรกมีคำถามว่า เหตุใดจึงใช้ว่า “ประมวลกฎหมาย” ทั้งๆที่ในเรื่องของหลักกฎหมายมหาชนหรือกฎหมายปกครองในบ้านเรายังไม่ได้มีการจัดทำขึ้นในรูปของประมวลกฎหมายเหมือนอย่างหลักกฎหมายแพ่งและหลักกฎหมายอาญาที่มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลกฎหมายอาญา เรื่องนี้สำหรับผู้ที่มีความสนใจในกฎหมายมหาชนหรือกฎหมายปกครอง ก็อาจจะเคยได้เห็นว่าเป็นประเทศต่างๆ ในภาคพื้นยุโรปไม่ว่าจะเป็นฝรั่งเศสหรืออิตาลี จะมีหนังสือที่รวมบทบัญญัติของกฎหมายที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับกฎหมายปกครองที่ใช้ชื่อว่า Code administratif หรือ Codice amministrativo ทั้งๆ ที่ประเทศเหล่านั้นก็ยังมีได้มีการจัดทำหลักกฎหมายปกครองในรูปของประมวลกฎหมายอย่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตามได้กล่าวแล้วข้างต้นเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะความจริงแล้วคำว่า Code หรือประมวลกฎหมายในภาษาไทยนั้น ในความเข้าใจและเรียกขานกันของนักกฎหมายในต่างประเทศที่เอ่ยถึงนั้น มิได้มีความหมายและเข้าใจแต่เพียงว่าจะต้องเป็นเรื่องของการรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้ด้วยกันอย่างสมบูรณ์และมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเท่านั้น หากแต่ยังมีความหมายอีกประการหนึ่งว่าหมายถึง การรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องเดียวและเกี่ยวพันกันไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการศึกษาและใช้งานในกฎหมายนั้นอีกด้วย

ในประการที่สองที่อาจยังไม่คุ้นหูกับนักกฎหมายในบ้านเรา รวมทั้งคนทั่วไปคือ คำว่า “กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง” ที่ดูว่าจะเป็นคำที่เพิ่งจะเริ่มรู้จักและใช้กันพร้อมๆกับ เมื่อมีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นในประเทศไทย แต่ความจริงแล้วในประเทศไทยพัฒนาแล้ว และเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย ที่เรียกว่าระบบกฎหมาย Civil law จะรู้จักและคุ้นเคยกับคำว่า กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง หรือ Administrative Justice เป็นอย่างดีเป็นเวลานานมากแล้ว เพราะในประเทศเหล่านั้น ส่วนใหญ่จะมีระบบศาล ที่เรียกว่า ระบบศาลคู่ (Duality of jurisdiction) คือจะมีทั้ง ศาลยุติธรรม (Judiciary) ที่มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในคดีแพ่งและคดีอาญา และจะมีศาลปกครอง ไม่ว่าจะเรียกชื่อที่อาจแตกต่างกัน เช่น Administrative court หรือ Council of State ที่มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในคดีปกครองควบคู่กันทั้งสองศาล สำหรับในประเทศไทยของเราก่อนที่จะมีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นนั้น บุคคลทั่วไปจะมีความรู้จักและความเข้าใจ แต่เพียงว่ากระบวนการยุติธรรม นั้นมีอยู่เพียงสาขาเดียวเท่านั้น คือกระบวนการยุติธรรมในทางแพ่ง และทางอาญาเท่านั้น

ในประการสุดท้ายที่จะต้องขอชี้แจงทำความเข้าใจคือ ประมวลกฎหมาย ในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ที่จัดพิมพ์ในครั้งแรกและครั้งนี้ และอาจจะรวมถึงใน ครั้งต่อไป อีกระยะหนึ่งนั้น อาจจะมีข้อมูลที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินค่อนข้างมาก ทั้งนี้ สืบเนื่องจากเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และมีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ใหม่ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีการยุบเลิกกระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งตามกฎหมายเดิมทั้งหมด แล้วจัดตั้งขึ้นใหม่ รวมทั้งมีการโอนภารกิจจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม ไปอยู่ในกระทรวง ทบวง กรมใหม่ฯ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดพิมพ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ใหม่ดังกล่าวไว้โดยละเอียดด้วย

ผมหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายในการศึกษาและ การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ในโอกาสต่อไป ในการนี้ ขอขอบคุณสวัสดิการสำนักงานศาลปกครองและเพื่อนข้าราชการที่เป็นธุระในการจัดพิมพ์หนังสือนี้

(ส.ดร. อัคราทร จุฬารัตน)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

๑ เมษายน ๒๕๕๖

คำนำ

ศาลปกครองเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง (Administrative Justice) อันเป็นกระบวนการยุติธรรมอีกประเภทหนึ่งในระบบศาลคู่ (Duality of Jurisdiction) ที่ขึ้นอยู่กับอำนาจของประเทศตามแบบของศาลในประเทศกลุ่ม Civil law ทั่วไป ซึ่งจะมีความแตกต่างจากศาลในประเทศกลุ่ม Common law เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และในอีกหลายประเทศที่เคยได้รับอิทธิพลทางการปกครองและกฎหมายจากประเทศอังกฤษ

นับแต่ที่มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นในประเทศไทยจนถึงทุกวันนี้ครบสองปี ก็ยังมีผู้ที่ยังไม่เข้าใจบทบาทและภารกิจของศาลปกครองอยู่อีกไม่น้อย โดยที่ศาลปกครองที่จัดตั้งขึ้นเป็นผลพวงที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการมีรัฐธรรมนูญ (ฉบับปัจจุบัน) ที่มีการรับรองให้มีการจัดตั้งองค์กรใหม่ ๆ ตามรัฐธรรมนูญอีกหลายองค์กร ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งเคยมีผู้ที่เข้าใจและเรียกองค์กรเหล่านี้ว่าเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ จึงทำให้สังคมทั่วไปต่างเข้าใจและจัดศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองอยู่ในกลุ่มเดียวกันไปด้วยว่าเป็นองค์กรอิสระ ซึ่งมีผลทำให้เข้าใจว่าศาลรัฐธรรมนูญก็คืศาลปกครองก็ตีมีแนวคิดในการจัดตั้งองค์กร ตลอดจนวิธิตำเนินการเป็นอย่างเดียวกับองค์กรอิสระเหล่านั้น ซึ่งความจริงแล้ว ในกรณีของศาลปกครองนั้นเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการเช่นเดียวกับศาลยุติธรรม ดังนั้น แนวความคิดในการจัดตั้งองค์กรและวิธิตำเนินงานจึงเป็นระบบวิธีของการใช้อำนาจตุลาการที่เรียกว่ากระบวนการยุติธรรมทางปกครอง อันเป็นอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นในประเทศไทยนั้น ความจริงได้มีการดำเนินการและพัฒนามาเป็นเวลานานแล้วนับตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๑๑ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตราพระราชบัญญัติเคาน์ซิลออฟสเตตขึ้น เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการบริหารราชการแผ่นดิน และการร่างกฎหมายกับเป็นผู้พิจารณาเรื่องที่ราษฎรได้รับความเดือดร้อน องค์กรที่พระองค์ทรงจัดตั้งขึ้นนี้ตรงกับสถาบันที่เรียกว่า Conseil d'Etat หรือ Council of State ในประเทศฝรั่งเศสและในอีกหลายประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil law เช่น เนเธอร์แลนด์, เบลเยียม, ลักเซมเบิร์ก, อิตาลี, กรีซ, อียิปต์, ตุรกี, โคลัมเบีย ฯลฯ อำนาจหน้าที่ส่วนหนึ่งของสถาบันนี้ความจริงแล้วก็คือภารกิจของศาลปกครองนั่นเอง นอกจาก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะได้ทรงตั้ง Council of State ดังกล่าวแล้ว พระองค์ยังได้ทรงคัดเลือกให้ทรงคัดเลือกใช้ระบบกฎหมาย Civil law เป็นระบบกฎหมายของประเทศไทยอีกด้วย พระองค์จึงทรงเป็นผู้ปฏิรูประบบกฎหมายและผู้ให้กำเนิด Council of State หรือองค์กรที่เรียกว่าศาลปกครองในประเทศไทย บรรดานักกฎหมายมหาชนจึงต่างพากันยกย่องเทิดพระเกียรติ ในหลวงรัชกาลที่ ๕ ว่าเป็น "พระบิดาแห่งกฎหมายมหาชน"

ต่อมาภายหลังปี พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐบาลในขณะนั้นโดยคำริของท่านปรีดี พนมยงค์ มีนโยบายที่จะจัดตั้งสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทั้งที่ปรึกษาและตุลาการของรัฐบาลและองค์กรชี้ขาด คติปกครองตามแบบ Conseil d'Etat หรือ Council of State ของประเทศในกลุ่ม Civil law ขึ้น ในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๖ ขึ้น แต่ตามกฎหมายดังกล่าว การดำเนินการในส่วนที่จะให้มีการพิจารณาคติปกครอง จะต้องมีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดประเภทคติปกครองและวิธีพิจารณาคติประกอบขึ้นอีกครั้งหนึ่งก่อน คณะกรรมการกฤษฎีกาในขณะนั้นจึงยังมิได้ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคติปกครอง หลังจากนั้นได้มีการ พยายามในการตรากฎหมายว่าด้วยอำนาจพิจารณาพิพากษาคติปกครองและการจัดตั้งศาลปกครอง อยู่หลายครั้งแต่ก็ยังไม่เป็นผลลงต้องมีการตราพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๘๒ เพื่อช่วย ผ่อนคลายทุกข์ของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ถูกต้อง ในขณะนั้น แต่คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ที่จัดตั้งขึ้นในครั้งนั้นไม่ได้มีการจัดองค์กร และไม่ได้มี วิธีพิจารณาคติอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงจึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคติ ปกครองมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยท่าน ศ.ดร.อมร จันทรมบูรณ์ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาในขณะนั้น เห็นว่า การจัดตั้งศาลปกครองขึ้นโดยที่ยังมิได้มีการจัด ระบบกระบวนการยุติธรรมทางปกครองและยังมิได้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและปัจจัย ความพร้อมเสียแต่เนิ่นๆ ก่อนที่จะมีการจัดตั้งศาลปกครองอาจมีปัญหาคติขึ้นได้ จึงได้มีการปรับปรุง กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาเสียใหม่ โดยรวมกรรมการร่างกฎหมายตามพระราชบัญญัติ คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๖ และกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๔๘๒ เข้าด้วยกัน โดยตราเป็นพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ และจัดตั้ง คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ควบคู่กับคณะกรรมการร่างกฎหมายขึ้นเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาท ในคติปกครอง โดยใช้ "ระบบร้องทุกข์" เป็นพื้นฐานในการสร้างหลักกฎหมายปกครองและมี จุดมุ่งหมายสำคัญคือพัฒนาสถาบันการร้องทุกข์ไปสู่การจัดตั้งองค์กรชี้ขาดคติปกครองอันจะเป็นองค์กร ที่แก้ไขปัญหาในการบริหารราชการของประเทศ จึงอาจกล่าวได้ว่าแท้จริงศาลปกครองนั้นได้มีการ จัดตั้งและได้รับการพัฒนามาแล้วในยุคใหม่นี้ โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งได้ปรับปรุงโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่มีการดำเนินการ ในรูปของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และใช้วิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ในรูปแบบของการพิจารณา คติปกครองในระบบสากลเพียงแค่นี้ยังมิได้ทำหน้าที่เป็นศาลปกครองอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือยังมีได้ กำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์บังคับกับหน่วยงานของรัฐโดยตรง การสั่งการ ในขั้นสุดท้ายยังคงให้เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายบังคับว่าจะต้องให้เหตุผล หากสั่งการ เป็นอย่างอื่นที่แตกต่างจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ซึ่งโครงสร้างของระบบ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์นี้เป็นรูปแบบของ Conseil d'Etat ในระยะต้นๆ ของประเทศฝรั่งเศส ที่เรียกว่า La justice retenue ก่อนที่ Conseil d'Etat จะได้รับอำนาจให้มีอำนาจสั่งการชี้ขาดตัวเอง

ที่เรียกว่า La justice déléguée ในปี ค.ศ. ๑๘๗๒ หรือ พ.ศ. ๒๔๑๕ ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะจัดตั้ง Council of State ในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗

หลังจากนั้น ได้มีแนวความคิดจากการสนับสนุนของรัฐบาลต่อ ๆ มาที่ให้พัฒนาคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งศาลปกครองระบบศาลคู่ในรูปแบบของ Conseil d'Etat รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีบัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลปกครองในระบบศาลคู่ แม้ว่าก่อนหน้านั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ จะได้มีการบัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้นเป็นครั้งแรกก็ตาม และในที่สุดเมื่อมีการปฏิรูปทางการเมืองเกิดขึ้นจึงได้มีบทบัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองในระบบศาลคู่อีกครั้งหนึ่ง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ (ฉบับปัจจุบัน) อย่างชัดเจน แม้ว่าการจัดตั้งจะไม่ได้เป็นไปในรูปแบบของ Council of State ตามแนวทางที่ได้มีการพัฒนามาตั้งแต่แรกก็ตาม และในที่สุดวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลางซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้เปิดทำการตามกฎหมาย

ศาลปกครองเป็นศาลที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ซึ่งหมายถึงคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนกรณีหนึ่ง และข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเองอีกกรณีหนึ่ง โดยที่ข้อพิพาทเหล่านั้นเกิดจากการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร หรือเป็นคดีอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดหรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรืออื่นเนื่องจากสัญญาทางปกครอง ในการดำเนินงานของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ ประเทศไทยซึ่งก็เหมือนกับประเทศทั้งหลายที่อยู่ในระบอบนิติรัฐ (Legal state) คือ เป็นรัฐที่ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดต้องอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างเดียวกันทั้งสิ้น หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของรัฐไม่อาจจะใช้อำนาจหรือทำการใด ๆ ได้ตามอำเภอใจ จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย การใช้อำนาจของรัฐในการบริหารและปกครองเป็นเรื่องของกฎหมายในสาขากฎหมายมหาชนที่มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการดูแลรักษาประโยชน์ของประชาชนของทุกคนเป็นส่วนรวมและในขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่อาจถูกหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจกับตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ภารกิจและบทบาทของศาลปกครองคือการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายปกครองว่าการกระทำและคำสั่งทางปกครองที่ได้ดำเนินไปนั้น เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมายที่รัฐสภาได้ตรัสขึ้นหรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงประสงค์คือการบิดเบือนการใช้อำนาจหรือมีการใช้อำนาจผิดไปจากวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย ประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายจะใช้องค์กรที่เรียกว่าศาลปกครองดำเนินการในการแก้ปัญหาในทางบริหารราชการแผ่นดิน

เพราะจะช่วยควบคุมดูแลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างถูกต้องเป็นธรรม

ในการดำเนินคดีปกครองในศาลปกครองนั้น คนทั่วไปยังอาจจะไม่คุ้นเคยกับระบบวิธีพิจารณาที่เราใช้ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาที่เรียกว่าระบบไต่สวนมิใช่ระบบกล่าวหาอย่างที่เรพบและคุ้นเคยในกระบวนการพิจารณาทางคดีแพ่งทั่วไป โดยระบบวิธีพิจารณาของคดีปกครองนั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีปกครองจะเป็นหน้าที่ของตุลาการเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในคดีโดยครบถ้วน โดยจะไม่ติดอยู่กับข้อเท็จจริงเพียงเท่าที่คู่ความซึ่งในคดีปกครองเรียกว่าคู่กรณีนำเสนอหรือกล่าวอ้าง เท่านั้น ดังนั้น หน้าที่ของตุลาการศาลปกครองจึงถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการพิจารณา โดยตุลาการจะทำหน้าที่ซักถามคู่กรณีและพยานเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามจะต้องควบคู่ไปกับหลักการฟังความสองฝ่าย คือ เปิดโอกาสให้คู่กรณีได้โต้แย้งคัดค้านการนำเสนอหรือกล่าวอ้างของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของวิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองก็คือกระบวนการพิจารณาโดยส่วนใหญ่จะกระทำในรูปของลายลักษณ์อักษรซึ่งจะต่างกับวิธีพิจารณาคดีในทางแพ่ง ซึ่งจะกระทำด้วยการให้ข้อเท็จจริงของคู่กรณีและพยานโดยการซักถามพยานและซักค้านกันโดยทนายความต่อหน้าศาล ดังนั้น **ส่วนวนคดีในคดีปกครอง**ที่ประกอบไปด้วยพยานหลักฐานอันเป็นเอกสารที่ได้ตอบกันระหว่างคู่กรณีจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการพิจารณาของศาล และจะมีการสืบพยานบุคคลโดยการซักถามและซักค้านของคู่กรณีต่อหน้าศาลที่น้อยมาก โดยในคดีปกครองนั้น คู่กรณีหรือทนายความเพียงแต่มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเพียงเท่าที่จะเสริมจากสิ่งที่ปรากฏแล้วในบันทึกสรุปความเห็นโต้แย้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร และได้ส่งให้ศาลก่อนลงหน้าแล้วเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโดยหลักระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองจะเป็นแบบไต่สวน แต่ก็จะมีการนำลักษณะทั่วไปในกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ เช่นการฟ้องคดีต้องเป็นการริเริ่มโดยคู่กรณีมิใช่โดยศาล ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาไปตามกรอบคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง การใช้หลักว่าด้วยการโต้แย้ง การคัดค้านตุลาการ เป็นต้น กระบวนการพิจารณาคดีปกครองมุ่งสร้างความสมดุลในความไม่เสมอภาคระหว่างคู่กรณี ระหว่างรัฐและเอกชนด้วยการใช้ระบบไต่สวนที่เน้นบทบาทของตุลาการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการแสวงหาข้อเท็จจริง ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบและมีข้อเท็จจริงในคดีที่สมบูรณ์ถูกต้องครบถ้วน เพราะพยานหลักฐานส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายปกครองจะเป็นลายลักษณ์อักษร และเก็บรักษาที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ ลักษณะที่แตกต่างจากในคดีแพ่งทั่วไปอีกประการหนึ่งก็คือ ในเรื่องของระยะเวลาในการฟ้องคดี กล่าวคือในคดีปกครองโดยปกติจะกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีไว้สั้นกว่าคดีแพ่ง โดยทั่วไปต้องใช้สิทธิฟ้องร้องภายในเก้าสิบวันนับจากวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ถ้าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการทะเลาะเบาะแว้งทางปกครองหรือสัญญาทางปกครองก็จะต้องฟ้องร้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่จะไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นที่สำคัญ คือ การฟ้องที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล อาจยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ กับอีกกรณีหนึ่งคือ อาจยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดข้างต้นได้

หากศาลเห็นว่าคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือเห็นว่ามิเหตุจำเป็นอย่างอื่น กรณีที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้ค่อนข้างสั้นก็ด้วยเหตุที่ว่าข้อพิจารณาในคดีปกครองจะเกี่ยวกับราชการซึ่งเป็นการที่รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อคุ้มครองดูแลรักษาประโยชน์ของส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะนั่นเอง ดังนั้น จึงจะต้องคำนึงถึงบริการสาธารณะที่จะต้องต่อเนื่องไม่หยุดชะงัก และไม่อาจปล่อยให้เกิดความไม่แน่นอนด้วยระยะเวลาที่อาจถูกฟ้องร้องเพิกถอนคำสั่งหรือการกระทำได้อ่างไม่มีที่สิ้นสุด

ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองยังมีลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างตุลาการศาลปกครองด้วยกัน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาด กล่าวคือ โดยหลักแล้วตุลาการเจ้าของสำนวน จะเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง แต่จะต้องเสนอข้อเท็จจริงนั้นทั้งต่อตุลาการอื่นที่ประกอบเป็นองค์คณะของตน และต่อตุลาการผู้แถลงคดี ซึ่งเป็นตุลาการอีกคนหนึ่งที่ใช้ตุลาการในองค์คณะนั้นได้พิจารณาด้วย สำหรับในส่วนของ การตัดสินใจคดีต้องก่อนที่องค์คณะจะลงมติวินิจฉัย ตุลาการผู้แถลงคดีก็จะเสนอความเห็น อันเปรียบเสมือนเป็นความเห็นของตุลาการคนอื่นด้วยกัน หากคนมีหน้าที่ต้องตัดสินคดีเรื่องนั้นคนจะพิจารณาอย่างไร ด้วยเหตุผลประการใดซึ่งแม้ว่าคำตัดสินขององค์คณะเท่านั้นที่จะถือเป็นคำพิพากษา แต่การให้มีระบบการเสนอ “คำแถลงการณ์” ของตุลาการผู้แถลงคดีคือ องค์คณะเช่นนี้ จะเป็นหลักประกันที่จะทำให้การใช้อำนาจตัดสินคดีขององค์คณะมีความรอบคอบและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะหากองค์คณะไม่เห็นด้วยกับคำแถลงการณ์ โดยหลักก็จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่หนักแน่นและน่าเชื่อถือมากกว่า เพราะจะมีการเปรียบเทียบข้อวินิจฉัยและเหตุผลของตุลาการผู้แถลงคดีและขององค์คณะได้ง่าย เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีการพิมพ์เผยแพร่คำพิพากษาขององค์คณะและคำแถลงการณ์ของผู้แถลงคดีควบคู่กันเสมอ

ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า ศาลปกครองเป็นกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ทุกประเทศในโลกได้จัดตั้งศาลยุติธรรมซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและอาญามาช้านาน เพราะความจำเป็นในการที่จะต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยองค์กรที่เรียกว่าศาลปกครองในขณะนั้นยังไม่มี จนกระทั่งการพัฒนาสังคมของประชาคมโลกมาถึงจุดที่เรารู้เรื่องของนิติรัฐ (Legal State) หรือที่ในกลุ่มประเทศ Common Law รู้จักในหลักนิติธรรม (Rule of Law) การจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยองค์กรที่ไม่ว่าจะเรียกว่า ศาลปกครอง หรือองค์กรอื่นใด จึงเพิ่งเกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ นี้เองฝรั่งเศสซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นแม่แบบที่สำคัญขององค์กรที่เป็นศาลปกครองก็เพิ่งเริ่มจัดตั้ง Conseil d'Etat เมื่อ ค.ศ. ๑๗๙๕ หรือ พ.ศ. ๒๓๓๘ นี้เอง แม้ว่าจะดูเหมือนเป็นเวลานานร่วมสองร้อยปีก็ตาม ดังนั้น หากจะมีคำถามว่า ถ้าเช่นนั้นศาลปกครองใช้หลักกฎหมายปกครองหรือหลักกฎหมายใดในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ก็คงมีคำตอบว่า เป็นเช่นเดียวกับเมื่อหลายๆ ร้อยปีที่จะอธิบายว่าหลักกฎหมายแพ่งและหลักกฎหมายอาญาเกิดขึ้นได้อย่างไรนั่นเอง หลักการคงเป็นอย่างเดียวกับที่ศาลยุติธรรมใช้โดยการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษา ตุลาการ และกำหนดวิธีพิจารณาคดี

ที่สอดคล้องกับลักษณะของคดีแพ่งและคดีอาญา ผู้พิพากษาจะทำหน้าที่ชี้ขาดคดีที่เกิดขึ้น และวางหลักกฎหมายแพ่งและหลักกฎหมายอาญาขึ้น จนถึงระยะเวลาหนึ่งก็ได้สกัดหลักกฎหมายดังกล่าวบัญญัติขึ้นในรูปของประมวลกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาเช่นที่ประเทศเรานี้และประเทศในกลุ่ม Civil law ใช้อีกทุกวันนี้ ดังนั้น เมื่อเราพูดถึงหลักกฎหมายปกครองก็อยู่ในลักษณะและวิธีการอย่างเดียวกับเมื่อในอดีตของศาลยุติธรรม นั่นคือ เป็นหน้าที่ที่สำคัญของศาลปกครองที่จะต้องทำหน้าที่วางและสร้างหลักกฎหมายปกครองให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ ภายในกรอบของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายลายลักษณ์อักษรต่างๆ ที่รัฐสภาได้ตราขึ้น ด้วยเหตุนี้ ภารกิจของศาลปกครองจึงมิได้มีหน้าที่เพียงการตีความบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจเท่านั้น หากแต่ยังต้องมีส่วนที่จะดูแลช่องว่างของกฎหมายที่มีด้วยการสร้าง **หลักกฎหมายทั่วไป** (General principle of law) ซึ่งเป็นหลักกฎหมายปกครองเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการปกครอง รวมทั้งสังคมและวัฒนธรรมกับประเทศของเราอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่ประเทศในกลุ่ม Civil law ซึ่งก็เป็นประเทศที่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรในรูปของประมวลกฎหมายปฏิบัติอยู่ทั่วไป

นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่เปิดทำการศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลางที่กรุงเทพมหานครแล้ว เราได้เปิดทำการศาลปกครองชั้นต้นในภูมิภาคแล้วจนถึงขณะนี้ ๖ ศาลด้วยกัน คือ ศาลปกครองเชียงใหม่ ศาลปกครองสงขลา ศาลปกครองนครราชสีมา ศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองพิษณุโลก และศาลปกครองระยอง ตลอดเวลาสองปีที่ผ่านมามีบุคลากรศาลปกครอง เจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง และของสำนักงานศาลปกครองต่างมีความตระหนักถึงภารกิจอันสำคัญนี้ที่จะต้องดำเนินการให้ศาลปกครองสามารถให้ความเป็นธรรมแก่สังคมได้อย่างแท้จริงภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองกำหนดไว้ และทั้งได้ยึดมั่นในปรัชญาในการทำหน้าที่ที่จะต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อๆ ไปอยู่ตลอดเวลา

เนื่องในโอกาสครบรอบสองปีที่ศาลปกครองได้เปิดทำการ จึงได้ถือโอกาสนี้จัดทำประมวลกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองนี้ขึ้น อย่างน้อยเพื่อประโยชน์สำหรับบุคคลทั่วไปที่จะไปใช้ศึกษาและเข้าใจบทบาทและภารกิจของศาลปกครองให้ดียิ่งขึ้น

และขอถือโอกาสขอบคุณท่านตุลาการ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองทุกท่านที่ได้ร่วมกันทำงานในภารกิจของศาลปกครองให้ลุล่วงด้วยดี และพร้อมที่จะทำงานหนักขึ้นในปีต่อๆ ไป ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับคำขวัญที่ว่า **ศาลปกครอง เพื่อความเป็นธรรมในสังคม**

(ศ.ดร.อภิศราทร จุฬารัตน)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

๕ มีนาคม ๒๕๔๖

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

สารบัญ

หน้า

คำนำ

รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด ๑	บททั่วไป	๔	
หมวด ๒	พระมหากษัตริย์	๕	
หมวด ๓	สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย	๘	
หมวด ๔	หน้าที่ของชนชาวไทย	๑๖	
หมวด ๕	แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	๑๗	
หมวด ๖	รัฐสภา	๒๐	
	ส่วนที่ ๑	บททั่วไป	๒๐
	ส่วนที่ ๒	สภาผู้แทนราษฎร	๒๑
	ส่วนที่ ๓	วุฒิสภา	๓๐
	ส่วนที่ ๔	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	๓๓
	ส่วนที่ ๕	บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง	๓๔
	ส่วนที่ ๖	การประชุมกันของรัฐสภา	๕๑
	ส่วนที่ ๗	ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา	๕๒
	ส่วนที่ ๘	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๕๓
หมวด ๗	คณะรัฐมนตรี	๕๔	
หมวด ๘	ศาล	๖๑	
	ส่วนที่ ๑	บททั่วไป	๖๑
	ส่วนที่ ๒	ศาลรัฐธรรมนูญ	๖๕
	ส่วนที่ ๓	ศาลยุติธรรม	๗๒
	ส่วนที่ ๔	ศาลปกครอง	๗๓
	ส่วนที่ ๕	ศาลทหาร	๗๔
หมวด ๙	การปกครองส่วนท้องถิ่น	๗๕	

หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	๗๘
ส่วนที่ ๑ การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน	๗๘
ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	๘๐
ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่ง	๘๒
ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๘๔
หมวด ๑๑ การตรวจเงินแผ่นดิน	๘๕
หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	๘๖
บทเฉพาะกาล	๘๗

ส่วนที่ ๑

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๐๕
หมวด ๑ การจัดตั้งและเขตอำนาจศาลปกครอง	๑๐๒
หมวด ๒ ตุลาการศาลปกครอง	๑๒๘
หมวด ๓ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง	๑๓๗
หมวด ๔ วิธีพิจารณาคดีปกครอง	๑๔๐
ส่วนที่ ๑ การฟ้องคดีปกครอง	๑๔๐
ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีปกครอง	๑๕๔
ส่วนที่ ๓ คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีปกครอง	๑๖๑
หมวด ๕ สำนักงานศาลปกครอง	๑๖๔
บทเฉพาะกาล	๑๗๓

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ **๑๗๕**

- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

 ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ๑๘๓

ภาค ๑ บททั่วไป ๑๘๔

ภาค ๒	วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น	๑๔๙
หมวด ๑	การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง	๑๔๙
หมวด ๒	การแสวงหาข้อเท็จจริง	๑๕๔
	ส่วนที่ ๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม	๑๕๔
	ส่วนที่ ๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล	๑๕๖
หมวด ๓	การสรุปสำนวน	๑๕๙
หมวด ๔	การรับฟังพยานหลักฐาน	๒๐๐
หมวด ๕	วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา	๒๐๒
	ส่วนที่ ๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง	๒๐๒
	ส่วนที่ ๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว	๒๐๔
หมวด ๖	การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง	๒๐๗
หมวด ๗	การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี	๒๐๙
	ส่วนที่ ๑ การนั่งพิจารณาคดี	๒๐๙
	ส่วนที่ ๒ การแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี	๒๑๐
	ส่วนที่ ๓ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	๒๑๐
ภาค ๓	วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด	๒๑๒
-	ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔	๒๑๔
-	ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔	๒๒๐
	หมวด ๑ องค์คณะ	๒๒๒
	หมวด ๒ การจ่ายสำนวนและการโอนคดี	๒๒๓
	หมวด ๓ การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง	๒๒๔
	หมวด ๔ การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง	๒๒๕
	หมวด ๕ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง	๒๒๗
	หมวด ๖ การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน บทเฉพาะกาล	๒๒๗ ๒๒๘

- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ๒๒๙
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยการดำเนิน กระบวนพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๔ ๒๓๐

ส่วนที่ ๒

กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๓๕

หมวด ๑ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ๒๓๗

หมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ๒๓๘

 ส่วนที่ ๑ เจ้าหน้าที่ ๒๓๘

 ส่วนที่ ๒ คู่กรณี ๒๔๐

 ส่วนที่ ๓ การพิจารณา ๒๔๒

 ส่วนที่ ๔ รูปแบบและผลของคำสั่งทางปกครอง ๒๔๔

 ส่วนที่ ๕ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ๒๔๖

 ส่วนที่ ๖ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ๒๔๘

 ส่วนที่ ๗ การขอให้พิจารณาใหม่ ๒๕๐

 ส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง ๒๕๐

หมวด ๓ ระยะเวลาและอายุความ ๒๕๓

หมวด ๔ การแจ้ง ๒๕๔

หมวด ๕ คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง ๒๕๕

บทเฉพาะกาล ๒๕๗

- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

 วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๕๙

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

 วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๖๐

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๖๓
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๖๖
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๖๙
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๗๐
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๗๔
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๗๖
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๗๘
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๘๐
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๘๓
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๘๕
 - ระเบียบคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การให้คำปรึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ๒๘๗
 - ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง คำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่ง
หรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ๒๘๙
 - คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐
เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง ๒๙๐
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๙๖**
- พระราชบัญญัติกำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๓๐๐

- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ๓๐๓
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ๓๐๕
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔ ๓๐๗
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ๓๑๐
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖ ๓๑๒
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๖ ๓๑๕
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๖ ๓๑๗
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๓๒๐
- หมวด ๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ ๓๒๓
- หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อบุคคลภายนอก ๓๓๐
- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ๓๓๔
- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ ๓๓๗
- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การขอใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ๓๔๔
- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖/๓๔๐๔๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๓๕๓
- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำความผิดที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ๓๕๕

- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว ๗๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติการณ้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย ๓๖๑
- หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว ๙๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๓๖๓
- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๘/ว ๒๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ๓๖๖

ส่วนที่ ๓

กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๓๗๑**
- หมวด ๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๓๗๓
- หมวด ๒ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย ๓๗๖
- หมวด ๓ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ๓๗๘
- หมวด ๔ เอกสารประวัติศาสตร์ ๓๘๑
- หมวด ๕ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ๓๘๑
- หมวด ๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๓๘๓
- หมวด ๗ บทกำหนดโทษ ๓๘๔
- บทเฉพาะกาล ๓๘๕
- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๓๘๗
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๓๙๐
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๓๙๒
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ๓๙๔
- กฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พ.ศ. ๒๕๔๖ ๓๙๖

- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ๓๙๘
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ๔๐๐
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ๔๐๒
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคา และประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๒ ๔๐๘
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ๔๐๕
- ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณา และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๒ ๔๐๘
 - หมวด ๑ อำนาจหน้าที่และองค์คณะ ๔๐๘
 - หมวด ๒ การพิจารณาและวินิจฉัย ๔๐๐

ส่วนที่ ๔

กฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและอนุญาโตตุลาการ

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ๔๐๙

- ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔	๔๒๖
หมวด ๑ บททั่วไป	๔๒๗
หมวด ๒ การยื่นคำร้องและการเสนอเรื่อง	๔๒๘
หมวด ๓ การพิจารณา	๔๓๐
หมวด ๔ การวินิจฉัย	๔๓๐
หมวด ๕ เบ็ดเตล็ด	๔๓๒
- ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕	๔๓๓
- ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖	๔๓๔
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีการคัดเลือกกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๔	๔๓๕
พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕	๔๓๙
หมวด ๑ สัญญาอนุญาโตตุลาการ	๔๔๐
หมวด ๒ คณะอนุญาโตตุลาการ	๔๔๒
หมวด ๓ อำนาจของคณะอนุญาโตตุลาการ	๔๔๕
หมวด ๔ วิธีพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ	๔๔๖
หมวด ๕ คำชี้ขาดและการสิ้นสุดกระบวนการพิจารณา	๔๔๙
หมวด ๖ การคัดค้านคำชี้ขาด	๔๕๐
หมวด ๗ การยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาด	๔๕๒
หมวด ๘ ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายและค่าป่วยการ	๔๕๔
บทเฉพาะกาล	๔๕๕

ส่วนที่ ๕

กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดี

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ใช้บังคับโดยอนุโลม	๔๕๙
---	-----

**ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตาม
คำสั่งของศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔**

ลักษณะ ๑	การบังคับตามคำสั่งของศาลปกครอง	๕๐๖
หมวด ๑	บททั่วไป	๕๐๗
หมวด ๒	การดำเนินการบังคับตามคำสั่งของศาลปกครอง	๕๐๘
ส่วนที่ ๑	วิธีการบังคับกรณีเพิกถอนกฎ	๕๐๘
ส่วนที่ ๒	วิธีการบังคับกรณีอื่นๆ	๕๐๘
ลักษณะ ๒	การบังคับคดีตามคำสั่งศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา	๕๑๐
หมวด ๑	วิธีการบังคับกรณีศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง	๕๑๐
หมวด ๒	วิธีการบังคับคดีตามคำสั่งของศาลในกรณีที่ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษา	๕๑๐
ลักษณะ ๓	การบังคับตามหมายบังคับคดีของศาลปกครอง	๕๑๒
หมวด ๑	บททั่วไป	๕๑๒
หมวด ๒	การยึดและอายัดทรัพย์สิน	๕๑๕
ส่วนที่ ๑	วิธีการยึดทรัพย์สิน	๕๑๕
ส่วนที่ ๒	วิธีการประเมินราคาทรัพย์สิน	๕๒๐
ส่วนที่ ๓	วิธีการอายัดทรัพย์สิน	๕๒๑
หมวด ๓	การรักษาทรัพย์	๕๒๓
ส่วนที่ ๑	ผู้รักษาทรัพย์	๕๒๓
ส่วนที่ ๒	การเช่าที่เก็บทรัพย์และจ้างผู้รักษาทรัพย์	๕๒๔
หมวด ๔	การขายทรัพย์สิน	๕๒๕
ส่วนที่ ๑	วิธีการขายทอดตลาด	๕๒๕
ส่วนที่ ๒	วิธีการประมูล	๕๓๐
ส่วนที่ ๓	การโอนและการส่งมอบ	๕๓๐
หมวด ๕	การบังคับคดีให้กระทำหรือละเว้นกระทำ	๕๓๑
ส่วนที่ ๑	วิธีการบังคับคดีกรณีขับไล่	๕๓๑
ส่วนที่ ๒	วิธีการบังคับคดีกรณีรื้อถอน	๕๓๒

หมวด ๖	การงดหรือการถอนการบังคับคดี	๕๓๔
	ส่วนที่ ๑ การงดการบังคับคดี	๕๓๔
	ส่วนที่ ๒ การถอนการบังคับคดี	๕๓๖
หมวด ๗	การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้ขอให้ยึดหรืออายัด	๕๓๗
หมวด ๘	การรับและจ่ายเงินในการบังคับคดี	๕๓๘
	ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๕๓๘
	ส่วนที่ ๒ วิธีการรับเงิน	๕๓๘
	ส่วนที่ ๓ วิธีการจ่ายเงิน	๕๓๙
หมวด ๙	เบ็ดเตล็ด	๕๔๒

ส่วนที่ ๖

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔	๕๔๗
ส่วนที่ ๑ การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง	๕๔๙
หมวด ๑ การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี	๕๕๒
หมวด ๒ การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหรือทบวง	๕๕๖
หมวด ๓ การจัดระเบียบราชการในทบวงซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง	๕๕๙
หมวด ๔ การจัดระเบียบราชการในกรม	๕๖๐
หมวด ๕ การปฏิบัติราชการแทน	๕๖๓
หมวด ๖ การรักษาราชการแทน	๕๖๕
หมวด ๗ การบริหารราชการในต่างประเทศ	๕๖๘
ส่วนที่ ๒ การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค	๕๗๐
หมวด ๑ จังหวัด	๕๗๐
หมวด ๒ อำเภอ	๕๗๔
ส่วนที่ ๓ การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	๕๗๕
ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	๕๗๖
บทเฉพาะกาล	๕๘๐

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖	๕๔๕
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๕๔๕
ส่วนที่ ๒ การมอบอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป	๕๔๗
ส่วนที่ ๓ การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด	๕๔๘
ส่วนที่ ๔ การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในต่างประเทศ	๕๔๙
ส่วนที่ ๕ เบ็ดเตล็ด	๕๙๐

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ๕๙๐

หมวด ๑ สำนักนายกรัฐมนตรี	๕๙๓
หมวด ๒ กระทรวงกลาโหม	๕๙๔
หมวด ๓ กระทรวงการคลัง	๕๙๔
หมวด ๔ กระทรวงการต่างประเทศ	๕๙๕
หมวด ๕ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๕๙๖
หมวด ๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๕๙๖
หมวด ๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๕๙๗
หมวด ๘ กระทรวงคมนาคม	๕๙๘
หมวด ๙ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕๙๘
หมวด ๑๐ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๕๙๙
หมวด ๑๑ กระทรวงพลังงาน	๕๙๙
หมวด ๑๒ กระทรวงพาณิชย์	๖๐๐
หมวด ๑๓ กระทรวงมหาดไทย	๖๐๐
หมวด ๑๔ กระทรวงยุติธรรม	๖๐๑
หมวด ๑๕ กระทรวงแรงงาน	๖๐๒
หมวด ๑๖ กระทรวงวัฒนธรรม	๖๐๒
หมวด ๑๗ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๖๐๓
หมวด ๑๘ กระทรวงศึกษาธิการ	๖๐๓
หมวด ๑๙ กระทรวงสาธารณสุข	๖๐๔
หมวด ๒๐ กระทรวงอุตสาหกรรม	๖๐๔
หมวด ๒๑ ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง บทเฉพาะกาล	๖๐๕ ๖๐๖

- พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕	๖๐๒
หมวด ๑ การโอนกิจการบริหาร	๖๐๓
ส่วนที่ ๑ สำนักงานรัฐมนตรี	๖๐๓
ส่วนที่ ๒ กระทรวงการคลัง	๖๐๕
ส่วนที่ ๓ กระทรวงการต่างประเทศ	๖๐๗
ส่วนที่ ๔ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๖๐๘
ส่วนที่ ๕ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๖๒๐
ส่วนที่ ๖ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๖๒๗
ส่วนที่ ๗ กระทรวงคมนาคม	๖๓๐
ส่วนที่ ๘ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๖๓๕
ส่วนที่ ๙ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๖๔๕
ส่วนที่ ๑๐ กระทรวงพลังงาน	๖๔๗
ส่วนที่ ๑๑ กระทรวงพาณิชย์	๖๕๒
ส่วนที่ ๑๒ กระทรวงมหาดไทย	๖๕๔
ส่วนที่ ๑๓ กระทรวงยุติธรรม	๖๕๘
ส่วนที่ ๑๔ กระทรวงแรงงาน	๖๖๐
ส่วนที่ ๑๕ กระทรวงวัฒนธรรม	๖๖๐
ส่วนที่ ๑๖ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๖๖๔
ส่วนที่ ๑๗ กระทรวงศึกษาธิการ	๖๖๕
ส่วนที่ ๑๘ กระทรวงสาธารณสุข	๖๖๕
ส่วนที่ ๑๙ กระทรวงอุตสาหกรรม	๖๖๙
ส่วนที่ ๒๐ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๖๗๔
หมวด ๒ ผลและเงื่อนไขการโอนอำนาจหน้าที่	๖๗๕

- พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของ ส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕	๖๗๗
- พระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และ กิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖	๖๙๗
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖	๗๐๓
หมวด ๑ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	๗๐๔
หมวด ๒ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน	๗๐๔
หมวด ๓ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ	๗๐๕
หมวด ๔ การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ	๗๐๕
หมวด ๕ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๗๑๑
หมวด ๖ การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ	๗๑๒
หมวด ๗ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน	๗๑๔
หมวด ๘ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ	๗๑๖
หมวด ๙ บทเบ็ดเตล็ด	๗๑๗

พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๖ ๗๑๙

ส่วนที่ ๗

เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

การขอคัดคำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครอง และข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง

- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง หลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู
การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง
ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๔

๗๒๕

- ระเบียบ ก.ศป. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔	๗๒๗
- ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาและการรับรองสำเนา ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔	๗๒๙
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายในการ แจ้งข้อความ การส่งเอกสาร การคัดสำเนาและการรับรองเอกสารในคดีปกครอง ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔	๗๓๐
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจดู การคัดสำเนาและการรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดี ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔	๗๓๔
- ประกาศอธิบดีศาลปกครองกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจดู การคัดสำเนาและการรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดี ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔	๗๓๖
- ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔	๗๓๘
หมวด ๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง	๗๓๙
หมวด ๒ การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร	๗๔๐
หมวด ๓ การขอข้อมูลข่าวสารและการอนุญาต	๗๔๐
หมวด ๔ การบริการข้อมูลข่าวสาร	๗๔๐

วันและเวลาทำงาน สถานที่ตั้ง ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง วันและเวลาทำงาน และวันหยุดราชการ ของตุลาการศาลปกครอง ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๗๓๓
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๗๔๔
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองกลาง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๗๔๕
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองเชียงใหม่ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔	๗๔๖
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองสงขลา ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๔	๗๔๗
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองนครราชสีมา ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔	๗๔๘

- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองขอนแก่น ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ๗๔๙
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองพิษณุโลก ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ๗๕๐
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองระยอง ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๖ ๗๕๑
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองนครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ๗๕๒
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง วันเวลาทำการตามปกติของศาลปกครอง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ๗๕๓
- ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง กำหนดวันเวลาทำงานและวันหยุดราชการของข้าราชการฝ่ายศาลปกครองและลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ๗๕๔

เขตอำนาจศาลปกครองในภูมิภาค

- ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองเชียงใหม่มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ๗๕๕
- ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ๗๕๖
- ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ๗๕๗
- ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมา และศาลปกครองขอนแก่นมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕ ๗๕๘
- ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลา และศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ๗๕๙

การบริหารบุคคลของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

- ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๗๖๐
- ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๔ ๗๖๑
- ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าอธิบดี และที่เทียบเท่าข้าราชการพลเรือน ระดับ ๘ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๔ ๗๖๒
- ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประสบการณ์ในคดีปกครองของผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๔ ๗๖๓
- ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ๗๗๒
- ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ๗๗๔

เรื่องอื่นๆ

- ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การกำหนดรหัสพยัญชนะและเลขประจำหนังสือราชการของสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ๗๘๗
- หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๑๓๐๕/ว ๕๒๙๓ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมภาคผนวก ๒ ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ๗๙๙
- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๑๒๐๗/ว ๑๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง การจัดลำดับตำแหน่งเฝ้า ฯ ของผู้นำฝ่ายต่างๆ และผู้น้องคิริอิสระในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานสำคัญ ๘๑๒
- หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๑๒๐๕/ว ๑๘๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้รถตำรวจนำขบวนของบุคคลสำคัญหรือนักการเมืองหรือการใช้รถนำขบวนรับรองแขกต่างประเทศในการเยือนประเทศไทย ๘๑๔
- คำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๑/๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง ๘๑๕

หมายเหตุ เพื่อสะดวกในการสืบค้น ได้จัดทำแถบสีเทา ◁ แยกตามกลุ่มประเภทกฎหมาย

ดรชนีประมวลกฎหมายปกครอง

หน้า
๓

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พระราชบัญญัติ

๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔	๕๔๗
๒. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๓๕
๓. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๙๖
๔. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๗๐
๕. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๐๕
๖. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕	๑๗๙
๗. พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒	๔๐๙
๘. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
ให้ใช้บังคับโดยอนุโลม	๔๕๙
๙. พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๔	๔๓๙
๑๐. พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๔	๕๙๐
๑๑. พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๖	๗๑๙

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๐๐
๒. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒	๓๐๓
๓. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓	๓๐๕
๔. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔	๓๐๗

๕. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕	๓๐๐
๖. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖	๓๐๒
๗. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๖	๓๐๕
๘. พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๖	๓๐๗

**พระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔**

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
พ.ศ. ๒๕๔๖	๗๐๓

**พระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕**

๑. พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕	๖๑๒
๒. พระราชกฤษฎีกาแก้ไขขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่
ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕	๖๗๗
๓. พระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖	๖๙๗

กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๑. กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๕๙
๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๖๐
๓. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๖๓

๔.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๖๖
๕.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๖๙
๖.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๗๐
๗.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๗๔
๘.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๗๖
๙.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๗๘
๑๐.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๘๐
๑๑.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๘๓
๑๒.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๘๕

กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑.	กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๘๗
๒.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๙๐
๓.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๙๒
๔.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๙๔
๕.	กฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำประเภทข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคลไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พ.ศ. ๒๕๔๖	๓๙๖

ข้อบังคับออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาด

อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

๑. ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ ๔๒๖
๒. ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ๔๓๓
๓. ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ ๔๓๔

ระเบียบ

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

๑. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ๑๘๓
๒. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ๒๐๘
๓. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะกรรมการจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔ ๒๒๐
๔. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะกรรมการจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ๒๒๙
๕. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๔ ๒๓๐
๖. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๔ ๔๓๕

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

๗. ระเบียบ ก.ศป. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ ๗๒๗

สำนักงานศาลปกครอง

๘. ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ ๕๐๖
๙. ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ ๗๓๔

สำนักนายกรัฐมนตรี

๑๐. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๓๒๐
๑๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖ ๕๔๕

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

๑๒. ระเบียบคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ๒๔๗

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑๓. ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๒ ๕๐๔

ประกาศ

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

๑. ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองเชียงใหม่ มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ๗๕๕
๒. ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ๗๕๖

๓. ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมาเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ ๗๕๗
๔. ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองขอนแก่น มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๕ ๗๕๘
๕. ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลาและศาลปกครองนครศรีธรรมราช มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ๗๕๙

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

๖. ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าอธิบดีและที่เทียบเท่าข้าราชการพลเรือน ระดับ ๔ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๔ ๗๖๒
๗. ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๔ ๗๖๑
๘. ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๔ ๗๖๐
๙. ประกาศ ก.ศป. เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประสบการณ์ในคดีปกครองของผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๔ ๗๖๓

คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

๑๐. ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง กำหนดวันเวลาทำงานและวันหยุดราชการของข้าราชการฝ่ายศาลปกครองและลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ๗๕๔
๑๐. ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ๗๗๒

ประธานศาลปกครองสูงสุด

๑๒. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง หลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียม การตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาคำพิพากษา หรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ๗๒๕
๑๓. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่าย ในการแจ้งข้อความ การส่งเอกสาร การคัดสำเนาและการรับรองเอกสาร ในคดีปกครอง ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ๗๓๐
๑๔. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาเอกสารในส่วนวนคดี ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ๗๓๔
๑๕. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง วันและเวลาทำงาน และวันหยุดราชการของตุลาการศาลปกครอง ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๗๔๓
๑๖. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๗๔๔
๑๗. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองกลาง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๗๔๕
๑๘. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองเชียงใหม่ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ๗๔๖
๑๙. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองสงขลา ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ ๗๔๗
๒๐. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองนครราชสีมา ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ ๗๔๘
๒๑. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองขอนแก่น ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๔ ๗๔๙
๒๒. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองพิษณุโลก ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ ๗๕๐
๒๓. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองระยอง ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๖ ๗๕๐
๒๔. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการ ของศาลปกครองนครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ๗๕๒

๒๕. ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง วันเวลาทำการตามปกติ
ของศาลปกครอง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๗๕๓

อธิบดีศาลปกครองกลาง

๒๖. ประกาศอธิบดีศาลปกครองกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาเอกสาร
ในสำนวนคดี ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ๗๖๖

สำนักงานศาลปกครอง

๒๗. ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง ค่าธรรมเนียมการทำสำเนา
และการรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง
ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ ๗๒๙
๒๘. ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน
ของสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ๗๗๙
๒๙. ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การกำหนดรหัสพยัญชนะ
และเลขประจำหนังสือราชการของสำนักงานศาลปกครอง
ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ ๗๘๗

กระทรวงการคลัง

๓๐. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่
ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ๓๓๔
๓๑. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้
ของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๕ ๓๓๗
๓๒. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ๓๔๔

สำนักนายกรัฐมนตรี

๓๓. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง คำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓

๒๔๙

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๓๔. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ๓๙๔
๓๕. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ๔๐๐
๓๖. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม การขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ๔๐๒
๓๗. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๒ ๔๐๔
๓๘. ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ๔๐๕

หนังสือ

กระทรวงการคลัง

๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖/๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๓๕๓
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ๓๕๕
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๘/ว ๗๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย ๓๖๐
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว ๙๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๓๖๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

๕. หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๓๐๕/ว ๕๒๙๓ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมภาคผนวก ๒ ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ๗๙๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๖. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๓๖๖
๗. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๗/ว ๑๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เรื่อง การจัดลำดับตำแหน่งเฝ้าฯ ของผู้นำฝ่ายต่างๆ และผู้นำองค์กรอิสระในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานสำคัญ ๔๐๒
๘. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๔๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้รถตำรวจนำขบวนของบุคคลสำคัญหรือนักการเมืองหรือการใช้รถนำขบวนรับรองแขกต่างประเทศในการเยือนประเทศไทย ๔๐๔

คำแนะนำ

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

๑. คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐
เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

๒๙๐

สำนักงานศาลปกครอง

๒. คำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๔
เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง

๔๐๔

វិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេស

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

รธน.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๔๐ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม
พฤษภาคมพัศธร อัสสุขมาส ศุกลบัณห์ ทสมิตติ สุริยคคิกาล ตุลาคมมาส เอกาทสมสุรทิน โสรวาร
โดยกาลบริเฉท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ประเทศไทย
ได้มีรัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขมาเป็นเวลากว่าหกสิบห้าปีแล้ว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้มีการยกเลิกและแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้ง แสดงว่ารัฐธรรมนูญย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมแห่งกาลเวลา
และสภาวะการณ์ของบ้านเมือง รัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์สำคัญที่กระฉ่างแจ้ง ชัดเจน
สามารถใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศและเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
และกฎหมายอื่นซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญได้ และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช
๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น ประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภาจำนวน
เก้าสิบเก้าคน มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง
และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
รับพระราชทานพระแสงพระราชดำรัสเพื่อเป็นสิริมงคลแก่การทำงาน ภายหลังจากนั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้าง
วิธีน. การการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยได้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน
 เป็นสำคัญ และได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
 ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช
 ๒๕๓๕ แล้ว ทุกประการ

เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้นอย่างรอบคอบแล้ว ได้ลงมติ
 เห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ประกาศใช้
 เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชดำริว่า สมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ
 ความดีของรัฐสภา

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 ฉบับนี้ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่
 ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมใจร่วมใจสมัครสมานเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์
 รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและนำมาซึ่งความ
 ผาสุกสิริสวัสดิ์ พัฒนาสังคม อเนกคุณผลสกลเกียรติยศสถาพร แก่อาณาประชาราษฎร์ทั่วสยามรัฐสืบมา
 สมดังพระบรมราชปณิธานปรารถนาทุกประการ เทอญ

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจ
 นั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ข่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ข่อมอยู่ในความคุ้มครอง
 แห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือ
 ข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๗ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตาม
 ประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หมวด ๒
พระมหากษัตริย์

รธน.

มาตรา ๘ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๒ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีอื่นไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๓ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๔ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใดๆ

มาตรา ๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๖ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

รธน.

มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย

มาตรา ๑๘ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตาม มาตรา ๑๘ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะ ยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งสมควรดำรงตำแหน่ง ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธาน รัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา ในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๐ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราว ไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือในระหว่างที่ ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่ง ขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

มาตรา ๒๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และ ปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา ตามมาตรานี้

มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลเดิม ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภา เพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคสอง

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ราชบัลลังก์ห่างว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบและให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์ห่างว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๒ ค่ะคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในกรณีนี้จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคหนึ่งหรือให้ความเห็นชอบตามวรรคสอง

มาตรา ๒๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๓ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๕ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้นๆ แล้วแต่กรณีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

รธน. ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ วรรคสาม มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือมาตรา ๒๔ วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรีหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรี หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการครากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอย่างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของคนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในการตรวจกฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทาทุพกรณ หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำอันกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้รับการอภัยโทษที่ใช้อยู่ในเวลาที่ทำนันทบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่ทำความผิดมิได้

มาตรา ๓๓ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๓๔ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

รธน.

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้อยู่อาศัย

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดข้องความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรรักษาไว้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิ ในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา ๔๐ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสาธารณะของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๔๑ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ
ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

รธน.

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ
จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
เอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความ
คุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ
หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม หรือในระหว่างเวลา
ที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์
กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม
อันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดคัดค้านทางเศรษฐกิจ

มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ
การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้
ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์
ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทาง
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับ
หลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่ามติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักกรรณพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักกรรณพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๙ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาซื้อขายตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

รณ.

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

มาตรา ๕๑ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้

การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของคน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้าน สิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๕๗ สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้นับถือศาสนาได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้นับถือศาสนาที่ ให้ความเห็นในการตรวจกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้นับถือศาสนา

มาตรา ๕๘ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วย ราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบ ต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของ บุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๙ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับคนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ ปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

มาตรา ๖๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลา อันสมควร ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๒ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้น

รธน.

การกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๓ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

มาตรา ๖๔ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ

มาตรา ๖๕ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๔

หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๖๖ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๗ บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา ๖๘ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๘ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ ศึกษาศึกษาอบรม พินิจ ปลูกฝัง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๐ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชน

ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวชี้แจง แสดงเหตุผลและขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้

หมวด ๕

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา ๗๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต

มาตรา ๗๒ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

มาตรา ๗๓ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

มาตรา ๗๔ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค

มาตรา ๗๕ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว และเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการบริหารงานโดยอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๗๖ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

มาตรา ๗๗ รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริต และประพฤติกมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๗๘ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

มาตรา ๗๙ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วม ในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจน ควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

มาตรา ๘๐ รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิง และชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในศิลปวิทยาการต่างๆ เฝ้าระวังพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา ๕๒ รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

มาตรา ๕๔ รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง และรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการผลิตและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

มาตรา ๕๕ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์

มาตรา ๕๖ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา ๕๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุข

มาตรา ๕๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๕๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้

องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๖

รัฐสภา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕๐ รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕๑ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินกิจการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

มาตรา ๕๒ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๕๓ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นำยกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจากรัฐสภา เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๕๔ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นำยกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มีได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสัปดาห์
ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์มีได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๕๕ บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๕๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖)
(๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐)
แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า
สมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภา
ที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๗ การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากายหลัง
วันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง
สิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงิน
ประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธาน
แห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ออกจาก
ตำแหน่งเพราะเหตุที่ผู้นั้นได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น
ที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ส่วนที่ ๒

สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๕๘ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการ
เลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๕๕ จำนวนหนึ่งร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ จำนวนสี่ร้อยคน

รธน. ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๕๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้พรรคการเมืองจัดทำขึ้นพรรคการเมืองละหนึ่งบัญชีไม่เกินบัญชีละหนึ่งร้อยคน และให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

รายชื่อของบุคคลในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งจะต้อง

- (๑) ประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม
- (๒) ไม่ซ้ำกับรายชื่อในบัญชีที่พรรคการเมืองอื่นจัดทำขึ้น และไม่ซ้ำกับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ และ

- (๓) จัดทำรายชื่อเรียงตามลำดับหมายเลข

มาตรา ๑๐๐ บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ ให้ถือว่าไม่มีผู้ใดในบัญชีนั้นได้รับเลือกตั้ง และมีให้นำคะแนนเสียงดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง

วิธีคำนวณสัดส่วนคะแนนเสียงที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ อันจะถือว่าบุคคลซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีของพรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งตามสัดส่วนที่คำนวณได้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับจากหมายเลขคั่นบัญชีลงไปตามจำนวนสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนวณได้สำหรับบัญชีชื่อ่นั้น

มาตรา ๑๐๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๕ (๑) ในกรณีที่มิเหตุใดๆ ทำให้ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๐๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน

การคำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้คำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้นำจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ที่คำนวณได้ตามวรรคสองมาเฉลี่ยจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตามวรรคสอง ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตามวรรคสามแล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสี่ร้อยคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามมากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสี่ร้อยคน

มาตรา ๑๐๓ จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินหนึ่งคน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งมีจำนวนเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน

มาตรา ๑๐๔ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นเพียงบัญชีเดียว และมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลงตามมาตรา ๑๑๕ (๒) ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

การเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

รธน.

ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งพร้อมกันและประกาศผลการนับคะแนนโดยเปิดเผย ทั้งนี้ ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแต่เพียงแห่งเดียวในเขตเลือกตั้งนั้นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเฉพาะท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

การนับคะแนนและการประกาศคะแนนที่บัญชีรายชื่อแต่ละบัญชีได้รับในแต่ละเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ ให้นำบทบัญญัติวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ ที่คนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร บ่อนมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาบัญญัติ

มาตรา ๑๐๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งคือ

(๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มิมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

(๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

(๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ด้วย คือ

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา

(จ) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี

มาตรา ๑๐๔ พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด จะส่งได้คนเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๑๐๕ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ

(๑) ดิฉยาเสพคดีให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๖

(๑) (๒) หรือ (๔)

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๗) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะรื้อขาย
ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๙) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๐) เป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๑๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วน
ท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของที่อื่นของรัฐ

(๑๒) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕

(๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้นกำหนด
ห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือ
ตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการ
การเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

(๒) ไม่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็น
คู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน
หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ
เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ
ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ
เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการ
ที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการ
บริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช่สถานหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้ำก่ายหรือแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขึ้นเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๑๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๑๓ เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรมให้รัฐสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) จัดที่ปิดประกาศและที่จัดแผนป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในสาธารณสถานซึ่งเป็นของรัฐ
- (๒) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- (๓) จัดหาสถานที่หาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) จัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ให้แก่พรรคการเมือง
- (๕) กิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

การดำเนินการตาม (๑) (๔) และ (๕) โดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นนอกจากรัฐ จะกระทำมิได้

หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องให้ออกาสโดยเท่าเทียมกัน

มาตรา ๑๑๔ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๕ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

รธน.

การขุขสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา ๑๑๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๘ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการขุขสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ดาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐)

(๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑

(๗) ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(๘) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติ

ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม้อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๐) ุขสภาผู้มีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๘๖ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ ุขสภาผู้มีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แล้วแต่กรณี

(๑๑) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลา ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๒) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (๗) ให้มีผลในวันถัดจากวันที่ครบ สามสิบวันนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

มาตรา ๑๑๘ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราว ออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีตำแหน่งที่ว่างเป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อที่พรรค การเมืองใดจัดทำขึ้นตามมาตรา ๘๘ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายใน เจ็ดวันนับแต่วันตำแหน่งนั้นว่างลง ให้ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับถัดไป เลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทน

(๒) ในกรณีที่ตำแหน่งที่ว่างเป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบ แบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันตำแหน่งนั้นว่าง เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มตั้งแต่วันถัดจาก วันที่ผู้เข้ามาแทนนั้นได้รับการประกาศชื่อ ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทน ตาม (๒) ให้เริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๒๐ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรง แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของ พรรคคนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัด มิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา ผู้แทนราษฎรในขณะแต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ไม่มีพรรคการเมืองใดในสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะที่กำหนดไว้ความวรรคหนึ่ง ให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดของพรรคนั้น มิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภา ผู้แทนราษฎร ในกรณีที่มีเสียงสนับสนุนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

รธน.

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรขอยกพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติดังกล่าวในวาระหนึ่งหรือวาระสอง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ ๓

วุฒิสภา

มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๒๒ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

การคำนวณเกณฑ์จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่แต่ละจังหวัดจะมี ให้คำนวณตามวิธีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๒ วาระสอง วาระสาม และวาระสี่ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในกรณีที่จังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีในจังหวัดนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๒๔ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐๗ (๕)

มาตรา ๑๒๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกวุฒิสภา

รธน.

- (๑) เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง
- (๒) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการ
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ในอายุของวุฒิสภา
คราวก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๓) (๔)
(๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)

มาตรา ๑๒๗ สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่นมิได้
บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่
สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๓๓ (๑) จะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่นมิได้

มาตรา ๑๒๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับกับการกระทำ
อันต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิก
วุฒิสภาให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก
วุฒิสภา

เพื่อประโยชน์ในการแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยเท่าเทียมกัน ให้รัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีการปิดประกาศและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (๒) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียง
เลือกตั้ง
- (๓) จัดหาสถานที่ และจัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อแนะนำ
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๔) กิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

การแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเองหรือบุคคลอื่นจะกระทำได้เฉพาะเท่าที่มี
บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
เท่านั้น

รธน.

มาตรา ๑๓๐ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๑ เมื่ออายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่อายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๖๘ ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๓๒ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๓ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๕

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๖

(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๗

(๗) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๘

(๘) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญ

มีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๘๖ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แล้วแต่กรณี

(๙) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยสี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๑๐) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๓๔ เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่อายุของวุฒิสภาจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกวุฒิสภาผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๓๕ ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๓๔ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๗๔ (๓) มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ (๓) มาตรา ๒๘๗ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

การดำเนินการของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๖ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๗ กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะห้าปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๗) ไม่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๑๓๘ การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนสิบคน ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่ง ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ทำหน้าที่พิจารณาสรรหาผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓๗ ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

(๓) การเสนอชื่อตาม (๑) และ (๒) ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาตาม (๑) ไม่อาจเสนอชื่อได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่อาจเสนอชื่อได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาเสนอชื่อแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องเสนอชื่อตาม (๑)

(๔) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (๑) (๒) และ (๓) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้ห้าคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งดังกล่าวมีไม่ครบห้าคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบห้าคน เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ในครั้งนี้ ถ้ามีผู้ได้คะแนนเสียงเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินห้าคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

(๕) ให้ผู้ได้รับเลือกตาม (๔) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป

มาตรา ๑๓๕ กรรมการการเลือกตั้งต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีที่วุฒิสภาเลือกบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของผู้นั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้ลาออกจากตำแหน่งตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือ แสดงให้เห็นที่เชื่อได้ว่าคนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่า ผู้นั้นไม่เคยได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๐ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๗ หรือมาตรา ๑๓๘

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๕) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๑๔๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ ต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๑๓๗ หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๘ และให้ประธานรัฐสภาส่งคำร้องนั้นไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานรัฐสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๓ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๙ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระให้นำมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับกับการสรรหาและการเลือกกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น โดยอนุโลม ในกรณีนี้ ให้เสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อประธานวุฒิสภา เป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง และให้วุฒิสภามีมติเลือก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับเลือกอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๔) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

มาตรา ๑๔๖ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่สั่งการตามมาตรา ๑๔๕

มาตรา ๑๔๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง โดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง กัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำการไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การออกเสียงประชามติมิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการ โดยพลัน

วิธีน.

มาตรา ๑๔๘ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

ส่วนที่ ๕
บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๑๔๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๑๕๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกประการ”

มาตรา ๑๕๑ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

มาตรา ๑๕๒ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภา หรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวาระหนึ่งหรือวาระสอง แล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๑๕๓ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้นๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมายและปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๕๔ เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้นๆ เลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๕๕ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๘๓ และมาตรา ๑๘๔ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๑๕๖ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด

มาตรา ๑๕๗ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำในทางแกล้งข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้หนึ่งในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไม่ปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และการกล่าว

ถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น ซึ่งมีรัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

รธน.

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมีรัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

มาตรา ๑๕๘ เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ ข้อมุ้มคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณา รายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้น ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๙ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญทั่วไป ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด ในกรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสามัญสามัญนิติบัญญัติสำหรับปีนั้นก็ได้

ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ให้รัฐสภาดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทู้ถาม และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

มาตรา ๑๖๐ สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่งๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๖๑ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรก ตามมาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง ด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาท ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

มาตรา ๑๖๒ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุม รัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา ๑๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภา เป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๖๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖๓ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการ ปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖๕ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะที่กระทำความผิด ให้รายงาน ไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ ปลดปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา ๑๖๖ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้อ ธิบายอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอันเกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือ กตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้ง หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็ น การขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่ง ข่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา ๑๖๖ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ถูกคุมขังในระหว่างสอบสวน หรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามวรรคหนึ่งให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา ๑๖๗ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๒๓ โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภา

(๒) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่เลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๗๔ (๓) มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ (๓) มาตรา ๒๘๗ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒

(๓) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่พิจารณาและมีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง มาตรา ๑๖๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๐ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรี แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัด มีมติให้เสนอได้ และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่ายี่สิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อไปนี้

(๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(๒) การจัดสรร รั้ง รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะ เป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณารณคดีตามวรรคสี่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสี่ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗๐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๗๑ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในขั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างการพิจารณาไว้ก่อน และภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสมาชิกร่วมของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย ถ้าที่ประชุมร่วมกันวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรองให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๑๗๒ ร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา ๑๗๓ ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ ว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด หากสภาผู้แทนราษฎรมิมีความเห็นชอบ และคะแนนเสียงที่ไม่ให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง หากรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบ ให้ตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ประกอบกันเป็นคณะกรรมการสมาชิกร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณา

วิธีน.

ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภาพิจารณารายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้พิจารณาแล้วต่อรัฐสภา ถ้ารัฐสภามีมติเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓ ถ้ารัฐสภามีมติไม่ให้ความเห็นชอบ ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘๐ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอมตามตรา ๑๑๒ และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวาระหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๑๗

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวาระหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอมานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ค่าแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๑๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘๐ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓ ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาคัดบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสถานนั้นๆ มีจำนวนเท่ากับตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ และเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๘ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การประชุมคณะกรรมการร่วมกันต้องมีกรรมการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นับบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๖ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๗๕ นั้น สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๗๕ (๒) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๗๕ (๓) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓

รธน.

ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องขยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓

มาตรา ๑๑๗ ในระหว่างที่มีการขยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดตามมาตรา ๑๑๕ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องขยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องขยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องขยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

มาตรา ๑๑๕ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา ๑๑๖ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใดๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๑๗

ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือคัดทอนรายจ่าย ซึ่งมีรายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินสงฆ์เงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหรือของคณะกรรมการการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

รธน.

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป

มาตรา ๑๕๑ การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้อีกเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ต้องคืนงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป หรือเว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๒๓๐ วรรคสอง

มาตรา ๑๕๒ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๕๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

มาตรา ๑๕๔ การบริหารราชการแผ่นดินเรื่องใดที่เป็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเรื่องที่กระทบถึงประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชน หรือที่เป็นเรื่องเร่งด่วน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนเริ่มประชุมในวันนั้นว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องนั้นโดยไม่ต้องระบุคำถาม และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรบรรจุเรื่องดังกล่าวไว้ในวาระการประชุมวันนั้น

การถามและการตอบกระทู้ถามวรรคหนึ่งให้กระทำได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้ร้องละไม่เกินสามครั้ง ทั้งนี้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๕๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ญัตติดังกล่าวต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปซึ่งเป็นบุคคลตาม มาตรา ๒๐๑ วรรคสอง ด้วย และเมื่อได้มีการเสนอญัตติแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสาม

การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวาระหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะเสนอโดยไม่มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๓๐๔ ก่อน มิได้ และเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๓๐๔ แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินการตามมาตรา ๓๐๕

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงโดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้ว่างใจหรือไม่ไว้ว่างใจ การลงมติในกรณีเช่นนี้ มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้ว่างใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่มติไม่ไว้ว่างใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น เป็นอันหมดสิทธิที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้ว่างใจนายกรัฐมนตรีอีกตลอดสมัยประชุมนั้น

ในกรณีที่มติไม่ไว้ว่างใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตามวาระหนึ่งกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป และมีให้นำมาตรา ๒๐๒ มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๕๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้ว่างใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๗ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

มาตรา ๑๕๘ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ร่วมกัน แล้วแต่กรณีร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

รธน.

มาตรา ๑๕๕ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็น คณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการ วิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำ หรือซ้อนกัน

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียก บุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่ขึ้นได้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงาน ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งมีบังคับบัญชา หรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวรรคสอง เว้นแต่ เป็นกรณีที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติ ตามวรรคสอง

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๘ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำ หน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ที่ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือ ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมือง ที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๕๑ ให้ประธานสภา ผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคห้า

มาตรา ๑๕๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญ เกี่ยวกับเด็ก สตรี และคนชรา หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดย กรรมการเดิมสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชน เกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา ๑๕๑ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือก และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการ วิธิการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอผู้คดี

การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย ประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๕๒ สาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล ให้เป็นสาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องนั้นๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่ ๖

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๓ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๕
- (๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑
- (๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๒
- (๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๓
- (๕) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใหม่ตามมาตรา ๕๔
- (๖) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ตามมาตรา ๑๕๕
- (๗) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๖๐
- (๘) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๖๑
- (๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗๓

(๑๐) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปตามมาตรา ๑๗๔ วรรคสอง

- (๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๔
- (๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๒๑๑
- (๑๓) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๒๑๓
- (๑๔) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๒๒๓
- (๑๕) การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๒๒๔
- (๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๑๓

รธน.

มาตรา ๑๕๔ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไปพลางก่อน

มาตรา ๑๕๕ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการ การราชการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภา จะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

ส่วนที่ ๗

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีจำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน วิชาหกิจ หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๑๕๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี

(ก) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(ข) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะกรณีนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม

(ค) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภา

มาตรา ๑๕๘ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำของบุคคลใดตามมาตรา ๑๕๗ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง เพื่อพิจารณาวินิจฉัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลปกครอง แล้วแต่กรณี

ให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง แล้วแต่กรณี พิจารณาวินิจฉัยเรื่องที่ยื่นตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอตามวรรคหนึ่งโดยไม่ชักช้า

ส่วนที่ ๘

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๕๙ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความรู้ หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา การเลือก การถอดถอน และการกำหนดค่าตอบแทน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๐๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๓) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

รณ. (๔) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และ องค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(๕) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ภายในประเทศและ เสนอต่อรัฐสภา

(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ของชาติและประชาชนประกอบด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

หมวด ๗

คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน สามสิบห้าคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๑๘ (๗) ในอายุของสภาผู้แทนราษฎรชุดเดียวกัน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐๒ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้ง เป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตาม มาตรา ๑๕๕

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรอง

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมี คะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร การลงมติในกรณี เช่นว่านี้ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย

มาตรา ๒๐๓ ในกรณีที่พ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบให้ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐๒ วรรคสาม ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเป็นนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐๔ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ในขณะที่เดียวกันมิได้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันถัดจากวันที่ครบสามสิบวันนับแต่วันที่มิพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

มาตรา ๒๐๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอดถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๒๐๖ รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) (๗) (๑๒) (๑๓)

หรือ (๑๔)

(๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในความคิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) ไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๓๓ (๑)

มาตรา ๒๐๗ รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา ๒๐๘ รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใดตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๑๐ มิได้ เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็มิได้ด้วย

มาตรา ๒๐๕ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้รัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้รัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใดๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว

มาตรา ๒๑๐ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๘ ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่มี การลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นต้องด่วนซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อน เพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้

มาตรา ๒๑๒ ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ตามมาตรา ๒๑๑ และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑๓ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควร จะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๒๑๔ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

การออกเสียงประชามติต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการขอปรึกษาความเห็นของประชาชนว่า จะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกิจการสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวรรคหนึ่งซึ่งมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ การออกเสียงประชามติที่เกี่ยวกับตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติซึ่งจะต้องไม่ก่อนเก้าสิบวัน แต่ไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และวันออกเสียงประชามติต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

ในระหว่างที่ประกาศตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ รัฐต้องดำเนินการให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น แสดงความคิดเห็นของตนได้โดยเท่าเทียมกัน

บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

ในการออกเสียงประชามติ หากผลปรากฏว่ามีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติเป็นจำนวนไม่มากกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าประชาชนโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับเรื่องที่ขอปรึกษานั้น แต่ถ้ามีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติมากกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติและปรากฏว่าผู้ออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากให้ความเห็นชอบ ให้ถือว่าประชาชนโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับเรื่องที่ขอปรึกษานั้น

การออกเสียงประชามติตามมาตรานี้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๒๑๕ รัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖
- (๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) จะใช้อำนาจแต่งตั้งหรือย้ายข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง มิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ (๗) และวรรคสอง และมาตรา ๒๐๘ มาใช้บังคับกับคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งและอยู่ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง

ในกรณีที่ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) หรือ (๘) ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐๒ และมาตรา ๒๐๓ โดยอนุโลม

วิธีน.

มาตรา ๒๑๖ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๖
- (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก
- (๕) สภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๘๕ หรือมาตรา ๑๘๖
- (๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ หรือมาตรา ๒๐๙
- (๗) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา ๒๑๓
- (๘) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับกับการสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๖)

มาตรา ๒๑๗ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา ๒๑๘ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอกการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแล้ววุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องคงไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่มีการไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมิผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาในกรณียืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้นๆ

มาตรา ๒๑๕ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดตามมาตรา ๒๑๔ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๑๔ วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาได้รับความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๑๔ วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด

มาตรา ๒๑๐ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัด
ต่อกฎหมาย

มาตรา ๒๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก
ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร
ย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

มาตรา ๒๒๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความ
เห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่อาชญากรรมผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่
รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม
ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒๒๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ
สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่น กับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออก
พระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๒๒๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๒๒๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และ
เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๒๒๗ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่ง
ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะ
ความตาย

มาตรา ๒๒๘ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีชื่อข้าราชการการเมือง จะเป็น
ข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น มิได้

มาตรา ๒๒๙ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธาน
และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

บำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓๐ การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ โดยมีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

การรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีผลเป็นการจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ หรือการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีได้มีการจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ ทั้งนี้ โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น หรือการยุบกระทรวง ทบวง กรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ภายในสามปีนับแต่วันที่มีการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ตามวรรคสอง จะกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นในกระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือในกระทรวง ทบวง กรม ที่ถูกรวมหรือโอนไป มิได้

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง ให้ระบุอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ การโอนอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งหน่วยราชการหรือเจ้าพนักงานที่มีอยู่เดิม การโอนข้าราชการและลูกจ้าง งบประมาณรายจ่าย รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สิน เอาไว้ด้วย

การดำเนินการตามวรรคสองกับกระทรวง ทบวง กรม ที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งขึ้นแล้ว ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นนั้น มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่มีผลใช้บังคับได้ดังเช่นพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๒๓๑ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๓๒ บทกฎหมายที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วหรือถือเสมือนหนึ่งว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยพลัน

หมวด ๘

ศาล

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๓๓ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา ๒๓๔ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ แทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๓๕ การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก้คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๓๖ การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ และ ผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมีได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มี เหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๓๗ ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมาย ของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามกฎหมาย บัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้อง ได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงาน สอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือ มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

(๑) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาชญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่ กฎหมายบัญญัติ หรือ

(๒) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้น จะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ด้วย

มาตรา ๒๓๘ ในคดีอาญา การค้นในที่สาธารณะจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของ ศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๓๙ คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันเงินค้ำประกันกรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุผลหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกัน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลผู้ถูกควบคุม คุมขัง หรือจำคุก ย่อมมีสิทธิพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว และมีสิทธิได้รับการเยี่ยมตามสมควร

มาตรา ๒๔๐ ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคลในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใด ผู้ถูกคุมขังเอง พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขัง มีสิทธิร้องต่อศาลท้องถิ่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นนั้น ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลส่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที

มาตรา ๒๔๑ ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำคนได้ ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของคนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของคน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสีย ย่อมมีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังไม่อาจจัดหาทนายความได้ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาทนายความให้โดยเร็ว

ในคดีแพ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาณ ใช้อำนาจบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๒๔๔ บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๕ บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รธน.

บุคคลใดได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือแก่ร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๖ บุคคลใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในการพิจารณาคดีว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควรตลอดจนบรรดาสีทธิที่เสียไปเพราะการนั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๗ บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุด บุคคลนั้น ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการ อาจร้องขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ และหากปรากฏตามคำพิพากษาของศาลที่รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ว่าบุคคลนั้นมีได้เป็นผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสีทธิที่เสียไปเพราะผลแห่งคำพิพากษานั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๘ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๔๙ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น

การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ

การเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี

การโยกย้ายผู้พิพากษาและตุลาการโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาและตุลาการนั้น จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญา

มาตรา ๒๕๐ ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้

มาตรา ๒๕๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการ และทรงให้พ้นจากตำแหน่งเว้นแต่กรณีที่มีพ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย

การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร พ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา ๒๕๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอดถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ”

มาตรา ๒๕๓ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ มิได้

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๔ บุคคลจะดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือกรรมการในคณะกรรมการตุลาการของศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเวลาเดียวกันมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนที่ ๒

ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกสิบสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้

รธน.

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวนห้าคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ ศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ ซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา ๒๕๗ จำนวนห้าคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์ ซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา ๒๕๗ จำนวนสามคน

ให้ผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๖ ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

(๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๐๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง ในระยะสามปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๗) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๕๗ การสรรหาและการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ (๓) และ (๔) ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหาบุคลากรของรัฐธรรมนุญคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน คณบดีคณะรัฐศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน เป็นกรรมการ คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๓) จำนวนสิบคน และผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๔) จำนวนหกคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น ทั้งนี้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีตามมาตรา (๑) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในกรณีนี้ ให้ห้าคนแรกในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๓) และสามคนแรกในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๔) ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นบุคลากรของรัฐธรรมนุญ แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกดังกล่าวจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๓) มิไม่ครบห้าคน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕๕ (๔) มิไม่ครบสามคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกในบัญชีนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวน เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นบุคลากรของรัฐธรรมนุญ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินห้าคนหรือสามคน แล้วแต่กรณี ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๕๘ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและบุคลากรของรัฐธรรมนุญต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ หรือของหน่วยงานของรัฐ

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีທີ່ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี เลือกบุคคลตาม (๑)(๒)(๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือก ให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๑ มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๕๕ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย มาตรา ๒๖๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๖
- (๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕๔
- (๖) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง
- (๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ภายในบังคับมาตรา ๒๖๗

มาตรา ๒๖๑ ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๗ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้นำมาตรา ๒๕๕ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด ให้นำมาตรา ๒๕๕ (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ (๓) หรือ (๔) ให้นำมาตรา ๒๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีนี้ ให้เสนอชื่อผู้สมควรเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๒๕๕ (๓) หรือ (๔) เป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งต่อประธานวุฒิสภา และให้วุฒิสภามีมติเลือก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในระหว่างที่อยู่ออก สมัยประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๗ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุม ของรัฐสภา

ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๖๒ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่รัฐสภา ให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๕๓ หรือร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่รัฐสภาลงมติยืนยันตามมาตรา ๕๔ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง

(๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราช บัญญัตติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

วิธีน.

(๒) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา รวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือคร่าขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภา ที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๓) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือคร่าขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา ทราบโดยไม่ชักช้า

ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีระงับการดำเนินการเพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไว้จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือคร่าขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้แต่มีสาระสำคัญว่าสมควร ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ แล้วแต่กรณี ต่อไป

มาตรา ๒๖๓ บทบัญญัติมาตรา ๒๖๒ (๒) ให้นำมาใช้บังคับกับร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๔ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือ คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

มาตรา ๒๖๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อธิบาย คำแถลงข้อขอให้ศาล พนักงานสอบสวน หัวหน้าราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

มาตรา ๒๖๖ ในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๒๖๗ องค์กรคณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเก้าคน คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำคำวินิจฉัยในส่วนของตนพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๖๘ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ

มาตรา ๒๖๙ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งต้องกระทำโดยมติเอกฉันท์ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย การให้ออกาสคู่กรณีแสดงความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัยคดี การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตน การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการให้เหตุผลประกอบคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

รธน.

มาตรา ๒๓๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ

การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๓

ศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๓๑ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

มาตรา ๒๓๒ ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น

ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๒๓๓ การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ในกรณีให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นชั้นศาลละหนึ่งคณะ เพื่อเสนอความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ชั้นศาลละสี่คน รวมเป็นสิบสองคน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการในทุกชั้นศาล

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ และได้รับเลือกจากวุฒิสภา

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๗๕ ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นตรงต่อประธานศาลฎีกา

การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๔

ศาลปกครอง

มาตรา ๒๗๖ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้

มาตรา ๒๗๗ การแต่งตั้งและการให้ตุลาการในศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

รธน.

ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์และผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดิน อาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดได้ การแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ให้แต่งตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด และต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติและได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษตุลาการในศาลปกครอง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๑๘ การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองและวุฒิสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป

มาตรา ๒๑๙ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานกรรมการ
 - (๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคนซึ่งเป็นผู้ตุลาการในศาลปกครองและได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองด้วยตนเอง
 - (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาสองคน และจากคณะรัฐมนตรีอีกหนึ่งคน
- คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๒๐ ศาลปกครองมีหน่วยธุรการของศาลปกครองที่เป็นอิสระ โดยมิเสขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลปกครองสูงสุด

การแต่งตั้งเสขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำนักงานศาลปกครองมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๕

ศาลทหาร

มาตรา ๒๒๑ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหารและคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๕

การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๔๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

มาตรา ๒๔๓ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิได้

มาตรา ๒๔๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

(๒) การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

(๓) การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

รธน.

ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรภาษีและอากรตาม (๑) และ (๒) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว คณะกรรมการตาม (๓) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรภาษีและอากรแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่ และการจัดสรรภาษีและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๒๕๕ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากการเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น มิได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามมาตรา ๒๕๖ และต้องมีการแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มีหน้าที่ปฏิบัติราชการสอง วรรคสาม และวรรคหก มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๖ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

มาตรา ๒๘๗ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธาน
สภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๘๘ การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและต้องได้รับความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการ
ที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมาย
บัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษพนักงานและลูกจ้างของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๘๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความ
เหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ
แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๕๓ และมาตรา ๘๑ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึง
การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๒๘๐ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมี
อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่อยู่ในเขตพื้นที่

(๒) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่
เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อการค้าหรือชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(๓) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

รณ.

หมวด ๑๐

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ส่วนที่ ๑

การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีความวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๓ เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแล้ว ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมอบหมาย ลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีทุกหน้า

บัญชีและเอกสารประกอบตามวรรคหนึ่งของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็วแต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นห้ามมิให้เปิดเผยแก่ผู้ใด เว้นแต่การเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาลหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว

มาตรา ๒๕๔ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้น

รธน.

พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องขึ้นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีการกระทำ
ดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่
พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่อง
ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๖ บทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่งและวรรคสาม
และมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๒๕๗ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยประธาน
กรรมการคนหนึ่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำ
ของวุฒิสภา

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องเป็นผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่
ประจักษ์ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๖

การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้คณะกรรมการสรรหากรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาล
รัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่ง
ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน เป็นกรรมการ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๒๕๘ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่ง
เก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

การพ้นจากตำแหน่ง การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง และขอให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งได้

มติของวุฒิสภาให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๓๐๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดรัวยศผิดกติกา กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำการตามวรรคหนึ่งเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน และให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้วให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษา

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ถูกกล่าวหา จะปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นมีได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้องดังกล่าว

มาตรา ๓๐๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภาดำตามตรา ๓๐๕

(๒) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๓๐๘

(๓) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรัวยศผิดกติกา กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รธน.

(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๖ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้

(๕) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ และมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและวุฒิสภา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๓

การถอดถอนจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๐๓ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๓๐๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๓๐๓ ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องของดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน

สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภา ออกจากตำแหน่งได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๓๐๕ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๓๐๔ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนโดยเร็ว

เมื่อไต่สวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภา โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดมีมูลหรือไม่ เพียงใด พร้อมทั้งระบุเหตุแห่งการนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดเป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อนั้นส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณาไปก่อนก็ได้

ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล นับแต่วันดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้จนกว่าวุฒิสภามีมติ และให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๐๖ และอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งให้ตามวรรคสี่ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินการคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุนข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้น

รธน.

ให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน ก็ได้

มาตรา ๓๐๖ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๓๐๕ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๓๐๗ สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิไลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลาห้าปี

มติของวุฒิสภาตามมาตรา ๓๐๖ นี้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ส่วนที่ ๔

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๓๐๘ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นเป็นด้วยการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

มาตรา ๓๐๕ ผู้เสียหายจากการกระทำตามมาตรา ๓๐๔ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐๑ (๒) ได้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รธน.

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑๐ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชัดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม

บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มครองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ มิให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๓๑๑ การพิพากษาคดีให้ถึงเสียงข้างมาก โดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๔) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เปิดเผยและเป็นที่สุด

หมวด ๑๑

การตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๓๑๒ การตรวจเงินแผ่นดิน ให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

รธน.

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่น

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ โดยมีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง หรือด้านอื่น

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหาและการเลือก และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

การกำหนดคุณสมบัติและวิธีการเลือกบุคคลซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน จะต้องเป็นไปเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีความซื่อสัตย์สุจริต และเพื่อให้ได้หลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว

หมวด ๑๒

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๑๓ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะกระทำก็ได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอหรือร่วมเสนอญัตติดังกล่าวได้เมื่อพรกการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้

ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณา เป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมาก เป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วให้รัฐสภา พิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ถูลงพระห้อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๑๔ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะ องคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดตามมาตรา ๓๒๓ ให้ ประธานองคมนตรีทำหน้าที่คณะองคมนตรีด้วย และให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่ทำหน้าที่รัฐสภาตาม มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมีให้นำมาตรา ๒๐ วรรคสาม และมาตรา ๒๔ วรรคสาม มาใช้บังคับ และให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานเป็นการชั่วคราว

วิธีน.

มาตรา ๓๑๕ นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๒๔ และให้วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ จนถึงวันที่ครบสัปดาห์นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคห้า (๑) หรือวันเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคห้า (๒) แล้วแต่กรณี

ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้อยู่ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ หรือสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาตรา ๑๑๘ (๗) มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๔ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสองและสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสาม

ในกรณีที่มีเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสามสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในคราวแรกดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อครบสัปดาห์นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ให้ดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสัปดาห์ก่อนวันครบสัปดาห์ ในกรณีเช่นนั้น ให้อายุของวุฒิสภาและสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้ง เริ่มนับตั้งแต่วันที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสามสิ้นสุดลง

(๒) ในกรณีที่มาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ ให้ดำเนินการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา แต่ถ้ายังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แทนที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยให้ใช้คำว่า “สมาชิกวุฒิสภา” แทนคำว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ทุกแห่ง และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๓๑๕ เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายดังกล่าว และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าบทบัญญัติใดของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขัดหรือแย้งหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดระเบียบที่จำเป็นขึ้นใช้แทนบทบัญญัตินั้นได้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ระเบียบดังกล่าวและความเห็นที่ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนั้นขัดหรือแย้งหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตาม (๒) ให้กระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และมีให้ดำเนินการเลือกตั้งในวันเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๒๔

มาตรา ๓๑๖ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ให้ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าอายุของวุฒิสภาตามมาตรา ๓๑๕ จะสิ้นสุดลงหรือพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามมาตรา ๓๒๓

ให้คณะกรรมการซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะกรรมการการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ และให้ข้อบังคับการประชุมดังกล่าวสิ้นผลลงเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งแล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๑๕ วรคหนึ่ง สันอายุหรือถูกยุบ หรือเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒๓

รธน.

(๒) เมื่อมีการตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) เมื่อมีการตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๑๗ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาใช้บังคับกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลและคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง หรือกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลและคณะรัฐมนตรีที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในระหว่างที่ยังไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๒๔ แล้วแต่กรณี และถ้ามติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงตามที่กำหนด ก็ให้รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีดังกล่าว พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๒๔ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง หรือคณะรัฐมนตรีที่จัดตั้งขึ้นใหม่ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๒๔ แล้วแต่กรณี พ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่จัดตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ (๗) มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๒๐๑ มาตรา ๒๐๒ มาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๖ (๒) (๓) และ (๖) มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ วรรคสี่ และมาตรา ๒๑๖ (๕) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามมาตรา

มาตรา ๓๑๘ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๑๔ และการเลือกตั้งกรรมการตุลาการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ภายในสามปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการทั้งหลายอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามมาตรา ๒๑๔ ของรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๑๕ ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาคำเนินการเลือกกรรมการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับ

ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีจำนวนเท่ากัน ประกอบด้วย อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ยังมิได้มีการประกาศใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบดังกล่าวให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้บังคับได้จนกว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๒๐ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีศาลรัฐธรรมนูญ ตามวรรคสอง

ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๗ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีศาลปกครองสูงสุด มีให้นำมาตรา ๒๕๕ (๒) มาใช้บังคับ และให้ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกสิบสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๕๕ (๑) (๓) และ (๔)

มาตรา ๓๒๑ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องกระทำภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

รธน.

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามวรรคหนึ่งกำหนดระเบียบอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบดังกล่าวให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้บังคับได้จนกว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ

ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๒๕๗ วรรคสาม มีจำนวนสิบสี่คน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน และผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน เป็นกรรมการ

มาตรา ๓๒๒ ในวาระเริ่มแรก กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ที่วุฒิสภามาตรา ๓๑๕ วรรคสาม มีมติเลือก ให้มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียงกึ่งหนึ่งของวาระที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งดังกล่าว และเพื่อประโยชน์ในการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นคราวแรกโดยวุฒิสภาซึ่งเลือกตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้ มิให้นำบทบัญญัติที่ให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้เพียงวาระเดียว มาใช้บังคับ

ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๓๑๕ การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นมติของที่ประชุมร่วมของสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภามาตรา ๓๑๕ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๕ (๑๔) มาตรา ๑๑๘ (๑๐) มาตรา ๑๓๓ (๘) มาตรา ๑๔๑ (๕) มาตรา ๑๖๘ (๓) มาตรา ๒๑๖ (๘) มาตรา ๒๖๐ (๖) มาตรา ๒๕๕ มาตรา ๓๐๓ มาตรา ๓๐๔ และมาตรา ๓๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒๓ ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้แล้วเสร็จทุกฉบับ โดยในระหว่างเวลาดังกล่าวจะยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแต่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งยังไม่แล้วเสร็จทุกฉบับ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งแล้วเสร็จทุกฉบับ หรือเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒๔ ในกรณีนี้ ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาและดำเนินการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๒) ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งทุกฉบับแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตาม (๑) ให้วุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

(๓) ในกรณีที่วุฒิสภาไม่สามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตาม (๑) หรือ (๒) ให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว และให้นำมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ มาใช้บังคับกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วหรือถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรา ๕๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๓ มาใช้บังคับ และมีให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๓ มาใช้บังคับ

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๕ เฉพาะส่วนที่ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน มาใช้บังคับกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสอง (๑) และ (๒)

ในการดำเนินการตามมาตรา ๕๓ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๘ มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๒๔ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

รธน. (๑) ในกรณีที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง หรือในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๓๒๓ พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวทุกฉบับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๓๑๕ ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือเมื่อมีกรณีตามมาตรา ๓๒๓

(๒) ในกรณีที่ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งดังกล่าว โดยให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๓๑๕ เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายดังกล่าว และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าบทบัญญัติใดของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขัดหรือแย้งหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดระเบียบที่จำเป็นขึ้นใช้แทนบทบัญญัตินั้นได้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมระเบียบดังกล่าวและความเห็นที่ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนั้นขัดหรือแย้งหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และยังไม่มีการเลือกตั้งประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ครบทุกฉบับ ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ยังไม่ได้ตราขึ้นตามมาตรา ๓๒๓ โดยให้เริ่มนับกำหนดเวลานับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เป็นต้นไป และให้นำความใน (๒) และมาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒๕ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ มิให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐๗ (๕) มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๒๖ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง และการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง
 - (๒) การให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง ออกเสียงลงคะแนน
 - (๓) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ การตรวจสอบและการคัดชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ซ้ำกันออกจากการสมัครรับเลือกตั้ง และการประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งอยู่ในบัญชีรายชื่อ
 - (๔) การกำหนดแบบบัตรเลือกตั้งซึ่งต้องมีสำหรับทำเครื่องหมายว่าไม่ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการประกาศจำนวนผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 - (๕) การสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยรัฐ รวมทั้งวิธีการแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเองหรือบุคคลอื่นที่อาจกระทำได้
 - (๖) การจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การแต่งตั้งสมุห์บัญชีเลือกตั้งโดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง การตรวจสอบและการประกาศผลการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 - (๗) การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแต่เพียงแห่งเดียว เว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเฉพาะท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้
 - (๘) การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
 - (๙) การประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และการเลื่อนผู้มีรายชื่ออยู่ในลำดับถัดไปขึ้นมาแทนผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อซึ่งพ้นจากตำแหน่ง
- มาตรา ๓๒๗ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้
- (๑) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 - (๒) การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเรื่องการเมืองเขตเลือกตั้ง การจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการนับคะแนนใหม่
 - (๓) การให้การศึกษากับประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 - (๔) กระบวนการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๕) การดำเนินคดีในศาลโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งในความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง

(๖) ความร่วมมือที่ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐต้องให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๗) การรับรองและการแต่งตั้งผู้แทนองค์การเอกชนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

(๘) การจัดให้มีหน่วยงานที่เป็นอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

(๙) กำหนดเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเริ่มควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๒๘ นอกจากนี้ที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยให้กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป และการจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง

(๒) การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้ง มาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

(๓) การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

(๔) การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐ

(๕) การสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ การจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง และการควบคุมการรับบริจาคของพรรคการเมือง

(๖) การตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบและการเปิดเผยที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมือง

(๗) การจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของพรรคการเมือง และบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง ซึ่งต้องแสดงโดยเปิดเผยซึ่งที่มาของรายได้และการใช้จ่ายประจำปีของพรรคการเมืองในทุกรอบปีปฏิทิน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณชนทราบ

มาตรา ๓๒๙ ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ

- (๑) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๒) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๓) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๔) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๕) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๓๓๐ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๒) ความร่วมมือที่ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐต้องให้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

- (๓) คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๔) อำนาจหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๓๓๑ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) การกำหนดลักษณะอันเป็นการร่ำรวยผิดปกติ และการกระทำอันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่
- (๒) การห้ามกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐต้องรับผิดชอบ ทั้งในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือหลังพ้นจากตำแหน่งตามเวลาที่กำหนด

(๓) ตำแหน่งและชั้นของผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ ตำแหน่งและระดับของข้าราชการ พนักงาน และผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ที่ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและที่อาจถูกถอดถอนได้ตามรัฐธรรมนูญนี้

(๔) การให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมทั้งเอกสารประกอบ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาและตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินนั้นเป็นระยะ และหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๕) วิธีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำการที่ก่อให้เกิดความพหุคุณการณดังกล่าว ซึ่งต้องระบุพฤติการณ์และมีหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควร

รธน.

(๖) กระบวนการได้ส่วนข้อเท็จจริงและทำสำนวนในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถูกกล่าวหา โดยให้คำนึงถึงฐานะของตำแหน่งซึ่งมีอำนาจให้คุณให้โทษในระดับสูง และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(๗) กระบวนการพิจารณาของวุฒิสภาในการถอดถอนผู้ใดผู้หนึ่งออกจากตำแหน่ง ซึ่งจะต้องเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ และการลงมติซึ่งต้องกระทำเป็นการลับ

(๘) กระบวนการได้ส่วนและวินิจฉัยในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวญผิดปกติ กระทำการทุจริต ต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม โดยต้องกำหนดกระบวนการให้เหมาะสมกับระดับของตำแหน่งและการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(๙) การดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

(๑๐) ความร่วมมือที่ศาล พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานของรัฐ ต้องให้แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๑๑) การดำเนินการตามมาตรา ๓๐๕ วรรคห้า เพื่อฟ้องคดี รวมทั้งอำนาจในการนำตัวผู้ถูกกล่าวหามาดำเนินคดีต่อไป

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการให้คดีใช้ราคาทรัพย์สินในกรณีที่ปรากฏว่ามีการโอนหรือยกย้ายทรัพย์สิน

(๑๓) โทษที่ประธานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้รับ ในกรณีที่กระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งต้องมีโทษสูงกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่กำหนดโทษนั้น ไม่น้อยกว่าสองเท่า ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๓๓๒ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งต้องเป็นระบบได้ส่วนข้อเท็จจริง โดยยึดสำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสรุปไว้เป็นหลัก และต้องยึดถือหลักในเรื่องการฟังความทุกฝ่าย และสิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย เว้นแต่จะมีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ

(๔) การห้ามดำเนินคดีซ้ำหรือซ้อนกัน

(๕) การแต่งตั้งบุคคลให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๓๐๕

(๖) การบังคับค่าส่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) การอื่นอันจำเป็นเพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม โดยเฉพาะความร่วมมือที่ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ต้องให้แก่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๓๓๓ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อันได้แก่ การวางนโยบาย การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดทางวินัยและงบประมาณและการคลังในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด และการพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) การจัดให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการดำเนินการอื่น

มาตรา ๓๓๔ ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการต่างๆ ดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

(๑) ให้ตรากฎหมายตามมาตรา ๖๘ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๒๐๐ มาตรา ๒๔๘ มาตรา ๒๗๐ มาตรา ๒๗๕ และมาตรา ๒๘๘ วรรคสองและวรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๒) ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในถึงงบประมาณใด ไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสเพื่อนั่งพิจารณาพิพากษาคดีในศาลชั้นต้น คั้งแต่วันถัดจากวันสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้พิพากษานั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ และหากผู้พิพากษาอาวุโสผู้ใดผ่านการประเมินตามที่กฎหมายบัญญัติว่ายังมีสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้พิพากษานั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ให้ดำเนินการจัดตั้งศาลปกครองตามมาตรา ๒๗๖ ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๔) ให้ดำเนินการให้มีคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นตามมาตรา ๒๘๕ วรรคสาม ให้ครบถ้วนภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๓๓๕ (๗)

มาตรา ๓๓๕ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติดังกล่าวไปนี้ มาใช้บังคับกับกรณีต่างๆ ภายใต้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วย

(๑) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่เมื่อมีการตรวจกฎหมายในเรื่องดังกล่าวขึ้นใหม่ หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว การดำเนินการนั้นต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๕ ทั้งนี้ให้นำไปใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

(๒) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการตรวจกฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ กฎหมายที่จะตราขึ้นจะต้องไม่กระทบกระเทือนถึงการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา ซึ่งมีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะที่กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับ จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น จะสิ้นสุด

(๓) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ จนกว่าจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๔) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๐ และมาตรา ๒๐๘ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการตรวจกฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๕) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสามและวรรคห้า มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม และมีให้นำมาตรา ๒๗๓ วรรคสอง มาใช้บังคับกับคณะกรรมการตุลาการตามมาตรา ๓๑๘ แต่ทั้งนี้จะต้องดำเนินการเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๖) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๗) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๘๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับสมาชิกหรือผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นสมาชิกหรือผู้บริหารโดยตำแหน่ง และดำรงตำแหน่งอยู่ใน

วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งของ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว

(๘) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๘๘ วรรคสอง มาใช้บังคับกับองค์ประกอบคณะกรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่น จนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตรากฎหมายขึ้นใหม่เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตาม บทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๓๖ เมื่อครบห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจทำ รายงานเสนอความเห็นต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมาย อื่นได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

ประธานรัฐสภา

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ส่วนที่ ๑

กฎหมายเกี่ยวกับ

การจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๕๒^๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป^๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานทางปกครอง”^๓ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

^๑ มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๒๕ ก วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ (หน้า ๑-๓)

^๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕๔ ก วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ (หน้า ๑-๑๐)

^๓ หน่วยงานทางปกครอง

- ๓.๑ รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยประกาศคณะปฏิวัติ เป็นหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕/๕๖)
- ๓.๒ รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา เป็นหน่วยงานทางปกครอง เช่น องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.) (คำสั่งที่ ๕๑๑/๕๕)
- ๓.๓ สัญญาที่รัฐร่วมลงทุนกับเอกชน โดยการมอบหมายให้เอกชนดำเนินกิจการทางปกครองแทนรัฐ ถือว่าเอกชนนั้นเป็นหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๖๘/๕๖)
- ๓.๔ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๘๘/๕๕, ๒๘๖/๕๕)
- ๓.๕ สถานาขพิศเคมแห่งสภานชวควม เป็นหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๕๑/๕๕)
- ๓.๖ รัฐบาลที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติ เป็นหน่วยงานทางปกครอง เช่น
- การทอชที่ชวมแห่งประเทศไทย (คำสั่งที่ ๖๕/๕๕)
- ชนาครออมสิน (คำสั่งที่ ๒๕๘/๕๕)
- การประปานครหลวง (คำสั่งที่ ๓๑๕/๕๕)
- ชนาครอาคารสงคราะห์ (คำสั่งที่ ๑๘๓/๕๖, ๒๘๒/๕๖)
- องค์การโทรศัทพ์แห่งประเทศไทย (คำสั่งที่ ๑๑/๕๕)
- การสื่อสารแห่งประเทศไทย (คำสั่งที่ ๘๖/๕๕)
- ๓.๗ สำนักรวมเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา เป็นหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๖๑๘/๕๕)
- ๓.๘ สำนักรวมที่ด้นจังหวัด เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๕๕/๕๖)

มีช้เป็นหน่วยงานทางปกครอง เช่น

- ชนาครกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (คำสั่งที่ ๓๐/๕๕, ๓๕๖/๕๕, ๕๓๑/๕๕)
- บริษัทหลักทรัพย์ไทยชนกช จำกัด (คำสั่งที่ ๓๕๕/๕๕)
- บริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงทพแห่งใหม่ จำกัด (คำสั่งที่ ๓๒๑/๕๖)
- ชนาครไทยชนาคร จำกัด (มหาชน) (คำสั่งที่ ๕/๕๕)
- มูลนิธิการศึกษาและวัฒนธรรมสัมพันธ์ไทย-นานาชาด (เทพทอส ประเทศไทย) (คำสั่งที่ ๕๕/๕๕)
- สำนักรวมทรหย์สืบส่วนพระมหากษัตริย์ (คำสั่งที่ ๖๐/๕๕)
- องค์การทางศานนาไม่ถือเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (คำสั่งที่ ๑๖๑/๕๖ (ประชุมใหญ่))
- ๓.๘ ฐฒิสภา มีช้หน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๑๕/๕๕ (ประชุมใหญ่))
- ๓.๑๐ ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด มีช้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือระเบียบใดไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐและมีช้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง จึงมีช้หน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๘๑/๕๕)
- ๓.๑๑ สภานีการรวมฐรธำภอฐวธรมภูมิ มีช้หน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๘๐/๕๕)
- ๓.๑๒ สหกรณ์ออมทรัพย์ มีลักษณะเป็นองค์กรฐรชชเอกชน มีช้หน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๑๕/๕๖, ๒๒/๕๕)

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ”^๕ หมายความว่า

(๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการ

ออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล^๕ และ

(๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่

ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มี
การจัดองค์กรและวิधिพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

“ตุลาการศาลปกครอง” หมายความว่า ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาล
ปกครองชั้นต้น

“ก.ศป.” หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี และให้หมายความรวมถึงบุคคล หน่วยงาน
ทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอด ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเอง
หรือโดยถูกคำสั่งศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดี ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจถูกระทบ
จากผลแห่งคดีนั้นและเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทน
ด้วย

^๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๕.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ผู้อำนวยการ
การทำเรือแห่งประเทศไทย (คำสั่งที่ ๑๕๐/๔๖)

๕.๒ เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ประธานกรรมการองค์การบริหาร
ส่วนตำบล (ปัจจุบันเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล), รองประธานกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล,
ผู้ใหญ่บ้าน, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (คำสั่งที่ ๒๕๖/๔๕)

๕.๓ ไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ผู้พิพากษาหรือตุลาการไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
(คำสั่งที่ ๔๑๒/๔๕, ๔๓๓/๔๕, ๕๖๕/๔๕, ๖๒๕/๔๕, ๑๒๘/๔๕, ๑๓๗/๔๕) การที่ประธานวุฒิสภาใช้อำนาจ
ตรวจสอบและพิจารณาคำร้องขอถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ออกจากตำแหน่งก่อนส่งให้ ป.ป.ช.
เพื่อไต่สวนข้อเท็จจริง มิใช่การกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งที่ ๕๐๕/๔๖ (ประชุมใหญ่))

^๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคณะกรรมการหรือคณะบุคคล

๕.๑ คณะกรรมการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น

“คำฟ้อง”^๖ หมายความว่า การเสนอข้อหาต่อศาลไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยความสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

“กฎ”^๗ หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) (คำพิพากษาที่ ๑๑๔/๔๕)

คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กตช.) (คำพิพากษาที่ ๑๔/๔๖)

คณะกรรมการสรรหากรรมการผู้จัดการธนาคารอาคารสงเคราะห์ (คำสั่งที่ ๒๘๗/๔๕)

คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง (คำสั่งที่ ๔๗๘/๔๕)

คณะกรรมการอุทธรณ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (คำสั่งที่ ๕๗๑/๔๕)

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คำสั่งที่ ๕๐๕/๔๖ (ประชุมใหญ่))

๕.๒ คณะบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น คณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและจำนวนเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพ จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพ เป็นคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการ (คำสั่งที่ ๑๔๗/๔๖, ๑๕๘/๔๖) มติของคณะกรรมการสื่อสารแห่งประเทศไทยซึ่งให้ยกเลิกการจัดจ้างปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่างอาคาร กสท. โทรคมนาคม โดยวิธีพิเศษ เป็นคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการ (คำสั่งที่ ๓๐๗/๔๖)

๕.๓ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลงผังบริเวณ แบบแปลนรายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๐๘/๔๖)

^๖ คำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้อง ถือเป็นคำฟ้อง (คำสั่งที่ ๕๑๑/๔๖) คำร้องอุทธรณ์ ถือเป็นคำฟ้อง (คำสั่งที่ ๕๒/๔๕, คำพิพากษาที่ ๑๓/๔๖)

^๗ คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ

๗.๑ ข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่มีใ้้ออกโดยคณะรัฐมนตรี อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เช่น ประกาศธนาคารอาคารสงเคราะห์ เรื่อง การรับสมัครบุคคลเพื่อคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ มีลักษณะเป็นการประกาศของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงเป็นกฎ (คำสั่งที่ ๒๘๗/๔๕) ข้อบังคับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ว่าด้วยแก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดให้รถยนต์ทางเดียวและการใช้ทางเดินรถสำหรับรถบางประเภทในถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ มีผลบังคับ

“สัญญาทางปกครอง” หมายความว่ารวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

มาตรา ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

เป็นการทั่วไป จึงเป็นกฎ (คำสั่งที่ ๒๓๒/๔๖) หนังสือกระทรวงการคลังซึ่งแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และส่วนราชการทราบเพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการเบิกค่าเช่าบ้าน มีลักษณะเป็นกฎ (คำสั่งที่ ๑๑๘/๔๔) ประกาศกรมการประกันภัย เรื่อง มอบหมายให้นายทะเบียนเปรียบเทียบความผิด ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่มีโทษปรับสถานเดียว (ฉบับที่ ๒) ลง พ.ศ. ๔๑ มิใช่ประกาศที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงอยู่ในอำนาจศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งที่ พ.๒/๔๔)

๑๒ ข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด เช่น กฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรี เป็นกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของ ครม. มีสภาพเป็นกฎ (คำสั่งที่ ๑๗/๔๕, ๓๐๘/๔๕) กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของ ครม. (คำสั่งที่ พ.๑/๔๔) มติคณะรัฐมนตรีที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบการอื่นกับทางราชการ ที่มีผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป ถือเป็นกฎ (คำสั่งที่ ๑๐๑/๔๖)

แนวทางการปฏิบัติงานไม่ถือเป็นกฎ เช่น แนวปฏิบัติว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงไม่มีลักษณะเป็นกฎ (คำสั่งที่ ๔๐๘/๔๖)

แม้จะเป็นกฎที่ออกโดย ครม. แต่ถ้ ามิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎก็ไม่ถือเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด เช่น มติคณะรัฐมนตรีที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบการอื่นกับทางราชการที่มีผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป ถือเป็นกฎ หากหน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติตามมติดังกล่าวมีผลกระทบต่อเอกชนคู่สัญญา ถือเป็นการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมาย คดีพิพาทดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งที่ ๑๐๑/๔๖)

สัญญาใดจะเป็นสัญญาทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ นั้น ประการแรก คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนรัฐ ประการที่สอง สัญญานั้นมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะ โดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการ

๗

ทางปกครองซึ่งก็คือการบริการสาธารณะบรรลุผล ดังนั้น หากสัญญาใดเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐมุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค และมีได้มีลักษณะเช่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สัญญานั้นย่อมเป็นสัญญาทางแพ่ง
(คำสั่งที่ ๕/๔๕, ๕๐/๔๕, ๘๒/๔๕)

ตัวอย่างสัญญาทางปกครอง เช่น สัญญาว่าจ้างให้วางท่อประปา เปลี่ยนมาตรวัดน้ำและประสานมาตรวัดน้ำให้ราษฎรผู้ใช้น้ำของหน่วยบริการ สนาทรวาใหญ่ ที่โอนมาเป็นของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ (คำสั่งที่ ๑๕๘/๔๕) สัญญาจ้างทำถนนเป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๓๘๒/๔๕)

สัญญาจ้างทำงานโครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๔๑๖/๔๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล เป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๔๔๓/๔๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารสำนักงานเขตรายการบูรณะ เป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๔๕๗/๔๕)
สัญญาร่วมการงานและร่วมลงทุนขายบริการ โทรศัพท์ ๑.๕ ล้านเลขหมายในเขตโทรศัพท์ภูมิภาค (คำสั่งที่ ๖๒๒/๔๕)

สัญญาสัมปทานท่าไม้ป่าชายเลน (คำสั่งที่ ๓๓๘/๔๖, ๑๑๗/๔๖, ๑๓๐-๑๔๑/๔๖)

สัญญาจ้างก่อสร้างฝายน้ำล้น (คำสั่งที่ ๓๗๒/๔๖)

สัญญาว่าจ้างให้ก่อสร้างอาคารศูนย์ส่งเสริมอาชีพและธุรกิจชุมชน เป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๓๗๖/๔๖)

สัญญาจ้างก่อสร้างวางท่อประปา ท่อจ่ายน้ำ และงานที่เกี่ยวข้องในโครงการปรับปรุงถนนตรงประจำ เป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๔๐๒/๔๖)

สัญญาการเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาทันตแพทยศาสตร์ ต้องรับราชการหรือทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา อันเป็นการให้จัดทำบริการสาธารณะ (คำสั่งที่ ๔๗๗/๔๖)

สัญญาซื้อขายที่ดินเพื่อใช้ในการขยายเขตคั่นคลอง เป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๕๐๑/๔๖)

สัญญารับจ้างปรับปรุงถนนเป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๔๒๕/๔๖)

สัญญาจ้างก่อสร้างหอพักข้าราชการ โรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๔)

สัญญาการศึกษาต่อ มีข้อกำหนดในสัญญาที่เป็นลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ (คำสั่งที่ ๑๒๗/๔๔, ๒๑๕/๔๖)

สัญญาจ้างให้ก่อสร้างกำแพง ค.ส.ป้องกันคลังพิง เป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งก่อสร้างสาธารณะ (คำสั่งที่ ๒๓๘/๔๖)

นอกจากนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยังได้วินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง เช่น สัญญาก่อสร้างปรับปรุงอาคาร โรงพยาบาลหลังสวน (คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๔๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างวางท่อน้ำประปา (คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๔๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารศูนย์ปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และศูนย์เครื่องมือกลาง (คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๕๕)

สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินซึ่งจะถูกเวนคืนตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอยานนาวา พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๕๕)

คดีที่ข้าราชการฟ้องเรียกเงินที่ตนเองได้ชำระไปตามสัญญาขอลาศึกษาแทนการปฏิบัติหน้าที่ราชการคืนจากหน่วยงานทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๕๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างที่มีไซเป็นถาวรวัตถุอาจถือเป็นสัญญาทางปกครองได้ เช่น สัญญาจ้างก่อสร้างหลักเทียบเรือบริเวณท่าเทียบเรือแหลมเทียน การท่าเรือสัตหีบ ฐานทัพเรือสัตหีบ (ระหว่างห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ผู้ฟ้องคดี กับกองทัพเรือ) หลักเทียบเรือเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศซึ่งเป็นการดำเนินการบริการสาธารณะให้บรรลุผล สัญญาพิพาทดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๕๖)

ตัวอย่างสัญญาทางแพ่งที่ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง เช่น

สัญญาซื้อขายที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐมุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคเป็นสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งที่ ๑๒/๕๕, ๑๓/๕๕, ๕/๕๕, ๖๑/๕๕, ๘๒/๕๕, ๖๒/๕๕, ๘๗/๕๕, ๕๑/๕๕, ๕๔/๕๕, ๑๐๑/๕๕, ๔๑๗/๕๕, ๕๓๖/๕๕)

สัญญาเช่าทรัพย์สินระหว่างเอกชนกับเอกชน (คำสั่งที่ ๑๐/๕๕)

สัญญาเช่าซื้อห้องชุดโครงการเคหะชุมชนออกเงิน ระยะที่ ๑ ระหว่างการเคหะแห่งชาติกับเอกชน (คำสั่งที่ ๓๘๘/๕๕)

สัญญาเช่าทรัพย์สินระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชน โดยหน่วยงานทางปกครองมิได้มอบหมายให้เอกชนใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๐๕/๕๕)

ข้อตกลงในเรื่องการขายเขตระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าระหว่างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกับเอกชน (คำสั่งที่ ๖๑๖/๕๕)

สัญญาการใช้ไฟฟ้า ซึ่งหน่วยงานทางปกครองกระทำกับเอกชนในฐานะเสมอภาค เช่นเดียวกับเอกชนต่อเอกชน (คำสั่งที่ ๔๘๓/๕๖)

สัญญาเช่าซื้ออาคารระหว่างการเคหะแห่งชาติกับเอกชน (คำสั่งที่ ๒๒/๕๕)

สัญญาที่เอกชนยินยอมยกที่ดินบางส่วน ให้กองทัพเรือ โดยมีเงื่อนไขว่ากองทัพเรือจะต้องยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชกฤษฎีกาจัดนิคมสร้างตนเองในท้องที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นสัญญาค้ำคอบแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำสั่งที่ ๑๑๑/๕๕)

สัญญาการใช้ไฟฟ้าแม้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งไฟฟ้าเพื่อใช้ในกิจการส่วนตัวโดยเฉพาะ (คำสั่งที่ ๒๕๒/๕๖)

สัญญาที่มีวัตถุประสงค์โดยชัดแจ้งเพื่อให้บรรลุผลในการจัดให้บริการสาธารณะ (คำสั่งที่ ๑๕/๕๖)

มาตรา ๕ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหรือ ก.ศป. หรือ ก.ศป. โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๔๔ และ มาตรา ๖๖ ต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรในวันทีออกกระเบียดดังกล่าว เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบได้ ถ้าต่อมามีการเสนอญัตติและสภาผู้แทนราษฎรมีมติภายในสามสิบวันนับแต่วันทีส่งระเบียบดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ยกเลิกระเบียบใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

กำหนดวันตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

หมวด ๑

การจัดตั้งและเขตอำนาจศาลปกครอง

มาตรา ๗ ศาลปกครองแบ่งออกเป็นสองชั้น คือ

- (๑) ศาลปกครองสูงสุด
- (๒) ศาลปกครองชั้นต้น ได้แก่
 - (ก) ศาลปกครองกลาง
 - (ข) ศาลปกครองในภูมิภาค

มาตรา ๘^๔ ให้จัดตั้งศาลปกครองสูงสุดชั้นมีที่ตั้งในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดใกล้เคียง ให้จัดตั้งศาลปกครองกลางชั้นมีที่ตั้งในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดใกล้เคียง โดยมีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร

ในระหว่างที่ศาลปกครองในภูมิภาคยังมีได้มีเขตอำนาจในท้องที่ใดให้ศาลปกครองกลางมีเขตอำนาจในท้องที่นั้นด้วย

^๔ ศาลปกครองที่เกิดขึ้นหลังจาก พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มิผลใช้บังคับ

แต่ศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

(คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๒/๔๔)

บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจศาลปกครองกลางคณวรรคสองและคณวรรคสาม จะขึ้นฟ้องต่อศาลปกครองกลางก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้นที่จะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดีที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีที่โอนมาตามหลักเกณฑ์ของการพิจารณาคดีปกครอง

การจัดตั้งและการกำหนดเขตอำนาจของศาลปกครองในภูมิภาค ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ โดยคำนึงถึงปริมาณคดีและการบริหารบุคลากรของศาลปกครอง โดยจะกำหนดให้เขตอำนาจศาลปกครองในภูมิภาคครอบคลุมเขตการปกครองหลายจังหวัดก็ได้

ศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค จะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันเปิดทำการของศาลปกครอง มาตรา ๕ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้^{๑๐}

^{๑๐} การที่จะพิจารณาว่าศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีประเภทใดได้หรือไม่ ต้องพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา ๕ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๕ หากผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕ วรคหนึ่ง ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ สำหรับคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองนั้น เป็นเรื่องที่ศาลไม่อาจตรวจสอบได้โดยสภาพ เช่น การกระทำในทางนิติบัญญัติ การกระทำในทางตุลาการ และการกระทำของรัฐบาลที่เป็นงานด้านนโยบาย หรืองานทางการเมืองหรือนโยบายต่างประเทศ หรือในความสัมพันธ์กับฝ่ายนิติบัญญัติ และกรณีที่เข้าข้อยกเว้นความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ วรคสอง (๑) ถึง (๓) กับกรณีการพิจารณาพิพากษาคดีประเภทอื่น เช่น คดีแพ่งหรือคดีอาญาอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นต้น สำหรับการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญา เช่น การจับกุม การสอบสวน การเปรียบเทียบปรับ การมีความเห็นในคดี เช่น การสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องและการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลยุติธรรม

ในขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีการกระทำทางปกครองปะปนอยู่ด้วย ถ้าขั้นตอนใดเป็นการกระทำที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง การกระทำดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ถ้าการกระทำใดที่กระทำนอกเหนือหรือมิได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและเป็นการกระทำที่เข้าเกณฑ์เป็นกรณีพิพาทตามมาตรา ๕ วรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาลปกครองย่อมมีอำนาจควบคุมตรวจสอบได้ สำหรับการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามกฎหมายพิเศษของ

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่มีสุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ^{๑๑}

ฝ่ายปกครอง ที่มีการบัญญัติโทษทางอาญาไว้ด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองตามกฎหมายดังกล่าวในขั้นตอนการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษทางอาญา ถ้ามีขั้นตอนใดเป็นการกระทำที่กฎหมายพิเศษนั้นและหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง การกระทำดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม แต่ด้วยการกระทำใดเป็นการกระทำนอกเหนือมิได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายพิเศษและหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเป็นการกระทำที่เข้าเกณฑ์เป็นกรณีพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาลปกครองก็ย่อมมีอำนาจควบคุมตรวจสอบได้ (คำสั่งที่ ๑๑๓/๔๔ (ประชุมใหญ่))

^{๑๑} คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

๑๑.๑ หน่วยงานทางปกครองออกข้อบังคับโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๕๐๓/๔๖)

๑๑.๒ กรมที่ดินออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินของราษฎร

(คำสั่งที่ ๕๘๔/๔๕, ๒๑๘/๔๖, ๒๔๒/๔๖, ๔๑๑/๔๖, ๔๑๗/๔๖)

๑๑.๓ เจ้าหน้าที่ที่ดินดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมซื้อขายที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(คำสั่งที่ ๑๗๓/๔๕)

๑๑.๔ เจ้าหน้าที่ที่ดินดำเนินการสร้างชั้นตอน โดยไม่จำเป็นก่อนการออกโฉนดที่ดิน

(คำสั่งที่ ๑๗๘/๔๕)

๑๑.๕ เจ้าหน้าที่ที่ดินออกโฉนดที่ดินและสั่งระงับการออกโฉนดที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน (คำสั่งที่ ๑๕๔/๔๕)

๑๑.๖ สภานายกพิเศษแห่งสหราชอาณาจักรใช้อำนาจลงชื่อแทนนายกรัฐมนตรีออกจากทะเบียนนายความ เป็นการใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ (คำสั่งที่ ๒๕๑/๔๕)

๑๑.๗ การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำสั่งที่ ๓๑๐/๔๕, ๓๐๓/๔๖, ๓๔๗/๔๖, ๓๗๐/๔๖)

๑๑.๘ หนังสือแจ้งให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างบนชายหาด เป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๖๕๑/๔๕)

- ๑๑.๘ เจ้าหน้าที่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินที่ที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑/๔๖, ๓๓๘/๔๖)
- ๑๑.๑๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำกรณที่ที่ดินและดำเนินการออกโฉนดที่ดิน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๕/๔๖, ๓๖๖/๔๖)
- ๑๑.๑๑ เจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๔๖๓/๔๖, ๔๘๘/๔๖)
- ๑๑.๑๒ การเสนอผู้ตัดของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลต่อที่ประชุมสภาเทศบาลเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๔๖๘/๔๖)
- ๑๑.๑๓ เจ้าพนักงานที่ดินอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน มีคำสั่งในการสอบสวนเปรียบเทียบตามอำนาจหน้าที่ (คำสั่งที่ ๖๐๖/๔๕, ๓๐๒/๔๖, ๔๘๔/๔๖)
- ๑๑.๑๔ ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่กลั่นแกล้งผู้บังคับบัญชา (คำสั่งที่ ๕๑๘/๔๖)
- ๑๑.๑๕ ผู้บังคับบัญชารบพ้องไม่แจ้งสิทธิต่อผู้บังคับบัญชาในการส่งผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินเลื่อนระดับให้สูงขึ้น (คำสั่งที่ ๕๒๐/๔๖)
- ๑๑.๑๖ คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาใช้เงินค่าสินไหมทดแทนตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ (คำสั่งที่ ๓๓๑/๔๖)
- ๑๑.๑๗ เจ้าพนักงานที่ดินออกคำสั่งเพิกถอนใบจอง (น.ส. ๒) (คำสั่งที่ ๓๔๘/๔๖)
- ๑๑.๑๘ การโต้แย้งคำสั่งเกี่ยวกับสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้าน (คำสั่งที่ ๓๗๑/๔๖)
- ๑๑.๑๙ กรมการประกันภัยออกคำสั่งให้บริษัทประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๓๘๕/๔๖)
- ๑๑.๒๐ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือแจ้งมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดที่ให้เอกชนออกจากที่ดินที่อยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๒๒/๔๖)
- ๑๑.๒๑ ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินชดเชยและไม่มีสิทธิได้รับเงินชดเชยแทนการจัดสรรที่ดินของคณะกรรมการสำรวจความต้องการ อัมภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๒๔/๔๖, ๒๕๑/๔๖)
- ๑๑.๒๒ หน่วยงานทางปกครองปฏิเสธการจ่ายเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๒๓๑/๔๖)
- ๑๑.๒๓ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือกระเบียบในการจัดเก็บค่าบำรุงกิจการนิคมการนำแร่ออกแตกต่างจากผู้ประกอบการประเภทและลักษณะเดียวกันที่อยู่นอกเขตพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองหรือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๒๕๐/๔๖)
- ๑๑.๒๔ คำสั่งไม่อนุมัติให้นักโทษเด็ดขาดได้พักการลงโทษ ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง หากใช้เป็นส่วนหนึ่งในระบบทัณฑวิทยาซึ่งเป็นการบังคับโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ (คำสั่งที่ ๒๘๕/๔๖)
- ๑๑.๒๕ การวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนของรัฐมนตรีถือเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๘๗/๔๖)

๑๑.๒๖ เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้แก่ไซเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้าน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๒๕๘/๔๖)

๑๑.๒๗ คดีโต้แย้งคำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลางและปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑๑/๔๕)

๑๑.๒๘ กรณีโต้แย้งการกำหนดจุดสะพานลอย ถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำอื่นใดโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะ ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ (คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๕, ๑๔๔/๔๕) ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ก็ได้วินิจฉัยว่า การพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขและกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้าม เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๔๕)

๑๑.๒๙ เจ้าหน้าที่ตุลาการใช้กลอุบายข่มขู่ หลอกลวงให้ผู้ฟ้องคดียินยอมยกเรื่องซึ่งเป็นพยานในการ กระทำคดีให้เป็นของแผ่นดิน และยินยอมให้เปรียบเทียบปรับเพื่อให้คดีอาญารับโดยไม่ต้องดำเนินคดีทางศาล เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่สุจริต (คำสั่งที่ ๑๐๗/๔๔)

๑๑.๓๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้างออกไปจากทางพิพาท โดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๔๐๗/๔๕)

คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

๑๑.๓๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย (ไม่ร้ายแรง) เป็นเพียงการเตรียมการออกคำสั่ง ลงโทษทางวินัย ไม่เข้าลักษณะคดีปกครอง (คำสั่งที่ ๒๓๐/๔๕)

๑๑.๓๒ เจ้าหน้าที่งานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๖๒๗/๔๕)

๑๑.๓๓ กรณีการยกฐานะเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง เป็นงานทางนโยบายของรัฐบาล ไม่มีลักษณะ เป็นข้อพิพาททางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๐๐/๔๕)

๑๑.๓๔ การโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(คำสั่งที่ ๑๑๕/๔๕, ๓๓๑/๔๕, ๓๔๔/๔๕, ๓๕๔/๔๕, ๕๐๐/๔๕, ๕๖๐/๔๕, ๕๖๑/๔๕, ๖๐๕/๔๕, ๓๐๕/๔๖, ๓๔๒/๔๖, ๓๕๔/๔๖, ๓๘๔/๔๖, ๔๑๔/๔๖, ๔๕๔/๔๖, ๔๗๗/๔๖)

๑๑.๓๕ บันทึบที่กซื้อตกลงประนีประนอมยอมความเกี่ยวกับค่าเสียหายระหว่างเอกชนกับเอกชน (คำสั่งที่ ๓๓๒/๔๕)

๑๑.๓๖ การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม (คำสั่งที่ ๓๗๑/๔๕, ๔๓๓/๔๕)

๑๑.๓๗ การตั้งกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาในการออกคำสั่ง เพื่อให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ (คำสั่งที่ ๓๔๘/๔๕)

๑๑.๓๘ การพิจารณาว่าการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นเป็นไป โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (คำสั่งที่ ๔๕๖/๔๕)

๑๑.๓๙ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในชั้นก่อนการดำเนินการของเจ้าพนักงานตาม ที่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้อำนาจไว้เฉพาะ (คำสั่งที่ ๓๖๕/๔๕ (ประชุมใหญ่), ๔๒๖/๔๕)

๑๑.๑๐ การโต้แย้งสิทธิกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้ประกอบการอาคารชุดกับเจ้าของห้องชุด
ในอาคารชุด (คำสั่งที่ ๔๒๘/๔๕)

๑๑.๑๑ การโต้แย้งเกี่ยวกับการระงับยอมและสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุ (คำสั่งที่ ๔๕๓/๔๖)

๑๑.๑๒ การดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน เช่น การจับผู้ฟ้องคดีส่งให้พนักงานสอบสวน
ดำเนินคดี (คำสั่งที่ ๒๖/๔๖) การออกหมายจับในคดีอาญา (คำสั่งที่ ๒๖๖/๔๖) การปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวน
การสอบสวน การตรวจค้น การยึดหรืออายัด การจับกุม และการเปรียบเทียบปรับเกี่ยวกับการกระทำความผิด
ทางอาญา

(คำสั่งที่ ๖/๔๕, ๑๑/๔๕, ๕๕/๔๕, ๑๐๕/๔๕, ๑๖/๔๕, ๑๐๐/๔๕, ๓๑๕/๔๕, ๔๓๖/๔๕, ๔๓๘/๔๕, ๔๖๐/๔๕,
๔๖๖/๔๕, ๕๑๖/๔๕, ๕๖๒/๔๕, ๕๖๒/๔๕, ๕๕๐/๔๕, ๕๕๒/๔๕, ๓๐๔/๔๖, ๔๐๑/๔๖)

๑๑.๑๓ การดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ เช่น การตั้งฟ้อง

(คำสั่งที่ ๓๓/๔๕, ๓๔/๔๕, ๑๐๐/๔๕, ๔๕๕/๔๖, ๔๘๕/๔๖)

๑๑.๑๔ การดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่น

เจ้าหน้าที่ของรัฐละเมิดคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดี (คำสั่งที่ ๔๗/๔๖)

การตั้งไม่คืนค่าธรรมเนียมศาลของศาลยุติธรรม (คำสั่งที่ ๓๘๐/๔๕)

การดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำสั่งที่ ๒๓/๔๖)

การดำเนินการขายทอดตลาดของพนักงานบังคับคดี (คำสั่งที่ ๖๗/๔๕, ๑๒๗/๔๕)

๑๑.๑๕ ขั้นตอนการเตรียมการเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งร่างพระราชบัญญัติ มิใช่เป็นการกระทำการใ้
อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๕/๔๖)

๑๑.๑๖ การจัดทำรายงานข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อประกอบการออกคำสั่ง
ทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๔/๔๖)

๑๑.๑๗ การดำเนินการทางวินัย เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา (คำสั่งที่ ๑๕๑/๔๕, ๔๖๔/๔๖)

๑๑.๑๘ การตรวจสอบการใช้อำนาจในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง (คำสั่งที่ ๕๐๕/๔๖)

๑๑.๑๙ การห้ามเด็กนักเรียนขอลูกเรียนการศึกษ และเรียกไปคู่ดำเนินนักเรียนที่ได้รับทุนสละสิทธิ
มิใช่การใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจกรรมทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๘๐/๔๕)

๑๑.๑๐ การดำเนินการจัดการนิติบุคคลอาคารชุดของการเคหะแห่งชาติเป็นการกระทำในฐานะเอกชน
(คำสั่งที่ ๒๗๒/๔๕)

๑๑.๑๑ พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เป็นความคิดทางอาญาอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม
มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๕๖/๔๕)

๑๑.๑๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นความคิดทางอาญา ซึ่งอยู่ใน
อำนาจศาลยุติธรรม จึงไม่เป็นคดีปกครอง (คำสั่งที่ ๓๒๖/๔๕)

๑๑.๑๓ คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้รับจ้างชุดเจาะเสาเข็มเพื่อทำการหล่อเสาตอม่อของสะพานคนเดินข้าม
เป็นเหตุให้อาคารร้านค้าบริเวณใกล้เคียงได้รับความเสียหายเป็นการกระทำทางกายภาพ อยู่ในอำนาจของ
ศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑๗/๔๕)

๑๑.๕๔ การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ซึ่งเป็นไปในเชิงธุรกิจเพื่อประโยชน์และสวัสดิการของสมาชิกไม่ใช้การดำเนินการทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๕๐/๔๖)

๑๑.๕๕ การรับฝากเงินค่าเช่าของประธานคณะกรรมการการเข้าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบลมิได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหรือการกระทำทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๕๕/๔๕)

๑๑.๕๖ การงดโทษภาคทัณฑ์ให้เป็นว่ากล่าวตักเตือน มิได้มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๒๒๗/๔๕)

๑๑.๕๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจข่มขู่ผู้อื่น เป็นพฤติกรรมส่วนตัวมิใช่การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๓๐๗/๔๕)

๑๑.๕๘ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการบุกรุกอุทยานแห่งชาติเป็นเพียงคำสั่งภายในหน่วยงาน มิใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๘๖/๔๕)

๑๑.๕๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกรับเงินช่วยเหลือในการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๓๘/๔๕)

๑๑.๖๐ ความเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อ มิได้ใช้อำนาจในทางปกครอง (คำสั่งที่ ๖๑/๔๔)

๑๑.๖๑ มติของแพทยสภาที่ให้ลงโทษพักใช้ใบอนุญาตเป็นเพียงขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้มีการออกคำสั่งต่อไป มิใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๗๒/๔๔)

๑๑.๖๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔/๔๖)

๑๑.๖๓ ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติมิได้มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๒๗/๔๖)

๑๑.๖๔ ประกาศรายชื่อผู้ไม่มีสิทธิได้รับเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพ เป็นคำสั่งทางปกครอง แต่การประกาศรายชื่อผู้ไม่มีสิทธิทั้งหมดอีกครั้งเป็นเพียงการทบทวนยืนยัน และไม่ได้เปลี่ยนแปลงคำสั่งไปจากเดิม มิใช่คำสั่งทางปกครอง อันจะก่อให้เกิดสิทธิฟ้องคดีขึ้นใหม่

(คำสั่งที่ ๑๔๖/๔๖, ๒๘๘/๔๖, ๓๑๒/๔๖, ๓๕๑/๔๖)

๑๑.๖๕ การที่คณะกรรมการอิสลามมีคำสั่งให้อิหม่ามประจำมัสยิดพ้นจากตำแหน่งเป็นการดำเนินการทางศาสนา (คำสั่งที่ ๑๖๗/๔๖)

๑๑.๖๖ เจ้าหน้าที่ของรัฐขู่มเงินเอกชน ถือเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน

(คำสั่งที่ ๑๓/๔๕, ๑๘๖/๔๖)

๑๑.๖๗ การโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ถือหุ้นเป็นข้อพิพาททางแพ่ง อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม (คำสั่งที่ ๓๑๘/๔๖)

๑๑.๖๘ เจ้าหน้าที่ตำรวจให้การเป็นพยานโจทก์ตามหมายเรียกศาล มิใช่การกระทำทางปกครอง

(คำสั่งที่ ๕๒๘/๔๖)

๑๑.๖๙ การใช้อำนาจทางตุลาการมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง

(คำสั่งที่ ๑๐๑/๔๔, ๕๘/๔๕, ๑๓๗/๔๕, ๕๑๒/๔๕)

๑๑.๑๐ การดำเนินการตามคำสั่งศาลยุติธรรม มิใช่การกระทำตามอำนาจหน้าที่ในทางปกครอง
(คำสั่งที่ ๒๓/๔๕, ๒๘/๔๕, ๖๒๖/๔๕)

๑๑.๑๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการในฐานะของเอกชนทั่วไปไม่เป็นการกระทำทางปกครอง เช่น
เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ในทางแพ่ง (คำสั่งที่ ๕๓๘/๔๖) การดำเนินการธุรกิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำสั่งที่ ๓๒๒/๔๖)

๑๑.๑๒ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ส่งรายงานและเอกสารพร้อมความเห็นไปยัง
ผู้บังคับบัญชา ไม่ได้เป็นการออกคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๒๗/๔๖)

๑๑.๑๓ ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทางส่วนตัว มิใช่การกระทำ
ละเมิดในทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๔๖/๔๖)

๑๑.๑๔ มติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดที่อนุมัติให้กำหนดเส้นทาง
รถโดยสารประจำทาง นั้น เป็นเพียงขั้นตอนในการพิจารณาที่จะนำไปสู่การประกาศกำหนดซึ่งไม่มีผลกระทบต่อ
สิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนส่ง จึงมิใช่การกระทำตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) (คำสั่งที่ ๓๕๒/๔๖)

๑๑.๑๕ คำสั่งของกรมที่ดินที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อเพิกถอน น.ส. ๓ เป็นเพียงการออกคำสั่ง
ภายในฝ่ายปกครอง (คำสั่งที่ ๓๕๗/๔๖)

๑๑.๑๖ การดำเนินการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรง และขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เป็นเรื่องการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร (คำสั่งที่ ๓๖๔/๔๖)

๑๑.๑๗ การพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในการเปิดจุดผ่อนปรนบริเวณด้านกิ่งผางอก
เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลด้านการต่างประเทศ มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง
(คำสั่งที่ ๓๘๑/๔๖)

๑๑.๑๘ การที่ผู้ใหญ่บ้านเข้าดำเนินการสร้างถนน โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เป็นการกระทำ
ในฐานะส่วนตัว (คำสั่งที่ ๓๘๔/๔๖)

๑๑.๑๙ การตอบข้อหรือของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเพียงการแจ้ง
การให้คำปรึกษาในการตีความและวินิจฉัยปัญหา ไม่ได้เป็นการออกคำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดทางปกครอง
(คำสั่งที่ ๓๙๔/๔๖)

๑๑.๒๐ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐข่มขู่เจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเองมิใช่คดีปกครอง แต่เป็นการกระทำความผิด
ทางอาญา (คำสั่งที่ ๓๙๕/๔๖)

๑๑.๒๑ เจ้าอาวาสดำเนินการเพื่อก่อสร้างกำแพงวัดเป็นการกระทำตามหน้าที่ในการบำรุงรักษาวัด
มิใช่การกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๙๖/๔๖)

๑๑.๒๒ การเสนอความเห็นของนิตกรผู้ทำสำนวนเป็นเพียงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือ
คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ มิใช่การกระทำทางปกครองหรือการออกคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๙๖/๔๖)

๑๑.๒๓ ระเบียบการคิดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นเรื่องการประกอบกิจการ
ในเชิงพาณิชย์ มิใช่เป็นการกระทำทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๙๗/๔๖)

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร^{๑๒}

๑๑.๔๔ การให้ปากคำของแพทย์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นการให้ความเห็นในฐานะบุคคลผู้ประกอบอาชีพทางการแพทย์ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ไม่ใช้การออกคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒/๔๔)

๑๑.๔๕ การปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๔/๔๔)

๑๑.๔๖ การดำเนินการของธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นการดำเนินธุรกิจของธนาคารภายใต้การกำกับควบคุมและอำนาจการของคณะกรรมการธนาคารเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป มิใช่การกระทำทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๗/๔๔) การสืบหาข้อเท็จจริงและการเสนอความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีปกป้องค่าเงินบาท เป็นเพียงการเสนอความเห็นหรือผลการศึกษา มิได้มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการ มิใช่การกระทำทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๘/๔๔)

๑๑.๔๗ คำสั่งของเจ้าอาวาสวัดที่มีผู้ฟ้องคดีปฏิบัติกิจทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับฆราวาสโดยไม่ให้เหตุผลระบุเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นคำสั่งในกิจการปกครองคณะสงฆ์ มิใช่การกระทำทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑/๔๔, ๔/๔๕)

๑๑.๔๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐกู้ยืมเงินเอกชนแล้วไม่ใช้คืน มิใช่การกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๓/๔๕)

๑๑.๔๙ การหลอกลวงและปกปิดข้อเท็จจริงของผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำในฐานะส่วนตัว มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๑๒/๔๕)

๑๑.๕๐ การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่สามารถบรรจุบุคคลเข้ารับราชการตามที่สัญญาไว้และไม่คืนเงินที่เรียกร้องไป เป็นการกระทำโดยส่วนตัวมิใช่การกระทำทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๒๘/๔๕)

^{๑๒} คดีพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒)

๑๒.๑ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ยินยอมให้เจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกทำการเปรียบเทียบปรับ เจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกยึดใบอนุญาตขับขี่และไม่ดำเนินการส่งเรื่องไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป (ละเลย) (คำสั่งที่ ๑๑๓/๔๔(ประชุมใหญ่))

๑๒.๒ หน่วยงานทางปกครองมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ แต่ไม่ได้ดำเนินการสั่งการใดๆ (ละเลย) (คำสั่งที่ ๖๘/๔๕)

๑๒.๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินและแจ้งผลการพิจารณาภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (ล่าช้า) (คำสั่งที่ ๑๐๕/๔๕, ๓๔๓/๔๕, ๔๔๔/๔๕)

๑๒.๔ เจ้าหน้าที่งานที่ดินออกโฉนดที่ดินล่าช้าเกินสมควร (ล่าช้า) (คำสั่งที่ ๑๒๘/๔๕)

๑๒.๕ เจ้าหน้าที่งานท้องถิ่นไม่ระงับเหตุรำคาญ หรือจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก (ละเลย) (คำสั่งที่ ๒๒๘/๔๕)

๑๒.๖ นายเทศมนตรี ไม่ดำเนินการขจัดสิ่งกีดขวางบนถนน (ละเลย) (คำสั่งที่ ๒๒๘/๔๕)

๓

๑๒.๗ เอกชนยื่นคำร้องขอออกใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าโดยชำระค่าธรรมเนียมแล้ว แต่เทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองไม่ได้ออกคำสั่งใด (ละเอียด, ลำซำ) (คำสั่งที่ ๑๓๗/๕๕)

๑๒.๘ เจ้าหน้าที่ที่ดิน ไม่ออกโฉนดที่ดินให้ทั้งๆ ที่ได้มีการตรวจสอบแล้วว่าที่ดินไม่ได้อยู่ในที่สาธารณะ(ลำซำ) (คำสั่งที่ ๑๕๔/๕๕, ๑๕๖/๕๕)

๑๒.๙ เอกชนร้องขอต่อใบอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐรับคดีขอเรื่องดังกล่าวไม่พิจารณาคำขอหรือไม่ดำเนินการใด ๆ (ละเอียด) (คำสั่งที่ ๑๒๑/๕๖)

๑๒.๑๐ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอแจ้งความกล่าวโทษพนักงานสอบสวน แต่ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอไม่ดำเนินการตามที่ร้องทุกข์กล่าวโทษ (ละเอียด) (คำสั่งที่ ๒๕๗/๕๖)

๑๒.๑๑ ระยะเวลาอันสมควร ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงของ ก.ต.ร. คือ ระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ก.ต.ร. ได้รับอุทธรณ์ แต่ ก.ต.ร. ไม่พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว (ลำซำ) (คำสั่งที่ ๒๖๐/๕๖ (ประชุมใหญ่))

๑๒.๑๒ ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดิน แต่เจ้าพนักงานที่ดิน ไม่ดำเนินการออก น.ส.๓ (ละเอียด, ลำซำ) (คำสั่งที่ ๕๔/๕๕, ๔๐๖/๕๖)

๑๒.๑๓ พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้แต่ไม่ดำเนินการสอบปากคำพยานที่เกี่ยวข้อง จนเวลาล่วงเลยไป ๗ ปี (ละเอียด) (คำสั่งที่ ๓๓๗/๕๕)

๑๒.๑๔ เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ดำเนินการคดีอาญาตามที่ร้องทุกข์ (ละเอียด) (คำสั่งที่ ๑๐๒/๕๕, ๑๐๖/๕๕, ๑๐๘/๕๕, ๔๕๑/๕๖)

๑๒.๑๕ พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบผลการดำเนินคดีอาญาลำช้าเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษทางวินัย (ละเอียด, ลำซำ) (คำสั่งที่ ๕๗๐/๕๕)

๑๒.๑๖ หน่วยงานทางปกครองมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ แต่ไม่ได้ดำเนินการหรือสั่งการใด (ละเอียด) (คำสั่งที่ ๖๐๘/๕๕)

๑๒.๑๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ส่งสำนวนและความเห็นแย้งไปให้อัยการสูงสุดชี้ขาดคดี (ละเอียด) (คำสั่งที่ ๕๒๓/๕๕)

คดีพิพาทที่มีใช้คดีตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒)

๑๒.๑๘ เทศบาลตำบลไม่จ่ายเงินกรณีโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงการปฏิบัติผิดคิดต่อภาระผูกพันตามนิติสัมพันธ์ทางแพ่ง มิได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำสั่งที่ ๔๔/๕๕)

๑๒.๑๙ การที่เจ้าพนักงานที่ดิน ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ เนื่องจากกรมได้แจ้งสิทธิครอบครองในที่ดินที่พิพาทที่เกิดจากการทำฉ้อฉลของผู้ฟ้องคดีเอง มิใช่กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายให้ต้องปฏิบัติ (คำสั่งที่ ๑๗/๒๕๕๖)

๑๒.๒๐ การดำเนินการที่ไม่มียกกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการ ไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำสั่งที่ ๑๑/๕๖) นายอำเภอและปลัดอำเภอไม่ทำการเปรียบเทียบหรือใกล้เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง (คำสั่งที่ ๖๗/๕๕)

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือ คำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร^{๑๐๓}

^{๑๐๓} คดีพิพาทตามมาตรา ๕ วรคหนึ่ง (๓)

๑๓.๑ งานก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินของกรมทางหลวง เป็นการใช้อำนาจ โดยเฉพาะ ตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ หากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย จึงเป็น ข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๕๕/๔๖ (ประชุมใหญ่))

๑๓.๒ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้งบประมาณนอกวัตถุประสงค์ จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๖๑/๔๖ (ประชุมใหญ่))

๑๓.๓ บริษัทเอกชนได้รับการว่าจ้างจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดำเนินการถมดินบริเวณหนองน้ำ สาธารณะ ทำให้ปิดกั้นถนนและทางน้ำที่ใช้สัญจร จนเกิดน้ำท่วมขัง ถือเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๘๗/๔๖)

๑๓.๔ การประปาส่วนภูมิภาคเข้าไปสร้างเสาและคานคอนกรีต และวางท่อประปาผ่านที่ดินของเอกชน ที่ไม่ได้ถูกเวนคืน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๒๕๒/๔๖)

๑๓.๕ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการส่งคืนรถของกลาง ซึ่งยังอยู่ในระหว่างกรพิจารณาของ ศาลยุติธรรม เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายกระทำละเมิด (คำสั่งที่ ๑๔๐/๔๕)

๑๓.๖ การฟ้องคดีเกี่ยวกับเงินค่าทดแทนจากกรเวนคืน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งที่ ๕๖/๔๔, ๒๐๒/๔๕ (ประชุมใหญ่), ๒๑๕/๔๕, ๒๒๐/๔๕, ๒๔๖/๔๕, ๓๔๓/๔๕, ๓๔๕/๔๕, ๔๒๐/๔๕, ๔๓๑/๔๕, ๕๑๕/๔๕)

๑๓.๗ การขูดส่งน้ำและถมถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของราษฎรเป็นการกระทำละเมิดของหน่วยงาน ทางปกครอง อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๒๓๑/๔๕ (ประชุมใหญ่))

๑๓.๘ เทศบาลไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยเทศบาลกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เป็นเหตุให้ผู้อื่น ได้รับความเดือดร้อนเสียหายเป็นการกระทำละเมิดทางปกครอง (คำสั่งที่ ๖๔๓/๔๕)

๑๓.๙ กฎหมายกำหนดให้การไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทยรับผิดชอบใช้เงินค่าทดแทนกรณีใช้ที่ดิน เอกชนเพื่อปิกหรือตั้งเสาหรือคานสายไฟฟ้า เมื่อเอกชนเห็นว่าจำนวนเงินค่าทดแทนไม่เป็นธรรม จึงเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๓๖/๔๕)

๑๓.๑๐ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการตั้งตู้โทรศัพท์และเช่าโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๒๔/๔๕)

๑๓.๑๑ หน่วยงานทางปกครองเข้าครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดินของเอกชนโดยไม่ดำเนินการเวนคืนที่ดินให้ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำสั่งที่ ๑๐/๔๖)

๑๓.๑๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจของนายอำเภอกระทำการรื้อถอนรั้วของผู้ฟ้องคดีออกจากที่พิพาท ซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย คดีพิพาทจึงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๔๐๗/๔๖)

๑๓.๑๓ การฟ้องเรียกให้หน่วยงานทางปกครองชดเชยค่าเสียหายจากการออกโฉนดที่ดิน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๑๖/๔๖)

๑๓.๑๔ ความเสียหายที่เกิดจากการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและพืชผลทางการเกษตรเพื่อดำเนินการขุดลอกคลองตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๖๕๘/๔๕)

๑๓.๑๕ ฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๓/๔๕, ๗/๔๕)

๑๓.๑๖ คดีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทของข้าราชการจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการ (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๒๐/๔๕)

๑๓.๑๗ ค่าขอให้ระงับโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมริมฝั่งแม่น้ำปิง ด้านตะวันออกชั่วคราวและเรียกค่าเสียหาย (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๒๔/๔๕)

คดีพิพาทที่มีใช้คดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓)

๑๓.๑๘ กรมชลประทานขุดลอกทางน้ำทั่วไปที่มีโขงทางน้ำชลประทาน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ปกติ โดยทั่วไปมิได้เป็นการใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. การชลประทานทางหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๖๖/๔๖)

๑๓.๑๙ ความเสียหายที่เกิดจากการไม่จัดที่เครื่องมือหรือสัญญาเช่าดินในบริเวณที่มีการซ่อมแซมถนนเป็นการละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ไม่ใช่คดีละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๖๐๔/๔๕)

๑๓.๒๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐบุกรุกที่ดินราษฎรเพื่อขุดเจาะท่อประปาสร้างสุขาของ อบค. และทำความเสียหายแก่ทรัพย์สินของราษฎร เป็นการกระทำละเมิดแต่มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ไม่เป็นคดีปกครอง (คำสั่งที่ ๒๕๖/๔๕)

๑๓.๒๑ องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างอาคารที่ทำการรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของราษฎร (คำสั่งที่ ๒๕๐/๔๖)

๑๓.๒๒ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นเหตุส่วนตัวจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากหน่วยงานทางปกครองมิได้ (คำสั่งที่ ๒๐/๔๕)

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง^{๑๔}

๑๓.๒๓ การฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายในมูลละเมิดอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี (คำสั่งที่ ๑๐๘/๔๕)

๑๓.๒๔ ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำในหน้าที่ของแพทย์ในการตรวจรักษา เตมหน้าที่ที่ปกติทั่วไป มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

(คำสั่งที่ ๖๘/๔๔, ๓๐/๔๔, ๒๑๓/๔๕, ๒๕๐/๔๕, คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒/๔๕)

๑๓.๒๕ ขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อเตรียมการออกคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังไม่กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงยังไม่เป็นการกระทำละเมิดทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๓๖/๔๕)

^{๑๕} คดีพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔)

๑๔.๑ ข้อพิพาทตามสัญญาความร่วมมือการงานและร่วมลงทุนขายบริการโทรศัพท์ ซึ่งมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทานและสัญญาจัดให้ทำบริการสาธารณะ (คำสั่งที่ ๖๒๒/๔๕)

๑๔.๒ สัญญาที่ทางราชการส่งไปศึกษาและรับโอนเข้าศึกษาในต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะของรัฐและเป็นสัญญาที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ (คำสั่งที่ ๑๒๗/๔๔)

๑๔.๓ สัญญาว่าจ้างวางท่อประปาเปลี่ยนมาตรวัดน้ำและประสานมาตรวัดน้ำ (คำสั่งที่ ๑๕๘/๔๕)

๑๔.๔ สัญญาก่อสร้างหอพักข้าราชการ มีลักษณะพิเศษเพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครอง บรรลุผล อีกทั้งยังมีการตกลงให้ใช้สัญญาแบบปรับราคา (คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๔)

๑๔.๕ สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษเป็นการจัดให้มีสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๘/๔๖)

๑๔.๖ คดีพิพาทเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ทุนและคืนค่าปรับแก่ผู้ฟ้องคดีตามสัญญาข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับสำนักงานสถาบันราชภัฏเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๑๕/๔๖)

๑๔.๗ สัญญาสัมปทานท่าไม้ป่าชายเลน (คำสั่งที่ ๑๓๐/๔๖)

๑๔.๘ การไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาว่าจ้างให้ก่อสร้างกำแพง ค.ส.ล. ป้องกันคลื่นพัง เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๓๘/๔๖)

๑๔.๙ สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารเรียน เป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคและเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ (คำสั่งที่ ๒๕๕/๔๖)

๑๔.๑๐ สัญญาก่อสร้างท่อประปา ท่อจ่ายน้ำและงานที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชน ซึ่งเป็นสัญญาจ้างให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งที่ ๔๐๒/๔๖)

๑๔.๑๑ สัญญารับจ้างปรับปรุงถนน ระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นกับเอกชนเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๒๕/๔๖)

๑๔.๑๒ ข้อพิพาทที่มาจากกรจ่ายเงินชดเชยค่าจ้างก่อสร้างและดอกเบี้ยตามสัญญาจ้างก่อสร้างระบบระบายน้ำ ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย (คำสั่งที่ ๔๕๔/๔๖)

๒

๑๔.๑๓ การใช้อำนาจทางปกครองบังคับซื้อที่ดินจากเอกชนเพื่อใช้ในการขยายเขตคันคลอง
สัญญาซื้อขายที่ดินจึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๐๑/๔๖)

๑๔.๑๔ สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองมอบให้เอกชนเข้าดำเนินการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค
เป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๕๗/๔๕)

๑๔.๑๕ สิทธิเรียกร้องตามสัญญาการเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ เป็นคดีพิพาท
เกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๗๗/๔๖)

๑๔.๑๖ สัญญาจ้างก่อสร้างฝายน้ำล้นเป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค เป็นสัญญาทางปกครอง
(คำสั่งที่ ๔๑๖/๔๕, ๔๔๓/๔๕, ๓๗๒/๔๖)

นอกจากนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยังได้วินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
เช่น สัญญาก่อสร้างปรับปรุงอาคารโรงพยาบาลหลังสวน (คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๔๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างวางท่อระบายน้ำ (คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๔๕)

สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารศูนย์ปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และศูนย์เครื่องมือกลาง (คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๔๕)

สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินซึ่งจะถูกเวนคืนตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่
อำเภอขนานนา พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๔๕)

คดีที่ข้าราชการฟ้องเรียกเงินที่ตนเองได้ชำระไปตามสัญญาขอลาศึกษาแทนการปฏิบัติหน้าที่ราชการคืน
จากหน่วยงานทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๔๕)

คดีพิพาทที่มีโจทก์คืบมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๔)

๑๔.๑๗ สัญญาจัดให้มีไฟฟ้าเพื่อประโยชน์ส่วนตัวไม่ใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๖๖๖/๔๕)

๑๔.๑๘ สัญญาเช่าซื้อรถแทรกเตอร์ ระหว่างเอกชนกับเอกชนเป็นสัญญาทางแพ่ง มีโจทก์พิพาทเกี่ยวกับ
สัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๕๑/๔๕)

๑๔.๑๙ สัญญาเช่าที่ดินที่เป็นที่ธรณีสงฆ์และสัญญาเช่าแปลงลอยตลาดศร ระหว่างวัดกับเอกชน
(คำสั่งที่ ๑๐/๔๕)

๑๔.๒๐ สัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟ (คำสั่งที่ ๕๐๕/๔๕)

๑๔.๒๑ สัญญาซื้อขายระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชนที่ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แสดงถึงเอกสิทธิ์
ของหน่วยงานทางปกครอง มีโจทก์พิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๖๑/๔๕, ๕๓๖/๔๕, ๔๒๓/๔๖)

๑๔.๒๒ สัญญาการใช้ไฟฟ้าเป็นสัญญาทางแพ่ง ระหว่างผู้ใช้ไฟฟ้ากับการไฟฟ้านครหลวง
(คำสั่งที่ ๒๕๒/๔๖)

๑๔.๒๓ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้เช่าและผู้ให้เช่าอันเนื่องมาจากสัญญาเช่าโทรศัพท์
(คำสั่งที่ ๖๒/๔๕, ๔๗๗/๔๖)

๑๔.๒๔ สัญญาระหว่างเอกชนกับหน่วยงานทางปกครองที่ไม่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้สัญญาเข้าร่วม
ดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง (คำสั่งที่ ๗๒/๔๕)

๑๔.๒๕ พ.ร.บ.การรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้อำนาจการรถไฟแห่งประเทศไทย
ดำเนินการจูงใจเช่นเดียวกับเอกชน การใช้สิทธิขอยกเลิกสัญญา การต่อสัญญา การเพิ่มค่าเช่าอันหลัง การฟ้องขับไล่
และการชำระค่าเช่า เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๑/๔๕)

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด^{๑๕}

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร^{๑๖}

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ^{๑๗}

๑๔.๒๖ การเคหะแห่งชาติยินยอมให้มีการ โอนสิทธิคนสัญญาเช่าซื้ออาคาร เป็นการดำเนินการ ในฐานะเอกชนต่อเอกชน มิได้ใช้อำนาจรัฐดำเนินการ (คำสั่งที่ ๒๗/๔๕)

๑๔.๒๗ การบันทึกข้อตกลงประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน โดยพนักงานอัยการ เป็นผู้ค้นบันทึก เป็นข้อตกลงทางแพ่ง มิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๖/๔๕)

๑๔.๒๘ สัญญาซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำสั่งที่ ๔๑๓/๔๕)

๑๔.๒๙ การประกอบกิจการของธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นการดำเนินการ ในเชิงธุรกิจ มิได้ใช้อำนาจ ทางปกครอง นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับธนาคาร เป็นสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งที่ ๑๘๓/๔๖)

๑๔.๓๐ คดีพิพาทเกี่ยวกับหนังสือแจ้งเตือนให้ชำระหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าค้างจ่าย เป็นกর্তวางม ให้ชำระหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ เป็นข้อพิพาททางแพ่ง (คำสั่งที่ ๒๔๖/๔๖)

๑๔.๓๑ สัญญาให้ดำเนินการวันคล้ายวันสวรรคตระหว่างเอกชนกับหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๑๓/๔๖)

๑๔.๓๒ การแจ้งผลการตรวจสอบและพิสูจน์ค่าไฟฟ้า การแจ้งยืนยันการคำนวณค่าไฟฟ้าและ ค่าเบี้ยปรับ ตลอดจนการระงับการจ่ายไฟฟ้า เป็นข้อกำหนดในสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งที่ ๔๘๓/๔๖)

^{๑๕} คดีร้องขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ในอำนาจศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑๖/๔๕)

^{๑๖} การดำเนินการทางวินัยทหาร (คำสั่งที่ ๑๘/๔๔, ๖๕/๔๔, ๒๓๐/๔๕, ๓๒๑/๔๕) การสั่งฟ้องของพนักงาน อัยการศาลมณฑลทหารบก การวินิจฉัยของศาลมณฑลทหารบก ศาลทหารกลางและศาลทหารสูงสุด เป็นอำนาจ ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของศาลทหาร (คำสั่งที่ ๑๒/๔๔)

^{๑๗} การดำเนินงานของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมเพื่อสอบสวนเจ้าหน้าที่และผู้พิพากษาประพฤติมิชอบ ในการขายทอดตลาดหลักทรัพย์ (คำสั่งที่ ๑๐๖/๔๔) การลงโทษทางวินัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม เป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (คำสั่งที่ ๑๘๑/๔๕)

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชั้นอุทธรณ์^{๑๔}

^{๑๕} คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจศาลชั้นอุทธรณ์

๑๘.๑ การขอคืนค่าภาษีอากร อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร
(คำสั่งที่ ๑๕๐/๔๕, ๔๔๘/๔๕, ๓๔๐/๔๖)

๑๘.๒ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
ของรัฐวิสาหกิจ อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน

(คำสั่งที่ ๓๑/๔๔, ๓๕/๔๔, ๘๒/๔๔, ๘๕/๔๔, ๘๖/๔๔, ๙๐/๔๔, ๑๖/๔๕, ๔๘/๔๕, ๖๓/๔๕, ๖๕/๔๕, ๑๔๓/๔๕,
๑๖๑/๔๕, ๒๒๒/๔๕, ๒๒๕/๔๕, ๒๓๔/๔๕, ๒๓๕/๔๕, ๔๔๓/๔๕, ๔๘๘/๔๕, ๕๓๕/๔๕, ๕๔๖-๕๕๑/๔๕,
๕๖๓/๔๕, ๕๗๑/๔๕, ๑๓๓/๔๖, ๑๕๐/๔๖, ๒๔๐/๔๖)

๑๘.๓ การเพิกถอนการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีธุรกิจเฉพาะการงดเบี้ยปรับและ
เงินเพิ่มตามประมวลรัษฎากร เป็นอำนาจของศาลภาษีอากร (คำสั่งที่ ๒๕๔/๔๕)

๑๘.๔ คดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งประเมินภาษีสูงเกินความเป็นจริง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากร
อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากร (คำสั่งที่ ๓๒๓/๔๕)

๑๘.๕ การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร อยู่ในอำนาจของ
ศาลภาษีอากร (คำสั่งที่ ๔๕๔/๔๕)

๑๘.๖ การโต้แย้งคำสั่งเกี่ยวกับการประเมินภาษี อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากร (คำสั่งที่ ๓๓๓/๔๕)

๑๘.๗ การเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยไม่ชอบด้วยประมวลรัษฎากร อยู่ในอำนาจของ
ศาลภาษีอากร (คำสั่งที่ ๓๕๐/๔๕, ๒๓/๔๖)

๑๘.๘ เรื่องที่จะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน
(คำสั่งที่ ๑๕๔/๔๖, ๓๑๔/๔๖)

๑๘.๙ คดีพิพาทเกี่ยวกับการจ่ายเงินทดแทนกองทุนประกันสังคม อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน
(คำสั่งที่ ๔๖๑/๔๖)

๑๘.๑๐ การดำเนินการออกประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อคำพิพากษาศาลล้มละลาย เป็นขั้นตอน
การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลในคดีล้มละลาย (คำสั่งที่ ๑๕๒/๔๖, ๔๕๕/๔๖)

๑๘.๑๑ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าภาษีอากร อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากร
(คำสั่งที่ ๕๓๐/๔๕, ๕๖๘/๔๕, ๘/๔๕, ๓๕/๔๕, ๖๘/๔๕, ๘๓-๘๔/๔๕, ๙๒/๔๕, ๑๐๕/๔๕)

๑๘.๑๒ การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากร (คำสั่งที่ ๕/๔๔)

๑๘.๑๓ คำสั่งเรียกคืนค่าเช่าบ้านและหนังสือติดเตือนขณะที่อยู่ในฐานะเป็นลูกจ้างกับนายจ้างของ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน (คำสั่งที่ ๓๒๕/๔๖)

มาตรา ๑๐ ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง
เว้นแต่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๑๑ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

- (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด
- (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดย
คณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี^{๑๙}
- (๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด
- (๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

หมวด ๒

ตุลาการศาลปกครอง

มาตรา ๑๒ ในศาลปกครองสูงสุด ให้มีตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง ดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๒) รองประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๓) ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

^{๑๙} ข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

กฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรี เป็นกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของ ครม. มีสภาพเป็นกฎ
(คำสั่งที่ ๗๗/๔๕, ๓๐๘/๔๕) กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกฎที่ออกโดย
ความเห็นชอบของ ครม. (คำสั่งที่ พ.๑/๔๔)

ข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น

แม้จะเป็นกฎที่ออกโดย ครม. แต่ถ้ามิใช่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎก็ไม่ถือเป็น
คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด เช่น มติคณะรัฐมนตรีที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการให้
ความช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพงานอื่นกับทางราชการที่มีผลกระทบจาก
การปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป ถือเป็นกฎ หากหน่วยงานทางปกครอง
ไม่ปฏิบัติตามมติดังกล่าวมีผลกระทบต่อเอกชนผู้เสียหาย ถือเป็นกรกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง
อันเกิดจากการละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมาย คดีพิพาทดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น

(คำสั่งที่ ๑๐๑/๔๖)

(๔) ตลาการศาลปกครองสูงสุด

ทั้งนี้ ตามจำนวนที่ ก.ศ.ป. กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มาตรา ๑๓ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี

(๓) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศ.ป. กำหนด และ

(๔) มีคุณสมบัติอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการร่างกฎหมาย กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หรือกรรมการ

กฤษฎีกา

(ข) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตลาการหัวหน้าคณะศาลปกครอง

ชั้นต้น

(ค) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือเทียบเท่า หรือตลาการพระธรรมนูญศาลทหารสูงสุด

(ง) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำเขตหรือ

เทียบเท่า

(จ) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าหรือตำแหน่งอื่น

ในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าตามที่ ก.ศ.ป. ประกาศกำหนด

(ฉ) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา และดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์หรือศาสตราจารย์พิเศษ

(ช) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความไม่น้อยกว่าสี่สิบปี และมีประสบการณ์

ในคดีปกครองตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศ.ป. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ ตลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามในขณะดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการอื่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือนุคคลใด

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๔) เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

(๕) เป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก ก.ศป.

(๖) เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายกัน ในห้างหุ้นส่วนบริษัท

(๗) เป็นทนายความหรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอthers หรือดำรงตำแหน่งหรือประกอบกรใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนด

มาตรา ๑๕ ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ และมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วให้เสนอรายชื่อต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำรายชื่อดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบต่อวุฒิสภาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งเป็นประธานศาลปกครองสูงสุด แล้วให้เสนอชื่อต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำเสนอขอความเห็นชอบต่อวุฒิสภาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอชื่อ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนใดให้ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลปกครองสูงสุด และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือก แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งต่อไป

วิธีการคัดเลือกประธานศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองสูงสุด ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๑๖ ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้ดำรงตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ ต้องลาออกจากการที่เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอthers หรือการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้วต่อนายกรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๑๗ ในศาลปกครองชั้นต้นแต่ละศาล ให้มีตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง ดังต่อไปนี้

- (๑) อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น
- (๒) รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น
- (๓) ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น
- (๔) ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น

ทั้งนี้ ตามจำนวนที่ ก.ศ.ป. กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา^{๒๐}
 มาตรา ๑๘ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศ.ป. กำหนด และ

(๔) มีคุณสมบัติอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) รับราชการหรือเคยรับราชการเป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน หรือเลขานุการ
 กรรมการร่างกฎหมายในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่น้อยกว่าสามปี

(ข) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งพนักงานคดีปกครอง
 ในระดับที่ ก.ศ.ป. กำหนด

(ค) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา
 ศาลแพ่งหรือศาลอาญาหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกลาง

(ง) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งอัยการจังหวัดหรือเทียบเท่า

(จ) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการ
 พลเรือนระดับ ๘ หรือตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่า ทั้งนี้ ตามที่ ก.ศ.ป. ประกาศกำหนด

(ฉ) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์
 เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา และ

^{๒๐} โปรดดูประกาศ ก.ศ.ป. ลว. ๒๘ ก.ย. ๔๔ จำนวน ๓ ฉบับ คือ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
 ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น เรื่อง การกำหนดตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่า
 อธิบดีและที่เทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับ ๘ และเรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประสบการณ์
 ในคดีปกครองของผู้ที่เคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์พิเศษไม่น้อยกว่าสามปี

(ข) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขากฎหมายมหาชนและรับราชการในหน่วยงานของรัฐนับแต่สำเร็จการศึกษาระดับดังกล่าวไม่น้อยกว่าสิบปี หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขากฎหมายมหาชนและรับราชการในหน่วยงานของรัฐนับแต่สำเร็จการศึกษาระดับดังกล่าวไม่น้อยกว่าหกปี

(ช) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความไม่น้อยกว่าสิบสองปี และมีประสบการณ์ในคดีปกครองตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศป. ประกาศกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ และมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น แล้วให้เสนอรายชื่อต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้ ก.ศป. พิจารณาคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น เพื่อดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น แล้วให้เสนอรายชื่อต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ตุลาการศาลปกครองครั้งแรก ตุลาการศาลปกครองต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอลถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้า จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

มาตรา ๒๑ ตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) สันปึงบประมาณที่ตุลาการศาลปกครองผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ เว้นแต่จะผ่านการประเมินสมรรถภาพให้ดำรงตำแหน่งต่อไปตามมาตรา ๓๑

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๗) เป็นโรคหรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นตุลาการศาลปกครองตามที่ระบุไว้ในประกาศที่ ก.ศป. กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

(๘) ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๒๒

(๙) ถูกไล่ออกตามมาตรา ๒๓

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งนอกจาก (๑) ให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๒ ตุลาการศาลปกครองต้องประพฤติตนตามวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามที่ ก.ศป. กำหนด

ก.ศป. อาจมีมติให้ตุลาการศาลปกครองผู้ใดออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ในกรณีที่มีกฎหมายดังกล่าวบัญญัติให้ผู้ถูกสั่งให้ออกมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ แต่การให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสุดแทนให้ทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติหน้าที่บกพร่องอย่างร้ายแรงหรือประพฤติตนไม่สมควรตามที่กำหนดในวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครอง

(๒) หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือเจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้โดยสม่ำเสมอแต่ไม่ถึงเหตุพพลภาพ

(๓) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) มีกรณีตามมาตรา ๒๑ (๔) (๕) (๖) หรือ (๗)

มาตรา ๒๓ ก.ศป. อาจมีมติไล่อตุลาการศาลปกครองออกได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

(๒) กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดในวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครอง

(๓) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๔ ในการพิจารณาให้ตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) หรือ (๔) ประกอบกับมาตรา ๒๑ (๔) หรือ (๗) หรือตามมาตรา ๒๓ (๑) หรือ (๒) ให้ ก.ศป. ตั้งคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นจำนวนสี่คน และกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ เพื่อทำการสอบสวน

ในการสอบสวนให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลใดให้ข้อเท็จจริง ให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบสวนได้

ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ถ้า ก.ศป. เห็นว่าการให้ผู้ถูกสอบสวนหรือพิจารณาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการจะมีมติให้พักราชการก็ได้

การให้พักราชการนั้น ให้พักตลอดเวลาที่สอบสวนหรือพิจารณา เมื่อสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จแล้ว ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกให้พักราชการมิได้กระทำการตามที่ถูกสอบสวนหรือพิจารณา ก็ให้ผู้นั้นคงอยู่ในราชการตามเดิม

วิธีการสอบสวนและสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๒๕ ตุลาการศาลปกครองผู้ได้พ้นจากตำแหน่งไปโดยมิได้มีความผิดและมีใช้เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๕) มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ ก.ศป. อาจพิจารณาคัดเลือกผู้นั้นให้กลับเข้ารับราชการเป็นตุลาการศาลปกครองในตำแหน่งไม่สูงกว่าตำแหน่งเดิมหรือเทียบเท่าก็ได้ ถ้าผู้นั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๖ ตุลาการศาลปกครองผู้ได้ประสงค์จะลาออกจากราชการ ให้ยื่นหนังสือขอลาออกเมื่อประธานศาลปกครองสูงสุดสั่งอนุญาตแล้วให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ตุลาการศาลปกครองลาออกเพื่อดำรงตำแหน่งที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญ ตำแหน่งทางการเมือง หรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้ง ให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ผู้นั้นลาออก

นอกจากกรณีตามวรรคสอง ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าจำเป็น เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ จะขยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกไว้เป็นเวลาไม่เกินสามเดือน นับแต่วันที่ขอลาออกก็ได้

มาตรา ๒๗ การย้ายบุคลากรศาลปกครองผู้ใดไปดำรงตำแหน่งอื่นในศาลปกครอง จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคลากรศาลปกครองผู้นั้น และให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจแต่งตั้งได้ โดยความเห็นชอบของ ก.ศป. ตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่บุคลากรในศาลปกครองสูงสุด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น หรือเป็นการย้ายประจำปี หรือเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญาที่ศาลมีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว

มาตรา ๒๘ ประธานศาลปกครองสูงสุดต้องรับผิดชอบให้งานของศาลปกครองเป็นไปโดยเรียบร้อยตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่บุคลากรในศาลปกครองสูงสุด โดยมีรองประธานศาลปกครองสูงสุดช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย

อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นต้องรับผิดชอบให้งานของศาลนั้นเป็นไปโดยเรียบร้อยตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่บุคลากรในศาลปกครองสูงสุด โดยมีรองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นมอบหมาย

ในกรณีที่ตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นว่างลง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานศาลปกครองสูงสุดหรือรองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น หรือบุคลากรศาลปกครองอื่น แล้วแต่กรณี ปฏิบัติหน้าที่แทนตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่บุคลากรในศาลปกครองสูงสุด

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งคนแทน

มาตรา ๒๙ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรศาลปกครองในองค์คณะหนึ่งองค์คณะใดเนื่องจากบุคลากรศาลปกครองผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ถูกพักราชการ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น เจ็บป่วย หรือมีเหตุจำเป็นอื่นทำให้ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่บุคลากรในศาลปกครองสูงสุดกำหนด

บุคลากรศาลปกครองซึ่งเข้ามาแทนที่ตามวรรคหนึ่ง ให้มีอำนาจตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้

มาตรา ๓๐^{๒๑} อัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ตุลาการศาลปกครองให้ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ในศาลปกครองสูงสุด

(ก) ประธานศาลปกครองสูงสุด ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๔

(ข) รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองสูงสุด ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๓

(๒) ในศาลปกครองชั้นต้น

(ก) อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๓

(ข) รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๒ - ๓ โดยให้เริ่มรับเงินเดือนในชั้น ๒ และเมื่ออยู่ในชั้น ๒ มาครบเจ็ดปีแล้วให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นชั้น ๓

(ค) ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๑ - ๓ โดยให้เริ่มรับเงินเดือนในชั้น ๑ เมื่ออยู่ในชั้น ๑ มาครบหนึ่งปีแล้วให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นชั้น ๒ และเมื่ออยู่ในชั้น ๒ มาครบเจ็ดปีแล้วให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นชั้น ๓

ให้ตุลาการศาลปกครองได้รับเงินประจำตำแหน่งตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งนับแต่วันที่แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ตุลาการศาลปกครองให้ได้รับค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นในกรณีเดินทางไปราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

เพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จบำนาญ ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในกรณีนี้ ให้สำนักงานศาลปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมการเกษียณอายุของตุลาการศาลปกครอง

^{๒๑} แก้ไขเพิ่มเติม โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๓๑ ให้ ก.ศป. จัดให้มีการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรศาลปกครองที่จะมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในปัจฉิมประมาณถัดไป

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการศาลปกครองซึ่งผ่านการประเมินสมรรถภาพตามวรรคหนึ่ง ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปัจฉิมประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใดได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครอง เพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จบำนาญ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้นั้นในขณะที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเวลาราชการของตุลาการศาลปกครองผู้นั้น และให้นำกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เครื่องแบบตุลาการศาลปกครองและระเบียบการแต่งกายให้เป็นไปตามที่ ก.ศป. ประกาศกำหนด

วันและเวลาทำงาน วันหยุดราชการและกรลาหยุดราชการของตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศป. ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ ตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๓

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา ๓๕ กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิใน ก.ศป. ตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนหกคนซึ่งได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นจำนวนสามคนซึ่งได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔

ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นเลขานุการของ ก.ศป.

๑
มาตรา ๓๖ การเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ในการนี้ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลผู้มีสิทธิได้รับเลือก โดยแยกเป็นประเภทตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นส่งไปยังตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น แล้วแต่กรณี และให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการเลือกไปด้วย

ให้มีคณะกรรมการดำเนินการเลือกประกอบด้วยเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครองสามคน และคณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามคนซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้คัดเลือก เป็นกรรมการมีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง การตรวจนับคะแนนและการประกาศผลการเลือก

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรับผิดชอบดูแลให้การเลือกเป็นไปโดยถูกต้องและเรียบร้อย

มาตรา ๓๗ การเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภา ให้วุฒิสภาดังคณะกรรมวิธีการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาเสนอรายชื่อบุคคลที่เห็นสมควรจำนวนหกคนต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

มาตรา ๓๘ การเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งได้รับเลือกจากคณะรัฐมนตรี ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรจะได้รับเลือกต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาลงมติ

มาตรา ๓๙ กรรมการตุลาการศาลปกครองตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีโดยอาจได้รับเลือกใหม่ได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเพื่อให้มีการเลือกซ่อมภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการผู้นั้นจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกซ่อมก็ได้

กรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับเลือกซ่อมให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๕๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตุลาการศาลปกครองตาม
มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุด หรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น
ในกรณีที่เป็นกรรมการตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๕๑ การประชุมของ ก.ศป. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานศาล
ปกครองสูงสุดปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานศาลปกครองสูงสุด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้
ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการใน ก.ศป. วางลง ให้กรรมการที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้อง
มีกรรมการเหลือพอที่จะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียง
เพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้ ก.ศป. มีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการลงมติ

ให้ ก.ศป. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใดๆ ได้ตามความเหมาะสม

การที่เจ้าหน้าที่ปฏิเสธไม่ดำเนินการให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

(คำสั่งที่ ๕๔/๔๕)

๒๒.๑๑ การที่เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากร ไม่แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดค่าของทรัพย์สินและเงินรางวัลจนกระทั่งมีการยื่นเรื่องขอรับเงินรางวัลหลังจากที่ได้ส่งมอบวัตถุโบราณที่ค้นพบ ถือเป็นการละเลยค่อนหาที่ตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งที่ ๕๖/๔๕)

๒๒.๑๒ การกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าที่ดินและอาคารของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีขอให้พิจารณาทบทวนแต่ได้รับการปฏิเสธ ถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย (คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๕)

กรณีศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้เสียหาย

๒๒.๑๓ คำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย (เป็นการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรง) ไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย (คำสั่งที่ ๑๗๗/๔๖)

๒๒.๑๔ คำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย (คำสั่งที่ ๗๘/๔๔, ๓๔๘/๔๕)

๒๒.๑๕ ผู้ขายฝากที่ดินมิใช่ผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดิน (คำสั่งที่ ๗/๔๖)

๒๒.๑๖ ระหว่างเตรียมการและดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองยังไม่มีผู้ใดเป็นผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๗๒/๔๔, ๗๘/๔๔, ๑๕๑/๔๕, ๓๔๘/๔๕, ๕๔๓/๔๕, ๕๗๘/๔๕, ๖๑๕/๔๕, ๒๒/๔๖, ๔๔/๔๖, ๒๓๗/๔๖)

๒๒.๑๗ กรรมการบริหาร อบต. มิได้ชี้แจงเรื่องพิพาทในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลราษฎรที่อยู่ในตำบลมิใช่ผู้เสียหาย เพราะมิได้เป็นสมาชิก อบต. หรือเป็นการบริหารในคณะกรรมการบริหาร อบต. (คำสั่งที่ ๒๗๑/๔๖)

๒๒.๑๘ หนังสือราชการที่มีเนื้อหาเป็นการตอบข้อร้องเรียนและไม่ได้มีลักษณะเป็นการออกคำสั่งเพื่อก่อให้เกิดหน้าที่กับผู้ฟ้องคดี ไม่มีลักษณะเป็นการแจ้งคำสั่งทางปกครอง จึงยังไม่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น และผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เดือดร้อนเสียหาย (คำสั่งที่ ๓๕๓/๔๕)

๒๒.๑๙ ผู้ฟ้องคดีได้ยกเลิกคำขอรับโฉนดออกโฉนดที่ดิน ก่อนนำคดีมาฟ้องศาล ถือว่าผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เดือดร้อนเสียหาย (คำสั่งที่ ๕๐/๔๔, ๓๑๑/๔๕, ๓๖๑/๔๕)

๒๒.๒๐ เหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไปก่อนนำคดีมาฟ้องศาล มิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย (คำสั่งที่ ๕๕๖/๔๕, ๖๐๐/๔๕, ๒๒๗/๔๖)

๒๒.๒๑ หากยังไม่มีการแจ้งคำสั่งทางปกครองให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย (คำสั่งที่ ๓๑๑/๔๕)

๒๒.๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐอนุญาตให้บุคคลใดเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่สงวนแห่งชาติ ประชาชนทั่วไป มิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๒๓๖/๔๕, ๒๖๐/๔๕)

๒๒.๒๓ ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นในส่วนของหน่วยงานในการแต่งตั้งอธิการบดี จึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๒๐๗/๔๕)

๒๒.๒๔ เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการของธนาคารออมสิน มิใช่เรื่องสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง ดังนั้น สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจธนาคารออมสิน จึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๔๕๑/๕๕)

๒๒.๒๕ ผู้ซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยฝ่าฝืนกฎหมายมิใช่ผู้มีสิทธิในที่ดิน จึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๔๕๕/๕๕)

๒๒.๒๖ คำขอให้ศาลตั้งระงับการก่อสร้างอาคาร แต่ไม่ปรากฏว่าการก่อสร้างอาคารเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียหายอย่างไร ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๕๕๕/๕๕)

๒๒.๒๗ ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๔๐๑/๕๕)

๒๒.๒๘ คำตั้งย้ายผู้ฟ้องคดีเป็นอำนาจของปลัดกระทรวงสาธารณสุข มิใช่อำนาจของผู้ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เสียหายจากการรายงานความเห็นของผู้ผู้อำนวยการโรงพยาบาล (คำสั่งที่ ๖๑๔/๕๕)

๒๒.๒๙ เรื่องที่ผู้ฟ้องคดีคาดหมายเองและห่างไกลกว่าเหตุ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๓๕๐/๕๕, ๖๒๘/๕๕)

๒๒.๓๐ กรมศุลกากรยังไม่เอาเจ้งเงินบนนำจับให้ผู้ฟ้องคดีได้ เพราะต้องรอกการบังคับคดีจากศาลก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๓๗๓/๕๕)

๒๒.๓๑ การตั้งศาสตราจารย์ของสภามหาวิทยาลัยไม่มีผลกระทบต่อนักศึกษาโดยตรง นักศึกษาไม่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๖๔๘/๕๕)

๒๒.๓๒ การดำเนินการในทางบริหารราชการแผ่นดินยังไม่กระทบสิทธิของผู้ใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย เช่น การดำเนินงานของคณะกรรมการเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนของการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี (คำสั่งที่ ๖๓๓/๕๕) การออกคำสั่งให้จัดตั้งส่วนราชการใหม่ (คำสั่งที่ ๑๐๒/๕๕)

๒๒.๓๓ ผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้สิทธิเรียกร้องขอรับบำเหน็จบำนาญตกทอดภายในอายุความ จึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๕๕๘/๕๕)

๒๒.๓๔ มติคณะกรรมการที่ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๕๕๐/๕๕, ๖๐๑/๕๕)

๒๒.๓๕ ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เจ้าของประวัติหรือสูรนามอบอำนาจที่จะมีสิทธิแก้ไขข้อมูลในทะเบียนประวัติราษฎรได้ จึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๔๑๕/๕๕)

๒๒.๓๖ ผู้ปกครองท้องที่ไม่รับรองแนวเขตที่ดินให้ และยังไม่มีการสอบสวนเปรียบเทียบ จึงยังไม่มีคำสั่งที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนเสียหาย (คำสั่งที่ ๕๐๗/๕๕)

๒๒.๓๗ คำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่เฉพาะบุคคล ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งนั้น (คำสั่งที่ ๑๕๓/๕๕)

๒๒.๓๘ เมื่อยังไม่ทราบว่ามีผู้ใดบ้างเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ผู้ที่ถูกเวนคืนจึงมิใช่ผู้เสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าทดแทนไปฝากไว้กับธนาคารตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๘/๕๖)

๒๒.๓๙ ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งระงับมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีไว้กับผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะยกเอามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเดิมมากล่าวอ้างอีกไม่ได้ (คำสั่งที่ ๘๘/๕๖)

ปกครองตามมาตรา ๕ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น
ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง^{๒๓}

๒๒.๔๐ การที่ผู้ฟ้องคดีถูกจับกุมหรือปรับตามกฎหมาย หากเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน
หรือเสียหายจากการที่บุคคลอื่นมิได้ถูกจับกุมหรือปรับในข้อหาเดียวกันไม่ (คำสั่งที่ ๒๕/๔๖)

๒๒.๔๑ ผู้รับจ้างงอมมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อที่ดินที่จ้างงอม
(คำสั่งที่ ๔๖/๔๖)

๒๒.๔๒ การที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อ
ผู้ได้บังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัยเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม
ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เสียหายจากการดำเนินการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๔๘๕/๔๕, ๑๕๔/๔๖, ๑๓๔/๔๖)

๒๒.๔๓ หน่วยงานของรัฐนั้นที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองไปให้เอกชนใช้ประโยชน์ ผู้ฟ้องคดี
มิใช่ผู้ที่มีสิทธิหรือหน้าที่เกี่ยวข้องกับในราชพัสดุ จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย (คำสั่งที่ ๑๕๘/๔๖)

๒๒.๔๓ มติของคณะกรรมการที่กำหนดข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
ข้าราชการมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๒๑๑/๔๖)

๒๒.๔๕ ผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่มีสิทธิถือครองที่ดินที่พิพาทจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงมิใช่
ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๒๒๒๒/๔๖)

๒๒.๔๖ ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือเอกสารสิทธิใดๆ ในที่ดิน
ไม่ถือเป็นผู้ละเมิดต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๗/๔๕)

๒๒.๔๗ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าอธิการบดีสถาบันราชภัฏมีพฤติกรรมการฉ้อฉลในการเสนอขอรุณและแต่งตั้ง
ข้าราชการ เป็นเรื่องที่มีได้ความเกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดีโดยตรง ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๕/๔๕)

๒๒.๔๘ ผู้ที่ไม่ได้อุทธรณ์หรือขออุทธรณ์ใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์ ไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้อง
เพื่อขอให้ศาลเพิกถอนเอกสารสิทธิที่ออกทับ ที่สาธารณประโยชน์ (คำสั่งที่ ๒๗/๔๕)

๒๒.๔๘ ผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่ได้ยื่นคำขอกลับเข้าทำงานเป็นสายลักษณะอักษร เพียงแต่พูดคุยด้วยวาจา จึงถือว่า
ยังไม่มีกรกระทำทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๓๓/๔๕)

๒๒.๕๐ มารดาของผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของบ้านที่ถูกเวนคืนมิใช่ผู้ฟ้องคดี เมื่อมารดาได้รับเงินค่าทดแทนแล้ว
โดยไม่ได้ใช้สิทธิโต้แย้งใดๆ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๗๕/๔๕)

๒๒.๕๑ ขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาเพื่อเลื่อนขึ้นเงินเดือน ไม่เป็นคำสั่งทางปกครองและยังมิได้มี
ผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เสียหาย (คำสั่งที่ ๑๐๖/๔๕)

๒๒.๕๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้หน่วยงานผู้รับ
การตรวจสอบทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนต่อไปเท่านั้น มิได้มีผลบังคับเด็ดขาด
ให้ผู้รับการตรวจสอบต้องปฏิบัติตาม จึงไม่อาจถือว่ามติของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี
ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย (คำสั่งที่ ๑๑๑/๔๕)

^{๒๓} ฟ้องเรียกค่าเสียหาย เป็นการขอเยียวยาในทางละเมิด (คำสั่งที่ ๒๔๕/๔๕)

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขึ้นก่อนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อีกเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด^{๒๔}

^{๒๔} เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการก่อนฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

๒๔.๑ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนฟ้องคดีต่อศาล เช่น นายอำเภอสั่งให้สมาชิก อบต. พ้นจากสมาชิกภาพการที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายทดแทน จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งต้องยื่นอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดีต่อศาล แต่เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้คำสั่งของนายอำเภอเป็นที่สุด จึงไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๒๖๖/๔๖)

๒๔.๒ วันที่ยื่นแจ้งขอความเป็นธรรมถือเป็นการอุทธรณ์คำสั่ง (คำสั่งที่ ๓๒๑/๔๖)

๒๔.๓ เจ้าหน้าที่ที่คืนกรุงเทพมหานครไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยไม่รายงานความเห็นไปยังอธิบดีกรมที่ดินตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปใช้สิทธิทางศาล ถือเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ไม่ถูกต้อง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำสั่งที่ ๓๖๗/๔๕)

๒๔.๔ ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ออกคำสั่ง แต่อุทธรณ์ไปยังผู้บังคับบัญชาโดยตรง ถือว่ามีกรอุทธรณ์ตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำสั่งที่ ๕๕๓/๔๕)

๒๔.๕ ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ออกคำสั่ง แต่เมื่อมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ออกมาแล้ว ถือว่ามีกรดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำสั่งที่ ๕๖๘/๔๕)

๒๔.๖ การอุทธรณ์ต่อประธานคณะกรรมการ ถือว่าได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการแล้ว (คำสั่งที่ ๘๘/๔๔)

๒๔.๗ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีและได้รับทราบผลการพิจารณาจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ถือเป็นการดำเนินการครบขั้นตอนตามเงื่อนไขของการฟ้องคดีปกครอง (คำสั่งที่ ๑๐๓/๔๖)

๒๔.๘ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องถึงแม้จะมีประเด็นอื่นรวมอยู่ด้วยก็ตาม เมื่อผู้วินิจฉัยอุทธรณ์มีมติให้ยกเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ถือเป็นการดำเนินการครบขั้นตอนตามเงื่อนไขของการฟ้องคดีปกครองแล้ว (คำสั่งที่ ๑๕๒/๔๖)

๒๔.๙ ผู้ที่ไม่พอใจจำนวนเงินค่าตอบแทนที่ดิน ต้องอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามขั้นตอนที่กฎหมายเวนคืนกำหนดก่อน จึงจะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (คำสั่งที่ ๓๓๓/๔๕)

๒๔.๑๐ หนังสือขอความเป็นธรรมในลักษณะเป็นเพียงหนังสือทางสัญญา ไม่ถือเป็นหนังสือร้องทุกข์ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ฯ จึงถือว่ายังไม่มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งที่ ๓๘๑/๔๕)

๒๔.๑๑ การขอตรวจสอบข้อเท็จจริงใหม่และการนำพยานหลักฐานและพยานบุคคลไปชี้แจงต่อผู้ออกคำสั่ง ยังไม่ถือเป็นการอุทธรณ์คำสั่ง (คำสั่งที่ ๔๐๓/๔๕)

๒๔.๑๒ เจ้าหน้าที่ที่ดินปฏิเสธไม่ดำเนินการจดทะเบียนตามคำขอโอนมรดกที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี
ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ต้องอุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล (คำสั่งที่ ๔๕๔/๕๕)

๒๔.๑๓ การขอข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ เมื่อหน่วยงานปฏิเสธไม่ดำเนินการให้ผู้ขอลงจะต้อง
ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการก่อน จึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้
(คำสั่งที่ ๑๔๗/๕๕, ๑๗๑/๕๕, ๔๓๑/๕๕, ๔๕๐/๕๕)

๒๔.๑๔ คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล
(คำสั่งที่ ๔๔๕/๕๕)

๒๔.๑๕ การร้องขอความเป็นธรรมในการขอรับสิทธิเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพ
ตามโครงการก่อสร้างเขื่อนป่าสักฯ มิใช่ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด
(คำสั่งที่ ๔๕๓/๕๕)

๒๔.๑๖ ในขณะที่ยื่นคำฟ้องต่อศาล ผู้ฟ้องคดียังมีได้อุทธรณ์คำสั่งตามที่กฎหมายกำหนด
จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล

(คำสั่งที่ ๕๒/๕๕, ๑๘๕/๕๕, ๓๕๓/๕๕, ๓๕๖/๕๕, ๓/๕๖, ๑๐๕/๕๖, ๑๖๐/๕๖, ๒๐๔/๕๖, ๒๒๕/๕๖)

๒๔.๑๗ กรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ไว้โดยเฉพาะ ต้องดำเนินการตามที่
กฎหมายนั้นกำหนดไว้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล

(คำสั่งที่ ๔๔๔/๕๕, ๓๔/๕๕, ๕๒๑/๕๕, ๑๒๖/๕๕, ๑๗๑/๕๕, ๒๔๕/๕๕, ๒๕๗/๕๕, ๒๕๘/๕๕, ๓๑๐/๕๕,
๓๑๔/๕๕, ๓๔๕/๕๕, ๔๑๑/๕๕, ๔๒๒/๕๕, ๔๓๓/๕๕, ๔๓๖/๕๕, ๕๒๔/๕๕, ๕๕๓/๕๕, ๓/๕๖, ๒๕๘/๕๖,
๒๘๑/๕๖)

๒๔.๑๘ กรณีที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ไว้โดยเฉพาะ
ต้องดำเนินการตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล

(คำสั่งที่ ๒๒๑/๕๕, ๒๓๓/๕๕, ๒๓๕/๕๕, ๒๓๕/๕๕, ๓๑๕/๕๕)

๒๔.๑๙ คำสั่งย้ายข้าราชการต้องมีการอุทธรณ์คำสั่งตามที่กฎหมายกำหนดเสียก่อน จึงนำมาฟ้องต่อ
ศาลปกครองได้ (คำสั่งที่ ๒๕๗/๕๕)

๒๔.๒๐ คำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนต้องมีการอุทธรณ์คำสั่งตามที่กฎหมายกำหนดเสียก่อน จึงนำมาฟ้องต่อ
ศาลปกครองได้ (คำสั่งที่ ๒๓๓/๕๕)

๒๔.๒๑ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่ง โดยอ้างความไม่รู้มาเป็นเหตุยกเว้นการอุทธรณ์คำสั่งไม่ได้
(คำสั่งที่ ๑๒๕/๕๕)

๒๔.๒๒ ป้ายสัญญาจราจรมีสภาพเป็นกฎ จึงฟ้องคดีต่อศาลได้โดยไม่ต้องอุทธรณ์ก่อน
(คำสั่งที่ ๒๓๒/๕๖)

๒๔.๒๓ มาตราการบังคับทางปกครอง ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะ จึงไม่ต้อง
อุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้อง (คำสั่งที่ ๖๕๑/๕๕)

๒๔.๒๔ คำสั่งของเจ้าหน้าที่ก่อน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับและไม่มี
กฎหมายเฉพาะกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้ ไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล (คำสั่งที่ ๓๗/๕๕)

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นว่ากฎหรือการกระทำใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญให้มีสิทธิเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองได้ ในการเสนอความเห็นดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีสิทธิและหน้าที่ที่เสมือนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๕๒

๑ มาตรา ๕๔ การดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการฟ้อง การร้องสอด การเรียกบุคคล หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา การรับฟังพยานหลักฐาน และการพิพากษาคดีปกครอง นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๕๕ คำฟ้องให้ใช้โดยคำสุภาพและต้องมี

๒๔.๒๕ กรณีโต้แย้งการกำหนดจุดสะพานลอย ไม่มีกฎหมายกำหนดชั้นตอนแก้ไขความเดือดร้อนก่อนนำคดีมาฟ้อง สามารถนำคดีมาฟ้องได้ (คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๕, ๑๔๔/๔๕)

๒๔.๒๖ การออกคำสั่งใหม่เพื่อแก้ไขคำสั่งทางปกครองเดิมให้ครบถ้วนถูกต้อง มิใช่เป็นการออกคำสั่งทางปกครองใหม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีเคยอุทธรณ์คำสั่งมาแล้วครั้งหนึ่ง จึงไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งใหม่ (คำสั่งที่ ๘๓/๔๔, ๑๒๒/๔๕)

๒๔.๒๗ หนังสือเวียนของกระทรวงการคลังที่กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการเพื่อให้ทุกส่วนราชการยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีลักษณะเป็นกฎ จึงไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนนำมาฟ้องศาล (คำสั่งที่ ๑๑๘/๔๔)

๒๔.๒๘ การนำข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาตโศกฏการมาฟ้องต่อศาล โดยมีให้อนุญาตโศกฏการซึ่งขาดตามสัญญาก่อน ศาลปกครองรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ หากสัญญาผู้มีได้ยื่นคำร้องคัดค้าน จึงมิใช่กรณีที่กฎหมายกำหนดชั้นตอนสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล (คำสั่งที่ ๖๖๐/๔๖)

๒๔.๒๙ อุทธรณ์หลังจกยื่นฟ้องแล้ว มิถือเป็นการดำเนินการอุทธรณ์ก่อนการฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๑๘/๔๔, ๔๖๓/๔๕, ๒๓๖/๔๖, ๒๕๕/๔๖)

๒๔.๓๐ การดำเนินการตามเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดสิทธิฟ้องคดีปกครองที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ จะต้องเป็นการดำเนินการหรือเป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้วขณะฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๕๒๔/๔๕)

๒๔.๓๑ เมื่อมีคำสั่งระงับการจ่ายเงินค่าทดแทนการเวนคืน ไร่จนกว่าคดีแต่งตั้งที่สุด กำหนดระยะเวลาการอุทธรณ์เงินค่าทดแทนเริ่มนับเมื่อศาลแห่งอำนาจคำพิพากษา (คำสั่งที่ ๕๘๒/๔๕)

๒๔.๓๒ การอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องทำเป็นหนังสือ (คำสั่งที่ ๔๐๓/๔๕, ๒๓๖/๔๖)

๒๔.๓๓ การฟ้องคดีในขณะที่ยังไม่ทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์และยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ ถือว่าดำเนินการไม่ครบชั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด

(คำสั่งที่ ๓๕/๔๔, ๘๖/๔๕, ๑๓๖/๔๕, ๒๐๓/๔๕, ๓๓๓/๔๖, ๕๘๓/๔๕, ๑๔/๔๖, ๒๕๐/๔๖)

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี

(๒) ชื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

(๓) การกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว

(๔) คำขอของผู้ฟ้องคดี

(๕) ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ถ้าเป็นการยื่นฟ้องคดีแทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบฉันทะ

ให้ฟ้องคดีมาด้วย

คำฟ้องใดมีรายการไม่ครบตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้สำนักงานศาลปกครองให้คำแนะนำแก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องนั้นให้ถูกต้อง ในการนี้ให้ถือวันที่ยื่นฟ้องครั้งแรกเป็นหลักในการนับอายุความ

ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองหลายคนในเหตุเดียวกัน บุคคลเหล่านั้นอาจยื่นคำฟ้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีคนใดเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ถือว่าการกระทำของผู้แทนผู้ฟ้องคดีในกระบวนการพิจารณาผูกพันผู้ฟ้องคดีทุกคน

การฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่การฟ้องคดีขอให้สั่งให้ใช้เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้เสียค่าธรรมเนียมศาล ในอัตราร้อยละสองจุดห้าของทุนทรัพย์ แต่ไม่เกินสองแสนบาท

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีจะดำเนินการตั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่น ซึ่งมีคุณสมบัติตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนดเพื่อฟ้องคดีหรือดำเนินการแทนได้

มาตรา ๔๖ คำฟ้องให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง ในการนี้อาจยื่นคำฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการนับอายุความ ให้ถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง

มาตรา ๔๗ การฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้นนั้น

การฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด

ในกรณีที่ศาลปกครองใดพิพากษาว่าคดีที่ฟ้องต่อศาลปกครองนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาล

ปกครองอื่น ให้ส่งคำฟ้องนั้นไปให้ศาลปกครองที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องเขตอำนาจศาล ให้ศาลปกครองที่รับคำฟ้องไว้หลังสุดเสนอความเห็นต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อมีคำสั่งในเรื่องเขตอำนาจศาล

การพิจารณาคดีที่ยื่นไว้ต่อศาลปกครองใดจะต้องกระทำในศาลปกครองนั้นตามวันเวลาทำการ เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกของคู่กรณี ศาลปกครองจะสั่งให้ดำเนินการพิจารณาในสถานที่อื่นหรือในวันหยุดหรือในวันเวลาใดก็ได้

มาตรา ๔๘ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้ประกาศสถานที่ตั้ง และวันเวลาทำการตามปกติของศาลปกครองในราชกิจจานุเบกษา

ศาลปกครองแห่งหนึ่ง ๆ อาจมีสถานที่ทำการเฉพาะการได้ตามจำนวนที่เหมาะสมตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดจะได้ประกาศสถานที่ตั้งและวันเวลาทำการของสถานที่ทำการเฉพาะการในราชกิจจานุเบกษา

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจกำหนดให้การยื่นฟ้อง และการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอาจกระทำ ณ สถานที่ทำการเฉพาะการของศาลปกครองก็ได้

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น^{๒๕}

^{๒๕} กรณีที่ถือว่าเป็นวันรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี

๒๕.๑ กรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ โดยผู้ฟ้องคดีมิได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา แต่นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายหลังจากที่ศาลปกครองเปิดทำการ อันเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แต่อยู่ความที่ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมยังไม่ครบกำหนด เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจึงให้เริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ เป็นต้นไป (คำสั่งที่ ๖๕๔/๒๕๕๕ (ประชุมใหญ่), ๒๕๗/๑๖)

๒๕.๒ กรณีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อใด ให้ถือเอาวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอหรือมีหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ (คำสั่งที่ ๒๑๑/๔๕, ๒๓๗/๔๕, ๒๓๘/๔๕, ๒๗๒/๔๕, ๒๗๔/๔๕, ๕๕๗/๔๕, ๖๐๗/๔๕, ๔๖๓/๔๕, ๔/๑๖, ๒๐๐/๑๖, ๒๑๒/๑๖, ๒๖๗/๑๖)

มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระงับวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย^{๒๖}

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า คนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระงับตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปี นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี^{๒๗}

^{๒๖} คำสั่งทางปกครองที่ไม่ได้แจ้งสิทธิการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง อยู่ความชยอายุเป็น ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (คำสั่งที่ ๑๐/๔๕, ๑๕๐/๔๕, ๕๒๐/๔๖)

^{๒๗} กรณีที่ถือว่าในวันรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี

๒๗.๑ กรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ โดยผู้ฟ้องคดีมิได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา แต่นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายหลังจากที่ศาลปกครองเปิดทำการ อันเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แต่อายุความฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมยังไม่ครบกำหนด เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจึงให้เริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการเป็นต้นไป (คำสั่งที่ ๖๕๔/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่), ๕/๔๖, ๓๔-๓๗/๔๖, ๑๐๑/๔๖, ๑๑๗/๔๖, ๑๓๐-๑๔๑/๔๖, ๑๖๒/๔๖, ๑๖๓/๔๖, ๒๕๕/๔๖, ๒๕๗/๔๖)

๒๗.๒ หลังจากหน่วยงาน ได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาและมีหนังสือทวงถามแล้วแต่ไม่มีผู้รับเมื่อผู้ฟ้องคดีปิดหนังสือบอกเลิกสัญญา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกฟ้องคดีพ้นกำหนดสิบห้าวันแล้ว ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งที่ ๑๑๕/๔๖)

๒๗.๓ วันที่ผู้ฟ้องคดีรับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ (คำสั่งที่ ๕๖/๔๔, ๓๔๐/๔๕, ๓๕๕/๔๕, ๔๔๓/๔๕, ๔๖๗/๔๕, ๕๕๖/๔๕, ๒๗/๔๖, ๑๔๕/๔๖, ๕๕๕/๔๖)

๒๗.๔ ไม่มีหลักฐานในวันรับทราบคำสั่ง แต่มีการยื่นหนังสือร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ (คำสั่งที่ ๔๓๑/๔๕, ๔๓๕/๔๕, ๔๕๓/๔๕, ๔๕/๔๖, ๑๔๖/๔๖, ๑๔๗/๔๖, ๑๕๗/๔๖, ๑๖๕/๔๖, ๑๕๗/๔๖, ๒๒๓/๔๖, ๒๕๑/๔๖, ๒๕๕/๔๖, ๓๓๒/๔๖, ๓๔๓/๔๖, ๔๒๐/๔๖)

๒๗.๕ วันที่หน่วยงานอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ลาออก ซึ่งมีผลให้หน่วยงาน ใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญา ลาสิกขาต่อได้ (คำสั่งที่ ๔๗๗/๔๖)

มาตรา ๕๒ การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ใด

๒๑๖.๖ วันที่ผู้ฟ้องคดีรับทราบ ตามหนังสือหรือคำสั่ง

(คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๔, ๔๖๕/๔๕, ๔๕๑/๔๕, ๒๐๓/๔๖, ๒๗๗/๔๖, ๒๗๕/๔๖, ๓๐๖/๔๖, ๓๑๕/๔๖, ๓๑๒/๔๖)

๒๑๖.๗ กรณีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อใด ให้ถือเอาวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอหรือมีหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ (คำสั่งที่ ๒๔๔/๔๕, ๒๕๕/๔๕, ๒๑๒/๔๖, ๒๕๖/๔๖, ๒๕๕/๔๖)

๒๑๖.๘ กรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับการตั้งผู้คุมสายโทรศัพท์บริเวณหน้าตึกแถวของผู้ฟ้องคดี วันที่รัฐเหตุแห่งการฟ้องคดี คือ วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปตรวจดูสภาพตึกแถวภายหลังจากการซื้อ (คำสั่งที่ ๑๒๔/๔๕)

๒๑๖.๙ วันที่ผู้ฟ้องคดีทำการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจลงบันทึกประจำวัน (คำสั่งที่ ๒๕/๔๔)

๒๑๖.๑๐ กรณีรัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน วันที่เริ่มนับระยะเวลาฟ้องคดีคือวันที่ได้รับหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ (คำสั่งที่ ๒๐๒/๔๕ (ประชุมใหญ่), ๒๑๕/๔๕, ๒๒๐/๔๕, ๓๔๕/๔๕, ๓๕๗/๔๕, ๔๒๐/๔๕, ๔๖๑/๔๕, ๔๗๑/๔๕)

๒๑๖.๑๑ กรณีที่คณะกรรมการมีมติขึ้นตามประกาศเดิมว่าไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครองใหม่ (กรณีเขียนป้าสักข) (คำสั่งที่ ๔๕๐/๔๕, ๔๕๖/๔๕)

๒๑๖.๑๒ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินเดือนโดยผลจากคำสั่งดังกล่าว อันถือได้ว่าเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๔๔๗/๔๖)

๒๑๖ สถานะบุคคล

สำหรับการฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคลซึ่งยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น ศาลปกครองสูงสุดได้ให้ความหมายของสถานะบุคคล สรุปได้ว่า "สถานะของบุคคล" หมายถึง สถานะตามกฎหมายที่ได้รับ ความคุ้มครองสิทธิในการเป็นบุคคล และสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองที่เกี่ยวเนื่องกับการเป็นบุคคล โดยบุคคล จะได้รับความคุ้มครองตามสิทธินั้นหรือไม่ ต้องพิจารณาจากความเป็นบุคคลของผู้นั้นเป็นหลัก สถานะเป็น เครื่องชี้ให้เห็นถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคล รวมทั้งความสามารถในการใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับผู้ที่มิสถานะนั้น และใช้ยื่นบุคคลได้ทั่วไป สถานะของบุคคลจะเกิดขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปได้ก็เฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งสถานะดังกล่าวอาจจะเป็นสถานะของบุคคล ในประเทศชาติ เช่น สัญชาติของบุคคล หรือสถานะในครอบครัว เช่น เพศ อายุ บิดา มารดา บุตร สามวิหกรภรรยา และความสามารถของบุคคล เป็นต้น สำหรับสถานะของบุคคลที่ได้มาจากตำแหน่งเหล่านั้น ก็ไม่ถือว่าเป็น สถานะของบุคคลเนื่องจากรวมมิใช่คุณสมบัตินิติหรือลักษณะทางกฎหมายที่เป็นฐานสำคัญผูกพันอยู่กับตัวบุคคล ในลักษณะเช่นเดียวกับสถานะในประเทศหรือสถานะในครอบครัว ทั้งอาจเปลี่ยนแปลงได้ง่ายโดยการ เปลี่ยนตำแหน่งนั้น (คำสั่งที่ ๑๐/๔๔, ๒๗๗/๔๔)

๒๑๖ กรณีไม่ถือว่าเป็นการคุ้มครองสถานะของบุคคล

๒๑๖.๑ สถานะความเป็นข้าราชการ สถานะทางสังคม สถานะทางอาชีพ (คำสั่งที่ ๕๗/๔๔, ๒๗๗/๔๕, ๕/๔๖)

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้^{๓๐}

๒๕.๒ กรณีเจ้าหน้าที่ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนบ้าน (คำสั่งที่ ๒๕๘/๔๖)

กรณีถือว่าการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

๒๕.๓ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินทับซ้อนกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ซึ่งอยู่ในความดูแลของ อบต. (คำสั่งที่ ๓๒๐/๔๖)

๒๕.๔ กรณีเหตุเดือดร้อนรำคาญยังคงมีอยู่ (คำสั่งที่ ๕๐๓/๔๕ (ประชุมใหญ่), ๔๕๒/๔๕)

กรณีไม่ถือว่าการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

๒๕.๕ กรณีเจ้าหน้าที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์คำสั่งแล้ว ถือเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาโดยอ้างว่าการฟ้องคดีเป็นประโยชน์สาธารณะ ไม่ถือเป็นสาธารณะ (คำสั่งที่ ๑๖/๔๔, ๑๐๐/๔๔, ๘๗/๔๕, ๕๒๐/๔๕, ๖๐๘/๔๕, ๖๑๘/๔๕, ๒๖๕/๔๕, ๖/๔๖)

๒๕.๖ กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งที่ ๑๕๗/๔๕, ๒๕๘/๔๕)

๒๕.๗ กรณีลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนนายความ (คำสั่ง ๒๕๑/๔๕)

๒๕.๘ กรณีการร้องขอให้เจ้าหน้าที่ทบทวนการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ (คำสั่ง ๒๖๔/๔๕)

๒๕.๙ กรณีผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่ามีหลักฐานบ่งชี้ว่าที่ดินของตนไม่ใช่ที่ดินสาธารณะประโยชน์ (คำสั่งที่ ๕๒๗/๔๕, ๕๘๔/๔๕, ๒๑๘/๔๖)

๒๕.๑๐ กรณีการขอให้ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ทำงาน (คำสั่งที่ ๔๔๓/๔๕)

๒๕.๑๑ กรณีขอให้ทำการสอบสวนทางวินัย (คำสั่งที่ ๖๓๗/๔๕)

๒๕.๑๒ กรณีการขอประทานบัตรเหมืองแร่ (คำสั่งที่ ๘๘/๔๔)

๒๕.๑๓ กรณีที่เป็นเรื่องภายในของหน่วยงานของผู้ฟ้องคดี เป็นขั้นตอนการเสนอเรื่องเพื่อขึ้นฟ้อง (คำสั่งที่ ๔๑๘/๔๖)

^{๓๐} กรณีการยื่นฟ้องเกินกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ศาลมีอำนาจรับคดีไว้พิจารณาได้

๓๐.๑ กรณีวันสุดท้ายของระยะเวลาการฟ้องคดีตรงกับวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีในวันเปิดทำการได้ (คำสั่งที่ ๒๔๘/๔๖)

๓๐.๒ กรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลแพ่ง เมื่อปรากฏว่าศาลไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะคดีไม่อยู่ในอำนาจ ให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีสะดุดหยุดอยู่ที่แก่กระยะเวลาดังแต่วันยื่นคำฟ้องจนถึงวันที่ศาลแพ่งส่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งที่ ๒๔๘/๔๕)

๓๐.๓ กรณีการยื่นคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ให้ถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง (คำสั่งที่ ๓๑๗/๔๖)

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ผู้กรณีฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองรอการพิจารณาไปจนกว่าทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบสิทธิของ ผู้กรณีผู้นั้นจะมีคำขอเข้ามาแทนที่ผู้กรณีผู้ถึงแก่ความตาย หรือผู้มีส่วนได้เสียจะมีคำขอเข้ามา โดยมี คำขอเข้ามาเองหรือโดยที่ศาลหมายเรียกให้เข้ามา เนื่องจากผู้กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีคำขอ คำขอเช่นว่านี้ จะต้องยื่นภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้กรณีผู้นั้นถึงแก่ความตาย

ถ้าไม่มีคำขอของบุคคลดังกล่าว หรือไม่มีคำขอของผู้กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ภายในเวลาที่กำหนด ความรกรกหนึ่ง ศาลปกครองจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้

กรณีถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

๓๐.๔ กรณีการขอให้พักถอนข้อบังคับแพทยสภาซึ่งมีผลต่อผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมทั่วไป (คำสั่งที่ ๕๘๖/๔๕)

กรณีถือว่าเป็นเหตุจำเป็นอื่น

๓๐.๕ กรณีที่ดินข้างเคียงมีสภาพที่ดินใกล้เคียงกัน แต่ได้รับเงินค่าทดแทนการเวนคืนแตกต่างกัน ผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับการพิจารณาค่าทดแทนใหม่อย่างเป็นธรรมตามควรแก่กรณีเช่นเดียวกับเจ้าของที่ดินข้างเคียง (คำสั่งที่ ๑๗๕/๔๖)

๓๐.๖ กรณีที่เจ้าหน้าที่ทำการติดตามผลและรับว่าจะดำเนินการให้ (คำสั่งที่ ๒๗๘/๔๕)

กรณีมีเนื้อว่าเป็นเหตุจำเป็นอื่น

๓๐.๗ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอยู่ต่างจังหวัดยากต่อการติดต่อสื่อสาร (คำสั่งที่ ๓๐๓/๔๖)

๓๐.๘ กรณีที่รอให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือตอบข้อเรียกร้องตามหนังสือร้องขอความเป็นธรรม ตามโครงการก่อสร้างเขื่อนป่าสัก ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดให้อุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี จึงไม่อาจอ้างเหตุ จากหนังสือขอความเป็นธรรมดังกล่าว เพื่อให้ศาลส่งรับฟ้องได้ (คำสั่งที่ ๒๕๕/๔๖)

๓๐.๙ การรอลงการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๐๘/๔๕, ๒๖๔/๔๕, ๒๖๑/๔๖)

๓๐.๑๐ กรณีการเจ็บป่วยไม่ถึงขนาดที่ไม่สามารถดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทน (คำสั่งที่ ๑๖๔/๔๖)

๓๐.๑๑ การติดตามทวงถามให้หน่วยงานทางปกครองชำระเงินตามสัญญาทางปกครอง (คำสั่งที่ ๑๖๒/๔๖)

๓๐.๑๒ กรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีการศึกษาน้อย จึงไม่เข้าใจกฎหมาย (คำสั่งที่ ๒๘๘/๔๕)

๓๐.๑๓ กรณีการขอตั้งสมาคม เพื่อเป็นตัวแทนศาสนิกชนชาวซิกซ์ (คำสั่งที่ ๓๗๔/๔๕)

๓๐.๑๔ กรณีความล่าช้าจากผู้รับมอบหมายให้กระทำการแทน (คำสั่งที่ ๑๕๔/๔๕)

๓๐.๑๕ กรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นคนยากจน ไม่มีเงินค่าจ้างทนายความและค่าใช้จ่ายในการฟ้อง ศาลยุติธรรม (คำสั่งที่ ๔๑๑/๔๖)

๓๐.๑๖ กรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าหน้าที่หลีกเลี่ยงและอ่วงเวลาในการให้เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (คำสั่งที่ ๔๒๗/๔๖)

ส่วนที่ ๒
การดำเนินคดีปกครอง

มาตรา ๕๔ ศาลปกครองสูงสุดต้องมีตุลาการในศาลปกครองสูงสุดอย่างน้อยห้าคนจึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ศาลปกครองชั้นต้นต้องมีตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นอย่างน้อยสามคน จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา

มาตรา ๕๕ การพิจารณาพิพากษาคดีต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว แต่ต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนตามควรแก่กรณี แต่การชี้แจงต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เป็นกรณีที่ศาลอนุญาตให้ชี้แจงด้วยวาจาต่อหน้าศาล

คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูพยานหลักฐานที่แต่ละฝ่ายได้ยื่นไว้ในสำนวน เว้นแต่กรณีใดมีกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยหรือศาลปกครองเห็นว่าจำเป็นต้องไม่เปิดเผย เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินงานของรัฐ แต่กรณีที่ไม่เปิดเผยดังกล่าว ศาลปกครองจะนำมาใช้รับฟังในการพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้

ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองอาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในกรณีนี้ ศาลปกครองจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลปกครองเรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเห็นคือศาลปกครองมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๖ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองใด การจ่ายสำนวนคดีในศาลปกครองนั้นให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการจัดองค์คณะที่มีความเชี่ยวชาญในประเภทคดีด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ ต้องจ่ายสำนวนคดีให้ตรงกับความรู้เชี่ยวชาญขององค์คณะที่จัดไว้

(๒) ในกรณีที่มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบคดีขององค์คณะ ต้องจ่ายสำนวนคดีที่มีมูลคดีเกิดขึ้นในพื้นที่ให้แก่องค์คณะที่จัดไว้

(๓) ในกรณีที่ไม่มีการจัดองค์คณะตาม (๑) หรือ (๒) หรือมีการจัดไว้ลักษณะเดียวกันหลายองค์คณะ หรือองค์คณะที่รับผิดชอบคดีดังกล่าวมีคดีค้างการพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งหาก

จ่ายส่วนคดีให้แก่องค์คณะนั้นจะทำให้คดีล่าช้าหรือกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม ให้จ่ายส่วนคดีโดยใช้วิธีการใดที่ไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าว่าจะจ่ายส่วนคดีให้แก่องค์คณะใด

เมื่อองค์คณะในศาลปกครองใดได้รับส่วนคดีแล้ว ให้ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นในองค์คณะนั้น แล้วแต่กรณี แต่งตั้งตุลาการศาลปกครองในคณะของตนคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของส่วน เพื่อเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำชี้แจงของคู่กรณี และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โดยมีพนักงานคดีปกครองเป็นผู้ช่วยดำเนินการตามที่ตุลาการเจ้าของส่วนมอบหมาย

เมื่อได้มอบส่วนคดีให้แก่ตุลาการเจ้าของส่วนคนใดแล้ว หรือได้จ่ายส่วนคดีให้แก่องค์คณะใดแล้ว ห้ามมิให้มีการเรียกคืนส่วนคดีหรือโอนส่วนคดี เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมีการโอนคดีตามที่ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด
- (๒) เมื่อมีการคัดค้านตุลาการเจ้าของส่วนสำหรับกรณีเรียกคืนส่วน หรือตุลาการศาลปกครองในองค์คณะพิจารณาพิพากษานั้นถูกคัดค้าน หรือไม่ครบองค์คณะสำหรับกรณีโอนส่วน
- (๓) เมื่อตุลาการเจ้าของส่วนหรือองค์คณะพิจารณาพิพากษามีคดีค้างการพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งจะทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า และตุลาการเจ้าของส่วนหรือองค์คณะพิจารณาพิพากษาขอสละส่วนคดีที่ตนรับผิดชอบอยู่

มาตรา ๕๗ ให้ตุลาการเจ้าของส่วนทำหน้าที่ตรวจสอบและเสนอความเห็นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ตลอดจนดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น

ในระหว่างการดำเนินการของตุลาการเจ้าของส่วนตามวรรคหนึ่ง ให้เปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้งของแต่ละฝ่าย และให้คู่กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ เมื่อตุลาการเจ้าของส่วนเห็นว่าได้รวบรวมข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพียงพอแล้ว ให้ตุลาการเจ้าของส่วนทำความเห็นเสนอให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาเพื่อพิจารณาคดีต่อไป

ในกรณี่ให้โอกาสคู่กรณีตามวรรคสอง ให้ตุลาการเจ้าของส่วนกำหนดให้คู่กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าคู่กรณีมิได้ปฏิบัติตามในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าคู่กรณีที่ไม่ได้แสดงพยานหลักฐานนั้นไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนหรือยอมรับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแล้วแต่กรณี และให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ตาพรรคสามหรือมีพฤติกรรมประวิงคดีให้ล่าช้า ศาลปกครองจะรายงานผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือสั่งการหรือลงโทษทางวินัยต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ โดยไม่เป็นการตัดอำนาจที่ศาลจะมีคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล

การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวนและพนักงานคดีปกครองให้เป็นไปตามที่กำหนด ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๕๘ ก่อนวันนั่งพิจารณาคดี ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนส่งมอบสำนวนคดีให้ผู้แถลงคดีปกครองพิจารณา และให้ผู้แถลงคดีปกครองจัดทำสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นของคน ในการวินิจฉัยคดีนั้นเสนอต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา และให้มีชี้แจงด้วยวาจาต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาในวันนั่งพิจารณาคดีนั้น และให้มีสิทธิอยู่ร่วมในการพิจารณาและในการประชุมปรึกษาเพื่อพิพากษาคดีนั้นได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงในการวินิจฉัยคดีนั้น

ในการนั่งพิจารณาคดี ถ้าผู้แถลงคดีปกครองเห็นว่าข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดีเปลี่ยนแปลงไป ให้ผู้แถลงคดีปกครองจัดทำสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นของคนชั้นใหม่เสนอต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาเพื่อพิจารณาต่อไป

ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือประธานศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งผู้แถลงคดีปกครองจากตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งในศาลนั้นที่มีใช้ตุลาการในองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้น

ผู้แถลงคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุดอาจแต่งตั้งจากตุลาการศาลปกครองชั้นต้นก็ได้

การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แถลงคดีปกครองให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับคดีที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๕๙ ในการพิจารณาคดี ให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้งเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ก่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้ส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในการนี้ให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำแถลง รวมทั้งนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงดังกล่าวเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายเพิ่มเติมต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาในวันนั่งพิจารณาคดีแต่จะไม่นำมาแถลงด้วยวาจาก็ได้

มาตรา ๖๐ การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำโดยเปิดเผย

ในคดีเรื่องใดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ถ้าศาลปกครองเห็นสมควรจะห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานต่าง ๆ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแห่งคดี ซึ่งปรากฏจากคำคู่ความหรือคำแถลงของคู่กรณี หรือคำพยานหลักฐานที่ได้สืบมาแล้ว ศาลปกครองจะมีคำสั่งดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) ห้ามประชาชนมิให้เข้าฟังการพิจารณาทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่เปิดเผย หรือ

(๒) ห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานต่าง ๆ เช่นว่านั้น

ไม่ว่าศาลปกครองจะได้มีคำสั่งตามวรรคสองหรือไม่ มิให้ถือว่าการออกโฆษณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแห่งคำพิพากษา หรือย่อเรื่องแห่งคำพิพากษาโดยเป็นกลางและถูกต้องเป็นการผิดกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ จะห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนแห่งคำพิพากษานั้นก็ได้

มาตรา ๖๑ ให้ตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งคนใดซึ่งได้รับมอบหมายจากองค์คณะมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครองหรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๒) มีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือให้ความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือส่งผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานทางปกครองนั้นมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา

(๓) มีคำสั่งเรียกให้คู่กรณีมาให้ถ้อยคำหรือนำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(๔) มีคำสั่งเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(๕) ได้สวนหรือมีคำสั่งในเรื่องใดที่มีข้าราชการวินัยชั้นขาดคดี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ในกรณีจำเป็น ตุลาการศาลปกครองหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากตุลาการศาลปกครองมีอำนาจไปตรวจสอบสถานที่ บุคคล หรือสิ่งอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

มาตรา ๖๒ ถ้าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากศาลปกครองให้มาให้อัยการหรือแสดงพยานหลักฐานแล้ว ไม่ดำเนินการตามคำสั่งนั้นภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองกำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ศาลปกครองจะสั่งให้จำหน่ายคดีเสียก็ได้

คดีที่ศาลปกครองได้สั่งจำหน่ายตามวรรคหนึ่ง ถ้าภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี ผู้ฟ้องคดีแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลปกครองได้ว่าการที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองได้นั้น เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร ศาลปกครองจะอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ก็ได้

มาตรา ๖๓ ศาลการศาลปกครองในองค์คณะพิจารณาพิพากษาหรือผู้แถลงคดีปกครองอาจถูกคัดค้านได้ตามเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งรวมทั้งเหตุอื่นใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสียความยุติธรรม

การขอถอนตัวจากคดี การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน การสั่งให้ผู้ถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ และการสั่งให้ผู้อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

การสั่งให้ตุลาการศาลปกครองผู้ถูกคัดค้านงดการพิจารณาข่มไม่กระทบกระเทือนถึงการกระทำใดๆ ของตุลาการศาลปกครองผู้ถูกคัดค้านที่ได้กระทำไปแล้ว

มาตรา ๖๔ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ให้นำบทบัญญัติที่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และเมื่อมีการละเมิดอำนาจศาลให้ศาลปกครองมีอำนาจสั่งลงโทษได้ดังนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำดำเนินเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลพึงใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี และหากเป็นการสั่งลงโทษตาม (๓) ให้องค์คณะอื่นที่มีชื่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษ

มาตรา ๖๕ ผู้ใดวิจารณ์การพิจารณาหรือการพิพากษาคดีของศาลปกครองโดยสุจริตด้วยวิธีการทางวิชาการ ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล หรือดูหมิ่นศาลหรือตุลาการ

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมีการร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออกคำสั่งไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วย^{๓๐}

^{๓๐} คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ศาลให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

๓๑.๑ มีข้อโต้แย้งว่าการประกวดราคาไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ได้มีการทำสัญญาแล้ว จึงมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างตามสัญญาไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๓๖๐/๔๖)

๓๑.๒ กรณีการฟ้องว่ากรมสั่งให้สมาชิก อบต. พ้นจากตำแหน่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. ว่างลง ๑ ตำแหน่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของสภา อบต. จึงมีคำสั่งให้ชะลอการเลือกตั้งไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๒๕๓/๔๖, ๓๓๓/๔๖ (ประชุมใหญ่))

๓๑.๓ มีข้อโต้แย้งว่าการก่อสร้างที่จอดรถเก็บขนมูลฝอยอาคารสำนักงานและห้องเก็บพัสดุได้กีดขวางทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งขณะนั้นเพิ่งเริ่มสัญญา หากสั่งระงับการก่อสร้างก็จะเกิดความเสียหายน้อย จึงสั่งให้ระงับการก่อสร้างไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๒๗๘/๔๖)

๓๑.๔ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการประกวดราคาขายอาหารในห้องสวัสดิการของกระทรวงการต่างประเทศ และได้มีการอนุญาตให้ผู้ชนะการประกวดราคาขายอาหารอยู่ก่อนแล้ว จึงมีเหตุที่สั่งให้ระงับการทำสัญญาไว้ก่อน (คำสั่ง ๑๗๐/๔๖)

๓๑.๕ การก่อสร้างอาคารรुक้าที่สาธารณประโยชน์ซึ่งคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล เมื่อทางราชการไม่ได้ใช้ที่ดินดังกล่าวในระยะเวลาอันใกล้ จึงมีเหตุสมควรสั่งให้ระงับการรื้อถอนไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๑๒๘/๔๖)

๓๑.๖ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตกรณีการออกใบรับรองแพทย์โดยไม่สุจริต เป็นความผิดที่ไม่กระทบหรือเกิดอันตรายแก่การประกอบวิชาชีพต่อสาธารณสุข จึงมีเหตุให้ทุเลารับบังคับตามคำสั่งไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๑๒๕/๔๖, ๑๒๒/๔๖)

๓๑.๗ อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมีหนังสือแจ้งให้ชุดไต่สวน เห็นได้ว่ากรแจ้งให้ชุดไต่สวนนั้นเกิดจากคำสั่งที่ปลดผู้ฟ้องคดี และก่อนที่อธิการบดีจะดำเนินการดังกล่าวจะต้องพิจารณาผลกระทบในกรณีต่างๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงมีคำสั่งให้ระงับการใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ตามสัญญา (คำสั่งที่ ๕๒๑/๔๕)

๓๑.๘ มีข้อโต้แย้งว่ามีการออกใบอนุญาตที่ดินทับหนองน้ำสาธารณะประโยชน์ ขณะนั้นเจ้าของที่ดินทำการถมที่ได้แย้งกันอยู่ เป็นกรกระทำให้พื้นที่ดินที่ติดกับหนองน้ำสาธารณะประโยชน์เสียสภาพและคืนเงิน ยกแก่การทำให้คืนแก่สภาพเดิม จึงมีคำสั่งห้ามถมดินไว้เป็นการชั่วคราว (คำสั่งที่ ๓๖๒/๔๕)

๓๑.๙ กทม. อนุญาตให้ออกขนสร้างสะพานลอยเหนือทางสาธารณะ โดยไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประ โยชน์เกี่ยวข้องก่อนการพิจารณาอนุญาต จึงสั่งระงับการก่อสร้างสะพานลอยไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๒๓๑/๔๕)

๓๑.๑๐ สำนักทางหลวงมีคำสั่งแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดมิให้ขายแบบงานในลักษณะเดียวกันกับการเปลี่ยนวัสดุรอยต่อคิวนกริตให้แก่ผู้ฟ้องคดี ย่อมเห็นได้ว่า การคิดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะซื้อแบบประกวดราคาจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเข้าร่วมการประกวดราคา จะก่อให้เกิดความเสียหายที่ไม่อาจเยียวยาได้ จึงมีคำสั่งระงับการกระทำที่เป็นการคิดสิทธิการซื้อแบบประกวดราคาของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๖๐/๔๕)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ศาลเห็นว่ามีเหตุผลไม่เพียงพอที่จะกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี

๓๑.๑๑ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง เพราะเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการประกวดราคาอันเป็นความบกพร่องผิดพลาดของผู้ฟ้องคดีเอง ไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีในระหว่างการพิจารณา (คำสั่งที่ ๓๖๑/๔๖)

๓๑.๑๒ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเสนอราคาทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นซองใบเสนอราคา ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดียัง โกล ไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะระงับการทำสัญญา (คำสั่งที่ ๓๕๘/๔๖)

๓๑.๑๓ การที่ศาลปกครองชั้นต้นสั่งให้ระงับการจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการสมัยวิสามัญเป็นเวลา ๔๕ วัน และขยายออกไปอีกนั้น ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่การปฏิบัติงานของ อบจ.สมุทรปราการ จึงมีคำสั่งยกคำขอกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา (คำสั่งที่ ๓๔๔-๓๔๕/๔๖)

๓๑.๑๔ การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีการยื่นซองเสนอราคาจ้างปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่างซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เสนอราคาต่ำสุด ต่อมา ได้มีการยกเลิกการจัดจ้างดังกล่าวและมีการประกวดราคาจ้างใหม่ โดยที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ระงับการจัดจ้างครั้งใหม่ เห็นว่า ย่อมทำให้การดำเนินงานของ กสท. ในการปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่างต้องหยุดชะงักไปแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการและจึงมีคำสั่งยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (คำสั่งที่ ๓๐๗/๔๖)

๓๑.๑๕ เทศบาลเมืองปากช่องได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีก่อสร้างเครื่องกักน้ำเสีย ผู้ฟ้องคดีสร้างไม่แล้วเสร็จตามสัญญา จึงมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญา ศาลชั้นต้นสั่งให้ระงับการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ไว้ก่อน เห็นว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวหากมีการก่อสร้างดังกล่าวล่าช้าจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม จึงสั่งให้ยกคำขอที่ให้ระงับการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ (คำสั่งที่ ๒๑๓/๔๖)

๓๑.๑๖ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลการประกวดราคาว่ากระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างตามสัญญาไว้ก่อน เห็นว่าทำให้การดำเนินงานหยุดชะงักมีผลกระทบต่อ

ส่วนที่ ๓
คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีปกครอง

มาตรา ๖๑ การทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองถ้าจะต้องกระทำโดยตุลาการศาลปกครองหลายคน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก และในกรณีที่ตุลาการในศาลปกครองผู้ใดมีความเห็นแย้งให้ทำความเห็นแย้งไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๖๒ ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นสมควรจะให้มีกรณีวินิจฉัยปัญหาใดหรือคดีใดโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้ หรือมีกฎหมายหรือระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้วินิจฉัยปัญหาใด หรือคดีใดโดยที่ประชุมใหญ่ก็ให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่

ภายใต้บังคับมาตรา ๖๓ ที่ประชุมใหญ่นั้นให้ประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทุกคนที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานที่ประชุมใหญ่

คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก และถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๕ คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองของศาลปกครองอย่างน้อยต้องระบุ

- (๑) ชื่อผู้ยื่นคำฟ้อง
- (๒) หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี
- (๓) เหตุแห่งการฟ้องคดี
- (๔) ข้อเท็จจริงของเรื่องที่ฟ้อง
- (๕) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย
- (๖) คำวินิจฉัยของศาลในประเด็นแห่งคดี

บริการสาธารณะซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีผลกระทบต่อประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการระงับสัญญา จึงมีคำสั่งให้ยกคำขอที่ให้ระงับการก่อสร้าง (คำสั่งที่ ๑๑๓/๕๖)

๓๑.๑๑ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการก่อสร้างสะพานข้ามคลอง โดยผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการที่มีรถบรรทุกขนาดใหญ่วิ่งผ่าน และทำให้ออนชาร์จ การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดมาตรการชั่วคราวโดยนำไม้ปิดกั้นสะพานและชุดคั้นบริเวณคอสะพานทั้งสองข้างออกไปให้มีสภาพเหมือนเดิมก่อน เห็นว่าการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่อยู่ฝั่งตรงข้าม จึงมีคำสั่งให้เปิดการใช้สะพานและยกเว้นรถบรรทุกตั้งแต่ ๖ ล้อขึ้นไปใช้ทางดังกล่าวได้ (คำสั่งที่ ๒๑/๕๕)

(๗) คำบังคับ ถ้ามี โดยให้ระงับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติตาม คำบังคับไว้ด้วย

(๘) ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา ถ้ามี

คำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่งต้องลงลายมือชื่อของตุลาการศาลปกครองที่นั่งพิจารณา และพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งนั้น ถ้าตุลาการศาลปกครองคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือประธานศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี จดแจ้งเหตุดังกล่าวไว้ใน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย

เมื่อศาลปกครองได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองในศาลปกครองโดยเปิดเผยในวันใดแล้ว ให้ถือว่าวันที่ได้อ่านนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในการนี้ ให้ศาลปกครองแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นการล่วงหน้า ตามสมควร

ถ้าไม่มีคู่กรณีศาลปกครองในวันนั้นได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ศาลปกครองจัดการอ่าน คำพิพากษาหรือคำสั่ง แล้วบันทึกไว้และให้ถือว่าวันที่บันทึกเป็นวันที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือ คำสั่ง

ให้สำนักงานศาลปกครองจัดให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองไว้ที่ศาลปกครอง เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูหรือขอสำเนาที่มีการรับรองถูกต้องได้ โดยจะเรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนด

ให้สำนักงานศาลปกครองพิมพ์เผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลปกครองและ ความเห็นของผู้แถลงคดีปกครองตามมาตรา ๕๘

มาตรา ๘๐ คำพิพากษาศาลปกครองให้ผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่ กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขกลับหรือคดีเสีย

ในกรณีที่คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ให้รอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้จนกว่า จะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๘๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติว่าการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง คำพิพากษา หรือคำสั่งใดๆ ให้มีผลผูกพันบุคคลภายนอกได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ในคำพิพากษาให้บุคคลใดออกไปจากสถานที่ใดให้ใช้บังคับตลอดถึงบริวารของผู้นั้นที่อยู่ ในสถานที่นั้นด้วย เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิพิเศษอื่น

(๒) ถ้าบุคคลใดได้เข้าเป็นผู้ค้าประกันในศาลเพื่อการดำเนินการใดๆ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใช้บังคับแก่การประกันนั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องผู้ค้าประกันใหม่

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับสถานะหรือความสามารถของบุคคล หรือนิติบุคคล บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือใช้ยื่นกับบุคคลภายนอกก็ได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกจะมีสิทธิดีกว่า

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับสิทธิแห่งทรัพย์สินใดๆ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องอาจอ้างกับบุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกจะมีสิทธิดีกว่า

มาตรา ๑๒ ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑)^{๓๒}

^{๓๒} คำขอที่ศาลปกครองสามารถออกคำสั่งได้

๓๒.๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกำหนดจุดสร้างสะพานลอย โดยขอให้มีการระงับการสร้างสะพานลอยจุดดังกล่าว (คำสั่งที่ ๑๐๔/๔๕)

๓๒.๒ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับที่ดินและผู้ฟ้องคดีได้ขอให้ศาลห้ามผู้ถูกฟ้องคดีเข้าไปเกี่ยวข้องขัดขวางการใช้ถนนที่พิพาทของผู้ฟ้องคดีและราษฎร เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจออกคำสั่งได้ โดยการสั่งเพิกถอนคำสั่งและการกระทำที่ไม่ชอบของผู้ถูกฟ้องคดีได้ (คำสั่งที่ ๕๐๒/๔๕)

๓๒.๓ คำขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๔๒๒/๔๕)

๓๒.๔ คำขอให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ (คำสั่งที่ ๓๕๔/๔๕)

๓๒.๕ ขอให้แก้ไขที่ดินพิพาทให้อยู่ในสภาพเดิมและให้ระงับการก่อสร้างถนนในที่ดินของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๔๐๗/๔๖)

๓๒.๖ คำขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการออกเอกสารสิทธิเกี่ยวกับที่ดิน (คำสั่งที่ ๖๓/๔๔)

๓๒.๗ คำขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินของสำนักงานที่ดิน (คำสั่งที่ ๖๔/๔๔)

๓๒.๘ คำขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานที่ดิน (คำสั่งที่ ๓๐๒/๒๕๔๖)

๓๒.๙ คำขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานการประถมศึกษาที่ลงโทษไล่ออก (คำสั่งที่ ๒๗๕/๒๕๔๖)

๓๒.๑๐ คำขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการออกโฉนดที่ดิน (คำสั่งที่ ๒๑๒/๒๕๔๖)

๓๒.๑๑ คำขอให้ศาลใช้เงินกรณีละเมิดเนื่องจากมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหนึ่งจากตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร อบค. (คำสั่งที่ ๒๔๖/๒๕๔๖)

(๒) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร^{๓๓}

คำขอที่ศาลปกครองไม่สามารถออกคำสั่งได้

๓๒.๑๒ คำขอที่ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการสอบสวนความผิดทางวินัยต่อพนักงานสอบสวน (คำสั่งที่ ๒๖/๔๖, ๓๐๘/๔๖)

๓๒.๑๓ คำขอให้เลื่อนชั้นเงินเดือน (คำสั่งที่ ๒๘๐/๔๖, ๒๕๔/๔๖)

๓๒.๑๔ คำขอให้ศาลวินิจฉัยข้อความในหนังสือราชการที่มีการรับรองสำเนาถูกต้อง แต่มีข้อความไม่ตรงกัน (คำสั่งที่ ๒๗๕/๔๖)

๓๒.๑๕ คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้เลื่อนตำแหน่ง (คำสั่งที่ ๒๑๘/๔๖)

๓๒.๑๖ คำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมบังคับคดีตรวจสอบการทำงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการไม่คัดค้านและรายงานการใช้จ่ายค่าบริหารแผนของลูกหนี้และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น (คำสั่ง ๑๕๒/๔๖)

๓๒.๑๗ คำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งจับกุมผู้ถูกฟ้องคดีมาดำเนินการตามกฎหมายและปลดผู้ถูกฟ้องคดีออกจากราชการ (คำสั่งที่ ๑๗๖/๔๖)

๓๒.๑๘ คำขอให้ดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งที่ ๔๘๘/๔๕, ๑๔๔/๔๖)

๓๒.๑๙ คำขอให้ศาลสั่งลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งที่ ๑๒/๔๕, ๑๔๕/๔๕, ๑๖๑/๔๕, ๒๐๖/๔๕, ๒๖๑/๔๕, ๒๘๕/๔๕, ๓๐๐/๔๕, ๓๑๘/๔๕, ๓๑๘/๔๕, ๓๕๗/๔๕, ๓๖๐/๔๕, ๓๖๘/๔๕, ๔๔๖/๔๕, ๕๓๘/๔๕, ๕๔๒/๔๕, ๕๘๕/๔๕, ๑๕๓/๔๖, ๒๗๓/๔๖, ๒๗๖/๔๖)

๓๒.๒๐ คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมประชาสงเคราะห์ให้ทุนการศึกษาบุตรของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๖๑๗/๔๕)

๓๒.๒๑ คำขอให้ศาลตรวจสอบสำนวนการสืบสวนและสำนวนสอบสวนทางวินัย (คำสั่งที่ ๖๑๕/๔๕)

๓๒.๒๒ คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐสั่งให้ข้าราชการในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง (คำสั่งที่ ๔๒๕/๔๕)

๓๒.๒๓ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการสร้างสุสาน โดยมีคำขอหรือถอนอุทธรณ์ดังกล่าว เห็นว่า กรณีที่เอกชนสร้างสุสานในที่ดินของตนเองโดยยังไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ยังไม่ได้นำศพเข้าไปเก็บไว้ (คำสั่งที่ ๑๘๒/๔๕)

๓๒.๒๔ คำขอที่เกี่ยวกับการบริหารงานภายในหน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๑๕/๔๖)

๓๒.๒๕ คำขอให้ศาลสั่งให้คู่กรณีถอนฟ้องคดีแห่งที่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๕๓/๔๔)

^{๓๓} คำขอที่ศาลปกครองสามารถออกคำสั่งได้ เช่น คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกใบเสร็จให้ (คำสั่งที่ ๖๓๐/๔๕) คำขอให้ศาลสั่งให้นายอัมภอกเพิ่มค้ำข้อความในบันทึกท้ายทะเบียนการหย่า (คำสั่งที่ ๒๘/๔๔)

คำขอที่ศาลปกครองไม่สามารถออกคำสั่งได้ เช่น คำขอให้ศาลปกครองตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (คำสั่งที่ ๓๖๖/๔๕)

(๓) สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการทะเลาะเมิดหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๓๔ คำขอที่ศาลปกครองสามารถออกคำสั่งได้

๓๔.๑ คำขอให้ชดใช้เงินเนื่องจากการละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำสั่งที่ ๖๑๘/๕๕)

๓๔.๒ คำขอให้ชดใช้เงินเนื่องจากการทะเลาะเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเมิดล่าช้า (คำสั่งที่ ๔๐๖/๕๕)

๓๔.๓ คำขอให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้เงินค่าที่ดินเพิ่มขึ้น (คำสั่งที่ ๘๓-๘๔/๕๕, ๑๕๕/๕๕)

๓๔.๔ คำขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงิน (คำสั่งที่ ๑๓๐/๕๕)

๓๔.๕ ขอให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบ เนื่องจากไม่มีเหตุที่ทำให้สัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นโมฆะหรือใช้บังคับไม่ได้ (คำสั่งที่ ๔๒๕/๕๖)

๓๔.๖ ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่งโดยสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ก็ได้ (คำสั่งที่ ๔๕๘/๕๖)

๓๔.๗ คำขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ด้วยการสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ (คำสั่งที่ ๑๕๗/๕๖)

๓๔.๘ การประปาส่วนภูมิภาคได้สร้างเสาดและคานคอนกรีตวางท่อประปาผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รื้อถอนเสาดและคานคอนกรีตและท่อประปาออกจากที่ดินผู้ฟ้องคดี และห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีขวางการรังวัดสอบเขตที่ดิน (คำสั่งที่ ๒๕๒/๕๖)

๓๔.๙ คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ปลัด อบต. ปากช่องและคณะกรรมการบริหาร อบต. ปากช่อง ชดใช้ค่าเสียหายแก่ อบต. ปากช่อง เนื่องจากนำเงินงบประมาณไปใช้โดยมิชอบเป็นคำขอที่ศาลสามารถออกคำสั่งได้ (ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิก อบต. ถือเป็นการฟ้องคดีฐานะผู้มีส่วนได้เสียในกิจการและอำนาจหน้าที่ของ อบต. จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย) (คำสั่งที่ ๑๖๑/๕๖ (ประชุมใหญ่))

๓๔.๑๐ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าชอบรับการย้ายแล้ว แต่ก็ยังถูกย้ายเป็นเหตุให้เสียสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน โดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินหรือคืนเงินค่าเช่าบ้านย้อนหลังแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๑๕๒/๕๖)

คำขอที่ศาลปกครองไม่สามารถออกคำสั่งได้

๓๔.๑๑ คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ อบต. รือดอนถนนและตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบหาผู้รับผิดชอบในการก่อสร้างถนน (คำสั่งที่ ๑๖๑/๕๖ (ประชุมใหญ่))

๓๔.๑๒ คำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ฝ่ายบริหารเสนอร่าง พ.ร.บ. ต่อรัฐสภา (คำสั่งที่ ๑๐/๕๖)

(๔) สั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการฟ้อง ให้ศาลมีคำพิพากษาแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น

(๕) สั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในการมีคำสั่งบังคับตามวรรคหนึ่ง (๑) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ ให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และให้การประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้น

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งบังคับให้ผู้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษา ถ้าผู้นั้นไม่ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งบังคับตามวรรคหนึ่ง (๕) หรือตามวรรคสี่ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองมีคำสั่งกินค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามส่วนของการชนะคดี

มาตรา ๗๓ การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึง คำสั่งเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลหรือคำสั่งอื่นใดที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาด

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำอุทธรณ์ไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลปกครองสูงสุดจะสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

๓๔.๑๓ คำขอให้มีการพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดพื้นที่ท้ายกฎกระทรวงเป็นที่ทำกินของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๕๗๕/๔๖)

๓๔.๑๔ คำขอให้ศาลเร่งดำเนินคดีเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการลงโทษทางอาญา (คำสั่งที่ ๒๘๐/๔๕)

๓๔.๑๕ คำขอให้ยกเลิกคำฟ้องในคดีอาญา (คำสั่งที่ ๑๒๕/๔๔)

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๕ เมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของศาลปกครองต่างชั้นกันในประเด็น

แห่งคดีอย่างเดียวกัน ชัดหรือแย้งกันให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด

ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของศาลปกครองชั้นต้นด้วยกันมีการขัดหรือแย้งกันในประเด็น

แห่งคดีอย่างเดียวกัน คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียจะยื่นคำร้องขอต่อศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้มีคำสั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งใด คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดเช่นว่านี้ ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นอาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการ

(๓) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาคดีที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้วมา โดยมีข้อความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ไม่เกินห้าปีนับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด

หมวด ๕
สำนักงานศาลปกครอง

มาตรา ๑๖ ให้มีสำนักงานศาลปกครองเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๗ สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการของศาลปกครอง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองตามคำสั่งของศาลปกครอง

(๓) ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลปกครอง

(๔) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของศาลปกครอง

(๕) วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการ
ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๖) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง

(๗) จัดให้มีการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้ของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง
และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลัก
กฎหมายมหาชน การบริหารราชการแผ่นดิน และบุคลากรด้านกฎหมายมหาชน

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือคานที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็น
อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง

มาตรา ๑๘ ให้มีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองชั้นตรงต่อ
ประธานศาลปกครองสูงสุด มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานศาลปกครอง และ
เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานศาลปกครอง โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็น
ผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกบุคคล
ที่เหมาะสมจะดำรงตำแหน่ง โดยความเห็นชอบของ ก.ศป. เสนอต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรี
นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ในกิจการของสำนักงานศาลปกครองที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการสำนักงานศาล
ปกครองเป็นผู้แทนของสำนักงานศาลปกครอง เพื่อการนี้ เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองจะมอบหมาย

ให้บุคคลใดปฏิบัติราชการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๕ ให้มีพนักงานคดีปกครองทำหน้าที่ช่วยเหลือตุลาการเจ้าของสำนวนในการดำเนินคดีปกครองตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่อื่นในสำนักงานศาลปกครองตามที่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครองตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนมอบหมาย ให้พนักงานคดีปกครองเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๘๐ คุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานคดีปกครองในระดับต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศ.ป. กำหนด

ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานศาลปกครองซึ่งมีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งเป็นพนักงานคดีปกครอง

มาตรา ๘๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง” ประกอบด้วย ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นประธาน รองประธานศาลปกครองสูงสุดคนที่หนึ่ง อธิบดีศาลปกครองกลาง เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองในระดับไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่ ก.ศ.ป. กำหนด จำนวนสามคนซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการฝ่ายศาลปกครองด้วยกันตามวิธีการที่ ก.ศ.ป. ประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๘๒ กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่ได้รับเลือกจากข้าราชการฝ่ายศาลปกครองให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับเลือกใหม่ได้ แต่จะอยู่ในตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเลือกซ่อมภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการผู้นั้นจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกซ่อมก็ได้

กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองซึ่งได้รับเลือกซ่อมให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน

มาตรา ๘๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่ได้รับเลือกจากข้าราชการฝ่ายศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากการเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๔) คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ซึ่งจําวนกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองทั้งหมดให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำการหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

มาตรา ๘๔ ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองมีอำนาจออกกระเบียบ หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานศาลปกครองโดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครองและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวน และการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษสำหรับข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๓) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๔) การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๕) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๖) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครอง รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(๗) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใดๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(๘) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงานศาลปกครอง

(๙) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๑๐) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

(๑๑) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง รวมทั้งการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกาย การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี การลาหยุดราชการ และการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นของลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง

(๑๒) การกำหนดกิจการอื่นที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นผู้ลงนาม และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๘๕ การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า “ก.พ.” ให้หมายถึงคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

มาตรา ๘๖ อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง และการจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ให้นำบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๗ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งรองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมจะดำรงตำแหน่ง โดยความเห็นชอบของ ก.ศ.ป. เสนอต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก (๑) ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา ๘๘ การโอนข้าราชการฝ่ายศาลปกครองไปบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการในหน่วยงานของรัฐอื่นหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการโอนข้าราชการในหน่วยงานของรัฐอื่นหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการฝ่ายศาลปกครองอาจกระทำได้ถ้าเจ้าตัวสมัครใจโดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุทำความตกลงกับเจ้าสังกัด และได้ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการหรือคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทนั้นๆ แล้วแต่กรณี

การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โอนมาเป็นข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้ดำรงตำแหน่งระดับใดและให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำ

ตำแหน่งเท่าใด ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเป็นผู้พิจารณากำหนด แต่เงินเดือนที่จะให้ได้รับจะต้องไม่สูงกว่าข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่มีคุณวุฒิ ความสามารถ และความชำนาญงานในระดับเดียวกัน

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ที่โอนมาเป็นผู้
ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาราชการของข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

การโอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมาเป็น
ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้จะกระทำได้

มาตรา ๘๘ ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุน
บำเหน็จบำนาญข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๘๙ เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภท
ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า

มาตรา ๙๑ ให้สำนักงานศาลปกครองเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดสรร
เป็นเงินอุดหนุนของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้ คณะรัฐมนตรี
อาจทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองไว้ในรายงาน
การเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
เพิ่มเติมด้วยก็ได้

มาตรา ๙๒ ในการเสนอหรือพิจารณางบประมาณรายจ่าย การแต่งตั้งบุคลากรศาลปกครอง
หรือในการพิจารณาเรื่องใดเกี่ยวกับสำนักงานศาลปกครองหรือศาลปกครอง ถ้าเลขาธิการสำนักงาน
ศาลปกครองร้องขอคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือ
คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องอาจอนุญาตให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองหรือผู้ซึ่งเลขาธิการสำนักงาน
ศาลปกครองมอบหมายมาชี้แจงได้

มาตรา ๙๓ ให้สำนักงานศาลปกครองจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและของ
สำนักงานศาลปกครองเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาปีละหนึ่งครั้ง

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ ในวาระเริ่มแรก ให้จัดตั้งศาลปกครองในภูมิภาค ดังต่อไปนี้

- (๑) ศาลปกครองขอนแก่น ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม
- (๒) ศาลปกครองชุมพร ตั้งอยู่ในจังหวัดชุมพร โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดชุมพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดระนอง
- (๓) ศาลปกครองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน
- (๔) ศาลปกครองนครราชสีมา ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา
- (๕) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- (๖) ศาลปกครองบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์
- (๗) ศาลปกครองพิษณุโลก ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดสุโขทัย
- (๘) ศาลปกครองแพร่ ตั้งอยู่ในจังหวัดแพร่ โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์
- (๙) ศาลปกครองยะลา ตั้งอยู่ในจังหวัดยะลา โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา
- (๑๐) ศาลปกครองระยอง ตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว
- (๑๑) ศาลปกครองลพบุรี ตั้งอยู่ในจังหวัดลพบุรี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดนครนายก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง
- (๑๒) ศาลปกครองสกลนคร ตั้งอยู่ในจังหวัดสกลนคร โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร

(๑๓) ศาลปกครองสงขลา ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล

(๑๔) ศาลปกครองสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุทัยธานี

(๑๕) ศาลปกครองอุดรธานี ตั้งอยู่ในจังหวัดอุดรธานี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี

(๑๖) ศาลปกครองอุบลราชธานี ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่มีการจัดตั้งและเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคตามมาตรา ๔ เพิ่มเติมในเขตศาลปกครองกลางหรือศาลปกครองในภูมิภาคตามมาตรา ๕๔ บรรดาคดีของเขตท้องที่ศาลปกครองในภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลปกครองกลางหรือศาลปกครองในภูมิภาคตามมาตรา ๕๔ ให้คงพิจารณาพิพากษาในศาลปกครองกลางหรือศาลปกครองในภูมิภาคนั้นต่อไป

มาตรา ๕๖ ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำมาตรา ๒๑๑วรรคหนึ่ง (๓) มาใช้บังคับกับผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดในระหว่างนั้น

ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้วในขณะแต่งตั้งให้นำความในมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๗ การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งแรกเมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีคณะกรรมการคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ประกอบด้วยข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสองคนซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้พิพากษาในศาลฎีกาสองคนซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาและได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการอัยการหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการสภาพนายความหนึ่งคน ผู้แทนคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน และผู้แทนคณะรัฐศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้กรรมการดังกล่าวเลือกกรรมการด้วยกันเองคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกข้าราชการฝ่ายศาลปกครองคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

มาตรา ๕๘ ให้คณะกรรมการคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้และมีความรู้ความสามารถและความประพฤติเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุดไม่เกินยี่สิบสามคน และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะคัดเลือกจาก ผู้ที่สนใจสมัครและผู้ทีสถาบันหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ (๔) เสนอขึ้น และให้บุคคลดังกล่าวแสดงหลักฐานผลงานทางวิชาการหรือทางประสบการณ์ที่บ่งชี้ถึงความรู้ความสามารถ ที่เหมาะสมสำหรับตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเพื่อสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม ที่สุดตามจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ในการนี้ให้เปิดเผยบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะคัดเลือกและรายชื่อ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ทราบทั่วไป และเชิญชวนให้บุคคลในวงการกฎหมายและการบริหารราชการ แผ่นดินให้ข้อคิดเห็นและนำมาพิจารณาเพื่อนำรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกในขั้นที่สุดเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเป็นอันพ้นจากหน้าที่ และให้ตุลาการในศาล ปกครองสูงสุดคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุดด้วยตนเอง เป็นประธานศาลปกครองสูงสุดหนึ่งคน รองประธานศาลปกครองสูงสุดสองคน และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดสี่คน และให้นำความ ในมาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๙ ในระยะเริ่มแรกให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับแต่งตั้ง ตามมาตรา ๕๘ คัดเลือกรายชื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นอธิบดีศาล ปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นศาลละหนึ่งคน และตุลาการศาลปกครองชั้นต้นอีกไม่เกิน หนึ่งร้อยสามสิบคน และให้ดำเนินการตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง โดยอนุโลมก่อนเสนอรายชื่อให้ นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

มาตรา ๑๐๐ เมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๕๘ และตุลาการ ในศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรา ๕๙ แล้ว ให้วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และประธานศาลปกครองสูงสุด ดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๑๐๑ ในระยะเริ่มแรกจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ มิให้นำมาตรา ๓๐ วรรคสอง มาใช้บังคับ และให้ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น

และรองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของตำแหน่ง แต่ถ้าผู้ที่โอนมาเคยได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือนอัตราใดให้เป็นไปตามที่ ก.ศ.ป. กำหนด

มาตรา ๑๐๒ ในกรณีที่ผู้โอนมาเป็นตุลาการศาลปกครองหรือข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการอยู่แล้วก่อนวันที่ทบัญญัติหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ แต่มิได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๑๐๓ เมื่อได้มีการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ แล้ว ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันเปิดทำการศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค สำหรับศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง ต้องเปิดทำการไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับศาลปกครองในภูมิภาคตามมาตรา ๕๔ ให้ดำเนินการเปิดทำการตามความจำเป็นโดยคำนึงถึงการคัดเลือกตุลาการศาลปกครองที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าปีละเจ็ดศาล

ในระหว่างที่เปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคตามมาตรา ๕๔ ยังไม่ครบทุกแห่งให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ศาลปกครองในภูมิภาคที่เปิดทำการแล้วมีเขตอำนาจในจังหวัดใดที่อยู่ใกล้เคียงกับศาลปกครองนั้นเพิ่มเติมได้ตามที่สมควร

เมื่อได้มีประกาศวันเปิดทำการศาลปกครองกลางแล้ว บรรดาเรื่องที่ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือที่มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แล้ว แต่นายกรัฐมนตรียังมีคำสั่งการ ให้โอนไปเป็นคดีของศาลปกครองกลาง และถ้าศาลปกครองกลางเห็นว่าเป็นคดีตามมาตรา ๕ ก็ให้พิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไป

เพื่อความสะดวกในการดำเนินคดีปกครองของผู้ร้องทุกข์ ถ้าได้มีการเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคแล้ว เมื่อเห็นสมควร ศาลปกครองกลางจะโอนคดีนั้นไปยังศาลปกครองในภูมิภาคที่มีเขตอำนาจก็ได้

การดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตาม มาตรา ๘๔ ให้มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง โดยอนุโลม โดยให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายดังกล่าว

ในระยะเริ่มแรก ให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองทำการคัดเลือกข้าราชการฝ่ายศาลปกครองด้วยตนเอง จำนวนสามคนเพื่อเป็นกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองโดยไม่ชักช้า ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้ง ตำแหน่งใดซึ่งเป็นกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองโดยตำแหน่ง ให้คณะกรรมการข้าราชการฝ่าย ศาลปกครองประกอบด้วยกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๐๕ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอื่นอยู่แล้ว ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีลักษณะเป็นคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลนั้น ดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด^{๓๕}

มาตรา ๑๐๖ สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราช บัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๐๗ ในวาระเริ่มแรกก่อนที่สำนักงานศาลปกครองจะได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ ก.ศป. จัดทำแผนงานในการดำเนินการของศาลปกครองและแผนงานการจัดตั้งและการบริหารงาน ของสำนักงานศาลปกครองเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอรับเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และการบริหารงานตามแผนงานดังกล่าว

ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการตามแผนงานที่ ก.ศป. เสนอตามความจำเป็น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

^{๓๕} คดีพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งเป็นคดีปกครอง หากนำคดีฟ้องต่อศาลแพ่ง และอยู่ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาลแพ่งก่อนวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ ศาลแพ่งยังมีอำนาจ พิเคราะห์พิพากษาคดีต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด (คำสั่งที่ ๓๘๔/๔.๕)

บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง*

ชั้นศาล	ชั้น เงินเดือน	ตำแหน่ง	เงินเดือน (บาท)	เงินประจำ ตำแหน่ง (บาท)
ศาลปกครองสูงสุด	๔	ประธานศาลปกครองสูงสุด	๖๔,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
	๓	รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลปกครองสูงสุด	๖๒,๐๐๐	๔๒,๕๐๐
ศาลปกครองชั้นต้น		อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น		
	๒	รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น	๕๙,๐๙๐	๔๑,๕๐๐
	๑	ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น	๕๗,๑๙๐	๓๐,๐๐๐

* บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครองเดิม ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งได้นำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครองใหม่พิมพ์ไว้แทนที่แล้ว

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้น เพื่อให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งตามอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎหรือคำสั่งทางปกครอง การกระทำละเมิดในทางปกครอง หรือการทำสัญญาทางปกครอง อันเป็นเรื่องของกฎหมายมหาชน และโดยที่ระบบการพิจารณา และพิพากษาคดีจำเป็นต้องมีกระบวนการเป็นพิเศษต่างจากคดีปกติทั่วไป เพราะผลแห่งคำพิพากษาอาจกระทบถึงการบริหารราชการแผ่นดิน หรือต้องจ่ายเงินภาษีอากรของส่วนรวมเป็นค่าชดเชยหรือค่าเสียหายแก่เอกชน ในขณะที่เดียวกันเอกชนจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบที่ไม่อาจทราบข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐได้ ในการพิจารณาจึงจำเป็นต้องใช้ระบบไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงที่แท้จริง และต้องมีตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และประชาชนทั่วไปซึ่งจะถูกกระทบในทางใดทางหนึ่งจากคำพิพากษาของศาลปกครอง รวมทั้งต้องมีหน่วยงานธุรการของศาลปกครองที่เป็นอิสระ ฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ อัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ตุลาการศาลปกครองให้ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ในศาลปกครองสูงสุด

(ก) ประธานศาลปกครองสูงสุด ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๔

(ข) รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด และ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๓

(๒) ในศาลปกครองชั้นต้น

(ก) อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๓

(ข) รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น

ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๒ - ๓ โดยให้เริ่มรับเงินเดือนในชั้น ๒ และเมื่ออยู่ในชั้น ๒ มาครบเจ็ดปีแล้ว ให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นชั้น ๓

(ค) ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๑ - ๓ โดยให้เริ่มรับเงินเดือนในชั้น ๑ เมื่ออยู่ในชั้น ๑ มาครบหนึ่งปีแล้วให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นชั้น ๒ และเมื่ออยู่ในชั้น ๒ มาครบเจ็ดปีแล้วให้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นชั้น ๓

ให้ตุลาการศาลปกครองได้รับเงินประจำตำแหน่งตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ตุลาการศาลปกครองให้ได้รับค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นในกรณีเดินทางไปราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

เพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จบำนาญ ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในกรณี ให้สำนักงานศาลปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมการเกษียณอายุของตุลาการศาลปกครอง"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนตุลาการศาลปกครองและบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครองท้ายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครองท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง

ชั้นศาล	ชั้น เงินเดือน	ตำแหน่ง	เงินเดือน (บาท)	เงินประจำ ตำแหน่ง (บาท)	
ศาลปกครองสูงสุด	๔	ประธานศาลปกครองสูงสุด	๖๔,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	
	ศาลปกครองชั้นต้น	๓	รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลปกครองสูงสุด	๖๒,๐๐๐	๔๒,๕๐๐
		๒	อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น		
		๑	รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น		
	๑	ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น	๕๗,๑๙๐	๓๐,๐๐๐	

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้ตุลาการศาลปกครองได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งสำหรับตำแหน่งต่างๆ โดยเทียบเคียงกับอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมในระดับเดียวกัน และเนื่องด้วยได้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมให้รับในอัตราใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ สมควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของตุลาการศาลปกครองให้เท่าเทียมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๕๓^๑

โดยที่มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้การดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการฟ้อง การร้องสอด การเรียกบุคคลหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา การรับฟังพยานหลักฐาน และการพิพากษาคดีปกครอง รวมทั้งการกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษานอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป^๒

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลปกครอง หรือตุลาการศาลปกครอง

“ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองชั้นต้น หรือศาลปกครองสูงสุด

“ตุลาการหัวหน้าคณะ” หมายความว่า ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น หรือตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

“ตุลาการเจ้าของสำนวน” หมายความว่า ตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการเจ้าของสำนวน

“ตุลาการผู้แถลงคดี” หมายความว่า ตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แถลงคดีปกครอง

^๑ มีการแก้ไขเพิ่มเติมในข้อ ๔๕/๑ ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖ โปรดดูระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๑๑ ก วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ (หน้า ๖-๘)

^๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๐๘ ก วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน (หน้า ๓๐-๕๕)

“คำสั่งการณณ์” หมายความว่า สรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีที่เสนอต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กับให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ภาค ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบได้ส่วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองและระเบียบนี้

ในกรณีที่กฎหมายหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งมิได้กำหนดเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ ให้ดำเนินการตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ข้อ ๖ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีได้มีการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือระเบียบนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในการเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง การแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุปสำนวน การรับฟังพยานหลักฐาน หรือในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีฝ่ายที่เสียหายเนื่องจากการที่ไม่ได้ปฏิบัติเช่นนั้น มีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งแก้ไขหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๘ เรื่องผิดระเบียบตามวรรคหนึ่ง คู่กรณีฝ่ายที่เสียหายอาจยกขึ้นกล่าวได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี แต่ต้องไม่ช้ากว่าแปดวันนับแต่วันที่ทราบถึงเหตุดังกล่าว ทั้งนี้ คู่กรณีที่ยื่นคำขอจะต้องไม่ดำเนินการอื่นใดขึ้นใหม่หลังจากที่ได้ทราบเรื่องผิดระเบียบแล้ว หรือต้องมีได้ให้สัตยาบันแก่การผิดระเบียบนั้น

การที่ศาลสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบใดอันมิใช่เรื่องที่คู่กรณีละเลยไม่ดำเนินการพิจารณาเรื่องนั้นภายในระยะเวลาที่กฎหมาย ระเบียบนี้ หรือที่ศาลกำหนดไว้ ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีนั้นในอันที่จะดำเนินการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้องได้

ข้อ ๘ ศาลมีอำนาจออกข้อกำหนดใดๆ แก่ผู้กรณีหรือแก่บุคคลใดที่อยู่ต่อหน้าศาลตามที่เห็นจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล หรือเพื่อให้การดำเนินคดีปกครองเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรมและรวดเร็ว อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการสั่งห้ามผู้กรณีมิให้ดำเนินคดีปกครองในทางก่อความรำคาญในทางประวิงให้ล่าช้า หรือในทางพุ่มเฟิยเกินสมควร

การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง เป็นการละเมิดอำนาจศาลและศาลมีอำนาจสั่งลงโทษตามมาตรา ๖๔

ข้อ ๙ บรรดากระบวนพิจารณาตลอดจนการพิพากษาหรือการมีคำสั่งในคดีปกครอง ซึ่งศาลเป็นผู้ทำนั้น ให้ทำเป็นภาษาไทย

บรรดาเอกสารหรือพยานหลักฐานของผู้กรณีหรือของบุคคลใดๆ หรือที่ศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลได้ทำขึ้น ซึ่งประกอบเป็นสำนวนคดีนั้น ให้ทำเป็นภาษาไทย

ในกรณีที่เอกสารหรือพยานหลักฐานที่ส่งต่อศาลได้ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ศาลสั่งให้ผู้กรณีหรือบุคคลที่ส่ง จัดทำคำแปลทั้งฉบับหรือเฉพาะแต่ส่วนสำคัญ โดยมีคำรับรองมาขึ้นเพื่อแนบไว้กับเอกสารหรือพยานหลักฐานนั้น

ในกรณีที่ผู้กรณีหรือบุคคลที่มาศาลไม่เข้าใจภาษาไทย หรือเป็นใบ้หรือหูหนวกและอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ให้ผู้กรณีฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดหาล่าม

ข้อ ๑๐ การทำคำขอหรือคำร้องต่อศาลในกระบวนพิจารณา ให้ทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตให้ทำด้วยวาจา ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลพิจารณาจัดแจ้งข้อความนั้นไว้ในรายงานกระบวนพิจารณา

ข้อ ๑๑ ให้ศาลจัดแจ้งรายงานการไต่สวน การนั่งพิจารณา หรือการดำเนินกระบวนพิจารณาใดๆ ไว้ในรายงานกระบวนพิจารณารวมไว้ในสำนวนคดีทุกครั้ง

รายงานกระบวนพิจารณานั้น ให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับเลขคดี ชื่อศาล ชื่อผู้กรณี สถานที่ วัน และเวลาที่ดำเนินการ ข้อความโดยย่อเกี่ยวกับเรื่องที่ทำ และลายมือชื่อตุลาการศาลปกครอง ในกรณีที่กระบวนพิจารณาใดกระทำต่อหน้าผู้กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือพยาน ให้ผู้กรณีหรือพยานดังกล่าวลงลายมือชื่อไว้ในรายงานกระบวนพิจารณาด้วย

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้กรณี พยาน หรือบุคคลใดจะต้องลงลายพิมพ์นิ้วมือ แงงใด หรือเครื่องหมายอย่างอื่นแทนการลงลายมือชื่อในรายงานกระบวนพิจารณา บันทึก หรือเอกสารใด เพื่อแสดงการรับรู้อย่างแท้จริงของรายงานหรือบันทึกนั้น หรือเพื่อรับรองการอ่านหรือส่งเอกสารนั้น หากกระทำโดยมิพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนแล้ว ให้ถือเสมือนกับการลงลายมือชื่อ แต่ถ้ากระทำต่อหน้าศาล ไม่จำเป็นต้องมีลายมือชื่อของพยานสองคนรับรอง

ถ้าคู่กรณี พยาน หรือบุคคลที่จะต้องลงลายมือชื่อในรายงาน บันทึก หรือเอกสารดังกล่าว ลงลายมือชื่อไม่ได้หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้ศาลจัดแจ้งเหตุที่ไม่มีการลงลายมือชื่อเช่นนั้นไว้

ข้อ ๑๓ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล คู่กรณีจะยื่นด้วยตนเองหรือมอบฉันทะ ให้ผู้อื่นยื่นต่อศาลหรือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือจะทำโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ ในกรณีที่ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ให้ถือว่าวันที่ส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ เป็นวันที่ยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล

การมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐาน ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มอบ ผู้รับมอบ และพยาน

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลต้องแจ้งข้อความหรือต้องส่งเอกสารใด ให้แก่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ถ้าผู้นั้นหรือผู้แทนของผู้นั้นมิได้รับทราบข้อความ หรือมิได้รับเอกสารจากศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล ให้แจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้แจ้งข้อความหรือส่งเอกสารโดยวิธีอื่น

ในกรณีที่คู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้มีการแจ้งข้อความ หรือส่งเอกสารโดยวิธีอื่น คู่กรณีหรือบุคคลซึ่งยื่นคำขอต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการแจ้งข้อความ หรือส่งเอกสารโดยวิธีดังกล่าว

ข้อ ๑๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสารทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ถือว่า วันที่ระบุในใบตอบรับเป็นวันที่ได้รับแจ้ง หากไม่ปรากฏวันที่ในใบตอบรับ ให้ถือว่าวันที่ครบกำหนด เจ็ดวันนับแต่วันส่งเป็นวันที่ได้รับแจ้ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้นหรือไม่ได้รับ

การแจ้งข้อความหรือส่งเอกสารโดยวิธีอื่นตามคำสั่งศาล ให้ศาลกำหนดวันที่ถือว่าผู้รับได้รับ แจ้งไว้ด้วย

ข้อ ๑๖ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสารโดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือบุคคลอื่นนำไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าในขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ ให้วางหรือปิดหนังสือหรือ เอกสารนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นคือหน้าเจ้าพนักงานตำรวจ ข้าราชการอื่น พนักงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งในวันที่วางหรือปิดหนังสือหรือเอกสารนั้น

ในกรณีที่ไม่พบผู้รับ จะส่งหนังสือหรือเอกสารแก่บุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงาน ในสถานทีนั้นก็ได้ และให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งในวันที่ได้ส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลนั้น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ส่ง วาง หรือปิดหนังสือหรือเอกสารในเวลา กลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคล

ผู้นำไปส่ง มอบใบรับลงลายมือชื่อผู้รับ หรือมอบรายงานการส่งหนังสือหรือเอกสารลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลผู้นำไปส่ง แล้วแต่กรณี ต่อศาล เพื่อรวมไว้ในสำนวนคดี

ใบรับหรือรายงานตามวรรคสามต้องระบุวิธีส่ง เวลา วัน เดือน ปี ที่ส่งหนังสือหรือเอกสาร รวมทั้งชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลผู้นำไปส่ง ใบรับหรือรายงานดังกล่าว จะทำโดยวิธีจัดส่งไว้ที่หนังสือหรือเอกสารต้นฉบับซึ่งยื่นต่อศาลก็ได้

ข้อ ๑๗ เอกสารหรือพยานหลักฐานที่คู่กรณียื่นต่อศาลหรือที่ศาลได้มา ให้เปิดโอกาสให้คู่กรณีขอตรวจดู ทราบ ถัดสำเนา หรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้อง และศาลอาจส่งสำเนาให้คู่กรณีตามระเบียบนี้ เว้นแต่กรณีที่มิกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผย หรือกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นต้องไม่เปิดเผยเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินงานของรัฐ

ในกรณีที่เอกสารหรือพยานหลักฐานมีการกำหนดชั้นความลับไว้ มีข้อความที่ไม่เหมาะสมหรือมีข้อความที่อาจเป็นการดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทบุคคลใด ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะไม่เปิดโอกาสให้คู่กรณีขอตรวจดู ทราบ ถัดสำเนา ขอสำเนาอันรับรองถูกต้อง หรือไม่ส่งสำเนาให้คู่กรณี ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดอำนาจศาลที่จะจัดให้มีการทำสรุปเรื่องและเปิดโอกาสให้คู่กรณีขอตรวจดู ทราบ หรือคัดสำเนาสรุปเรื่อง หรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้องของสรุปเรื่อง หรือส่งสำเนาสรุปเรื่องดังกล่าวให้คู่กรณี

ข้อ ๑๘ พยานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของตนในคดี หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำขอต่อศาล เพื่อขอตรวจดูเอกสารทั้งหมดหรือบางฉบับในสำนวนคดี หรือขอคัดสำเนาหรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้องก็ได้ แต่ทั้งนี้ ห้ามอนุญาตเช่นนั้นแก่

(๑) บุคคลภายนอก ในคดีที่พิจารณาโดยไม่เปิดเผย

(๒) พยานหรือบุคคลภายนอก ในคดีที่ศาลห้ามการตรวจหรือคัดสำเนาเอกสารในสำนวนคดีทั้งหมดหรือบางฉบับเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือประโยชน์สาธารณะ

(๓) พยานหรือบุคคลภายนอก ในกรณีที่มิกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยหรือกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นต้องไม่เปิดเผยเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินงานของรัฐ

ข้อ ๑๙ คู่กรณี พยาน หรือบุคคลภายนอกไม่อาจขอตรวจดูหรือขอคัดสำเนาเอกสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล พนักงานคดีปกครอง ตุลาการเจ้าของสำนวน ตุลาการผู้แถลงคดี หรือศาลจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นการภายใน ทั้งไม่อาจขอสำเนาอันรับรองถูกต้องของเอกสารนั้น

ข้อ ๒๐ การตรวจดูหรือการคัดสำเนาเอกสารในสำนวนคดี ให้ผู้ขอตามข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ หรือบุคคลซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ขอเป็นผู้ตรวจดูหรือคัด ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือประธานศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนด เพื่อความสะดวกของศาลหรือเพื่อความปลอดภัยของเอกสารนั้น

ห้ามคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีก่อนที่ศาลจะได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และก่อนที่จะได้ลงทะเบียนในสารบบคำพิพากษา

๑ การรับรองสำเนาเอกสาร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลตามที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น หรือประธานศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนด เป็นผู้รับรอง

ข้อ ๒๑ ถ้าสำนวนคดี เอกสารของคู่กรณี พยานหลักฐาน รายงานกระบวนการพิจารณา คำพิพากษา คำสั่ง หรือเอกสารอื่นใดที่รวมไว้ในสำนวนคดีซึ่งยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา หรือรอการบังคับคดีสูญหายไป หรือบุบสลายทั้งหมดหรือแต่บางส่วน และกรณีดังกล่าวเป็นการขัดข้องต่อการพิจารณาพิพากษา การมีคำสั่ง หรือการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีคำขอ ให้ศาลสั่งให้คู่กรณีหรือบุคคลผู้ถือเอกสารนั้นนำสำเนาที่รับรองถูกต้องมาส่งต่อศาล ถ้าสำเนา เช่นว่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วนหาไม่ได้ ศาลอาจมีคำสั่งให้พิจารณาคดีนั้นใหม่หรือมีคำสั่งอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๒ เพื่อให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้การติดต่อสื่อสารระหว่างศาลด้วยกันกระทำโดยโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น แทนการติดต่อโดยทางไปรษณีย์หรือประกอบกันได้ โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและความเหมาะสมแก่ลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่ทำการติดต่อ รวมทั้งจำนวนและลักษณะของเอกสารหรือวัตถุอื่นที่เกี่ยวข้อง

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่กรณี พยาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ศาลอาจมีคำสั่งให้การแจ้งข้อความหรือการส่งเอกสารระหว่างศาลกับคู่กรณี พยาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง กระทำโดยวิธีการความรวดเร็วก็ได้ โดยให้ศาลกำหนดวันที่ถือว่าได้รับแจ้งข้อความหรือเอกสารไว้ด้วย

ข้อ ๒๓ สำนวนคดี เอกสารของคู่กรณี พยานหลักฐาน รายงานกระบวนการพิจารณา คำพิพากษา คำสั่ง หรือเอกสารอื่นใดที่รวมไว้ในสำนวนคดี ไม่ว่าจะเป็นเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาฉบับ ถ้าศาลเห็นสมควร จะมีคำสั่งให้เก็บรักษาหรือนำเสนอในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อ ๒๔ ให้ศาลมีอำนาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการแจ้งข้อความหรือส่งเอกสาร การคัดสำเนา หรือการรับรองเอกสารตามระเบียบนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนด

ภาค ๒

วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น

หมวด ๑

การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง

ข้อ ๒๕ ผู้ฟ้องคดีปกครองต้องเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตามมาตรา ๔๒

ข้อ ๒๖ บุคคลผู้ไร้ความสามารถจะฟ้องคดีปกครองได้ก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถ

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการอนุญาตหรือต้องได้รับความยินยอมก่อน ให้แนบหนังสืออนุญาตหรือหนังสือแสดงความยินยอมมาพร้อมกับคำฟ้องด้วย

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่ผู้เยาว์ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองด้วยตนเอง ถ้าศาลเห็นสมควร จะอนุญาตให้ฟ้องคดีปกครองด้วยตนเองก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลแจ้งให้ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ดังกล่าวทราบ และศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้แทนโดยชอบธรรมนั้นหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องให้ข้อเท็จจริงต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ข้อ ๒๘ การเสนอเรื่องพร้อมความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาต่อศาล ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นว่ากฎหมายหรือการกระทำใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๓ ให้ทำเป็นคำฟ้องมีรายการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นผู้ฟ้องคดีปกครองและดำเนินคดีปกครองแทนก็ได้

ข้อ ๒๙ การฟ้องคดีปกครองต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองที่มีเขตอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗

คำฟ้องซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้สองศาลหรือหลายศาล ไม่ว่าจะเพราะภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี เพราะสถานที่ที่มูลคดีเกิด หรือเพราะมีข้อหาหลายข้อ ถ้ามูลคดีมีความเกี่ยวเนื่องกัน ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำฟ้องต่อศาลหนึ่งศาลก็ได้

การฟ้องคดีปกครองที่มูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสัญชาติไทยและไม่มิภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง

ข้อ ๓๐ การฟ้องคดีต่อศาลปกครองต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาและตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

คำฟ้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เว้นแต่ศาลเห็นว่าคดีนั้นเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น โดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลจะรับไว้พิจารณาก็ได้ คำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาให้เป็นที่สุด

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมีใช้ศาลปกครอง ถ้าปรากฏว่าศาลนั้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนั้น หรือผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องจากศาลนั้น เพื่อฟ้องคดีใหม่ต่อศาลปกครอง ให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีสิ้นสุดหยุดอยู่เท่าระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นคำฟ้องจนถึงวันที่คดีของศาลอื่นนั้นถึงที่สุด

ข้อ ๓๒ คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีรายการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ กับให้แนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วย ในกรณีที่ไม่มีอาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุนเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีใช้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ระบุนชื่อและที่อยู่ของบุคคลซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีไว้ด้วย

ข้อ ๓๓ ให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องตามจำนวนของผู้ถูกฟ้องคดียื่นมาพร้อมกับคำฟ้องด้วย

ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่จัดทำสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานให้ครบถ้วน หรือในกรณีที่จำนวนผู้ถูกฟ้องคดีเพิ่มขึ้น ศาลมีอำนาจแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำสำเนาเพิ่มภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลจะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความก็ได้^๓

ข้อ ๓๔ คำฟ้องที่ขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดี ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ โดยให้ชำระเป็นเงินสดหรือเช็คซึ่งธนาคารรับรอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลออกใบรับให้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งที่ผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียวกัน หากเป็นกรณีที่อาจแบ่งแยกได้ว่าทุนทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีแต่ละคนเป็นจำนวนเท่าใด ให้ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนชำระค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนของตน

^๓ ผู้ฟ้องคดีไม่จัดส่งสำเนาคำฟ้องพร้อมเอกสารท้ายฟ้องที่รับรองสำเนาถูกต้อง ให้ศาลภายในเวลาที่ศาลกำหนด (คำสั่งที่ พ.๕/๔๔)

ในการคำนวณทุนทรัพย์ ถ้าทุนทรัพย์ไม่ถึงหนึ่งร้อยบาทให้นับเป็นหนึ่งร้อยบาท เศษของหนึ่งร้อยบาท ถ้าถึงห้าสิบบาทให้นับเป็นหนึ่งร้อยบาท ถ้าต่ำกว่าห้าสิบบาท ให้ปัดทิ้ง

เมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลแล้ว ถ้าทุนทรัพย์แห่งคำฟ้องเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะโดยการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมหรือโดยประการอื่น ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่มภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

ข้อ ๓๕ คำฟ้องที่ยื่นต่อศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลลงทะเบียนคดีในสารบบความ และออกใบรับให้ผู้ฟ้องคดี แล้วตรวจคำฟ้องในเบื้องต้น ถ้าเห็นว่าเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้เสนอคำฟ้องดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป ถ้าเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ หรือผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่าข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง หรือผู้ฟ้องคดีไม่แก้ไขคำฟ้องหรือไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้บันทึกไว้แล้วเสนอคำฟ้องดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๓๖ นับแต่เวลาที่ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว คดีนั้นอยู่ในระหว่างการพิจารณา และผลแห่งการนี้

(๑) ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีก และ

(๒) ถ้ามีเหตุเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในพฤติการณ์อันเกี่ยวข้องการยื่นฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีนั้น เช่น การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลหรือการเปลี่ยนแปลงภูมิฐานะของผู้ฟ้องคดี การเปลี่ยนแปลงเช่นว่านั้นหากดีอำนาจศาลที่รับคำฟ้องไว้ในอันที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นไม่

ข้อ ๓๗ เมื่อได้รับคำฟ้องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์กรคณะพิจารณาพิพากษาโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖

ให้ตุลาการหัวหน้าคณะแต่งตั้งตุลาการในองค์กรคณะคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน แล้วให้ตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำฟ้อง ถ้าเห็นว่าเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้ หรือผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์กรคณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ข้อ ๓๘ ในกรณีที่ศาลสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ให้ศาลมีอำนาจสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ข้อ ๓๙ ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้เสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อพิจารณาสั่งให้ส่งคำฟ้องนั้นไปยังประธานศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ให้ส่งคำฟ้องนั้นคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นนั้นพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไป

ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวและศาลปกครองสูงสุดได้รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้ถือว่ามีการฟ้องคดีนั้นต่อศาลปกครองสูงสุดตั้งแต่วันที่มีการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ข้อ ๔๐ ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่น ให้เสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อมีคำสั่งให้ส่งคำฟ้องนั้นไปยังศาลปกครองชั้นต้นอื่นที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการ และเมื่อศาลปกครองชั้นต้นอื่นได้รับคำฟ้องนั้นไว้พิจารณาแล้ว ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่ส่งคำฟ้องไปสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้ถือว่ามีการฟ้องคดีนั้นต่อศาลปกครองชั้นต้นอื่นตั้งแต่วันที่มีการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นแห่งแรก

ในกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งได้รับคำฟ้องที่ส่งมาเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นที่ส่งคำฟ้องมาหรือศาลปกครองชั้นต้นอื่น ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นนั้นเสนอความเห็นต่อประธานศาลปกครองสูงสุดเพื่อมีคำสั่งในเรื่องเขตอำนาจศาล

ในกรณีที่ประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นแห่งแรก ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นนั้นสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้ศาลปกครองชั้นต้นที่ประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจดำเนินการลงทะเบียนคดีในสารบบความ และให้ถือว่ามีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นนั้นตั้งแต่วันที่มีการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นแห่งแรก

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา ถ้าข้อหาหนึ่งข้อหาใดเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ไม่ว่าจะโดยเหตุที่ข้อหาดังกล่าวอยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่น ศาลปกครองสูงสุด หรือศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ให้สั่งไม่รับข้อหาที่ไม่อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจไว้พิจารณา แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนข้อหาที่อยู่ในอำนาจและเขตอำนาจต่อไป แต่ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าข้อหาที่สั่งไม่รับไว้พิจารณา

จะมีผลต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้นนั้น องค์คณะอาจมีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้จนกว่าข้อหาที่ส่งไม่รับไว้พิจารณาจะได้มีการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีโดยศาลที่มีอำนาจหรือเขตอำนาจ และคดีถึงที่สุดแล้ว

ในกรณีที่คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นข้อหาใดมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน และปรากฏว่ามีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนจึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่นหรือศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งรับคดีไว้ มีอำนาจวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกันที่ควรต้องวินิจฉัยก่อนนั้นเพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้^๔

ในกรณีที่คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นข้อหาใดมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน และปรากฏว่ามีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนจึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด และประเด็นที่ควรต้องวินิจฉัยก่อนนั้นเป็นประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่ากฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองใดน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองชั้นต้นส่งไม่รับประเด็นนั้นไว้พิจารณา แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนของประเด็นที่อยู่ในอำนาจต่อไป แต่ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าประเด็นที่ส่งไม่รับไว้

^๔ ประเด็นใดคือประเด็นหลัก และประเด็นใดคือประเด็นเกี่ยวพันกันที่ศาลต้องวินิจฉัยก่อน จึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักได้ตามข้อ ๕๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

๔.๑ ผู้ฟ้องคดีออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินของมารดาผู้ฟ้องคดีและได้มีการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ของมารดาผู้ฟ้องคดี โดยมีคำขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินดังกล่าวและยกเลิกการเพิกถอน น.ส.๓ ก. ของมารดาผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการโต้แย้งว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นประเด็นหลัก ข้อพิพาทในคดีนี้จึงเป็นการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (คำสั่งที่ ๕๑๗/๕๖ (ประชุมใหญ่))

๔.๒ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างถนนคอนกรีตในทางพิพาทเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ มีประเด็นเกี่ยวพันที่ต้องวินิจฉัยก่อนเพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ ตามข้อ ๕๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ ว่าทางพิพาทที่มีการก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีตตามท้องที่เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือเป็นทางสาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีอนุญาตให้ราษฎรใช้เป็นทางเข้าออกหมู่บ้าน (คำพิพากษาที่ ๒๕๔/๕๖)

๔.๓ เจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันตกของผู้ฟ้องคดีได้ขอรังวัดขอบเขตที่ดินดังกล่าว แต่การรังวัดมิได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้รังวัดแนวเขตเป็นผลให้มีการรังวัดรุกล้ำเข้าไปบนที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีเนื้อที่ลดน้อยลง เพราะฉะนั้นการแก้ไขโฉนดที่ดินให้แก่ผู้อื่นขอรังวัดขอบเขตที่ดินจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นช่างรังวัดได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงเป็นการโต้แย้งว่าการรังวัดของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการรังวัดที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑)

(คำสั่งที่ ๖๑๒/๕๖)

พิจารณาจะมีผลต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้น องค์กรนี้อาจมีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้จนกว่าประเด็นที่สั่งไม่รับไว้พิจารณาจะได้มีการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีโดยศาลปกครองสูงสุดแล้ว

หมวด ๒

การแสวงหาข้อเท็จจริง

ส่วนที่ ๑

การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม

ข้อ ๔๒ เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำฟ้องใดเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้มีคำสั่งรับคำฟ้องและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ โดยส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานไปด้วย ในกรณีที่เห็นสมควร จะกำหนดประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องให้การ หรือให้จัดส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือที่จะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของศาลด้วยก็ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๖๑

ในกรณีที่พยานหลักฐานประกอบคำฟ้องมีปริมาณหรือสภาพที่ทำให้การส่งสำเนาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นภาระแก่ศาลเป็นอย่างมาก ให้ส่งสำเนาคำฟ้องไปพร้อมกับรายการพยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาจขอดูหรือขอรับได้ที่ศาล

ข้อ ๔๓ ให้ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การโดยชัดแจ้งแสดงการปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง และเหตุแห่งการนั้น พร้อมส่งพยานหลักฐานตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยจัดทำสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานดังกล่าวที่รับรองถูกต้องหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดยื่นมาพร้อมกับคำให้การด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อ ๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ คำฟ้องแย้งนั้นให้อธิบายเหมือนเป็นคำฟ้องใหม่ ในกรณีที่คำฟ้องแย้งนั้นเป็นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนสั่งไม่รับคำฟ้องแย้ง คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ข้อ ๔๕ ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ครบถ้วน หรือชัดเจนเพียงพอ จะสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขหรือจัดทำคำให้การส่งมาใหม่ก็ได้

ข้อ ๔๖ ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้จัดทำคำให้การพร้อมทั้งพยานหลักฐานยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี และให้ศาลพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

ข้อ ๔๗ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การแล้ว ให้ศาลส่งสำเนาคำให้การพร้อมทั้งสำเนาพยานหลักฐานไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีคัดค้านหรือยอมรับคำให้การหรือพยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นต่อศาล ในกรณีนี้ ตุลาการเจ้าของสำนวนจะกำหนดประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีต้องชี้แจง หรือให้จัดส่งพยานหลักฐานใดๆ ก็ได้

ถ้าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะคัดค้านคำให้การ ให้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง

ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความก็ได้^๕

ข้อ ๔๘ คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีใหม่ได้เฉพาะในประเด็นที่ได้ยกขึ้นกล่าวในคำฟ้องคำให้การ หรือที่ศาลกำหนด

ถ้าผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด ให้ศาลสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา

ข้อ ๔๙ ให้ศาลส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อยื่นคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อศาลได้รับคำให้การเพิ่มเติมจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ให้ส่งสำเนาคำให้การเพิ่มเติมนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การเพิ่มเติมแล้ว หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจจัดทำบันทึกตามข้อ ๖๐ เสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

^๕ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทำคำคัดค้านคำให้การภายในกำหนด ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ฟ้องคดียังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงให้ออกาสผู้ฟ้องคดียื่นคำคัดค้านคำให้การอีกครั้งหนึ่ง (คำสั่งที่ ๑๑/๔๕)

ข้อ ๔๕/๑ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาดคดี คำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลตามมาตรา ๖๔ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณาตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง และมีคำสั่งขึ้นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นแล้วส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาล

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นต่างไปจากคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนที่กฎหมายหรือระเบียบนี้กำหนดไว้

ส่วนที่ ๒

การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล

ข้อ ๕๐ ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในการนี้ศาลอาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีที่ปรากฏในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้าน คำให้การ

^๖ เพิ่มความข้อ ๔๕/๑ โดยข้อ ๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔

หรือคำให้การเพิ่มเติม ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเช่นว่านั้น ศาลอาจดำเนินการตามที่กำหนดในส่วนี้ หรือตามที่ศาลเห็นสมควร

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล ถ้าต้องมีการให้ถ้อยคำของคู่กรณี พยาน หรือบุคคลใดๆ ให้ศาลเป็นผู้ซักถาม

ข้อ ๕๑ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเรียกคู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งจะกำหนดประเด็นข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนไว้ด้วยก็ได้

ศาลต้องแจ้งกำหนดการไต่สวนให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าเพื่อเปิดโอกาสให้คู่กรณีนั้นคัดค้านหรือชี้แจงข้อเท็จจริงได้ แต่ถ้าข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่มีผลกระทบต่อการพิจารณาพิพากษาคดี หรือคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อเท็จจริงนั้นมาก่อนแล้ว ศาลจะไม่แจ้งกำหนดการไต่สวนให้คู่กรณีนั้นทราบก็ได้

พยานที่ศาลมีคำสั่งเรียกมาให้ถ้อยคำอาจเสนอพยานหลักฐานใดๆ เพื่อประกอบการให้ถ้อยคำของตนได้ ถ้าพยานหลักฐานนั้นอยู่ในประเด็นที่ศาลมีคำสั่งให้มีการไต่สวน

ข้อ ๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรจะรับฟังถ้อยคำของบุคคลใดและเป็นกรณีที่ต้องใช้สำเนาให้ศาลจัดทำสำเนาโดยให้สำเนาได้รับค่าตอบแทนเช่นเดียวกับการมาให้ถ้อยคำของพยานผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ๕๓ ก่อนให้ถ้อยคำต่อศาล คู่กรณีหรือพยานต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนาหรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้ถ้อยคำตามสัจยจริง

ให้คู่กรณีหรือพยานแจ้งชื่อ นามสกุล ที่อยู่ อายุ และอาชีพ และในกรณีที่พยานมีความเกี่ยวข้องกับคู่กรณีคนหนึ่งคนใดให้แจ้งด้วยว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร

ในขณะที่พยานคนหนึ่งกำลังให้ถ้อยคำต่อศาล คู่กรณีจะอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ห้ามมิให้พยานคนอื่นอยู่ในสถานที่นั้น เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเป็นกรณีที่กำหนดไว้ในวรรคสี่

พยานที่ให้ถ้อยคำแล้วอาจถูกเรียกมาให้ถ้อยคำอีกในวันเดียวกันหรือวันอื่น และอาจถูกเรียกมาให้ถ้อยคำพร้อมพยานคนอื่นในเรื่องเดียวกันได้

เมื่อคู่กรณีหรือพยานให้ถ้อยคำเสร็จแล้ว ให้ศาลอ่านบันทึกการให้ถ้อยคำดังกล่าวให้คู่กรณีหรือพยานฟังและให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่คู่กรณีหรือพยานลงลายมือชื่อไม่ได้หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้ศาลจดแจ้งเหตุที่ไม่มีลายมือชื่อเช่นว่านั้นไว้

ข้อ ๕๔ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้คู่กรณี หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ ให้แก่ศาล

ข้อ ๕๕ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอ ศาลอาจมีคำสั่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษา ตรวจสอบ หรือวิเคราะห์ในเรื่องใดๆ เกี่ยวกับคดี อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยข้อกฎหมาย แล้วให้ทำ รายงานหรือให้ถ้อยคำต่อศาลได้

รายงานหรือบันทึกการให้ถ้อยคำของพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเพื่อ ทำข้อสังเกตเสนอต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ศาลอาจมีคำสั่งให้พยานผู้เชี่ยวชาญมาให้ถ้อยคำต่อศาลประกอบรายงานของตนได้

ศาลต้องแจ้งกำหนดการให้ถ้อยคำของพยานผู้เชี่ยวชาญให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้คู่กรณีคัดค้านหรือชี้แจงข้อเท็จจริงได้

ข้อ ๕๖ ศาลหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากศาลมีอำนาจไปตรวจสอบสถานที่ บุคคล หรือ สิ่งอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ให้ศาลแจ้งวัน เวลา และสถานที่ที่จะไปตรวจสอบให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าเพื่อเปิดโอกาสให้ คู่กรณีคัดค้านหรือชี้แจงข้อเท็จจริงได้ โดยคู่กรณีจะไปร่วมในการตรวจสอบดังกล่าวหรือไม่ก็ได้

ศาลหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากศาลต้องบันทึกการตรวจสอบและการให้ถ้อยคำของบุคคล หรือพยานในการตรวจสอบรวมไว้ในสำนวนคดีด้วย

ข้อ ๕๗ ถ้าบุคคลใดเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งคนอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือ ยากแก่การนำมา หรือถ้าคู่กรณีฝ่ายใดในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งคนจะอ้างอิงอาจสูญหายเสียก่อนที่ จะมีการไต่สวน หรือเป็นการยากที่จะนำมาไต่สวนในภายหลัง บุคคลนั้นหรือคู่กรณีฝ่ายนั้นอาจยื่น คำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันที

เมื่อศาลได้รับคำขอแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งเรียกผู้ขอและคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอก ที่เกี่ยวข้องมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว ให้ศาลสั่งคำขอตามที่เห็นสมควร ถ้าศาลสั่งอนุญาต ให้ไต่สวนพยานไปตามระเบียบนี้ ส่วนรายงานและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนั้นให้ศาลเก็บรักษาไว้

ในกรณีที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร และยังมีได้เข้ามาในคดีนั้น เมื่อศาลได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลสั่งคำขอตามที่เห็นสมควร ถ้าศาลสั่ง อนุญาต ให้ไต่สวนพยานไปฝ่ายเดียว

ข้อ ๕๔ เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาคดี ศาลอาจแต่งตั้งให้ศาลปกครองชั้นต้นอื่นช่วยแสวงหาข้อเท็จจริงในประเด็นใดก็ได้ แล้วให้ศาลปกครองที่ได้รับแต่งตั้งส่งรายงานผลการแสวงหาข้อเท็จจริง บันทึกการให้ถ้อยคำของพยาน และเอกสารหรือพยานหลักฐานไปยังศาลที่แต่งตั้ง

ข้อ ๕๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามส่วนนี้ ศาลจะออกคำสั่งให้มีการบันทึกเสียง ภาพหรือเสียงและภาพ ตลอดเวลาหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของการดำเนินการนั้นเพื่อเป็นหลักฐานประกอบสำนวนคดีก็ได้

หมวด ๓

การสรุปสำนวน

ข้อ ๖๐ เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำชี้แจงของคู่กรณี รวมทั้งข้อเท็จจริงอื่นที่ศาลได้มาตามหมวด ๒ แล้ว เห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ให้จัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนและเสนอบันทึกดังกล่าวพร้อมสำนวนคดีให้องค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

บันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนประกอบด้วย

(๑) สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากคำฟ้องและเอกสารอื่นๆ ของคู่กรณี รวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ที่ปรากฏในสำนวนคดี และสรุปคำขอของผู้ฟ้องคดี

(๒) ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย ซึ่งประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาล ประเด็นเกี่ยวกับเงื่อนไขในการฟ้องคดีปกครอง และประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดี ตามลำดับ

(๓) ความเห็นของตุลาการเจ้าของสำนวนเกี่ยวกับประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยและคำขอของผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนตาม (๑) ให้ส่งให้แก่คู่กรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ วรรคสอง

ข้อ ๖๑ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องตามข้อ ๕๒ แล้ว หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าสามารถจะวินิจฉัยชี้ขาดคดีดังกล่าวได้จากข้อเท็จจริงในคำฟ้องนั้น โดยไม่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงอีก หรือเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ได้จากคำชี้แจงของคู่กรณีและหรือจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลในภายหลังไม่ว่าในขณะใดเพียงพอที่จะพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีนั้นได้โดยไม่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงจนครบทุกชั้นคอนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๗ ถึงข้อ ๕๕ ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๖๒ เมื่อองค์คณะได้รับสำนวนคดีจากตุลาการเจ้าของสำนวนแล้ว หากเห็นว่าไม่มีกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้ตุลาการหัวหน้าคณะมีคำสั่งกำหนดวันหนึ่งวันใดเป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น

ให้ศาลแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน

บรรดาค่าฟ้องเพิ่มเติม ค่าให้การ ค่าคัดค้านค่าให้การ ค่าให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดี และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๖๓ เมื่อกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ให้ตุลาการหัวหน้าคณะส่งสำนวนคดีให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณา หากอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นมิได้สั่งการเป็นอย่างอื่น ให้ส่งสำนวนคดีนั้นให้ตุลาการผู้แถลงคดีเพื่อจัดทำคำแถลงการณ์โดยเร็ว

คำแถลงการณ์ให้จัดทำเป็นหนังสือ เว้นแต่คดีใดเป็นเรื่องเร่งด่วน เป็นเรื่องที่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายไม่ยุ่งยาก หรือเป็นคำแถลงการณ์ในคำขอเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคำขอ ๗๒ หรือข้อ ๗๖ ตุลาการผู้แถลงคดีจะเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาแทนคำแถลงการณ์เป็นหนังสือหลังจากที่ได้หารือกับอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นและตุลาการหัวหน้าคณะแล้วก็ได้ ในการแถลงการณ์ด้วยวาจา ตุลาการผู้แถลงคดีต้องจัดทำบันทึกคำแถลงการณ์ดังกล่าวเป็นหนังสือกล่าวถึงข้อสาระสำคัญในคำแถลงการณ์คดีไว้ในสำนวนคดีด้วย โดยจะจัดทำก่อนหรือหลังการเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

เมื่อตุลาการผู้แถลงคดีได้จัดทำคำแถลงการณ์เป็นหนังสือหรือสามารถเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาได้แล้ว ให้องค์คณะกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกหลังจากที่ได้หารือกับอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นแล้ว

หมวด ๔

การรับฟังพยานหลักฐาน

ข้อ ๖๔ คู่กรณีฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงใดๆ เพื่อสนับสนุนข้ออ้างของตนมีหน้าที่เสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวในเมืองต้น เว้นแต่ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือซึ่งศาลเห็นว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับแล้ว หรือพยานหลักฐานนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น

ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายเป็นคุณแก่คู่กรณีฝ่ายใด คู่กรณีฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์แต่เพียงว่า
คนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว

ข้อ ๖๕ ศาลมีดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาตามกระบวนการพิจารณาโดยไม่จำกัด
เฉพาะที่เสนอโดยคู่กรณี แต่พยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่คู่กรณีผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาส
ขอตรวจดู ทราบ และแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันหรือหักล้าง

ข้อ ๖๖ ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้อง
หรือพยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้

การอ้างหนังสือราชการเป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่ จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้
เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๖๗ ศาลอาจรับฟังข้อมูลที่บันทึกสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผลโดยเครื่อง
คอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ แต่การบันทึกและการประมวลผลนั้นต้องเป็นไปโดยถูกต้อง
และต้องมีคำรับรองของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการนั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การรับฟังข้อมูลที่บันทึกไว้ในหรือได้มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นโดยอนุโลม

ข้อ ๖๘ ศาลอาจรับฟังพยานบอกเล่าเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นได้
เมื่อศาลเห็นว่า

(๑) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมการบอกเล่า พยานบอกเล่านั้น
มีความน่าเชื่อถือ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความ
ในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาให้ถ้อยคำเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง
ความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น

หมวด ๕

วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

ส่วนที่ ๑

การอุเลการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง

๑ ข้อ ๖๕ การฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ไม่เป็นเหตุให้หยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ผู้ฟ้องคดีอาจขอมาในคำฟ้องหรือยื่นคำขอในเวลาใดๆ ก่อนศาลจะพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง อันจะมีผลเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามผลของกฎหรือคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราว

คำขอของผู้ฟ้องคดีตามวรรคสอง ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าประสงก์จะขอหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองใด และการให้กฎหรือคำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังอย่างไร

ข้อ ๗๐ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำขอหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองใดยื่นโดยไม่มีข้ออ้างหรือข้อเท็จจริงเพียงพอ หรือไม่มีเหตุผลหรือสาระอันควรได้รับการพิจารณา หรือเห็นได้อย่างชัดเจนว่าไม่สมควรมีคำสั่งหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง หรือเป็นกรณีที่ศาลจะสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนั้นไว้พิจารณาและจะสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว ให้มีอำนาจสั่งไม่รับคำขอหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ข้อ ๗๑ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๖๕ และเป็นกรณีที่ศาลมิได้มีคำสั่งตามข้อ ๗๐ ให้ศาลส่งสำเนาคำขอให้ผู้กรณีทำคำชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานโดยด่วน แล้วนัดไต่สวนเพื่อมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอดังกล่าวโดยเร็ว

ในกรณีที่ไม่มีคำขอตามข้อ ๖๕ แต่ศาลเห็นว่ามิเหมาะสมที่จะหยุดการบังคับตามกฎ หรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้น โดยจะไต่สวนก่อนหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๗๒ การมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอหยุดการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ให้กระทำโดยองค์คณะหลังจากตุลาการผู้แถลงคดีได้เสนอคำแถลงการณ์แล้ว

คำแถลงการณ์ตามข้อนี้ จะกระทำด้วยวาจาก็ได้

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ากฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการให้กฎหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ทั้งการดูแลการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ ศาลมีอำนาจสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองได้ตามที่เห็นสมควร

ให้ศาลแจ้งคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองให้คู่กรณีและผู้ออกกฎ หรือคำสั่งดังกล่าวทราบโดยพลัน และให้คำสั่งศาลมีผลเมื่อผู้ออกกฎหรือคำสั่งได้รับแจ้งคำสั่งนั้นแล้ว

ข้อ ๑๓^๗ คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ให้ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งหรือทราบคำสั่งศาล โดยผู้อุทธรณ์อาจมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็ได้

คำสั่งยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คำขอทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ส่วนวนการได้ส่วนคำขอ คำแถลงการณ์หรือบันทึก คำแถลงการณ์ของผู้แถลงคดี และเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง โดยให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่องค์คณะจะไม่นัดไต่สวนก็ได้แล้วมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีมาศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาล

^๗ เพิ่มความวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ของข้อ ๑๓ โดยข้อ ๔ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๗๔ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลมิได้กล่าวถึงคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่ศาลได้สั่งไว้ระหว่างการพิจารณา ให้คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ในกรณีที่ไม่มีการอุทธรณ์ หรือจนกว่าศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับอุทธรณ์ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ หากศาลมีคำสั่งรับอุทธรณ์ ให้คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

๑

ส่วนที่ ๒

การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว^๔

ข้อ ๗๕ นอกจากกรณีที่กล่าวในข้อ ๖๕ ในเวลาใดๆ ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ผู้ฟ้องคดีอาจยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรืออุทธรณ์อาจยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาได้

^๔ มาตรา ๖๖ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมีการร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออกคำสั่งไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วย

๘.๑ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ศาลให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ ได้ (คำสั่งที่ ๖๕/๕๕, ๒๑๘/๕๕)

๘.๒ มีข้อโต้แย้งว่าการประกวดราคาไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ได้มีการทำสัญญาแล้วจึงมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างตามสัญญาไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๓๖๐/๕๖)

๘.๓ กรณีการฟ้องว่าการสั่งให้สมาชิก อบต. หันจากตำแหน่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. ว่างลง ๑ ตำแหน่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของสภา อบต. จึงมีคำสั่งให้ชะลอการเลือกตั้งไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๒๕๓/๕๖, ๓๓๓/๕๖ (ประชุมใหญ่))

๘.๔ มีข้อโต้แย้งว่าการก่อสร้างที่จกครตกับขมบดผดอยอาคารสำนักงานและห้องเก็บพัสดุได้กีดขวางทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งขณะนี้เพิ่งเริ่มสัญญา หากสั่งระงับการก่อสร้างก็จะเกิดความเสียหายน้อย จึงสั่งให้ระงับการก่อสร้างไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๒๓๘/๕๖)

๘.๕ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการประกวดราคาอาหารในห้องสวัสดิการของกระทรวงการต่างประเทศ และได้มีการอนุญาตให้ผู้ชนะการประกวดราคาอาหารอยู่ก่อนแล้ว จึงมีเหตุที่สั่งให้ระงับการทำสัญญาไว้ก่อน (คำสั่ง ๑๗๐/๔๖)

๘.๖ การก่อสร้างอาคารรูกอล์ฟที่สาธารณประโยชน์ซึ่งคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล เมื่อทางราชการไม่ได้ใช้ที่ดินดังกล่าวในระยะเวลาอันใกล้ จึงมีเหตุผลอันควรสั่งให้ระงับการรื้อถอนไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๑๒๕/๔๖)

๘.๗ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตกรณีการออกใบรับรองแพทย์โดยไม่สุจริต เป็นความผิดที่ไม่กระทบหรือเกิดอันตรายแก่การประกอบวิชาชีพต่อสาธารณสุข จึงมีเหตุให้ทุเลารับบังคับตามคำสั่งไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๑๒๕/๔๖, ๑๒๖/๔๖)

๘.๘ อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมีหนังสือแจ้งให้ชดใช้ทุน เห็นได้ว่ากระแงให้ชดใช้ทุนนั้นเกิดจากคำสั่งที่ปลดผู้ฟ้องคดี และก่อนที่อธิการบดีจะดำเนินการดังกล่าวจะต้องพิจารณาผลกระทบในกรณีต่าง ๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงมีคำสั่งให้ระงับการใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ตามสัญญา (คำสั่งที่ ๕๒๑/๔๕)

๘.๙ มีข้อโต้แย้งว่ามีการออกใบอนุญาตที่ดินทับหนองน้ำสาธารณประโยชน์ ขณะนั้นเจ้าชองที่ดินทำกรรมสิทธิ์โต้แย้งกันอยู่ เป็นการกระทำที่เห็นดินที่ติดกับหนองน้ำสาธารณประโยชน์เสียหายและดินเขินชากแก่การทำให้น้ำเน่าสกปรก จึงมีคำสั่งห้ามถมดินไว้เป็นการชั่วคราว (คำสั่งที่ ๓๖๒/๔๕)

๘.๑๐ กทม. อนุญาตให้เอกชนสร้างสะพานลอยเหนือทางสาธารณะ โดยไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องก่อนการพิจารณาอนุญาต จึงสั่งระงับการก่อสร้างสะพานลอยไว้ก่อน (คำสั่งที่ ๒๓๑/๔๕)

๘.๑๑ สำนักทงหลวงมีคำสั่งแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดมิให้ขายแบบงานในลักษณะเดียวกันกับการเปลี่ยนวัสดุรถยนต์ควิลคอนกรีตให้แก่ผู้ฟ้องคดี ย่อมเห็นได้ว่าการตัดสินใจฟ้องคดีที่จะซื้อแบบประกวดราคาจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเข้าร่วมการประกวดราคา จะก่อให้เกิดความเสียหายที่ไม่อาจเยียวยาได้ จึงมีคำสั่งระงับการกระทำที่เป็นการตัดสินใจซื้อแบบประกวดราคาของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งที่ ๖๐/๔๕)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ศาลเห็นว่ามีเหตุผลไม่เพียงพอที่จะกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี

๘.๑๒ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง เพราะเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการประกวดราคากันเป็นความบกพร่องผิดพลาดของผู้ฟ้องคดีเอง ไม่มีเหตุเพียงพอที่จะกำหนดวิธีการเพิกถอนซองประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีในระหว่างการพิจารณา (คำสั่งที่ ๓๖๑/๔๖)

๘.๑๓ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเสนอราคาทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นซองใบเสนอราคา ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดียังไกล ไม่มีเหตุเพียงพอที่จะระงับการทำสัญญา (คำสั่งที่ ๓๕๕/๔๖)

๘.๑๔ การที่ศาลปกครองชั้นต้นสั่งให้ระงับการจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการสมัยวิสามัญเป็นเวลา ๔๕ วัน และขยายออกไปอีกนั้น ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่การปฏิบัติงานของ อบจ.สมุทรปราการ จึงมีคำสั่งขกษาข้อกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา (คำสั่งที่ ๓๔๔-๓๔๕/๔๖)

๘.๑๕ การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีการยื่นซองเสนอราคาจ้างปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่างซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เสนอราคาต่ำสุด ต่อมา ได้มีการยกเลิกการจัดจ้างดังกล่าวและมีการประกวดราคาจ้างใหม่ โดยที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ระงับการจัดจ้างครั้งใหม่ เห็นว่ายอมทำการคืนเงินของ กสท ในการปรับปรุง

ข้อ ๑๖^๙ คำสั่งของศาลในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ให้กระทำโดยองค์คณะ โดยไม่ต้องมีคำสั่งแถลงการณ์ของตุลาการ ผู้แถลงคดี เว้นแต่ องค์คณะจะเห็นสมควรให้มีคำสั่งแถลงการณ์ ในกรณีดังกล่าวคำสั่งแถลงการณ์นั้นจะกระทำด้วยวาจาก็ได้

คำสั่งไว้รับหรือยกคำขอของผู้ฟ้องคดีหรือคู่กรณีให้เป็นที่สุด^{๑๐}

๑ ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา คือศาลปกครองสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งหรือทราบคำสั่งศาล

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คำขอกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาหรือวิธีการ

พื้นที่ชั้นล่างต้องหยุดชะงักไปแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารสาธารณสุขและมีคำสั่งยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (คำสั่งที่ ๓๐๗/๕๖)

๕.๑๖ เทศบาลเมืองปาทองได้ทำสัญญาจ้างผู้พักคคคคก่อสร้างเครื่องบำบัดน้ำเสีย ผู้พักคคคคสร้างไม่แล้วเสร็จตามสัญญาจึงมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญา ศาลชั้นต้นสั่งให้ระงับการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ไว้ก่อน เห็นว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวหากมีการก่อสร้างดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม จึงสั่งให้ยกคำขอที่ให้ระงับการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ (คำสั่งที่ ๒๑๓/๕๖)

๕.๑๗ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลการประกวดราคาว่ากระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างตามสัญญาไว้ก่อน เห็นว่าทำให้การดำเนินงานหยุดชะงักมีผลกระทบต่อสาธารณสุขซึ่งต้องดำเนินการอย่างคคคค และมีผลกระทบต่อประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการระงับสัญญา จึงมีคำสั่งให้ยกคำขอที่ให้ระงับการก่อสร้าง (คำสั่งที่ ๑๑๓/๕๖)

๕.๑๘ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการก่อสร้างสะพานข้ามคลอง โดยผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการที่มีรถบรรทุกขนาดใหญ่วิ่งผ่าน และทำให้อนินชาจรุด การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดมาตรการชั่วคราวโดยนำไม้ปิดกั้นสะพานและชุดคืนบริเวณคอสะพานทั้งสองข้างออกไปให้มีสภาพเหมือนเดิมก่อน เห็นว่าการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่อยู่ฝั่งตรงข้าม จึงมีคำสั่งให้เปิดการใช้สะพานและยกเว้นรถบรรทุกตั้งแต่ ๖ ล้อขึ้นไปใช้ทางดังกล่าวได้ (คำสั่งที่ ๒๑/๕๕)

^๙ เพิ่มความในวรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก ของข้อ ๑๖ โดยข้อ ๕ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๑๐} ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอ กำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดี คำสั่งนี้จึงเป็นที่สุด ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว (คำสั่งที่ ๒๐๕/๕๕, ๒๐๘/๕๕, ๓๒๒/๕๕, ๖๓๑/๕๕)

เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ส่วนการได้ส่วน
คำขอ บันทึกค่าแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี และเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปยังศาล
ปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง
โดยให้นำความในข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง และวรรคหนึ่งของข้อนี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่องค์คณะ
จะไม่นัดได้ส่วนก็ได้ และมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น แล้วส่งให้
ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนด
วันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีมาศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่าน
และบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณี
ทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาล”

ข้อ ๑๗ ให้นำความในลักษณะ ๑ ของภาค ๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาใช้บังคับกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ เว้นไขในการออกคำสั่งของศาลและผลของคำสั่ง
กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างไรๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการ
เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาโดยอนุโลม เท่าที่
สภาพของเรื่องจะเปิดช่องให้กระทำได้ และโดยไม่ขัดต่อระเบียบนี้และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธี
พิจารณาคดีปกครอง

หมวด ๖

การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง

ข้อ ๑๘ บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่กรณีอาจเข้ามาเป็นคู่กรณีได้ด้วยการร้องสอด ทั้งนี้ ให้นำความ
ในมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม^{๑๑}

ข้อ ๑๙ ถ้าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปมีข้อหาอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกันหรือ
มีคู่กรณีเดียวกันหรือร่วมกัน ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี จะเสนอ
ความเห็นต่อองค์คณะเพื่อเสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาสั่งรวมคดีเข้าด้วยกัน แล้วพิจารณา
พิพากษารวมกันไปได้

^{๑๑} ศาลย่อมมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจและเกี่ยวข้องในคดีเข้ามาเป็นคู่กรณีได้
(คำสั่งที่ ๑๕๔/๔๕, ๑๕๖/๔๕)

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทขึ้นในศาลปกครองชั้นต้นต่างศาลกัน ให้โอนคดีไปยังศาลที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเห็นชอบร่วมกัน หากตกลงกันไม่ได้ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้ชี้ขาด และเมื่อมีการโอนคดีแล้ว ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นของศาลที่โอนคดีสั่งจำหน่ายคดีนั้นออกจากสารบบความ

ข้อ ๘๐ ในคดีที่มีหลายข้อหาและข้อหาหนึ่งข้อหาใดไม่เกี่ยวข้องกับข้อหาอื่นๆ ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี จะเสนอความเห็นต่อองค์คณะ เพื่อเสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้

ในคดีที่มีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี จะเสนอความเห็นต่อองค์คณะเพื่อเสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้

ข้อ ๘๑ ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี หากผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าการพิจารณาคดีต่อไปในศาลนั้นจะไม่สะดวกหรือผู้ถูกฟ้องคดีอาจไม่ได้รับความยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีอาจยื่นคำขอพร้อมแสดงเหตุผลต่อศาลที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องไว้ ขอให้โอนคดีไปยังศาลปกครองอื่นที่มีเขตอำนาจได้ เมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเห็นสมควร จะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้นก็ได้

ห้ามมิให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นออกคำสั่งอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่จะรับโอนคดีนั้นยินยอมแล้ว ถ้าอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอม ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่จะโอนคดีเสนอเรื่องให้ประธานศาลปกครองสูงสุดชี้ขาด

เมื่อมีการโอนคดีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นของศาลที่โอนคดีสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ข้อ ๘๒ ผู้ฟ้องคดีอาจถอนคำฟ้องในเวลาใดๆ ก่อนศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้ การถอนคำฟ้องจะถอนเฉพาะบางข้อหาหรือบางส่วนของข้อหาก็ได้

การถอนคำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้ฟ้องคดี แต่ถ้าผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องด้วยวาจาต่อหน้าศาลในระหว่างการไต่สวนหรือการนั่งพิจารณาคดี ให้ศาลบันทึกไว้และให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่มีผู้ฟ้องคดีหลายคน ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนอาจถอนคำฟ้องของตนได้ การถอนคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวให้มีผลเฉพาะผู้ฟ้องคดีที่ถอนคำฟ้องนั้น เว้นแต่กรณีผู้ถอนคำฟ้องเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีทุกคน การถอนคำฟ้องให้มีผลเป็นการถอนคำฟ้องทั้งคดี ในกรณีนี้ ศาลจะไต่สวนเพื่อให้ได้ความเป็นที่ยุติว่าการถอนคำฟ้องของผู้แทนดังกล่าวเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีทุกคนก่อนมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำฟ้องก็ได้

เมื่อมีการถอนคำฟ้อง ให้ศาลอนุญาตและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ กับคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ในคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือคดีที่การพิจารณาต่อไปจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือการถอนคำฟ้องเกิดจากการสมยอมกันโดยไม่เหมาะสม ศาลจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องก็ได้ คำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องให้เป็นที่สุด

หมวด ๗

การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี

ส่วนที่ ๑

การนั่งพิจารณาคดี

ข้อ ๘๓ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าศาล เว้นแต่คดีที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ศาลต้องแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๘๔ ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก หากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ ตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง ให้ยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาคดีหรืออย่างช้าที่สุดในระหว่างการนั่งพิจารณาคดี

คำแถลงตามวรรคหนึ่งจะยกข้อเท็จจริงที่ไม่เคยยกขึ้นอ้างไว้แล้วไม่ได้ เว้นแต่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญในคดีซึ่งคู่กรณีผู้ยื่นสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจเสนอต่อศาลได้ก่อนหน้านั้น แต่ศาลจะรับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้เปิดโอกาสให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันหรือหักล้างแล้ว

คู่กรณีมีสิทธินำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงที่ยื่นตามวรรคหนึ่งได้ โดยให้ศาลพิจารณาสั่งอนุญาตเท่าที่เกี่ยวกับคำแถลงและจำเป็นแก่คดีเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ในวันนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีจะไม่มาศาลก็ได้ แต่ความในข้อนี้ไม่คัดอำนาจศาลที่จะออกคำสั่งเรียกให้คู่กรณี หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้อธิบาย ให้ความเห็นเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร หรือพยานหลักฐานใดๆ ให้แก่ศาล

ข้อ ๘๕ เมื่อเริ่มการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอสรุปข้อเท็จจริงและประเด็นของคดีนั้น แล้วให้คู่กรณีแถลงด้วยวาจาประกอบคำแถลงเป็นหนังสือที่ได้ยื่น ตามข้อ ๘๔ โดยให้ผู้ฟ้องคดีแถลงก่อน

คำแถลงด้วยวาจาของคู่กรณีต้องกระชับและอยู่ในประเด็น โดยไม่อาจยกข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอื่นนอกจากที่ปรากฏในคำแถลงเป็นหนังสือ

ในกรณีที่ผู้กรณีฝ่ายใดไม่ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ แต่มาอยู่ในศาลในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ผู้กรณีฝ่ายนั้นจะแถลงด้วยวาจาได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล หรือศาลสั่งให้แถลง

ข้อ ๘๖ ในการนั่งพิจารณาคดี ให้ศาลเป็นผู้ซักถามผู้กรณีและพยาน และให้นำความในข้อ ๕๒ ข้อ ๕๓ และข้อ ๕๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๗ ในการนั่งพิจารณาคดี ถ้าผู้กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลที่กำหนดไว้ เพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และศาลได้มีคำสั่งให้ผู้กรณีฝ่ายนั้นออกไปเสียจากบริเวณศาล ศาลจะนั่งพิจารณาคดีต่อไปหลังผู้กรณีฝ่ายนั้นก็ได้

ส่วนที่ ๒

การแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ข้อ ๘๘ ในวันนั่งพิจารณาคดี เมื่อเสร็จสิ้นการแถลงและการนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบ คำแถลงของผู้กรณีแล้ว ให้ตุลาการผู้แถลงคดีชี้แจงด้วยวาจาต่อองค์คณะเพื่อประกอบคำแถลงการณ์ เป็นหนังสือที่ได้เสนอไว้แล้วหรือเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖๓ วรรคสอง โดยบุคคลซึ่งมิได้รับอนุญาตจากศาลจะอยู่ในห้องพิจารณาในขณะตุลาการผู้แถลงคดีชี้แจง หรือเสนอ คำแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่ได้

ในกรณีที่ตุลาการผู้แถลงคดีเห็นว่า จากคำแถลงและการนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบ คำแถลงของผู้กรณีทำให้ข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดีเปลี่ยนแปลงไปและมีผลกระทบต่อคำแถลงการณ์ เป็นหนังสือที่เสนอไว้แล้ว หรือต่อคำแถลงการณ์ด้วยวาจาที่จะเสนอ ตุลาการผู้แถลงคดีจะจัดทำ คำแถลงการณ์เป็นหนังสือขึ้นใหม่หรือเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อองค์คณะเพื่อพิจารณาในวันอื่นก็ได้

ส่วนที่ ๓

การทำคำพิพากษาและคำสั่ง

ข้อ ๘๙ เมื่อเสร็จสิ้นการแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีแล้ว ให้ตุลาการหัวหน้าคณะนัดประชุม ปรีกษาเพื่อพิพากษาหรือมีคำสั่งในวันเดียวกันนั้นหรือวันอื่น

ข้อ ๙๐ คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี นอกจากจะต้องระบุรายการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง และจำนวนค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้กรณีจะได้รับคืนแล้ว ให้ระบุชื่อตุลาการเจ้าของสำนวน และตุลาการผู้แถลงคดีด้วย

ข้อ ๕๑ คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลในคดีที่ศาลได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ให้ศาลกำหนดด้วยว่าจะให้คำสั่งดังกล่าวมีผลต่อไปหรือไม่ เพียงใด

ข้อ ๕๒ ในการพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี ศาลจะยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัย แล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปก็ได้

ข้อ ๕๓ เมื่อคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปได้พิจารณาพร้อมกันเพื่อสะดวกแก่การพิจารณา ศาลจะพิพากษาหรือมีคำสั่งคดีเหล่านั้นเรื่องใดซึ่งเสร็จการพิจารณาแล้วจึงพิพากษาหรือมีคำสั่งเรื่องอื่น ๆ ต่อไปภายหลังก็ได้

ข้อ ๕๔ ในคดีที่มีลักษณะหนึ่งลักษณะใดดังต่อไปนี้ อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นจะให้มีการวินิจฉัยปัญหาหรือคดีใดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นนั้นก็ได้

(๑) คดีที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมากหรือประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ

(๒) คดีที่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองที่สำคัญ

(๓) คดีที่อาจมีผลเป็นการกลับหรือแก้ไขแนวคำพิพากษาเดิมของศาลปกครองชั้นต้น หรือ

ศาลปกครองสูงสุด

(๔) คดีที่มีทุนทรัพย์สูง

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นให้ประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นนั้นทุกคนที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมิใช่ผู้ที่ถูกคัดค้านหรือต้องถอนตัวเพราะมีเหตุอันอาจถูกคัดค้าน ตามมาตรา ๖๓ แต่ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นนั้น และให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเป็นประธานที่ประชุมใหญ่

คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๕๕ ถ้าในคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีใดมีข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเองหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอและมิได้มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อยนั้นให้อีกก็ได้ แต่ถ้าได้มีการอุทธรณ์ อำนาจในการแก้ไขให้เป็นของศาลปกครองสูงสุด

การทำคำสั่งเพิ่มเติมตามข้อนี้ จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาหรือคำสั่งเดิม

เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ห้ามมิให้คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งเดิม เว้นแต่จะได้คัดค้านคำคำสั่งเพิ่มเติมนั้นรวมไปด้วย

ข้อ ๕๖ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น เว้นแต่

(๑) การแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อยตามข้อ ๕๕

(๒) การพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕

(๓) การพิจารณาใหม่แห่งคดีที่สำนวนคดีหรือเอกสารในสำนวนคดีสูญหายหรือบุบสลายตาม

ข้อ ๒๑

(๔) การยื่น การรับ หรือไม่รับอุทธรณ์ตามมาตรา ๗๓

(๕) การดำเนินการเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวในระหว่างการยื่นอุทธรณ์ ซึ่งคำอุทธรณ์อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๔ หรือข้อ ๑๐๖

(๖) การที่ศาลปกครองสูงสุดส่งคดีขึ้นไปยังศาลปกครองชั้นต้นที่ได้พิจารณาและพิพากษาหรือมีคำสั่งคดีนั้นเพื่อให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่หรือพิจารณาและพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ ตามข้อ ๑๑๒

(๗) การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๕๗ คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน

ภาค ๓

วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๕๘ การฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) และ (๓) ให้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด และให้นำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นตามที่กำหนดไว้ในภาค ๒ มาใช้บังคับกับคดีที่ฟ้องตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๕๙ ในกรณีที่องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น ให้เสนอประธานศาลปกครองสูงสุด เพื่อพิจารณาสั่งให้ส่งคำฟ้องนั้นไปยังศาลปกครองชั้นต้นที่คดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจ แล้วให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยให้ถือว่ามีการฟ้องคดีนั้นต่อศาลปกครองชั้นต้นตั้งแต่วันที่มีการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๑๐๐ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายหรือระเบียบนี้มีได้กำหนดให้ถึงที่สุด ให้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่างพิจารณาได้ ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ให้อุทธรณ์เสร็จเด็ดขาดจากศาล

ข้อ ๑๐๑ คำอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องระบุ

(๑) ชื่อผู้อุทธรณ์และคู่กรณีในอุทธรณ์

(๒) ข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

(๓) คำขอของผู้อุทธรณ์

(๔) ลายมือชื่อผู้อุทธรณ์

ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นคำอุทธรณ์นั้น ผู้อุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น^๒ แต่ถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้อุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้

ข้อ ๑๐๒ คำอุทธรณ์ให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลออกใบรับให้ผู้อุทธรณ์ แล้วตรวจคำอุทธรณ์ในเบื้องต้น ถ้าเห็นว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้เสนอคำอุทธรณ์ดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๐๔ ถ้าเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ หรือผู้อุทธรณ์ชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลแนะนำให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่าข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือคำอุทธรณ์นั้นต้องห้ามตามกฎหมายหรืออื่นโดยผิดระเบียบนี้ หรือผู้อุทธรณ์ไม่แก้ไขคำอุทธรณ์หรือไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้บันทึกไว้แล้วเสนอคำอุทธรณ์ดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๐๓ ค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์นั้น ถ้าทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์เป็นอย่างเดียวกับในศาลปกครองชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์เสียตามทุนทรัพย์เช่นเดียวกับในศาลปกครองชั้นต้น แต่ถ้าผู้อุทธรณ์ได้รับความพอใจบางส่วนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว และทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์ต่ำกว่าในศาลปกครองชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์เสียค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ตามทุนทรัพย์ที่ต่ำกว่านั้น

ข้อ ๑๐๔ เมื่อได้รับคำอุทธรณ์จากพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นส่งคำอุทธรณ์นั้นให้องค์คณะดำเนินการต่อไป

ให้ตุลาการหัวหน้าคณะแต่งตั้งตุลาการในองค์คณะคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน แล้วให้ตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำอุทธรณ์ ถ้าเห็นว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน ก็ให้ดำเนินการ

^๒ ผู้ฟ้องคดีแสดงหลักฐานข้อเท็จจริงใหม่ในชั้นอุทธรณ์ เป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงนั้นมีได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วในศาลปกครองชั้นต้น จึงส่งยกอุทธรณ์ (คำสั่งที่ ๗/๔๔)

ต่อไปตามข้อ ๑๐๖ ถ้าเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งผู้อุทธรณ์อาจแก้ไขได้ หรือผู้อุทธรณ์ชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรืออื่นโดยผิดระเบียบนี้ ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะสั่งไม่รับอุทธรณ์ดังกล่าว

ข้อ ๑๐๕ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๔ ค่ะศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คำอุทธรณ์ และคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะเพื่อพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งขึ้นตามคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้น หรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ แล้วส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่านเมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้อ่านคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้แจ้งให้ศาลปกครองสูงสุดทราบ ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ ให้ถือว่าวันที่ได้รับแจ้งนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองสูงสุดได้รับคำอุทธรณ์จากศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๐๗

ในการพิจารณาคำร้องขององค์คณะตามวรรคสาม ถ้าองค์คณะเห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสำนวน ให้มีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นส่งสำนวนคดีไปยังศาลปกครองสูงสุดได้

ข้อ ๑๐๖ ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้เสนอองค์คณะมีคำสั่งรับอุทธรณ์ แล้วเสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อส่งคำอุทธรณ์นั้นให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๐๗ เมื่อได้รับคำอุทธรณ์จากศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดลงทะเบียนคดีในสารบบความ แล้วเสนอคำอุทธรณ์ต่อประธานศาลปกครองสูงสุด เพื่อจ่ายสำนวนคดีแก่องค์คณะต่อไป

ข้อ ๑๐๘ ให้ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในองค์คณะคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน แล้วให้ตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำอุทธรณ์ ถ้าเห็นว่าคำอุทธรณ์ที่ศาลปกครองชั้นต้นส่งรับไว้พิจารณาเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้อุทธรณ์อาจแก้ไขได้ หรือ

ผู้อุทธรณ์ชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้สั่งให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม้อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรืออื่นโดยผิดระเบียบนี้ ให้เสนององค์คณะสั่งยกอุทธรณ์นั้น

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าอุทธรณ์นั้นมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ให้เสนององค์คณะเพื่อกำสั่งไม่รับอุทธรณ์และสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ข้อ ๑๐๘ เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้ส่งสำเนาคำอุทธรณ์ให้คู่กรณีในอุทธรณ์ทำคำแก้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในคำแก้อุทธรณ์นั้น จะต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่ถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ คู่กรณีในอุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำแก้อุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้

ข้อ ๑๑๐ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง หรือเมื่อคู่กรณีในอุทธรณ์ได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์แล้ว หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งอุทธรณ์ได้แล้ว ให้จัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนเสนององค์คณะ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าข้อเท็จจริงจากสำนวนคดี คำอุทธรณ์ และคำแก้อุทธรณ์ยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งอุทธรณ์ ให้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๑๑๑ ในการพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิพากษาหรือมีคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) หากเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นกรณีที่ไม้อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรืออื่นโดยผิดระเบียบนี้ ให้พิพากษายกอุทธรณ์นั้น โดยไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นแห่งอุทธรณ์

(๒) หากเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นถูกต้อง ไม่ว่าด้วยเหตุเดียวกันหรือเหตุอื่น ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งยืนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

(๓) หากเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นไม่ถูกต้อง ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งกลับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่

(๔) หากเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นถูกบางส่วนและผิดบางส่วน ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งแก้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยพิพากษาหรือมีคำสั่งขึ้นบางส่วน กลับบางส่วน และพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ในส่วนที่กลับนั้น

ข้อ ๑๑๒ อำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยศาลปกครองสูงสุดให้รวมถึง

(๑) เมื่อคดีปรากฏเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง และศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ามิเหตุอันสมควร ให้มีอำนาจสั่งยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น เพื่อให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ ในกรณีเช่นนี้ศาลปกครองชั้นต้นอาจประกอบด้วยตุลาการศาลปกครองอื่นนอกจากที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งมาแล้ว และคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่นี้อาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีเป็นอย่างอื่นนอกจากคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถูกยกได้

(๒) เมื่อคดีปรากฏเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือมีเหตุที่ศาลได้ปฏิเสธการไต่สวนพยานตามที่ผู้อุทธรณ์มีคำขอ และศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ามิเหตุอันสมควร ให้มีอำนาจสั่งยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น แล้วกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งประกอบด้วยตุลาการศาลปกครององค์คณะเดิมหรือตุลาการศาลปกครองอื่น หรือศาลปกครองชั้นต้นอื่นใดตามที่เห็นสมควร พิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน และพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่

(๓) เมื่อคดีปรากฏเหตุว่าข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังมาไม่พอแก่การวินิจฉัยชี้ขาดคดี และศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ามิเหตุอันสมควร ให้มีอำนาจสั่งยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น แล้วกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งประกอบด้วยตุลาการศาลปกครอง องค์คณะเดิมหรือตุลาการศาลปกครองอื่นพิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน โดยดำเนินการตามคำชี้ขาดของศาลปกครองสูงสุด แล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปตามรูปคดี

ในคดีทั้งปวงที่ศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามข้อนี้ ให้ผู้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่เช่นว่านั้นได้

ข้อ ๑๑๓ ถ้าศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น เพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ทั้งหมดหรือแค่บางส่วนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑๒ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจที่จะยกเว้นมิให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ของศาลปกครองชั้นต้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๑๔ เมื่อศาลปกครองสูงสุดได้พิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดอุทธรณ์แล้ว จะอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเอง หรือจะส่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่านก็ได้

ข้อ ๑๑๕ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๗๓ และผู้อุทธรณ์มีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว ถ้าศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นทำให้หรือจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจสั่งระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งอุทธรณ์นั้น

ข้อ ๑๑๖ นอกจากวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในภาคนี้ให้นำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

อักษรพร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๔

๑ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔๕/๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

“ข้อ ๔๕/๑ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาดคดี คำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลตามมาตรา ๖๔ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณาคำขอ ๑๐๐ วรคสอง ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง และมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นแล้วส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาล

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นต่างไปจากคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนที่กฎหมายหรือระเบียบนี้กำหนดไว้”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ของข้อ ๑๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

“การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คำขอทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ส่วนการไต่สวนคำขอ คำแถลงการณหรือบันทึกคำแถลงการณของผู้แถลงคดี และเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง โดยให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่องค์กรคณะจะไม่นัดไต่สวนก็ได้ และมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาล”

ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก ของข้อ ๑๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

“การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรับส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คำขอกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาหรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ส่วนการไต่สวนคำขอ บันทึกคำแถลงการณของผู้แถลงคดี และเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง โดยให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคหนึ่งของข้อนี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่องค์กรคณะจะไม่นัดไต่สวนก็ได้ และมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น แล้วส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีมาศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาล”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ
ในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของ
พนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน

พ.ศ. ๒๕๕๔

๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๕ วรรคห้า มาตรา ๕๖ วรรคสาม
มาตรา ๕๗ วรรคห้า มาตรา ๕๘ วรรคห้าและวรรคหก มาตรา ๖๑ (๕) และมาตรา ๖๓ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุดออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย
องค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการ
ศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน
พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลปกครอง หรือตุลาการศาลปกครอง

“ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองชั้นต้น หรือศาลปกครองสูงสุด

“สำนักงานศาล” หมายความว่า สำนักงานศาลปกครองสูงสุด สำนักงานศาลปกครองกลาง
หรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค

“ตุลาการหัวหน้าคณะ” หมายความว่า ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น หรือตุลาการ
หัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

“ตุลาการเจ้าของสำนวน” หมายความว่า ตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ดูแลคดีปกครอง
เจ้าของสำนวน

“ตุลาการผู้แถลงคดี” หมายความว่า ตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แถลงคดีปกครอง

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง

“คำแถลงการณ์” หมายความว่า สรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นของตุลาการ
ผู้แถลงคดีที่เสนอต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ข้อ ๔ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กับให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

องค์คณะ

ข้อ ๕ ในศาลปกครองสูงสุด ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดประกาศจัดแบ่งตุลาการศาลปกครองออกเป็นองค์คณะโดยระบุเป็นหมายเลของค์คณะ และจะกำหนดให้องค์คณะใดเป็นองค์คณะที่มีความเชี่ยวชาญในคดีประเภทใด หรือรับผิดชอบคดีที่มูลคดีเกิดในพื้นที่ใด ก็ได้

ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งอาจทำหน้าที่ในองค์คณะหลายองค์คณะพร้อมกันได้

ข้อ ๖ ในศาลปกครองชั้นต้น ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นประกาศจัดแบ่งตุลาการศาลปกครองออกเป็นองค์คณะโดยระบุเป็นหมายเลของค์คณะ และจะกำหนดให้องค์คณะใดเป็นองค์คณะที่มีความเชี่ยวชาญในคดีประเภทใด หรือรับผิดชอบคดีที่มูลคดีเกิดในพื้นที่ใด ก็ได้

ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นคนหนึ่งอาจทำหน้าที่ในองค์คณะหลายองค์คณะพร้อมกันได้

ข้อ ๗ ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ตุลาการศาลปกครองซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจนั่งพิจารณาคดีหรือทำคำพิพากษาได้ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้น หรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นแต่งตั้ง มีอำนาจนั่งพิจารณาคดีนั้นหรือประชุมลงมติพิพากษาหรือมีคำสั่งหรือลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนได้

เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามวรรคหนึ่งหมายถึงกรณีที่ตุลาการศาลปกครองซึ่งเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ ถูกพักราชการ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น เจ็บป่วย ถูกคัดค้านและถอนตัวไปหรือได้รับคำสั่งให้งดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้น หรือไม่อาจปฏิบัติราชการจนไม่สามารถนั่งพิจารณาหรือทำคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นได้ และให้หมายความรวมถึงกรณีที่ตุลาการศาลปกครองในองค์คณะมีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากมิได้ด้วย

หมวด ๒

การจ่ายสำนวนและการโอนคดี

ข้อ ๘ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเป็นผู้จ่ายสำนวนให้แก่องค์คณะ โดยกำหนดให้ตุลาการผู้แถลงคดีคนหนึ่งเป็นตุลาการผู้แถลงคดีสำหรับคดีนั้น

การกำหนดให้ตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุดคนใดเป็นตุลาการผู้แถลงคดีในคดีใดจะต้องไม่ปรากฏว่าตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุดคนนั้นเป็นหรือเคยเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา หรือเป็นหรือเคยเป็นตุลาการผู้แถลงคดีสำหรับคดีนั้นในศาลปกครองชั้นต้น

เมื่อองค์คณะได้รับสำนวนแล้ว ให้ตุลาการหัวหน้าคณะแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองคนหนึ่ง ในองค์คณะนั้นเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน ทั้งนี้ ตุลาการหัวหน้าคณะจะแต่งตั้งตนเองเป็นตุลาการเจ้าของสำนวนก็ได้

ในกรณีที่ประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นสมควรจะจ่ายสำนวนคดีให้องค์คณะพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดสองหรือหลายองค์คณะเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ ในกรณีดังกล่าว ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนดให้ตุลาการหัวหน้าคณะคนหนึ่งเป็นตุลาการหัวหน้าคณะขององค์คณะ ดังกล่าว

ในกรณีที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเห็นสมควรจะจ่ายสำนวนคดีให้องค์คณะพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย องค์คณะในศาลปกครองชั้นต้นสองหรือหลายองค์คณะเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ ในกรณีดังกล่าว ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้ตุลาการหัวหน้าคณะคนหนึ่งเป็นตุลาการหัวหน้าคณะขององค์คณะ ดังกล่าว

ข้อ ๙ เมื่อได้จ่ายสำนวนคดีให้องค์คณะใดหรือมอบสำนวนคดีให้แก่ตุลาการเจ้าของสำนวน คนใดแล้ว นอกจากกรณีตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม (๒) และ (๓) ห้ามมิให้มีการเรียกคืนสำนวนคดี หรือโอนสำนวนคดี เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏเหตุใดๆ อันเป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณา พิพากษาคดีของศาลนั้น และประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นสั่งเรียกคืน สำนวนคดีหรือโอนสำนวนคดี

(๒) เมื่อมีการโอนคดีตามข้อ ๗๕ หรือข้อ ๘๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาล ปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

หมวด ๓

การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง

๑ ข้อ ๑๐ ให้ตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับมอบหมายจากองค์คณะมีอำนาจไต่สวนหรือมีคำสั่งในเรื่องที่มีใช้การวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

ข้อ ๑๑ ในการดำเนินการเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน ให้ถือว่าตุลาการเจ้าของสำนวนเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากองค์คณะให้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

นอกจากกรณีที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในข้อ ๑๐ และในวรรคหนึ่งแล้ว ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนใช้อำนาจตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจของศาล เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณา การพิพากษา หรือมีคำสั่งที่โดยสภาพต้องกระทำเป็นองค์คณะ หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้น

ข้อ ๑๒ การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุดหรือในศาลปกครองชั้นต้นศาลใด ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นนั้น แล้วแต่กรณี ประกาศแต่งตั้งเป็นระยะเวลาแน่นอน

ตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด โดยปกติให้แต่งตั้งจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งอาจเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด หรือจะแต่งตั้งจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดก็ได้

ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นคนหนึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุดและในศาลปกครองชั้นต้นในขณะเดียวกันได้

การแต่งตั้งตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุดจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นใด ประธานศาลปกครองสูงสุดจะแต่งตั้งได้หลังจากได้หารือกับอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นนั้นแล้ว

ตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น โดยปกติให้แต่งตั้งจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งอาจเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น หรือตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นก็ได้

* ในระหว่างที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการผู้แถลงคดีในคดีใดตุลาการศาลปกครองผู้นั้นจะทำหน้าที่ใดๆ ในองค์คณะเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีเดียวกันนั้นไม่ได้ แต่อาจเข้าร่วมประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหรือศาลปกครองชั้นต้น แล้วแต่กรณี โดยไม่มีสิทธิออกเสียงในการวินิจฉัยคดีนั้น”

ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามที่กล่าวในข้อ ๗ วรคสอง ทำให้ตุลาการผู้แถลงคดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ตุลาการผู้แถลงคดีซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นกำหนด เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และให้ตุลาการผู้แถลงคดีซึ่งเข้ามาแทน ที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับตุลาการผู้แถลงคดีเดิม

ข้อ ๑๓ คำแถลงการณ์ให้จัดทำเป็นหนังสือ เว้นแต่คดีใดเป็นเรื่องเร่งด่วน เป็นเรื่องที่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายไม่ยุ่งยาก หรือเป็นคำแถลงการณ์ในคำขอเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาดำข้อ ๗๒ หรือข้อ ๗๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ตุลาการผู้แถลงคดีจะแถลงการณ์ด้วยวาจาแทนคำแถลงการณ์เป็นหนังสือหลังจากที่ได้หารือกับประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นแล้วแต่กรณี และตุลาการหัวหน้าคณะแล้วก็ได้ ในการแถลงการณ์ด้วยวาจา ตุลาการผู้แถลงคดีต้องจัดทำบันทึกคำแถลงการณ์ดังกล่าวเป็นหนังสือกล่าวถึงข้อสาระสำคัญในคำแถลงการณ์คดีไว้ในส่วนคดีด้วย โดยจะจัดทำก่อนหรือหลังการเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้ แต่ต้องก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

หมวด ๔

การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง

ข้อ ๑๔ ตุลาการศาลปกครองในองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีหรือที่เป็นตุลาการผู้แถลงคดี อาจถูกคัดค้านได้ตามเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง รวมทั้งเหตุอันใดอันมีสภาพร้ายแรง ซึ่งอาจทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสียความยุติธรรม

เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดดังที่กล่าวในวรรคแรกเกิดขึ้นแก่ตุลาการศาลปกครองคนใด ตุลาการศาลปกครองนั้นเองจะยื่นคำบอกกล่าวต่อประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้น แสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน แล้วขอถอนตัวออกจากคดีนั้นก็ได้

* ความในวรรคหกและวรรคเจ็ด ของข้อ ๑๒ ถูกยกเลิกโดยข้อ ๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ และใช้ความดังกล่าวแทน

ข้อ ๑๕ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการศาลปกครองอาจถูกคัดค้านได้ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง คู่กรณีที่เกี่ยวข้องอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลได้ ไม่ว่าในเวลาใดๆ ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่อยู่กรณีนั้นทราบถึงเหตุที่จะคัดค้าน

เมื่อได้มีการยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ตุลาการศาลปกครองซึ่งถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ไว้จนกว่าจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นแล้ว แต่ความในข้อนี้มีให้ใช้แก่การดำเนินคดีปกครองซึ่งต้องดำเนินการต่อเนื่องหรือจะต้องดำเนินการโดยมิชักช้า

ข้อ ๑๖ การที่ตุลาการศาลปกครองผู้ถูกคัดค้านถูกสั่งให้งดการปฏิบัติหน้าที่หรือตุลาการศาลปกครองถอนตัวเพราะมีเหตุที่อาจถูกคัดค้านนั้น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงการกระทำใดๆ ของตุลาการศาลปกครองคนนั้นที่ได้กระทำไปแล้ว รวมทั้งการดำเนินคดีปกครองทั้งหลายในคดีปกครองที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องหรือจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า แม้ว่าจะได้ดำเนินการหลังจากที่ได้มีการยื่นคำคัดค้านการดำเนินคดีปกครองดังกล่าวย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งขอมรับคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ การพิจารณาคำคัดค้านตุลาการศาลปกครองนั้น ในกรณีที่ตุลาการศาลปกครองซึ่งมิได้ถูกคัดค้านในศาลใดมีจำนวนครบที่จะเป็นองค์คณะ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองซึ่งมิได้ถูกคัดค้านขึ้นเป็นองค์คณะเพื่อเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน

ในกรณีที่ตุลาการศาลปกครองทั้งหมดในศาลปกครองชั้นต้นใดถูกคัดค้าน หรือตุลาการศาลปกครองที่เหลืออยู่ในศาลปกครองชั้นต้นนั้นไม่เพียงพอจะเป็นองค์คณะได้ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนดให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดคณะหนึ่งคณะใดเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้านดังกล่าว

ในกรณีที่ตุลาการศาลปกครองทั้งหมดในศาลปกครองสูงสุดถูกคัดค้าน หรือตุลาการศาลปกครองที่เหลือในศาลปกครองสูงสุดไม่เพียงพอที่จะเป็นองค์คณะได้ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้านนั้น

ข้อ ๑๘ เมื่อมีการยื่นคำคัดค้านตุลาการศาลปกครองคนใด และตุลาการศาลปกครองที่ถูกคัดค้านไม่ขอถอนตัวออกจากคดีนั้น ให้องค์คณะที่พิจารณาคำคัดค้านนั้นพิจารณาคำคัดค้านและบันทึกคำชี้แจงของตุลาการศาลปกครองที่ถูกคัดค้าน โดยอาจฟังคำแถลงของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องและตุลาการศาลปกครองที่ถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานอื่นตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งขอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ถ้าตุลาการศาลปกครองคนใดได้รับอนุญาตให้ถอนตัวออกจากคดีก็ดี หรือองค์คณะที่พิจารณาคำคัดค้านได้ยอมรับคำคัดค้านตุลาการศาลปกครองคนใดก็ดี ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองหรือตุลาการผู้แถลงคดีอื่นแล้วแต่กรณี ในศาลนั้นหรือศาลอื่น หรือตนเองปฏิบัติหน้าที่แทน

หมวด ๕

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง

ข้อ ๑๕ เมื่อได้เปิดทำการศาลปกครองแห่งใดแล้ว ให้เลขาธิการจัดให้มีพนักงานคดีปกครองจำนวนหนึ่งทำหน้าที่ช่วยเหลือตุลาการในศาลปกครองดังกล่าว

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองแต่ละแห่ง โดยคำแนะนำของประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้น กำหนดให้พนักงานคดีปกครองคนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่ช่วยเหลือตุลาการศาลปกครองคนใด

การทำหน้าที่ช่วยเหลือตุลาการศาลปกครองของพนักงานคดีปกครองตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นการช่วยเหลือการดำเนินคดีปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ระเบียบนี้และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามที่ได้รับมอบหมายจากตุลาการศาลปกครองและต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ในการนี้ ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยข้อเสนอแนะของเลขาธิการอาจประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครองและการมอบหมายงานระหว่างตุลาการศาลปกครองกับพนักงานคดีปกครองได้

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของสำนักงานศาลปกครอง ให้เลขาธิการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเห็นของตุลาการศาลปกครองเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานคดีปกครองด้วย

หมวด ๖

การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน

ข้อ ๒๐ คู่กรณีในคดีปกครองอาจมอบอำนาจให้นายความหรือบุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว และมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบอำนาจได้ ฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนคู่กรณีได้

คูกรณีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างแล้วแต่กรณีของหน่วยงานทางปกครองนั้น หรือของหน่วยงานทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสังกัดอยู่ หรือพนักงานอัยการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนได้

บทเฉพาะกาล

๑
ข้อ ๒๑ ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ระเบียบฉบับนี้ใช้บังคับ การประกาศจัดแบ่งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นออกเป็นองค์คณะให้กระทำหลังจากที่ได้หารือกับประธานศาลปกครองสูงสุดแล้ว

ข้อ ๒๒ ในระยะเริ่มแรกที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองยังไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนดเป็น ก.ศป. หรือในกรณีที่สำนักงานศาลปกครองยังไม่อาจแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานศาลปกครองเป็นพนักงานคดีปกครองได้เพียงพอ เลขาธิการหรือผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองอาจกำหนดให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองจำนวนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ช่วยตุลาการศาลปกครองในการดำเนินคดีปกครองเป็นการชั่วคราวได้ และให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองดังกล่าวซึ่งได้รับมอบหมายจากตุลาการศาลปกครองทำหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเช่นเดียวกับพนักงานคดีปกครอง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ

ในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของ
พนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๖

๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้าน
ตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดี
ปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๘ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ
วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงออกระเบียบไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย
องค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการ
ศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหกและวรรคเจ็ด ของข้อ ๑๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของ
ตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง
และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในระหว่างที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการผู้แถลงคดีในคดีใดตุลาการศาลปกครองผู้นั้นจะทำ
หน้าที่ใด ๆ ในองค์คณะเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีเดียวกันนั้นไม่ได้ แต่อาจเข้าร่วมประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุดหรือศาลปกครองชั้นต้น แล้วแต่กรณี โดยไม่มีสิทธิออกเสียงในการวินิจฉัยคดีนั้น”

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครอง

ที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๔๔

๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้สำนักงานศาลปกครองเสนอบัญชีเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาที่โอนมาเป็นคดีของศาลปกครองตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม พร้อมสำนวนเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองกลางภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดทำการศาลปกครองกลาง

บัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้แยกเป็นประเภท ลักษณะ และขั้นตอนที่ค้างอยู่ในเรื่องร้องทุกข์ที่โอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง

ข้อ ๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลลงทะเบียนคดีที่โอนมาตามข้อ ๓ ในสารบบความคดีที่โอนมาตามข้อ ๓ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลทุกชั้นศาล

ข้อ ๕ ให้อธิบดีศาลปกครองกลางพิจารณาจ่ายสำนวนคดีที่โอนมาให้แก่องค์กรเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

ข้อ ๖ เมื่อองค์กรได้รับคดีที่โอนมาแล้ว ให้พิจารณาว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองหรือไม่

ในกรณีที่องค์กรเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ให้องค์กรมีคำสั่งไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้ศาลปกครองกลางแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้ร้องทุกข์

ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณาตามวรรคสองต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองกลาง

คำร้องตามวรรคสามให้ยื่นต่อศาลปกครองกลาง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองกลาง
รับส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมด้วยสำนวนคดีและคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณาของศาลปกครองกลางไปยังศาล
ปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องดังกล่าวให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้อง
และมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณาของศาลปกครองกลาง หรือมีคำสั่งให้รับคดีไว้พิจารณา แล้วส่งให้
ศาลปกครองกลางอ่าน

คำสั่งให้รับคดีไว้พิจารณาขององค์กรคณะในศาลปกครองสูงสุดตามวรรคห้า ให้กำหนดด้วยว่า
เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรา ๑๐ หรือศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองกลางแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร
ถ้าผู้ร้องทุกข์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้แทนทั้งหมดไม่มาศาลในวันนัดอ่าน
คำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองกลางแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์
ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้ร้องทุกข์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดหรือบางส่วน
ที่มีได้มาศาล

ในกรณีที่องค์กรคณะในศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งตามวรรคห้าและวรรคหกว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจ
ของศาลปกครองชั้นต้น ให้ศาลปกครองกลางดำเนินการต่อไปโดยให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม หากมีคำสั่งว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองสูงสุดดำเนินการ
ต่อไปโดยให้นำความในข้อ ๘ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ในกรณีที่องค์กรคณะซึ่งได้รับคดีที่โอนมาเห็นว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น
ตามมาตรา ๑๐ ให้องค์คณะมีคำสั่งรับคดีไว้พิจารณา แล้วพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป โดยให้ถือว่า
ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ฟ้องคดี และหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งองค์กรคณะกำหนดเป็นผู้ถูก
ฟ้องคดี

ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจขององค์กรคณะที่จะงดวันกระบวนพิจารณาใด
เพราะเหตุที่ได้มีการดำเนินการมาแล้วโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือคณะกรรมการวินิจฉัย
ร้องทุกข์ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย

ก่อนที่องค์กรคณะจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ให้ตุลาการผู้แถลงคดีเสนอคำแถลงการณ
ด้วยวาจาต่อองค์กรคณะ เว้นแต่องค์กรคณะจะเห็นสมควรให้จัดทำคำแถลงการณเป็นหนังสือ

ข้อ ๘ ในกรณีที่ยกคณะซึ่งได้รับคดีที่โอนมาเห็นว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ ให้องค์คณะเสนออธิบดีศาลปกครองกลาง เพื่อพิจารณาสั่งให้ส่งคดีไปยังศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำเนินการต่อไป

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดทะเบียนคดีดังกล่าวในสารบบความ แล้วเสนอประธานศาลปกครองสูงสุดเพื่อจ่ายสำนวนให้แก่องค์คณะในศาลปกครองสูงสุด

๑) ถ้าองค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้มีคำสั่งรับคดีไว้พิจารณา แล้วให้ดำเนินการต่อไป โดยให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าองค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น ให้เสนอความเห็นต่อประธานศาลปกครองสูงสุดเพื่อสั่งให้ส่งคดีนั้นคืนศาลปกครองกลาง และให้ศาลปกครองกลางดำเนินการตามข้อ ๕ และข้อ ๗ ต่อไป

ในกรณีที่ยกคณะในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคดีที่ส่งมาไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ให้มีคำสั่งไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ข้อ ๙ นอกจากวิธีพิจารณาคดีปกครองที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในระเบียบนี้ ให้นำวิธีพิจารณาคดีปกครองที่กำหนดไว้ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะการจ่ายสำนวนการโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทนและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองที่โอนมาตามข้อ ๓ โดยอนุโลม แต่ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้ตุลาการผู้แถลงคดีเสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจา เว้นแต่องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดจะเห็นสมควรให้จัดทำคำแถลงการณ์เป็นหนังสือ

ข้อ ๑๐ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กับให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ส่วนที่ ๒

กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
และความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง

พระราชบัญญัติ

วิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ วัตถุประสงค์ราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิधिปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับชั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) องค์การที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ

(๓) การพิจารณาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในทางงานนโยบายโดยตรง

(๔) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการ

พิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๕) การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และการสั่งการตามกฎหมายว่าด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา

(๖) การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศ

(๗) การดำเนินงานเกี่ยวกับราชการทหารหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทางยุทธการ

ร่วมกับทหารในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอก

ภายในประเทศ

(๘) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๙) การดำเนินกิจการขององค์การทางศาสนา

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการ

ใดหรือกับหน่วยงานใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอ

ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใดๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยข้อพิพาทและหน้าที่ตามกฎหมาย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาและผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ผู้นั้นต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๘ ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

มาตรา ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกหรือเมื่อมีเหตุหนึ่งเหตุใดตามมาตรา ๗๖

มาตรา ๑๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูลและกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ขอส่งดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนด

(๓) มีหนังสือเรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาได้

(๔) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมแต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติราชการทางปกครองให้เป็นไปโดยมีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๖) เรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๒

คำสั่งทางปกครอง

ส่วนที่ ๑

เจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองจะค้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่ถูกคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่ากรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีลักษณะดังกล่าว ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ในการประชุมดังกล่าวกรรมการผู้ถูกคัดค้านเมื่อได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามแล้วต้องออกจากที่ประชุม

ถ้าคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีผู้ถูกคัดค้านในระหว่างที่กรรมการผู้ถูกคัดค้านต้องออกจากที่ประชุม ให้ถือว่าคณะกรรมการคณะนั้นประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้าน

ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

การยื่นคำคัดค้านและการพิจารณาคำคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในการพิจารณาพรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าคนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือคนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีผู้กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าคนไม่มีเหตุความที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือคนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณีว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ การกระทำใดๆ ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ได้กระทำไปก่อนหยุดการพิจารณาคา มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ย่อมไม่เสียไปเว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกคัดค้านหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองแล้วแต่กรณีจะเห็นสมควรดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดเสียใหม่ก็ได้

มาตรา ๑๔ บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ ไม่ให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้

มาตรา ๑๕ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

มาตรา ๒๐ ผู้บังคับบัญชาเหนือคนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลสำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง และนายกรัฐมนตรีสำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒

ผู้กรณี

มาตรา ๒๑ บุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล อาจเป็นผู้กรณีในการพิจารณาทางปกครองได้ตามขอบเขตที่สิทธิของคนถูกกระทบกระเทือนหรืออาจถูกกระทบกระเทือนโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๒๒ ผู้มีความสามารถกระทำการในกระบวนการพิจารณาทางปกครองได้ จะต้องเป็น

(๑) ผู้ซึ่งบรรณนิติภาวะ

(๒) ผู้ซึ่งมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ผู้นั้นจะยังไม่บรรณนิติภาวะหรือความสามารถถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๓) นิติบุคคลหรือคณะบุคคลตามมาตรา ๒๑ โดยผู้แทนหรือตัวแทน แล้วแต่กรณี

(๔) ผู้ซึ่งมีประกาศของนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ผู้นั้นจะยังไม่บรรณนิติภาวะหรือความสามารถถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๓ ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้

การใดที่ทนายความหรือที่ปรึกษาได้ทำลงต่อหน้าคู่กรณีถือว่าเป็นการกระทำของคู่กรณี เว้นแต่คู่กรณีจะได้คัดค้านเสียแต่ในขณะนั้น

มาตรา ๒๔ คู่กรณีอาจมีหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรณนิติภาวะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดแทนตนในกระบวนการพิจารณาทางปกครองใดๆ ได้ ในการนี้เจ้าหน้าที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองกับตัวคู่กรณีได้เฉพาะเมื่อเป็นเรื่องที่ผู้นั้นมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำกรณัั้นด้วยตนเองและต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนทราบด้วย

หากปรากฏว่าคู่ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนผู้ใดไม่ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพียงพอหรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจในความสามารถของบุคคลดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า การแต่งตั้งให้กระทำการแทนไม่ถือว่าสิ้นสุดลงเพราะความตายของคู่กรณีหรือการที่ความสามารถหรือความเป็นผู้แทนของคู่กรณีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่คู่สืบสิทธิตามกฎหมายของคู่กรณีหรือคู่กรณีจะถอนการแต่งตั้งดังกล่าว

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอโดยมีผู้ลงชื่อร่วมกันเกินห้าสิบคนหรือมีคู่กรณีเกินห้าสิบคนยื่นคำขอที่มีข้อความอย่างเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน ถ้าในคำขอมีการระบุให้บุคคลใดเป็นตัวแทนของบุคคลดังกล่าวหรือมีข้อความ เป็นปริยายให้เข้าใจได้เช่นนั้น ให้ถือว่าผู้ที่ถูกระบุชื่อดังกล่าวเป็นตัวแทนร่วมของคู่กรณีเหล่านั้น

ในกรณีที่มีคู่กรณีเกินห้าสิบคนยื่นคำขอให้มีคำสั่งทางปกครองในเรื่องเดียวกัน โดยไม่มีการกำหนดให้บุคคลใดเป็นตัวแทนร่วมของคนตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่งตั้งบุคคลที่คู่กรณีฝ่ายข้างมากเห็นชอบเป็นตัวแทนร่วมของบุคคลดังกล่าว ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๔ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวแทนร่วมตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองต้องเป็นบุคคลธรรมดา

คู่กรณีจะบอกเลิกการให้ตัวแทนร่วมดำเนินการแทนตนเมื่อใดก็ได้แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและดำเนินการใด ๆ ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองต่อไปด้วยตนเอง

ตัวแทนร่วมจะบอกเลิกการเป็นตัวแทนเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบกับต้องแจ้งให้คู่กรณีทุกรายทราบด้วย

ส่วนที่ ๓

การพิจารณา

มาตรา ๒๖ เอกสารที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ให้จัดทำเป็นภาษาไทย ถ้าเป็นเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้คู่กรณีจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยที่มีการรับรองความถูกต้องมาให้ภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนด ในกรณีนี้ให้ถือว่าเอกสารดังกล่าวได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำแปลนั้น เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะยอมรับเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ และในกรณีนี้ให้ถือว่าวันที่ได้ยื่นเอกสารฉบับที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

การรับรองความถูกต้องของคำแปลเป็นภาษาไทยหรือการยอมรับเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้คู่กรณีทราบตามความจำเป็นแก่กรณี

ถ้าคำขอหรือคำแถลงมีข้อบกพร่องหรือมีข้อความที่อ่านไม่เข้าใจหรือคิดหลงอันเห็นได้ชัดว่าเกิดจากความไม่รู้หรือความเลินเล่อของคู่กรณี ให้เจ้าหน้าที่แนะนำให้คู่กรณีแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๘ ในการพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ความเหมาะสมในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการนี้ ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา

- (๓) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ
- (๔) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ออกไปตรวจสถานที่

คู่กรณีคือให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่

พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ด้วยคำหรือท่าความเห็นมีสิทธิได้รับค่าบ่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้นิ่งช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้ออกคำสั่งกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้ออกศาลาบรรณหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๑ คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นค้นร่างคำวินิจฉัย

การตรวจดูเอกสาร ถ้าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสาร หรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ เจ้าหน้าที่อาจไม่อนุญาตให้ตรวจดูเอกสารหรือพยานหลักฐานได้ ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความประหยัดและความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้เจ้าหน้าที่กำหนดเวลาสำหรับการพิจารณาทางปกครองขึ้นไว้ตามความเหมาะสมแก่กรณี ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือกฎในเรื่องนั้น

ในกรณีที่มีการดำเนินงานในเรื่องใดจะต้องผ่านการพิจารณาของเจ้าหน้าที่มากกว่าหนึ่งราย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องประสานงานกันในการกำหนดเวลาเพื่อการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ส่วนที่ ๔

รูปแบบและผลของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๓๔ คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องเขียนคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๖ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุ วัน เดือนและปีที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง พร้อมทั้งมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๗ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการเขียนขึ้นคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นเองหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้ บทบัญญัติความวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
- (๒) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก
- (๓) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา ๓๒
- (๔) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วนแต่ต้องให้

เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

มาตรา ๓๘ บทบัญญัติตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ การออกคำสั่งทางปกครองเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น

การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในกรณีดังต่อไปนี้ ตามความเหมาะสมแก่กรณีด้วย

- (๑) การกำหนดให้สิทธิหรือภาระหน้าที่เริ่มมีผลหรือสิ้นสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง
- (๒) การกำหนดให้การเริ่มมีผลหรือสิ้นสุดของสิทธิหรือภาระหน้าที่ต้องขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอน
- (๓) ข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกคำสั่งทางปกครอง
- (๔) การกำหนดให้ผู้ได้รับประโยชน์ต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำหรือต้องมีภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการ หรือการกำหนดข้อความในการจัดให้มีเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าว

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุนิติที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระบระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๑ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

- (๑) การออกคำสั่งทางปกครองโดยยังไม่มีผู้ยื่นคำขอในกรณีที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการเองไม่ได้ นอกจากจะมีผู้ยื่นคำขอ ถ้าต่อมาในภายหลังได้มีการเก็บค่าเช่าที่เรียบร้อยแล้ว
- (๒) คำสั่งทางปกครองที่ต้องจัดให้มีเหตุผลตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ถ้าได้มีการจัดให้มีเหตุผลดังกล่าวในภายหลัง
- (๓) การรับฟังคู่กรณีที่เป็นต้องกระทำได้อำนาจการมาโดยไม่สมบูรณ์ ถ้าได้มีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลัง
- (๔) คำสั่งทางปกครองที่ต้องให้เจ้าหน้าที่อื่นให้ความเห็นชอบก่อน ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นได้ให้ความเห็นชอบในภายหลัง

เมื่อมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้ว และเจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองประสงค์ให้ผลเป็นไปตามคำสั่งเดิมให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นบันทึกข้อเท็จจริงและความประสงค์ของตนไว้ในหรือแนบไว้กับคำสั่งเดิมและต้องมีหนังสือแจ้งความประสงค์ของตนให้ผู้กรณิศทราบด้วย

กรณิศตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องกระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตาม ส่วนที่ ๕ ของหมวดนี้ หรือตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น หรือถ้าเป็นกรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์ดังกล่าวก็ต้องก่อนมีการนำคำสั่งทางปกครองไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น

มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลครบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมีข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงการมีอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือให้นำสิ่งของดังกล่าวอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้

มาตรา ๔๓ คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองตามวรรคหนึ่งให้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามควรแก่กรณี ในกรณีเจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดส่งคำสั่งทางปกครอง เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมได้

ส่วนที่ ๕

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีความหมายกำหนดขึ้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้กรณิศอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๔๖ ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้

มาตรา ๔๗ การใดที่กฎหมายกำหนดให้อุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคณะกรรมการ ขอบเขตการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น สำหรับกระบวนการพิจารณาให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติ หมวด ๒ นี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายดังกล่าว

มาตรา ๔๘ คำสั่งทางปกครองของบรรดาคณะกรรมการต่างๆ ไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ ให้คู่กรณีมีสิทธิโต้แย้งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท สิทธิการอุทธรณ์และกำหนดเวลาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๖

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๘ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นชั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือไม่ ได้ยังตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวัน นับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะ การแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจ โดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือให้ ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความ คงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังกล่าวนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

(๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ

(๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับ คำสั่งทางปกครองหรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทาง ปกครองได้ไป ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดย

อนุโลม โดยถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง หรือควรได้รู้เช่นนั้นหากผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่าผู้รับคำสั่งทางปกครองนั้นอยู่ในฐานะไม่สุจริต ตั้งแต่เวลานั้นเป็นต้นไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้รับคำสั่งทางปกครองนั้นต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าว มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้อง ร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ค่าทดแทนความเสียหายความขาดความมั่นคงจะคำนวณไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทาง ปกครองดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอน

มาตรา ๕๓ คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทาง ปกครองอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผลในอนาคตไปถึง ขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องทำคำสั่งทางปกครองที่มีเนื้อหาทำนอง เดียวกันนั้นอีก หรือเป็นกรณีที่การเพิกถอนไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุอื่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์ ของบุคคลภายนอกประกอบด้วย

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองอาจถูก เพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอน หรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใด ขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้เฉพาะเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีกฎหมายกำหนดให้เพิกถอนได้หรือมีข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ในคำสั่ง ทางปกครองนั้นเอง

(๒) คำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อกำหนดให้ผู้รับประโยชน์ต้องปฏิบัติ แต่ไม่มีการ ปฏิบัติภายในเวลาที่กำหนด

(๓) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ เช่นนี้ในขณะที่ทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น และหากไม่เพิกถอน จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

(๔) บทกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีบทกฎหมายเช่นนี้ในขณะที่ทำคำสั่งทาง ปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น แต่การเพิกถอนในกรณีนี้ให้กระทำได้เท่าที่ผู้รับ

ประโยชน์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือยังไม่ได้ได้รับประโยชน์ตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และหากไม่เพิกถอน จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

(๕) อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อประชาชน อันจำเป็นต้องป้องกันหรือขจัดเหตุดังกล่าว

ในกรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเพราะเหตุตามวรรคสอง (๓) (๔) และ (๕) ผู้ได้รับประโยชน์มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายอันเกิดจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลย้อนหลังหรือไม่มีผลย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง

(๒) ผู้ได้รับประโยชน์มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขของคำสั่งทางปกครอง

ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๗

การขอให้พิจารณาใหม่

มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พันกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกคัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุนี้ขึ้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้นั้นได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

ส่วนที่ ๘

การบังคับทางปกครอง

มาตรา ๕๕ การบังคับทางปกครองไม่ใช้กับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพิกเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุความวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด

มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๘ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่

(๒) ให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกิน สองหมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครองจำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อ กฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการ บังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้อง กระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

มาตรา ๕๕ ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๔ เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือน เป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตาม สมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกันกับคำสั่งทางปกครองก็ได้

คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน และจะกำหนดมากกว่า หนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้ บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับทางปกครองแล้วแต่กรณี

การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการคัดลิตที่เรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสีย ค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้

มาตรา ๖๐ เจ้าหน้าที่จะสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตาม มาตรา ๕๕ การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตาม วัตถุประสงค์

ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้ กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในกรณีจำเป็นเจ้าหน้าที่อาจขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้

มาตรา ๖๑ ในกรณีไม่มีการชำระค่าปรับทางปกครอง ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๑

มาตรา ๖๒ ผู้ถูกดำเนินการตามมาตราการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้

การอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๖๓ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว แต่เจ้าหน้าที่เห็นว่ามาตรการบังคับนั้นมีลักษณะที่จะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้

หมวด ๓

ระยะเวลาและอายุความ

มาตรา ๖๔ กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่งระยเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องกระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นับวันสิ้นสุดของระยเวลานั้นรวมเข้าด้วยแม้ว่าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่บุคคลใดต้องกระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือวันหยุดตามประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๕ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งของเจ้าหน้าที่อาจมีการขยายอีกได้ และถ้าระยเวลานั้นได้สิ้นสุดลงแล้วเจ้าหน้าที่อาจขยายโดยกำหนดให้มีผลย้อนหลังได้เช่นกันถ้าการสิ้นสุดตามระยเวลาเดิมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมที่จะให้สิ้นสุดลงตามนั้น

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ผู้ใดไม่อาจกระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้เพราะมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำขอเจ้าหน้าที่อาจขยายระยเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่พฤติการณ์เช่นนั้นได้สิ้นสุดลง

มาตรา ๖๗ เมื่อมีการอุทธรณ์ตามบทบัญญัติใน ส่วนที่ ๕ ของหมวด ๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้หรือการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทหรือคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมาย

ว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้อายุความระงับข้อพิพาทอยู่ในระหว่างนั้น จนกว่าการพิจารณาจะถึงที่สุดหรือเสร็จไปโดยประการอื่น แต่ถ้าเสร็จไปเพราะเหตุก่อนคำขอหรือถึงคำขอให้ถือว่าอายุความเรียกร้องของผู้ยื่นคำขอไม่เคยมีการระงับข้อพิพาท

หมวด ๔

การแจ้ง

มาตรา ๖๔ บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการแจ้งซึ่งไม่อาจกระทำโดยวาจาหรือเป็นหนังสือได้หรือมีกฎหมายกำหนดวิธีการแจ้งไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีคำสั่งทางปกครองที่แสดงให้ทราบโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้มีผลเมื่อได้แจ้ง

มาตรา ๖๕ การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๖๖ การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรณคดีภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นค่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๖๗ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ยอมรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดหนึ่งวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ผู้รับเกินห้าสิบคนเจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ทราบตั้งแต่เริ่มดำเนินการในเรื่องนั้นว่าการแจ้งต่อบุคคลเหล่านั้นจะกระทำโดยวิธีปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของเจ้าหน้าที่และที่ว่าการอำเภอที่ผู้รับมีภูมิลำเนาก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับหรือผู้ควบคุมไม่รู้จักมีอำนาจหรือรู้ตัวและภูมิอำนาจแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งเป็นหนังสือจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๑๔ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะใช้วิธีส่งทางเครื่องโทรสารก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น และต้องจัดส่งคำสั่งทางปกครองด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งตามหมวดนี้ให้แก่ผู้รับในทันทีที่อาจกระทำได้ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามวัน เวลา ที่ปรากฏในหลักฐานของหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น

หมวด ๕

คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง

มาตรา ๑๕ การแต่งตั้งกรรมการในลักษณะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งโดยระบุดำเนินการ

มาตรา ๑๖ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษ

หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

- (๖) มีเหตุต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ การให้กรรมการในคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุบกพร่องอย่างยิ่งต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕ วรรคสอง การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือกฎหรือคำสั่งที่จัดให้มีคณะกรรมการชุดนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๒ ในกรณีมีกรรมการครบที่จะเป็นองค์ประชุมได้ แต่การพิจารณาเรื่องใดถ้าต้องเลื่อนมาเพราะไม่ครบองค์ประชุม ถ้าเป็นการประชุมของคณะกรรมการซึ่งมิใช่คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท หากได้มีการนัดประชุมเรื่องนั้นอีกภายในสิบสี่วันนับแต่วันนัดประชุมที่เลื่อนมา และการประชุมครั้งหลังนี้มีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม แต่ทั้งนี้ต้องระบุนความประสงค์ให้เกิดผลตามบทบัญญัตินี้ไว้ในหนังสือนัดประชุมด้วย

มาตรา ๒๐ การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด

การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๒๑ ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธานมีอำนาจออกคำสั่งใดๆ ตามความจำเป็นได้

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

ในกรณีที่ระงับการปฏิบัติการมีหน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ นอกจากการดำเนินการประชุมให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เรื่องใดถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบในเรื่องนั้น

มาตรา ๘๓ ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ

ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๘๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทต้องมีลายมือชื่อของกรรมการที่วินิจฉัยเรื่องนั้น

ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของคนรวมไว้ในคำวินิจฉัยได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๕ ให้ถือว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นระเบียบที่คณะรัฐมนตรีวางขึ้นตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๖ บรรดาข้อขอให้มีคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ได้รับไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ทำการพิจารณาคำขอดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายหรือกฎสำหรับเรื่องนั้นได้กำหนดไว้

มาตรา ๘๗ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๘๘ ให้เป็นอันยกเลิก

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การดำเนินงานทางปกครองในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่เหมาะสม จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆ สำหรับการดำเนินงานทางปกครองขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมายให้สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การรับรองความถูกต้องของคำแปลเป็นภาษาไทย ให้กระทำโดย

(๑) คนไทยที่จบการศึกษาในระดับที่ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในหลักสูตรที่ใช้ภาษาที่ปรากฏในเอกสารนั้นเป็นภาษาในการเรียนการสอน

(๒) อาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและเป็นผู้สอนภาษาที่ปรากฏในเอกสารนั้นในสถาบันการศึกษาดังกล่าว

(๓) สถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยประเทศนั้นใช้ภาษาที่ปรากฏในเอกสารนั้นเป็นภาษาราชการ

(๔) สถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

ข้อ ๒ เจ้าหน้าที่ที่จะยอมรับเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาคำต่างประเทศโดยไม่ต้องให้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่นั้นเห็นว่าคนสามารถเข้าใจภาษาคำดังกล่าวได้

(๒) เจ้าหน้าที่นั้นมีผู้ร่วมงานที่มีความรู้ในภาษาคำดังกล่าว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การรับรองความถูกต้องของคำแปลเป็นภาษาไทยของเอกสารที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ หรือการยอมรับเอกสารที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรี โดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้คำสั่งทางปกครองในกรณีดังต่อไปนี้ เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖)

(๑) การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจากงานไว้ก่อน หรือการให้พ้นจากตำแหน่ง

(๒) การแจ้งผลการสอบหรือการวัดผลความรู้หรือความสามารถของบุคคล

(๓) การไม่ออกหนังสือเดินทางสำหรับการเดินทางไปต่างประเทศ

(๔) การไม่ตรวจดวงตราหนังสือเดินทางของคนต่างด้าว

(๕) การไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

(๖) การสั่งให้เฝ้าเทศ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

พลเอก ชวลิต ชงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้คำสั่งทางปกครองในบางกรณี ซึ่งโดยสภาพไม่สามารถแจ้งหรือไม่สมควรแจ้งให้คู่กรณีทราบข้อเท็จจริงหรือให้คู่กรณีได้แย้งก่อนการทำคำสั่งทางปกครอง เป็นคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ไม่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบข้อเท็จจริงหรือได้แย้งก่อนการทำคำสั่งทางปกครอง ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้การกำหนดคำสั่งทางปกครองดังกล่าวต้องกระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“เอกสาร” หมายความว่าความรวมถึงสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล รูป คิวเลข หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่จำเป็นต้องจัดทำไว้ในรูปของหนังสือ แฟ้ม รายงาน แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้ “อะไหล่ใดๆ บรรดาที่ใช้เป็นยานหลักฐานในการพิจารณาทางปกครอง

ข้อ ๒ ผู้กรณีที่ประสงค์จะขอเข้าตรวจดูเอกสารใดเพื่อประกอบการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง อาจทำคำขอด้วยวาจา หรือทำเป็นหนังสือโดยนำมาขึ้นด้วยตนเองต่อเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือโดยส่งทางไปรษณีย์ โดยระบุเอกสารหรือลักษณะของเอกสารที่ต้องการจะตรวจดู

ในกรณีมีคำขอด้วยวาจาหรือมีคำขอเป็นหนังสือโดยนำมาขึ้นด้วยตนเองให้เจ้าหน้าที่พิจารณาให้ผู้กรณีได้ตรวจดูเอกสารในขณะนั้น แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่พร้อมที่จะให้ตรวจดูในขณะนั้นได้หรือเป็นกรณีมีคำขอเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาและแจ้งกำหนดวัน เวลาและสถานที่ ที่จะให้ตรวจดูเอกสารให้ผู้กรณีทราบ

ข้อ ๓ ในการตรวจคูเอกสาร ให้เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่การตรวจดูตามความเหมาะสม และต้องระมัดระวังมิให้เอกสารชำรุด เสียหายหรือสูญหาย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการความวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอาจวางแนวปฏิบัติที่สมควรในการให้คู่กรณีตรวจคูเอกสาร โดยคำนึงถึงประเภทหรือลักษณะของเอกสาร

ข้อ ๔ ในการยื่นคำขอตรวจคูเอกสาร คู่กรณีผู้ยื่นคำขอไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อการดังกล่าว ในการให้คู่กรณีตรวจคูเอกสารใด ถ้าต้องมีค่าใช้จ่ายเกินกว่าการให้ตรวจดูตามปกติ ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่เห็นสมควร

๒ การกำหนดค่าธรรมเนียมตามวรรคสอง ให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายจริงที่ต้องเสียในการตรวจคูเอกสาร ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นเกี่ยวกับสำนักงานและบุคลากรของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นประกอบด้วย แต่ไม่สูงกว่าอัตราในตลาดหากให้เอกชนจัดทำ แต่ในกรณีเล็กน้อยจะยกเว้นไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมก็ได้

ข้อ ๕ ถ้าคู่กรณีต้องการสำเนาเอกสารใด ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการให้ตามความเหมาะสม โดยต้องระมัดระวังมิให้ต้นฉบับเอกสารชำรุด เสียหาย หรือสูญหาย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการความวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอาจวางแนวปฏิบัติที่สมควรในการจัดทำสำเนาเอกสาร โดยคำนึงถึงประเภทหรือลักษณะของเอกสาร

ในการจัดทำสำเนาเอกสาร ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในอัตราที่เห็นสมควร แต่ในกรณีเล็กน้อยจะยกเว้นไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายก็ได้ และให้นำความในข้อ ๔ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ในการพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่ จะต้องให้ออกาสแก่คู่กรณีผู้มีส่วนได้เสียได้โต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อสนับสนุนหรือหักล้างข้ออ้างหรือข้อเถียง พร้อมทั้งแสดงพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาทำคำสั่งทางปกครองอันเป็นการป้องกันสิทธิของคู่กรณี หากคู่กรณีไม่ได้รับทราบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่แล้ว คู่กรณีก็ย่อมไม่อาจจะรู้ได้ว่าตนมีสิทธิประการใด และควรป้องกันสิทธิของตนอย่างไร ซึ่งมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘ ก็ให้สิทธิแก่คู่กรณีในการขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็น เพื่อที่จะดำเนินการโต้แย้งหรือชี้แจง หรือป้องกันสิทธิของตนได้ โดยกำหนดให้การตรวจดูเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสารหรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เว้นแต่เอกสารหรือพยานหลักฐานนั้นเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ คำสั่งทางปกครองไม่รวมถึง

(๑) คำสั่งทางปกครองอันเป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๒

(๒) คำสั่งทางปกครองอันเป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามขั้นตอนที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอของ กระทรวง ทบวง กรม เดียวกัน

(๒) เลขาธิการรัฐมนตรี เลขาธิการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือเทียบเท่า หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการนั้น

(๓) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเลขาธิการกรม หัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำเขต หรือผู้อยู่บังคับบัญชาของอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งดำรงตำแหน่งสูงกว่านั้น

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

(๕) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง

(๖) ประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการวุฒิสภา

(๗) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของจังหวัด เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการของอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล เว้นแต่กรณีที่กำหนดไว้แล้วใน (๑) หรือ (๓)

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

(๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค

(๑๒) ผู้แทนของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๓) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งการหรือมอบหมายให้เอกชนปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชนซึ่งได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

(๑๔) ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง แล้วแต่กรณีในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่อื่นนอกจากที่กำหนดไว้ข้างต้น

(๑๕) เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั่นเอง ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลเอก ชวลิต ชงขีพุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่หลักการของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ประสงค์ให้มีการอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ได้เพียงหนึ่งชั้น ก่อนที่จะนำคดีขึ้นวินิจฉัยขององค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครอง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแก้ไขหรือทบทวนคำสั่งทางปกครองให้ถูกต้อง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรม ก่อนที่จะนำคดีขึ้นวินิจฉัยขององค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครองดังกล่าวด้วย และโดยที่ มาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้คำสั่งทางปกครองที่แสดงให้ทราบโดยทางเสียง แสงหรือสัญญาณที่สามารถทำให้รับรู้ถึงคำสั่งทางปกครองนั้นได้ทันที เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเมื่อได้แจ้ง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากโดยทั่วไปการแจ้งคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ อาจกระทำด้วยวาจาหรือหนังสือ แต่มีคำสั่งทางปกครองบางประเภทที่แสดงให้ทราบโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่น ซึ่งต้องมีผลทันทีและโดยที่มาตรา ๖๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่แสดงให้ทราบโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้มีผลเมื่อได้แจ้ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การคัดค้านว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องใดไม่ได้ตามมาตรา ๑๓ หรือตามมาตรา ๑๖ ให้ผู้กรณีทำคำคัดค้านเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ผู้นั้น โดยระบุข้อคัดค้านพร้อมด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือคัดค้านนั้นด้วย

ข้อ ๒ การยื่นหนังสือคัดค้าน ต้องกระทำก่อนได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครอง โดยผู้กรณีจะยื่นด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับก็ได้

ข้อ ๓ ในกรณีที่มายื่นหนังสือคัดค้านด้วยตนเอง ผู้กรณีจะยื่นต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านนั้นเอง หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้าน เจ้าหน้าที่สารบรรณ หรือเจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดในหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านสังกัดก็ได้

ข้อ ๔ ในกรณีที่ส่งหนังสือคัดค้านทางไปรษณีย์ตอบรับ ให้เจ้าหน้าที่ของถึงเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้าน หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้าน เจ้าหน้าที่สารบรรณ หรือเจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดในหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านสังกัดก็ได้

ข้อ ๕ เมื่อได้รับหนังสือคัดค้านแล้ว ให้ผู้รับจัดให้มีการประทับตรารับ และลงทะเบียนรับไว้เป็นหลักฐานในวันที่ได้รับหนังสือคัดค้านตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และในกรณีที่ผู้กรณียื่นหนังสือคัดค้านด้วยตนเอง ให้ผู้รับออกใบรับหรือจัดให้ออกใบรับให้ด้วย

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้รับหนังสือคัดค้านมิใช่เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้าน ให้ผู้รับนั้นแจ้งการรับพร้อมทั้งหนังสือคัดค้านให้เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ภายในวันทำการรุ่งขึ้น

ข้อ ๗ เมื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านได้รับหนังสือคัดค้านตามข้อ ๓ หรือข้อ ๖ แล้วให้เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้คัดค้านเพราะเหตุมีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๔ ให้หยุดการพิจารณาเรื่องนั้นไว้ก่อน และส่งหนังสือคัดค้านพร้อมคำชี้แจงไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือคนขึ้นไปชั้นหนึ่งภายในห้าวันทำการเพื่อผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้พิจารณาและมีคำสั่งต่อไป

(๒) ในกรณีที่ผู้คัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๑๖ ถ้าเห็นว่าคนมีเหตุตามที่ผู้คัดค้านให้ปฏิบัติตาม (๑) แต่ถ้าเห็นว่าคนไม่มีเหตุตามที่ผู้คัดค้าน จะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือคนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งต่อไป

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเหนือเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านขึ้นไปชั้นหนึ่งไม่มีอำนาจพิจารณาและสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเสนอหนังสือคัดค้านและคำชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจพิจารณาสั่งการเพื่อมีคำสั่งต่อไป

ข้อ ๘ ให้ผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๗ พิจารณาสั่งการโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ไม่เกินห้าวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือคัดค้านและคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้าน

ในการพิจารณาคัดค้าน ผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่งอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมโดยไม่ผูกพันกับคำคัดค้านหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าคำคัดค้านมีเหตุผลเพียงพอ ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านพ้นจากหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องที่ทำให้ถูกคัดค้าน และสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นซึ่งมีอำนาจพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งตามกฎหมายอาจเป็นผู้ทำหน้าที่แทนได้เข้าทำหน้าที่นั้นและแจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าคำคัดค้านมีเหตุผลไม่เพียงพอ ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งยกคำคัดค้านและแจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

การพิจารณาสั่งการของผู้บังคับบัญชาตามวรรคสามและวรรคสี่ไม่คัดอำนาจผู้บังคับบัญชาในระดับที่สูงกว่าที่จะพิจารณาสั่งการในเรื่องดังกล่าว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๑๕ วรรคสี่ และมาตรา ๑๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การคัดค้านว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองจะทำการพิจารณาทางปกครองเรื่องใดไม่ได้ตามมาตรา ๑๓ ให้ทำคำคัดค้านถึงประธานกรรมการ แต่ถ้าเป็นการคัดค้านตามมาตรา ๑๖ ให้ทำคำคัดค้านถึงผู้ถูกคัดค้าน

การคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อคัดค้านพร้อมด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือนั้นด้วย

ข้อ ๒ การยื่นหนังสือคัดค้าน คู่กรณีจะยื่นด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับก็ได้ แต่ต้องก่อนได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครอง

ข้อ ๓ ในกรณีที่มายื่นหนังสือคัดค้านด้วยตนเอง คู่กรณีจะยื่นต่อผู้ถูกคัดค้าน กรรมการคนหนึ่งคนใด หรือหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๔ ในกรณีที่ส่งหนังสือคัดค้านทางไปรษณีย์ตอบรับ ให้เจ้าหน้าที่ของถึงประธานกรรมการ กรรมการคนหนึ่งคนใด หรือหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๕ เมื่อได้รับหนังสือคัดค้านแล้ว ให้ผู้รับจัดให้มีการประทับตรารับ และลงทะเบียนรับไว้เป็นหลักฐานในวันที่ได้รับหนังสือคัดค้านตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และในกรณีที่คู่กรณียื่นหนังสือคัดค้านด้วยตนเอง ให้ผู้รับออกใบรับหรือจัดให้ออกใบรับให้ด้วย

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้รับหนังสือคัดค้านมิใช่ประธานกรรมการหรือผู้ถูกคัดค้าน ให้ผู้นั้นแจ้งการรับ พร้อมทั้งหนังสือคัดค้านให้ประธานกรรมการหรือผู้ถูกคัดค้าน แล้วแต่กรณี ทราบโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๗ เมื่อได้รับหนังสือคัดค้านตามข้อ ๓ หรือข้อ ๖ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีคัดค้านตามมาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณา เหตุคัดค้านนั้น

(๒) ในกรณีคัดค้านตามมาตรา ๑๖ ถ้าผู้ที่ถูกคัดค้านเห็นว่าคนไม่มีเหตุผลที่ถูกคัดค้าน จะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้ประธานกรรมการทราบเพื่อเรียกประชุมคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น

ข้อ ๘ ในการพิจารณาคำคัดค้าน คณะกรรมการจะต้องให้โอกาสผู้ถูกคัดค้านชี้แจงข้อเท็จจริง และตอบข้อซักถาม และคณะกรรมการอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้นๆ โดยไม่ผูกพันกับคำคัดค้านหรือคำชี้แจงของผู้ถูกคัดค้านหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

เมื่อที่ประชุมมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้ประธานกรรมการแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ถูกคัดค้านและ คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๕ วรรคสี่ และมาตรา ๑๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘ บัญญัติว่า การยื่นคำคัดค้านและการพิจารณาคำคัดค้านกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๕๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ข้อ ๒ การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎหมายที่จัดตั้งราชการส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

ข้อ ๓ การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองในสังกัดรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมายที่จัดตั้งรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นๆ

ข้อ ๔ การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองของเจ้าหน้าที่ในระหว่างหน่วยงานตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างหน่วยงานนั้น

ความตกลงความวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือและกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่จะมอบและ
รับมอบอำนาจไว้ในข้อตกลงนั้นด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธี
ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
อาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งขู่ได้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๕๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๕๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ได้บังคับของคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

(๔) ผู้บริหารกิจการของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี

(๕) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี นายกองคํารับริหารส่วนจังหวัดหรือปลัดเมืองพัทยา ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี

(๖) ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอื่นนอกจาก (๕) โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

(๗) รัฐมนตรีว่าการคมนาคม ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

(๘) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเอกชนซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

ข้อ ๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามข้อ ๑ เป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง

ข้อ ๓ ความในข้อ ๑ และข้อ ๒ มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่กฎหมายใดกำหนดเรื่องผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดไว้โดยเฉพาะ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘ บัญญัติว่า ผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๕๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองในกรณีที่อยู่บังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ได้แก่

(๑) รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(๒) คณะกรรมการตามกฎหมายมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(๓) ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดี มีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(๔) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในเขตจังหวัดหรือเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

(๕) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในเขตจังหวัด

(๖) นายอำเภอมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวันสำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในเขตอำเภอ

(๗) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจ

(๘) ผู้แทนของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(๙) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองได้ไม่เกินห้าพันบาทต่อวัน สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจ

(๑๐) เอกชนซึ่งได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐอาจใช้มาตรการปรับทางปกครองได้ สำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร โดยเสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเป็นผู้พิจารณา กำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองเป็นรายกรณีไป แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน

ข้อ ๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามข้อ ๑ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) เห็นว่าการกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองตามอำนาจที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะทำให้บรรลุดำเนินการวัตถุประสงค์ เจ้าหน้าที่อาจเสนอผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลซึ่งมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองสูงกว่าตน เป็นผู้กำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองก็ได้

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองดำเนินการบังคับให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองทุกสิบห้าวัน

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ที่ชำระค่าปรับไว้เป็นหลักฐาน

ใบเสร็จรับเงินให้มีข้อความแสดงว่าเป็นค่าปรับทางปกครองตามกรณีใดและให้บันทึกการชำระค่าปรับทางปกครองไว้ในต้นเรื่องด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองในแต่ละระดับมีอำนาจกำหนดจำนวนค่าปรับทางปกครองเพื่อบังคับแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

เจ้าพนักงานที่จะเป็นพยานในการวางหนังสือหรือปิดหนังสือเพื่อแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่จะต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ในกรณีที่ผู้รับไม่ยอมรับหรือไม่ได้รับ ได้แก่

- (๑) เจ้าพนักงานตำรวจ
- (๒) ข้าราชการส่วนกลาง
- (๓) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ ได้แก่
 - (ก) กำนัน
 - (ข) แพทย์ประจำตำบล
 - (ค) สารวัตรกำนัน
 - (ง) ผู้ใหญ่บ้าน
 - (จ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 - (ฉ) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
 - (ช) ข้าราชการประจำอำเภอหรือจังหวัด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การวางหนังสือหรือปิดหนังสือหากได้กระทำต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่เป็นพยาน ให้ถือว่าได้มีการแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งแล้ว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

อาศัยอำนาจตามความใน (๒) ของบทนิยาม “คำสั่งทางปกครอง” ในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ เป็นคำสั่งทางปกครอง

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาหรือให้สิทธิประโยชน์ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การส่งรับหรือไม่รับคำเสนอขาย รับจ้าง แลกเปลี่ยน ให้เช่า ซื้อ เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์

(๒) การอนุมัติสั่งซื้อ จ้าง แลกเปลี่ยน เช่า ขาย ให้เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์

(๓) การสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอหรือการดำเนินการอื่นใด ในลักษณะเดียวกัน

(๔) การสั่งให้เป็นผู้ทำงาน

๒. การให้หรือไม่ให้ทุนการศึกษา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่คำสั่งของเจ้าหน้าที่ในบางกรณีอาจมีปัญหาการตีความว่าเป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ และคำสั่งดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลและประโยชน์สาธารณะ เพื่อให้การออกคำสั่งที่เป็นปัญหานี้ดำเนินไปด้วยความเป็นธรรม สมควรกำหนดให้เป็นคำสั่งทางปกครอง ความมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๒

ระเบียบคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล

ข้อ ๓ การขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่เสนอเรื่องที่จะขอปรึกษานั้นต่อหัวหน้าหน่วยงานที่คนสังกัด

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานเห็นสมควรให้ส่งเรื่องให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๔ การขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ของสภาหรือคณะกรรมการวิชาชีพอิสระ ให้สภาหรือคณะกรรมการดังกล่าวส่งเรื่องโดยตรงให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๕ ในกรณีที่เคยมีการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในประเด็นเดียวกันหรือในประเด็นที่อยู่ในลักษณะเดียวกันมาก่อนแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

จะส่งคำปรึกษาหรือคำแนะนำที่เคยมีมาแล้วนั้น ไปให้หน่วยงาน สภาหรือคณะกรรมการวิชาชีพอิสระที่ขอคำปรึกษา โดยไม่ต้องเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาใหม่ก็ได้

ข้อ ๖ ในการพิจารณาให้คำปรึกษา คณะกรรมการหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ไปชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา

(๑) ผู้แทนหน่วยงาน ผู้แทนสภาหรือคณะกรรมการวิชาชีพอิสระ ที่ขอคำปรึกษา

(๒) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาตามที่คณะกรรมการหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควร

ในกรณีที่การพิจารณาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของเอกชนและคณะกรรมการเห็นว่าการฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญผู้แทนของสถาบันฝ่ายเอกชน หรือบุคคลอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร เข้าร่วมชี้แจงให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ข้อ ๗ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาและมีการให้คำปรึกษาแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงาน สภาหรือคณะกรรมการวิชาชีพอิสระที่ขอคำปรึกษาทราบโดยเร็ว

ข้อ ๘ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เฉลิมชัย วสินนท์

ประธานคณะกรรมการวิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง คำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่ง

หรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยื่นชั้นคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือในกรณีดังต่อไปนี้ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง

(๑) คำสั่งทางปกครองที่เป็นการปฏิเสธการก่อตั้งสิทธิของคู่กรณี เช่น การไม่รับคำขอ ไม่อนุญาต ไม่อนุมัติ ไม่รับรอง ไม่รับอุทธรณ์ หรือไม่รับจดทะเบียน

(๒) คำสั่งทางปกครองที่เป็นการเพิกถอนสิทธิ เช่น การเพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการอนุมัติ เพิกถอนการรับรอง หรือเพิกถอนการรับจดทะเบียน

(๓) คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการ

(๔) คำสั่งทางปกครองที่เป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์

(๕) คำสั่งขกเลิกการสอบราคา การประกวดราคา หรือการประมูลราคาที่มีผู้ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการดำเนินการดังกล่าวแล้ว

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้ในกรณีที่ไม่อาจเปิดเผยได้ตามที่กำหนด
ในมาตรา ๓๒

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ที่ 1/2540

เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

ด้วยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ (ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540) การแจ้งคำสั่งทางปกครองให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีหลักเกณฑ์บางประการที่แตกต่างไปจากที่เคยเป็นมา กล่าวคือ การแจ้งคำสั่งทางปกครองจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 40¹ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบถึงรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวด้วย ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งและไม่มีการแจ้งการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งใหม่ในภายหลัง ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะขยายออกไปเป็นหนึ่งปีตามมาตรา 40 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองและจะส่งผลกระทบต่อสิทธิในการพิจารณาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนานขึ้นกว่าที่กฎหมายในเวลานั้น ๆ ได้บัญญัติไว้

¹ มาตรา 40 คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการดำเนินบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ห้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าว มีระยะเวลายาวขึ้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นว่า การแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองแก่คู่กรณีเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีผู้รับคำสั่ง สมควรแนะนำให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

1. รายละเอียดในการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

(1) ระบุกรณีที่อยู่หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งในกรณีเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้

(2) ระบุการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง ประกอบด้วย บุคคลผู้รับคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง สถานที่ยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง เงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้

(3) ระบุระยะเวลาสำหรับการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้ง

ตัวอย่างเช่น ใช้ข้อความว่า "ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ(1).....ภายใน ...(2).... วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งนี้" **หมายเหตุ** (1) ให้ระบุ บุคคล คณะบุคคล หรือ เจ้าหน้าที่ผู้รับอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

(2) ให้ระบุระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์

2. กรณีที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่ห้ามเป็นหนังสือ อาจแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

(ก) ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ เช่น การยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

"มาตรา 48 ผู้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งถูกตั้งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

๑๓๑

๑๓๑"

หรือการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

"มาตรา 20 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการ ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

๑๓๑

๑๓๑"

ในกรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

(ข) ในกรณีไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44² ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

"มาตรา 21 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 16 ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ"

8. กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการใช้อิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามมาตรา 40³

คำสั่งด้วยวาจาโดยสภาพไม่สามารถแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ ผู้รับคำสั่งร้องขอโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยื่นขึ้นคำสั่งนั้นเป็นหนังสือตามมาตรา 35⁴ และในคำสั่งยื่นขึ้นเป็นหนังสือดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในหนังสือนั้นด้วยโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ (ก) หรือ (ข) กล่าวคือ ถ้ามีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้อิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ก็ให้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาดังนั้น ถ้ากฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดระยะเวลาดังกล่าวไว้ ก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

² มาตรา 44 ภายใต้นับกับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขึ้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำสั่งอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยใครระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างประกอบด้วยการอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ถูกละการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ถูกละการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง

³ โปรดดูเชิงอรรถที่ 1

⁴ มาตรา 35 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยื่นขึ้นคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

๒

๔. กรณีที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดยที่หน้าที่ต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครองนี้จะใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่มิพบัญญัติแจ้งชัดไว้ในกฎหมายว่าคำสั่งทางปกครองใดของเจ้าหน้าที่ต้องอุทธรณ์หรือโต้แย้งอย่างไร และภายในระยะเวลาเท่าใดเท่านั้น ส่วนกรณีที่กระบวนการพิจารณาของฝ่ายปกครองสิ้นสุดลงแล้ว และคู่กรณียังไม่พอใจผลคำสั่งทางปกครองนั้น คู่กรณีย่อมมีสิทธิที่จะนำเรื่องไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้คือไปศาลหลักการทบทวนทางกฎหมาย ซึ่งในกรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในสภาพที่จะรับคดีชอบได้ว่าเรื่องใดจะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องศาลได้หรือไม่ และภายในระยะเวลาใดโดยแน่ชัด ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่จะแนะนำถึงสิทธิที่จะนำเรื่องไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลตามที่เห็นสมควรก็ได้

๕. ปัญหาความเกี่ยวเนื่องการใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

เนื่องจากหลักการในพระราชบัญญัติดังกล่าวถือว่า การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองเป็นส่วนหนึ่งของกรทำคำสั่งทางปกครอง การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งปีออกไปเป็นหนึ่งปีและมีผลใช้บังคับแก่คำสั่งทางปกครองที่ออก ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไป ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่ออกก่อนวันที่ 14 พฤษภาคม 2540 การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 40^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

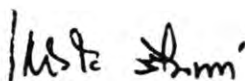
๖

๖. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 และเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครอง

บรรดาคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นมา ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้ผู้รับคำสั่งทราบ ผลทางกฎหมายจะทำให้

^๑ โปรดดูเชิงอรรถ ๑

ระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปีเสมอ ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาว่าจะแจ้งคำสั่งใหม่หรือไม่ หากเห็นเป็นการสมควรก็ให้แจ้งคำสั่งทางปกครองไปใหม่พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไปด้วย เพื่อให้ระยะเวลาอุทธรณ์เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะหรือตามมาตรา 44^{*} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้มีการใช้สิทธิอุทธรณ์ในทุกเรื่องต้องขยายระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปีอันจะทำให้การบริหารราชการไปตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(นายเจตมิชัช วสินนท์)

ประธานคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

^{*} วรรคสองของวรรค 2

พระราชบัญญัติ

ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใดๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น

โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งเมตที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์(๑๕๓)ต้องให้ใช้เล็งจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องถูกหนึ่งร่วมมารับบังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเองเท่านั้น

มาตรา ๕ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้กำลังใหม่ทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่คนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้กำลังใหม่ทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการความวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนและกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่คนก็ได้ ในกรณีนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีสั่งกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัย
ร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง
มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หากได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้มีความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระฟ้องโต้แย้งเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักเรื่องถูกหน้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้ทุนให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยเท่ากับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามเดิมในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักถูกหน้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
 ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕
 พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐบางแห่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓* ให้หน่วยงานดังต่อไปนี้ เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

* มาตรา ๓ เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๔

- (๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
 - (๒) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 - (๓) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
 - (๔) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
 - (๕) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
 - (๖) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

๒ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้กำหนดหลักกฎหมายเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดไว้แตกต่างจากหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและเกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ และการจะนำหลักการนี้ไปใช้บังคับกับหน่วยงานใดที่มีราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกานั้น จะต้องกำหนดในพระราชกฤษฎีกาอีกชั้นหนึ่ง สมควรกำหนดหน่วยงานของรัฐบางแห่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในระบบความรับผิดชอบเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
 ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๒)
 พ.ศ. ๒๕๔๒

๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒
 เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
 ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการ
 กำนันผู้ใหญ่และตลาดหลักทรัพย์เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของ
 เจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔
 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราช
 บัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
 เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตีความต่อไปนี้ใน (๗) และ (๘) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนด
 หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๐

“(๗) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๘) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มิได้มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่จัดขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หากแต่ได้รับการจัดตั้งให้มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามลำดับ ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และโดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้การกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวคือควรเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในระบบความรับผิดชอบเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สถาบันพระปกเกล้าเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราช
บัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๕) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไข

เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๕) สถาบันพระปกเกล้า”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่สถาบันพระปกเกล้า มิได้มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หากแต่ได้รับการจัดตั้งให้มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่เป็นอิสระ ตามพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งขณะนี่ยังไม่มีการกำหนดให้สถาบันพระปกเกล้า เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และโดยที่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้การกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าว ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด

ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐบางแห่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๐) ถึง (๒๓) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

“(๑๐) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

(๑๑) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

(๑๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(๑๓) สำนักงานศาลปกครอง

(๑๔) สำนักงานศาลยุติธรรม

(๑๕) สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน)

(๑๖) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (องค์การมหาชน)

(๑๗) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๑๘) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน)

(๑๙) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)

(๒๐) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

(๒๑) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

(๒๒) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

(๒๓) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรกำหนดให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (องค์การมหาชน) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งมีได้มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

๒

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สถาบันมาครวิทยาแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒๔) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไข

เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔

“(๒๔) สถาบันมาครวิทยาแห่งชาติ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่สถาบันมาครวิทยาแห่งชาติได้มีสภาพเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หากแต่ได้รับการจัดตั้งให้มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติพัฒนาระบบมาครวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งขณะที่ยังไม่มีการกำหนดให้สถาบันมาครวิทยาแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และโดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้การกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวต้องครเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสถาบันมาครวิทยาแห่งชาติซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ

ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๖)

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้แพทยสภา บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภาเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒๕) (๒๖) (๒๗) และ (๒๘) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

“(๒๕) แพทยสภา

(๒๖) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

(๒๗) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๒๘) สภาเกษตรกรรม”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่แพทยสภา บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภาเภสัชกรรม มิได้มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หากแต่ได้รับการจัดตั้งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและใช้อำนาจรัฐตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ ตามลำดับ อันจัดได้ว่าเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหนึ่ง ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และโดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายดังกล่าว ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของแพทยสภา เจ้าหน้าที่ของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย เจ้าหน้าที่ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเจ้าหน้าที่ของสภาเภสัชกรรม ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๗)

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๖๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๒

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒๕) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖

“(๒๕) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่มิได้มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา สมควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๘)
พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖
เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทันตแพทยสภา สภากรพยาบาล
และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๕
แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราช
บัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓๐) (๓๑) (๓๒) และ (๓๓) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๖

- “(๓๐) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- (๓๑) ทันตแพทยสภา
- (๓๒) สภาการพยาบาล
- (๓๓) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ”

๒

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
ทันตแพทยสภา สภาการพยาบาล และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมิได้มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม
หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ
ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หากแต่ได้รับการจัดตั้งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและใช้อำนาจรัฐ
ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ และพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามลำดับ อันจัดได้ว่าเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหนึ่ง ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดให้เป็นหน่วยงาน
ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และโดยที่พระราชบัญญัติความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมาย
ดังกล่าวต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เจ้าหน้าที่ของ
ทันตแพทยสภา เจ้าหน้าที่ของสภาการพยาบาล และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติ
หน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๕

๒

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดชอบแห่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อมีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดเชยค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อไปในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒, ๑๓๕๘๓ (บกร.) / ๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๕

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๘

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่
๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

(๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่
๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๐

(๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๕๗๕ ลงวันที่ ๑๑
พฤศจิกายน ๒๕๓๐

(๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่
๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๕ ลงวันที่
๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว
ในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือ
ผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด
บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสภายัยเท็จจริง
ความรับผิดชอบ

“ผู้แต่งตั้ง” หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติ
ความระเบียบนี้

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิด
อย่างไรๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือ
ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการ
ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
แจ้งข้อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้า
หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของ
รัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ทบทวนรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับ
ผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดเชย

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจาก
เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

๒ ข้อ ๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่คนดังกล่าว เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา และมีผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งคน หรือผู้ซึ่งสั่งให้คนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๕ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับ ความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดย ไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือ กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่ง ขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำ ความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณา ข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยาน

๒

หลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และ
ตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและ
การรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย
ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง
ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรับคำเนิการ
ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ้งชัด และ
ต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็น
อย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัย
สั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้อง
แจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลัง
เพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงาน
ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยาน
หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้
ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับกรออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๔ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายคามวรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนทราบ

ข้อ ๑๘ การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในชั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แยกค้ำงกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธาน กรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการค้ำงต่อไปนี้ แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชลชีพเป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพคุณภาพปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชลชีพค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชลชีพเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน การชลชีพค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินความวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาความวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควร จะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบฯ ให้รับดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและมีคระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฯ เติษพิียงผู้หักกรมมหหรือทนายท้อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใด ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นคดีใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ถ้าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ความฐานะานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

๒ ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่คำนึงคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นคดีใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือ

พระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือ
ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวม
ถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก
ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในกรณีที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติ
หน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงาน
ความดำเนินจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรี
หรือกรรมการที่ดำรงขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงาน
ของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๓)
หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหม
ทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่
เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่
ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้น
และดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่า เป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้ เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้หักดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องมีกรรมการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความ

ในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาได้เสียเองจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๕ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงาน

ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

๒ โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติและให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๗ วรรคสอง กระทรวงการคลังจึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความตามประกาศฉบับนี้แทน

๑. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ อันมีสาเหตุจากภัยธรรมชาติ
 - ๑.๑ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท
 - ๑.๒ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๒. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ เกิดจากสาเหตุทั่วไป
 - ๒.๑ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท
 - ๒.๒ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๓. ความเสียหายเกิดจากสัตว์เลี้ยงของหน่วยงานของรัฐ เฉพาะกรณีสัตว์เลี้ยง
ตาย

ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบค่านัย
ดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น ตามแบบ
ที่กระทรวงการคลังกำหนดไปให้กระทรวงการคลังทราบทุกระยะ ๓ เดือน

ทั้งนี้ ให้มีผลใช้บังคับเมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

รายงานความเสียหายที่ไม่ต้องส่งสำนวนการขอเสนอให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 วรรคสอง

ชื่อหน่วยงานของรัฐ.....

ลำดับ ที่	หน่วยงานที่เกิดความเสียหาย	มูลค่าความเสียหาย			วัน เดือน ปี	สถานที่เกิดเหตุ	ความเสียหาย หน่วยงานของรัฐ
		* ก่อกรรมชาติ (จำนวนเงิน)	** ค่าเสียหายทั่วไป (จำนวนเงิน)	สัดส่วนเสียหาย (จำนวนเงิน)			

หมายเหตุ * ไม่เกิน 400,000 บาท สำหรับส่วนราชการ สำหรับส่วนราชการ
 ** ไม่เกิน 1,000,000 บาท สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ
 ไม่เกิน 40,000 บาท สำหรับส่วนราชการ
 ไม่เกิน 100,000 บาท สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่

โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควรและเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องการผ่อนผันให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมและเป็นแนวทางเดียวกัน

อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“วงเงินที่ผ่อนชำระ” หมายความว่า จำนวนเงินที่ต้องรับผิด รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

“พ้นจากราชการ” หมายความว่า การออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย

ข้อ ๒ การอนุมัติให้ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ต้องมีใช้กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นกรณีที่ขอผ่อนชำระเต็มจำนวน ที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (ถ้ามี)

ข้อ ๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบเสนอขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๓.๑) ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายและทรัพย์สินทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบและคู่สมรส โดยมีหลักฐาน เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูล แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓.๒) ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้อง ผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ตามฐานานุรูป ความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบนั้นเมื่ออยู่ตามกฎหมายหรือ ศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

(๓.๒.๑) กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปีโดยไม่จำกัด วงเงินที่ผ่อนชำระ

(๓.๒.๒) กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระ เป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนด เวลาไม่เกิน ๕ ปี

(๓.๒.๓) กรณีวงเงินที่ขอผ่อนชำระเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้ต้อง
รับผิดชอบจากราชการ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจัดหาบุคคล นิติบุคคลหรือทรัพย์สินค้ำประกัน
การผ่อนชำระด้วย

ข้อ ๕ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกระทรวงการคลังอนุมัติให้ผ่อน
ชำระแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบทำหนังสือรับสภาพหนี้ สัญญาผ่อนชำระและ
สัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดท้ายประกาศนี้ แล้วจัดส่งสำเนา
ให้กระทรวงการคลัง ๑ ชุด เมื่อได้รับชำระเงินในเดือนใดและนำส่งคลังเป็นรายได้
แผ่นดินหรือนำส่งเข้าบัญชีอื่นตามหลักการบัญชีแล้ว ให้แจ้งเลขที่ใบนำส่ง เลขที่
คลังรับ วัน เดือน ปี และจำนวนเงินไปให้กรมบัญชีกลางทราบโดยตรง หากบุคคล
ดังกล่าวผิดนัดเดือนใดเดือนหนึ่งหรือบิดพลิ้วหรือประวิงเวลาชำระหนี้ ให้ดำเนินการ
ตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๖ ให้คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี
นับแต่วันครบกำหนดที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้ชดใช้เงินกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ถือ
จำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน
ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ เว้นแต่ผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา
๑ ปี ทางราชการผ่อนผันไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างการผ่อนชำระ

ข้อ ๗ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบผ่อนชำระเต็มจำนวนตามคำฟ้องในระหว่าง
การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ไม่ว่าจะอยู่ในศาลชั้นใด ให้หน่วยงานของรัฐ
ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ โดยอนุโลมและให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ
รับภาระค่าใช้จ่ายในชั้นศาลทั้งหมดแทนส่วนราชการ

ข้อ ๘ หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ
ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ
ชดใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๙ หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ขอทำ
ความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐ บรรดาคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใดซึ่งกำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือ
ซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

๒ ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับค่าเสนอขอผ่อนชำระที่หน่วยงานของรัฐ
ได้รับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

สมใจนึก เองตระกูล

ปลัดกระทรวงการคลัง

หนังสือรับสภาพหนี้

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

อาชีพ..... ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... ขอทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่

ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่.....ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าตกลงยินยอมขอใช้ค่าเสียหายกรณี.....

เป็นเงินรวมทั้งสิ้น.....บาท (.....)

พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี/งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น โดย

*ชำระงวดแรกจำนวน.....บาท ภายในวันที่.....เดือน.....

พ.ศ..... ส่วนที่เหลือผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา... ปี..... เดือน

ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

*ขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน

ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้ เลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หนังสือนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้

ฉบับนี้ด้วยดีโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

*หมายเหตุ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ประสงค์จะผ่อนชำระ

สัญญาผ่อนชำระหนี้

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้า..... อายุ..... ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง..... ลังกัด.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... ขอทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ให้ไว้แก่

..... โดย..... เป็นผู้แทน ดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้าพเจ้ายินยอมขอใช้เงินจำนวน..... บาท (.....
.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี / งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้น
ตามสัญญาฉบับสหภาพหนี้เลขที่..... /..... ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
โดยจะขอผ่อนชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน ตามตารางรายละเอียด
การผ่อนชำระหนี้แนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 2 จำนวนเงินที่ข้าพเจ้ายินยอมขอใช้ตามข้อ 1 ข้าพเจ้าขอผ่อนชำระเป็นรายเดือน
ในอัตราเดือนละ.....บาท (.....)
จนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องขอใช้และขอรับรองว่าจะไม่เรียกร้องเพื่อระงับหรืองดเว้นการชำระหนี้รายนี้
เป็นอันขาด ทั้งนี้ จะเริ่มผ่อนชำระตั้งแต่วันที่..... พ.ศ..... เป็นต้นไป

ข้อ 3 ข้าพเจ้ายินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือน หักเงินเดือนของข้าพเจ้า ณ ที่จ่าย
เป็นรายเดือนทุก ๆ เดือนจนกว่าจะครบ

ข้อ 4 หากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการส่งเงิน ข้าพเจ้ายินยอมออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

ข้อ 5 หากข้าพเจ้าพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระ
เป็นอันยุติ ข้าพเจ้ายินยอมขอใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ 6 หากข้าพเจ้าผิดนัดชำระเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือผิดสัญญานี้ด้วยประการใด
ก็ตาม ข้อตกลงเรื่องการผ่อนผันให้งดดอกเบี้ยกรณีได้รับยกเว้นเป็นอันยกเลิกตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้ายินยอม
ให้ทางราชการดำเนินคดีตามกฎหมายกับข้าพเจ้าได้ทันที

สัญญาผ่อนชำระหนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่าน
และมีความเข้าใจข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็น
หลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับสัญญา
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ

ผู้รับสัญญา คือ ผู้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล

สัญญาค้ำประกัน

เลขที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....(1).....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

สถานภาพ โสด สมรส คู่สมรสตาย/หย่าร้าง

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....คู่สมรสชื่อ.....

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่.....ตั้งมีความต่อไปนี้

ข้อ 1 ตามที่.....(2).....ได้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ไว้ต่อ

.....(3).....ตามสัญญาผ่อนชำระหนี้เลขที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าว

โดยตลอดแล้ว จึงขอทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อ.....(3).....ว่า

ถ้า.....(2).....กระทำความผิดสัญญาดังกล่าวไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดด้วย

ประการใด ๆ ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้นทุกประการให้แก่

.....(3).....ทันที โดย.....(3).....

มิจำเป็นต้องเรียกร้องให้.....(2).....ชำระหนี้ก่อนและข้าพเจ้าจะรับผิดชอบตาม

สัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 2 ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ที่.....(3).....ผ่อนเวลา

หรือผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวให้แก่.....(2).....

โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบก็ตาม ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ตกลงยินยอมในการผ่อนเวลาหรือ

ผ่อนจำนวนเงินในการชำระหนี้ด้วยทุกครั้ง ข้าพเจ้ายอมมิให้เอาการผ่อนเวลาหรือผ่อนจำนวนเงิน

ในการชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและข้าพเจ้าจะรับผิดชอบในฐานะ

ผู้ค้ำประกันตามสัญญานี้ตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้ครบเต็มจำนวน

ข้อ 3 ข้าพเจ้าขอแสดงหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้าและปลอดจากภาระ

ผูกพันใด ๆ อันจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการค้ำประกันไว้ต่อ.....(3).....

..... ดังนี้

ที่ดิน

1) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา.....อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

2) โฉนดเลขที่.....หน้าสำรวจ.....ระวาง.....
เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา.....อยู่ที่ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....ราคาประมาณ.....บาท
(.....)

หลักทรัพย์อื่น

1).....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)
2).....
ราคาประมาณ.....บาท (.....)

ข้อ 4 ข้าพเจ้าจะไม่จำหน่าย จ่าย โอน ก่อหนี้สินหรือการผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สิน
ของข้าพเจ้าตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ 3 ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่
เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก.....(3).....

ข้อ 5 ข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันในระหว่างที่.....(2).....
.....ต้องรับผิดชอบอยู่ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาผ่อนชำระหนี้

สัญญาค้ำประกันนี้ทำขึ้น.....ฉบับ ข้อความตรงกัน ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจ
ข้อความในสัญญาฉบับนี้โดยตลอดแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ข้าพเจ้า.....คู่สมรสของ.....
.....ผู้ค้าประกัน ได้ทราบข้อความในสัญญาค้าประกันแล้ว ยินยอมให้
.....ทำสัญญาค้าประกันฉบับนี้ได้

ลงชื่อ.....คู่สมรสผู้ยินยอม
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

หมายเหตุ

- (1) ชื่อผู้ทำสัญญาค้าประกัน
- (2) ชื่อผู้ทำสัญญาผ่อนชำระหนี้
- (3) ชื่อส่วนราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลผู้รับสัญญา

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

๒ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณี บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงาน ของรัฐตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กระทำละเมิด ต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบ และแนวทางในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอให้ หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ฉะนั้น อาศัยข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง กระทรวงการคลังจึงประกาศกำหนด เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการ ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหาย จากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี
ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น
ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐ
ผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕
แล้ว หากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ
การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา
กำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน แก่ร่างกาย
หรือชีวิต ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็น
ความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็น
ความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้
ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของ
ทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้าง หรือร้าน ที่ทำการซ่อม
และใบกำกับภาษี เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
มีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือ
สูญหายแก่ทรัพย์สินนั้น ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่ง
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลัง
กำหนดในการเรียกให้ผู้ทำละเมิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๔ คำสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาลให้خذใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยผู้เสียหายต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้ไป ให้خذใช้ความเสียหายได้ตามช่วงเวลาที่ผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย ทั้งนี้ ให้คำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน สำหรับผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำหากว่าในระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้خذใช้ความเสียหายโดยจ่ายให้ตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับแต่ไม่เกินเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท และไม่เกิน ๒ เดือน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้خذใช้คำสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไปโดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้นทำให้เป็นอุปสรรคหรือเสียความสามารถในการทำงานหรือในการประกอบวิชาชีพหรือในการดำรงชีพอย่างน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรค

สำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพหรือในการดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพตามประเพณีทางศาสนาหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น โดยกำหนดให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจ่ายให้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย ถ้าผู้เสียหายมีทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากกว่าสามคนขึ้นไป ให้จ่ายเพิ่มขึ้นได้อีกไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว กรณีเป็นที่พอใจของผู้เสียหาย ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป แต่ถ้าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๕๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ ๓ การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายให้กระทำภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้เสียหายตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ ๒

ข้อ ๔ ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ หรือค่าสินไหมทดแทนกรณีอื่นอันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณีไป

ข้อ ๕ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

ประกอบ ตันติยาพงศ์

รองปลัดกระทรวง ฯ รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

22 กันยายน 2540

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี อธิการบดี

เลขาธิการ ผู้อำนวยการ หัวหน้าส่วนรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง

อ้างถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. หัวข้อการสอบสวนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
โดยสังเขป	จำนวน 1 ชุด
2. แบบบันทึกการสอบสวน	จำนวน 1 ชุด
3. แบบหนังสือรับสภาพหนี้	จำนวน 1 ชุด
4. แบบสัญญาผ่อนชำระหนี้	จำนวน 1 ชุด
5. แบบสัญญาค้ำประกัน	จำนวน 1 ชุด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 14 กำหนดว่า
กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก
และการรายงานผล และตามข้อ 26 กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนด
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกันหนังสือผ่อนชำระ
และสัญญาค้ำประกัน เพื่อให้ส่วนราชการถือเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการ
ทั่วไป นั้น

กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการ
ดำเนินการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามเอกสารหมายเลข 1-5
ที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการทั่วไป
ความนี้ข้อย 14 และข้อย 26 แห่งระเบียบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดถือเป็น
หลักปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

กมล จันทิมา

(นายกมล จันทิมา)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักการเงินการคลัง
ส่วนความรับผิดทางแพ่ง
โทร. 2713339

๒๔ มกราคม ๒๕๕๒

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการทำละเมิด
ที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
มีผลใช้บังคับ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี เลขาธิการ อธิการบดี ผู้อำนวยการ

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒

ด้วยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว
สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ให้มีการกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่
หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณี
หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่า
ต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงาน
ของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เนื่องจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับจะต้องนำหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมาย
แห่งและพ.ณษช ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐
ซึ่งมีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่ส่วนราชการรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้
ค่าสินไหมทดแทน แต่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเรียกให้
ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายกรณีดังกล่าวไว้ ประกอบกับส่วนราชการบางแห่งมีระเบียบขั้นตอน
ภายในทำให้การดำเนินการเป็นที่ล่าช้า และส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา เมื่อคดีใกล้จะ
ขาดอายุความหนึ่งปี ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเนื่องจากคดีขาดอายุความ
กระทรวงการคลังจึงกำหนดแนวทางในการปฏิบัติหากเรื่องใดที่เป็นการกระทำละเมิดของ

เจ้าหน้าที่ก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ และข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้ต้องรับผิดชอบโดยชัดแจ้งและคดีใกล้จะขาดอายุความ ให้ส่วนราชการ ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งโดยเร็ว โดยมีต้องรอผลการพิจารณาจากกระทรวง การคลังก่อน ทั้งนี้ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วผลเป็นประการใด จะได้แจ้งให้ส่วนราชการ ทอนฟ้องหรือดำเนินคดีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นต่อไปด้วย

๒

ขอแสดงความนับถือ

(นางมณีมัย วุฒิชรเนติวัฑฒ์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักการเงินการคลัง ๔

ส่วนความรับผิดชอบทางแพ่ง ๑

โทร. ๒๗๑๐๙๑๖

๑. กรณีทุจริตในทางการเงิน (ยกยกบปลอมแปลงเอกสารสิทธิและเอกสารราชการอันเป็นหลักฐานทางการเงิน)

(๑) วันเวลา เกิดการทุจริต

(๒) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริต ในการปฏิบัติราชการ โดยปกติ

(๓) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต

(๔) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือเกี่ยวข้องกับตลอดจนผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

(๕) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้องและของผู้บังคับบัญชาในทางปฏิบัติ หรือในทางคิดปกติ (ถ้ามี) อันเป็นเหตุให้เกิดโอกาสหรือช่องทางที่ผู้ทุจริตกระทำการได้

(๖) กฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้น ๆ มีอย่างไร

(๗) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร

(๘) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำ แต่ได้ละเว้นไม่กระทำ (ข้อนี้อาจจะต้องตรวจรายละเอียดจากเอกสารที่มีอยู่เป็นจำนวนมากก็ได้ ซึ่งแล้วแต่กรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป)

(๙) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป

(๑๐) สำเนาสำนวนการสอบสวน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และความเห็น (ถ้ามี)

(๑๑) พฤติการณ์อื่น ๆ และกรณีแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ

๒. กรณีคนร้ายกระทำโจรกรรม หรือเข้าไปลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ

(๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย

ก. วันเวลาเกิดเหตุ

ข. ทรัพย์สินอะไร ดังหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์สินหรือภาชนะเก็บรักษาทรัพย์สิน มีทรัพย์สินอื่นที่ไม่ได้ถูกลักลอบอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไร (กล่าวโดยละเอียดหรือเป็นรายการ)

ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หาย

(๒) อาคารและภาชนะที่เก็บทรัพย์สิน

ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าไปและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคาร

ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์อย่างไร

(ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอน ก็ควรสันนิษฐาน)

ค. ภาชนะที่เก็บทรัพย์สิน เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ มีลักษณะอย่างไร เช่น มีลิ้นชัก ฯลฯ มีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรเก็บ ความมั่นคงแข็งแรงของ ภาชนะหรือที่เก็บทรัพย์สินนั้น เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และภาชนะที่เก็บทรัพย์สินตั้งอยู่ในตอน ไตของอาคาร

ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในภาชนะหรือที่เก็บทรัพย์สินนั้นหรือไม่
(๓) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน

ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สิน กำหนดไว้อย่างไร

ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร

ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินเสียหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็น ผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินเสียหาย ชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น

ง. เจ้าหน้าที่เวรยามได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเอียดต่อหน้าที่อย่างไร

จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีสิ่งอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของ ทรัพย์สินด้วยหรือไม่

(๔) ใครมีหน้าที่รับผิดชอบ หรือดูแลรักษาทรัพย์สินและมีหน้าที่อย่างไร

(๕) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่น ๆ

(๖) การร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน รายงานการสอบสวนและความเห็นของ พนักงานสอบสวน

๓. กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย (โดยเฉพาะรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เสียหาย)

(๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป

ก. วันเวลาเกิดเหตุ

ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ

ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง

ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมดูแลรถ ตลอดจน อำนาจหน้าที่

จ. อะไรเสียหาย รายการ ราคาของที่เสียหาย

ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่

(๒) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น

ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น คันชัก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ

ข. ร่องรอยล้อและเบรค (ถ้ามี)

ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้าจะต้องสอบถามข้อ (๑) - (๒) ก. - ข. ด้วย

ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้น ตลอดจนพฤติการณ์ ที่เกี่ยวข้องอื่น

จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน

ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า วัลควายข้ามทาง

ตัดหน้า ฯลฯ

ช. พฤติการณ์อื่น ๆ

(๓) สภาพของรถก่อนออกใช้

ก. ตรวจสอบสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่

ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยางและอายุการใช้

ของรถ ฯลฯ

(๔) สภาพพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร

ลักษณะความกว้างของถนนและไหล่ถนน (ถ้ามี) และใช้วิ่งรถได้ที่ช่องทาง

(๕) ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต ต้องมีการร้องทุกข์และสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือความเห็นของอัยการ (ถ้ามี)

(๖) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถ มีอย่างไร

(๗) นำไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการมีหลักฐานแสดงอย่างไร

(๘) ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

(๙) สภาพแห่งจิตใจของผู้ขับ เป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติ ขับรถในขณะที่เมึนเมาสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจ

(๑๐) อื่น ๆ อันเป็นพฤติการณ์เฉพาะกรณี

๔. กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้

(๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป

วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้ ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ มูลค่า และรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้

(๒) การตรวจสอบสาเหตุ

ก. วัตถุประสงค์และร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่าเกิดจากอะไร (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดเจนแล้วลูกกลมมา อาจจะไม่ต้องสอบในปัญหานี้ก็ได้)

ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง (ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ที่ตรงไหน

(๓) มาตรการในการป้องกันเพลิง

ก. จัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่อย่างไร หรือไม่

ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็นผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง

ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิด

เพลิงไหม้

(๔) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำ หรืออยู่อาศัย ในอาคารหลังนั้น สอบพดพิการณรายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่หรืออยู่ในอาคารนั้น ครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้

(๕) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของ เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ

(๖) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้

ก. ไฟฟ้าช็อต มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่อย่างไร

ข. ลอบวางเพลิงใคร (ถ้ารู้ตัว) จับผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่

ค. เหตุเนื่องจากความประมาทของบุคคลอย่างอื่น เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ ติดไฟได้ง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในที่อับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย

ง. เหตุนอกอำนาจ เช่น พายุพัดแรง เสาคู่ไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิด วงจรลัดและสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

๕. กรณีภัยธรรมชาติ (वादภัย อุทกภัย พายุผ่า ฯลฯ)

(๑) วันเวลาที่เกิดเหตุ

(๒) เหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย

(๓) รายการและมูลค่าทรัพย์สินที่เสียหาย

(๔) สภาพ ลักษณะอาคารสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน

(๕) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน (ทำนองเดียว

ข้อ ๒ (๓))

(๖) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินที่เสียหาย

๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย

เรียน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

เนื่องจากปัจจุบันยังมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งมิได้รับดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๒๔ ที่กำหนดว่า "ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตายให้รับดำเนินการตามระเบียบโดยอนุโลมเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก..." ทำให้หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ทันภายในอายุความมรดก และเป็นเหตุให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบกรณีทำให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความขึ้นมาอีก

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีดังกล่าว จึงขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนี้

๑. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบหรืออาจต้องรับผิดชอบทางละเมิดตาย ให้คณะกรรมการสอบสวนรับดำเนินการสอบสวนและรายงานผลการพิจารณาให้ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งให้รวบรวมสำนวนการสอบสวนทั้งหมดส่งไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอย่างซ้ำภายใน ๖ เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวถึงแก่ความตาย

๒. สำหรับการส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ขอให้ระบุคำว่า "กรณีเจ้าหน้าที่ตาย" ด้วยตัวอักษรสีแดงที่เห็นได้อย่างชัดเจนไว้ที่บนด้านขวาของหนังสือด้วย

อนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนั้นชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ทันภายในอายุความมรดกเนื่องจากการปฏิบัติงานล่าช้าของเจ้าหน้าที่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียสิทธิและได้รับความเสียหายเป็นกรณีมีเหตุอันควร

เชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องดำเนินการ
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามละเมิดต่อไป เพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบ
ในความเสียหายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ในการควบคุมดูแลหรือในกำกับ
ดูแลถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สุทธิพันธ์ุ นิมมานเหมินท์

(นายสุทธิพันธ์ุ นิมมานเหมินท์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมายและระเบียบ

ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๘

โทร. ๒๗๑๑๒๑๗

๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

- อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว ๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐
๔. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ ออกใช้บังคับ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ตามความหมายของพระราชบัญญัติและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั้น

เนื่องจากปรากฏว่ายังคงมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ กล่าวคือ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐก็มิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วก็มิได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้กระทรวงการคลัง

ตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและระเบียบดังกล่าว กระทรวงการคลังจึงขอเรียนชักข้อความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติทั่วไป ดังนี้

๑. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานใด และหัวหน้าหน่วยงานนั้น เห็นว่าน่าจะเกิดจากการละเมิดของเจ้าหน้าที่ หัวหน้าหน่วยงานจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดทันที

๒. เมื่อหัวหน้าหน่วยงานได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด โดยยังไม่ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบพร้อมทั้งส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ก็ให้วินิจฉัยสั่งการได้ทันที

๓. ในระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้หัวหน้าหน่วยงานสั่งการให้เตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระคำสั่งใหม่ทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

๔. เมื่อได้รับการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

๕. กรณีเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก และผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล ให้หัวหน้าหน่วยงาน (เฉพาะกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมและราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ตามข้อ ๑-๒ และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการต่อสู้คดี

๕.๑ ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ มิให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่พ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

๕.๒ ถ้าเห็นว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำให้การปฏิบัติหน้าที่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

๖. ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยเฉพาะกรณีทางทุจริตหรือเงินขาดบัญชีนอกจากจะพิจารณาให้ผู้กระทำการทุจริตหรือผู้ที่ให้เงินขาดบัญชีรับผิดชอบใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ขอให้พิจารณาด้วยว่า มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาคนใดกระทำให้โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ซึ่งจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยหรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกำชับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามแนวทางข้างต้นตลอดจนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์

(นายสุทธิพันธุ์ นิมมานเหมินท์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมายและระเบียบ

ส่วนกฎหมายและระเบียบ ๗

โทร. ๒๗๑๐๙๑๖

28 พฤศจิกายน 2539

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของ
เจ้าหน้าที่

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องนี้

๒

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539
คณะรัฐมนตรีได้มีมติว่า

1. เห็นชอบ

1.1 ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. และ

1.2 ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราช
บัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พ.ศ. ที่ สำนัก
งานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว และให้ดำเนินการต่อไป
ได้

2. ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมราชการส่วนท้อง
ถิ่น รัฐวิสาหกิจ ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐตามร่างพระราชกฤษฎีกาในข้อ 1.2 คู่มือให้หน่วยงาน
ของรัฐดังกล่าวมีระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับหน่วยงานของตน ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ขั้นตอนรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อผู้บังคับบัญชาทราบ
อย่างชัดเจน

(2) การตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
เช่นเดียวกับระเบียบนี้

(3) การส่งความเห็นให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

(4) การให้ความเห็นชอบ ในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็น
ทรัพย์สิน หรือซ่อมแซมบูรณะทรัพย์สินต่างไปจากเกณฑ์ที่กำหนด

(5) หลักเกณฑ์การคำนวณ หรือการวางหลักประกันในการให้เจ้า
หน้าที่ผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน

(6) การผ่อนผัน ในกรณีไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือการ
ประนีประนอมยอมความ

(7) การดำเนินการ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

(8) กรณีอื่นตามความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบ

3. ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ซึ่งจัดตั้งโดยพระราช
บัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วย
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบได้ ให้ผู้
รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีคำสั่งให้หน่วยงาน
ของตนปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. โดยอนุโลม โดยในกรณี
ตามหมวด 2 ของระเบียบนั้น ให้รัฐมนตรีที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับ
ดูแลหรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง
บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำร่างระเบียบในเรื่องนี้เสนอนายก
รัฐมนตรีลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม

113 ตอนพิเศษ 39 ง วันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 แล้ว สำหรับร่างพระราช
กฤษฎีกาในเรื่องนี้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการและ
รัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วิษณุ เครืองาม

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. 2810007, 2823644

โทรสาร 2824145

ส่วนที่ ๓

กฎหมายเกี่ยวกับ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ตายพิมพ์นิ้วมือ แหน่บนที่กตลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ไม่พุนชนิคออกให้แก่ผู้ถือให้ถือว่ามีทุนนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลความวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
- (๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้รับการจัดพิมพ์ให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๙ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข้างต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดคัดค้านหรือสัญญาาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ความวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือคัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ข่อมสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารความวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรา นี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและค่าของของผู้นั้นระบุชัดเจนว่าต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบุบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาไว้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ย่อนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการโดยขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๕ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่คนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าคนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มิมีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มากโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่ากรณีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งความวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของคน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมีได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ตาม จะต้องดำเนินการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณา และในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดั้เวาที่กำหนดโดยกฎกระทรวง มีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในกรณีจะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบ
ตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติ
ไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงาน
ของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มิให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้
บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ
ซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรค
ร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่จำเป็นและจำเป็นเพื่อการดำเนินงาน
ของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมด
ความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่
กระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่ง
ดังต่อไปนี้

- (ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้
- (ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
- (ค) ตักมณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
- (ง) วิธีการขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลความเหมาะสม

เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูล ความปกปิด และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูล ความปกปิด

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูล ที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้อ้างอิงข้อมูลภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ บรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๓) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๔) คอศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๕) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๕ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่คำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของคนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลได้ถึงแก่กรรมแล้วได้

หมวด ๔
เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดความวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อคัดลอกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษากันคว่า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกตามประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบสี่สิบปี

กำหนดเวลาความวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษากันคว่าความที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น ยังไม่ควรเปิดเผยโดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้มีให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวง

เกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง เป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๔ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว ตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๔ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๔ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้อธิบายหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติแล้วไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิฉะนั้นจะเป็นกรณีตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของคนได้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขา ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่งๆ ประกอบด้วยบุคคล ตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็น เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาตั้งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แต่ละสาขาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

๓

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมี คำวินิจฉัยจะมีข้อตั้งเหตุผลต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับ กรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษ ที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่ตั้งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตาม
มาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสาร
ของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารความพรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารความพรรคหนึ่ง
ไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ
จะได้กำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดokyแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่
เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่
ระบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๕๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พร้อมสำเนาหนึ่งชุด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้ และเก็บรักษาไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บรวบรวมบัญชีหรือสำเนาบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เป็นระบบกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสาร นั้น เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาของหน่วยงานของรัฐและตรวจสอบของบุคคลที่ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนตามมาตรา ๒๕

ข้อ ๓ กรณีที่บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีส่วนที่เห็นควรไม่เปิดเผยแก่ผู้ขอตรวจดูหรือขี้อยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดรายการใดออกจากรายการในบัญชีที่จะเปิดเผยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคงรายการที่แสดงลำดับที่ วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดูหรือขี้อยู่ไว้ และให้แสดงเหตุผลที่ไม่เปิดเผยไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๓

บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ชื่อของข้อมูลข่าวสาร.....

ลำดับที่	วัน เดือน ปี ที่ขอ ตรวจดู หรือยืม	วัตถุประสงค์ในการขอ ตรวจดู หรือยืม	ชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยืม และ หลักฐานแสดงตัวบุคคล	ลายมือชื่อผู้ขอ ตรวจดู หรือยืม	วัน เดือน ปี ที่คืน	ชื่อผู้คืน	ลายมือชื่อ ผู้คืน	หมายเหตุ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ในกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๓

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๐

๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์ ให้ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เยาว์มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เยาว์ด้วย

ข้อ ๒ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นใคร่ความสามารถ ให้ผู้อนุบาลมีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

ข้อ ๓ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นใคร่ความสามารถไม่สามารถทำการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ด้วยตนเอง เพราะเหตุมีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีเหตุอื่นทำนองเดียวกัน ให้ผู้พิทักษ์มีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

ข้อ ๔ ในกรณีเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรม และมีได้ทำพินัยกรรมกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้บุคคลดังต่อไปนี้ที่มีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๔ ได้ตามลำดับก่อนหลัง ดังต่อไปนี้

(๑) บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรม

(๒) คู่สมรส

- (๓) บิดาหรือมารดา
- (๔) ผู้สืบสันดาน
- (๕) พี่น้องร่วมบิดามารดา
- (๖) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ในกรณีตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ ให้บุคคลตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีสิทธิดำเนินการแทนได้ไม่ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีความเห็นเช่นใดก็ตาม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดว่า บุคคลผู้มีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลที่ตั้งแก่กรรม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๐

๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่น้อยกว่าสามเดือน หากหน่วยงานของรัฐเจ้าของข้อมูลข่าวสาร ประสงค์จะขอขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยข้อมูลออกไปอีก ให้จัดทำบัญชีข้อมูลข่าวสารที่จะขอขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยพร้อมทั้งเหตุผลยื่นต่อบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้ยื่นต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง ให้ยื่นต่อนายกรัฐมนตรีว่าการ

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ยื่นต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือปลัดกระทรวง แล้วแต่กรณี

(๔) สำนักงานจังหวัด หรือสำนักงานอำเภอ ให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๕) กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๖) เทศบาล สุขาภิบาล ให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๗) องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ยื่นต่อนายอำเภอ

(๘) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้ยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

(๙) ศาล หรือศาลภาค ให้ยื่นต่ออธิบดีศาล นั้นๆ

(๑๐) รัฐวิสาหกิจ องค์การควบคุมวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ยื่นต่อผู้มีอำนาจควบคุมหรือกำกับดูแล แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒ เมื่อได้รับบัญชีข้อมูลข่าวสารที่จะขอขยายระยะเวลาไม่เปิดเผย ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบตามข้อ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วย บุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน เพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าว

คณะกรรมการตามวรรคแรก จะต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้อยู่ในสังกัดของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เป็นองค์คณะไม่น้อยกว่าสองในสาม

ข้อ ๓ การประชุมของคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามข้อ ๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๕ ถึง มาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๔ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วมีมติประการใด ให้หัวหน้าหน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้มีการตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจนเกินความจำเป็น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

การมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่เป็นข้าราชการตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการที่เป็นข้าราชการตุลาการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญหรือข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป

(๒) ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรี ขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๓) ข้าราชการตุลาการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการตุลาการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๔) ข้าราชการอัยการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการอัยการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาตำบล หรือปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วแต่กรณี

(๖) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้ากอง หรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๗) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอิสระของรัฐ หรือผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันของหน่วยงานอิสระของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอิสระของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

(๘) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือหัวหน้าสำนักงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีปัญหาต้องพิจารณาทั้งในด้านการรักษาความลับเพื่อประโยชน์ในราชการ และในด้านประโยชน์อันสำคัญที่ทำให้อาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการเกิดดุลยภาพระหว่างการรักษาความลับกับประโยชน์อื่นที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
พ.ศ. ๒๕๔๖

๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานของรัฐ
ที่อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้นำมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์รักษาความปลอดภัย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวงอาจออกระเบียบ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อมีต่อนำประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปลงพิมพ์ ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และมาตรา ๒๒ วรรคสอง บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดในกฎกระทรวงได้นั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่การเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว และโดยที่ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งหากมีการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของศูนย์รักษาความปลอดภัย ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเห็นชอบด้วยแล้ว ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์รักษาความปลอดภัยเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการ
ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ดังต่อไปนี้

๓ ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มี

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำครรชนที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ได้เอง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูเองได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นในเรื่องสถานที่ จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

ข้อ ๔ การให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติ เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย

ข้อ ๕ การดำเนินการตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐนั้น ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้บริการแทนก็ได้

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

สุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มี
ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้อย่าง

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับ
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ
จัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙
ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ
ราชการจะได้กำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ
การจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม
๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒)
และ (๓) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือน
นับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา
๗ (๔) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปี
นับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง หมายถึงหน่วยงานของรัฐผู้ตราหรือกำหนด
ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะ
เวลาที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ให้ขอขยายระยะเวลาในการจัดทำต่อคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ

การขอขยายระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้กระทำก่อนครบกําหนดระยะ
เวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

กําหนดเวลาตามข้อ ๑ หรือ ข้อ ๒ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
จะขยายระยะเวลาให้ได้ไม่เกินสามเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูล
ข่าวสารตามมาตรา ๘ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๐ เสนอคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

เมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐ
ดำเนินการตามแผนงานและโครงการดังกล่าวต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจา
นุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

สุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ

ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕
วรรคสาม กำหนดให้หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการวางหลักเกณฑ์การเรียกค่าธรรมเนียมในการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มี
คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มี
รายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้แล้วแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

๓ ดังนั้นเพื่อให้การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง
ของข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียม
ดังกล่าวเป็นการทั่วไป ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารที่หน่วยงานของรัฐสามารถ
กำหนดได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว
คือ อัตราดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดกระดาษ เอ ๔	หน้าละไม่เกิน	๑ บาท
(๒) ขนาดกระดาษ เอพ ๑๔	หน้าละไม่เกิน	๑.๕๐ บาท
(๓) ขนาดกระดาษ บี ๔	หน้าละไม่เกิน	๒ บาท
(๔) ขนาดกระดาษ เอ ๓	หน้าละไม่เกิน	๓ บาท
(๕) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๒	หน้าละไม่เกิน	๔ บาท

(๖) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๑ หน้าละไม่เกิน ๑๕ บาท

(๗) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๐ หน้าละไม่เกิน ๓๐ บาท

๒. การเรียกค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารในขนาดกระดาษหรือในอัตราที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ หรือการขอสำเนาที่เป็นสื่อประเภทอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นการเรียกค่าธรรมเนียมที่ไม่เกินต้นทุนที่แท้จริง

๓. การเรียกค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ดีว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ ให้คิดในอัตราคำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท

๔. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง เป็นผู้มิรายได้น้อย หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาขเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงาน
ของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสาร
ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา ๕ (๘)
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕ (๘)
บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสาร
ของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับ
ประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ประกาศประกวดราคา
และประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว
เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตาม
มาตรา ๕ ทั้งนี้ มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

สุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อ
จัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้
ประชาชนตรวจสอบได้ตามมาตรา ๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕
วรรคหนึ่ง (๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนด
ข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ทั้งนี้
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
จึงกำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน
ของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตาม
มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน
ของรัฐเป็นรายเดือนทุกๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง
วงเงินงบประมาณ วิธียี่ห้อ หรือจ้าง รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับ
การคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคารายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็น
บรรณนี้สำหรับการตรวจสอบของประชาชน

๒. การดำเนินการตาม ๑. ให้จัดทำตามแบบ สขร. ๑ แนบท้ายประกาศนี้
ทั้งนี้ ตั้งแต่แต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

สุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน
(เดือน/หน่วยงาน) _____

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (บาทกลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือก โดยสังเขป
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						

ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ว่าด้วย อำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณาและองค์คณะในการพิจารณา
และวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

พ.ศ. ๒๕๔๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงวางระเบียบไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ วิธีพิจารณา และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยของ
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในกรณีที่ระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสารสาขาใช้ดุลพินิจพิจารณาดำเนินการไปตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การ
พิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

หมวด ๑

อำนาจหน้าที่และองค์คณะ

ข้อ ๔ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขามีหน้าที่พิจารณา
และวินิจฉัยอุทธรณ์ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมอบหมาย

ข้อ ๕ ในกรณีที่เห็นสมควรหากเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความชำนาญเฉพาะด้านหลายสาขา คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะแต่งตั้งกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจากหลายสาขาเป็นองค์คณะพิเศษพิจารณาเป็นรายกรณีก็ได้

ข้อ ๖ ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาจัดให้มีองค์คณะในการพิจารณาคำอุทธรณ์ขึ้นมาคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาคำอุทธรณ์

เมื่อได้รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณาแล้ว ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาที่รับพิจารณาคำอุทธรณ์มอบหมายให้องค์คณะใดขององค์คณะหนึ่งเป็นผู้พิจารณาเรื่องนั้น และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบด้วยว่ามอบหมายให้องค์คณะใดประกอบด้วยบุคคลใดบ้างเป็นผู้พิจารณา

องค์คณะในการพิจารณาคำอุทธรณ์ประกอบด้วยกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในสาขานั้นไม่น้อยกว่าสามคน และให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่าสองคนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้แก่องค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์นั้น

การพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะในคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาใด ให้ถือว่าเป็นการพิจารณาและวินิจฉัยในนามของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขานั้น

ข้อ ๗ ให้กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นหัวหน้าคณะและเลือกกรรมการอีกคนหนึ่งเป็นกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

ในกรณีที่ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขานั่งพิจารณาอยู่ในองค์คณะใด ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นหัวหน้าคณะ ข้อ ๘ ให้หัวหน้าคณะกำกับกรปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

ข้อ ๙ กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์มีหน้าที่รวบรวม และวิเคราะห์ปัญหาข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ อาจมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาคุณแลรับผิดชอบการดำเนินงานทางธุรการหรืองานอื่นๆ ได้

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแต่งตั้งฝ่ายเลขานุการตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับเรื่องที่พิจารณา ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่ต้องมีการสอบประวัติและพฤติกรรมเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจในการเข้าถึงชั้นความลับได้

ข้อ ๑๑ การประชุมพิจารณาขององค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน จึงเป็นองค์ประชุม

ให้หัวหน้าคณะเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าหัวหน้าคณะไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เห็นว่า การพิจารณาและวินิจฉัย

ขอให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาที่รับพิจารณาคำอุทธรณ์ จัดให้มีการประชุมใหญ่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขา เพื่อทำการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวได้

ที่ประชุมใหญ่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขา ประกอบด้วยกรรมการทุกคนในสาขานั้น แต่ต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๑๓ การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน

ข้อ ๑๔ ให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขา ทุกสาขาประชุมร่วมกันจัดให้มีระเบียบว่าด้วยการเก็บรักษาสำนวนของเรื่องที่ พิจารณาเพื่อความสะดวกในการค้นหาและรักษาความลับมิให้รั่วไหล ในกรณีที่เป็น ระเบียบดังกล่าวอาจกำหนดให้เก็บข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการไว้ใน สำนวนนั้น หรือให้จัดทำสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไว้ก่อนคืนไปยังหน่วยงานของ รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐก็ได้

หมวด ๒

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๑๕ ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้หัวหน้าคณะและกรรมการผู้รับผิดชอบ สำนวนอุทธรณ์คำนึงถึงความเร่งด่วนของเรื่องที่พิจารณาประกอบด้วย

ข้อ ๑๖ ให้กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์แจ้งให้หน่วยงานของรัฐ ที่ถูกอุทธรณ์จัดส่งข้อมูลข่าวสารไปยังองค์คณะภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ จะเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นหรือขอความร่วมมือให้จัดส่งเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา หรือขอไปตรวจดูเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐานก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้หัวหน้าคณะที่พิจารณาอุทธรณ์ทราบก่อน

ในกรณีที่กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์เห็นว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องจะไม่ใช่ความร่วมมือตามวรรคสอง หรือบุคคลดังกล่าวปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือ หากจำเป็นให้รายงานองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำ หรือจัดส่งวัตถุเอกสารหรือพยานหลักฐานให้ต่อไป

๓ . ข้อ ๑๗ ให้หน่วยงานของรัฐที่ถูกลงโทษจัดส่งข้อมูลข่าวสารไปยังองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการโดยเคร่งครัด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนั้นไม่อาจจัดส่งข้อมูลข่าวสารให้ได้ หน่วยงานของรัฐนั้นต้องชี้แจงเหตุผลเป็นหนังสือให้องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ทราบภายในเวลาที่กำหนดตามข้อ ๑๖ และเสนอให้มีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยวิธีการอื่น

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่มีอุทธรณ์หลายรายในเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันอยู่ในการพิจารณาขององค์คณะเดียวกัน หากองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เห็นเอง หรือผู้อุทธรณ์ร้องขอ องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้นอาจมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาอุทธรณ์เหล่านั้นและวินิจฉัยไปพร้อมกันก็ได้

การรวมพิจารณาอุทธรณ์ที่อยู่ในการพิจารณาขององค์คณะต่างองค์คณะกัน แต่อยู่ในสาขาเดียวกัน ให้เสนอต่อประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องรวมเรื่องที่อยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างสาขากัน ให้เสนอต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ
ราชการพิจารณา

ข้อ ๑๕ ในระหว่างการพิจารณาหากผู้อุทธรณ์ขอลอนคำอุทธรณ์หรือหน่วยงาน
ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติตามคำขอของผู้อุทธรณ์แล้ว ให้องค์คณะ
ที่พิจารณาอุทธรณ์มีมติให้ยุติเรื่องที่พิจารณานั้น

ข้อ ๒๐ ในระหว่างการพิจารณา ถ้าผู้อุทธรณ์ได้รับหนังสือจากองค์คณะ
ที่พิจารณาอุทธรณ์ให้มาให้อภัยคำหรือแสดงพยานหลักฐานแล้ว ไม่ดำเนินการตาม
หนังสือแนบภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร องค์คณะที่พิจารณา
อุทธรณ์อาจมีคำสั่งให้จำหน่ายอุทธรณ์นั้นก็ได้

อุทธรณ์ที่ได้จำหน่ายตามวรรคหนึ่งแล้ว องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์อาจยก
อุทธรณ์ขึ้นพิจารณาใหม่ก็ได้ หากเห็นว่าการที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแนบเป็นเพราะ
เหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น

ข้อ ๒๑ ในระหว่างการพิจารณา หากองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น เห็นว่า
ผลของการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวกระทบกระเทือนสิทธิ หรืออาจ
กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลอื่นโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ องค์คณะที่พิจารณา
อุทธรณ์นั้นอาจแจ้งให้บุคคลดังกล่าวเข้ามาในการพิจารณาอุทธรณ์เรื่องนั้นก็ได้

ข้อ ๒๒ เมื่อกรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ เห็นว่าได้รับข้อเท็จจริง
เพียงพอแก่การวินิจฉัยแล้ว ให้จัดทำสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเบื้องต้นเสนอต่อ
องค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์เพื่อดำเนินการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๒๓ ผู้อุทธรณ์และหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกอุทธรณ์ อาจเสนอความเห็นของคนเป็นหนังสือยื่นต่อองค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์เพื่อประกอบการพิจารณาก่อนมีคำวินิจฉัยได้

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เขียนหนังสือไม่ได้ ผู้อุทธรณ์อาจเสนอความเห็นด้วยวาจาก็ได้ ในการนี้ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหน้าที่จดบันทึกความเห็นของผู้อุทธรณ์ โดยให้ผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ ๒๔ การพิจารณาขององค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์ต้องระมัดระวังมิให้มีการเปิดเผยความลับของทางราชการ

ข้อ ๒๕ ในระหว่างการพิจารณา องค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์อาจอนุญาตให้บุคคลดังต่อไปนี้อยู่ในห้องพิจารณาได้

- (๑) ผู้อุทธรณ์
- (๒) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกอุทธรณ์
- (๓) ผู้เชี่ยวชาญ
- (๔) บุคคลอื่นที่ได้รับอนุญาตจากองค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๒๖ ในระหว่างการพิจารณา องค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์ อาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้อุทธรณ์มาให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ชี้แจงก่อน เว้นแต่องค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์จะเห็นสมควรให้ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ชี้แจงก่อน

ในระหว่างการชี้แจงด้วยวาจา องค์กรคณะที่พิจารณาอุทธรณ์จะซักถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ข้อ ๒๗ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลในการวินิจฉัย

ในกรณีที่คำวินิจฉัยเห็นชอบกับคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ คำวินิจฉัยต้องไม่เป็นการเปิดเผยความลับของราชการ

ข้อ ๒๘ คำวินิจฉัยให้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น

ถ้ากรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์ คนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของคนรวมไว้ในคำวินิจฉัยได้ แต่การเขียนความเห็นแย้งต้องไม่เป็นการเปิดเผยความลับของราชการ

ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในองค์คณะ ที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น ส่งคำวินิจฉัยให้ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทราบ และแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้คู่กรณีทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๓๗ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๒๙ การคัดค้านกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่นั่งเป็นองค์คณะ ในสาขาใดให้ผู้อุทธรณ์ยื่นคำคัดค้านเป็นหนังสือต่อหัวหน้าคณะพิจารณาคำอุทธรณ์นั้น ภายในกำหนดสิบวันทำการนับแต่วันทราบเหตุคัดค้านนั้น แต่ต้องก่อนมีคำวินิจฉัย

ให้องค์คณะที่พิจารณาคำอุทธรณ์ประชุมพิจารณาว่ามีเหตุตามที่คัดค้านหรือไม่ ถ้าเห็นว่ามีเหตุตามที่คัดค้าน ให้มีมติสั่งให้กรรมการที่ถูกคัดค้านหยุดการพิจารณา และให้ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสาขามอบหมายกรรมการ ผู้อื่นในสาขานั้นทำหน้าที่แทน ในกรณีที่เป็นอย่างอื่นเป็นพิเศษ ให้คณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการปรับปรุงองค์คณะที่พิจารณาใหม่

ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามที่คัดค้านก็ให้กรรมการผู้นั้นทำการพิจารณาอุทธรณ์
ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

สุพัตรา มาศดิตถ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ตามมาตรา ๓๕ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
ตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่ง
ไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕ เพื่อให้มีระเบียบวิธี
พิจารณาและวินิจฉัยและการจัดให้มีองค์คณะในการพิจารณาอุทธรณ์โดยมีกรรมการผู้รับผิดชอบ
สำนวนเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ
จึงจำเป็นต้องออกระเบียบนี้

ส่วนที่ ๔

กฎหมายเกี่ยวกับ

อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและอนุญาโตตุลาการ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหกสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

“ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลทั้งหลายตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม หรือศาลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็นศาลยุติธรรม

“ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง

“ศาลทหาร” หมายความว่า ศาลทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกสี่คนเป็นกรรมการ

ในกรณีที่มีการจัดตั้งศาลอื่นขึ้น ให้ประธานศาลอื่นนั้นเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งด้วย คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและอำนาจหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนหนึ่งคน

(๒) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน

(๓) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีชื่อเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) (๒) และ (๓) จำนวนหนึ่งคน

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่ มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๕) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา ลูกจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใด ที่มีลักษณะคล้ายกัน ในบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือธุรกิจเอกชนในรูปแบบอื่น

มาตรา ๗ ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานของศาลแต่ละศาล และหัวหน้าสำนักตุลาการทหารสำหรับศาลทหาร เพื่อดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) และเสนอรายชื่อต่อประธานกรรมการ

ให้กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) และ (๓) ประชุมร่วมกันคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๔)

วิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประชุมใหญ่ของศาลแต่ละศาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้กำหนด สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๔) ให้รับสมัครจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖ วิธีการรับสมัครและการคัดเลือกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสองกำหนด

ให้ประธานกรรมการประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา

ถ้ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๗ และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกใหม่มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง

ในระหว่างที่ยังมิได้คัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสองและยังมีกรรมการเหลืออยู่เกินครึ่งหนึ่ง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน

มาตรา ๙ นอกจากกรณที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด ถ้าคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องเห็นว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่รับฟ้องก่อนวันสืบพยานสำหรับศาลยุติธรรมหรือศาลทหารหรือก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกสำหรับศาลปกครองหรือศาลอื่น ในกรณีนี้ให้ศาลที่รับฟ้องรอการพิจารณาไว้ชั่วคราว และให้จัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่คู่ความร้องว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็ว ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลคน และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นขัดกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเดิมนั้นต่อไป

(๒) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่งที่คู่ความอ้าง และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นขัดกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลนั้น หรือสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม

(๓) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตอำนาจศาลในคดีนั้น ให้ศาลที่ส่งความเห็นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดให้เสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นให้คณะกรรมการลงมติให้ขยายเวลาออกไปได้ไม่เกินสามสิบวัน โดยให้บันทึกเหตุผลแห่งความจำเป็นนั้นไว้ด้วย

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นที่สุด และมีให้ศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นไปของศาลตามวรรคหนึ่งยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับกรณีที่ศาลเห็นเอง ก่อนมีคำพิพากษาคด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่รับฟ้อง ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการต่อไป แต่ถ้าวินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ศาลที่รับฟ้องสั่งโอนคดีหรือสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีการนำคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจแตกต่างกันตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ถ้าคู่ความหรือศาลเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่ง ที่รับฟ้อง ให้นำความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด แต่ศาลนั้นไม่รับฟ้องเพราะเหตุว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง เมื่อมีการฟ้องคดีต่ออีกศาลหนึ่งแล้วหากศาลดังกล่าวเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจเช่นกัน ให้ศาลนั้นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย โดยให้นำความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการโอนคดีตามคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลที่มีคำสั่งโอนคดีเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลที่รับโอนคดีด้วย เว้นแต่ศาลที่รับโอนคดีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

เมื่อมีเหตุต้องฟ้องคดีใหม่ต่อศาลที่มีเขตอำนาจ อันเนื่องจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าอายุความหรือกำหนดเวลาในการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการพิจารณาของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้ขยายอายุความหรือกำหนดเวลาการฟ้องคดีออกไปจนถึงหกสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔ ถ้ามีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันในคดีที่มีข้อเท็จจริงเป็นเรื่องเดียวกัน จนเป็นเหตุให้คู่ความไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความขัดแย้งในเรื่องฐานะหรือความสามารถของบุคคล คู่ความ หรือบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อขอให้วินิจฉัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ออกภายหลังถึงที่สุด

ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องตามวรรคหนึ่ง โดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล แล้วให้กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาใช้บังคับกับกรณีนี้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๑๔ ไปใช้กับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา การยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการฟ้องคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ การสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนฟ้องคดี การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล และการปฏิบัติตามความอำนาจหน้าที่ประการอื่นของศาล โดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดในที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือ ระบุเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย และบุคคลทั่วไปอาจขอคัดสำเนาได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ การพิจารณา และวินิจฉัยของคณะกรรมการ และการอื่นที่จำเป็นเท่าที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ ให้เลขานุการศาลฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ เมื่อศาลปกครองได้เปิดทำการแล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๕ (๒) ภายในหกสิบวันนับแต่วันเปิดทำการศาลปกครอง

ภายในที่นับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ได้

มาตรา ๒๑ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่มาตรา ๒๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น โดยให้ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่นและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กฎหมายบัญญัติและให้หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาค้างกล่าวเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย

พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“พระราชบัญญัติ” หมายความว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

“ประธาน” หมายความว่า ประธานกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

“ผู้ช่วยเลขานุการ” หมายความว่า ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมที่ได้รับแต่งตั้งจากประธานให้เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

“ศาลผู้ส่ง” หมายความว่า ศาลซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นผู้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ

“คำร้อง” หมายความว่า คำร้องที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัติและให้หมายความรวมถึง คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องที่ยื่นไว้เดิมด้วย

“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้ยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติหรือข้อบังคับนี้ให้หมายความรวมถึงผู้รับมอบอำนาจและแทนความของผู้ร้องด้วย

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ คณะกรรมการอาจดำเนินการหรือมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรเท่าที่จำเป็นและไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้วิธีการตามพระราชบัญญัติไปในทางมิชอบหรือประวิงคดี

ข้อ ๕ การประชุมคณะกรรมการ ให้ประธานเป็นผู้เรียกประชุมโดยต้องแจ้งให้กรรมการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ประธานจะนัดประชุมโดยแจ้งให้กรรมการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก็ได้

ให้เลขานุการเป็นผู้ออกหนังสือแจ้งวันนัดประชุมให้กรรมการทราบ เว้นแต่กรรมการที่ได้ทราบนัดในที่ประชุมแล้ว

ข้อ ๖ ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้ากรรมการคนใดมีผลประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่ประชุมห้ามกรรมการผู้นั้นออกเสียงลงคะแนนในเรื่องดังกล่าว

ข้อ ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในส่วนที่มีใช้การวินิจฉัยชี้ขาด คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ข้อ ๘ ข้อบังคับ ประกาศ หรือหนังสืออื่นใดของคณะกรรมการ ให้ประธานเป็นผู้ลงนามมีชื่อ เว้นแต่พระราชบัญญัติ ข้อบังคับนี้ หรือคณะกรรมการกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๙ ในกรณีที่มีการดำเนินการโดยไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติหรือข้อบังคับนี้ คณะกรรมการจะสั่งให้เพิกถอนการดำเนินการดังกล่าวหรือสั่งให้แก้ไขภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการเห็นสมควรก็ได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๐ ให้เลขานุการมีหน้าที่ดำเนินการตามข้อบังคับนี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายตลอดจนดำเนินงานด้านธุรการของคณะกรรมการ

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเลขานุการ ประธานจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ และในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เลขานุการจะมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขานุการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการตีความหรือการบังคับใช้ข้อบังคับนี้ ให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมของคณะกรรมการ

หมวด ๒

การยื่นคำร้องและการเสนอเรื่อง

ข้อ ๑๒ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) ชื่อและที่อยู่ของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย

(๓) เหตุแห่งการยื่นคำร้อง โดยระบุถึงศาลที่รับฟ้อง ศาลที่อ้างว่ามีเขตอำนาจคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ของศาลที่เป็นเหตุให้ต้องยื่นคำร้อง

(๔) คำขอให้ศาลหรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี มีคำวินิจฉัยอย่างหนึ่งอย่างใด พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุน

(๕) ลายมือชื่อผู้ร้อง

ข้อ ๑๓ ความสามารถของบุคคล การมอบอำนาจ และการแต่งตั้งทนายความในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหรือข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความซึ่งใช้บังคับในศาลที่มีการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น

ข้อ ๑๔ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ให้ยื่นต่อศาลใดศาลหนึ่งที่ได้รับฟ้องไว้ก็ได้ หากเป็นกรณีที่ยื่นต่อศาลที่ผู้ร้องไม่ได้โต้แย้งเขตอำนาจศาล ให้ศาลนั้นส่งคำร้องไปยังศาลที่ผู้ร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลเพื่อพิจารณาทำความเข้าใจ

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลมากกว่าหนึ่งศาลและแต่ละศาลต้องทำความเข้าใจส่งไปยังอีกศาลหนึ่ง เมื่อศาลใดทำความเข้าใจส่งไปแล้วไม่ต้องทำความเข้าใจในเรื่องนั้นอีก แต่ถ้าได้รับความเห็นจากอีกศาลหนึ่งต้องแจ้งให้ศาลนั้นทราบว่าได้ทำความเข้าใจส่งไปแล้ว

ในกรณีที่ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัย ให้ศาลผู้ส่งแจ้งด้วยว่ามีคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันอยู่ในอีกศาลหนึ่ง

ข้อ ๑๕ ในการจัดทำความเห็นตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ ให้ศาลจัดแจ้งความเห็นของคู่ความไว้ด้วย

ข้อ ๑๖ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ ให้ผู้ร้องยื่นต่อเลขานุการพร้อมสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ขัดแย้งกันและสำเนาเอกสารในสำนวนความที่จำเป็น

ข้อ ๑๗ เมื่อได้รับคำร้องแล้ว ให้ศาลหรือเลขานุการ แล้วแต่กรณี ส่งสำเนาคำร้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียทำคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับสำเนาคำร้อง

ให้นำความในข้อ ๑๒ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ ผู้ร้องอาจขอลอนคำร้องได้ แต่ต้องกระทำก่อนมีการอ่านคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการ ในกรณีที่ศาลยังไม่ได้ส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการ ให้ผู้ร้องยื่นต่อศาลและให้ศาลเป็นผู้พิจารณาสั่ง หากศาลได้ส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการแล้ว จะยื่นต่อเลขานุการหรือยื่นต่อศาลก็ได้ ในกรณีที่ยื่นต่อศาล ให้ศาลรับส่งคำขอนั้นไปยังเลขานุการ และให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาสั่ง ทั้งนี้ คำขอลอนคำร้องตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาสั่ง

เมื่อศาลหรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี อนุญาตให้ลอนคำร้อง ห้ามมิให้ยื่นคำร้องในเรื่องเดียวกันอีก

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่พระราชบัญญัติกำหนดให้มีการส่งความเห็นจากศาลหนึ่งไปยังอีกศาลหนึ่งเพื่อทำความเห็น ให้ศาลซึ่งมีหน้าที่ส่งความเห็นส่งเรื่องไปยังหน่วยงานธุรการกลางของอีกศาลหนึ่ง และให้หน่วยงานธุรการกลางนั้นส่งต่อไปให้ศาลในความรับผิดชอบของคนทำความเห็น เมื่อศาลที่รับความเห็นทำความเห็นเสร็จแล้ว ให้รีบส่งเรื่องกลับไปยังศาลที่ส่งความเห็นโดยตรงและแจ้งให้หน่วยงานธุรการกลางของคนทราบ

ในการส่งความเห็นระหว่างศาล ให้ศาลที่ส่งหรือรับความเห็นส่งเอกสารในสำนวนความที่จำเป็นต่อการพิจารณาของอีกศาลหนึ่งไปพร้อมกับความเห็นด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งไปใช้บังคับแก่กรณีที่ศาลใดศาลหนึ่งมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลผู้โอนมีหน้าที่ส่งมอบสำนวนความพร้อมพยานหลักฐานทั้งปวงในคดีดังกล่าวไปให้ศาลผู้รับโอนด้วย

ข้อ ๒๐ การทำความเห็นของศาลจะต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้สำหรับการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลที่มีหน้าที่จัดทำความเห็นนั้น

ข้อ ๒๐/๑ ในกรณีที่ศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกันในเรื่องเขตอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ให้ศาลที่ส่งความเห็นแจ้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลทราบโดยให้จัดส่งสำนวนความเห็นนั้นไปพร้อมกันด้วย

* เพิ่มความข้อ ๒๐/๑ โดยข้อ ๓ ของข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๒๑ การเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย ให้ศาลผู้ส่งจัดส่งคำร้อง คำชี้แจง ความเห็นของศาลที่เกี่ยวข้อง และเอกสารอื่นใดในสำนวนความที่จำเป็นต่อการพิจารณาวินิจฉัยของ คณะกรรมการพร้อมสำเนาไปยังเลขานุการ โดยผ่านหน่วยงานธุรการกลางของศาลนั้น

ข้อ ๒๒ การส่งเอกสารซึ่งอยู่ในสำนวนความให้แก่ศาลอื่นหรือคณะกรรมการ ศาลที่จัดส่ง อาจส่งสำเนาเอกสารที่รับรองแล้วไปให้แทนก็ได้

ข้อ ๒๓ ให้เลขานุการมีหน้าที่ตรวจสอบคำร้องตามข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ และเรื่องที่ส่งมาตามข้อ ๒๑ หากปรากฏว่าไม่ได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งและรับความเห็นระหว่างศาล การยื่นคำร้องต่อ เลขานุการ การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการตามที่พระราชบัญญัติหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้หรือเอกสาร ที่ส่งมาไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือยังไม่ได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินการใดๆ ให้เลขานุการ แจ้งให้ศาลผู้ส่งหรือผู้ร้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่เลขานุการเห็นสมควรกำหนด หรือส่งเรื่องหรือคำร้องกลับคืนไปเพื่อให้จัดทำมาใหม่ก็ได้ ในกรณีที่ต้องมีกรแก้ไข หากศาลผู้ส่งหรือ ผู้ร้องไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องหรือขอขยายเวลา ให้เลขานุการรายงาน คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ถ้าเรื่องหรือคำร้องที่ส่งมาเป็นไปโดยถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ หรือได้มีการแก้ไข ข้อบกพร่องภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้เลขานุการมีคำสั่งรับเรื่องนั้นไว้เพื่อดำเนินการต่อไปและให้มี หนังสือแจ้งศาลผู้ส่งหรือผู้ร้องทราบคำสั่งดังกล่าว

หมวด ๓

การพิจารณา

ข้อ ๒๔ การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง ความเห็น หรือเอกสารอื่นใดในเรื่องที่ได้เสนอต่อ คณะกรรมการไว้แล้ว ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย แต่ต้อง กระทำก่อนที่คณะกรรมการจะเริ่มพิจารณาเรื่องดังกล่าว เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่ามิเหตุอันสมควร

ข้อ ๒๕ ให้เลขานุการมีหน้าที่รวบรวมความเห็น คำร้อง คำชี้แจงและเอกสารทั้งปวงที่จำเป็นต่อ การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการแล้วทำบันทึกสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพร้อมทั้งเสนอความเห็น เกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาวินิจฉัยต่อคณะกรรมการ

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้เลขานุการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือสิ่งใด ๆ หรือเรียกบุคคลใดมาให้ด้วยคำหรือความเห็น ตลอดจนขอให้ศาลที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการได้

ข้อ ๒๖ ในการประชุมคณะกรรมการ ให้ผู้ช่วยเลขานุการหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเลขานุการเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนในเรื่องที่พิจารณานั้นเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่อคณะกรรมการด้วย

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้คณะกรรมการไม่อาจพิจารณาและทำคำวินิจฉัยชี้ขาดตามความในหมวด ๔ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันรับเรื่อง ให้คณะกรรมการขยายเวลาทำคำวินิจฉัยออกไปได้ตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามสิบวัน แล้วให้เลขานุการทำบันทึกแสดงถึงเหตุจำเป็นดังกล่าวรวมทั้งเวลาที่ขยายออกไปนั้น และให้มีหนังสือแจ้งให้ศาลผู้ส่ง หรือผู้ร้อง แล้วแต่กรณีทราบ

หมวด ๔ การวินิจฉัย

ข้อ ๒๘ หากคำร้องที่ยื่นไว้ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติหรือเป็นการร้องขอให้วินิจฉัยซ้ำในเรื่องที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยไว้แล้วหรือกระทำไปโดยมีเจตนาที่จะประวิงคดีให้ล่าช้า คณะกรรมการจะมีคำสั่งให้ยกคำร้องเสียก็ได้

ข้อ ๒๙ ในกรณีดังต่อไปนี้ คณะกรรมการจะสั่งให้จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบความก็ได้

- (๑) เมื่อผู้ร้องขอลงคำร้อง
- (๒) การส่งเรื่องให้คณะกรรมการมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้
- (๓) เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการศึกษาไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป

ข้อ ๓๐ คำสั่งยกคำร้องหรือจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบความ ให้ทำเป็นหนังสือระบุเหตุผลในการออกคำสั่ง และลงลายมือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่ศาลเป็นผู้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการทำคำวินิจฉัยเสร็จแล้วหรือได้มีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๒๘ หรือข้อ ๒๙ ให้เลขานุการส่งคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวไปยังศาลผู้ส่งเพื่ออ่านให้ผู้ร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้องฟังโดยเร็วและแจ้งการส่งพร้อมทั้งสำเนาคำวินิจฉัยหรือคำสั่งให้หน่วยงานธุรการกลางของศาลที่เกี่ยวข้องทราบ

^๒ แก้ไขเพิ่มเติม โดยข้อ ๓ ของข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการคาวรรคหนึ่งมีผลเมื่อศาลได้อ่านให้ผู้ร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบความในวรรคหนึ่งแล้ว แต่ถ้าบุคคลใดทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าได้อ่านคำวินิจฉัยให้บุคคลนั้นฟังแล้วในวันนั้น และให้แจ้งผลการอ่านให้เลขานุการทราบด้วย

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องตามข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการทำคำวินิจฉัยเสร็จแล้วหรือได้มีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๒๘ หรือข้อ ๒๙ ให้เลขานุการแจ้งคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวไปยังศาลที่เกี่ยวข้อง ผู้ร้อง และบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๓ การขอคัดสำเนาคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการ หรือขอคัดสำเนาเอกสารอื่นอันรับรองถูกต้อง ให้กระทำได้ภายหลังที่ได้มีการอ่านคำวินิจฉัยหรือคำสั่งนั้นตามข้อ ๓๑ หรือข้อ ๓๒ แล้ว โดยยื่นคำขอต่อเลขานุการและเสียค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่เลขานุการกำหนด

ข้อ ๓๔ บรรดาเอกสารในสำนวนความของคณะกรรมการที่เก็บไว้เกินกว่าสิบปี นับแต่วันที่ได้อ่านคำวินิจฉัยหรือคำสั่งตามข้อ ๓๑ หรือข้อ ๓๒ ให้จัดการปลดทำลายเสีย ยกเว้นบันทึกความเห็นของเลขานุการที่เข้าชั้นตามข้อ ๒๕ รายงานการประชุม และคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔

รัชชัช พิทักษ์พล

ประธานศาลฎีกา

ประธานกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้การส่งคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลหรือคำสั่งของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลไปยังศาลผู้ส่งเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้แก้ไขความในข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“ข้อ ๓๑ ในกรณีที่ศาลเป็นผู้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการทำคำวินิจฉัยเสร็จแล้วหรือได้มีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๒๘ หรือข้อ ๒๙ ให้เลขานุการส่งคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวไปยังศาลผู้ส่งเพื่ออ่านให้ผู้ร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้องฟังโดยเร็วและแจ้งการส่งพร้อมทั้งสำเนาคำวินิจฉัยหรือคำสั่งให้หน่วยงานตุลาการกลางของศาลที่เกี่ยวข้องทราบ”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕

สันติ ทักราล

ประธานศาลฎีกา

ประธานกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการของศาล ฎีกาที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกันเรื่องเขตอำนาจศาล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒๐/๑ ของข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔

“ข้อ ๒๐/๑ ในกรณีที่ศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกันในเรื่องเขตอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ให้ศาลที่ส่งความเห็นแจ้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลทราบโดยให้จัดส่งสำเนาความเห็นนั้นไปพร้อมกันด้วย”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

อรุณนิตติ ดิษฐอำนาจ

ประธานศาลฎีกา

ประธานกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ว่าด้วยวิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ

วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

พ.ศ. ๒๕๔๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ เมื่อมีกรณีต้องคัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง เพื่อเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ตามมาตรา ๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดประกาศให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการคัดเลือกต่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองตามแบบท้ายระเบียบนี้ ภายในระยะเวลาที่ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนด

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดอาจเสนอชื่อบุคคลซึ่งรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุด หรือบุคคลอื่นซึ่งมีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ทั้งนี้ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้เพียงหนึ่งชื่อ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้แล้วเสร็จ และจัดส่งรายชื่อบุคคลดังกล่าวพร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทราบก่อนวันประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๕ ไม่น้อยกว่าสามวันทำการ

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเรียกประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเพื่อคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๓

การประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง ต้องมีตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๖ ในการประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานศาลปกครองไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะกรรมการนับคะแนน

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้กระทำโดยทำเครื่องหมายกากบาทอย่างชัดเจนลงหน้าชื่อผู้ซึ่งคนเลือกจำนวนหนึ่งคนในบัตรตามแบบทำระเบียบ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อกำกับแล้วนำบัตรไปใส่ลงในหีบบัตรลงคะแนน บัตรที่ไม่มีกากบาทหน้าชื่อหรือกากบาทหน้าชื่อเกินกว่าหนึ่งชื่อให้ถือเป็นบัตรเสีย

เมื่อตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่เข้าประชุมลงคะแนนครบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดหีบบัตรเพื่อนับคะแนน โดยให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่เข้าประชุมเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีที่ไม่มีผู้ได้รับการคัดเลือกให้นำรายชื่อผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจำนวนสองคนหรือเกินกว่าสองคนในกรณีที่มีผู้ได้รับคะแนนเท่ากัน มาให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดลงมติจนกว่าจะมีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดและให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดนั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๗ ในกรณีที่มิได้มีการเสนอชื่อเพียงคนเดียว การลงมติของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้กระทำโดยวิธีการที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด หากไม่มีผู้ไม่เห็นด้วยเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่เข้าประชุม ให้ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๘ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กับให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

แบบเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการคัดเลือก
เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่
ระหว่างศาล ตามมาตรา ๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัย
ชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

เรียน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ข้าพเจ้า (ระบุชื่อและชื่อสกุล).....

ตำแหน่ง.....

เห็นสมควรเสนอ (ระบุชื่อและชื่อสกุล).....

เพื่อรับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
ตามมาตรา ๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒
ทั้งนี้ ขอให้ติดต่อขอรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวเพื่อการตรวจสอบคุณสมบัติ
หรือลักษณะต้องห้ามได้จาก (ระบุชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์และโทรสาร ของบุคคล
ที่อาจติดต่อให้รายละเอียดได้).....

(ลงชื่อ)

ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดผู้เสนอชื่อ

(

)

บัตรเลือกบุคคล

เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่
ระหว่างศาล ตามมาตรา ๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัย
ชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้าพเจ้าขอเลือกบุคคลต่อไปนี้ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัย
ชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

- (ระบุชื่อและชื่อสกุลของผู้ได้รับการเสนอชื่อ).....
- (ระบุชื่อและชื่อสกุลของผู้ได้รับการเสนอชื่อ).....
- (ระบุชื่อและชื่อสกุลของผู้ได้รับการเสนอชื่อ).....

ฯลฯ

(ลงชื่อ)

ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดผู้เลือก

()

หมายเหตุ ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง หน้าชื่อบุคคลที่ต้องการเลือกได้จำนวนหนึ่งคน

พระราชบัญญัติ

อนุญาตศาลการ

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอนุญาตศาลการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอนุญาตศาลการ พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอนุญาตศาลการ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับอนุญาตศาลการนอกศาลให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะอนุญาตศาลการ” หมายความว่า อนุญาตศาลการคนเดียว หรืออนุญาตศาลการหลายคน

“ศาล” หมายความว่า อังครหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งที่มีอำนาจตุลาการตามกฎหมายของประเทศซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลนั้น

“ข้อเรียกร้อง” หมายความว่า รวมถึง ข้อเรียกร้องแย้งด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อเรียกร้องตามมาตรา ๓๑ (๑) และมาตรา ๓๘ วรรคสอง (๑)

“คำคัดค้าน” หมายความว่า รวมถึง คำคัดค้านแก้ข้อเรียกร้องแย้งด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่คำคัดค้านแก้ข้อเรียกร้องแย้งตามมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๓๘ วรรคสอง (๑)

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๔ ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจคู่สัญญาในการตัดสินใจเรื่องใด คู่สัญญานั้นมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลที่สามหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องนั้นแทนได้ด้วย

ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ข้อเท็จจริงใดเป็นข้อเท็จจริงที่คู่สัญญาจะหรืออาจจะตกลงกันได้ หรือกำหนดถึงข้อตกลงของคู่สัญญาไม่ว่าด้วยประการใดๆ ข้อตกลงเช่นนั้นให้รวมถึงข้อบังคับว่าด้วยอนุญาโตตุลาการที่ระบุไว้ในข้อตกลงนั้นด้วย

มาตรา ๗ ในกรณีที่คู่สัญญามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น การส่งเอกสารตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้ส่งให้แก่บุคคลซึ่งระบุไว้ในเอกสารนั้นหรือได้ส่งไปยังสำนักทำราชการ ภูมิลำเนา หรือที่อยู่ทางไปรษณีย์ของบุคคลซึ่งระบุไว้ในเอกสารนั้น หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏที่อยู่ข้างต้นแม้ได้สืบหาตามสมควรแล้ว ถ้าได้ส่งไปยังสำนักทำราชการ หรือภูมิลำเนา หรือที่อยู่ทางไปรษณีย์แห่งสุดท้ายที่ทราบ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ถ้าเป็นการส่งภายในประเทศ หรือโดยวิธีอื่นใดที่แสดงถึงความพยายามในการจัดส่ง ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในเอกสารนั้นได้รับเอกสารดังกล่าวแล้ว

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้บังคับกับการส่งเอกสารในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล

มาตรา ๘ ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดรู้ว่าบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ซึ่งคู่สัญญาอาจตกลงกันเป็นอย่างอื่นได้ หรือคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายนั้นยังดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการต่อไปโดยไม่คัดค้านการไม่ปฏิบัติของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นสละสิทธิ์ในการคัดค้าน

มาตรา ๙ ให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง หรือศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค หรือศาลที่มีการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการนั้น เป็นศาลที่มีเขตอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

สัญญาอนุญาตตุลาการ

มาตรา ๑๑ สัญญาอนุญาตตุลาการ หมายถึง สัญญาที่คู่สัญญาตกลงให้ระงับข้อพิพาททั้งหมดหรือบางส่วนที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตไม่ว่าจะเกิดจากนิติสัมพันธ์ทางสัญญาหรือไม่โดยวิธีอนุญาตตุลาการ ทั้งนี้ สัญญาอนุญาตตุลาการอาจเป็นข้อสัญญาหนึ่งในสัญญาหลัก หรือเป็นสัญญาอนุญาตตุลาการแยกต่างหากก็ได้

สัญญาอนุญาตตุลาการต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญา เว้นแต่ถ้าปรากฏข้อสัญญาในเอกสารที่คู่สัญญาได้มอบทางจดหมาย โทรสาร โทรเลข โทรศัพท์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทางอื่นซึ่งมีการบันทึกข้อสัญญานั้นไว้ หรือมีการกล่าวอ้างข้อสัญญาในข้อเรียกร้องหรือข้อคัดค้านและคู่สัญญาฝ่ายที่มีได้กล่าวอ้างไม่ปฏิเสธให้ถือว่ามิสัญญาอนุญาตตุลาการแล้ว

สัญญาที่มีหลักฐานเป็นหนังสืออันได้กล่าวถึงเอกสารใดที่มีข้อตกลงให้ระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาตตุลาการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ข้อตกลงนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาหลัก ให้ถือว่ามิสัญญาอนุญาตตุลาการแล้ว

มาตรา ๑๒ ความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาตตุลาการและการตั้งอนุญาตตุลาการย่อมไม่เสียไปแม้ในภายหลังคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายหรือสิ้นสุดสภาพความเป็นนิติบุคคล ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

มาตรา ๑๓ เมื่อมีการโอนสิทธิเรียกร้องหรือความรับผิดชอบใด สัญญาอนุญาตตุลาการที่มีอยู่เกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องหรือความรับผิดชอบนั้นย่อมผูกพันผู้รับโอนด้วย

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาตตุลาการโดยมิได้เสนอข้อพิพาทนั้นต่อคณะอนุญาตตุลาการตามสัญญา คู่สัญญาฝ่ายที่ถูกฟ้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจไม่ช้ากว่าวันยื่นคำให้การหรือภายในระยะเวลาที่มีสิทธิยื่นคำให้การตามกฎหมายให้มีคำสั่งจำหน่ายคดี เพื่อให้คู่สัญญาไปดำเนินการทางอนุญาตตุลาการ และเมื่อศาลทำการไต่สวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่ทำให้สัญญาอนุญาตตุลาการนั้นเป็นโมฆะ หรือใช้บังคับไม่ได้ หรือมีเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญานั้นได้ ก็ให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสีย

ในระหว่างการพิจารณาคำร้องของศาลตามวรรคหนึ่ง คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจเริ่มดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการได้ หรือคณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไป และมีคำชี้ขาดในข้อพิพาทนั้นได้

มาตรา ๑๕ ในสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนไม่ว่าเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ก็ตาม คู่สัญญาอาจตกลงให้ใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทได้ และให้สัญญาอนุญาโตตุลาการดังกล่าวมีผลผูกพันคู่สัญญา

มาตรา ๑๖ คู่สัญญาที่ได้ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคนก่อน หรือขณะดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการได้ ถ้าศาลเห็นว่ากระบวนการพิจารณานั้นหากเป็นการพิจารณาของศาลแล้วศาลทำให้ได้ก็ให้ศาลจัดการให้ตามคำร้องนั้น ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความของศาล ในส่วนที่เกี่ยวกับการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตามคำร้องของคู่สัญญาตามวรรคหนึ่ง ถ้าคู่สัญญาฝ่ายที่ยื่นคำร้องมิได้ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อครบกำหนดดังกล่าว

หมวด ๒

คณะอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๑๗ ให้คณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการเป็นจำนวนเลขคู่

ในกรณีที่คู่พิพาทกำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการเป็นเลขคู่ ให้อนุญาโตตุลาการร่วมกันตั้งอนุญาโตตุลาการเพิ่มอีกหนึ่งคนเป็นประธานคณะอนุญาโตตุลาการ วิธีการตั้งประธานคณะอนุญาโตตุลาการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๒)

ในกรณีที่คู่พิพาทไม่สามารถตกลงกำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการได้ ให้มีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้กำหนดวิธีการตั้งคณะอนุญาโตตุลาการไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่กำหนดให้คณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว ถ้าคู่พิพาทไม่อาจตกลงกันได้ ให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการแทน

(๒) ในกรณีที่กำหนดให้คณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการมากกว่าหนึ่งคน ให้คู่พิพาทตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละเท่ากัน และให้อนุญาโตตุลาการดังกล่าวร่วมกันตั้งอนุญาโตตุลาการอีกคนหนึ่ง แต่ถ้าคู่พิพาทฝ่ายใดมิได้ตั้งอนุญาโตตุลาการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือถ้าอนุญาโตตุลาการทั้งสองฝ่ายไม่อาจร่วมกันตั้งประธานคณะอนุญาโตตุลาการได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับการตั้งให้เป็นอนุญาโตตุลาการ ให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือประธานคณะอนุญาโตตุลาการแทน

ในกรณีที่การตั้งอนุญาโตตุลาการตามวรรคหนึ่งมิได้กำหนดวิธีการอื่นใดที่ทำให้สามารถตั้งอนุญาโตตุลาการได้ ให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้ดำเนินการตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่ศาลเห็นสมควรได้ หากปรากฏว่า

(๑) คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้

(๒) คู่พิพาทหรืออนุญาโตตุลาการไม่อาจตกลงกันตามวิธีการที่กำหนดไว้ได้ หรือ

(๓) บุคคลที่สามหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมิได้ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้

มาตรา ๑๕ อนุญาโตตุลาการต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระ รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือในกรณีที่คู่สัญญาตกลงกันให้หน่วยงานซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ดำเนินการต้องมีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานดังกล่าวกำหนด

บุคคลซึ่งจะถูกตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการจะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของตน และนับแต่เวลาที่ได้รับการตั้งและตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ บุคคลดังกล่าวจะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเช่นนั้นต่อคู่พิพาทโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้แจ้งให้คู่พิพาทรู้ล่วงหน้าแล้ว

อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ หรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน แต่คู่พิพาทจะคัดค้านอนุญาโตตุลาการซึ่งตนเป็นผู้ตั้งหรือร่วมตั้งมิได้ เว้นแต่คู่พิพาทฝ่ายนั้นมีใ้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านในขณะที่ตั้งอนุญาโตตุลาการนั้น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คู่พิพาทฝ่ายที่ประสงค์จะคัดค้านอนุญาโตตุลาการจะต้องยื่นหนังสือแสดงเหตุแห่งการคัดค้านต่อคณะอนุญาโตตุลาการภายในสิบห้าวัน

นับแต่วันที่รู้ถึงการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือรู้ถึงข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคสาม และหากอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านไม่ถอนตัวจากการเป็นอนุญาโตตุลาการหรือคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับข้อคัดค้านนั้น ให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยคำคัดค้านนั้น

ถ้าการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ไม่บรรลุผล หรือในกรณีมีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยคำคัดค้านนั้น หรือนับแต่วันที่รู้ถึงการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือรู้ถึงข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคสาม แล้วแต่กรณี และเมื่อศาลได้สวนคำคัดค้านนั้นแล้วให้มีคำสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น และในระหว่างการพิจารณาของศาล คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งรวมถึงอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านอาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปจนกระทั่งมีคำสั่งศาลได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มิใช่เหตุจำเป็น คณะอนุญาโตตุลาการอาจขยายระยะเวลาการคัดค้านอนุญาโตตุลาการตามวรรคหนึ่งออกไปได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

มาตรา ๒๑ การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงเมื่อตาย

ในกรณีที่บุคคลซึ่งจะได้รับหรือได้รับการตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าโดยมิชอบยอมรับการตั้ง ถูกพิพาทกฤษฎีคดีขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ภายในระยะเวลาอันสมควรด้วยเหตุอื่น ให้การเป็นอนุญาโตตุลาการของผู้นั้นสิ้นสุดลงเมื่ออนุญาโตตุลาการผู้นั้นขอลงถอนตัว หรือคู่พิพาทตกลงกันให้การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลง แต่ถ้ายังมีข้อโต้แย้งในเหตุดังกล่าว คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้วินิจฉัยถึงการสิ้นสุดของการเป็นอนุญาโตตุลาการได้

ภายใต้บังคับวรรคสองหรือมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง การที่อนุญาโตตุลาการขอลงถอนตัวหรือการที่คู่พิพาทตกลงกันให้การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลง ไม่ถือว่าเป็นการยอมรับเหตุตามวรรคสองหรือมาตรา ๑๕ วรรคสาม

มาตรา ๒๒ ถ้าการเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ หรือเพราะเหตุการถอนตัวของอนุญาโตตุลาการ หรือคู่พิพาทตกลงกันให้การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลง หรือในกรณีที่การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่น ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการแทนตามวิธีการที่กำหนดไว้สำหรับการตั้งอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๒๓ อนุญาโตตุลาการไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งในการกระทำตามหน้าที่ในฐานะอนุญาโตตุลาการ เว้นแต่จะกระทำการโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียหาย

อนุญาตคู่กลางการคู่ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คู่ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่อนุญาตคู่กลางการเพื่อจงใจให้ กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำการใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวด ๓

อำนาจของคณะอนุญาตคู่กลางการ

มาตรา ๒๔ คณะอนุญาตคู่กลางการมีอำนาจวินิจฉัยขอบเขตอำนาจของตนรวมถึงความมีอยู่ หรือความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตคู่กลางการ ความสมบูรณ์ของการตั้งคณะอนุญาตคู่กลางการ และ ประเด็นข้อพิพาทอันอยู่ในขอบเขตอำนาจของคณะอนุญาตคู่กลางการได้ และเพื่อวัตถุประสงค์นี้ ให้ถือว่าข้อสัญญาอนุญาตคู่กลางการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาหลักเป็นข้อสัญญาแยกต่างหากจาก สัญญาหลัก คำวินิจฉัยของคณะอนุญาตคู่กลางการที่ว่าสัญญาหลักเป็นโมฆะหรือไม่สมบูรณ์จะไม่กระทบ กระเทือนถึงข้อสัญญาอนุญาตคู่กลางการ

การคัดค้านอำนาจของคณะอนุญาตคู่กลางการในการพิจารณาข้อพิพาทใดจะต้องถูกยกขึ้นว่ากล่าว ไม่ช้ากว่าวันขึ้นคำคัดค้านต่อผู้ในประเด็นข้อพิพาท และคู่พิพาทจะไม่ถูกตัดสิทธิที่จะคัดค้านเพราะเหตุ ที่คู่พิพาทนั้นได้ตั้งหรือมีส่วนร่วมในการตั้งอนุญาตคู่กลางการ และในการคัดค้านว่าคณะอนุญาตคู่กลางการ กระทำการเกินขอบเขตอำนาจ คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องยกขึ้นว่ากล่าวในทันทีที่เรื่องดังกล่าวเกิดขึ้น ในระหว่างดำเนินการทางอนุญาตคู่กลางการ เว้นแต่ในกรณีที่คณะอนุญาตคู่กลางการพิจารณาเห็นว่า การ ที่ล่าช้านั้นมีเหตุสมควร คณะอนุญาตคู่กลางการอาจอนุญาตให้คู่พิพาทยกขึ้นว่ากล่าวภายหลังระยะเวลา ที่กำหนดไว้ก็ได้

คณะอนุญาตคู่กลางการอาจวินิจฉัยขอบเขตอำนาจของตนโดยการวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้น หรือ ในคำชี้ขาดประเด็นข้อพิพาทก็ได้ แต่ถ้าคณะอนุญาตคู่กลางการได้ชี้ขาดเบื้องต้นว่าคณะอนุญาตคู่กลางการ มีอำนาจพิจารณาเรื่องใด คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้วินิจฉัยชี้ขาด ปัญหาดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำชี้ขาดเบื้องต้นนั้นและในขณะที่คำร้องยังอยู่ในระหว่าง การพิจารณาของศาล คณะอนุญาตคู่กลางการอาจดำเนินการทางอนุญาตคู่กลางการและทำคำชี้ขาดต่อไปได้

หมวด ๔

วิธีพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๒๕ ในการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ ให้คู่พิพาทได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และให้มีโอกาสนำสืบพยานหลักฐานและเสนอข้ออ้างข้อต่อสู้ของตนได้ตามพหุตุการณแห่งข้อพิพาทนั้น

ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันหรือกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจของคณะอนุญาโตตุลาการนี้ให้รวมถึงอำนาจวินิจฉัยในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานและการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงด้วย

เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ คณะอนุญาโตตุลาการอาจนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยพยานหลักฐานมาใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๖ คู่พิพาทอาจตกลงกำหนดสถานที่ในการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้ก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงเช่นนั้น ให้ค คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดสถานที่โดยคำนึงถึงสภาพแห่งข้อพิพาทและความสะดวกของคู่พิพาท

ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คณะอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดสถานที่อื่นได้นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งเพื่อดำเนินการปรึกษาหารือ เพื่อสืบพยานบุคคลผู้เชี่ยวชาญหรือคู่พิพาท หรือเพื่อตรวจสอบวัตถุ สถานที่หรือเอกสารใดๆ ก็ได้

มาตรา ๒๗ ในการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ให้ถือว่ามีการมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาตามมาตรา ๑๕๓/๑๔ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการจะเริ่มต้นในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งได้รับหนังสือจากคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งขอให้ระงับข้อพิพาทนั้นโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ

(๒) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งบอกกล่าวเป็นหนังสือแก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งให้ตั้งอนุญาโตตุลาการหรือให้ความเห็นชอบในการตั้งอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทนั้น

(๓) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหนังสือแจ้งข้อพิพาทที่ประสงค์จะระงับต่อคณะอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการกำหนดคณะอนุญาโตตุลาการไว้

(๔) เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสนอข้อพิพาทต่อหน่วยงานซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการตามที่ตกลงกันได้

มาตรา ๒๘ คู่พิพาทอาจตกลงกำหนดภาษาที่จะใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ในกรณีที่ไม่ต้องมีข้อตกลงเช่นนั้น ให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้กำหนด และถ้ามิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น ข้อตกลงหรือข้อกำหนดเช่นนั้นให้ใช้บังคับถึงข้อเรียกร้อง คำคัดค้าน คำร้องที่ทำเป็นหนังสือของคู่พิพาท การสืบพยาน คำชี้ขาด คำวินิจฉัยหรือการสื่อสารใดๆ ที่ทำโดยหรือทำต่อคณะอนุญาโตตุลาการด้วย

คณะอนุญาโตตุลาการอาจมีคำสั่งให้แนบคำแปลเอกสารที่คู่พิพาทอ้างเป็นพยานเป็นภาษาตามที่คู่พิพาทตกลงกันไว้หรือตามที่คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดก็ได้

มาตรา ๒๙ ภายในระยะเวลาที่คู่พิพาทตกลงกันหรือที่คณะอนุญาโตตุลาการกำหนด ถ้าคู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คู่พิพาทฝ่ายที่เรียกร้องต้องแสดงข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนข้อเรียกร้อง ประเด็นข้อพิพาท และคำขอบังคับของตน ส่วนคู่พิพาทฝ่ายที่ถูกเรียกร้องต้องแสดงในคำคัดค้านถึงข้อต่อสู้ของตน ทั้งนี้ คู่พิพาทอาจแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือบัญชีระบุพยานที่ระบุถึงเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นที่ประสงค์จะอ้างเป็นพยานมาด้วยก็ได้

ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อเรียกร้องหรือคำคัดค้านในระหว่างพิจารณาก็ได้ เว้นแต่คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่สมควรเมื่อคำนึงถึงความล่าช้าที่จะเกิดขึ้น

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้กำหนดว่าจะสืบพยานหรือฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ หรือจะดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยรับฟังเพียงเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นใดก็ได้

คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจดำเนินการสืบพยานตามวรรคหนึ่งในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาในข้อใด ๆ ตามที่เห็นสมควรถ้าได้รับคำร้องขอจากคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่ในกรณีที่คู่พิพาทได้ตกลงไม่ให้มีการสืบพยานด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ

ให้คณะอนุญาโตตุลาการแจ้งกำหนดนัดสืบพยานและนัดพิจารณาเพื่อตรวจสอบวัตถุ สถานที่หรือเอกสารอย่างอื่นให้คู่พิพาททราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร

ข้อเรียกร้อง คำคัดค้าน คำร้อง เอกสาร หรือข้อมูลทั้งหมดที่คู่พิพาทฝ่ายใดเสนอต่อคณะอนุญาโตตุลาการจะต้องส่งให้แก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ให้รวมถึงรายงานของผู้เชี่ยวชาญหรือเอกสารหลักฐานใดๆ ซึ่งคณะอนุญาโตตุลาการจะต้องใช้ประกอบการชี้ขาดด้วย

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้คณะอนุญาโตตุลาการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งยุติกระบวนการพิจารณา ถ้าคู่พิพาทฝ่ายที่เรียกร้องไม่ยื่นข้อเรียกร้องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

(๒) ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ถ้าคู่พิพาทฝ่ายที่ถูกร้องไม่ยื่นคำคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แต่ทั้งนี้ มิให้ถือว่าการไม่ยื่นคำคัดค้านดังกล่าวเป็นการยอมรับตามข้อเรียกร้องนั้น

(๓) ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ถ้าคู่พิพาทฝ่ายใดไม่มาในวันนัดสืบพยานหรือนัดพิจารณา หรือไม่เสนอพยานหลักฐานใดๆ และให้มีคำสั่งขาดต่อไป

ให้คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจได้ส่วนตามที่เห็นสมควรก่อนดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงเหตุที่ทำให้คู่พิพาทฝ่ายที่ถูกร้องขาดนัดยื่นคำคัดค้านหรือขาดนัดพิจารณา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คณะอนุญาโตตุลาการอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อให้ทำความเห็นเฉพาะในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่จะต้องชี้ขาดก็ได้

(๒) เรียกให้คู่พิพาทให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้เชี่ยวชาญ หรือจัดทำหรือดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถตรวจสอบได้

ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ทำความเห็นเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาแล้ว หากคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือคณะอนุญาโตตุลาการเห็นสมควร ให้ผู้เชี่ยวชาญนั้นมาให้ข้อเท็จจริงเพื่อให้คู่พิพาทมีโอกาสซักถาม หรือคู่พิพาทฝ่ายนั้นอาจนำพยานผู้เชี่ยวชาญของตนมาสืบในประเด็นดังกล่าวได้

มาตรา ๓๓ คณะอนุญาโตตุลาการหรืออนุญาโตตุลาการคนใดคนหนึ่ง หรือคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยความยินยอมของคณะอนุญาโตตุลาการเสียหายมาก อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้ออกหมายเรียกพยาน หรือมีคำสั่งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุก็ได้

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าการดำเนินการกระบวนการพิจารณาตามคำร้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการพิจารณาของศาลแล้วศาลอาจทำได้ ก็ให้ศาลจัดการให้ตามคำร้องนั้น ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

คำชี้ขาดและการสิ้นสุดกระบวนการพิจารณา

มาตรา ๓๔ ให้คณะอนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทไปตามกฎหมายที่คู่พิพาทกำหนดให้นำมาใช้บังคับกับข้อพิพาท ในกรณีที่มีการกำหนดถึงกฎหมายหรือระบบกฎหมายของประเทศใด หากข้อความมิได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้งให้หมายความถึงกฎหมายสารบัญญัติ มิใช่กฎหมายว่าด้วยการชดเชยแห่งกฎหมายของประเทศนั้น

ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้กำหนดถึงกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกับข้อพิพาทไว้ ให้คณะอนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทไปตามกฎหมายไทย เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการชดเชยแห่งกฎหมาย ก็ให้พิจารณาจากหลักว่าด้วยการชดเชยแห่งกฎหมายที่คณะอนุญาโตตุลาการเห็นสมควรนำมาปรับใช้

คู่พิพาทอาจกำหนดไว้โดยชัดแจ้งให้คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจชี้ขาดข้อพิพาทโดยใช้หลักแห่งความสุจริตและเป็นธรรม

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต้องเป็นไปตามข้อสัญญา และหากเป็นข้อพิพาททางการค้าให้คำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าที่ใช้กับธุรกรรมนั้นด้วย

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คำชี้ขาด คำสั่ง และคำวินิจฉัยในเรื่องใดๆ ของคณะอนุญาโตตุลาการให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าไม่อาจหาเสียงข้างมากได้ ให้ประธานคณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ทำคำชี้ขาด มีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยเพียงผู้เดียว

ให้ประธานคณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาดในกระบวนการวินิจฉัย ถ้าคู่พิพาทหรืออนุญาโตตุลาการทุกคนได้ให้อำนาจไว้เช่นนั้น

มาตรา ๓๖ ในระหว่างดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ ถ้าคู่พิพาทประนีประนอมยอมความกัน ให้คณะอนุญาโตตุลาการยุติกระบวนการพิจารณา หากคู่พิพาทร้องขอและคณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าการชดเชยหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดไปตามข้อตกลงประนีประนอมยอมความนั้น

คำชี้ขาดตามข้อตกลงประนีประนอมยอมความให้อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๗ และให้มีสถานะและผลเช่นเดียวกับคำชี้ขาดที่วินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาท

มาตรา ๓๗ คำชี้ขาดต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคณะอนุญาโตตุลาการถ้าคณะอนุญาโตตุลาการมีจำนวนมากกว่าหนึ่งคน การลงลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการเสียงข้างมากถือว่าเพียงพอแล้ว แต่ต้องจดแจ้งเหตุขัดข้องของอนุญาโตตุลาการผู้ซึ่งไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ด้วย

ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คำชี้ขาดต้องระบุเหตุผลแห่งการวินิจฉัยทั้งปวงไว้โดยชัดแจ้ง และจะกำหนดหรือชี้ขาดการใดให้เกินขอบเขตแห่งสัญญาอนุญาตตุลาการหรือคำขอของคู่พิพาทไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นคำชี้ขาดตามข้อตกลงประนีประนอมยอมความตามมาตรา ๓๖ หรือเป็นการกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาตตุลาการหรือคำปวยการอนุญาตตุลาการตามมาตรา ๔๖

คำชี้ขาดต้องระบุวันและสถานที่ดำเนินการทางอนุญาตตุลาการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และให้ถือว่าคำชี้ขาดดังกล่าวได้ทำขึ้น ณ สถานที่เช่นนั้น

เมื่อทำคำชี้ขาดเสร็จแล้ว ให้คณะอนุญาตตุลาการส่งสำเนาคำชี้ขาดนั้นให้แก่คู่พิพาททุกฝ่าย มาตรา ๓๘ การดำเนินการทางอนุญาตตุลาการจะสิ้นสุดลงเมื่อมีคำชี้ขาดเสร็จเด็ดขาดหรือโดยคำสั่งของคณะอนุญาตตุลาการตามวรรคสอง

คณะอนุญาตตุลาการจะมีคำสั่งให้ยุติกระบวนการพิจารณา เมื่อ

(๑) คู่พิพาทฝ่ายที่เรียกร้องขอลอนข้อเรียกร้อง เว้นแต่คู่พิพาทฝ่ายที่ถูกเรียกร้องได้คัดค้านการลอนข้อเรียกร้องดังกล่าว และคณะอนุญาตตุลาการเห็นถึงประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของคู่พิพาทฝ่ายที่ถูกเรียกร้องในการที่จะได้รับการวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทนั้น

(๒) คู่พิพาทตกลงกันให้ยุติกระบวนการพิจารณา

(๓) คณะอนุญาตตุลาการเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป หรือไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๐ วรรคสี่ อำนาจของคณะอนุญาตตุลาการจะสิ้นสุดลงพร้อมกับการยุติของกระบวนการพิจารณา

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาด

(๑) คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจยื่นคำร้องขอให้คณะอนุญาตตุลาการแก้ไขข้อผิดพลาดในการคำนวณตัวเลข ข้อผิดพลาดหรือการพิมพ์ที่ผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยในคำชี้ขาดให้ถูกต้องได้ ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนาคำร้องให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบด้วย หรือ

(๒) ในกรณีที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องขอให้คณะอนุญาตตุลาการตีความ อธิบายข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในคำชี้ขาดได้ ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนาคำร้องให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบด้วย

ถ้าคณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าคำร้อง-ตาม (๑) และ (๒) มีเหตุผลสมควร ให้แก้ไขหรือตีความให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้อง คำตีความ อธิบายความดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของคำชี้ขาดด้วย

คณะอนุญาโตตุลาการอาจแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดตาม (๑) ได้เองภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำชี้ขาด

เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำชี้ขาดและเมื่อได้แจ้งให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้ว ให้คณะอนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเรียกร้องที่ยังมิได้มีการวินิจฉัยไว้ในคำชี้ขาด ถ้าคณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าคำร้องดังกล่าวมีเหตุผลสมควร ให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้อง

ในกรณีมีเหตุจำเป็น คณะอนุญาโตตุลาการอาจขยายระยะเวลาการแก้ไข การตีความ การอธิบายความ หรือการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมตามที่บัญญัติไว้ในวรรคสองและวรรคสี่ได้

ให้นำมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับแก่การแก้ไข การตีความ การอธิบายความ หรือการทำ คำชี้ขาดเพิ่มเติมตามมาตรานี้

หมวด ๖

การคัดค้านคำชี้ขาด

มาตรา ๔๐ การคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการอาจทำได้โดยการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้

คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้ โดยยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับสำเนาคำชี้ขาด หรือถ้าเป็นกรณีมีการขอให้คณะอนุญาโตตุลาการแก้ไข หรือตีความคำชี้ขาด หรือชี้ขาดเพิ่มเติม นับแต่วันที่คณะอนุญาโตตุลาการได้แก้ไขหรือตีความคำชี้ขาด หรือทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมแล้ว

ให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) คู่พิพาทฝ่ายที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดสามารถพิสูจน์ได้ว่า

(ก) คู่สัญญาตามสัญญาอนุญาโตตุลาการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น

(ข) สัญญาอนุญาตศาลากลางไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายแห่งประเทศที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือตามกฎหมายไทยในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงดังกล่าว

(ค) ไม่มีการแจ้งให้คู่พิพาทฝ่ายที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดรู้ล่วงหน้าโดยชอบถึงการแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการหรือการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ หรือบุคคลดังกล่าวไม่สามารถเข้าต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น

(ง) คำชี้ขาดวินิจฉัยข้อพิพาทซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาตศาลากลางหรือคำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการ แต่ถ้าคำชี้ขาดที่วินิจฉัยเกินขอบเขตนั้นสามารถแยกออกได้จากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในขอบเขตแล้วศาลอาจเพิกถอนเฉพาะส่วนที่วินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งสัญญาอนุญาตศาลากลางหรือข้อตกลงนั้นก็ได้ หรือ

(จ) องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น องค์ประกอบดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้

(๒) มีกรณีปรากฏต่อศาลว่า

(ก) คำชี้ขาดนั้นเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ไม่สามารถจะระงับโดยการอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมาย หรือ

(ข) การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการพิจารณาคำร้องให้เพิกถอนคำชี้ขาด ถ้าคู่พิพาทยื่นคำร้องและศาลพิจารณาเห็นว่ามิใช่เหตุผลสมควร ศาลอาจเลื่อนการพิจารณาคือออกไปตามที่เห็นสมควร เพื่อให้คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่คณะอนุญาโตตุลาการเห็นสมควร เพื่อให้เหตุแห่งการเพิกถอนนั้นหมดสิ้นไป

หมวด ๗

การยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาด

มาตรา ๔๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะได้อำนาจขึ้นในประเทศใดให้ผูกพันคู่พิพาท และเมื่อได้มีการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจยอมรับบังคับได้ตามคำชี้ขาดนั้น

ในกรณีคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการกระทำขึ้นในต่างประเทศ ศาลที่มีเขตอำนาจจะมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดให้ค้ำคือเมื่อเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมคนเข้าผูกพันเท่านั้น

มาตรา ๔๒ เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดประสงค์จะให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการให้คู่พิพาทฝ่ายนั้นยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่ยังบังคับตามคำชี้ขาดได้เมื่อศาลได้รับคำร้องดังกล่าวให้รับทำการได้ส่วน และมีคำพิพากษาโดยพลัน

ผู้ร้องขอบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ มาแสดงต่อศาล

- (๑) ต้นฉบับคำชี้ขาด หรือสำเนาที่รับรองถูกต้อง
- (๒) ต้นฉบับสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือสำเนาที่รับรองถูกต้อง
- (๓) คำแปลเป็นภาษาไทยของคำชี้ขาดและสัญญาอนุญาโตตุลาการโดยมีผู้แปลซึ่งได้สาบานตัวแล้วหรือปฏิญาณตนต่อหน้าศาลหรือต่อหน้าเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่มีอำนาจในการรับคำสาบาน หรือปฏิญาณหรือรับรองโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการรับรองคำแปล หรือผู้แทนทางการทูตหรือกงสุลไทยในประเทศที่มีการทำคำชี้ขาดหรือสัญญาอนุญาโตตุลาการนั้น

มาตรา ๔๓ ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าคำชี้ขาดนั้นจะได้ทำขึ้นในประเทศใด ถ้าผู้ซึ่งจะถูกบังคับตามคำชี้ขาดพิสูจน์ได้ว่า

- (๑) คู่สัญญาตามสัญญาอนุญาโตตุลาการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น
- (๒) สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายแห่งประเทศที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้หรือตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดนั้น ในกรณีที่ไม่มิข้อตกลงดังกล่าว
- (๓) ไม่มีการแจ้งให้ผู้ซึ่งจะถูกบังคับตามคำชี้ขาดรู้ล่วงหน้าโดยชอบถึงการแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการหรือการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ หรือบุคคลดังกล่าวไม่สามารถเข้าต่อสู้คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น

(๔) คำชี้ขาดวินิจฉัยข้อพิพาทซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือคำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการ แต่ถ้าคำชี้ขาดที่วินิจฉัยเกินขอบเขตนั้นสามารถแยกออกได้จากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในขอบเขตแล้วศาลอาจบังคับตามคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยอยู่ในขอบเขตแห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือข้อตกลงนั้นก็ได้

(๕) องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ หรือมิได้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้ หรือ

(๖) คำชี้ขาดยังไม่มีผลผูกพัน หรือได้ถูกเพิกถอน หรือระงับใช้เสียโดยศาลที่มีเขตอำนาจ หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด เว้นแต่ในกรณีที่ยังอยู่ในระหว่างการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจทำการเพิกถอนหรือระงับใช้ซึ่งคำชี้ขาด ศาลอาจเลื่อนการพิจารณาคดีที่ขอบังคับตามคำชี้ขาดไปได้ตามที่เห็นสมควร และถ้าคู่พิพาทฝ่ายที่ขอบังคับตามคำชี้ขาดร้องขอ ศาลอาจสั่งให้คู่พิพาทฝ่ายที่จะถูกบังคับวางประกันที่เหมาะสมก่อนก็ได้

มาตรา ๔๔ ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดตามมาตรา ๔๓ ได้ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าคำชี้ขาดนั้นเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ไม่สามารถจะระงับโดยการอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมาย หรือถ้าการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

(๑) การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๓) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไม่ตรงกับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

(๔) ผู้พิพากษา หรือตุลาการซึ่งพิจารณาคดีนั้นได้ทำความเห็นแย้งไว้ในคำพิพากษา หรือ

(๕) เป็นคำสั่งเกี่ยวกับการใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่พิพาทตามมาตรา ๑๖

การอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

หมวด ๘

ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายและค่าปฎิการ

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนค่าปฎิการอนุญาโตตุลาการ แต่ไม่รวมถึงค่าทนายความและค่าใช้จ่ายของทนายความ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

ในกรณีที่มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการหรือค่าปฎิการอนุญาโตตุลาการไว้ในคำชี้ขาด คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือคณะอนุญาโตตุลาการอาจยื่นคำร้องให้ศาลที่มีเขตอำนาจมีคำสั่งเรื่องค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการและค่าปฎิการอนุญาโตตุลาการได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๔๗ หน่วยงานซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ
อาจกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าปฎิการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๘ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์แห่งสัญญา
อนุญาโตตุลาการ และการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการใดที่ได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ

การดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการใดที่ยังมิได้กระทำและยังไม่ล่วงพ้นกำหนดเวลาที่จะต้อง
กระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการนั้นได้ภายใน
กำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระงับข้อพิพาททางการพาณิชย์ระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศอื่นด้วย สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเสียใหม่ โดยนำกฎหมายแม่แบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จักอย่างกว้างขวางมาเป็นหลักเพื่อพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ และส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการทางอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ระหว่างประเทศให้แพร่หลายยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นศาลอีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๕

กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดี

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

บทบัญญัติว่าด้วยเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งที่ต้องนำมาใช้บังคับ ตามมาตรา ๖๓
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

หมวด ๒
การคัดค้านผู้พิพากษา

มาตรา ๑๑ เมื่อคดีถึงศาล ผู้พิพากษาคคนหนึ่งคนใดในศาลนั้นอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้พิพากษานั้นมีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับคดีนั้น

(๒) ถ้าเป็นญาติเกี่ยวข้องกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือว่าเป็นบุพการี หรือ

ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๓) ถ้าเป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยานโดยที่ได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวข้องกับคดีนั้น

(๔) ถ้าได้เป็นหรือเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนหรือได้เป็นทนายความของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาแล้ว

(๕) ถ้าได้เป็นผู้พิพากษานั่งพิจารณาคดีเดียวกันนั้นในศาลอื่นมาแล้ว หรือเป็นอนุญาโตตุลาการมาแล้ว

(๖) ถ้ามีคดีอีกเรื่องหนึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณาซึ่งผู้พิพากษานั้นเอง หรือภริยา หรือญาติทางสืบสายโลหิตตรงขึ้นไป หรือตรงลงมาของผู้พิพากษานั้นฝ่ายหนึ่ง พินาศกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือภริยา หรือญาติทางสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือตรงลงมาของคู่ความฝ่ายนั้นอีกฝ่ายหนึ่ง

(๗) ถ้าผู้พิพากษานั้นเป็นเจ้าของหรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

มาตรา ๑๒ เมื่อศาลใดมีผู้พิพากษาแต่เพียงคนเดียว ผู้พิพากษานั้นอาจถูกคัดค้านด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในมาตราก่อนหน้านั้นได้ หรือด้วยเหตุประการอื่นอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีเสียความยุติธรรมไป

มาตรา ๑๓ ถ้ามีเหตุที่จะคัดค้านได้อย่างใดอย่างหนึ่งดังที่กล่าวไว้ในสองมาตราก่อนเกิดขึ้นแก่ผู้พิพากษาคคนใดที่หนึ่งในศาล

(๑) ผู้พิพากษานั้นเองจะยื่นคำบอกกล่าวต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านแล้วขอถอนตัวออกจากกรณึ่งพิจารณาคดีนั้นก็ได้

(๒) คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาล แต่ดำเนินได้ทราบเหตุที่ฟังคัดค้านได้ก่อนวันสืบพยานก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านเสียก่อนวันสืบพยานนั้น หรือถ้าทราบเหตุที่ฟังคัดค้านได้ในระหว่างพิจารณาก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านไม่ช้ากว่าวันนัดสืบพยานครั้งต่อไป แต่ต้องก่อนเริ่มสืบพยานเช่นนั้น

เมื่อได้ยื่นคำร้องดังกล่าวแล้ว ให้ศาลกระบวนพิจารณาทั้งปวงไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีคำชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นแล้ว แต่ความข้อนี้มีให้ใช้แก่กระบวนพิจารณาซึ่งจะต้องดำเนินโดยมิชักช้า อนึ่ง กระบวนพิจารณาทั้งหลายที่ได้ดำเนินไปก่อนได้ยื่นคำร้องคัดค้านก็ดี และกระบวนพิจารณาทั้งหลายในคดีที่จะต้องดำเนินโดยมิชักช้า แม้ถึงว่าจะได้ดำเนินไปภายหลังที่ได้ยื่นคำร้องคัดค้านก็ดี เหล่านี้ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมฟังคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าศาลได้มีผู้พิพากษาคนเดียว และผู้พิพากษานั้นถูกคัดค้าน หรือถ้าศาลได้มีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาทั้งหมดถูกคัดค้าน ให้ศาลซึ่งมีอำนาจสูงกว่าศาลนั้นตามลำดับเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน

ถ้าศาลได้มีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาที่มีได้ถูกคัดค้านรวมทั้งข้าหลวงยุติธรรม ถ้าได้นั่งพิจารณาด้วยมีจำนวนครบที่จะเป็นองค์คณะและมีเสียงข้างมากตามที่กฎหมายต้องการ ให้ศาลเช่นนั้นเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน แต่ในกรณีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคนเดียวจะชี้ขาดคำคัดค้าน ห้ามมิให้ผู้พิพากษานั้นมีคำสั่งให้ยกคำคัดค้าน โดยผู้พิพากษาอีกคนหนึ่งหรือข้าหลวงยุติธรรมมิได้เห็นพ้องด้วย

ถ้าศาลได้มีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาที่มีได้ถูกคัดค้าน แม้จะนับรวมข้าหลวงยุติธรรมเข้าด้วย ยังมีจำนวนไม่ครบที่จะเป็นองค์คณะและมีเสียงข้างมากตามที่กฎหมายต้องการ หรือถ้าผู้พิพากษาคนเดียวไม่สามารถมีคำสั่งให้ยกคำคัดค้านเสียด้วยความเห็นพ้องของผู้พิพากษาอีกคนหนึ่ง หรือข้าหลวงยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน ให้ศาลซึ่งมีอำนาจสูงกว่าศาลนั้นตามลำดับเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน

มาตรา ๑๔๔ เมื่อได้มีการร้องคัดค้านขึ้น และผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้านไม่ยอมถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณาคดี ให้ศาลฟังคำแถลงของคำคัดค้านฝ่ายที่เกี่ยวข้องและผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้าน กับทำการสืบพยานหลักฐานที่บุคคลเหล่านั้นได้นำมาและพยานหลักฐานอื่นตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลที่ผู้พิพากษาแห่งศาลนั้นเองถูกคัดค้านจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดคำคัดค้าน ห้ามมิให้ผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้านนั้นนั่งหรือออกเสียงกับผู้พิพากษาอื่น ๆ ในการพิจารณาและชี้ขาดคำคัดค้านนั้น

ถ้าผู้พิพากษาค้นใดได้ขอถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณาคดีก็ดี หรือศาลได้ยอมรับคำคัดค้านผู้พิพากษาค้นใดก็ดี ให้ผู้พิพากษาค้นอื่นทำการแทนตามบทบัญญัติในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

การละเมิดอำนาจศาลปกครองตามพระราชบัญญัติที่ให้นำประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ บังคับโดยอนุโลม

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542
ตามมาตรา 64 ได้บัญญัติถึงการกระทำละเมิดอำนาจศาลให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น หมายถึง เป็นกรณีที่ว่า ในพระราชบัญญัติดังกล่าว
มิได้กำหนดถึงลักษณะใดบ้างที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลเอาไว้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจาก
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว มาตราที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดอำนาจศาล
มีบัญญัติไว้ใน มาตรา 30, มาตรา 31, มาตรา 32, มาตรา 33 ซึ่งรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้
มาตรา 30 จะเป็นกรณีที่ออกข้อกำหนดให้คู่ความหรือบุคคลภายนอก
ปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในศาลและเพื่อให้การดำเนินการพิจารณารวดเร็ว
และเที่ยงธรรม

มาตรา 31 กล่าวถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล

มาตรา 32 กล่าวถึงกรณีที่ถือว่าผู้ประพันธ์ บรรณาธิการหรือผู้พิมพ์โฆษณา
กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

มาตรา 33 โทษที่คู่ความหรือบุคคลภายนอกได้รับในความผิดฐานละเมิด

ในกรณีของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 33 (ข) จะกล่าวถึง
การลงโทษจำคุกเอาไว้ด้วย และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลฯ มาตรา 64 (3)
การลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลได้กำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน แต่เมื่อพิจารณาถึงหลัก
ของวิธีพิจารณาคดีปกครองแล้ว มีจุดประสงค์แต่เพียงที่จะให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน
และราชการให้มากที่สุดไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันเพราะเหตุที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
มีความสามารถในการต่อสู้คดีมากกว่าหรือน้อยกว่าอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น จุดประสงค์ไม่มีการที่จะ
ให้มีการลงโทษทางอาญาและการจำกัดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวก็ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา 31 และวิธีปฏิบัติโดยหลักก็ไม่สมควรกระทำได้เนื่องจากคดีปกครอง
คู่ความเป็นหน่วยงานของรัฐ การลงโทษจำคุกจึงไม่สามารถกระทำได้ อย่างไรก็ตาม ก็ขึ้นอยู่กับ
ดุลพินิจของศาลในการณีกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

มาตรา ๓๐ ให้ศาลมีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ แก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือแก่
บุคคลภายนอกที่อยู่ต่อหน้าศาลตามที่เห็นจำเป็น เพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และ
เพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปตามเที่ยงธรรมและรวดเร็ว อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการสั่ง
ห้ามคู่ความมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางก่อความรำคาญ หรือในทางประวิงให้ชักช้าหรือ
ในทางพุ่มเฟิยเกินสมควร

มาตรา ๓๓* ผู้ใดกระทำการอย่างใด ๆ ดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

(๑) ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลตามมาตรา ก่อนอันว่าด้วยการรักษาความเรียบร้อยหรือประพฤติดนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล

(๒) เมื่อได้มีคำขอและได้รับอนุญาตจากศาลให้ฟ้องหรืออุทธรณ์อย่างคนอนาถาแล้วปรากฏว่าได้นำคดีนั้นขึ้นสู่ศาลโดยตนรื้ออยู่แล้วว่ามีมูล หรือได้สาบานตัวให้ถ้อยคำตามมาตรา ๑๕๖ ว่าตนไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าฤชาธรรมเนียมได้ ซึ่งเป็นความเท็จ

(๓) เมื่อรู้ว่าจะมีการส่งคำคู่ความหรือส่งเอกสารอื่น ๆ ถึงตน แล้วจงใจไปเสียให้พ้นหรือหาทางหลีกเลี่ยงที่จะไม่รับคำคู่ความหรือเอกสารนั้นโดยสถานอื่น

(๔) ตรวจเอกสารทั้งหมด หรือฉบับใดฉบับหนึ่งซึ่งอยู่ในสำนวนความ หรือคัดเอาสำเนาเอกสารเหล่านั้นไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๕๔

(๕) ขัดขืนไม่มาศาล เมื่อศาลได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๙ หรือมีหมายเรียกตามมาตรา ๒๗๗

มาตรา ๓๒ ผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์ บรรณาธิการ หรือผู้พิมพ์โฆษณาซึ่งหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อันออกโฆษณาต่อประชาชน ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้อำนาจซึ่งข้อความหรือการออกโฆษณาแห่งหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เช่นนั้นหรือไม่ ให้ถือว่าได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ไม่ว่าเวลาใด ๆ ถ้าหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เช่นว่ามานั้นได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ซึ่งข้อความหรือความเห็นอันเป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์อื่น ๆ แห่งคดีหรือกระบวนการพิจารณาใด ๆ แห่งคดี ซึ่งเพื่อความเหมาะสมหรือเพื่อคุ้มครองสาธารณประโยชน์ศาลได้มีคำสั่งห้ามการออกโฆษณาส่งเหล่านั้น ไม่ว่าโดยวิธีเพียงแต่สั่งให้พิจารณาโดยไม่เปิดเผยหรือโดยวิธีห้ามการออกโฆษณาโดยชัดแจ้ง

(๒) ถ้าหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ ได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ในระหว่างการพิจารณาแห่งคดีไปจนมีคำพิพากษาเป็นที่สุด ซึ่งข้อความหรือความเห็นโดยประสงค์จะให้มีอิทธิพลเหนือความรู้สึกของประชาชน หรือเหนือศาลหรือเหนือคู่ความหรือเหนือพยานแห่งคดีซึ่งพอเห็นได้ว่า จะทำให้การพิจารณาคดีเสียความยุติธรรมไป เช่น

* มาตรา ๓๑ ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความใหม่แทนครั้งที่พิมพ์นี้

ก. เป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งคดี หรือ

ข. เป็นรายงานหรือย่อเรื่องหรือวิภาค ซึ่งกระบวนการพิจารณาแห่งคดีอย่างไม่เป็นกลาง และไม่ถูกต้อง หรือ

ค. เป็นการวิภาคโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินคดีของคู่ความ หรือคำพยานหลักฐาน หรือนิสัยความประพฤติของคู่ความหรือพยาน รวมทั้งการแถลงข้อความอันเป็นการเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของคู่ความหรือพยาน แม้ถึงว่าข้อความเหล่านั้นจะเป็นความจริง หรือ

ง. เป็นการชักจูงให้เกิดมีคำพยานเท็จ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้นำวิเคราะห้ศัพท์ทั้งปวงในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๓ ถ้าคู่ความฝ่ายใดหรือนุคคลใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้ ให้ศาลนั้นมีอำนาจสั่งลงโทษโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(ก) ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือ

(ข) ให้งลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

การไล่ออกจากบริเวณศาลนั้น ให้กระทำได้ชั่วระยะเวลาที่ศาลนั่งพิจารณาหรือภายในระยะเวลาใด ๆ ก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อจำเป็นจะเรียกให้ตำรวจช่วยจัดการก็ได้

ในกรณีกำหนดโทษจำคุกและปรับนั้น ให้จำคุกได้ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔ ถ้าจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งเรื่องหรือแต่บางส่วน โดยทางอาศัยหรือโดยร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ในเมืองต่างประเทศ เมื่อไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้สำหรับเรื่องนั้นแล้ว ให้ศาลปฏิบัติตามหลักทั่วไปแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ

บทบัญญัติมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ที่ต้องนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามข้อ ๗๘ ของระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

มาตรา ๕๗ บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องสอด

(๑) ด้วยความสมัครใจเองเพราะเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความ
รับรองคุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่คดีนั้น
อยู่ในระหว่างพิจารณาหรือเมื่อตนมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำ
พิพากษาหรือคำสั่ง โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น

(๒) ด้วยความสมัครใจเองเพราะตนมีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีนั้น
โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษา ขออนุญาตเข้าเป็นโจทก์ร่วม
หรือจำเลยร่วม หรือเข้าแทนที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียทีเดียวโดยได้รับความยินยอมของ
คู่ความฝ่ายนั้น แต่จำแนกศาลจะได้อนุญาตให้เข้าแทนที่กันได้ก็ตาม คู่ความฝ่ายนั้นจำต้อง
ผูกพันตนโดยคำพิพากษาของศาลทุกประการ เสมือนหนึ่งว่ามีได้มีการเข้าแทนที่กันแล้ว^{๔๕}

(๓) ด้วยถูกหมายเรียกให้เข้ามาในคดี (ก) ตามคำขอของคู่ความฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งทำเป็นคำร้องแสดงเหตุว่าคนอาจฟ้องหรือถูกคู่ความเช่นนั้นฟ้องตนได้ เพื่อ
การใช้สิทธิไล่เบี้ยหรือเพื่อใช้คำทดแทน ถ้าหากศาลพิจารณาให้คู่ความเช่นนั้นแพ้คดี
หรือ (ข) โดยคำสั่งของศาลเมื่อศาลนั้นเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมี
คำขอในกรณีที่กฎหมายบังคับให้บุคคลภายนอกเข้ามาในคดี หรือศาลเห็นจำเป็นที่จะ
เรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่ง จะเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีดังกล่าวแล้ว ให้เรียกด้วยวิธียื่นคำร้องเพื่อ
ให้หมายเรียกพร้อมกับคำฟ้องหรือคำให้การ หรือในเวลาใด ๆ ต่อมาก่อนมีคำพิพากษา
โดยได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลเป็นที่พอใจว่าคำร้องนั้นไม่อาจยื่นก่อนนั้นได้

การส่งหมายเรียกบุคคลภายนอกตามอนุมาตรานี้ต้องมีสำเนาคำขอ หรือคำ
สั่งของศาล แล้วแต่กรณี และคำฟ้องตั้งต้นคดีนั้นแนบไปด้วย

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ไม่ตัดสิทธิของเจ้าหน้าที่ ในอันที่จะใช้สิทธิ
เรียกร้องของลูกหนี้และที่จะเรียกลูกหนี้ให้เข้ามาในคดีตั้งที่บัญญัติไว้ในประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๕๘ ผู้ร้องสอดที่ได้เข้าเป็นคู่ความตามอนุมาตรา (๑) และ (๓) แห่ง มาตรา ๕๘ นี้ มีสิทธิเสมือนหนึ่งว่าตนได้ฟ้องหรือถูกฟ้องเป็นคดีเรื่องใหม่ ซึ่งโดย เฉพาะผู้ร้องสอดอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้ ตาม คำนำพยานที่ได้สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วก่อนที่ตนได้ร้อง สอด อาจอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และ อาจได้รับหรือถูกบังคับให้ใช้ค่าฤชาธรรมเนียม

ห้ามมิให้ผู้ร้องสอดที่ได้เป็นคู่ความตามอนุมาตรา (๒) แห่งมาตรา ๕๘ ใช้ สิทธิอย่างอื่นนอกจากสิทธิที่มีอยู่แก่คู่ความฝ่ายซึ่งตนเข้าเป็นโจทก์ร่วมหรือจำเลย ร่วมในชั้นพิจารณาเมื่อตนร้องสอด และห้ามมิให้ใช้สิทธิเช่นว่านั้นในทางที่ขัดกับ สิทธิของโจทก์หรือจำเลยเดิม และให้ผู้ร้องสอดเสียค่าฤชาธรรมเนียมอันเกิดแต่การ ที่ร้องสอด แต่ค่าศาลได้อนุญาตให้เข้าแทนที่โจทก์หรือจำเลยเดิม ผู้ร้องสอดจึงมีฐานะ เสมอด้วยคู่ความที่ตนเข้าแทน

เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ถ้ามีข้อเกี่ยวข้องกับคดีเป็นปัญหาจะต้อง วินิจฉัยในระหว่างผู้ร้องสอดกับคู่ความฝ่ายที่ตนเข้ามาร่วม หรือที่ตนถูกหมายเรียก ให้เข้ามาร่วม ผู้ร้องสอดย่อมต้องผูกพันตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น เว้นแต่ในกรณี ต่อไปนี้

(๑) เนื่องจากความประมาทเลินเล่อของคู่ความนั้น ทำให้ผู้ร้องสอดเข้ามา เป็นคู่ความในคดีข้างในสมควรที่จะแสดงข้อเถียงอันเป็นสาระสำคัญได้ หรือ

(๒) เมื่อคู่ความนั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงมิได้ยกขึ้นใช้ซึ่ง ข้อเถียงในปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งผู้ร้องสอดมิได้รู้ ว่ามีอยู่เช่นนั้น

* มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

บทบัญญัติว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษา
หรือคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ต้องนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม
เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ เงื่อนไขในการออกคำสั่งของศาล และผลของคำสั่ง
กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาหรือ
วิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา
ตามข้อ ๘๗ ของระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนี้

ภาค ๔
วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา
และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ลักษณะ ๑
วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

หมวด ๑
หลักทั่วไป

มาตรา ๒๕๓ ถ้าโจทก์มิได้มีภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานอยู่ใน
ราชอาณาจักร และไม่ทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในราชอาณาจักร หรือถ้า
เป็นที่เชื่อได้ว่าเมื่อโจทก์แพ้คดีแล้วจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย
จ่าย จำเลยอาจยื่นคำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา ขอให้ศาลมีคำสั่ง
ให้โจทก์วางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาเพื่อการชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย
ดังกล่าวได้*

ถ้าศาลได้สวนแล้วเห็นว่า มีเหตุอันสมควรหรือมีเหตุเป็นที่เชื่อได้ แล้วแต่
กรณี ก็ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์วางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาให้ตามจำนวนและภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

ถ้าโจทก์มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลตามวรรคสอง ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี
ออกจากสารบบความ เว้นแต่จำเลยจะขอให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป หรือมีการ
อุทธรณ์คำสั่งศาลตามวรรคสอง

มาตรา ๒๕๓ ทวิ ในกรณีที่โจทก์ได้ยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษา
ถ้ามีเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง จำเลยอาจยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์
หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา ขอให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์

* มาตรา ๒๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๘

วางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาให้เพื่อการชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ *

ในระหว่างที่ศาลชั้นต้นยังมีคำสั่งส่วนความไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น และให้ศาลชั้นต้นทำการไต่สวน แล้วส่งคำร้องนั้นพร้อมด้วยส่วนความไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาล้าง

ให้นำความในมาตรา ๒๕๓ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่การพิจารณาในชั้นอุทธรณ์และฎีกาโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๔ ในคดีอื่น ๆ นอกจากคดีมโนสาเร่ โจทก์ชอบที่จะยื่นต่อศาลพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา ซึ่งคำขอฝ่ายเดียว ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งภายในบังคับแห่งเงื่อนไขซึ่งจะกล่าวต่อไป เพื่อจัดให้มีวิธีคุ้มครองใด ๆ ดังต่อไปนี้ *

(๑) ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ก่อนพิพากษา รวมทั้งจำนวนเงินหรือทรัพย์สินของบุคคลภายนอกซึ่งถึงกำหนดชำระแก่จำเลย

(๒) ให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไป ซึ่งการละเมิดหรือการผิดสัญญา หรือการกระทำที่ถูกละเมิด หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่โจทก์อาจได้รับต่อไปเนื่องจากการกระทำของจำเลย หรือมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยโอน ขาย ยักย้ายหรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย หรือมีคำสั่งให้หยุดหรือป้องกันการเปลี่ยนแปลงหรือการบอบสลายซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ทั้งนี้ จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

* มาตรา ๒๕๓ ทวิ เพิ่มประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พศ. ๒๕๓๘

* มาตรา ๒๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พศ. ๒๕๓๘

(๓) ให้ศาลมีคำสั่งให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระวังการจดทะเบียน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือการเพิกถอนการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย หรือที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องร้องไว้ชั่วคราว จนกว่าคดีจะถึงที่สุด หรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๔) ให้จับกุมและกักขังจำเลยไว้ชั่วคราว

ในระหว่างระบอบเวลานับแต่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือชี้ขาดอุทธรณ์ไปจนถึงเวลาที่ศาลชั้นต้นได้ส่งสำนวนคดีอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี คำขอตามมาตรานี้ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจที่จะส่งอนุญาตหรือยกคำขอเช่นว่านี้

มาตรา ๒๕๕ ในการพิจารณาอนุญาตตามคำขอที่ยื่นไว้ตามมาตรา ๒๕๔ ต้องให้เป็นที่ยพอใจของศาลว่า คำฟ้องมีมูลและมีเหตุเพียงพอที่จะนำวิधिคุ้มครองความที่ขอนั้นมาใช้ได้ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้*

(๑) ในกรณีที่ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕๔ (๑) ต้องให้เป็นที่ยพอใจของศาลว่า

(ก) จำเลยตั้งใจจะยกย้ายทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของคนทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้พ้นจากอำนาจศาล หรือจะโอน ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อประวิงหรือขัดขวางต่อการบังคับตามคำบังคับใด ๆ ซึ่งอาจจะออกบังคับเอาแก่จำเลยหรือเพื่อจะทำให้โจทก์เสียเปรียบ หรือ

(ข) มีเหตุจำเป็นอื่นใดตามที่ศาลจะพิจารณาเห็นเป็นการยุติธรรมและสมควร

(๒) ในกรณีที่ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕๔ (๒) ต้องให้เป็นที่ยพอใจของศาลว่า

(ก) จำเลยตั้งใจจะกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไปซึ่งการละเมิด การผิดสัญญา หรือการกระทำที่ถูกต้องร้อง

* มาตรา ๒๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

(ข) โจทก์จะได้รับความเดือดร้อนเสียหายต่อไปเนื่องจากการกระทำของจำเลย

(ค) ทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยนั้นมีพฤติการณ์ว่าจะมีการกระทำให้เปลี่ยนไปเปล่า หรือบุบสลาย หรือโอนไปยังผู้อื่น หรือ

(ง) มีเหตุตาม (๑) (ก) หรือ (ข)

(๓) ในกรณีที่ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕๔ (๓) ต้องให้เป็นที่พอใจของศาลว่า

(ก) เป็นที่เกรงว่าจำเลยจะดำเนินการให้มีการจดทะเบียน แก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือเพิกถอนการจดทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย หรือที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องร้อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ หรือ

(ข) มีเหตุตาม (๑) (ข)

(๔) ในกรณีที่ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕๔ (๔) ต้องให้เป็นที่พอใจของศาลว่า เพื่อที่จะประวิงหรือขัดขวางต่อการพิจารณาคดีหรือการบังคับตามคำบังคับใด ๆ ซึ่งอาจจะออกบังคับแก่จำเลย หรือเพื่อจะทำให้โจทก์เสียเปรียบ

(ก) จำเลยซ่อนตัวเพื่อจะไม่รับหมายเรียกหรือคำสั่งของศาล

(ข) จำเลยได้ยกย้ายไปให้พ้นอำนาจศาลหรือซุกซ่อนเอกสารใด ๆ ซึ่งพอจะเห็นได้ว่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานอันจำเลยในคดีที่อยู่ในระหว่างพิจารณา หรือทรัพย์สินที่พิพาท หรือทรัพย์สินของจำเลยทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเป็นที่เกรงว่าจำเลยจะจำหน่ายหรือทำลายเอกสารหรือทรัพย์สินเช่นว่านั้น หรือ

(ค) ปราบกฏตามกิริยาหรือคามวิธีที่จำเลยประกอบการงานหรือการค้าของคนว่าจำเลยจะหลีกหนีหรือพ้อเห็นได้ว่าจะหลีกหนีไปให้พ้นอำนาจศาล

มาตรา ๒๕๖ ในกรณีที่ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕๔ (๒) หรือ (๓) ถ้าศาลเห็นว่าหากให้โอกาสจำเลยคัดค้านก่อนจะไม่เสียหายแก่โจทก์ ก็ให้ศาลแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาพร้อมทั้งส่งสำเนาคำขอให้แก่จำเลยโดยทางเจ้าพนักงานศาล จำเลยจะเสนอข้อคัดค้านของตนในการที่ศาลนั่งพิจารณาคำขอนั้นก็ได^{*}

* มาตรา ๒๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๒๕๗ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ ได้ภายในขอบเขตหรือโดยมีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร*

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๒) ให้ศาลแจ้งคำสั่งนั้นให้จำเลยทราบ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยโอน ขาย ยักยัก หรือจำหน่าย ซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย ศาลจะกำหนดวิธีการโฆษณาตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันการฉ้อฉลก็ได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราว มิให้จำเลยโอน ขาย ยักยัก หรือจำหน่าย ซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จดทะเบียน หรือมีคำสั่งให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระงับการจดทะเบียน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือการเพิกถอน การจดทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวหรือที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกร้องขอให้ศาลแจ้งคำสั่งนั้นให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายทราบ และให้บุคคลดังกล่าวบันทึกคำสั่งของศาลไว้ในทะเบียน

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก่อนที่ศาลจะออกหมายยึด หมายอายัด หมายห้ามชั่วคราว หมายจับ หรือคำสั่งใด ๆ ศาลจะสั่งให้ผู้ขอเอาเงินหรือหาประกันตามจำนวนที่เห็นสมควรมาวางศาลเพื่อการชำระค่าสินไหมทดแทนซึ่งจำเลยอาจได้รับตามมาตรา ๒๖๓ ก็ได้

มาตรา ๒๕๘ คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๑) นั้น ให้บังคับจำเลยได้ทันทีแล้วแจ้งคำสั่งนั้นให้จำเลยทราบโดยไม่ชักช้า แต่จะใช้บังคับบุคคลภายนอกซึ่งพิสูจน์ได้ว่าได้รับโอนสุจริตและเสียค่าตอบแทนก่อนการแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบมิได้*

คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๒) นั้น ให้บังคับจำเลยได้ทันที ถึงแม้ว่าจำเลยจะยังมีได้รับแจ้งคำสั่งเช่นนั้นก็ตาม เว้นแต่ศาลจะได้พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งเช่นนั้นแล้ว

* มาตรา ๒๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

* มาตรา ๒๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๓) ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยนั้น ให้มีผลใช้บังคับได้ทันที ถึงแม้ว่านายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะยังมีได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นก็ตาม เว้นแต่ศาลจะได้พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นสมควรให้คำสั่งมีผลบังคับเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว

คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๓) ที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องร้องให้มีผลใช้บังคับแก่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายคือเมื่อบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว

หมายจับจำเลยที่ศาลได้ออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๔) ให้บังคับได้ทั่วราชอาณาจักร การกักขังตามหมายจับเช่นว่านั้นห้ามมิให้กระทำเกินหกเดือนนับแต่วันจับ

มาตรา ๒๕๔ ทวิ การที่จำเลยได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่พิพาท หรือทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่คำสั่งของศาลที่ห้ามโอน ขยาย ยักยอก หรือจำหน่าย ซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๒) มีผลใช้บังคับแล้วนั้น หากอาจไซ้ยันแก่โจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้และค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และจำเลยได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนหนี้ก็ตาม

การที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย รับจดทะเบียน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือเพิกถอนการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่คำสั่งของศาลซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๓) มีผลใช้บังคับแล้วนั้น หากอาจไซ้ยันแก่โจทก์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ เว้นแต่ผู้รับโอนจะพิสูจน์ได้ว่าได้รับโอนโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทนก่อนที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะได้รับแจ้งคำสั่ง

การที่นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายรับจดทะเบียน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือเพิกถอนการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกต้องร้องภายหลังที่บุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งของศาลซึ่งออกตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ (๓) แล้วนั้น ยังไม่มีผลใช้บังคับ

๕

ตามกฎหมายในระหว่างใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา*

มาตรา ๒๕๙ ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๒ แห่งภาคนี้ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาด้วย โดยอนุโลม*

มาตรา ๒๖๐ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งชั่วคราวตัดสินคดีมิได้กล่าวถึงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างการพิจารณา*

(๑) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคดีเต็มตามข้อหาหรือบางส่วน คำสั่งของศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวในส่วนที่จำเลยชนะคดีนั้น ให้ถือว่าเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เว้นแต่โจทก์จะได้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แสดงว่าคนประสงคจะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นและมีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวเช่นนั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำขอของโจทก์ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด ถ้าศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป คำสั่งของศาลชั้นต้นให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาหรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว แต่กรณี เมื่อมีการอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว คำสั่งของศาลชั้นต้นให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(๒) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี คำสั่งของศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

มาตรา ๒๖๑ จำเลยหรือบุคคลภายนอกซึ่งได้รับหมายยึด หมายอายัดหรือคำสั่งตามมาตรา ๒๕๔ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือจะต้องเสียหายเพราะหมายยึด หมายอายัด หรือคำสั่งดังกล่าวอาจมีค่าขอต่อศาลให้ถอนหมาย เพิกถอนคำสั่ง หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่ง หมายยึด หรือหมายอายัด ซึ่งออกตามคำสั่งดังกล่าวได้ แต่ถ้าบุคคลภายนอกเช่นนั้นขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดหรือค้ำคานคำสั่งอายัดให้น่า

* มาตรา ๒๕๕ ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

* มาตรา ๒๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

* มาตรา ๒๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๒๕๔ หรือมาตรา ๓๑๒ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม*

จำนวนซึ่งถูกศาลออกคำสั่งจับกุมตามมาตรา ๒๕๔ (๔) อาจมีค่าขอต่อศาล ให้เพิกถอนคำสั่งถอนหมาย หรือให้ปล่อยตัวไปโดยไม่มีเงื่อนไขหรือให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวโดยมีหลักประกันตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรหรือไม่ก็ได้

ถ้าปรากฏว่าวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๕๔ นั้น ไม่มีเหตุเพียงพอหรือ มีเหตุอันสมควรประการอื่น ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอหรือมีคำสั่งอื่นใดตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ได้ ทั้งนี้ ศาลจะกำหนดให้ผู้ขอวางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาให้ตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรหรือจะ กำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ในกรณีที่เป็นการฟ้องเรียกเงิน ห้ามไม่ให้ศาลเรียกประกันเกินกว่าจำนวนเงินที่ฟ้องรวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๒๖๒ ถ้าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่ศาลอาศัยเป็นหลักในการมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอในวิธีการชั่วคราวอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นเปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อจำเลยหรือบุคคลภายนอกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๑ มีคำขอศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาจะมีคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกวิธีการเช่นนั้นเสียก็ได้

ในระหว่างระบายนับแต่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ได้อ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งชี้ขาดคดี หรือชี้ขาดอุทธรณ์ไปจนถึงเวลาที่ศาลชั้นต้นได้ส่งสำนวนความ ที่อุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี คำขอตามมาตรา นี้ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นและให้เป็นอำนาจของศาลชั้นต้นที่จะมีคำสั่งคำขอเช่นนั้น *

มาตรา ๒๖๓ ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งอนุญาตตามคำขอในวิธีการชั่วคราว ตามลักษณะนี้ จำเลยซึ่งต้องถูกบังคับโดยวิธีการนั้นอาจยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาของศาลที่มีคำสั่งตามวิธีการชั่วคราวนั้น ขอให้ มีคำสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ในกรณีดังต่อไปนี้ *

มาตรา ๒๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๒๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๒๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

๕

(๑) คตินั้นศาลตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายแพ้ และปรากฏว่าศาลมีคำสั่งโดยมีความเห็นหลงไปว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ขอมีมูล โดยความผิดหรือเลินเล่อของผู้ขอ

(๒) ไม่ว่าคตินั้นศาลจะชี้ขาดตัดสินให้โจทก์ชนะหรือแพ้คดี ถ้าปรากฏว่าศาลมีคำสั่งโดยมีความเห็นหลงไปว่าวิธีการเช่นว่านี้มีเหตุผลเพียงพอ โดยความผิดหรือเลินเล่อของผู้ขอ

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลทำการได้ส่วนแล้วเห็นว่าคำขอนั้นรับฟังได้ ก็ให้มีคำสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่จำเลยได้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าศาลที่มีคำสั่งตามวิธีการชั่วคราวเป็นศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา เมื่อศาลชั้นต้นทำการได้ส่วนแล้ว ให้ส่งสำนวนให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เป็นผู้สั่งคำขอนั้น ถ้าโจทก์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจบังคับโจทก์เสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม (๑) ใ้บังคับการบังคับคดีไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้โจทก์แพ้คดี

คำสั่งของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ตามวรรคสอง ให้อุทธรณ์หรือฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์หรือฎีกา

มาตรา ๒๖๔ นอกจากกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔ คู่ความขอที่จะยื่นคำขอต่อศาล เพื่อให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา เช่น ให้นำทรัพย์สินหรือเงินที่พิพาทมาวางต่อศาลหรือต่อบุคคลภายนอก หรือให้ตั้งผู้จัดการหรือผู้รักษาทรัพย์สินของห้างร้านที่ทำการค้าที่พิพาท หรือให้จัดให้บุคคลผู้ไร้ความสามารถอยู่ในความปกครองของบุคคลภายนอก*

คำขอตามวรรคหนึ่งให้บังคับตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๒๗ มาตรา ๒๒๘ มาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๒

มาตรา ๒๖๕ ในกรณีที่ศาลยอมรับเอาบุคคลเป็นประกันตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ และบุคคลนั้นแสดงกิริยาซึ่งพอจะเห็นได้ว่าจะทำให้โจทก์เสียเปรียบ หรือจะหลีกเลี่ยง ชดชวาง หรือกระทำให้เนิ่นช้าซึ่งการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ให้นำบทบัญญัติแห่งหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม*

* มาตรา ๒๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พศ. ๒๕๓๔

* มาตรา ๒๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๕) พศ. ๒๕๓๔

บทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ต้องนำมาใช้
บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๑๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แก่ มาตรา ๒๗๑-๓๒๓
ยกเว้นมาตรา ๒๗๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕๒(๑) และมาตรา ๓๑๗

ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

หมวด ๑ หลักทั่วไป

มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ซอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๒๗๒ ถ้าศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งอย่างใดซึ่งจะต้องมีการบังคับคดี ก็ให้ศาลมีคำบังคับกำหนดวิธีที่จะปฏิบัติตามคำบังคับในวันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้เจ้าพนักงานศาลส่งคำบังคับนั้นไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษา เว้นแต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้อยู่ในศาลในเวลาที่ศาลมีคำบังคับนั้น และศาลได้สั่งให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๒๗๓ ถ้าในคำบังคับได้กำหนดให้ใช้เงิน หรือให้ส่งทรัพย์สิน หรือให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างใด ๆ ให้ศาลระบุไว้ในคำบังคับนั้นโดยชัดเจน ซึ่งระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ อันจะต้องใช้เงิน ส่งทรัพย์สิน กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ นั้น แต่ถ้าเป็นคดีมีสาระ ศาลไม่จำเป็นต้องใช้เวลาแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าสิบห้าวันในอันที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

ถ้าศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งโดยขาดนัด ให้ศาลใช้เวลาไม่ต่ำกว่าเจ็ดวันแก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดในอันที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น*

ระยะเวลาที่ระบุไว้วันนั้นให้เริ่มนับแต่วันที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ลงลายมือชื่อไว้ในคำบังคับ หรือวันที่ได้ส่งคำบังคับให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา แล้วแต่กรณี เว้นแต่ศาลจะได้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งว่า ให้นับตั้งแต่วันที่ใดวันหนึ่งในภายหลังต่อมาตามที่ศาลจะเห็นสมควรกำหนดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

นอกจากนี้ให้ศาลระบุไว้โดยชัดแจ้งในคำบังคับว่าในกรณีที่มีได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับเช่นว่านี้ภายในระยะเวลาหรือภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องถูกยึดทรัพย์ หรือถูกจับและจำขังซึ่งที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

๕

* มาตรา ๒๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

* มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๒๗๕ ถ้าบุคคลใด ๆ ได้เข้าเป็นผู้ค้ำประกันในศาลโดยทำเป็นหนังสือประกันหรือโดยวิธีอื่น ๆ เพื่อการชำระหนี้ตามคำพิพากษา หรือคำสั่ง หรือ แต่ส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นนั้น ย่อมใช้บังคับแก่การประกันนั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องผู้ค้ำประกันขึ้นใหม่

มาตรา ๒๗๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะขอให้บังคับคดี ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ออกหมายบังคับคดี

คำขอนั้นให้ระบุโดยชัดแจ้ง

- (๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งจะขอให้มีการบังคับคดีตามนั้น
- (๒) จำนวนที่ยังมิได้รับชำระตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น
- (๓) วิธีการบังคับคดีซึ่งขอให้ออกหมายนั้น

มาตรา ๒๗๖ * ถ้าศาลเห็นว่าคำบังคับที่ขอให้บังคับนั้นได้ส่งให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญแล้ว และระยะเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติตามคำบังคับนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว และคำขอนั้น มีข้อความระบุไว้ครบถ้วน ให้ศาลออกหมายบังคับคดีให้ทันที หมายเช่นว่านี้ให้ศาลแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานั้นจะได้นำหมายไปให้แก่เจ้าพนักงานเอง ส่วนลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้ส่งสำเนาหมายให้ต่อเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นผู้จัดการส่งแต่ถ้ามิได้มีการส่งหมายดังกล่าวแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหน้าที่ต้องแสดงหมายนั้น

ในกรณีออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าศาลสงสัยว่าไม่สมควรยึดทรัพย์สินนั้น ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ขอยึดวางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาให้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรในเวลาที่ยกหมายก็ได้ เพื่อป้องกันการบุบสลายหรือสูญหายอันจะเกิดขึ้นเนื่องจากการยึดทรัพย์สิน

* มาตรา ๒๗๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

ในกรณีที่ออกหมายบังคับคดีให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งมอบทรัพย์สิน
กระทำการ หรือเจเวนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำ
พิพากษา ให้ศาลระบุเงื่อนไขแห่งการบังคับคดีลงในหมายนั้นตามมาตรา ๒๑๓ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ศาลกำหนดการบังคับคดีเพียงเท่าที่สภาพแห่ง
การบังคับคดีจะเปิดช่องให้ทำได้โดยทางศาล หรือโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดี*

มาตรา ๒๑๗ ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเชื่อว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามี
ทรัพย์สินที่จะต้องถูกบังคับมากกว่าที่ตนทราบแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่น
คำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลทำการไต่สวนและออกหมาย
เรียกลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นที่เชื่อว่าอยู่ในฐานะที่จะให้ถ้อยคำอันเป็น
ประโยชน์มาในการไต่สวนเช่นนั้น

เมื่อมีคำขอเช่นนั้น ให้ศาลทำการไต่สวนตามกำหนดและเงื่อนไขใด ๆ
ที่เห็นสมควร

ในคดีโมฆสาร หากศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลจะออกหมายเรียกลูกหนี้
ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นมาไต่สวนเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำ
พิพากษาก่อนออกหมายบังคับคดี แล้วจัดแจ้งผลการไต่สวนไว้ในหมายบังคับคดี
ด้วยก็ได้*

มาตรา ๒๑๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งภาคนี้ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่
ของเจ้าพนักงานบังคับคดี นับแต่วันที่ได้ส่งหมายบังคับคดีให้แก่ลูกหนี้ตามคำ
พิพากษา หรือถ้าหมายนั้นมิได้ส่งนับแต่วันออกหมายนั้นเป็นต้นไป ให้เจ้าพนักงาน
บังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นผู้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ในอันที่จะรับชำระหนี้หรือ
ทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาวางและออกใบรับให้กับมีอำนาจที่จะยึดหรืออายัดและยึดถือ
ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ และมีอำนาจที่จะเอาทรัพย์สินเช่นว่านี้ออก
ขายทอดตลาด ทั้งมีอำนาจที่จะจำหน่ายทรัพย์สินหรือเงินรายได้จากการนั้นและ
ดำเนินวิธีการบังคับทั่ว ๆ ไป ตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในหมายบังคับคดี

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาไว้โดยปลอดภัย ซึ่งเงินหรือ
ทรัพย์สินหรือเอกสารทั้งปวงที่ยึดมาหรือที่ได้ชำระหรือส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานตาม
หมายบังคับคดี

* มาตรา ๒๑๖ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓

* มาตรา ๒๑๗ วรรคสาม เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๒

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบันทึกแล้วรักษาไว้ในที่ปลอดภัย ซึ่งวิธีการ บังคับทั้งหลายที่ได้จัดทำไป และรายงานต่อศาลเป็นระยะๆ ไป

มาตรา ๒๔๙ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องดำเนินการบังคับคดีแต่ใน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกในวันทำการงานปกติ เว้นแต่ในกรณีมีเหตุ ฉุกเฉินโดยได้รับอนุญาตจากศาล

ในการที่จะดำเนินการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมมีอำนาจเท่าที่มี ความจำเป็นเพื่อที่จะค้นสถานที่ใด ๆ อันเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือที่ลูกหนี้ ตามคำพิพากษาได้ปกครองอยู่ เช่น บ้านที่อยู่ คลังสินค้า โรงงาน และร้านค้าขาย ทั้งมีอำนาจที่จะยึดและตรวจสอบบัญชี หรือแผ่นกระดาษ และกระทำการใด ๆ ตามสมควร เพื่อเปิดสถานที่ หรือบ้านที่อยู่หรือโรงเรียนดังกล่าวแล้วรวมทั้งตู้หรือภัย ตู้หรือที่เก็บของอื่นๆ

ถ้ามีผู้ขัดขวาง เจ้าพนักงานบังคับคดีชอบที่จะร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้า พนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการบังคับคดีจนได้

มาตรา ๒๕๐ เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติในภาคนี้ บุคคลต่อไปนี้ให้ถือ ว่ามีส่วนได้เสียในวิธีบังคับคดีอันเกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือสิทธิเรียกร ้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๑) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และในกรณีที่มีการ อายุคสิทธิเรียกร้อง ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องนั้น

(๒) บุคคลอื่นใดซึ่งชอบที่จะใช้สิทธิอันได้จดทะเบียนไว้โดยชอบหรือที่ได้ยื่น คำร้องขอตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๘, ๒๔๙ และ ๒๕๐ อันเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือสิทธิเรียกร้องเช่นว่ามานั้น เว้นแต่คำร้องขอเช่นว่านี้จะได้ถูกยกเสียในชั้นที่สุด

มาตรา ๒๕๑ บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในวิธีการบังคับคดีอาจมาอยู่ด้วยในเวลา บังคับคดีนั้น แต่ต้องไม่ทำการป้องกันหรือขัดขวางแก่การบังคับคดี บุคคลที่กล่าวนั้น อาจร้องขอสำเนาบันทึกที่เจ้าพนักงานบังคับคดีทำขึ้นทั้งสิ้นหรือแต่บางฉบับอันเกี่ยว ด้วยวิธีการบังคับคดีนั้นโดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้

มาตรา ๒๘๒ ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งใดกำหนดให้ชำระเงินจำนวนหนึ่ง ภายใต้บังคับบทบัญญัติตามมาตราต่อไปนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมมีอำนาจที่จะรวบรวมเงินให้พอชำระตามคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยวิธียึดหรืออายัด และขายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาคามบทบัญญัติในลักษณะนี้ คือ

(๑) โดยวิธียึดและขายทอดตลาดสิ่งหามิทรัพย์สินอันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์

(๒) โดยวิธีอายัดสิ่งหามิทรัพย์สินอันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งสิทธิที่พึงปรองอันมีอยู่ในทรัพย์สินเหล่านั้น ซึ่งบุคคลภายนอกจะต้องส่งมอบหรือโอนมายังลูกหนี้ตามคำพิพากษาในภายหลัง และเมื่อได้ส่งมอบหรือโอนมาแล้ว เอาทรัพย์สินหรือสิทธิเหล่านั้นออกขายหรือจำหน่าย ในกรณีเช่นว่านี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจะยึดบรรดาเอกสารทั้งปวงที่ให้สิทธิแก่ลูกหนี้ในอันที่จะได้รับส่งมอบหรือรับโอนทรัพย์สินหรือสิทธิเช่นว่ามานั้น

(๓) โดยวิธีอายัดเงินที่บุคคลภายนอกจะต้องชำระให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในภายหลัง แล้วเรียกเก็บตามนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะยึดบรรดาเอกสารทั้งปวงที่ให้สิทธิแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะได้รับชำระเงินเช่นว่านั้น

(๔) โดยวิธียึดเอกสารอื่น ๆ ทั้งปวง เช่น สัญญาการทำงานต่าง ๆ ซึ่งได้ชำระเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแล้ว ซึ่งการบังคับตามสัญญาเช่นว่านี้อาจทวีจำนวนหรือราคาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเพื่อที่จะนำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๑๐ (๔) มาใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ทรัพย์สินที่เป็นของภรรยาหรือที่เป็นของบุตร-ผู้เยาว์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นทรัพย์สินที่อาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้นั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจยึดหรืออายัดและเอาออกขายได้ตามที่บัญญัติไว้ข้างบนนี้

มาตรา ๒๘๓ ถ้าจะต้องยึดหรืออายัดและขายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาคามความในมาตราก่อน เจ้าพนักงานบังคับคดีชอบที่จะยึดหรืออายัดหรือขายบรรดาทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอ้างว่าเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๒๘๔ และ ๒๘๕

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยึดทรัพย์อันจะต้องยึดภายในเวลาอันควรต้อง
ทำ โดยปราศจากความระมัดระวังหรือโดยสมรู้เป็นใจกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือ
บุคคลใดซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์ที่จะต้องยึด หรือเพิกเฉยไม่กระทำการโดยเร็วตาม
สมควร เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ต้องเสียหายเพราะการนั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาล
ขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ ถ้าศาลได้สวนเป็นที่พอใจว่าข้ออ้างนั้นเป็นความจริง ก็ให้ศาล
มีคำสั่งว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นตกอยู่ในความรับผิดชอบ จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้
แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่เกินกว่าจำนวนตามคำพิพากษา ถ้าเจ้าพนักงานไม่
ชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำสั่งของศาล ศาลอาจออกหมายบังคับเอาแก่ทรัพย์สิน
ของเจ้าพนักงานผู้นั้นได้ แต่ถ้าเจ้าพนักงานมีความสงสัยในการยึดหรืออายัด
ทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้นำชี้ดังกล่าวแล้ว ซึ่งบุคคลอื่นนอกจากเจ้าหนี
ตามคำพิพากษา หรือบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์ที่ยึดนั้นมีชื่อเป็นเจ้าของในทะเบียน
เจ้าพนักงานนั้นชอบที่จะงดเว้นยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น และร้องต่อศาลให้กำหนด
การอย่างใด ๆ เพื่อมิให้ตนต้องรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวมาแล้ว

มาตรา ๒๔๔ เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ หรือศาลจะได้มีคำสั่งเป็น
อย่างอื่น ห้ามไม่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าที่พอ
จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมในคดี และค่า
ธรรมเนียมในการบังคับคดี อนึ่งถ้าได้เงินมาพอจำนวนที่จะชำระหนี้แล้ว ห้ามไม่ให้
เอาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดออกขายทอดตลาดหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่น

ความรับผิดชอบต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือต่อบุคคลภายนอกเพื่อความ
เสียหาย ถ้าหากมี อันเกิดจากการยึดและขายทรัพย์สินโดยมิชอบ หรือยึดทรัพย์สิน
เกินกว่าที่จำเป็นแก่การบังคับคดีนั้น ย่อมไม่ตกแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่ตกอยู่
แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีเจ้าพนักงานบังคับคดีได้กระทำการฝ่าฝืน
ต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๒๔๕ ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ย่อมไม่อยู่ใน
ความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี*

* มาตรา ๒๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๔

(๑) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน หรือเครื่องใช้ในครัวเรือนโดยประมาณรวมกัน ราคาไม่เกินห้าพันบาท ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลจะกำหนดทรัพย์สินดังกล่าว ที่มีราคาเกินห้าพันบาท ให้เป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องอยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี ก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามฐานะของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๒) เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพหรือประกอบวิชาชีพโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาตยึดหวงและใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้อื่นจำเป็นเพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพ หรือการประกอบวิชาชีพอันมีราคาเกินกว่าจำนวนราคาค้างกล่าวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจอนุญาต หรือไม่อนุญาตภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่ศาลเห็นสมควร

(๓) วัตถุ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่แทนหรือช่วยอวัยวะของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๔) ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมาย หรือตามกฎหมายยอม-ไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่น หนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพาะ จดหมายหรือสมุดบัญชีต่าง ๆ นั้น อาจยึดมาตรวจดูเพื่อประโยชน์แห่งการบังคับคดีได้ถ้าจำเป็น แต่ห้ามมิให้เอาออกขายทอดตลาด

ประโยชน์แห่งข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ให้ขยายไปถึงทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง อันเป็นของภริยาหรือของบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งทรัพย์สินเช่นว่านี้ตามกฎหมาย อาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็นทรัพย์สินที่อาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด*

มาตรา ๒๕๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี*

๕

มาตรา ๒๕๕ วรรคสี่ เพิ่มความไว้ที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ ฉบับที่ ๑๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๔
มาตรา ๒๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ ฉบับที่ ๖๑ พ.ศ. ๒๕๕๔

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ และเงินรายได้เป็นคราว ๆ อื่นบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(๒) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการ หรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ใน (๒) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น เป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(๔) เงินฉดบังกิจสงเคราะห์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่น เป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฉดบังกิจศพตามฐานะของผู้ตายที่ศาลเห็นสมควร

ในการกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ให้ศาลกำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาคด้วย

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจออกคำสั่งยึดตามมาตรา ๓๑๑ วรรคสอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) (๓) และ (๔) และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่การกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) โดยอนุโลม แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่เห็นด้วยกับจำนวนเงินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการกำหนดจำนวนเงินเช่นนั้น เพื่อขอให้ศาลกำหนดจำนวนเงินใหม่ได้*

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการดำรงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนแปลงไป บุคคลตามวรรคสามจะยื่นคำร้องให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดี แล้วแต่กรณี กำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ใหม่ก็ได้

* มาตรา ๒๔๖ วรรคสาม วรรคสี่ และ วรรคห้า เพิ่มด้วยโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

คำสั่งของศาลที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินตามมาตรานี้ให้ותרณไป
ยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๔๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๒๔๔ และ ๒๔๕
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม
คำพิพากษานั้น ย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอก
อาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๔๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๕ ถ้าบุคคลใดกล่าวอ้าง
ว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึด
ไว้ ก่อนที่ได้เอาทรัพย์สินเช่นนั้นออกขายทอดตลาด หรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น บุคคล
นั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีให้ปล่อยทรัพย์สินเช่นนั้น ในกรณี
เช่นนี้ ให้ผู้กล่าวอ้างนั้นนำส่งสำเนาคำร้องขอแก่โจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และ
จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานบังคับคดีโดยลำดับ เมื่อเจ้าพนักงาน
บังคับคดีได้รับคำร้องขอเช่นนั้นให้งดการขายทอดตลาด หรือจำหน่ายทรัพย์สินที่
พิพาทนั้นไว้ในระหว่างรอคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาล ดังที่บัญญัติไว้ต่อไปนี้*

เมื่อได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลแล้ว ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดคดีสินคดีนั้น
เหมือนอย่างคดีธรรมดา เว้นแต่

(๑) เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ไม่ว่าจะเวลาใด ๆ
ก่อนวันกำหนดชี้สองสถานหรือก่อนวันสืบพยาน หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้น
แสดงว่าคำร้องขอเช่นนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า ศาลมีอำนาจที่จะมีคำ
สั่งให้ผู้กล่าวอ้างวางเงินต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดไว้ในคำสั่งตาม
จำนวนที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหน้าที่ตาม
คำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุเน้นช้าในการบังคับคดีอัน
เกิดแต่การยื่นคำร้องขอเช่นนั้น ถ้าผู้กล่าวอ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ให้ศาลมีคำ
สั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

๕

(๒) ถ้าทรัพย์สินที่พิพาทนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์และมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอนั้นไม่มีเหตุอันควรฟัง หรือถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เก็บไว้นานไม่ได้ ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินเช่นว่านี้โดยไม่ชักช้า

คำสั่งของศาลตามวรรคสอง (๑) และ (๒) ให้เป็นที่สุด*

มาตรา ๒๘๙ ถ้าบุคคลใดชอบที่จะบังคับการชำระหนี้เนื่องจากทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ หรือชอบที่จะได้เงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินเหล่านั้นได้โดยอาศัยอำนาจแห่งการจำนองที่อาจบังคับได้ก็ดี หรืออาศัยอำนาจแห่งบริมสิทธิก็ดี บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีให้เอาเงินที่ได้มานั้นชำระหนี้ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่อาจบังคับเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองหลุด ผู้รับจำนองจะมีคำขอดังกล่าวข้างต้นให้เอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุดก็ได้

ในกรณีจำนองสังหาริมทรัพย์ หรือบริมสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์อันได้ไปจดทะเบียนไว้แล้ว ให้ยื่นคำร้องขอก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด ส่วนในกรณีอื่น ๆ ให้ยื่นคำร้องขอเสียก่อนส่งคำบอกกล่าวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๕

ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เอาทรัพย์สินที่จำนองหลุด การยึดทรัพย์สินที่จำนองนั้นเป็นอันเพิกถอนไปในตัว ในกรณีอื่น ๆ ที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอ เจ้าหนี้ความคำพิพากษาชอบที่จะได้รับแต่เงินที่เหลือ ถ้าหากมี ภายหลังที่หักชำระค่าธรรมเนียมการบังคับจำนองและชำระหนี้ผู้รับจำนอง หรือเจ้าหนี้บริมสิทธิแล้ว

มาตรา ๒๙๐ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้นี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีก แต่ให้เจ้าหนี้นี้ตามคำพิพากษาเช่นว่านี้มีอำนาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ตนเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ขายหรือจำหน่าย

ทรัพย์สินนั้นได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตตามคำขอเช่นว่านี้ เว้นแต่ศาลเห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากรในอันที่จะส่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระค่าภาษีอากรค้าง ให้มีสิทธิขอเฉลี่ยในทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานดังกล่าวได้ยึดหรืออายัดไว้ก่อนแล้วเช่นเดียวกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาคามความในวรรคหนึ่ง แต่ถ้าเจ้าพนักงานมิได้ยึดหรืออายัดไว้ก่อน ให้ขอเฉลี่ยได้ภายในบังคับบทบัญญัติวรรคสอง

ในกรณีที่ยึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น คำขอเช่นว่านี้ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันที่มีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่อายัดทรัพย์สิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันชำระเงินหรือส่งทรัพย์สินตามที่อายัดไว้

ในกรณียึดเงิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันยึด

เมื่อได้ส่งสำเนาคำขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินตามคำบังคับไว้จนกว่าศาลจะได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลได้มีคำสั่งประการใดและสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติไปตามคำสั่งเช่นว่านั้น

ในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีผู้คัดสิทธิในการบังคับคดี หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ผู้ขอเฉลี่ยหรือผู้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ หรือตามมาตรา ๒๔๘ มีสิทธิขอให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป

คำสั่งอนุญาตของศาลตามวรรคแปดให้เป็นที่สุด*

๕

* มาตรา ๒๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒

* มาตรา ๒๕๐ วรรคเก้า เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๒๙๑ เมื่อศาลได้ยกคำร้องขอเฉลี่ยเสียโดยเหตุที่ยื่นไม่ทันกำหนด
ผู้ขออาจยื่นคำร้องต่อศาลได้อีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะได้มีการส่งคำบอกกล่าวตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๙ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ยื่นคำขอมีสหิทธิได้รับชำระจากเงินที่เหลือภายหลังที่ได้ชำระให้แก่
เจ้าหนี้ผู้ยึดแล้ว

(๒) ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ถอนการยึด หรือเจ้าหนี้ผู้ยึดสละสิทธิในการ
บังคับคดีให้ถือว่าผู้ขอเป็นเจ้าหนี้ผู้ยึดต่อไปตั้งแต่วันที่ได้นับคำร้อง และให้ดำเนินกร
บังคับคดีไปตามนั้น

คำสั่งอนุญาตของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นสุด *

มาตรา ๒๙๒ เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องงดการบังคับคดีไว้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งใดได้กระทำไปโดยขาดนัดและได้มีการขอให้
บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอให้
พิจารณาใหม่ เมื่อศาลได้ส่งคำสั่งให้งดการบังคับคดีไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีตาม
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๙ แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะขอ
ต่อศาลให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควร

(๒) ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ เมื่อศาลได้ส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้า
พนักงานบังคับคดีทราบ ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายใน
ระยะเวลาหรือเงื่อนไขตามที่ศาลจะได้กำหนดไว้

(๓) ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า
คนกลางงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวที่กำหนดไว้ หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๔) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามข้อความแห่งมาตรา ๑๕๔
ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอกกล่าวงดการบังคับคดีนั้น ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำ
พิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสีย เว้นแต่จะไต่ถามการบังคับคดีตามคำขอ
ของบุคคลเหล่านั้นเอง

มาตรา ๒๙๓ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำขอทำเป็นคำร้องต่อศาล
ให้งดการบังคับคดีไว้ โดยเหตุที่ตนได้ยื่นฟ้องเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นคดีเรื่องอื่น
ในศาลเดียวกันนั้นซึ่งศาลยังมีไต่วินิจฉัยชี้ขาด และถ้าหากตนเป็นฝ่ายชนะจะไม่

* มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

ต้องมีกรขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินของตนโดยวิธีอื่นเพราะสามารถจะ
หักกลบลบหนี้กันได้

ถ้าศาลเห็นว่าข้ออ้างของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเหตุฟังได้และอ้างการ
บังคับคดีไว้ไม่จำเป็นที่เสียหายแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ศาลอาจมีคำสั่งงดการ
บังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร*

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด*

มาตรา ๒๕๔ ถ้าได้งดการบังคับคดีไว้ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายนี้
ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไป เมื่อศาลได้ส่งคำสั่งให้ดำเนินคดี
ต่อไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว โดยศาลเป็นผู้ออกคำสั่งนั้นเอง หรือโดยเจ้าหน้าที่
ตามคำพิพากษายื่นคำขอให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป เนื่องจากระยะเวลาที่ไต่ด
การบังคับคดีนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว หรือเนื่องจากมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้า
หน้ตามคำพิพากษาได้กำหนดไว้ แล้วแต่กรณี หรือเนื่องจากศาลที่คดีนั้นอยู่ใน
ระหว่างพิจารณาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาที่อยู่ใน
ระหว่างบังคับคดี แต่ถ้าคำพิพากษาที่อยู่ในระหว่างบังคับคดีนั้น ศาลอุทธรณ์หรือศาล
ฎีกาพิพากษายืนแต่บางส่วนเจ้าพนักงานบังคับคดีจะดำเนินการบังคับคดีต่อไปยังหา
ได้ไม่ ถ้าปรากฏว่าเงินที่รวบรวมได้ก่อนงดการบังคับคดีนั้นพอที่จะชำระเจ้าหน้าที่ตาม
คำพิพากษาได้แล้ว

ถ้าได้งดการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๔ ให้เจ้าพนักงานบังคับ
คดีดำเนินการบังคับคดีต่อไปโดยพลัน เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติตามข้อ
ความที่กล่าวไว้ในมาตรานั้นแล้ว

มาตรา ๒๕๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีในกรณีต่อไปนี้

(๑) เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีนั้นเอง หรือถอนโดยคำสั่งศาล
แล้วแต่กรณี เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางเงินต่อศาลหรือต่อเจ้าพนักงานบังคับ
คดีเป็นจำนวนพอชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมแห่งคดี หรือ

* มาตรา ๒๕๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

* มาตรา ๒๕๓ วรรคสาม เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

ค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี หรือได้หาประกันมาให้จนเป็นที่พอใจของศาลสำหรับจำนวนเงินเช่นว่านี้

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นหนังสือว่าตนสละสิทธิในการบังคับคดีนั้น

(๓) ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับในชั้นที่สุด หรือหมายบังคับคดีได้ถูกยกเลิกเสีย เมื่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีได้ส่งคำสั่งให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีนั้นได้ถูกกลับแต่เพียงบางส่วน การบังคับคดีอาจดำเนินต่อไปจนกว่าเงินที่รวบรวมได้นั้นจะพอชำระแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๕๕ ทวิ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ศาลสั่งถอนการบังคับคดีนั้นเสีย *

มาตรา ๒๕๕ ตริ ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินซึ่งมีใช้ตัวเงิน หรือในกรณียึดหรืออายัดเงิน หรืออายัดทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่ายเนื่องจากเจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีนั้นเอง หรือถอนโดยคำสั่งศาล และผู้ขอให้ยึดหรืออายัดไม่ชำระค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขอหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าธรรมเนียม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียม นั้น และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบังคับคดีได้เองโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวงเพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีนั้น *

มาตรา ๒๕๖ ในกรณีที่คำบังคับ หมายบังคับคดี หรือคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ เมื่อศาลเห็นสมควรไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง หรือเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาล หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการ

* มาตรา ๒๕๕ ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๑

* มาตรา ๒๕๕ ตริ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๑

บังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวยื่นคำร้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขคำบังคับ หมายบังคับคดี หรือคำสั่งดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีคำสั่งอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควร*

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐๕ ทวิ วรรคสอง ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ เมื่อศาลเห็นสมควรไม่ว่าเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลงหรือเมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ถูกหนี้ยึดตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวยื่นคำร้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวง หรือวิธีการบังคับคดี ๑ โดยเฉพาะ หรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควร

การยื่นคำร้องตามมาตรานี้อาจกระทำได้ไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น แต่ทั้งนี้ผู้ยื่นคำร้องต้องมีได้ดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจากได้ทราบเรื่องฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้วหรือต้องมีได้ให้สัตยาบัน แก่การกระทำนั้น และในกรณีเช่นว่านี้ผู้ยื่นคำร้องจะขอต่อศาลในขณะเดียวกันนั้นให้มีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ในระหว่างพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลง เมื่อได้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คำบังคับหรือหมายบังคับคดีกำหนดให้ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใด เมื่อได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับหรือหมายบังคับคดีที่ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างนั้นแล้ว แต่ทำการปฏิบัติตามคำบังคับหรือหมายบังคับคดีดังกล่าว อาจแยกได้เป็นส่วน ๆ เมื่อได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับหรือหมายบังคับคดีในส่วนใดแล้ว ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงเฉพาะในส่วนนั้น

* มาตรา ๒๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๒

(๒) ในกรณีที่ค้ำบังคับหรือหมายบังคับคดีกำหนดให้ใช้เงิน เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้จ่ายเงินตามมาตรา ๓๑๔ มาตรา ๓๑๕ มาตรา ๓๒๐ มาตรา ๓๒๕ หรือ มาตรา ๓๒๖ แล้วแต่กรณีแล้ว แต่ถ้าทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีมีหลายรายการ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้จ่ายเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินรายการใดแล้ว ก็ถือว่ากรณียังคงคดีได้เสร็จลงเฉพาะทรัพย์สินรายการนั้น

ในการยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๓๒๖ นี้ หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่า คำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นที่อาจได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องดังกล่าวร้องขอ ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนด เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลนั้นได้ ถ้าผู้ยื่นคำร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องนั้นเสีย คำสั่งของศาลที่ออกตามความในวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องดังกล่าวเห็นว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งยกคำร้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลได้สวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นรับฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าผู้ยื่นคำร้องนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจบังคับผู้ยื่นคำร้องนั้นได้เสมือนหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๒๒ มาตรา ๒๙๖ ทวิ ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาถูกพิพากษาให้ขับไล่หรือต้องออกไปหรือต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัยหรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามค้ำบังคับ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีให้จัดการให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี

มีอำนาจดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในห้ามตราต่อไปนี้ *

มาตรา ๒๙๖ ตริ ถ้าทรัพย์สินที่ต้องจัดการตามคำสั่งศาลนั้นไม่มีบุคคลโดยอยู่อาศัย เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจมอบทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองได้ทันที และถ้ามีความจำเป็น ให้มีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางอันเป็นอุปสรรคในการที่จะจัดการให้เข้าครอบครองได้ตามสมควร

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ายังมีสิ่งของของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือของบุคคลโดยอยู่ในทรัพย์สินดังกล่าวนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดการมอบให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษารักษาไว้หรือจัดการขนย้ายไปเก็บรักษา ณ สถานที่ใดโดยให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีสิ่งของไว้และแจ้งหรือประกาศให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษารับคืนไปภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่รับสิ่งของนั้นคืนภายในเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานบังคับคดีโดยได้รับอนุญาตจากศาล มีอำนาจขายทอดตลาดสิ่งของนั้นแล้วเก็บรักษาเงินสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายไว้แทนสิ่งของนั้น

ในกรณีที่สิ่งของของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือของบุคคลใดที่อยู่ในทรัพย์สินตามวรรคสองมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะขายได้ทันที โดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร

ในกรณีที่สิ่งของนั้นถูกยึดหรืออายัดในการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจย้ายสถานที่เก็บรักษาตามที่เห็นสมควร ค่าใช้จ่ายในการนี้ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้ถูกบังคับคดีเป็นผู้เสีย *

มาตรา ๒๙๖ จัตวา ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแจ้งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารยังไม่ออกไปตามคำบังคับของศาล ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) รายงานต่อศาลเพื่อมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารดังกล่าวนั้น และศาลมีอำนาจสั่งจับกุมและกักขังได้ทันที ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๓๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

* มาตรา ๒๘๖ ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๑

* มาตรา ๒๘๖ ตริ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒) เมื่อศาลมีคำสั่งให้จับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารตาม (๑) แล้ว หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารหลบหนี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามมาตรา ๒๕๖ ตรี โดยอนุโลม

(๓) ปิดประกาศกำหนดเวลาให้ผู้ที่ยังว่าไม่ไซบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องแสดงอำนาจพิเศษต่อศาลภายในกำหนดเวลาแปดวันนับแต่วันปิดประกาศ ถ้าไม่ยื่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

บุคคลที่เข้ามาอยู่อาศัยในทรัพย์สินนั้นในระหว่างที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเข้าครอบครอง ให้ถือว่าเป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา *

มาตรา ๒๕๖ เบญจ ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากทรัพย์สินด้วย เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างนั้น และให้มีอำนาจขนย้ายสิ่งของออกจากสิ่งปลูกสร้างที่มีการรื้อถอนนั้นด้วย ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนและขนย้ายสิ่งของ ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้เสีย

ในการรื้อถอน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ ณ บริเวณนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ในการรื้อถอนนั้น

เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ เว้นแต่จะได้กระทำโดยมีเจตนาร้ายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

วัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนรวมทั้งสิ่งของที่ขนย้ายออกจากสิ่งปลูกสร้าง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้รับคืนไป เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจเก็บรักษาไว้ หรือขายแล้วเก็บเงินสุทธิไว้แทนตัวทรัพย์สินนั้น ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินนั้นภายในกำหนดห้าปีนับแต่มีประกาศกำหนดการรื้อถอนให้ทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่สิ่งปลูกสร้างนั้นถูกยึดในการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจขายทอดตลาดสิ่งปลูกสร้างนั้น แล้วเก็บเงินสุทธิที่เหลือจากหักค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมไว้แทน*

* มาตรา ๒๕๖ จัตวา เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗

* มาตรา ๒๕๖ เบญจ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๒๔๖ ฉ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีหน้าที่ช่วยเจ้าพนักงานบังคับคดี ในการดำเนินการบังคับคดีดังกล่าวและทรงค่าใช้จ่ายในการนั้น*

มาตรา ๒๔๖ สัตต ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามมาตรา ๒๔๖ ตรี มาตรา ๒๔๖ จัตวา (๓) และมาตรา ๒๔๖ เบญจ เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อให้สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๔๖ ตรี มาตรา ๒๔๖ จัตวา (๓) และมาตรา ๒๔๖ เบญจได้ และในการนี้ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวผู้ขัดขวางไว้เท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี*

มาตรา ๒๔๗ ภายใต้อำนาจมาตรา ๒๔๖ ทวิ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียว โดยทำเป็นคำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอให้มีการบังคับได้ล่วงพ้นไปจนถึงเวลาที่การบังคับคดีได้เสร็จสิ้นลง ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งจงใจไม่ปฏิบัติตามหมายบังคับคดี*

ห้ามไม่ให้ศาลอนุญาตตามคำขอนั้น เว้นแต่จะเป็นที่พอใจจากพยานหลักฐานซึ่งผู้ร้องนำมาสืบหรือที่ศาลเรียกมาสืบว่า

(๑) ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสมารถที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ ถ้าได้กระทำการโดยสุจริต และ

(๒) ไม่มีวิธีบังคับอื่นใดที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะใช้บังคับได้

มาตรา ๒๔๘ เมื่อมีคำขอให้จับตัวลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยเหตุจงใจขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ ให้ศาลออกหมายเรียกลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาล*

ถ้าได้ออกหมายเรียกตามวรรคหนึ่งแล้ว ลูกหนี้นั้นไม่มาศาลและมีได้แจ้งเหตุอันสมควรในการที่ไม่มาให้ศาลทราบ หากศาลเห็นว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับหมายเรียกแล้ว ศาลจะออกหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้ หรือถ้าลูกหนี้

* มาตรา ๒๔๖ ฉ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓
* มาตรา ๒๔๖ สัตต เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓
* มาตรา ๒๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓
* มาตรา ๒๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓

ตามคำพิพากษามาศาลแต่แสดงเหตุอันสมควรในการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับมิได้ ศาลมีอำนาจสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นทันทีหรือตั้งแต่วันใดวันหนึ่งที่ศาลเห็นสมควรกำหนดก็ได้ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษายังคงขังขืนอยู่จนถึงวันนั้น

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้รับหมายเรียกหรือได้แจ้งเหตุอันสมควรต่อศาลในการที่ไม่มานั้น ให้ศาลเลื่อนการนั่งพิจารณาคำขอนั้นไป แต่ถ้าศาลเห็นว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาลึกเลียงไม่รับหมาย ศาลจะออกหมายจับตามที่ขอทันทีก็ได้

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาลและแสดงเหตุอันสมควรได้ ศาลจะมีคำสั่งให้ยกคำขอหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นก็ได้

ในกรณีเหล่านี้ ศาลมีอำนาจที่จะทำการไต่สวนตามที่เห็นสมควรและลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมนำพยานมาสืบแก้ได้

มาตรา ๒๕๙ การจับและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๒๕๖ จัดว่า และมาตรา ๒๕๘ และการจับกุมและควบคุมตัวผู้ขัดขวางตามมาตรา ๒๕๖ สัตต ไม่ตัดสิทธิที่จะดำเนินคดีในความผิดอาญา*

มาตรา ๓๐๐ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ถูกจับกุมโดยเหตุจงใจขัดขืนคำสั่งบังคับจะต้องถูกกักขังไว้จนกว่าจะมีประกัน หรือประกันและหลักประกันตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรกำหนดว่าदनยินยอมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งบังคับทุกประการ แต่ทั้งนี้ห้ามไม่ให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาแต่ละครั้งเกินกว่าหกเดือนนับแต่วันจับหรือกักขัง แล้วแต่กรณี*

ในกรณีที่ผิดสัญญาประกัน ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามจำนวนเงินที่ศาลเห็นสมควรโดยมีต้องฟ้องผู้ทำสัญญาประกัน

มาตรา ๓๐๑ ในกรณีที่ศาลยอมรับบุคคลเป็นประกัน และบุคคลนั้นจงใจขัดขวางการบังคับคดีหรือร่วมกับลูกหนี้ตามคำพิพากษายึดขืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งบังคับ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๓๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม*

* มาตรา ๒๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๐

* มาตรา ๓๐๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๐

* มาตรา ๓๐๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๐

มาตรา ๓๐๒ ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือมีอำนาจทำคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งได้เสนอต่อศาลตามบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ คือศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นต้น

ถ้าศาลอุทธรณ์ได้ส่งคดีไปยังศาลชั้นต้นแห่งอื่นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่อุทธรณ์นั้นเพื่อการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามมาตรา ๒๔๓ (๒) และ (๓) ให้ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่นั้นเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีส่งไปให้อีกศาลหนึ่งบังคับคดีแทน ให้ส่งทรัพย์สินที่ได้หรือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ไปยังศาลที่ออกหมายเพื่อดำเนินการไปตามกฎหมาย*

หมวด ๒ วิธียึดทรัพย์ อายัดทรัพย์ และการจ่ายเงิน

มาตรา ๓๐๓ การยึดเอกสารและสิ่งหามิทรัพย์มีรูปร่างของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำโดย

(๑) นำเอาเอกสารหรือทรัพย์สินนั้นมาและฝากไว้ ณ สถานที่ใดหรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร และแจ้งการยึดนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ หรือ

(๒) มอบไว้ในความอารักขาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยความยินยอมของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือมอบไว้ในอารักขาของบุคคลอื่นใดซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ และแจ้งการยึดให้ลูกหนี้หรือบุคคลเช่นว่านั้นทราบ กับต้องกระทำให้การยึดนั้นเห็นประจักษ์แจ้งโดยการประทับตราหรือกระทำโดยวิธีอื่นใดที่สมควร การยึดสิ่งหามิทรัพย์มีรูปร่างนั้น ครอบไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นด้วย

มาตรา ๓๐๔ การยึดอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำโดยนำเอาหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นมาและฝากไว้ ณ สถานที่ใด หรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร และแจ้งการยึดนั้นให้ลูกหนี้ตามคำ

๒

* มาตรา ๓๐๒e แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๑

พิพากษาและเจ้าพนักงานที่ดินผู้มีหน้าที่ทราบ ให้เจ้าพนักงานที่ดินบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน ถ้าหนังสือสำคัญยังไม่ได้ออก หรือนำมาแสดงไม่ได้ หรือหาไม่พบ ให้ถือว่ากรที่ได้แจ้งการยึดต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานที่ดินนั้น เป็นการยึดตามกฎหมายแล้ว

การยึดอสังหาริมทรัพย์นั้น ครอบคลุมไปถึงเครื่องอุปโภคและดอกผลสินทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์นั้นด้วย เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดอกผลธรรมดาที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยว หรือบุคคลอื่นเก็บเกี่ยวในนามลูกหนี้ นั้น เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบในขณะที่ทำการยึดว่าจะทำการเก็บเกี่ยวเองแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจจัดให้เก็บเกี่ยวดอกผลนั้นได้เมื่อถึงกำหนด และทำการขายทอดตลาดตามบทบัญญัติในลักษณะนี้

มาตรา ๓๐๕ การยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ดังบัญญัติไว้ในสองมาตราก่อนนี้ มีผลดังต่อไปนี้

(๑) การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดภายหลังที่ได้ทำการยึดไว้แล้วนั้น หากจะใช้ยื่นแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษาและค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม

(๒) ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับมอบให้เป็นผู้อารักขาสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างที่ถุกยึด หรือเป็นผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกยึด ลูกหนี้ชอบที่จะใช้ทรัพย์สินเช่นว่านั้นได้ตามสมควร แต่ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะทำให้ทรัพย์สินที่ได้รับมอบไว้ในอารักขา หรือทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองเสียหาย หรือเกลือกจะเสียหาย โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นเอง หรือเมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินนั้นร้องขอ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะระวังรักษาทรัพย์สินนั้นเสียเอง หรือตั้งให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดการทรัพย์สินนั้นก็ได้

มาตรา ๓๐๖ เมื่อได้ยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างหรืออสังหาริมทรัพย์ทั้งหมดหรือบางส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียื่นคำขอต่อศาลขอให้ส่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ถ้าไม่มีผู้คัดค้านในการขายทรัพย์สิน

ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๓๐๗ ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ แล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้ทราบซึ่งคำสั่งของศาลและวินชายทอดตลาดแก่บรรดาบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาด ซึ่งทราบได้ตามทะเบียน หรือโดยประการอื่น

คำสั่งอนุญาตของศาลตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุด*

มาตรา ๓๐๗ ถ้ารายได้ประจำปีจากอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจกรรมของลูกหนี้ตามคำพิพากษา อาจเพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอ ศาลอาจมีคำสั่งตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการเหล่านั้นได้ และบังคับให้มอบเงินรายได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาและกำหนดตามที่ศาลเห็นสมควร แทนการส่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

คำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด*

มาตรา ๓๐๘ เมื่อศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ขายแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดได้เมื่อพ้นระยะเวลาอย่างน้อยห้าวันนับแต่วันที่ยึดการขายนั้นให้ดำเนินตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้นและตามข้อกำหนดของศาล ซึ่งระบุไว้ในคำสั่งอนุญาตให้ขายทรัพย์สินนั้น ถ้าหากมี

บทบัญญัติแห่งมาตรา นี้ไม่ให้ใช้บังคับแก่ทรัพย์สินมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมมีอำนาจที่จะขายได้ทันที โดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร

* มาตรา ๓๐๖ วรรคสอง เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๒

* มาตรา ๓๐๗ วรรคสอง เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๐๔ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา นั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติตามข้อบังคับต่อไปนี้

(๑) ในการขายทรัพย์สินที่มีหลายสิ่งด้วยกัน ให้แยกขายทีละสิ่งต่อเนื่องกันไป แต่

(ก) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาเล็กน้อยรวมขายเป็นกอง ๆ ได้เสมอ และ

(ข) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์สองสิ่งหรือกว่านั้นขึ้นไปรวมขายไปด้วยกันได้ ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่าเงินรายได้ในการขายจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนั้น

(๒) ในการขายอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ และทรัพย์สินนั้นอาจแบ่งแยกออกได้เป็นตอน ๆ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจขายทรัพย์สินนั้นเป็นตอน ๆ ได้ ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่าเงินรายได้ในการขายทรัพย์สินบางตอนจะเพียงพอแก่การบังคับคดี หรือว่าเงินรายได้ทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนั้น

(๓) ในการขายทรัพย์สินหลายสิ่งด้วยกัน เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดลำดับที่จะขายทรัพย์สินนั้น

บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินซึ่งจะต้องขาย อาจร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรวมหรือแยกทรัพย์สิน หรือขอให้ขายทรัพย์สินนั้นตามลำดับที่กำหนดไว้ หรือจะร้องคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ส่งตามสามอนุมาตรา ก่อนนั้นก็ได้ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยอมปฏิบัติตามคำร้องขอหรือคัดค้านเช่นนั้น ผู้ร้องจะยื่นคำขอต่อศาลโดยทำเป็นคำร้องภายในสองวันนับตั้งแต่วันปฏิเสช เพื่อขอให้มีการชี้ขาดในเรื่องนั้นก็ได้ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายไปจนกว่าศาลจะได้มีคำสั่ง หรือจนกว่าจะได้พ้นระยะเวลาซึ่งให้นำเรื่องขึ้นสู่ศาลได้

มาตรา ๓๐๕ ทวิ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านว่าราคาดังกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไป และในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อ ๆ ไปหากมีผู้

เสนอราคาสูงสุดในจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาดังนั้นได้*

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีเห็นว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินมีจำนวนต่ำเกินไปสมควรและการขายทอดตลาดทรัพย์สินในราคาต่ำเกินไปสมควรนั้นเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าสู่ราคา หรือความไม่สุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ได้ และเมื่อศาลได้สวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นรับฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้น

ให้นำบทบัญญัติในวรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหกของมาตรา ๒๕๖ มาใช้บังคับแก่การยื่นคำร้องตามวรรคสองโดยอนุโลม

คำสั่งของศาลตามวรรคสองให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๐๐ เมื่อได้มีการยึดทรัพย์แล้ว สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้อันมีต่อบุคคลภายนอกนั้น ให้จัดการดังต่อไปนี้*

(๑) ถ้าเป็นพันธบัตรและหลักทรัพย์ที่เป็นประกันซึ่งเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ออกให้แก่ผู้ถือหรือออกในนามของลูกหนี้ตามคำพิพากษา) เจ้าพนักงานบังคับคดีจะร้องขอต่อศาล ให้มีคำสั่งอนุญาตให้จำหน่ายสิ่งเหล่านั้นตามรายการขายราคาในวันที่ขายก็ได้ หากสิ่งเหล่านั้นได้มีรายการขายราคากำหนดไว้ ณ สถานที่เปลี่ยนแปลง หรือจะขายโดยวิธีขายทอดตลาดดังบัญญัติไว้ในลักษณะนี้ก็ได้ ถ้ามีได้ทำคำขอเช่นนั้นหรือคำขอถูกยกเสีย ให้ขายสิ่งเหล่านั้นโดยวิธีขายทอดตลาด

(๒) ถ้าเป็นตราสารเปลี่ยนมือ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้จำหน่ายตามราคาที่ปรากฏในตราสารหรือราคาต่ำกว่านั้นตามที่ศาล

* มาตรา ๓๐๕ ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

* มาตรา ๓๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

เห็นสมควรกำหนด ถ้าศาลสั่งยกคำขอ ให้นำตราสารนั้นออกขายทอดตลาด

(๓) ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑๐ ทวิ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอให้ศาลออกหมายเรียกบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องนั้น ๆ ให้มาศาล ถ้าบุคคลนั้นมาศาลและยินยอมชำระหนี้ให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ศาลจกรายงานไว้ ถ้าบุคคลนั้นไม่มาศาลหรือไม่ยินยอมชำระหนี้ดังกล่าวแล้ว เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ฟ้องตามเอกสารที่ได้ยึดนั้น และถ้าศาลพิพากษาในที่สุดให้เจ้าหนี้เป็นผู้ชนะคดีเจ้าหนี้ต้องให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบจำนวนเงินที่รับชำระหนี้จากการนั้นด้วย

คำสั่งอนุญาตของศาลตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๑๐ ทวิ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอก ให้ชำระเงินจำนวนหนึ่งหรือเรียกให้ส่งมอบสิ่งของนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑๐ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดและจำหน่ายไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไป*

มาตรา ๓๑๑ สิทธิเรียกร้องซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๓๑๐ ทวิ นั้น ให้ยึดได้โดยคำสั่งยึดซึ่งศาลได้ออกให้ตามที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องฝ่ายเดียวและเจ้าหนี้ได้นำส่งให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบเพื่อการชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของนั้น *

เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดไว้ในหมายบังคับคดีให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดสิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๓๑๐ ทวิ ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าคำสั่งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นคำสั่งอายัดของศาล

คำสั่งอายัดนั้น อาจออกให้ได้ไม่ว่าหนี้ของบุคคลภายนอกนั้นจะมีข้อโต้แย้งหรือมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขหรือว่าได้กำหนดจำนวนไว้แน่นอนหรือไม่

คำสั่งนั้นต้องมีข้อห้ามลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้งดเว้นการจำหน่ายสิทธิเรียกร้องตั้งแต่ขณะที่ได้ส่งคำสั่งนั้นให้ และมีข้อห้ามบุคคลภายนอกไม่ให้ชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ณ เวลาหรือภายในเวลาตามที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

* มาตรา ๓๑๐ ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๒

* มาตรา ๓๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๑๒ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายุัดทรัพย์สินหรือได้แย้ง
หนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตน ศาลอาจทำการไต่สวน และ (๑) ถ้าศาลเป็นที่พอใจว่าหนี้
ที่เรียกร้องนั้นมีอยู่จริง ก็ให้มีคำสั่งให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามคำสั่งอายุัด หรือ (๒)
ถ้าศาลเห็นว่ารูปเรื่องจะทำให้เสร็จเด็ดขาดไม่ได้สะดวกโดยวิธีไต่สวน ก็ให้มีคำสั่ง
อย่างอื่นใดในอันที่จะให้เสร็จเด็ดขาดไปได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าคำสั่งอายุัดทรัพย์สินนั้นไม่มีการคัดค้าน หรือศาลได้มีคำสั่งรับรองดังกล่าว
แล้ว และบุคคลภายนอกมิได้ปฏิบัติตามนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอให้ศาล
ออกหมายบังคับคดีแก่บุคคลภายนอกนั้น และดำเนินการไปเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้น
เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าคำแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายุัดไว้ นั้นต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของ
บุคคลภายนอก เนื่องจากทำที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลไม่ว่าด้วยประการใด ๆ บุคคล
ภายนอกเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อ
ความเสียหายใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่เจ้าหนี้นั้น

มาตรา ๓๑๓ การอายุัดสิทธิเรียกร้องแห่งรายได้เป็นคราว ๆ นั้น รวมตลอด
ถึงจำนวนเงินซึ่งถึงกำหนดชำระภายหลังการอายุัดนั้นด้วย

ถ้าสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกใน
อันที่จะเรียกให้ชำระเงินจำนวนหนึ่งนั้น มีการจำนองเป็นประกัน การอายุัดสิทธิเรียก
ร้องให้รวมตลอดถึงการจำนองด้วย แต่ทั้งนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องแจ้งคำสั่งอายุัด
ทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานที่ดิน และให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนที่ดิน

มาตรา ๓๑๔ การอายุัดสิทธิเรียกร้องตั้งบัญญัติไว้ในสองมาตราก่อนนี้ ให้
มีผลดังต่อไปนี้

(๑) การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิ
เรียกร้องที่ได้ถูกอายุัดภายหลังที่ได้ทำการอายุัดไว้แล้วนั้น หากอาจชี้ยันแก่เจ้าหนี้
ตามคำพิพากษาหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งสิทธิเรียกร้องนั้น
จะเกินกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษาและค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการ
บังคับคดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้จำหน่ายสิทธิเรียกร้องนั้นเพียงส่วนที่เกิน
จำนวนนั้นก็ตาม

(๒) ถ้าคำแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายุัดไว้ นั้น ต้องเสื่อมเสียไปเพราะความ

ผิดของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาฯ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อความเสียหายใดๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่ลูกหนี้นั้น

(๓) การชำระหนี้โดยบุคคลภายนอกตามที่ระบุไว้ในคำสั่งอายัดทรัพย์นั้นให้ถือว่าเป็นการชำระหนี้ตามกฎหมาย

มาตรา ๓๑๕ ถ้าสิ่งของที่จะต้องส่งมอบตามสิทธิเรียกร้องที่ลูกหนี้ยื่นนั้นได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีไปแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายโดยการขายทอดตลาดคั้งที่บัญญัติไว้ในลักษณะนี้

ถ้าการจำหน่ายสิทธิเรียกร้องที่ลูกหนี้ยื่นนั้นกระทำไม่ได้โดยยาก เนื่องจากการชำระหนี้จำเป็นต้องอาศัยการชำระหนี้ตอบแทน หรือด้วยเหตุอื่นใด และการบังคับคดีอาจล่าช้าเป็นการเสียหายแก่คู่ความทุกฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือแก่บุคคลผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อคู่ความหรือบุคคลเช่นนั้นหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งกำหนดให้จำหน่ายโดยวิธีอื่นก็ได้

มาตรา ๓๑๖ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวนเงินทั้งหมดที่ได้ยึดหรือได้มาจากการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือที่ได้วางไว้กับตน นอกจากนี้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีพิเศษสำหรับทรัพย์สินแต่ละราย ซึ่งอยู่ในบังคับการจำนองหรือบุริมสิทธิพิเศษซึ่งได้มีการแจ้งให้ทราบโดยชอบแล้วตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๒๘๕

ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะล้มละลาย และมาตรา ๒๕๒ ถึง ๒๕๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการรอหรือการงดการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดสรรหรือแบ่งเฉลี่ยเงินนั้นดังบัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๓๑๗ ในกรณีที่จะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งได้พิพากษาหรือสั่งโดยจำเลยขาดหนี้ ห้ามมิให้เฉลี่ยเงินที่ได้มาจนกว่าระยะหกเดือนจะได้ล่วงพ้นไปแล้ว นับแต่วันยึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแสดงให้ศาลเป็นที่พอใจว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบถึงคดีซึ่งขอให้มีการบังคับแล้ว มิให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรานี้มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๑๘ ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแต่คนเดียวร้องขอให้บังคับคดี และมีได้มีการแจ้งให้ทราบซึ่งการจำนองหรือบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายได้มา คั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๕ เมื่อได้จัดการจำหน่ายทรัพย์สินเสร็จ และได้

หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินตามจำนวนหนี้ในคำพิพากษา และค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องให้แก่เจ้าหนี้ที่ตามคำพิพากษา เพียงเท่าที่เงินรายได้จำนวนสุทธิจะพอแก่การที่จะจ่ายให้ได้

มาตรา ๓๑๙ ในกรณีที่มีเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหลายคนร้องขอให้บังคับคดี หรือได้มีการแจ้งให้ทราบซึ่งการจำนองหรือบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายได้มาคั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ เมื่อได้จัดการจำหน่ายทรัพย์สินเสร็จ และได้หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีส่วนเฉลี่ยแสดงจำนวนเงินที่จ่ายให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเจ้าหนี้บุริมสิทธิแต่ละคนจากเงินรายได้จำนวนสุทธิที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ตามสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้เหล่านั้น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือตามประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการจ่ายเงินเช่นนั้น และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอกกล่าวไปยังเจ้าหนี้เหล่านั้นขอให้ตรวจสอบบัญชีเช่นนั้นและให้แถลงข้อคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ส่งคำบอกกล่าว

ถ้าไม่มีคำแถลงยื่นภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้นเป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้เหล่านั้นตามบัญชี

มาตรา ๓๒๐ ในกรณีตั้งบัญชีไว้ในมาตราก่อนนี้ ถ้ามีเจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนดังกล่าวแล้ว ยื่นคำแถลงคัดค้านบัญชีส่วนเฉลี่ยต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายเรียกให้เจ้าหนี้ทุกคนมาในเวลา และ ณ สถานที่ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน

เจ้าหนี้จะไปตามหมายเรียกเช่นนั้นด้วยตนเอง หรือจะให้ผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจโดยชอบไป และกระทำการแทนในกิจการทั้งหลายอันเกี่ยวแก่เรื่องนั้นก็ได้

เมื่อได้ตรวจพิจารณาคำแถลงและฟังคำชี้แจงของเจ้าหนี้ผู้ที่มาตามหมายเรียกแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำคำสั่งยืนตามหรือแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้นแล้วให้อ่านให้เจ้าหนี้ที่มานั้นฟัง และให้เจ้าหนี้ลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้ส่งคำสั่งนั้นไปยังเจ้าหนี้ผู้ซึ่งมิได้มาตามหมายเรียกด้วย ถ้าหากมี

ถ้าเจ้าหนี้คนใดไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าหนี้นั้นชอบที่

จะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านคำสั่งนั้นต่อศาลชั้นต้นได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้อ่านหรือที่ได้อ่านคำสั่ง แล้วแต่กรณี แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอนั้นมิได้ไปตามหมายเรียกของเจ้าพนักงานบังคับคดีและไม่สามารถแสดงเหตุผลในการที่ไม่ไปต่อหน้าเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้น ให้ศาลนั้นยกคำขอนั้นเสีย คำสั่งของศาลที่ออกตามความในวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งได้มาตามหมายเรียกทุกคนได้ยินยอมตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีและลงลายมือชื่อไว้เป็นพยานหลักฐานในการยินยอมนั้นแล้ว และถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มา ซึ่งมีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ มิได้ยื่นคำคัดค้านภายในเวลากำหนด ให้ถือว่าบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้นเป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามนั้น

ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ยื่นคำคัดค้านครั้งที่บัญญัติไว้ข้างต้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการจ่ายส่วนเฉลี่ยไปจนกว่าศาลได้มีคำสั่งแล้ว หรือทำการจ่ายส่วนเฉลี่ยชั่วคราว ดังที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไป

บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ใช้บังคับแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒๑ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่า ถ้าจะเลื่อนการจ่ายส่วนเฉลี่ยไปจนกว่าได้จำหน่ายทรัพย์สินที่ประสงค์จะบังคับทั้งหมด หรือจนกว่าการเรียกร้องทั้งหมดที่มาสู่ศาลได้เสร็จเด็ดขาดแล้ว จะทำให้บุคคลผู้มีส่วนเฉลี่ยในเงินรายได้แห่งทรัพย์สินที่บังคับนั้นทุกคนหรือคนใดคนหนึ่งได้รับความเสียหาย เจ้าพนักงานบังคับคดีมีสิทธิที่จะแบ่งเงินรายได้เท่าที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ดังที่บัญญัติไว้ในสองมาตราก่อนได้ ในเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้กักเงินไว้สำหรับชำระค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดในการบังคับคดีที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นต่อไป และสำหรับชำระการเรียกร้องใด ๆ ที่ยังมีข้อโต้แย้งไว้แล้ว

มาตรา ๓๒๒ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทุกคนได้รับส่วนแบ่งเป็นที่พอใจแล้ว ถ้ายังมีเงินที่จำหน่ายทรัพย์สินที่เหลืออยู่ และเงินที่ยังเหลือเช่นว่านั้น ได้ถูกอายัดตามมาตรา ๒๕๑ หรือโดยประการอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจำหน่ายส่วนที่เหลือนั้นตามมาตรา ๒๕๑ หรือตามคำสั่งอายัดทรัพย์สิน แล้วแต่กรณี

ถ้าเงินรายได้จำนวนสุทธิที่จำหน่ายทรัพย์สินได้มานั้นไม่ต้องการใช้สำหรับการบังคับคดีต่อไปก็ดี หรือมีเงินเหลืออยู่ภายหลังที่ได้หักชำระค่าฤชาธรรมเนียมและ

จ่ายให้แก่เจ้าหนี้ทุกคนเป็นที่พอใจแล้วก็ดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินรายได้จำนวนสุทธิหรือส่วนที่เหลือนั้นให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และถ้าทรัพย์สินของบุคคลภายนอกต้องถูกจำหน่ายไปเพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้จ่ายเงินรายได้จำนวนสุทธินั้นแก่บุคคลภายนอกตามสิทธิเรียกร้องของบุคคลภายนอกที่มีอยู่ต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าได้จำหน่ายสังหาริมทรัพย์รายได้ไปแล้วตามมาตรา ๒๔๘ และได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดเป็นคุณแก่ผู้เรียกร้อง ให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินที่จำหน่ายได้แก่ผู้เรียกร้องไป

มาตรา ๓๒๓ บรรดาเงินต่าง ๆ ที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายในห้าปี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน*

๑๒

* มาตรา ๓๒๓ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง

ว่าด้วยการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง

พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง และกำหนดให้การบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๕) หรือตามวรรคสี่ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เพื่อให้การปฏิบัติราชการในการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับ คำสั่ง และหมายบังคับคดีของศาลปกครองเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สำนักงานศาลปกครองจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “ศาล” หมายถึง ศาลปกครองหรือตุลาการศาลปกครองชั้นต้นหรือตุลาการศาลปกครองสูงสุด

(๒) “สำนักงาน” หมายถึง สำนักบังคับคดีปกครอง

(๓) “สำนักงานศาล” หมายถึง สำนักงานศาลปกครองสูงสุด สำนักงานศาลปกครองกลาง หรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคต่างๆ

(๔) “เลขาธิการ” หมายถึง เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

(๕) “ผู้อำนวยการ” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักบังคับคดีปกครองหรือผู้ที่ผู้อำนวยการสำนักบังคับคดีปกครองมอบหมาย

(๖) “พนักงานคดีปกครอง” หมายถึง พนักงานคดีปกครองในสังกัดสำนักบังคับคดีปกครอง

(๗) “เจ้าพนักงานบังคับคดี” หมายถึง พนักงานคดีปกครองหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นของสำนักบังคับคดีปกครองที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีปกครองในการปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

- (๘) “เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา” หมายถึง คู่กรณีหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดี
- (๙) “ลูกหนี้ตามคำพิพากษา” หมายถึง คู่กรณีหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพคดี
- (๑๐) “ผู้นำบังคับคดี” หมายถึง ผู้ซึ่งได้ระบุไว้ในหมายบังคับคดีว่าเป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือเป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี
- (๑๑) “หัวหน้าการเงิน” หมายถึง หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชีในคดีในสังกัดสำนักบังคับคดีปกครอง หรือข้าราชการซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน
- (๑๒) “เจ้าหน้าที่การเงิน” หมายถึง เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่ปฏิบัติหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายการเงินและบัญชีในคดีของสำนักบังคับคดีปกครอง
- (๑๓) “เจ้าหน้าที่ธุรการ” หมายถึง เจ้าหน้าที่ของสำนักบังคับคดีปกครองที่ปฏิบัติหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายธุรการคดี

ลักษณะ ๑

การบังคับตามคำบังคับของศาลปกครอง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ เมื่อศาลมีคำพิพากษาโดยกำหนดคำบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด และคดีถึงที่สุด (กรณีคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น หมายถึง พ้นระยะเวลาการอุทธรณ์แล้ว ไม่มีการอุทธรณ์) ให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำบังคับนั้นรับส่งคำพิพากษาและคำบังคับนั้นไปให้สำนักงานเพื่อดำเนินการโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๕ เมื่อสำนักงานได้รับคำพิพากษาและคำบังคับดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงทะเบียนรับลงสารบคดี และตั้งสำนวนตามประเภทของคำบังคับแล้วเสนอผู้อำนวยการเพื่อตรวจพิจารณาและสั่งจ่ายสำนวนให้พนักงานคดีปกครอง เพื่อเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

ให้พนักงานคดีปกครองที่ได้รับมอบหมายรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า หากมีปัญหาหรือข้อขัดข้องประการใด ให้รีบรายงานพร้อมเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อพิจารณาสั่งการโดยด่วน

ข้อ ๖ ให้สำนักงานแจ้งผลการดำเนินการตามคำบังคับหรือคำสั่งของศาลให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำบังคับหรือคำสั่ง เพื่อรายงานศาลทราบเป็นระยะ ๆ ไป

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับกระบวนการบังคับใดๆ เป็นอย่างอื่น ให้พนักงานคดีปกครองเจ้าของสำนวนรายงานตามลำดับชั้นไปยังเลขานุการเพื่อทราบ โดยส่งสำเนาคำสั่งศาลไปพร้อมด้วย

หมวด ๒

การดำเนินการบังคับตามคำสั่งของศาลปกครอง

ส่วนที่ ๑

วิธีการบังคับกรณีเพิกถอนกฎ

ข้อ ๗ ให้พนักงานคดีปกครองที่ได้รับมอบสำนวนเพิกถอนกฎ รับผิดชอบทำหนังสือเพื่อส่งคำพิพากษาที่มีคำสั่งให้เพิกถอนกฎนั้นไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ผู้อำนวยการตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเสนอเลขานุการลงนามในหนังสือดังกล่าว

ข้อ ๘ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงทะเบียนนัดเพื่อติดตามผลการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยรายงานผลการติดตามให้พนักงานคดีปกครองเจ้าของสำนวนทราบทุกสัปดาห์ หากมีเหตุขัดข้องประการใด ให้พนักงานคดีปกครองเจ้าของสำนวนเสนอผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาสั่งการโดยด่วน

เมื่อได้รับแจ้งผลการประกาศคำพิพากษาดังกล่าวลงในราชกิจจานุเบกษาจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ธุรการแจ้งพนักงานคดีปกครองเพื่อเสนอให้ผู้อำนวยการรายงานเลขานุการและแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำพิพากษาเพื่อรายงานศาลทราบต่อไป

ส่วนที่ ๒

วิธีการบังคับกรณีอื่น ๆ

ข้อ ๙ เมื่อได้รับมอบสำนวนที่มีคำสั่งกำหนดหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอย่างอื่น นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ ให้พนักงานคดีปกครองตรวจสอบว่าเป็นคำสั่งที่จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร แล้วทำรายงานเสนอความเห็นให้ผู้อำนวยการพิจารณา

ข้อ ๑๐ ถ้าเป็นคำสั่งบังคับที่มีกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามคำพิพากษา และศาลกำหนดไว้ในคำสั่งบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับให้สำนักงานทราบภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้พนักงานคดีปกครองปฏิบัติดังนี้

(๑) หากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับให้สำนักงานทราบภายในเวลาที่ศาลกำหนด ไม่ว่าจะรายงานว่าปฏิบัติตามคำสั่งบังคับหรือไม่ก็ตาม ให้สำนักงานแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่ออกคำสั่งบังคับนั้น เพื่อรายงานศาลทราบต่อไป หากศาลมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการอย่างอื่นอีก ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้นและแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำสั่งนั้นเพื่อรายงานศาลทราบเป็นระยะๆ ไป

(๒) หากพ้นเวลาที่ศาลกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับให้สำนักงานทราบ แต่สำนักงานไม่ได้รับแจ้งผล ให้สำนักงานมีหนังสือเตือนไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอทราบผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับดังกล่าว โดยให้ระยะเวลาหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตอบกลับภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

(๒.๑) หากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับภายในเวลาที่สำนักงานกำหนด ไม่ว่าจะรายงานว่าปฏิบัติตามทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยมีเหตุผลที่จะอ้างหรือไม่มีเหตุผลที่จะอ้างก็ตาม ให้สำนักงานแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่ออกคำสั่งบังคับนั้น เพื่อรายงานศาลทราบต่อไป หากศาลมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการอย่างอื่นอีก ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น และแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำสั่งนั้นเพื่อรายงานศาลทราบเป็นระยะๆ ไป

(๒.๒) หากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่แจ้งผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับภายในเวลาที่สำนักงานกำหนด ให้สำนักงานแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่ออกคำสั่งบังคับนั้นเพื่อรายงานศาลทราบต่อไป หากศาลมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการอย่างอื่นอีกก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น และแจ้งผลให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำสั่งนั้นเพื่อรายงานศาลทราบเป็นระยะๆ ไป

ข้อ ๑๑ กรณีที่ศาลไม่ได้กำหนดไว้ในคำสั่งบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับให้สำนักงานทราบ ถ้าคำสั่งบังคับนั้นมิกำหนดเวลาให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติ เมื่อพ้นเวลาที่ศาลกำหนดให้ปฏิบัติ ให้สำนักงานมีหนังสือไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอทราบผลการปฏิบัติตามคำสั่งบังคับดังกล่าว เช่นเดียวกับข้อ ๑๐ (๒) (๒.๑) และ (๒.๒)

ข้อ ๑๒ กรณีที่ศาลไม่ได้กำหนดไว้ในคำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรายงานผลการปฏิบัติตามคำบังคับให้สำนักงานทราบ ถ้าคำบังคับนั้นไม่มีกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามคำบังคับ เมื่อพ้นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่คำบังคับมีผล ให้สำนักงานมีหนังสือไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอทราบผลเช่นเดียวกับข้อ ๑๐ เว้นแต่คำบังคับจะมีลักษณะเป็นอย่างอื่น ให้สำนักงานพิจารณาดำเนินการเป็นกรณีๆ ไป แล้วแจ้งให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำบังคับนั้นเพื่อรายงานศาลทราบ

ข้อ ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีนัดเพื่อติดตามผลการดำเนินการตามข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ โดยเคร่งครัด แล้วรายงานให้พนักงานคดีปกครองเจ้าของสำนวนทราบเป็นระยะๆ หากมีเหตุขัดข้องประการใด ให้พนักงานคดีปกครองเจ้าของสำนวนเสนอผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาสั่งการโดยด่วน

ลักษณะ ๒

การบังคับคดีตามคำสั่งศาลเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

หมวด ๑

วิธีการบังคับคดีศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

ข้อ ๑๔ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ถ้าผู้กรณีหรือผู้ออกกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองหรือผู้แทนมิได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว เมื่อศาลออกหมายแจ้งคำสั่งแล้ว ให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำสั่งนั้นรีบแจ้งคำสั่งโดยส่งหมายนั้นให้ผู้กรณีและผู้ออกกฎหมายหรือคำสั่งดังกล่าวทราบภายในวันนั้นหรืออย่างช้าภายในวันทำการถัดไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

การแจ้งคำสั่งศาลตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้แจ้งโดยวิธีอื่นก็ได้ดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๑๕ หากผู้มีส่วนได้เสียอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งและสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่านแล้ว ถ้าไม่มีผู้กรณีมาศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาลเมื่อศาลออกหมายแจ้งคำสั่งแล้ว ให้สำนักงานศาลของศาลนั้นรีบแจ้งคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้ผู้กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีได้มาศาลทราบ

การแจ้งคำสั่งศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๑๔ วรรคสอง

หมวด ๒

วิธีการบังคับคดีตามคำสั่งของศาลในกรณีที่ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอ ในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษา

ข้อ ๑๖ ก่อนศาลมีคำพิพากษา ถ้าศาลมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดี หรือเงินหรือทรัพย์สินของบุคคลภายนอก ซึ่งถึงกำหนดชำระแก่ผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อศาลออกหมายยึดทรัพย์ชั่วคราวหรือหมายอายัดชั่วคราวแล้ว ให้สำนักงานศาลของศาลที่ออกหมายนั้นรีบส่งหมายดังกล่าวไปให้สำนักงานเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๗ เมื่อสำนักงานได้รับหมายยึดทรัพย์ชั่วคราวหรือหมายอายัดชั่วคราว ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงทะเบียนรับ ลงสารบคคดี และตั้งสำนวนยึดทรัพย์ชั่วคราวหรืออายัดชั่วคราวแล้วรีบเสนอผู้อำนวยการเพื่อตรวจพิจารณาและสั่งจ่ายสำนวนให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

ข้อ ๑๘ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรีบดำเนินการยึดหรืออายัดโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการให้ทันทีที่ได้รับหมาย

คำสั่งยึดทรัพย์ชั่วคราวหรืออายัดชั่วคราวของศาลในภูมิภาคในกรณีมีเหตุฉุกเฉินเมื่อศาลออกหมายยึดทรัพย์ชั่วคราวหรือหมายอายัดชั่วคราวแล้ว หากผู้อำนวยการสำนักงานศาลเห็นว่ากรณีให้สำนักงานดำเนินการจะไม่ทันการ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานศาลนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัด แล้วแต่กรณี ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้อำนวยการสำนักงานศาลเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่ศาลตั้งเมื่อดำเนินการแล้ว ให้รีบแจ้งให้สำนักงานทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้นำวิธีการบังคับคดีตามหมายบังคับคดีของศาลปกครองในลักษณะ ๓ แห่งระเบียบนี้มาใช้บังคับแก่วิธีการบังคับคดีตามหมายยึดทรัพย์ชั่วคราวหรือหมายอายัดชั่วคราว โดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ เมื่อได้ยึดทรัพย์แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเสนอรายงานการยึดทรัพย์ พร้อมด้วยบัญชีทรัพย์ให้ศาลทราบ เมื่อศาลมีคำพิพากษาและออกหมายบังคับคดีแล้ว จึงขอให้ศาลส่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดนั้น

ข้อ ๒๐ หากศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เช่น

(๑) คำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการซ้ำหรือกระทำต่อไปซึ่งการละเมิดหรือการผิดสัญญา หรือการกระทำที่ถูกต้องร้อง หรือคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีอาจได้รับต่อไปเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี หรือคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีโอน ขาย

ยักย้าย หรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดี หรือคำสั่งให้หยุดหรือป้องกันการเปลี่ยนไปเปล่าหรือการบุบสลายซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว หรือ

(๒) คำสั่งให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบการจดทะเบียน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนหรือการเพิกถอนการจดทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีหรือที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกฟ้องร้องไว้ชั่วคราว หรือ

(๓) คำสั่งให้จับกุมและกักขังผู้ถูกฟ้องคดีไว้ชั่วคราว เป็นต้น

เมื่อศาลได้ออกหมายแจ้งคำสั่งดังกล่าวแล้วให้สำนักงานศาลของศาลที่มีคำสั่งนั้นรีบส่งหมายแจ้งคำสั่งของศาลให้ผู้ถูกฟ้องคดี นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ บุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหรือผู้มีชื่อตามหมายนั้นๆ ทราบภายในวันนั้น หรืออย่างช้าภายในวันทำการถัดไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

การแจ้งคำสั่งศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๑๔ วรรคสอง

หากเป็นกรณีมีเหตุฉุกเฉิน อาจมอบให้ผู้ที่ขอให้ศาลมีคำสั่งดังกล่าวหรือตัวแทนถือหมายแจ้งคำสั่งของศาลไปส่งด้วยตนเองก็ได้

ลักษณะ ๓

การบังคับคดีตามหมายบังคับคดีของศาลปกครอง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒๑ หมายบังคับคดีที่ศาลตั้งพนักงานคดีปกครอง สำนักงานปกครองเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือทำการอื่นใดโดยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้น พนักงานคดีปกครองที่ศาลตั้งให้หมายถึงพนักงานคดีปกครองในสังกัดสำนักบังคับคดีปกครอง เว้นแต่ศาลหรือสำนักงานศาลปกครองจะกำหนดให้เป็นอย่างอื่น

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้สำนักงานศาลของศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้นรีบส่งหมายบังคับคดีไปให้สำนักงานเพื่อดำเนินการโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๒๒ เมื่อสำนักงานได้รับหมายบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงทะเบียนรับลงสารบบคดี ตั้งสำนวนตามประเภทของหมายบังคับคดีแล้วเสนอผู้อำนวยการเพื่อตรวจพิจารณาและส่งจ่ายสำนวน ให้พนักงานคดีปกครองในฐานะเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการโดยในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายังไม่ติดต่อดำเนินการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ธุรการเก็บรักษาไว้

การรับ การส่ง และการเก็บรักษาสำนวนให้เป็นไปตามที่สำนักงานศาลปกครองกำหนด

ข้อ ๒๓ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีตามวัน เวลา ที่ผู้นำบังคับคดีร้องขอ หรือตามที่นัดหมายกับผู้นำบังคับคดี และให้นำหมายบังคับคดี ประกาศเจ้าพนักงานบังคับคดีกับเครื่องมือ และอุปกรณ์สำหรับทำการบังคับคดี เช่น ครั่ง และตราตีครั้งไปด้วย ทั้งนี้ จะมีพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นร่วมไปช่วยเหลือด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องดำเนินการบังคับคดีในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกในวันทำการงานปกติ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตหรือมีคำสั่งให้ดำเนินการบังคับคดีในวันเวลาอื่น

ข้อ ๒๕ ก่อนทำการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแสดงหมายบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถ้าไม่ปรากฏตัวลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้แสดงค้อนุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น

ข้อ ๒๖ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีด้วยความสุภาพ เป็นกลาง และระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายเกินกว่าที่จำเป็น

ถ้ามีผู้ขัดขวางในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีชี้แจงว่ากล่าวแต่โดยดีก่อน ถ้าผู้นั้นยังขัดขวางอยู่อีก ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อดำเนินการบังคับคดีจนได้

ข้อ ๒๗ ในการที่จะดำเนินการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมมีอำนาจเท่าที่มีความจำเป็น เพื่อที่จะค้นสถานที่ใดๆ อันเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ครอบครองอยู่ เช่น บ้าน ที่อยู่อาศัย คลังสินค้า โรงงานหรือร้านค้าขาย เป็นต้น ทั้งมีอำนาจที่จะยึดและตรวจสอบบัญชี เอกสารหรือแผ่นกระดาษ และกระทำการใดๆ ตามสมควรเพื่อเปิดสถานที่ดังกล่าว รวมทั้งดูบัญชี คู่หรือที่เก็บของอื่นๆ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยพลัน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากเห็นสมควรเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจขอความร่วมมือ เจ้าพนักงานตำรวจให้อยู่ร่วมในการดำเนินการ และอาจแจ้งความให้เจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่บันทึกการดำเนินการไว้เป็นหลักฐานด้วยก็ได้

ข้อ ๒๘ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีออกไปทำการบังคับคดีมาแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรีบเสนอรายงานการบังคับคดีต่อผู้อำนวยการภายในวันนั้น หรืออย่างช้าภายในวันทำการถัดไป หากมีเหตุจำเป็นไม่อาจเสนอภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ ให้รายงานถึงเหตุจำเป็นนั้นด้วย

เมื่อผู้อำนวยการมีคำสั่งในรายงานการบังคับคดีอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรีบดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งโดยเร็ว กรณีที่ต้องรอฟังผลการดำเนินการ ให้ส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีนัดไว้เพื่อติดตามผลด้วย

ข้อ ๒๙ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ให้สำนักงานรายงานเลขานุการทราบ

- (๑) ทรัพย์สินที่มีราคาประเมินตั้งแต่ยี่สิบล้านบาทขึ้นไป
- (๒) ทรัพย์สินของบุคคลสำคัญ หรือบุคคลที่มีฐานะในทางสังคม
- (๓) ทรัพย์สินซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน

กรณีตาม (๒) และ (๓) ให้หมายความรวมถึงการบังคับคดีโดยการจับไล่หรือรื้อถอนด้วย

ข้อ ๓๐ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือผู้นำบังคับคดีอาจมอบอำนาจให้ทนายความของตน หรือผู้หนึ่งผู้ใดมาทำการแทนก็ได้ โดยทำหนังสือมอบอำนาจตามแบบพิมพ์ที่สำนักงานศาลปกครองกำหนด

ข้อ ๓๑ ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปทำการบังคับคดี ต้องให้ผู้นำบังคับคดีหรือผู้รับมอบอำนาจทำคำขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าประสงค์จะบังคับคดีกับทรัพย์สินสิ่งใด ของใคร ที่ใด ตามแบบพิมพ์ที่สำนักงานศาลปกครองกำหนดและวางเงินทรองค่าใช้จ่ายไว้ตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดตามอำนาจในกฎหมาย ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงค่าเช่าสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน และค่าจ้างคนเฝ้ารักษาทรัพย์สินด้วย

ข้อ ๓๒ ผู้นำบังคับคดีต้องช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีในการบังคับคดี โดยจัดยานพาหนะรับและส่งเจ้าพนักงานบังคับคดี ตลอดจนขนย้ายและเก็บรักษาทรัพย์สิน และออกเงินทรองค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบังคับคดีตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะร้องขอ

ข้อ ๓๓ ผู้นำบังคับคดีต้องอยู่ในสถานที่บังคับคดี เพื่อชี้ทรัพย์สินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการบังคับคดีและช่วยเหลือเจ้าพนักงานบังคับคดีในการบังคับคดีตามแต่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะร้องขอ เพื่อให้การบังคับคดีสำเร็จไปโดยมิชักช้า

ข้อ ๓๔ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่เพียงพอที่จะชำระหนี้ตามหมายบังคับคดี พร้อมทั้งค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ หรือศาลจะได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

แต่ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีแต่ทรัพย์สินซึ่งมีราคามากกว่าจำนวนหนี้ และไม่อาจแบ่งยึดหรืออายัดโดยมิให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมราคา เช่น ทำให้เปลี่ยนแปลงสถานะและราคาคงค่าทั้งทรัพย์สินอื่นที่จะยึดหรืออายัดให้เพียงพอกับจำนวนหนี้ไม่ปรากฏด้วยแล้ว ก็ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ว่านั้นทั้งหมด

ข้อ ๓๕ เจ้าพนักงานบังคับคดีขอมิยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดไว้ก่อนแล้ว หรือทรัพย์สินที่มีกฎหมายบัญญัติให้ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ข้อ ๓๖ เจ้าพนักงานบังคับคดีชอบที่จะงดการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้ยึดหรืออายัด เมื่อสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นไม่อาจยึดหรืออายัดได้ตามกฎหมาย เช่น ปรากฏว่ามีชื่อบุคคลอื่นนอกจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลซึ่งทรัพย์สินต้องถูกยึดหรืออายัดเป็นเจ้าของในทะเบียนเมื่อไต่ถามการยึดหรืออายัดแล้ว ให้รับรายงานต่อผู้อำนวยการเพื่อจะได้รายงานต่อไปยังศาล ตามมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

เมื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาแล้ว ปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นมีชื่อบุคคลอื่น นอกจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลซึ่งทรัพย์สินต้องถูกยึดหรืออายัดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทะเบียน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาดอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น

หมวด ๒

การยึดและอายัดทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๑

วิธีการยึดทรัพย์สิน

ข้อ ๓๗ ก่อนทำการยึดที่ดินหรือห้องชุด หากผู้นำยึดร้องขอโดยมีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจขอให้เจ้าพนักงานที่ดินงดการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินหรือห้องชุดที่จะยึดไว้ชั่วคราว โดยผู้นำยึดจะต้องจัดการนำยึดภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด มิฉะนั้นเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินยกเลิกการนั้นเสีย

ข้อ ๓๘ ถ้าในหมายบังคับคดีกล่าวเฉพาะเจาะจงให้ยึดทรัพย์สินใด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดแต่เฉพาะทรัพย์สินนั้น

ข้อ ๓๘ ก่อนไปทำการยึดทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ไปยึดทรัพย์ตรวจสอบและทำความเข้าใจให้แก่ชัดว่าจะต้องยึดทรัพย์อะไร ของใคร และจำนวนราคาทรัพย์ที่จะยึดได้ตามกฎหมาย มีประมาณเท่าใด พร้อมทั้งนำประกาศยึดทรัพย์ไปด้วย เพื่อปิดไว้ ณ สถานที่ที่ยึดทรัพย์

ข้อ ๔๐ เมื่อทำการยึดทรัพย์เสร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศยึดทรัพย์ไว้ ณ สถานที่ ยึดโดยเปิดเผย

ข้อ ๔๑ ถ้าเป็นการยึดที่ดินหรือห้องชุด ให้ผู้นำยึดส่งโฉนดที่ดิน หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุดรายที่จะนำยึด หรือสำเนาซึ่งเจ้าพนักงานรับรองไม่เกินหนึ่งเดือน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบและจับสกลจำลองแผนที่ของที่ดินหรือห้องชุด

ข้อ ๔๒ เมื่อได้ยึดที่ดินหรือห้องชุดแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งต้นฉบับโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุดนั้น เพื่อจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อทอดตลาด

หากผู้ครอบครองต้นฉบับโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุดไม่ส่งมอบต้นฉบับเอกสารดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมายหรือไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาลขอให้เรียกผู้ครอบครองดังกล่าวมาไต่สวนและมีคำสั่งต่อไป

ข้อ ๔๓ ถ้าจะยึดทรัพย์ที่มีทะเบียน เช่น รถยนต์ อาวุธปืน เป็นต้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสอบถามผู้นำยึดเสียก่อนว่าผู้ใดมีชื่อเป็นเจ้าของทะเบียนนั้น หากทำได้ให้ผู้นำยึดส่งเอกสารทางทะเบียนหรือสำเนาให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบด้วย

เมื่อได้ยึดทรัพย์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ส่งเอกสารทางทะเบียนต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี

ข้อ ๔๔ เมื่อได้มีการยึดทรัพย์แล้ว สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีต่อบุคคลภายนอกในเรื่องพันธบัตรและหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน คราสารเปลี่ยนมือ หรือสิทธิเรียกร้องอื่นๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อ ๔๕ ในการยึดที่ดิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรังวัดเปรียบเทียบกับแผนที่จำลองตามรูปในโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันหรือไม่ หากเชื่อได้ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันแล้ว ให้จัดการยึดโดยบรรยายให้เห็นสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดินในแผนรายการยึดที่ดิน และแสดงด้วยว่าอยู่ใกล้ไกลจากสถานที่ราชการหรือที่ชุมนุมชน หรือทางบก ทางน้ำ ประมาณระยะทางเท่าใด

ข้อ ๔๖ ถ้าที่ดินที่ขุดนั้นมีส่วนปลูกสร้างหรือไม้ล้มลุกหรือธัญชาติอื่นจะเก็บเกี่ยวรวงผลได้คราวหนึ่งหรือหลายคราวคือปีเป็นของผู้อื่นปลูกอยู่ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบันทึกด้วยคำของเจ้าของสิ่งนั้นๆ ให้ปรากฏว่ามีสิทธิในที่ดินอย่างไร เช่น สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นดินหรือสิทธิตามสัญญาเช่า เป็นต้น ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการยึดทรัพย์สินกสิกร พ.ศ. ๒๕๑๕ การยึดที่ไร่นา ซึ่งไม่มีล้มลุกหรือธัญชาติอื่นจะเก็บเกี่ยวได้ตามฤดูกาล จะยึดแต่ที่ดิน ไม่ยึดไม้ล้มลุกและธัญชาติหรือจะยึดทั้งที่ดินและไม้ล้มลุกหรือธัญชาติด้วยก็ได้

ข้อ ๔๗ การยึดที่ดินซึ่งไม่มีขึ้นต้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจดชนิดและประมาณจำนวนต้นไม้ไว้ด้วย

ข้อ ๔๘ ถ้าทรัพย์ที่ขุดมีดอกผลธรรมดาที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยวหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บเกี่ยวในนามของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อผู้นำยึดร้องขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอเก็บเกี่ยวเอง หากเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาราบในขณะทำการยึด แล้วจึงให้ทำการเก็บเกี่ยวดอกผลนั้นเมื่อถึงกำหนด

ข้อ ๔๙ การยึดสังหาริมทรัพย์รูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ย่อมครอบไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์นั้นด้วย เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ประสงค์ให้ยึดดอกผลนั้นๆ

ข้อ ๕๐ การยึดอสังหาริมทรัพย์ ถ้าผู้นำยึดประสงค์จะยึดดอกผลดินนัยด้วย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งดอกผลดินนัยนั้นต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่กำหนด ถ้าดอกผลดินนัยนั้นเป็นสิทธิเรียกร้อง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการอาช้ดตามวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

ข้อ ๕๑ การยึดเรือน โรง ห้องชุด หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการยึดโดยบรรยายให้เห็นสภาพของสิ่งนั้นๆ เช่น พื้น ฝาผนัง ประตู หน้าต่าง เสา เครื่องบนและหลังคาใช้วัสดุชนิดใด มีกี่ชั้น กี่ห้อง ขนาดกว้างยาวสูงเท่าใด เก้าหรือโหม่งเพียงใด เลขทะเบียนเท่าไร ถ้าเป็นสถานที่ให้เช่า ค่าเช่าเท่าใด เป็นต้น

ข้อ ๕๒ ในการยึดทรัพย์นั้น ให้ยึดเฉพาะส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ถ้ามีบุคคลอื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย และไม่ปรากฏชัดว่าส่วนใดเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ยึดมาทั้งหมด ถ้าเป็นที่ดิน ให้ประมาณราคาเฉพาะส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ด้วย

ข้อ ๕๓ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งตามวิธีที่เห็นสมควรว่าได้มีการยึดทรัพย์แล้ว เช่น

(๑) การยึดสิ่งของ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดหรือผูกแผ่นเลขหมายบนสิ่งของที่ยึดให้ตรงตามบัญชีทรัพย์สิน ถ้าสามารถจะเก็บรวมเข้าหีบหรือตู้ได้ ก็ให้รวมไว้ แล้วปิดหีบหรือตู้ประทับตราครั้งอีกชั้นหนึ่ง

(๒) การยึดที่ดิน เรือ โรง ห้องชุด หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ให้ปิดประกาศหรือทำเครื่องหมายไว้

(๓) การยึดสัตว์ สัตว์พาหนะหรือปศุสัตว์ จะใช้สัที่ที่เขาหรือที่ตัว หรือจะใช้แผ่นเลขหมายผูกคอหรือจะด้อนเข้าคอกแล้วผูกเชือกประทับตราครั้งที่ประตูคอกก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่อย่าให้เป็นการขัดข้องต่อการเลี้ยงรักษาสัตว์

ข้อ ๕๔ ในการยึดทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำบันทึกรายงานการดำเนินการโดยสังเขป หากมีพฤติการณ์หรือเหตุการณ์สมควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานก็ให้บันทึกไว้ แล้วอ่านบันทึกนั้นให้ผู้ยึดและผู้มีส่วนได้เสียหรือบุคคลที่อยู่ ณ ที่ยึดฟังแล้วให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย ถ้าผู้ใดไม่ยอมลงลายมือชื่อให้บันทึกว่าอ่านให้ฟังแล้วไม่ยอมลงลายมือชื่อ

ข้อ ๕๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีรายการทรัพย์สินที่ยึดตามแบบพิมพ์ที่กำหนด โดยแสดงรายละเอียด เช่น ชื่อ ประเภท ขนาด น้ำหนัก สภาพ และจำนวนตามลำดับหมายเลขพร้อมประเมินราคาทรัพย์สินนั้น แล้วให้ผู้ยึดลงลายมือชื่อรับรองบัญชีนั้น ถ้าผู้ยึดไม่เห็นชอบตามราคาดังกล่าวให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบันทึกไว้โดยชัดเจน

ข้อ ๕๖ การจับบัญชีทรัพย์สิน ถ้าเป็นทรัพย์สินหลายสิ่งราคาเล็กน้อย จะมีดรวม บรรจุหีบห่อหรือกองรวมกัน แล้วจดเป็นหมายเลขเดียวกันก็ได้

ถ้าทรัพย์สินที่ยึดเป็นชุดหรือสำรับ การจับบัญชีจะจดรวมเป็นชุดหรือเป็นสำรับก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร

ข้อ ๕๗ การยึดที่ดิน ห้องชุด หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรีบแจ้งการยึดนั้นให้เจ้าพนักงานที่ดิน หรือนายทะเบียนแห่งท้องที่ แล้วแต่กรณีทราบ

ข้อ ๕๘ เมื่อได้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการยึดและราคาประเมินนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ หากทรัพย์สินที่ยึดมีผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมให้แจ้งการยึดให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมทราบด้วย

ถ้าไม่สามารถกระทำตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ ณ สถานที่ที่ยึดและที่สำนักงาน หรือประกาศแจ้งการยึดทางหนังสือพิมพ์รายวันไม่เกินเจ็ดวัน

ข้อ ๕๙ เมื่อได้ยึดเรือกำปั่นหรือเรือมิระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์มิระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพหรือสัตว์พาหนะ ให้แจ้งการยึดไปยังกรมเจ้าท่า หรือนายทะเบียนแห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี

กรณีชดเชยทรัพย์สินที่มีทะเบียน หรือทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์ เช่น รถยนต์ เครื่องจักรให้แจ้งการชดไปยังนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้น

ข้อ ๖๐ การชดสิ่งปลูกสร้างซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินของผู้อื่น ให้ผู้นำชดแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้นว่าเป็นที่ดินประเภทใด พร้อมชื่อและที่อยู่เจ้าของที่ดินค่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อแจ้งการชดให้เจ้าของที่ดินทราบ

ข้อ ๖๑ การชดอสังหาริมทรัพย์ ผู้นำชดอาจขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการชด ณ ที่ทำการของเจ้าพนักงานบังคับคดีก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้นำชดนำส่งเอกสารประกอบการชดทรัพย์สินดังที่จะกล่าวค่อไปนี้ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามข้อ ๖๒ ข้อ ๖๓ และข้อ ๖๔

(๑) เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ หรือ น.ส. ๓ ก) เป็นต้น หนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินอื่นๆ หรือสำเนาเอกสารหรือหนังสือดังกล่าวที่เจ้าพนักงานที่ดินรับรองไม่เกินหนึ่งเดือน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เช่น หนังสือสัญญาจำนอง เป็นต้น

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนกรณีเป็นนิติบุคคลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่นายทะเบียนรับรองไม่เกินหนึ่งเดือน

(๓) แผนที่การเดินทางไปที่ตั้งทรัพย์สินที่จะชดพร้อมสำเนา

(๔) ภาพถ่ายปัจจุบันของทรัพย์สินที่จะชด และแผนผังบอกขนาดความกว้าง ความยาว ความสูงของทรัพย์สินที่จะชด

(๕) ราคาประเมินของทรัพย์สินที่จะชดที่เจ้าพนักงานที่ดินรับรอง

ข้อ ๖๒ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบหลักฐานตามข้อ ๖๑ ว่าถูกต้องครบถ้วนเพียงพอที่จะดำเนินการชด ณ ที่ทำการและประเมินราคาได้หรือไม่ แล้วเสนอผู้อำนวยการเพื่อมีคำสั่ง

ข้อ ๖๓ ถ้าผู้อำนวยการมีคำสั่งอนุญาตให้ชดได้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการชดโดยดำเนินการตามข้อ ๕๕ ข้อ ๕๖ และข้อ ๕๘

การดำเนินการตามข้อ ๕๘ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งสำเนามาหมายบังคับคดีไปให้ด้วย

ข้อ ๖๔ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือผู้ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมอบหมายรีบไปปิดประกาศชดทรัพย์สิน ณ ที่ทรัพย์สินที่ถูกชดตั้งอยู่ พร้อมตรวจสอบและรายงานสภาพของทรัพย์สินที่ไปปิดประกาศโดยเร็ว

ข้อ ๖๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งรายงานการชดทรัพย์สินพร้อมด้วยบัญชีทรัพย์สินค่อศาลเป็นคราวๆ และขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ชดนั้น

๒๒

หากทรัพย์สินที่มีสภาพเป็นของสดของเสียได้ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจขายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร แล้วรายงานให้ศาลทราบ

ส่วนที่ ๒

วิธีการประเมินราคาทรัพย์สิน

ข้อ ๖๖ การประเมินราคาที่ดินพึงพิจารณาตามหลักเกณฑ์เหล่านี้ประกอบกัน คือ

(๑) ราคาซื้อขายกันในห้องตลาดโดยคำนึงถึงสภาพแห่งที่นั้นว่าเป็นที่อะไร เช่น ที่อยู่อาศัยที่โรงงาน ที่ให้บริการหรือค้าขาย ที่สวน ที่นา ที่ไร่ เป็นต้น และให้พิจารณาด้วยว่าที่นั้นอยู่ในทำเลอย่างไร เช่น อยู่ในทำเลค้าขาย ที่ชุมนุมชน อยู่ติดถนนหรือแม่น้ำลำคลองหรือไม่ รอยนต์เข้าถึงหรือไม่ หากเป็นที่ให้เข้ามีผลประโยชน์หรือรายได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น

(๒) ราคาที่ดินบริเวณนั้นหรือบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีเคยขายทอดตลาดไปแล้ว

(๓) ราคาซื้อขายหรือจ้างหรือขายฝากครั้งสุดท้ายของที่ดินแปลงนั้น และที่ดินบริเวณใกล้เคียง

(๔) ราคาประเมินของสำนักงานที่ดิน หรือราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมที่ดิน

ข้อ ๖๗ การประเมินราคาทรัพย์สินนอกจากที่ดิน ให้ประเมินตามราคาซื้อขายในห้องตลาดตามสภาพความเก่าใหม่ของทรัพย์สินนั้น ๆ มิใช่ประเมินราคาตามที่อยู่กรรมติดกลางกันเพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียม

ข้อ ๖๘ การประเมินราคาทรัพย์สินที่มีการจ้างหรือจ้างนำ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๖๖ และ

ข้อ ๖๙ แต่ให้หมายเหตุไว้ด้วยว่าจ้างหรือจ้างนำเมื่อใด ต้นเงินเท่าใด เพื่อประกอบดุลพินิจในการขายทอดตลาด

ข้อ ๖๕ หากผู้อำนวยการเห็นว่าราคาทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประเมินไม่เหมาะสม หรือผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีร้องขอโดยมีเหตุอันสมควร ผู้อำนวยการมีอำนาจแก้ไขราคาประเมินได้เอง หรือมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินของสำนักงานทำการประเมินราคาใหม่ หรืออาจขอให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการประเมินราคาทรัพย์สิน เช่น กรมที่ดิน กรมบังคับคดีหรือผู้เชี่ยวชาญในการประเมินราคาทรัพย์สินประเภทนั้น ๆ เป็นต้น ช่วยประเมินราคาให้

กรณีประเมินราคาตามคำร้องขอของผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีให้ผู้ร้องขอเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย (ถ้ามี)

เมื่อได้มีการแก้ไขราคาประเมินแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งราคาประเมินที่ได้แก้ไขใหม่ให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินซึ่งมีราคาตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป หรือหากราคาไม่ถึงห้าแสนบาทแต่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร ก่อนนำออกขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินของสำนักงานทำการประเมินราคาอีกครั้งหนึ่ง

ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ราคาประเมินของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินของสำนักงานประกอบดุลพินิจในการขายด้วย

ข้อ ๑๑ การประเมินราคาทรัพย์สินบางประเภท หากมีความจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญผู้ชำนาญพิเศษ หรือผู้มีความรู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินราคา ให้ผู้อำนวยการสั่งให้ดำเนินการได้

ค่าใช้จ่ายในการประเมินราคา (ถ้ามี) ให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓

วิธีการอายัดทรัพย์สิน

ข้อ ๑๒ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดสังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งสิทธิทั้งปวงอันมีอยู่ในทรัพย์สินเหล่านั้น หรือเงินที่บุคคลภายนอกจะต้องส่งมอบ หรือโอน หรือชำระให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ในการอายัดดังกล่าวเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะยึดบรรดาเอกสารทั้งปวงที่ให้สิทธิแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะได้รับส่งมอบ หรือรับโอนทรัพย์สินหรือสิทธิ หรือได้รับชำระเงินเช่นนั้น

ข้อ ๑๓ คำร้องขออายัดทรัพย์สินหรือเงินให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่สำนักงานศาลปกครองกำหนด และอย่างน้อยต้องมีข้อความหรือรายการดังต่อไปนี้

(๑) ประเภทของสิทธิเรียกร้องที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีต่อบุคคลภายนอก

(๒) รายการทรัพย์สินหรือจำนวนเงินที่อยู่ในความครอบครองบุคคลภายนอก ซึ่งบุคคลภายนอกจะต้องส่งมอบหรือโอนหรือชำระให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๓) ชื่อและที่อยู่ของบุคคลภายนอกพร้อมสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนกรณีเป็นนิติบุคคล

(๔) ชื่อและที่อยู่ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนกรณีเป็นนิติบุคคล

ข้อ ๗๔ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจดูคำร้องว่าอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะอายัดได้หรือไม่ หากเห็นว่าอายัดได้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งคำสั่งอายัดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และบุคคลภายนอกซึ่งต้องรับผิดชอบชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของทราบ โดยคำสั่งอายัดดังกล่าวจะต้องมีข้อห้ามลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้งดเว้นการจำหน่ายสิทธิเรียกร้องนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งและมีข้อห้ามบุคคลภายนอกไม่ให้ชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาแต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่กำหนดไว้

ข้อ ๗๕ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีนัดและติดตามผลว่าบุคคลภายนอกได้ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่แล้วรายงานให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ

ข้อ ๗๖ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายัดปฏิเสธหรือโต้แย้งหน้าที่ถูกอายัดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และรายงานศาลเพื่อมีคำสั่งต่อไป

ข้อ ๗๗ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายัดไม่คัดค้านการอายัด หรือคัดค้านแต่ศาลได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดและบุคคลภายนอกมิได้ปฏิบัติตามนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาลขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้น

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้ดำเนินการบังคับคดีเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา และให้นำระเบียบในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามหมายบังคับคดีมาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๗๘ การอายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวกับที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์มีทะเบียน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการอายัดนั้นให้เจ้าพนักงานที่ดิน หรือนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้นทราบด้วย

ข้อ ๗๙ การอายัดสิทธิเรียกร้องเป็นเงินที่บุคคลภายนอกต้องจ่ายให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นคราวๆ เช่น เงินเดือน เงินงวด เป็นต้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๗๔ และให้กำหนดเวลาการชำระเงินแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นคราวๆ ไปจนกว่าจะชำระหนี้ครบถ้วนตามคำพิพากษา

ข้อ ๘๐ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายัดชำระหนี้ตามคำสั่งอายัดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๕๕

ข้อ ๘๑ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายัดส่งมอบทรัพย์สินตามคำสั่งอายัดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามข้อ ๕๕ โดยอนุโลม แล้วแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการขายทอดตลาดตามวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้โดยอนุโลม

หมวด ๓

การรักษาทรัพย์

ส่วนที่ ๑

ผู้รักษาทรัพย์

ข้อ ๘๒ ทรัพย์ที่ยึดไว้แล้ว ให้นำมาเก็บรักษาไว้ที่สถานที่เก็บทรัพย์ของสำนักงาน แต่ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์ตามข้อ ๘๓ ให้มอบแก่บุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ดูแลรักษาไว้แทน

การมอบทรัพย์ที่ยึดให้บุคคลอื่นดูแลรักษานั้น ให้ถือหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอมอบรับที่จะดูแลรักษา และเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร ให้มอบทรัพย์นั้นให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้ดูแลรักษาไว้ในที่อันควร

(๒) มอบให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นซึ่งครอบครองทรัพย์นั้นอยู่เป็นผู้ดูแลรักษา โดยความยินยอมของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

(๓) ถ้าไม่สามารถปฏิบัติตาม (๑) และ (๒) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเข้าสถานที่เก็บทรัพย์ และจ้างคนดูแลรักษาตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๒ แห่งระเบียบนี้ก็ได้

การเก็บรักษาทรัพย์ในสถานที่เก็บทรัพย์ของสำนักงานให้เจ้าหน้าที่ทำบัญชีรายการและปิดเลขหมายแล้วเก็บรักษาไว้ และหมั่นตรวจดูอย่าให้เกิดความเสียหายขึ้น เมื่อจำหน่ายหรือคืนทรัพย์ สิ่งใดให้ลงบัญชีรายการไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๘๓ ทรัพย์ดังต่อไปนี้ไม่ควรนำมาเก็บรักษาไว้ที่สถานที่เก็บทรัพย์ของสำนักงาน

(๑) ทรัพย์ที่อาจทำให้เกิดความสกปรกและเอะอะ หรือมีกลิ่น ซึ่งอาจรบกวนหรือก่อความรำคาญ

(๒) ทรัพย์ที่ไม่สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย หรือเปลืองเนื้อที่เก็บรักษา เช่น มีน้ำหนักมาก หรือมีขนาดใหญ่ เป็นต้น

(๓) ทรัพย์ที่โดยสภาพอาจเกิดอันตรายได้ง่าย เช่น วัตถุทางเคมีที่ไวไฟ หรือสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น

(๔) ททรัพย์ที่ต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่โดยเฉพาะ เพื่อรักษาคุณภาพของตัวทรัพย์

(๕) ททรัพย์ที่จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นเวลานาน เช่น ททรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัดตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา

(๖) ททรัพย์ที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ใช้ประโยชน์ไม่ได้ หรือไม่อยู่ในความสนใจของบุคคลที่จะซื้อ

ข้อ ๘๔ ในกรณียึดอัญมณี เครื่องทองรูปพรรณ หรือของมีค่าอื่นๆ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมอบแก่ผู้อำนวยการเพื่อเก็บรักษาทรัพย์นั้นไว้ในที่ปลอดภัยตามที่เห็นสมควร

การเก็บรักษาทรัพย์ที่มีราคาสูง ผู้อำนวยการอาจสั่งให้เก็บรักษา ณ สถานที่อื่นซึ่งปลอดภัยกว่า ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของเลขาธิการ

ข้อ ๘๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดไว้ในรายงานการยึดทรัพย์โดยชัดเจนว่าได้จัดการเก็บรักษาทรัพย์นั้นอย่างไร และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการยึดทรัพย์ ค่าเช่าสถานที่เก็บทรัพย์ ค่าจ้างดูแลรักษาทรัพย์เท่าใด

ส่วนที่ ๒

การเช่าที่เก็บทรัพย์และจ้างผู้รักษาทรัพย์

ข้อ ๘๖ ในกรณีที่มีการเช่าสถานที่เก็บทรัพย์ หรือจ้างบุคคลที่สมควรดูแลรักษาทรัพย์ที่ยึดให้ทำสัญญาเป็นหนังสือโดยมีผู้อำนวยการลงนามเป็นคู่สัญญา และให้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับเบี้ยปรับในการละเลยต่อหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามข้อสัญญาไว้ในหนังสือสัญญาด้วย

เมื่อขายทรัพย์เสร็จหรือย้ายทรัพย์ไปเก็บที่อื่นหรือถอนการยึดทรัพย์ ให้ผู้อำนวยการบอกเลิกสัญญานั้นเสีย

ข้อ ๘๗ กรณีจ้างผู้ดูแลรักษาทรัพย์ ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการตรวจครออีกชั้นหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้ดูแลรักษาทรัพย์ละเลยต่อหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามข้อสัญญา ให้ผู้อำนวยการสั่งปรับตามข้อสัญญาทุกครั้งที่ตรวจพบ เบี้ยปรับในกรณีเช่นนี้ให้ถือเป็นเงินที่รวบรวมได้ในงบบังคับคดีนั้น

หากทรัพย์ตามวรรคหนึ่งเสียหายหรือสูญหายไป ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับให้ผู้ดูแลรักษาทรัพย์รับผิดชอบตามสัญญารักษาทรัพย์

ในกรณีทรัพย์เสียหายหรือสูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิดทางอาญา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรับรายงานพร้อมเสนอความเห็นต่อเลขาธิการ ดังนี้

(๑) กรณีรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนขอให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

(๒) กรณีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนขอให้สืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีต่อไป

การเสนอรายงานและความเห็นตามวรรคสาม ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเสนอหนังสือร้องทุกข์และหนังสือมอบอำนาจเพื่อให้เลขานุการลงนามไปพร้อมด้วย

หมวด ๔

การขายทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๑

วิธีการขายทอดตลาด

ข้อ ๘๘ การขายทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการทำประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะขาย เช่น ชื่อเจ้าของทรัพย์สิน โดยเกี่ยวข้องกับคดีอย่างไร ผู้สั่งให้ขาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะขาย ชื่อ ประเภท ลักษณะ ขนาด น้ำหนัก และจำนวนของทรัพย์สินนั้นๆ เป็นต้น ถ้าทรัพย์สินที่จะขายเป็นที่ดินหรือห้องชุด ให้แจ้งที่ตั้ง เนื้อที่ อาณาเขต ความกว้าง ความยาว และรายละเอียดอื่นๆ เท่าที่จำเป็น

ถ้ามีข้อสัญญาและคำเตือนเกี่ยวกับการซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดอย่างไร ก็ให้ระบุไว้โดยชัดเจน กับให้กำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขในการชำระเงินไว้ตามนัยข้อ ๑๑๓ ด้วย

หากศาลกำหนดวิธีขาย หรือเงื่อนไขเฉพาะเรื่องเป็นพิเศษอย่างไร ก็ให้ปฏิบัติตามนั้น

ข้อ ๘๙ เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เข้าสู้ราคาวางหลักประกันในการเข้าสู่วางค่าต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยแสดงรายละเอียดไว้ในประกาศขายทอดตลาดก็ได้

เงื่อนไขตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่สำนักงานกำหนด โดยความเห็นชอบของเลขานุการ

ข้อ ๙๐ การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จะต้องจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งไว้ในประกาศขายทอดตลาดให้บรรดาผู้ที่เข้าสู่วางค่าในการขายทอดตลาดในนามของบุคคลอื่นส่งหนังสือมอบอำนาจต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีก่อนเข้าสู่วางค่า หากเข้าสู่วางค่าแทนบุคคลอื่นโดยไม่ได้ส่งหนังสือมอบอำนาจ จะถือว่าผู้สู่วางค่านั้นเข้าสู่วางค่าในนามของตนเอง และจะขอให้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เป็นชื่อของบุคคลอื่นโดยอ้างว่าเป็นเพียงตัวแทนมิได้

ข้อ ๕๑ การขายทอดตลาดทรัพย์สิน ณ สถานที่ใดนั้น ตามปกติให้ปฏิบัติตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดิน หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างหรือห้องชุด ให้ขาย ณ ที่ทำการขายทอดตลาดที่สำนักงานกำหนด

(๒) บ้าน เรือน โรง สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ซึ่งมีได้ยึดรวมกับที่ดินด้วย ให้ขาย ณ ที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่

(๓) ทรัพย์สินอื่นๆ ให้ขาย ณ ที่ทำการขายทอดตลาดที่สำนักงานกำหนด หรือสถานที่ที่เก็บทรัพย์สิน หรือสถานที่อื่นที่ผู้อำนวยการเห็นสมควร

(๔) ที่ดินและทรัพย์สินอื่นๆ ที่อยู่นอกเขตของศาลที่ออกหมาย ให้ขายในท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอหรือผู้อำนวยการเห็นสมควร ให้ขาย ณ ที่ทำการขายทอดตลาดของสำนักงานหรือท้องที่อื่นใดโดยมีเหตุอันสมควร

การขายทรัพย์สินนอกที่ทำการสำนักงาน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกไปทำการขายโดยอาจจะมิพนักงาหน้าเจ้าหน้าที่อื่น หรือเจ้าหน้าที่การเงินร่วมไปช่วยเหลือด้วยก็ได้

ข้อ ๕๒ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการส่งประกาศขายทอดตลาดแก่บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในคดีตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๘๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ปิดประกาศขายทอดตลาดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ที่จะขาย สถานที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ที่ชุมนุมชน สำนักงาน และหรือสถานที่ราชการอันสมควรจะปิดได้ ก่อนวันขายไม่น้อยกว่าสามวัน

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร จะลงแจ้งความการขายทอดตลาดในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับที่แพร่หลาย หรือทางวิทยุกระจายเสียง หรือทางโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอื่นใดก่อนวันขายก็ได้

ข้อ ๕๓ การกำหนดวันขายทอดตลาดทรัพย์สินแต่ละครั้ง ให้กำหนดวันขายไม่น้อยกว่าสองคราว โดยกำหนดวันขายคราวแรกไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน แต่ไม่เกินสองเดือน นับแต่วันที่ตั้งประกาศขาย และคราวต่อไปไม่เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันกำหนดขายคราวก่อน

ข้อ ๕๔ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่มีดอกผลเกิดในระหว่างยึดทรัพย์สิน หรือทรัพย์สินที่มีสัญญาผูกพันอันเป็นคุณแก่ทรัพย์สินนั้น หรือมีค่าภาระติดพันเกี่ยวค้างอยู่ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกล่าวไว้ในประกาศขายทอดตลาดให้ชัดเจน

การขายทรัพย์สินที่มีสัญญาผูกพันอันเป็นคุณแก่ทรัพย์สินนั้น ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถทำได้ ก็ให้จัดการให้ผู้ซื้อได้รับช่วงสิทธิและหน้าที่ตามสัญญานั้นด้วย

ข้อ ๕๕ การขายทอดตลาดสุรามิเงินจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งเจ้าพนักงานสรรพสามิตแห่งท้องที่ทราบล่วงหน้าก่อนวันขายไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อจะได้จัดเจ้าหน้าที่มาออกใบอนุญาตขนสุราให้แก่ผู้ซื้อ

ข้อ ๕๖ ถ้าจะขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เป็นของโบราณ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งท้องที่ด้วย

ข้อ ๕๗ ถ้าทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดเป็นตู้ไม้หรือ หีบ หรือกำปั่นเก็บทรัพย์สิน และปรากฏว่ายังเปิดไม่ได้ ให้จัดการเปิดเสียก่อน จึงจะขายได้

ข้อ ๕๘ การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่คิดจำนอง ให้ขายโดยวิธีการตามที่ศาลสั่งกำหนด ถ้าศาลมิได้กำหนดอย่างไรให้ขายอย่างบังคับจำนองหรือจำนองคิดไป หรือคั้งราคาขั้นต่ำโดยความยินยอมของคู่กรณีทุกฝ่าย แล้วแต่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเห็นสมควร

ในการขายทรัพย์สินที่คิดจำนอง ให้ปฏิบัติตามวิธีการขายทรัพย์สินที่คิดจำนองโดยอนุโลม

ข้อ ๕๙ การขายทอดตลาดทรัพย์สินอย่างบังคับจำนอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายอย่างการขายทรัพย์สินธรรมดา โดยไม่คำนึงถึงการจำนอง

ข้อ ๑๐๐ การขายทอดตลาดทรัพย์สินอย่างการจำนองคิดไป ให้ประกาศแสดงชื่อผู้รับจำนอง พร้อมทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยที่ยังค้างชำระจนถึงวันขาย และข้อความว่าผู้ใดซื้อทรัพย์สินนั้นต้องรับภาระจำนองคิดไปด้วยโดยชัดเจน

ข้อ ๑๐๑ การขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองโดยวิธีคั้งราคาขั้นต่ำ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดราคาขั้นต่ำที่จะขายลงไว้ในประกาศขายทอดตลาด โดยคำนวณต้นเงินและดอกเบี้ยจำนองซึ่งยังค้างชำระแก่ผู้รับจำนองจนถึงวันขาย กับค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีอันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินรายนั้น

ข้อ ๑๐๒ การขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ที่มีชื่อผู้อื่นนอกจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเจ้าของร่วมในหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกินเงินส่วนได้ของผู้นั้นไว้เพื่อจ่ายแก่ผู้ควรจะได้รับต่อไป

ข้อ ๑๐๓ ผู้ซื้อสังหาริมทรัพย์ซึ่งจะขอหักส่วนได้ใช้แทนราคาซื้อได้ คือ

(๑) ผู้ที่มีชื่อในหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ร่วมกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือผู้มีส่วนได้จากกองมรดกตามคำพิพากษาในคดีนั้น

(๒) เจ้าหนี้บริวารเหนือสังหาริมทรัพย์ที่ขายทอดตลาดตามคำชี้ขาดของศาล

ข้อ ๑๐๔ ก่อนเริ่มต้นขายทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแสดงให้เห็นเครื่องหมายการขายทอดตลาดของสำนักงานศาลปกครอง และอ่านประกาศโฆษณาการขายทอดตลาด ณ สถานที่ขายทรัพย์สินโดยเปิดเผย

ข้อ ๑๐๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดแสดงความตกลงในการขายด้วยวิธีเคาะไม้

ข้อ ๑๐๖ ตามปกติให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดร้องขานจำนวนเงินที่มีผู้สุ่ราคาตามด้วยคำว่า “หนึ่ง” สามหรือสี่ครั้ง ถ้าไม่มีผู้สุ่ราคาสูงขึ้น ให้ร้องขานจำนวนเงินดังกล่าวตามด้วยคำว่า “สอง” อีกสามหรือสี่ครั้ง เมื่อไม่มีผู้สุ่ราคาสูงกว่านั้น หากเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายก็ให้ร้องขานจำนวนเงินนั้น ตามด้วยคำว่า “สาม” พร้อมกับเคาะไม้ แต่ถ้าก่อนเคาะไม้ มีผู้สุ่ราคาสูงขึ้นไปอีก ให้ร้องขานราคาดังตั้งต้นใหม่ตามลำดับดังกล่าวแล้ว

ข้อ ๑๐๗ ถ้าผู้สุ่ราคาถอนคำสุ่ราคาของตนก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดจะเคาะไม้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายร้องขายให้ผู้สุ่ราคาคณะอื่น

ข้อ ๑๐๘ ในการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดเห็นว่าราคาที่ผู้สุ่ราคาเสนอเป็นราคาที่สมควรขายได้ ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขาย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสอบถามเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีที่อยู่ในการขายทอดตลาดนั้นว่าจะคัดค้านราคาดังกล่าวว่ามีจำนวนค่าเกินสมควรหรือไม่ หากมีผู้หนึ่งผู้ใดคัดค้านให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดและเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นไป หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่อยู่ในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ถือว่าผู้นั้นไม่คัดค้านราคา

ข้อ ๑๐๙ หากไม่มีผู้คัดค้านตามข้อ ๑๐๘ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุด และบันทึกการไม่คัดค้านไว้ในรายงานการขายทอดตลาดทรัพย์สินพร้อมกับให้ผู้ไม่คัดค้านและผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีที่อยู่ในการขายทอดตลาดลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๑๐ หากมีผู้คัดค้านเกี่ยวกับการดำเนินการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีพิจารณาข้อคัดค้านและดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๑๑๑ กรณีเลื่อนการขายทอดตลาดเพราะเหตุตามข้อ ๑๐๘ เมื่อมีการขายทอดตลาดในคราวต่อไป หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดไม่ต่ำกว่าราคาสูงสุดที่ได้มีผู้เสนอไว้ในคราวก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคานั้นได้

ข้อ ๑๑๒ ให้นำข้อ ๑๐๘ ข้อ ๑๐๕ ข้อ ๑๑๐ และข้อ ๑๑๑ มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๓ การขายทอดตลาดทรัพย์สินตามปกติ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดเคาะไม้ตกลงขายแล้ว ผู้ซื้อต้องชำระเงินทันที เว้นแต่ที่ดินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นซึ่งมีราคาตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจผ่อนผันให้ผู้ซื้อวางเงินมัดจำไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้าของราคาซื้อและทำสัญญาให้ใช้เงินที่ค้างชำระภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวันก็ได้ หากผู้ซื้อไม่ชำระเงินที่ค้างชำระให้ครบถ้วนตามสัญญา เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจสั่งให้ริบเงินนั้นเสีย เงินที่ริบให้ถือเป็นเงินที่รวบรวมได้ในกรณีบังคับคดีนั้น

ผู้ซื้อที่ดินหรือห้องชุดซึ่งขอหักส่วนได้ใช้แทนราคาตามข้อ ๑๐๓ ต้องวางเงินมัดจำไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของราคาซื้อ

หากทรัพย์สินที่ขายมีราคาสูงมากหรือมีเหตุพิเศษประการอื่น ผู้อำนวยการอาจขยายกำหนดเวลาชำระเงินดังกล่าวข้างต้นได้ตามที่เห็นสมควร โดยความเห็นชอบของเลขาธิการ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายมีเหตุสงสัยว่า ผู้ใดจะไม่ชำระราคาโดยสุจริตก็ดี หรือไม่สามารถจะชำระราคาได้ก็ดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายจัดการสอบถามผู้นั้นเสียก่อนจึงเคาะไม้ก็ได้

ข้อ ๑๑๔ การขายทอดตลาดทรัพย์สินประเภทซึ่งผู้ซื้อถือครอบครองจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามกฎหมายเสียก่อน เช่น อารูขีปน เป็นต้น ให้ผู้ซื้อวางเงินมัดจำไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้าของราคาซื้อ และจัดการนำใบอนุญาตมาแสดงภายในหนึ่งเดือนพร้อมทั้งใช้เงินที่ค้างชำระให้ครบถ้วนกำหนดนี้แล้ว ผู้ซื้อนำใบอนุญาตมาแสดงไม่ได้ เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจสั่งให้ริบเงินมัดจำและเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดใหม่ เงินที่ริบให้ถือเป็นเงินที่รวบรวมได้ในกรณีบังคับคดีนั้น

ข้อ ๑๑๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดฉบับที่กรายงานเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินไว้ในสำนวนทุกคราว ถ้าขายที่ดิน ห้องชุด หรือทรัพย์สินที่มีราคามาก ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายบันทึกไว้ในการขายทอดตลาดให้ปรากฏ วัน เดือน ปี ที่ขาย จำนวนบุคคลซึ่งมาฟังการขายและผู้ราคาตลอดจนจำนวนเงินที่ผู้ราคากันเป็นลำดับด้วย

การขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีรายการขายทรัพย์สิน โดยแสดงรายละเอียดของทรัพย์สินที่ขาย ราคาที่ขายและชื่อผู้ซื้อตามลำดับ

ข้อ ๑๑๖ เมื่อการขายทอดตลาดบริบูรณ์โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดได้เคาะไม้แล้ว ถ้าผู้ซื้อไม่ชำระเงินหรือไม่วางเงินมัดจำตามข้อสัญญาหรือวางเงินมัดจำแต่ไม่ชำระเงินที่ค้างชำระให้ครบถ้วนตามสัญญา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดซ้ำอีกและแจ้งให้ผู้ซื้อนั้นทราบกำหนดวัน เวลาขายด้วย

เมื่อขายทอดตลาดได้เงินเท่าใด หากหักค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีแล้ว เหลือเงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการเรียกร้องให้ผู้ซื้อเดิมชำระเงินส่วนที่ยังขาดนั้น ตลอดจนเสนอคดีต่อศาลที่มีอำนาจ หากจำเป็น

ข้อ ๑๑๗ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายทอดตลาดเห็นว่า ราคาซึ่งมีผู้สู้สูงสุดนั้นเป็นราคาที่ไม่สมควรขาย เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ขายอาจถอนทรัพย์จากการขายทอดตลาดและเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นไปได้ แต่ถ้าผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทุกคนยินยอมให้ขายก็อาจขายไปได้

ส่วนที่ ๒

วิธีการประมูล

ข้อ ๑๑๘ เมื่อศาลสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการประมูลทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนัดผู้กรณีผู้มีส่วนได้เสียในคดีนั้นมาตรวจสอบและกำหนดทรัพย์สินและผังวันนัดประมูล

ถ้าเป็นที่ดิน ให้ผู้กรณีผู้มีส่วนได้เสีย นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปรังวัดสอบเขตเสียก่อน

ข้อ ๑๑๙ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดบันทึกรายงานการประมูลและเงื่อนไขต่างๆ คัดหน้าผู้กรณีแล้ว ให้ผู้กรณีทุกฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ผู้ใดประมูลให้ราคาสูงสุด ผู้นั้นเป็นผู้ประมูลได้ ผู้ประมูลจะขอหักส่วนได้ใช้แทนราคาที่ประมูลได้ไม่เกินจำนวนเงินที่จะได้รับในคดีนั้น

ส่วนที่ ๓

การโอนและการส่งมอบ

ข้อ ๑๒๐ ภายใต้นับกับข้อ ๑๑๓ และข้อ ๑๑๔ การขายทอดตลาดทรัพย์สิน เมื่อผู้ซื้อชำระเงินครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบทรัพย์นั้นให้ผู้ซื้อไปได้ ถ้าเป็นทรัพย์ที่จะต้องจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อผู้เป็นเจ้าของ เช่น อาวุธปืน รถ เรือ เป็นต้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่นั้นๆ จัดการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อให้ด้วย

ส่วนที่ดิน ห้องชุด เรือน หรือโรงซึ่งปลูกอยู่ในที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือแจ้งเจ้าพนักงานที่ดินให้จัดการจดทะเบียนโอน

ข้อ ๑๒๑ หนังสือแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๑๒๐ หากผู้ซื้อมิได้รับไป ให้พนักงาน บังคับคดีแจ้งผู้ซื้อให้มารับหนังสือไปดำเนินการภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งโดยกำหนด ข้อความลงไปหนังสือด้วยว่า หากผู้ซื้อไม่มารับหนังสือภายในกำหนดเวลาโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ให้พนักงาน บังคับคดีทราบ ให้ถือว่าพนักงาน บังคับคดีเป็นอันพ้นจากความรับผิดชอบในการ จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองหรือเปลี่ยนชื่อ และยอมให้พนักงาน บังคับคดีจ่ายเงิน ให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือผู้มีส่วนได้เสียในคดี

ข้อ ๑๒๒ เมื่อผู้ซื้อได้รับแจ้งตามข้อ ๑๒๑ หรือได้รับหนังสือของพนักงาน บังคับคดี ที่แจ้งให้พนักงาน เจ้าหน้าที่จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อ หรือโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไปแล้วไม่ไปติดต่อ ดำเนินการ หรือไปติดต่อดำเนินการแล้วไม่ได้ผล โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงาน บังคับคดีทราบ ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับหนังสือดังกล่าว ให้พนักงาน บังคับคดีจัดทำบัญชีส่วนเฉลี่ยและ จ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือผู้มีส่วนได้เสียได้

หมวด ๕

การบังคับคดีให้กระทำหรือละเว้นกระทำ

ส่วนที่ ๑

วิธีการบังคับคดีกรณีขับไล่

ข้อ ๑๒๓ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแจ้งต่อพนักงาน บังคับคดีว่าไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่ใน ทรัพย์สินที่พิพาทและได้เข้าครอบครองทรัพย์สินที่พิพาทแล้ว หากศาลไม่ได้พิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ใช้เงินด้วย หรือมีคำพิพากษาให้ใช้เงิน แต่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ประสงค์จะบังคับคดีแก่ทรัพย์สิน ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้พนักงาน บังคับคดีถอนการบังคับคดีแล้วรายงานศาลทราบ

หากศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาใช้เงิน และเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์ จะบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้ดำเนินการบังคับคดีตามระเบียบนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการบังคับคดีแก่ทรัพย์สิน

ข้อ ๑๒๔ กรณีตามข้อ ๑๒๓ วรรคหนึ่ง หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์จะให้พนักงาน บังคับคดีจัดการส่งมอบทรัพย์สินที่พิพาท ให้ผู้บังคับคดีนำพนักงาน บังคับคดีไปยังทรัพย์สินที่พิพาท เพื่อดำเนินการให้ หากมีความจำเป็น ให้มีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางอันเป็นอุปสรรคในการดำเนินการได้ ตามสมควร

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้ายังมีสิ่งของของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือของบุคคลใดอยู่ในทรัพย์สินที่พิพาท ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีสิ่งของนั้นไว้ และมอบให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดูแลรักษาหรือขนย้ายไปเก็บรักษาในที่อันควร แล้วแจ้งหรือประกาศให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษารับสิ่งของดังกล่าวคืนภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด หากลูกหนี้ ตามคำพิพากษาไม่รับสิ่งของนั้นคืนภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลและขออนุญาตขายทอดตลาดสิ่งของนั้น เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒๕ หากมีเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดสิ่งของตามข้อ ๑๒๔ เหลือหลังหักค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เก็บรักษาไว้แล้วแจ้งหรือประกาศให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษามารับเงินนั้น

ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีครุภัณฑ์ลูกหนี้ตามคำพิพากษารับเงินที่เหลือคืนไว้มีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด

หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่มารับเงินที่เหลือคืนภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่การเงินรายงานเสนอผู้อำนวยการและนำเสนอเป็นรายได้ของแผ่นดิน

ข้อ ๑๒๖ ถ้าสิ่งของตามข้อ ๑๒๔ วรรคสอง ได้ถูกยึดหรืออายัดในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขนย้ายสิ่งของนั้นไปเก็บรักษาไว้ในที่อันควร แล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนที่ยึดหรืออายัดสิ่งของนั้นทราบ หากมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาให้เรียกเอาจากลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ข้อ ๑๒๗ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแจ้งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารยังไม่ออกไปจากทรัพย์สินที่พิพาท ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามมาตรา ๒๕๖ จัดวางแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ส่วนที่ ๒

วิธีการบังคับคดีกรณีรื้อถอน

ข้อ ๑๒๘ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแจ้งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษายังไม่รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากทรัพย์สินที่พิพาท ให้ผู้นำบังคับคดีนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปปิดประกาศกำหนดวันรื้อถอนไว้ ณ บริเวณนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๑๒๕ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือดอนสิ่งปลูกสร้างออกไปเอง ภายในกำหนดวันรื้อถอนตามประกาศ และเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้เข้าครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นแล้ว หากศาลไม่ได้พิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาใช้เงินด้วย หรือมีคำพิพากษาให้ใช้เงิน แต่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ประสงค์จะบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดี แล้วรายงานศาลทราบ

หากศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาใช้เงิน และเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาประสงค์จะบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ดำเนินการบังคับคดีตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๓๐ ถ้าถึงกำหนดวันรื้อถอนตามประกาศแล้ว ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ยังไม่รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไป ให้ผู้บังคับคดีนำเจ้าพนักงานบังคับคดีพร้อมเตรียมช่าง คนงานและอุปกรณ์สำหรับการรื้อถอนไปทำการรื้อถอนเอง และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดูแลการดำเนินการรื้อถอนให้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่เหตุการณ์ในการรื้อถอนนั้น

หากมีวัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนหรือสิ่งของที่อยู่ในสิ่งปลูกสร้างที่จะรื้อถอนถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่รับคืนไป ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งหรือประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองมารับเงินสุทธิที่ได้จากการขายทรัพย์สินซึ่งนั้นภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด หรือให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีสิ่งของนั้นไว้ และมอบให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดูแลรักษา หรือขนย้ายไปเก็บรักษาในที่อันควรแล้วแจ้งหรือประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรับสิ่งของนั้นคืนภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด

ข้อ ๑๓๑ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่มารับเงินสุทธิหรือทรัพย์สินซึ่งของภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีนัดไว้มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มีประกาศกำหนดการรื้อถอน เมื่อครบกำหนดแล้ว หากเป็นเงินให้เจ้าหน้าที่การเงินรายงานเสนอผู้อำนวยการ และนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน หากเป็นทรัพย์สินของให้เจ้าหน้าที่ธุรการรายงานเสนอผู้อำนวยการเพื่อดำเนินการส่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

ข้อ ๑๓๒ หากปรากฏว่าสิ่งปลูกสร้างที่ศาลมีคำพิพากษาให้รื้อถอนนั้นถูกยึดไว้ในกรณีบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดสิ่งปลูกสร้างนั้น แล้วเก็บเงินสุทธิต่อหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมไว้แทน และแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนที่ยึดสิ่งปลูกสร้างนั้นทราบ

ข้อ ๑๓๓ ในการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามหมวดนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อให้สามารถดำเนินการบังคับคดีได้

หมวด ๖

การงดหรือการถอนการบังคับคดี

ส่วนที่ ๑

การงดการบังคับคดี

ข้อ ๑๓๔ เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องงดการบังคับคดีในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีและได้ส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลา หรือเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนดไว้

(๒) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วระยะที่กำหนดไว้ หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๓) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่วางเงินค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีตามคำสั่งเจ้าพนักงานบังคับคดี บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(๔) เมื่อได้รับสำเนาคำร้องขอขทัณฑ์จากศาล ตามมาตรา ๒๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการงดการบังคับคดีนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียทราบ วันแต่จะไดงดการบังคับคดีตามคำขอของบุคคลเหล่านั้นเอง

ข้อ ๑๓๕ ถ้าได้งดการบังคับคดีไว้ตามข้อ ๑๓๔ (๑) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้ลงบัญชีนัดตามระยะเวลาหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด

เมื่อครบกำหนดเวลาหรือเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อศาลมีคำสั่งให้บังคับคดีให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไป

ข้อ ๑๓๖ ถ้าได้งดการบังคับคดีไว้ตามข้อ ๑๓๔ (๒) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้ลงบัญชีนัดตามระยะเวลาหรือเงื่อนไขที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษากำหนด

เมื่อครบกำหนดเวลาหรือเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอให้บังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไป

ถ้าส่วนในเรื่องใดที่มีการบังคับคดีแล้ว หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอนุญาตให้งดการบังคับคดีมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสามเดือน เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแสดงว่าจะให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไปหรือไม่

ข้อ ๑๓๗ เมื่อถึงกำหนดคดีตามข้อ ๑๓๖ วรรคสามแล้ว หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา แสดงขอเลื่อนการบังคับคดีหรือขอให้งดการบังคับคดีต่อไปอีกโดยมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงาน บังคับคดีอนุญาตให้งดการบังคับคดี โดยกำหนดวันเวลานัดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ ตามคำพิพากษามาแสดงเรื่อง การบังคับคดีต่อไปอีกคราวละไม่เกินสามเดือน วันแต่จะมีเหตุผลหรือความจำเป็นอย่างอื่น เจ้าพนักงาน บังคับคดีโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการ อาจอนุญาตให้งดการบังคับคดีมีกำหนดเวลาเกินกว่า สามเดือนก็ได้

หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่แสดงโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ออกหมายนัดให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามาแสดงความประสงค์ในการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงาน บังคับคดีกำหนด แต่ไม่เกินสองเดือนนับแต่วันที่ออกหมาย โดยให้กำชับหรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ทราบว่า ถ้าไม่แสดงภายในกำหนดเวลานัดจะถือว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพิกเฉยไม่ดำเนินการ บังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดเจ้าพนักงานบังคับคดีจะขอให้ศาลสั่งถอน การบังคับคดีหรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๓๘ เมื่อถึงกำหนดคดีตามข้อ ๑๓๗ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามาแสดงขอเลื่อน การบังคับคดีหรือขอให้งดการบังคับคดีต่อไปอีกโดยมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ ตามข้อ ๑๓๗ โดยอนุโลม ถ้าการขอเลื่อนการบังคับคดีหรือของงดการบังคับคดีต่อไปไม่มีเหตุอันสมควร หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่มาแสดงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดนัดให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ขอให้ศาลมีคำสั่งถอนการบังคับคดีตามมาตรา ๒๕๕ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๓๙ ถ้าได้งดการบังคับคดีไว้ตามข้อ ๑๓๘ (๓) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายนัด ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาวางเงินค่าใช้จ่ายในการบังคับคดี โดยให้กำชับหรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ทราบว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่วางเงินภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดจะถือว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำพิพากษาเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด เจ้าพนักงานบังคับคดีจะขอให้ศาลมีคำสั่งถอนการบังคับคดีหรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๔๐ เมื่อถึงกำหนดคดีตามข้อ ๑๓๙ หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่วางเงินค่าใช้จ่าย ในการบังคับคดีโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ศาลมีคำสั่งถอนการบังคับคดี ตามมาตรา ๒๕๕ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือดำเนินการตามที่เห็นสมควร ต่อไป

ข้อ ๑๔๑ การงดการบังคับคดีตามข้อ ๑๓๔ (๔) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้ลงบัญชีน้ดรอพิงคำสั่งศาลไว้ไม่เกินหกเดือน

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้วศาลยังไม่แจ้งคำสั่งให้ทราบ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้ลงบัญชีน้ดรอพิงคำสั่งศาลไว้ไม่เกินหกเดือน จนกว่าศาลจะแจ้งคำสั่งให้ทราบ หากผู้อำนวยการเห็นสมควร อาจสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าหน้าที่ธุรการไปขอดูสำนวนศาลเพื่อตรวจดูคำสั่งศาลก็ได้

ข้อ ๑๔๒ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการนำสำนวนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้กำหนดวันเวลานัดตามข้อ ๑๓๕ ข้อ ๑๓๖ ข้อ ๑๓๗ ข้อ ๑๓๘ ข้อ ๑๓๙ และข้อ ๑๔๑ มาลงบัญชีน้ดไว้ เมื่อถึงกำหนดวันนัดให้เจ้าหน้าที่ธุรการนำสำนวนที่ครบกำหนดนัดเสนอเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ส่วนที่ ๒

การถอนการบังคับคดี

ข้อ ๑๔๓ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางเงินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นจำนวนพอชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมแห่งคดีและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี

(๒) ศาลมีคำสั่งให้ถอนการบังคับคดี

(๓) เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นหนังสือแสดงให้เห็นว่าคนสละสิทธิในการบังคับคดีนั้น

(๔) ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับในการพิจารณาคดีใหม่ หรือหมายบังคับคดีได้ถูกยกเลิกและศาลที่ออกหมายบังคับคดีได้ส่งคำสั่งให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีนั้นได้ถูกกลับแต่เพียงบางส่วน การบังคับคดีอาจดำเนินต่อไปจนกว่าเงินที่รวบรวมได้นั้นจะพอชำระหนี้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

ข้อ ๑๔๔ ภายใต้บังคับข้อ ๑๔๕ เมื่อได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ถ้าได้ถอนการบังคับคดีทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน แล้วแต่กรณี และคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ถูกยึดหรือผู้ถูกอายัดไป เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น และให้แจ้งการถอนการยึดหรืออายัดแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษารวมทั้งผู้ถูกอายัดทรัพย์สินนั้นด้วย ถ้าหากมี แล้วรายงานให้ศาลทราบ

ข้อ ๑๔๕ ในกรณีถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำร้องขอของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีจากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาให้ครบถ้วนเสียก่อน แล้วจึงถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

กรณีถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำสั่งศาล เมื่อได้รับคำสั่งศาล ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน แล้วเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีจากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หรือบุคคลที่ศาลกำหนด

หมวด ๗

การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้ขอให้ยึดหรืออายัด

ข้อ ๑๔๖ ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินซึ่งมีใช้ตัวเงินหรือในกรณียึดหรืออายัดเงิน หรืออายัดทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่าย เมื่อมีการถอนการบังคับคดีโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีเองหรือโดยคำสั่งศาล ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งผู้ขอให้ยึดหรืออายัดชำระค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี หากไม่ชำระภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ให้รายงานศาลขอให้ออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้นั้น

ข้อ ๑๔๗ เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีตามข้อ ๑๔๖ แล้ว ให้สำนักงานศาลส่งหมายบังคับคดีนั้นให้สำนักงานเพื่อดำเนินการ

ข้อ ๑๔๘ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการนำหมายบังคับคดีดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนเรื่องเดิมโดยไม่ต้องตั้งสำนวนขึ้นใหม่

ข้อ ๑๔๙ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนเดิมดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้ขอให้ยึดหรืออายัดโดยมิชักช้า หากมีเหตุขัดข้องประการใด ให้รายงานผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๑๕๐ เงินตรองค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีให้หักจากเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้ขอให้ยึดหรืออายัดวางไว้ หากไม่มีหรือมีไม่พอ ให้เบิกเงินตรองค่าใช้จ่ายจากงบประมาณของสำนักงานศาลปกครอง

หมวด ๘
การรับและจ่ายเงินในการบังคับคดี

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑๕๑ ให้เจ้าหน้าที่การเงินมีหน้าที่จัดทำบัญชีเกี่ยวกับการรับหรือจ่ายเงินในการบังคับคดีไว้ให้ครบถ้วนตามระเบียบของทางราชการ และให้ลงบัญชีรายการรับหรือจ่ายเงินไว้ในสำนวนด้วย

ข้อ ๑๕๒ ให้หัวหน้าการเงินตรวจสอบใบเสร็จรับเงิน สมุดเงินสด รายการนำเงินฝากธนาคาร รายงานเงินคงเหลือ และบัญชีการรับและจ่ายเงินประจำวันของแต่ละวันแล้วเสนอผู้อำนวยการเพื่อทราบอย่างช้าภายในวันทำการถัดไป

ส่วนที่ ๒
วิธีการรับเงิน

ข้อ ๑๕๓ การรับเงินค่าขายทรัพย์สิน ณ ที่ทำการสำนักงาน เมื่อได้รับเงินแล้วให้เจ้าหน้าที่การเงินออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ซื้อ แล้วนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากของสำนักงานที่เปิดไว้กับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจภายในวันนั้นหรืออย่างช้าภายในวันทำการถัดไป

ใบเสร็จรับเงินนั้นให้ทำเป็นสี่ฉบับ ประกอบด้วยต้นฉบับและสำเนาสามฉบับ โดยต้นฉบับมอบให้ผู้ชำระหรือผู้นำส่งเงิน สำเนาฉบับที่หนึ่งเก็บไว้ในสำนวนบังคับคดี สำเนาฉบับที่สองให้เจ้าหน้าที่การเงินเก็บไว้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีและสำเนาฉบับที่สามติดไว้ในเล่มเพื่อการตรวจสอบ

ข้อ ๑๕๔ การรับเงินค่าขายทรัพย์สินนอกที่ทำการสำนักงาน หากไม่มีเจ้าหน้าที่การเงินร่วมไปด้วย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้รับเงินและออกใบรับเงินค่าขายทรัพย์สินให้ผู้ซื้อ เมื่อกลับถึงที่ทำการสำนักงาน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งเงินให้เจ้าหน้าที่การเงิน และให้เจ้าหน้าที่การเงินดำเนินการตามข้อ ๑๕๓

แบบใบรับเงินค่าขายทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๑๕๕ การรับเงินนอกจากที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๕๓ และข้อ ๑๕๔ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าหน้าที่การเงินจรรยาบรรณการรับเงิน และให้เจ้าหน้าที่การเงินรับเงินแล้วออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระหรือผู้นำส่งเงิน แล้วนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากเช่นเดียวกับข้อ ๑๕๓

ข้อ ๑๕๖ หากเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรอาจรับเงินเป็นเช็คก็ได้ แต่ต้องเป็นเช็คที่ธนาคารสั่งจ่ายหรือธนาคารรับรอง เว้นแต่เช็คของส่วนราชการ องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

เช็คตามวรรคหนึ่ง ให้สั่งจ่ายในนามสำนักบังคับคดีปกครอง

การรับชำระด้วยเช็ค ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าหน้าที่การเงินจรรยาบรรณการรับเช็คนั้นให้ปรากฏชื่อธนาคาร วัน เดือน ปี ที่ลงในเช็ค เลขที่เช็ค จำนวนเงิน และมีเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ แล้วให้เจ้าหน้าที่การเงินออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระหรือผู้นำส่ง

ให้เจ้าหน้าที่การเงินจดชื่อธนาคาร วันที่ เดือน ปีที่ลงในเช็ค เลขที่เช็ค และจำนวนเงินลงในใบเสร็จรับเงินพร้อมข้อความว่า “ใบเสร็จรับเงินนี้จะสมบูรณ์ต่อเมื่อเรียกเก็บเงินตามเช็คได้แล้ว” แล้วนำเช็คเข้าบัญชีเงินฝากเช่นเดียวกับข้อ ๑๕๓

ข้อ ๑๕๗ กรณีที่เรียกเก็บเงินตามเช็คไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่การเงินจำหน่ายเช็คจากบัญชีแล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อจะได้จัดการให้ผู้ชำระหรือผู้นำส่งชำระเงินตามเช็คนั้น หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๕๘ การรับเงินที่เป็นธนาณัติ ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๑๕๖ วรรคสามและวรรคสี่ โดยอนุโลม

ให้เจ้าหน้าที่การเงินหรือผู้ที่ผู้อำนวยการมอบหมายนำธนาณัตินั้นไปขึ้นเงินภายในวันนั้นหรืออย่างช้าภายในวันทำการถัดไป และนำเงินที่ได้รับเข้าบัญชีเงินฝากของสำนักงานภายในวันเดียวกัน

ข้อ ๑๕๙ เมื่อสิ้นวันหนึ่งๆ ให้เจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบตัวเงินหรือเอกสารแทนตัวเงินกับบัญชีให้ถูกต้องตรงกัน

ส่วนที่ ๓

วิธีการจ่ายเงิน

ข้อ ๑๖๐ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้อายัดเงิน หรือทรัพย์สิน หรือยึดเงิน หรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเสร็จ และพ้นระยะเวลาของเฉลี่ยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว ให้เจ้าหน้าที่การเงินทำบัญชีรับจ่ายแสดงจำนวนเงินที่ได้ยึดหรืออายัดหรือได้มาจากการ

จำหน่ายทรัพย์สินหรือที่วางไว้กับเจ้าพนักงานบังคับคดี แล้วหักค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีและค่าใช้จ่ายในการบังคับคดี เหลือเงินสุทธิเท่าใด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการตามกฎหมายหรือคำสั่งศาล

ข้อ ๑๖๑ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับสำเนาคำขอเฉลี่ยหรือคำขออนุมัติสิทธิจากศาล ให้จัดการจ่ายเงินในคดีนั้นไว้รอคำวินิจฉัยของศาลก่อน

ข้อ ๑๖๒ ในกรณีเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำสั่งของศาลซึ่งยอมให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาคนใดได้ส่วนเฉลี่ย หรือยอมให้อนุมัติเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายดั่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้เจ้าหน้าที่การเงินทำบัญชีรับจ่ายแสดงจำนวนเฉลี่ยที่จะจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หรือเจ้าหน้าที่อนุมัติแต่ละคนจากจำนวนเงินสุทธิที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ตามสิทธิเรียกร้องของเจ้าหน้าที่เหล่านั้น แล้วส่งคำบอกกล่าวไปยังเจ้าหน้าที่เพื่อให้ตรวจสอบบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้น

ถ้าเจ้าหน้าที่จะคัดค้านให้ยื่นข้อคัดค้านต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับคำบอกกล่าว มิฉะนั้น ให้ถือว่าบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้นเป็นที่สุด

ข้อ ๑๖๓ ในกรณีที่มีการแบ่งส่วนเฉลี่ยเงิน ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาคัดค้านบัญชีส่วนเฉลี่ยให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายเรียกให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมา ณ สำนักงานตามวันเวลาที่กำหนดในหมาย แต่ต้องให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน

เมื่อได้ตรวจพิจารณาคำแถลงและฟังคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่ที่มาตามหมายแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำคำสั่งยินยอม หรือแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้น แล้วอ่านให้เจ้าหน้าที่ที่มานั้นฟังและให้เจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน แล้วส่งคำสั่งนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีได้มาตามหมายถ้าหากมี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการจ่ายเงินไว้มีกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้อ่านหรือส่งคำสั่ง แล้วแต่กรณี

ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งได้มาตามหมายยินยอมตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดี และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มาซึ่งมีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ มิได้ยื่นคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดในวรรคสอง ให้ถือว่าบัญชีส่วนเฉลี่ยเป็นที่สุด ให้เจ้าหน้าที่การเงินจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามนั้น

ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ยื่นคำคัดค้าน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการจ่ายเงินในส่วนที่เกี่ยวกับการคัดค้านไว้รอคำวินิจฉัยของศาล

ข้อ ๑๖๔ ในกรณีที่ไม่มี การแบ่งส่วนเฉลี่ยเงิน เจ้าพนักงานบังคับคดีจะจ่ายเงินให้ผู้มีส่วนได้เมื่อพ้นกำหนดขอเฉลี่ยตามมาตรา ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อ ๑๖๕ ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๑๖๓ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่า หากเลื่อนการจ่ายส่วนเฉลี่ยไปจนกว่าจะได้จำหน่ายทรัพย์สินที่ประสงค์จะบังคับทั้งหมด หรือจนกว่าการเรียกร้องทั้งหมดที่มาสู่ศาลได้เสร็จเด็ดขาดแล้ว จะทำให้ผู้มีส่วนเฉลี่ยในเงินรายได้แห่งทรัพย์สินที่บังคับนั้นทุกคนหรือคนใด

คนหนึ่งได้รับความเสียหาย เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีสิทธิที่จะแบ่งเงินรายได้เท่าที่พอแก่การที่จะจ่ายให้โดยวิธีดังกล่าวในข้อ ๑๖๒ และข้อ ๑๖๓ ในเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้กันเงินไว้สำหรับค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดในการบังคับคดีที่เกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้นต่อไปและสำหรับชำระการเรียกร้องใดๆ ที่มีข้อโต้แย้งไว้แล้ว

ข้อ ๑๖๖ การขอรับเงินไม่ว่าเงินประเภทใด ผู้มีส่วนได้ต้องยื่นคำขอรับเงินต่อผู้อำนวยการเพื่อขออนุมัติก่อน เว้นแต่จะมีการส่งอนุมัติไว้แล้วในบัญชีแสดงการรับจ่ายหรือบัญชีส่วนเฉลี่ย แล้วให้ผู้มีส่วนได้นั้นทำใบรับเงิน และให้เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำใบส่งจ่ายเงินให้ผู้อำนวยความสะดวกพร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในรายงานการจ่ายเงิน หรือบัญชีแสดงการรับจ่ายหรือบัญชีส่วนเฉลี่ย แล้วแต่กรณีว่าได้จ่ายเงินให้ผู้มีส่วนได้คนใดไป เมื่อวันเดือนปีใด แล้วจึงจ่ายเงินแก่ผู้มีส่วนได้นั้น และเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ไว้ในสำนวน

ถ้ามีเหตุสงสัยว่าผู้ขอรับเงินมิใช่ผู้มีส่วนได้อันแท้จริง เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจสั่งให้ผู้ขอรับเงินหาผู้รับรองมาจนเป็นที่พอใจก่อนก็ได้ และถ้าเป็นการมอบฉันทะให้ตัวแทนมารับเงินอาจสั่งให้ตัวการมารับเงินเองก็ได้

ข้อ ๑๖๗ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้อำนาจหน้าที่ส่งจ่ายเงินและลงชื่อในใบส่งจ่ายเงิน การจ่ายเงินจำนวนตั้งแต่สองพันบาทขึ้นไป ให้จ่ายเป็นเช็คธนาคารที่สำนักงานเปิดบัญชีไว้ ถ้าจำนวนเงินต่ำกว่าสองพันบาท จะจ่ายเป็นเงินสดหรือเช็คก็ได้

การลงชื่อในเช็คส่งจ่ายเงินให้ผู้อำนวยความสะดวกลงชื่อร่วมกับหัวหน้าการเงิน

ข้อ ๑๖๘ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทุกคนได้รับส่วนแบ่งแล้ว ในกรณีที่ยังมีเงินเหลือและเงินที่เหลือนั้นถ้าศาลได้มีคำสั่งประการใดไว้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ถ้าไม่มีคำสั่งของศาล ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลตามมาตรา ๒๘๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แล้วแต่กรณี

ถ้าได้จำหน่ายทรัพย์สินที่ยึดไปแล้วตามมาตรา ๒๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อมีคำสั่งศาลถึงที่สุดเป็นคุณแก่ผู้ร้อง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ร้อง

ข้อ ๑๖๙ ในกรณีที่จ่ายเงินให้แก่ผู้เยาว์ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้ลงนามใบรับเงิน และถ้าสามารถทำได้ ก็ให้ผู้เยาว์ลงนามด้วย

ข้อ ๑๓๐ เมื่อได้จ่ายเงินให้แก่ผู้มีส่วนได้ในคราวใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาลแสดงรายการรับและจ่ายเงินในคราวนั้นๆ

ข้อ ๑๓๑ ให้เจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบเงินค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีตามกฎหมายและลงบัญชีแยกประเภทไว้ให้ครบถ้วน และนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินภายในเดือนตุลาคมของทุกปี

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๓๒ การส่งหมาย ข้อความเป็นหนังสือหรือเอกสารใดเกี่ยวกับการบังคับคดีให้แก่ผู้รับในเขตกรุงเทพมหานคร ตามปกติให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเดินหมายของสำนักงานเป็นผู้ส่ง แต่ในกรณีรีบด่วน อาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่อื่นของสำนักงานเป็นผู้ส่งก็ได้

หากเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรอาจสั่งให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

หากผู้รับอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่ผู้กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอให้ส่งโดยวิธีอื่นหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร

วิธีการส่ง ให้เป็นไปตามที่สำนักงานศาลปกครองกำหนด

ข้อ ๑๓๓ ในการยื่นหรือส่งข้อความเป็นหนังสือหรือเอกสารใดต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ผู้ยื่นหรือผู้ส่งใช้แบบพิมพ์ตามที่สำนักงานกำหนด

ให้สำนักงานจัดทำแบบพิมพ์ที่ใช้ในการบังคับคดี แล้วเสนอให้เลขาธิการทราบก่อนที่จะนำไปใช้

ข้อ ๑๓๔ เมื่อได้รับคำร้องหรือหนังสืออื่นใดจากคู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนรีบพิจารณาสั่งการหรือทำคำสั่งหรือทำความเข้าใจในคำร้องหรือหนังสือนั้นๆ ตามอำนาจหน้าที่

การสั่งการ คำสั่ง หรือความเห็นที่มีข้อยุ่งยาก ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเสนอต่อผู้บังคับบัญชาลำดับเหนือขึ้นไปจนถึงผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาด้วย

หากเจ้าพนักงานบังคับคดีกับผู้บังคับบัญชาลำดับเหนือขึ้นไปจนถึงผู้อำนวยการมีความเห็นไม่สอดคล้องกันในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ให้ผู้อำนวยการเสนอความเห็นต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งการ

ข้อ ๑๓๕ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีส่งอย่างไร ให้ผู้มีหน้าที่รับทราบคำสั่งลงลายมือชื่อไว้ ถ้าลงลายมือชื่อไม่ได้หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจดแจ้งเหตุที่ไม่มีการลงลายมือชื่อเช่นนั้นไว้

ข้อ ๑๑๖ การสั่งการ คำสั่ง หรือความเห็นของเจ้าพนักงานบังคับคดีในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการหรือปฏิบัติงานต่อไป หรือกรณีที่จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินการ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี กำหนดระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการหรือปฏิบัติงานหรือติดตามผลไว้ในคำสั่ง การสั่งการ คำสั่ง หรือความเห็น นั้นด้วย

ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีนัดตามระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดเมื่อถึงกำหนดวันนัด ให้เจ้าหน้าที่ธุรการนำสำนวนที่ครบกำหนดนัดเสนอเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป เว้นแต่จะได้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงานตามคำสั่ง การสั่งการ คำสั่ง หรือความเห็นของเจ้าพนักงานบังคับคดี ไปก่อนแล้ว

ข้อ ๑๑๗ การยืมหรือคืนสำนวนความของศาล ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน ทุกครั้ง และเก็บสำนวนความนั้นไว้ในที่ปลอดภัย

ข้อ ๑๑๘ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการลงบัญชีสำนวนบังคับคดี และเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย ถ้าสำนวนใด ได้จัดการบังคับคดีเสร็จสิ้นแล้ว ให้แยกเก็บไว้ต่างหากและให้มีปกสำรองไว้แทนที่เพื่อความสะดวก ในการค้นหา

ข้อ ๑๑๙ เมื่อบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีประสงค์จะตรวจหรือคัดสำนวนบังคับคดี ให้ยื่นคำร้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี

ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาและการรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนบังคับคดี ให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาและการรับรองสำเนา ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๑๒๐ หนังสือสำคัญต่างๆ เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด สัญญา จำนอง หรือใบหุ้น เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ธุรการมีหน้าที่เก็บรักษาโดยลงบัญชีแล้วใส่ซองลงหมายเลข ลำดับที่เก็บ และจดรายการที่หน้าซองพร้อมทั้งชื่อผู้กรณี แล้วเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ถ้าได้จ่ายหนังสือ สำคัญให้แก่ผู้ใด ก็ให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับไว้ในบัญชีเป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๒๑ ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งให้ยกกระบวนการบังคับคดีใดๆ เช่น ให้ยกเลิกหรือเพิกถอนการขายทอดตลาดทรัพย์สิน เป็นต้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนรายงานตามลำดับชั้น ไปยังเลขาธิการเพื่อทราบ โดยส่งสำเนาคำสั่งศาลไปด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง

ข้อ ๑๒๒ การเดินทางไปปฏิบัติราชการของเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการจากเงินงบประมาณของสำนักงานศาลปกครองตามระเบียบคณะกรรมการข้าราชการ ฝายศาลปกครองว่าด้วยเงินค่าตอบแทนข้าราชการฝายศาลปกครอง

ให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เดินทางไปปฏิบัติราชการร่วมกับเจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๘๓ เมื่อสิ้นปีหนึ่งๆ ให้สำนักงานทำรายงานแสดงกิจการหรือผลการปฏิบัติงานการบังคับคดีที่ได้กระทำมาตลอดปีส่งเลขธิการเพื่อทราบ

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ชาญชัย แสวงศักดิ์

เลขธิการสำนักงานศาลปกครอง

ส่วนที่ ๖

กฎหมายเกี่ยวกับ

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔
เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

*[ร.ก.๒๕๓๔/๑๕๖/๑พ/๔ กันยายน ๒๕๓๔]

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๑๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๓) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘

ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ๒๕๑๗

(๔) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘

ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗

(๕) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘

ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗

(บ) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๙

(๗) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐

(๘) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๙) ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๘ เรื่อง แก้ไข
เพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๘
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓/๑* การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์
สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ
แห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจาย
ภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการ
ตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

การจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือ
ปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
โดยเฉพะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน
การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม
ของแต่ละภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกา
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการ
ปฏิบัติก็ได้

*[มาตรา ๓/๑ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

(๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

(๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕ การแบ่งราชการออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนโดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณงานของส่วนราชการนั้น ๆ ไว้ด้วย

การบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๑

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

มาตรา ๗ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
- (๓) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง
- (๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือ

ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๘* การจัดตั้ง การรวม หรือการโอนส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

การจัดตั้งทบวงโดยให้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง ให้ระบุการสังกัดไว้ในพระราชบัญญัติด้วย

การจัดตั้งกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ให้ระบุการไม่สังกัดไว้ในพระราชบัญญัติด้วย

*[มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๘ ทวิ* การรวมหรือการโอนส่วนราชการตามมาตรา ๗ ไม่ว่าจะมีผลเป็นการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่หรือไม่ ถ้าไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ การโอนอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งส่วนราชการหรือเจ้าพนักงานที่มีอยู่เดิม การโอนข้าราชการและลูกจ้าง งบประมาณรายจ่าย รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินเอาไว้ด้วย แล้วแต่กรณี

ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานประมาณมีหน้าที่ตรวจสอบดูแลให้มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่ถูกรวมหรือโอนไปตามวรรคหนึ่ง เพิ่มขึ้นจนกว่าจะครบกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ

*[มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๘ ครี* การเปลี่ยนชื่อส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่ชื่อตำแหน่งของข้าราชการในส่วนราชการนั้นเปลี่ยนไปให้ระบุการเปลี่ยนชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่น ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการที่ได้ถูกเปลี่ยนชื่อตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่น ประกาศหรือคำสั่งนั้นอ้างถึงส่วนราชการหรือตำแหน่งของข้าราชการที่ได้เปลี่ยนชื่อนั้น

*[มาตรา ๘ ครี เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๘ จัตวา* การยุบส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกายุบส่วนราชการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้งบประมาณรายจ่ายที่เหลืออยู่ของส่วนราชการนั้นเป็นอันระงับไป สำหรับทรัพย์สินอื่นของส่วนราชการนั้นให้โอนให้แก่ส่วนราชการอื่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี สำหรับวิธีการจัดการกิจการสิทธิและหนี้สินของส่วนราชการนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งต้องพ้นจากราชการเพราะเหตุยุบตำแหน่ง อันเนื่องมาแต่การยุบส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง นอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับอื่นแล้ว ให้ข้าราชการหรือลูกจ้างได้รับเงินชดเชยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งด้วย

ในกรณีที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐประสงค์จะรับโอนข้าราชการหรือลูกจ้างตามวรรคสาม ก็ให้กระทำได้โดยมิให้ถือว่าข้าราชการหรือลูกจ้างผู้นั้นได้พ้นจากราชการตามวรรคสาม แต่ทั้งนี้ต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ

*[มาตรา ๔ จัตวา เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๔ เบญจ* พระราชกฤษฎีกาคตามาตรา ๔ ทวิ หรือมาตรา ๔ จัตวา ที่มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จัดตั้งส่วนราชการ กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๒๓๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ระบุให้ชัดเจนในพระราชกฤษฎีกาว่าบทบัญญัติใดถูกแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกเป็นประการใดในกฎหมายนั้น

*[มาตรา ๔ เบญจ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๔ ฉ* การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย

ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการดังกล่าว กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

*[มาตรา ๔ ฉ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๔ สัตต* ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานประมาณร่วมกันเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแบ่งส่วนราชการภายในและในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการตามมาตรา ๔ ฉ ในการเสนอความเห็นดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจัดอัตรากำลัง และสำนักงานประมาณจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องเสนอไปในคราวเดียวกัน

*[มาตรา ๔ สัตต เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๔ อฏฐ* การแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันนั้น

*[มาตรา ๔ อฏฐ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓]

มาตรา ๙ การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

ให้ส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีบรรดากำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มีฐานะเป็นกรม

สำนักนายกรัฐมนตรีอาจจัดให้มีส่วนราชการเป็นการภายในขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผน กำกับ เร่งรัด และติดตามนโยบายและแผน การปฏิบัติราชการตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ เพื่อการนี้นายกรัฐมนตรีจะสั่งให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมในสำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำก็ได้

มาตรา ๑๐ สำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

• สำนักนายกรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาราชการและรับผิดชอบ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้ มีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

• ในกรณีที่มียรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือ มีทั้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี การสั่งและการปฏิบัติราชการ ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรี มอบหมาย

๖ • ในระหว่างที่คณะรัฐมนตรีต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่เพราะนายกรัฐมนตรีตาย ขาดคุณสมบัติ ต้องคำพิพากษา ให้จำคุก สมาชิกแทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของ นายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลง หรือวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่ง ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ รองนายกรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีคนใด คนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

*ในระหว่างที่คณะรัฐมนตรีต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ให้คณะรัฐมนตรีดังกล่าวอำนวยความสะดวกให้หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการใด ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อรับแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินจากนายกรัฐมนตรีคนใหม่มาเตรียมการดำเนินการได้

*[มาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และวรรคห้า เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อการนี้จะสั่งให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่ควบคุมราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งแจ้งแสดงความคิดเห็น ทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ในกรณีจำเป็นจะยับยั้งการปฏิบัติราชการใด ๆ ที่ขัดต่อนโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรีก็ได้ และมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวง หรือทบวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงหรือทบวง

(๓) บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารทุกตำแหน่งซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม

(๔) สั่งให้ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่งมาปฏิบัติราชการสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจะให้ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิมหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่ให้ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิม ให้ได้รับเงินเดือนในสำนักนายกรัฐมนตรีในระดับ และขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม

(๕) แต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่งไปดำรงตำแหน่งของอีกกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง โดยให้ได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งตนมาดำรงตำแหน่งนั้นทุกประการ แต่ถ้าเป็นการแต่งตั้งข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

(๖) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง

(๗) แต่งตั้งข้าราชการการเมืองให้ปฏิบัติราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

(๔) วางระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

(๕) ดำเนินการอื่น ๆ ในการปฏิบัติตามนโยบาย

ระเบียบตาม (๔) เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม แต่มิได้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือทบวง นายกรัฐมนตรีจะมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๑๓ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและให้มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองและรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการและจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีและรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เป็นข้าราชการการเมือง และให้รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร และผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

มาตรา ๑๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และราชการในพระองค์ มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

มาตรา ๑๕* ในสำนักนายกรัฐมนตรี อาจมีส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม * [มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๑๖ สำนักนายกรัฐมนตรี นอกจากมีนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ให้มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดแนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี และลำดับความสำคัญของแผนการปฏิบัติ ราชการประจำปีของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามนโยบายที่นายกรัฐมนตรี กำหนด รวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการใน สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี รองจากนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ยกเว้น ข้าราชการของส่วนราชการซึ่งหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และ รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ในการปฏิบัติราชการของปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัด สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือ มีทั้งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้รองปลัดสำนักนายก รัฐมนตรีหรือผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการ ปฏิบัติราชการรองจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ช่วยปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ช่วยปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดหรือมอบหมาย

*ให้นำความในมาตรา ๑๗/๑ มาใช้บังคับแก่ราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีได้ขึ้นตรงต่อนายก รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

*[มาตรา ๑๖ วรรคห้า เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๑๗ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ ประจำทั่วไปของสำนักนายกรัฐมนตรี และราชการที่คณะรัฐมนตรีมีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กรมใดกรมหนึ่งในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติ ราชการของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผน การปฏิบัติราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ยกเว้นราชการของส่วนราชการซึ่งกฎหมายกำหนด ให้หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่สำนักนายกรัฐมนตรีมีทรวงอยู่ในสังกัดและยังไม่สมควรจัดตั้งสำนักงาน ปลัดทรวงตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม จะให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่สำนักงาน ปลัดทรวงด้วยก็ได้

หมวด ๒

การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหรือทรวง

มาตรา ๑๘ ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม

กระทรวงใดมีความจำเป็นจะต้องมีส่วนราชการเพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผน กำกับ เร่งรัด และติดตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง จะจัดระเบียบบริหารราชการโดยอนุมติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีสำนักนโยบายและแผนเป็นส่วนราชการภายในขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

“ในกระทรวงจะตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการเพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ใดโดยเฉพาะ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมแต่มีผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการดังกล่าวเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่สำหรับส่วนราชการนั้นเช่นเดียวกับอธิบดีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้คณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงทำหน้าที่คณะอนุกรรมการสามัญประจำกรม สำหรับส่วนราชการนั้น

๒ “การตราพระราชกฤษฎีกาดามวรรคสี่ให้กระทำได้ในกรณีเป็นการยุบ รวม หรือโอนกรมในกระทรวงใดมาจัดตั้งเป็นส่วนราชการตามวรรคสี่ในกระทรวงนั้นหรือกระทรวงอื่น โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น และให้นำความในมาตรา ๘ ทวิ และมาตรา ๘ เบญจ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

“การแต่งตั้งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของส่วนราชการตามวรรคสี่ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

*ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบในร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง
ส่วนราชการตามวรรคสี่ของกระทรวงใด ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อ
สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ

*ให้นำความในวรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับกับสำนัก
นายกรัฐมนตรีและทบวงตามหมวด ๓ โดยอนุโลม

*[มาตรา ๑๘ วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก วรรคเจ็ด และวรรคแปด เพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๑๙* กระทรวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

การจัดระเบียบราชการในกระทรวงหนึ่ง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ส่วนการจัดระเบียบราชการในกระทรวงที่เกี่ยวกับการทหาร และ
การศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

*[มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๑๙/๑* ให้ปลัดกระทรวง หัวหน้ากลุ่มภารกิจและหัวหน้าส่วนราชการ
ตั้งแต่ระดับกรมขึ้นไป วางแผนและประสานกิจกรรมให้มีการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการ
ต่าง ๆ ในกระทรวงร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และบรรลุเป้าหมายของกระทรวง
เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าส่วนราชการและ
หัวหน้ากลุ่มภารกิจดังกล่าวจะมีมติให้นางบประมาณที่แต่ละส่วนราชการได้รับจัดสรรมา
ดำเนินการและใช้จ่ายร่วมกันก็ได้

*[มาตรา ๑๙/๑ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๒๐* ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในกระทรวงหนึ่ง ให้มีรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย
เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อ
รัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรืออนุมัติ โดยจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ช่วย
สั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมอบหมาย

๖

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม แต่มิได้สังกัดกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะมอบหมายให้
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงปฏิบัติราชการแทนก็ได้

*[มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๒๑* ในกระทรวงให้มีปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง แปลงนโยบายเป็นแนวทาง
และแผนการปฏิบัติราชการ กำกับการทำงานของส่วนราชการในกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และ
ประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในกระทรวงให้มีเอกภาพสอดคล้องกัน รวมทั้งเร่งรัด
ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวง

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในกระทรวงรองจากรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง และรับผิดชอบ

ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

ในการปฏิบัติราชการของปลัดกระทรวงตามวรรคหนึ่ง จะให้มีรองปลัดกระทรวง
คนหนึ่งเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่ปลัดกระทรวงมอบหมายก็ได้

ภายในกระทรวงจะออกกฎกระทรวงกำหนดให้ส่วนราชการระดับกรมตั้งแต่
สองส่วนราชการขึ้นไปอยู่ภายใต้กลุ่มภารกิจเดียวกันก็ได้ โดยให้แต่ละกลุ่มภารกิจมีผู้ดำรง
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีคนหนึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มภารกิจรับผิดชอบราชการและบังคับบัญชา
ข้าราชการของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจนั้น โดยปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวงหรือ
ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง และในกรณีที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีต้องรายงานผล
การดำเนินงานต่อปลัดกระทรวงตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ในกลุ่มภารกิจเดียวกัน หัวหน้ากลุ่มภารกิจอาจกำหนดให้ส่วนราชการของ
ส่วนราชการระดับกรมแห่งหนึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสารบรรณ บุคลากร การเงิน การพัสดุ หรือ
การบริหารงานทั่วไปให้แก่ส่วนราชการแห่งอื่นภายใต้กลุ่มภารกิจเดียวกันก็ได้

กระทรวงใดมิได้จัดให้มีกลุ่มภารกิจ และมีปริมาณงานมาก จะให้มีรองปลัด
กระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการเพิ่มขึ้นเป็นสองคนก็ได้

๒ ในกรณีที่กระทรวงใดมีการจัดกลุ่มภารกิจ จะให้มีรองปลัดกระทรวงเพิ่มขึ้นเป็น
หัวหน้ากลุ่มภารกิจก็ได้ และให้อำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่เกี่ยวกับราชการของส่วนราชการ
ในกลุ่มภารกิจเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มภารกิจนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎกระทรวงกำหนดไว้
เป็นอย่างอื่น

*[มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๒๒ สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีก็ได้

มาตรา ๒๓ สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวง ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง

ในกรณีที่กระทรวงมีทบวงอยู่ในสังกัดและยังไม่สมควรจัดตั้งสำนักงานปลัดทบวง ตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม จะให้สำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ การจัดระเบียบราชการในทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ให้ออกไปตามการจัดระเบียบราชการของกระทรวงซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๒๓

หมวด ๓

การจัดระเบียบราชการในทบวงซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง

มาตรา ๒๕ ราชการส่วนใดซึ่งโดยสภาพและปริมาณของงานไม่เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นกระทรวงหรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวงจะจัดตั้งเป็นทบวงสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง เพื่อให้มีรัฐมนตรีว่าการทบวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของทบวงก็ได้ และให้จัดระเบียบราชการในทบวงดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดทบวง

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางทบวงซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม

ในกรณีที่สำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงมีทบวงอยู่ในสังกัด และปริมาณ และคุณภาพของราชการในทบวงยังไม่สมควรจัดตั้งสำนักงานปลัดทบวง จะให้สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วยก็ได้

มาตรา ๒๖ การจัดระเบียบราชการในทบวงหนึ่ง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ส่วนการจัดระเบียบราชการในทบวงมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ทบวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ทบวงหนึ่งมีรัฐมนตรีว่าการ ทบวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของทบวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่ คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของทบวง และจะให้มี รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรี ช่วยว่าการทบวงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการทบวงมอบหมาย

ในกรณีที่ เป็นทบวงสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง ให้รัฐมนตรีว่าการ ทบวงปฏิบัติราชการภายใต้การกำกับของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๘ ทบวง นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการทบวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง ให้มีปลัดทบวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในทบวง กำหนดแนวทางและแผนการ ปฏิบัติราชการของทบวง และลำดับความสำคัญของแผนการปฏิบัติราชการประจำของ ส่วนราชการในทบวงให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนด รวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในทบวง

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในทบวงรองจากรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดทบวงและรับผิดชอบในการ ปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดทบวง

ในการปฏิบัติราชการของปลัดทบวงตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัดทบวงเป็น ผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยปลัดทบวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกรณีที่มิทรงปลัดทรวงหรือผู้ช่วยปลัดทรวง หรือมีทั้งรองปลัดทรวงและผู้ช่วยปลัดทรวง ให้รองปลัดทรวงหรือผู้ช่วยปลัดทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดทรวง

ให้รองปลัดทรวง ผู้ช่วยปลัดทรวง และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดทรวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดทรวงกำหนดหรือมอบหมาย

ในกรณีที่ปลัดทรวงจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กล่าวถึงอำนาจของปลัดทรวงไว้ ให้ปลัดทรวงมีอำนาจดังเช่นปลัดกระทรวง

ในกรณีที่ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดกระทรวง ทำหน้าที่สำนักงานปลัดทรวง ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวงทำหน้าที่ปลัดทรวง

มาตรา ๒๙ สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการทรวง และจะให้มิผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีก็ได้

มาตรา ๓๐ สำนักงานปลัดทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดทรวง โดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในทรวงให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของทรวง

หมวด ๔

การจัดระเบียบราชการในกรม

มาตรา ๓๑ กรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทรวง อาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๒) กองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง เว้นแต่บางกรมเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกองก็ได้

กรมใดมีความจำเป็น จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้

*สำหรับสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุด จะแบ่งส่วนราชการให้เหมาะสมกับราชการของตำรวจหรือราชการของอัยการก็ได้

[มาตรา ๓๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖]

มาตรา ๓๒* กรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรม หรือตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของกรมนั้น

ในกรมหนึ่งมีอธิบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง และในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของอธิบดีไว้เป็นการเฉพาะ การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในกรมหนึ่งจะให้มีรองอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากอธิบดีและช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการก็ได้

รองอธิบดีมีอำนาจหน้าที่ตามที่อธิบดีกำหนดหรือมอบหมาย

*[มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๓๓ สำนักงานเลขานุการกรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะมีเลขานุการกรมเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการกรม

ส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๒) และส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๓๔ กระทรวง ทบวง กรมใดมีเหตุพิเศษ จะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ออกเป็นเขตเพื่อให้มีหัวหน้าส่วนราชการประจำเขตแล้วแต่จะเรียกชื่อเพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการก็ได้

หัวหน้าส่วนราชการประจำเขตมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากกระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติงานทางวิชาการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำสำนักงานเขตซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่การแบ่งเขตและการปกครองบังคับบัญชาของ
ตำรวจและอัยการซึ่งได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕ กระทรวง ทบวง หรือกรมใดโดยสภาพและปริมาณของงานสมควร
มีผู้ตรวจราชการของกระทรวง ทบวง หรือกรม นั้น ก็ให้กระทำได้

ผู้ตรวจราชการของกระทรวง ทบวง หรือกรม มีอำนาจหน้าที่ตรวจและแนะนำ
การปฏิบัติราชการอันเกี่ยวกับกระทรวง ทบวง หรือกรม นั้นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือ
ข้อบังคับของกระทรวง ทบวง หรือกรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของ
นายกรัฐมนตรี

มาตรา ๓๖ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมจะมีเลขาธิการ
ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดีเป็นผู้บังคับ
บัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามที่
กฎหมายกำหนด และจะให้มีรองเลขาธิการ รองผู้อำนวยการหรือตำแหน่งรองของตำแหน่งที่เรียก
ชื่ออย่างอื่น หรือผู้ช่วยเลขาธิการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่อ
อย่างอื่น หรือมีทั้งรองเลขาธิการ และผู้ช่วยเลขาธิการหรือทั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วย
ผู้อำนวยการ หรือทั้งตำแหน่งรองและตำแหน่งผู้ช่วยของตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นผู้บังคับ
บัญชาข้าราชการ และช่วยปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๓๗ ให้นำความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และ
มาตรา ๓๕ มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมโดยอนุโลม

หมวด ๕

การปฏิบัติราชการแทน

มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือ
การดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ
คำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น
หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น
ปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรีอาจมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๓) รัฐมนตรีว่าการทบวงอาจมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง ปลัดทบวง อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีอาจมอบอำนาจให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๕) ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๖) ปลัดทบวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดทบวง ผู้ช่วยปลัดทบวง อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๘) ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในกองหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง หรือส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

(๑๐) นายอำเภออาจมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

(๑๑) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภออาจมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำกิ่งอำเภอ

(๑๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดอาจมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำกิ่งอำเภอ

(๑๓) ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก (๑) ถึง (๑๒) อาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นได้ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

การมอบอำนาจของปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง หรือการมอบอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการซึ่งขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕ ให้นำความใน (๗) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การมอบอำนาจตามมาตรานี้ให้ทำเป็นหนังสือ

*คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรม ฟ้องคดีและดำเนินคดีแทนกระทรวง ทบวง กรม หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติก็ได้

*[มาตรา ๓๘ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.

๒๕๔๔]

มาตรา ๓๙ เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ โดยชอบแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่กรณีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๓๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจนั้นต่อไปตามมาตรา ๓๘ (๕) ก็ได้

ในการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้มอบอำนาจชั้นต้นทราบ ส่วนการมอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่นนอกจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจชั้นต้นแล้ว

มาตรา ๔๐ ในการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ (๔) ถึง (๑๑) ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

หมวด ๖

การรักษาราชการแทน

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองนายกรัฐมนตรีหลายคน ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงหลายคน ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีว่าการทบวงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการทบวงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองปลัดกระทรวงหลายคน ให้นายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทน

๖ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ปลัดกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา ๔๕ ให้นำความในมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับแก่กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงหรือรองปลัดทบวงตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดีหรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรมนั้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ อธิบดีจะแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดี ในส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทน

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามความในพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้น มอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

๖

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๙ การเป็นผู้รักษาราชการแทนตามพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนอำนาจนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะแต่งตั้งข้าราชการอื่นเป็นผู้รักษาราชการแทนตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยพ้นจากความเป็นผู้รักษาราชการแทนนับแต่เวลาที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๕๐ ความในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับแก่ราชการในกระทรวงที่เกี่ยวกับทหาร

หมวด ๗*

การบริหารราชการในต่างประเทศ

*[หมวด ๗ การบริหารราชการในต่างประเทศ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๕๐/๑* ในหมวดนี้

๖ "คณะผู้แทน" หมายความว่า บรรดาข้าราชการฝ่ายพลเรือน หรือข้าราชการฝ่ายทหารประจำการในต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล สถานรองกงสุล ส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศซึ่งเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นและปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ และคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ

"หัวหน้าคณะผู้แทน" หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนตามระเบียบพิธีการทูต หรือระเบียบพิธีการกงสุล ในกรณีของคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ ให้หมายความว่า ข้าราชการสังกัดส่วนราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ

"รองหัวหน้าคณะผู้แทน" หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทน ในกรณีของคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การระหว่างประเทศ ให้หมายความว่า ข้าราชการสังกัดส่วนราชการ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในลักษณะเดียวกัน

*[มาตรา ๕๐/๑ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๕๐/๒ ให้หัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติภารกิจให้เหมาะสมกับการปฏิบัติราชการในต่างประเทศ และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบุคคลในคณะผู้แทน และจะให้มีรองหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทนก็ได้

การสั่ง และการปฏิบัติราชการของกระทรวง ทบวง กรม ต่อบุคคลในคณะผู้แทน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หัวหน้าคณะผู้แทนอาจมอบอำนาจให้บุคคลในคณะผู้แทนปฏิบัติราชการแทน ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

*[มาตรา ๕๐/๒ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๕๐/๓ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองหัวหน้าคณะผู้แทนรักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองหัวหน้าคณะผู้แทนที่จะรักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งใดอันเป็นบุคคลในคณะผู้แทน หรือมีแต่บุคคลดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้การรักษาราชการแทนหัวหน้าคณะผู้แทนหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดอันเป็นบุคคลในคณะผู้แทน เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับข้าราชการฝ่ายทหารประจำการในต่างประเทศ

*[มาตรา ๕๐/๓ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๕๐/๔ หัวหน้าคณะผู้แทนมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- (๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือ

ตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บังคับบัญชาบุคคลในคณะผู้แทนและข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ใช้บุคคลในคณะผู้แทน ซึ่งประจำอยู่ในประเทศที่ตนมีอำนาจหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งการของนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๔) รายงานข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติราชการของบุคคลตาม (๓) เพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการต้นสังกัดเกี่ยวกับการแต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือน

*[มาตรา ๕๐/๔ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๕๐/๕* รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้หัวหน้าคณะผู้แทนปฏิบัติราชการแทนได้ ในการนี้ให้ให้ความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งโดยชอบแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้อื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่เป็นการมอบอำนาจต่อไปให้บุคคลในคณะผู้แทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เมื่อได้มีการมอบอำนาจแล้ว หัวหน้าคณะผู้แทนมีหน้าที่กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

*[มาตรา ๕๐/๕ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๕๐/๖* การที่กระทรวง ทบวง กรม จะมอบอำนาจหรือมีคำสั่งใดที่เกี่ยวข้องไปยังหัวหน้าคณะผู้แทน ให้แจ้งผ่านกระทรวงการต่างประเทศ

*[มาตรา ๕๐/๖ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

ส่วนที่ ๒

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

มาตรา ๕๑ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้

(๑) จังหวัด

(๒) อำเภอ

มาตรา ๕๒ ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๓ ในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการจังหวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของ ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินในจังหวัดนั้นและให้ความเห็นชอบในการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัด กับปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด

*คณะกรรมการจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัด หนึ่งคนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการ จังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจากกระทรวงและทบวงต่าง ๆ เว้นแต่กระทรวงมหาดไทยซึ่งประจำอยู่ในจังหวัด กระทรวง หรือทบวงละหนึ่งคน เป็นกรรมการจังหวัด และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรมการจังหวัดและเลขานุการ

*[มาตรา ๕๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖]

ถ้ากระทรวงหรือทบวงมีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกรมต่าง ๆ ในกระทรวงหรือทบวงนั้นส่งมาประจำอยู่ในจังหวัดมากกว่าหนึ่งคน ให้ปลัดกระทรวงหรือ ปลัดทบวงกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหนึ่งคนเป็นผู้แทนของกระทรวงหรือทบวง ในคณะกรรมการจังหวัด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะแต่งตั้ง ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นกรรมการจังหวัดเพิ่มขึ้นเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งก็ได้

มาตรา ๕๔ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับนโยบายและ คำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติกร ให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการรองจากผู้ว่าราชการ จังหวัด

๖

ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด
สังกัดกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๕ ในจังหวัดหนึ่ง นอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครอง
บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดดังกล่าวในมาตรา ๕๔ ให้มี
ปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำ
ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วน
ภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น ในจังหวัดนั้น

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ไม่มิผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจ
ปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง
รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัดหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัดคนใดคนหนึ่ง แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด และปลัดจังหวัด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- (๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล
- (๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ตรวจราชการกระทรวง ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี
- (๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม

มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการ และหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

(๖) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามโครงการหรือแผนพัฒนาจังหวัด และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

(๗) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย

(๘) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

ในการนี้ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

ตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๕๘ การยกเว้น จำกั ด หรือตัดทอน อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการบริหารราชการในจังหวัด หรือให้ข้าราชการของส่วนราชการใดมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๙ ให้นำความในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๘ มาใช้บังคับแก่ผู้รักษา ราชการแทนและปฏิบัติราชการแทนตามหมวดนี้

มาตรา ๖๐ ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัด ดังนี้

(๑) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปและการวางแผนพัฒนา จังหวัดของจังหวัดนั้น มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานจังหวัด

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของ กระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา รับผิดชอบ

หมวด ๒

อำเภอ

มาตรา ๖๑ ในจังหวัดหนึ่งให้มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัดเรียกว่า
อำเภอ

การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนเขตอำเภอ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖๒ ในอำเภอหนึ่ง มีนายอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา
บรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือนายอำเภอ
ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอและนายอำเภอมีอยู่ ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของ
นายอำเภอ

มาตรา ๖๓ ในอำเภอหนึ่ง นอกจากจะมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
และรับผิดชอบดังกล่าวในมาตรา ๖๒ ให้มีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ
ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และมี
อำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น
ในอำเภอนั้น

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
แต่งตั้งปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของ
ทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายอำเภอแต่งตั้ง
ปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทาง
ราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมิได้แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนไว้
ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสตาม
ระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๖๕ นายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ
ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็น
หน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือ
ตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและ
ผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการ
จังหวัดมอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง
กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย

มาตรา ๖๖ ให้แบ่งส่วนราชการของอำเภอ ดังนี้

(๑) สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของอำเภอนั้น ๆ
มีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นในอำเภอนั้น มีหน้าที่เกี่ยวกับ
ราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอนั้น ๆ เป็นผู้ปกครอง
บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖๗ ให้นำความในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ มาใช้บังคับแก่ผู้รักษา
ราชการแทนและผู้ปฏิบัติราชการแทนตามหมวดนี้

มาตรา ๖๘ การจัดการปกครองอำเภอ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในพระราช
บัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖๙ ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นให้
จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๗๐ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) เทศบาล

(๓) สุขาภิบาล

(๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนด

มาตรา ๗๑ การจัดระเบียบการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล
สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย
การนั้น

ส่วนที่ ๕*

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

*[ส่วนที่ ๕ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕]

มาตรา ๗๑/๑* ให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า
"ก.พ.ร." ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็น
ประธาน รัฐมนตรีหนึ่งคนที่นายกรัฐมนตรีกำหนดเป็นรองประธาน ผู้ซึ่งคณะกรรมการการกระจาย
อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสิบคน
ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางด้านนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์
รัฐศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ การบริหารธุรกิจ การเงินการคลัง จิตวิทยาองค์การ และสังคมวิทยา
อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามคนต้องทำงานเต็มเวลา

เลขาธิการ ก.พ.ร. เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจากรายชื่อบุคคล
ที่ได้รับการเสนอโดยวิธีการสรรหา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

*[มาตรา ๗๑/๑ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕]

มาตรา ๗๑/๒* กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

*[มาตรา ๗๑/๒ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๓* กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้ว อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

*[มาตรา ๗๑/๓ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๔* นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗๑/๒

(๔) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

*[มาตรา ๗๑/๔ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๕* ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

๖

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในสามสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึง หนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

*[มาตรา ๗๑/๕ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๖* กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ยังอยู่ในตำแหน่ง

*[มาตรา ๗๑/๖ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๗* การประชุม ก.พ.ร. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ไม่ว่ากรรมการดังกล่าวจะเป็น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานเต็มเวลาหรือไม่

ในการประชุม ก.พ.ร. ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานปฏิบัติหน้าที่แทน ในกรณีที่ไม่มีรองประธานหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

*[มาตรา ๗๑/๗ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๘* การปฏิบัติหน้าที่และคำตอบแทนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ต้องทำงานเต็มเวลา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

*[มาตรา ๗๑/๘ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

๖ มาตรา ๗๑/๙* ให้มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการขึ้นเป็นส่วนราชการ ในสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา ๑๔ วรรคสี่ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อรับผิดชอบในงานเลขานุการของ ก.พ.ร. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ ก.พ.ร. กำหนด โดยมี เลขานุการ ก.พ.ร. ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ให้เลขาธิการ ก.พ.ร. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งการแต่งตั้งให้นายกรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

*[มาตรา ๗๑/๘ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

มาตรา ๗๑/๑๐* ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ และงานของรัฐอย่างอื่น ซึ่งรวมถึงโครงสร้างระบบราชการ ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติราชการอื่น ให้เป็นไปตามมาตรา ๓/๑ โดยจะเสนอแนะให้มีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการก็ได้

(๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีใต้อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหารตามที่หน่วยงานดังกล่าวร้องขอ

(๓) รายงานต่อคณะรัฐมนตรีในกรณีที่มีการดำเนินการขัดหรือไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๓/๑

(๔) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการจัดตั้ง การรวม การโอน การยุบเลิก การกำหนดชื่อ การเปลี่ยนชื่อ การกำหนดอำนาจหน้าที่ และการแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการอื่น

(๕) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกา และกฎที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ดำเนินการให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป รวมตลอดทั้งการฝึกอบรม

(๗) ติดตาม ประเมินผล และแนะนำเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

(๘) ติดตามและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติ ในกรณีที่เป็นปัญหา มติของคณะกรรมการตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย

(๙) เรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือแสดงความเห็นประกอบการพิจารณา

(๑๐) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนาและจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

(๑๑) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย และจะกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนอื่นด้วยก็ได้

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรี

มอบหมาย

[มาตรา ๗๑/๑๐ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕]

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๒ คำว่า "ทบวงการเมือง" ตามกฎหมายอื่นที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หมายความถึงกระทรวง ทบวง กรม ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๓ พระราชกฤษฎีกา และประกาศของคณะปฏิวัติเกี่ยวกับการจัดระเบียบราชการในสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงหรือทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากรมหรือมีฐานะเป็นกรมที่ได้ตราหรือประกาศโดยอาศัยอำนาจกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดระเบียบราชการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

มาตรา ๗๔ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี และกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรมหรือมีฐานะเป็นกรมโดยยังมีใ้ระบุนำออกหน้าไว้ว่าตามมาตรา ๔ วรรคสี่ ให้ดำเนินการแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งได้อ้างถึงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้ หรือบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกันแล้วแต่กรณี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ชัดเจนเพื่อมิให้มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ และเพื่อให้การบริหารงานในระดับกระทรวงมีเอกภาพสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนดได้ และสมควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนให้ครบถ้วนชัดเจนเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติราชการ และกำหนดอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการซึ่งปฏิบัติราชการในเขตจังหวัดให้เหมาะสมขึ้น ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการบริหารราชการแผ่นดินได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว สมควรแก้ไขปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติเสียในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ในกรณีสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ เสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[ร.ก.๒๕๓๕/๒๑/๑๔ มีนาคม ๒๕๓๕]

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๖

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และโดยที่

พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้ใช้บังคับแล้วบัญญัติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ในกรณีต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการทั้งสองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[ร.ก.๒๕๓๖/๑๒๗/๑พ/๖ กันยายน ๒๕๓๖]

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๕ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในส่วนราชการตามมาตรา ๔ ววรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้คงใช้บังคับได้ต่อไป จนกว่าจะมีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๔ ๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๐ ได้บัญญัติให้การรวมหรือโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่ไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น หรือการยุบเลิกส่วนราชการดังกล่าวสามารถทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น สมควรกำหนดลักษณะของกรณีที่สามารถตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและวิธีการดำเนินการของแต่ละกรณี และรูปแบบของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและส่วนราชการระดับกรม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[ร.ก.๒๕๔๓/๓๗๗/๒๒/๒๔ เมษายน ๒๕๔๓]

มาตรา ๑๖ ในวาระเริ่มแรก ให้ ก.พ.ร. ดำเนินการเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบราชการ ระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร การปรับเปลี่ยนส่วนราชการเป็นองค์การมหาชน หรือองค์กรรูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗ ให้แก้ไขคำว่า "สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี" ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นคำว่า "สำนักงานรัฐมนตรี" ทุกแห่ง

มาตรา ๑๘ ให้ดำเนินการแต่งตั้ง ก.พ.ร. ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้อำนาจงบประมาณและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๘ ทวิ และตามมาตรา ๘ สัตต ในส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร.

ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คงมีอำนาจหน้าที่เท่าที่ไม่ซ้ำกับอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร.

ให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดภารกิจของ ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จและเสนอสภาผู้แทนราษฎรภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๕ ให้บทบัญญัติมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ คงใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้นำกรณีในส่วนราชการใดขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม

หมายเหตุ- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระบบบริหารราชการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้การบริหารราชการแนวทางใหม่ต้องมีการกำหนดคนโยบาย เป้าหมาย และแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการกำกับการกำหนดคนโยบายและการปฏิบัติราชการ และเพื่อให้กระทรวงสามารถจัดการบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ จึงกำหนดให้มีรูปแบบการบริหารใหม่ โดยกระทรวงสามารถแยกส่วนราชการจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามภาระหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานที่จะต้องปฏิบัติ และกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีงานสัมพันธ์กัน เพื่อที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ และมีผู้รับผิดชอบกำกับการบริหารงานของกลุ่มภารกิจนั้นโดยตรงเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งให้มีการประสานการปฏิบัติงาน และการใช้ขยประมาณเพื่อที่จะให้การบริหารงานของทุกส่วนราชการบรรลุเป้าหมายของกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อน มีการมอบหมายงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และสมควรกำหนดการบริหารราชการในต่างประเทศให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่และสามารถปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็วและมีเอกภาพ โดยมีหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการ นอกจากนี้ สมควรให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลการจัดส่วนราชการและการปรับปรุงระบบการทำงานของภาคราชการให้มีการจัดระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[รก.๒๕๔๔/๕๙๗/๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๔]

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖

หมายเหตุ- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการโอนกรมตำรวจไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกำหนดให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในส่วนของการโอนกรมตำรวจและตำแหน่งของข้าราชการตำรวจในกรมการจังหวัดให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[รก.๒๕๔๖/๑๐๘๗/๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖]

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการมอบอำนาจ

พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบอำนาจ ในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๓๘ วรรคสี่ มาตรา ๕๐/๒ และมาตรา ๕๐/๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบอำนาจไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๓ การมอบอำนาจให้ค้ำเน็งถึง

(๑) ชี้ความสามารถและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจ รวมตลอดทั้งการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

(๒) ความรวดเร็ว และการลดขั้นตอนในการปฏิบัติราชการ

(๓) ประสิทธิภาพ และความประหยัด

(๔) การสร้างมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๔ การมอบอำนาจตามระเบียบนี้ต้องไม่เป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนหรือระยะเวลาในการใช้อำนาจ

ข้อ ๕ ให้ผู้มอบอำนาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเรื่องนั้นโดยตรง และในกรณีที่เป็นการใช้อำนาจในเขตจังหวัดใด นอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดนั้น

ข้อ ๖ ในการมอบอำนาจ ให้ผู้มอบอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) วางหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ

(๒) จัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ

(๓) กำกับดูแลและแนะนำการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ

(๔) จัดทำบัญชีการมอบอำนาจเสนอผู้บังคับบัญชาและ ก.พ.ร. และเปิดเผย

ให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๗ การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ โดยระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับผู้รับมอบอำนาจ อำนาจที่มอบ หลักเกณฑ์ในการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ และการรายงานผลการใช้อำนาจ

ในการใช้อำนาจที่รับมอบ ให้ผู้รับมอบอำนาจบันทึกการใช้อำนาจตามหลักเกณฑ์ที่ผู้มอบอำนาจกำหนด

ข้อ ๘ ให้ส่วนราชการกำหนดวิธีปฏิบัติราชการในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ มากเกินความจำเป็น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบที่มีต่อเรื่องนั้นๆ

ผู้มีส่วนร่วมพิจารณาในเรื่องใด ต้องร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นจากเรื่องนั้นด้วย

ข้อ ๙ ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่าการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งใดมิได้เป็นไปตามระเบียบนี้ ให้ ก.พ.ร. แนะนำให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นดำเนินการปรับปรุงความที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๐ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ ก.พ.ร. เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ ก.พ.ร. ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่ว่าสมควรหรือไม่อาจใช้บังคับระเบียบนี้กับการมอบอำนาจในเรื่องใดหรือหน่วยงานใด ก.พ.ร. จะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้ยกเว้นการใช้บังคับระเบียบนี้กับเรื่องหรือหน่วยงานนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

ส่วนราชการใดมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้แจ้ง ก.พ.ร. ทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณีต่อไป

ส่วนที่ ๒

การมอบอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป

ข้อ ๑๑ บรรดาอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งที่อาจมอบได้ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น

ให้ผู้มีอำนาจซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไปมอบอำนาจให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้ทั้งหมด เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้จะไม่มอบอำนาจก็ได้

- (๑) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญ
- (๒) เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- (๓) เป็นเรื่องที่มีอำนาจเห็นว่าอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนได้

ข้อ ๑๒ ในกระทรวงที่มีการแบ่งกลุ่มภารกิจซึ่งหัวหน้ากลุ่มภารกิจมีอำนาจเช่นเดียวกับปลัดกระทรวงตามมาตรา ๒๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจดำเนินการมอบอำนาจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดยให้ถือเสมือนหนึ่งเป็นปลัดกระทรวงของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจนั้น

ข้อ ๑๓ ให้อธิบดีดำเนินการวางระเบียบการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามระเบียบนี้

ส่วนที่ ๓

การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๔ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๑๕ ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ดำเนินการมอบอำนาจให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๑๖ การใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัดและของผู้ดำรงตำแหน่งใดในจังหวัด ต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้มีการแบ่งกลุ่มจังหวัดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการกิจใดให้สอดคล้องกัน การมอบอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งในราชการส่วนกลางไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามข้อ ๑๕ และการใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้รับมอบอำนาจ ภายในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน ต้องสอดคล้องกับแนวทางที่ที่ประชุมร่วมระหว่างรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับดูแลกลุ่มจังหวัดดังกล่าว และผู้ว่าราชการจังหวัดในกลุ่มเดียวกันนั้นได้กำหนดไว้

ส่วนที่ ๔

การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในต่างประเทศ

ข้อ ๑๗ ส่วนราชการใดมีภารกิจที่ต้องดำเนินการในต่างประเทศ ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นมอบอำนาจทั้งปวงที่จะต้องดำเนินการในต่างประเทศนั้นให้แก่หัวหน้าคณะผู้แทน และให้หัวหน้าคณะผู้แทนมอบอำนาจให้รองหัวหน้าคณะผู้แทนหรือบุคคลในคณะผู้แทน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ส่วนที่ ๕

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน ให้ส่วนราชการซึ่งกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางระเบียบการมอบอำนาจให้เหมาะสมกับภารกิจการบริการประชาชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว ประสิทธิภาพและประหยัดในการบริการประชาชน ตามแนวทางตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้คณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจ และขององค์การมหาชน ดำเนินการให้มีระเบียบว่าด้วยการมอบอำนาจให้สอดคล้องกับแนวทางตามระเบียบนี้ โดยจะกำหนดให้ระเบียบดังกล่าว อย่างน้อยต้องกำหนดให้การใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจในเขตจังหวัดใด ต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนการปฏิบัติการของจังหวัดนั้นด้วยก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๒) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๓) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๔) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕

๖

- (๕) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๖) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๗) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๘) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๖
- (๙) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๖
- (๑๐) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๗
- (๑๑) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๗
- (๑๒) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๘
- (๑๓) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๘
- (๑๔) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๙
- (๑๕) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๑๖) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๑๗) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๑๘) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๑๙) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๒๐) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๒๑) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๒๒) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๓
- (๒๓) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๔๔

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีกระทรวง และส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวงกลาโหม
- (๓) กระทรวงการคลัง
- (๔) กระทรวงการต่างประเทศ
- (๕) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๖) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (๗) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- (๘) กระทรวงคมนาคม
- (๙) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๑๐) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๑๑) กระทรวงพลังงาน
- (๑๒) กระทรวงพาณิชย์
- (๑๓) กระทรวงมหาดไทย
- (๑๔) กระทรวงยุติธรรม
- (๑๕) กระทรวงแรงงาน
- (๑๖) กระทรวงวัฒนธรรม
- (๑๗) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๑๘) กระทรวงศึกษาธิการ
- (๑๙) กระทรวงสาธารณสุข
- (๒๐) กระทรวงอุตสาหกรรม

หมวด ๑

สำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๖ สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี รับผิดชอบการบริหารราชการทั่วไป เสนอแนะนโยบายและวางแผนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง และราชการเกี่ยวกับการงบประมาณ ระบบราชการ การบริหารงานบุคคล กฎหมายและการพัฒนากฎหมาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติการกิจพิเศษ และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือส่วนราชการที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือที่มีได้อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงใดโดยเฉพาะ

มาตรา ๗ สำนักนายกรัฐมนตรี มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กรมประชาสัมพันธ์
- (๓) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

๖

ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

- (๔) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๕) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๖) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- (๗) สำนักงบประมาณ
- (๘) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- (๙) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๑๐) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- (๑๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมวด ๒

กระทรวงกลาโหม

มาตรา ๘ กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ การรักษามลประโยชน์แห่งชาติ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และราชการอื่นตามที่มิถุกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๙ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมาย ขอบังคับ และระเบียบแบบแผนว่าด้วยการนั้น

หมวด ๓

กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๐ กระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังแผ่นดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารพัสดุภาครัฐ กิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ทรัพย์สินของแผ่นดิน ภาษีอากร การรักษากร กิจการหารายได้ของรัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมายและไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารและการพัฒนารัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์สินของรัฐ และราชการอื่นตามที่มิถุกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ กระทรวงการคลัง มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมธนารักษ์
- (๔) กรมบัญชีกลาง
- (๕) กรมศุลกากร
- (๖) กรมสรรพสามิต
- (๗) กรมสรรพากร
- (๘) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
- (๙) สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
- (๑๐) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หมวด ๔

กระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๑๒ กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการต่างประเทศ และราชการอื่นตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๑๓ กระทรวงการต่างประเทศ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการกงสุล
- (๔) กรมพิธีการทูต
- (๕) กรมยุโรป
- (๖) กรมวิเทศสหการ
- (๗) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- (๘) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
- (๙) กรมสารนิเทศ

- (๑๐) กรมองค์การระหว่างประเทศ
- (๑๑) กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
- (๑๒) กรมอาเซียน
- (๑๓) กรมเอเชียตะวันออก
- (๑๔) กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

หมวด ๕

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

มาตรา ๑๔ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษาด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

มาตรา ๑๕ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ
- (๔) สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

หมวด ๖

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๑๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ และความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัว และชุมชน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๑๗ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
- (๔) สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- (๕) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

หมวด ๗

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๑๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม การป่าไม้ การจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาระบบชลประทาน ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนา ระบบสหกรณ์ รวมตลอดทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม และราชการอื่นตามที่มิถกกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์

มาตรา ๑๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมชลประทาน
- (๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- (๕) กรมประมง
- (๖) กรมปศุสัตว์
- (๗) กรมป่าไม้
- (๘) กรมพัฒนาที่ดิน
- (๙) กรมวิชาการเกษตร
- (๑๐) กรมส่งเสริมการเกษตร
- (๑๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์
- (๑๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๑๓) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

(๑๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมวด ๘

กระทรวงคมนาคม

มาตรา ๒๐ กระทรวงคมนาคม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการขนส่ง ธุรกิจการขนส่ง การวางแผนจราจร และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงคมนาคม

มาตรา ๒๑ กระทรวงคมนาคม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

(๔) กรมการขนส่งทางบก

(๕) กรมการขนส่งทางอากาศ

(๖) กรมทางหลวง

(๗) กรมทางหลวงชนบท

(๘) สำนักงานโยธาและแผนการขนส่งและจราจร

หมวด ๙

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๒ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสงวนอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๓ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

- (๓) กรมควบคุมมลพิษ
- (๔) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- (๕) กรมทรัพยากรธรณี
- (๖) กรมทรัพยากรน้ำ
- (๗) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- (๘) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๙) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- (๑๐) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวด ๑๐

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๒๔ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม พัฒนา และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การอุดมศึกษา และการสถิติ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๒๕ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมไปรษณีย์โทรเลข
- (๔) กรมอุดมศึกษา
- (๕) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมวด ๑๑

กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๒๖ กระทรวงพลังงาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหา พัฒนาและบริหารจัดการ พลังงาน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงพลังงานหรือ ส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพลังงาน

มาตรา ๒๗ กระทรวงพลังงาน มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
- (๔) กรมธุรกิจพลังงาน
- (๕) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- (๖) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

หมวด ๑๒

กระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๒๘ กระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการค้า ธุรกิจบริการ ทรัพย์สินทางปัญญา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๒๙ กระทรวงพาณิชย์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการค้าต่างประเทศ
- (๔) กรมการค้าภายใน
- (๕) กรมการประกันภัย
- (๖) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
- (๗) กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- (๘) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- (๙) กรมส่งเสริมการส่งออก

หมวด ๑๓

กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๐ กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการเมือง

การปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๑ กระทรวงมหาดไทย มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการปกครอง
- (๔) กรมการพัฒนาชุมชน
- (๕) กรมที่ดิน
- (๖) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๗) กรมโยธาธิการและผังเมือง
- (๘) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมวด ๑๔

กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๓๒ กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม เสริมสร้างและอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๓๓ กระทรวงยุติธรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมคุมประพฤติ
- (๔) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- (๕) กรมบังคับคดี
- (๖) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๗) กรมราชทัณฑ์

- (๘) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- (๙) สำนักงานกิจการยุติธรรม
- (๑๐) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี
- (๑๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หมวด ๑๕

กระทรวงแรงงาน

มาตรา ๓๔ กระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารและคุ้มครองแรงงาน พัฒนาฝีมือแรงงาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงแรงงานหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงแรงงาน

มาตรา ๓๕ กระทรวงแรงงาน มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการจัดหางาน
- (๔) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- (๕) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- (๖) สำนักงานประกันสังคม

หมวด ๑๖

กระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๓๖ กระทรวงวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๓๗ กระทรวงวัฒนธรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี

- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการศาสนา
- (๔) กรมศิลปากร
- (๕) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- (๖) สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

หมวด ๑๗

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๓๘ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม และพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๓๙ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- (๔) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

หมวด ๑๘

กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๔๐ กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของกระทรวงศึกษาธิการหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๔๑ การจัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๑๕

กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔๒ กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย การฟื้นฟูสมรรถภาพของประชาชน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔๓ กระทรวงสาธารณสุข มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการแพทย์
- (๔) กรมควบคุมโรค
- (๕) กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- (๖) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (๗) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- (๘) กรมสุขภาพจิต
- (๙) กรมอนามัย
- (๑๐) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

หมวด ๒๐

กระทรวงอุตสาหกรรม

๖ มาตรา ๔๔ กระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งเสริมการลงทุน การพัฒนาผู้ประกอบการ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๔๕ กระทรวงอุตสาหกรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรม

- (๔) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
 - (๕) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
 - (๖) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
 - (๗) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 - (๘) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี
- (๕) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

หมวด ๒๑

ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

มาตรา ๕๖ ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักพระราชพิธีกร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลขานุการในพระองค์พระมหากษัตริย์
- (๒) สำนักพระราชวัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการพระราชวัง ตลอดจนดูแลรักษาทรัพย์สิน

และผลประโยชน์ของพระมหากษัตริย์

(๓) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการพระพุทธศาสนา ส่งเสริมพัฒนาพระพุทธศาสนาและดูแลรักษาศาสนสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๔) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๕) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัย และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๖) ราชบัณฑิตยสถาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการค้นคว้า วิจัย และเผยแพร่ทางวิชาการ และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๗) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๘) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรม และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๙) สำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง ดำเนินคดีแพ่ง และให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) มีฐานะเป็นกรม อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง (๘) และ (๙) มีฐานะเป็นกรม อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพันทั้งปวงของกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นที่ถูกยุบเลิกตามมาตรา ๓ ไปเป็นของกระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ โดยกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพันของกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นใดจะโอนไปเป็นของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

มาตรา ๔๘ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นที่ถูกยุบเลิกตามมาตรา ๓ ไปเป็นข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

มาตรา ๔๙ บรรดาอำนาจหน้าที่ที่มีบทกฎหมายกำหนดให้เป็นของส่วนราชการที่ถูกยุบเลิกตามมาตรา ๓ หรือของรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการนั้น ให้โอนไปเป็นของส่วนราชการ หรือของรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการโอนอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการ ตามกฎหมายใด หรือแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับ การโอนอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว ให้กระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาให้ส่วนราชการที่ถูกโอนอำนาจหน้าที่ไป รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการนั้น ยังคงมีอำนาจหน้าที่เดิมต่อไป เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการให้มีความต่อเนื่องกันก็ได้

ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาตามมาตรานี้มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบรรดาบทกฎหมายในส่วนที่ เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมของกระทรวงที่ถูกยุบเลิก ตามมาตรา ๓ และรัฐมนตรีช่วยว่าการของกระทรวงดังกล่าว เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง พาณิชยกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง แรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และรัฐมนตรีช่วยว่าการ ที่เกี่ยวข้องของกระทรวงตามมาตรา ๕ ตามลำดับ จนกว่าจะมีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีใหม่

มาตรา ๕๑ ในระหว่างที่ยังมิได้จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ให้กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการภายในกระทรวงตามที่พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติไว้สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ เว้นแต่ส่วนราชการใดของกระทรวงศึกษาธิการที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ให้อยู่ในสังกัดของกระทรวง ทบวง กรมอื่นแล้ว

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ มีฐานะเป็นกรมอยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการจัดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๕๒ ให้ทบวงมหาวิทยาลัยและส่วนราชการที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ ยังคงเป็นทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวงและส่วนราชการที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป และให้มีรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และข้าราชการในทบวงมหาวิทยาลัย และในส่วนราชการที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการจัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๕๓ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนกิจการอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมวิเทศสหการ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมวิเทศสหการ ไปเป็นของส่วนราชการหนึ่งส่วนราชการใดของกระทรวงการต่างประเทศ หรือของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการดังกล่าว แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาดามวรรคหนึ่งขึ้นใช้บังคับแล้ว ให้ถือว่ากรมวิเทศสหการเป็นอันยุบเลิก

มาตรา ๕๔ ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนกิจการอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมทางหลวงชนบท และบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมทางหลวงชนบท ไปเป็นของกรมทางหลวง หรือผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมทางหลวง หรือไปเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาดามวรรคหนึ่งขึ้นใช้บังคับแล้ว ให้ถือว่ากรมทางหลวงชนบทเป็นอันยุบเลิก

มาตรา ๕๕ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ให้สอดคล้องกับการกิจของทหารตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕๖ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายเพื่อโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิด ไปเป็นของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องและเพื่อลดภารกิจในพื้นที่ตามลำดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิด

มาตรา ๕๗ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกรมสำรวจและทำแผนที่พลเรือน ขึ้นในกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๕๘ ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ งบประมาณ ข้าราชการและลูกจ้างของกรมไปรษณีย์โทรเลขตามบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เสมือนสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม และเมื่อมีการโอนแล้วให้ถือว่ากรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นอันยุบเลิก

มาตรา ๕๙ ภายใต้บังคับวรรคสอง ให้กระทรวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังคงมีอำนาจหน้าที่และการจัดระเบียบราชการเช่นเดิมต่อไป เว้นแต่กระทรวงกลาโหม สำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานอัยการสูงสุด ให้มีอำนาจหน้าที่และการจัดระเบียบราชการตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ใช้บังคับสำหรับกระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมแห่งใดแล้ว ให้กระทรวง กรม หรือส่วนราชการนั้น มีอำนาจหน้าที่และการจัดระเบียบราชการตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับเป็นต้นไป

ในการจัดระเบียบราชการระยะแรก ถ้ากระทรวงใดสมควรมีกลุ่มภารกิจให้ตรากฎกระทรวงกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจใช้บังคับพร้อมกับพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง

ในกรณีที่มีการจัดระเบียบราชการของกระทรวงใดเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ถ้ากระทรวงนั้นมีตำแหน่งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบ

บริหารราชการแผ่นดิน และเป็นกรณีที่ไม่สามารถย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นในกระทรวงนั้นหรือกระทรวงอื่นที่เหมาะสมได้ ให้ตำแหน่งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวงดังกล่าวยังคงมีต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๐ ให้รัฐบาลรายงานค่าใช้จ่ายประจำและอัตราของข้าราชการและลูกจ้างของราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคเปรียบเทียบกับก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีและสองปีของการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ระบบราชการนั้นเป็นกลไกสำคัญของประเทศ ในอันที่จะผลักดันให้แนวทางการบริหารประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่างๆ รวมทั้งการดำเนิน การตามแนวนโยบายของรัฐเกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนส่วนรวม การจัดกลไกของระบบราชการ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นไปของสังคม ซึ่งที่ผ่านมาแม้จะมีการปรับปรุง การแบ่งส่วนราชการหลายครั้ง แต่ยังคงให้มีการปฏิบัติราชการตามโครงสร้างการบริหารที่ไม่แตกต่างจากรูปแบบเดิม ซึ่งเป็นผลให้การทำงานของข้าราชการเป็นไปด้วยความล่าช้าเพราะมีขั้นตอนการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก และ ส่วนราชการต่างๆ มิได้กำหนดเป้าหมายร่วมกันและจัดกลไกการปฏิบัติงานให้มีความสัมพันธ์กัน จึงเป็นผลทำให้ การปฏิบัติงานเกิดความซ้ำซ้อนและกระทบต่อการให้บริการแก่ประชาชน แนวทางแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องมี การปรับปรุงระบบราชการทั้งระบบ โดยการปรับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการชั้นใหม่ และปรับปรุงการบริหารงาน โดยการจัดส่วนราชการที่ปฏิบัติงานสัมพันธ์กันรวมไว้เป็นกลุ่มงานเดียวกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปรับ ระบบการทำงานในรูปกลุ่มภารกิจ เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายและทิศทางการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่มี ความเกี่ยวข้องกันให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นการลดค่าใช้จ่าย ในส่วนงานที่ซ้ำซ้อนกัน เมื่อจัดส่วนราชการใหม่ให้สามารถปฏิบัติงานได้แล้วจะมีผลทำให้แนวทางการรับผิดชอบ ของส่วนราชการต่างๆ มีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถปรับปรุงการทำงานของข้าราชการให้มีประสิทธิภาพในระยะ ต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกา

โอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ

ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

๖ มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม

และความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑

การโอนกิจการบริหาร

มาตรา ๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาเป็นของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามที่บัญญัติในหมวดนี้

ส่วนที่ ๑

สำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในสำนักนายกรัฐมนตรี

- (๑) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ยกเว้น
 - (ก) กองกฎหมายและระเบียบ
 - (ข) ศูนย์บริการประชาชน
 - (ค) สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
 - (ง) สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

- (๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๓) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- (๔) สำนักงบประมาณ ยกเว้นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
- (๕) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๗) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- (๘) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยกเว้นงานคณะกรรมการ

นโยบายและพื้นที่พิเศษไทย

- (๕) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ยกเว้น
 - (ก) สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
 - (ข) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 - (ค) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ
 - (ง) สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง เฉพาะที่เกี่ยวกับงานระเบียบพัสดุ
 - (จ) สำนักนโยบายและแผน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานประสานนโยบายและแผนงานโรคเอดส์
- (๑๐) กรมประชาสัมพันธ์ ยกเว้นงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในสำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์

- (๑๑) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

- (๑) กองกฎหมายและระเบียบ
- (๒) ศูนย์บริการประชาชน
- (๓) สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

กรณีตาม (๑) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๗ ให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงบประมาณ เฉพาะงานที่เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ส่วนที่ ๒
กระทรวงการคลัง

มาตรา ๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงการคลังดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการ ที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงการคลัง

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้นงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง เฉพาะที่ใช้ปฏิบัติงานของสำนักบริหารหนี้สาธารณะที่โอนไปเป็นของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง และสำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ ที่โอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง

(๒) กรมธนารักษ์

(๓) กรมบัญชีกลาง ยกเว้น

(ก) สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ

(ข) สำนักการเงินการคลัง เฉพาะ

๑. กลุ่มวิเคราะหฺหนี้สาธารณะและเงินคงคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับงานเงินกู้ในประเทศ และหนี้เงินกู้ต่างประเทศ

๒. ส่วนหนี้สาธารณะและเงินคงคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับงานเงินกู้ในประเทศและหนี้เงินกู้ต่างประเทศ

(๔) กรมศุลกากร

(๕) กรมสรรพสามิต

(๖) กรมสรรพากร

(๗) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ยกเว้น

(ก) กองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานนโยบายป้องกัน

อาชญากรรมเศรษฐกิจการเงิน

(ข) กองนโยบายเงินกู้

(ค) ศูนย์ข้อมูลและประมวลผล

มาตรา ๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงการคลัง ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงการคลัง ในส่วนของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

(๑) กองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานนโยบายป้องปรามอาชญากรรม เศรษฐกิจการเงิน

(๒) ศูนย์ข้อมูลและประมวลผล

มาตรา ๑๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมที่ดินเฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักประเมินราคาทรัพย์สิน มาเป็นของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับงานระเบียบพัสดุ ในสำนักกฎหมายและระเบียบกลาง มาเป็นของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๓ ให้โอนงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง ของกระทรวงการคลัง ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เฉพาะที่ใช้ปฏิบัติงานของสำนัก รัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวง การคลัง

มาตรา ๑๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงการคลัง ในส่วนของกรมบัญชีกลาง เฉพาะที่เกี่ยวกับ สำนักกักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง

๖

มาตรา ๑๕ ให้โอนงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง ของกระทรวงการคลัง ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เฉพาะที่ใช้ปฏิบัติงานของสำนัก บริหารหนี้สาธารณะ มาเป็นของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงการคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็น ของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

(๑) กรมบัญชีกลาง ในส่วนของสำนักการเงินการคลัง เฉพาะ

(ก) กลุ่มวิเคราะห์หนี้สาธารณะและเงินคงคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับงานเงินกู้ในประเทศ และหนี้เงินกู้ต่างประเทศ

(ข) ส่วนหนี้สาธารณะและเงินคงคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับงานเงินกู้ในประเทศและหนี้เงินกู้ต่างประเทศ

(๒) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในส่วนของกองนโยบายเงินกู้

ส่วนที่ ๓

กระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๑๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงการต่างประเทศดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงการต่างประเทศ

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๒) กรมการกงสุล
- (๓) กรมพิธีการทูต
- (๔) กรมยุโรป
- (๕) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
- (๖) กรมสารนิเทศ
- (๗) กรมองค์การระหว่างประเทศ
- (๘) กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
- (๙) กรมอาเซียน
- (๑๐) กรมเอเชียตะวันออก
- (๑๑) กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

มาตรา ๑๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงการต่างประเทศ ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๑๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานกฤษฎีกา ในส่วนของกรมวิเทศสหการ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

- (๑) งานตรวจสอบภายใน
- (๒) สำนักงานเลขานุการกรม เฉพาะ
 - (ก) ฝ่ายนิติการ
 - (ข) ฝ่ายการเจ้าหน้าที่
 - (ค) ฝ่ายการเงินและบัญชี
 - (ง) ฝ่ายพัสดุและยานพาหนะ
- (๓) กองทดสอบและฝึกอบรม
- (๔) กองแผนงาน เฉพาะ
 - (ก) ฝ่ายนโยบายและแผน
 - (ข) ฝ่ายข้อมูล
 - (ค) งานธุรการ

มาตรา ๒๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานกฤษฎีกา ในส่วนของกรมวิเทศสหการ ยกเว้นส่วนที่ โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ มาเป็นของกรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๒๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงการต่างประเทศ ในส่วนของกรมเศรษฐกิจ มาเป็นของกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ส่วนที่ ๔

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

มาตรา ๒๒ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และ อัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) กองสารวัตรนักเรียน

(๒) สำนักการกีฬา

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๒๓ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และ อัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) หน่วยตรวจสอบภายใน

(๒) สำนักงานเลขานุการกรม

(๓) กองคลัง

(๔) กองแผนงาน

(๕) กองสารวัตรนักเรียน

(๖) สำนักการกีฬา

(๗) สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ

กรณีตาม (๒) ถึง (๗) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๒๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวกับ ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา

(๑) โรงเรียนกีฬา

(๒) วิทยาลัยพลศึกษา

มาตรา ๒๕ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และ อัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) ราชการส่วนกลาง

(๒) สำนักงานเลขานุการกรม

(๓) กองคลัง

(๔) กองแผนงาน

(๕) กองสารวัตรนักเรียน

(๖) สำนักการกีฬา

(๗) สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๒๖ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) ราชการส่วนกลาง

(๒) สำนักงานเลขานุการกรม

(๓) กองคลัง

(๔) กองแผนงาน

(๕) กองสารวัตรนักเรียน

(๖) สำนักการกีฬา

(๗) สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๒๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของกรมประชาสัมพันธ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในสำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์ มาเป็นของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

มาตรา ๒๘ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) การกีฬาแห่งประเทศไทย

(๒) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

มาตรา ๒๙ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔

ส่วนที่ ๕

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๓๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและเลขานุการนักบริหาร
- (๒) กองความมั่นคงแห่งสังคม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานธุรการ
- (๓) สถาบันวิจัยชาวเขา เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายบริหารทั่วไป

มาตรา ๓๑ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แล้วแต่กรณี

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการส่วนกลาง
- (๒) กรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะ
 - (ก) ราชการส่วนกลาง
 - (ข) หน่วยตรวจสอบภายใน

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๓๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ เฉพาะ
 - (ก) สำนักงานเลขานุการกรม เฉพาะ
 ๑. ฝ่ายการเจ้าหน้าที่
 ๒. ฝ่ายคลัง

(ข) กองนโยบายและแผนงานเยาวชน เฉพาะ

๑. ฝ่ายนโยบายและแผน
๒. ศูนย์ข้อมูลและสถิติ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานระบบคอมพิวเตอร์

(ค) กองประสานงานเยาวชน เฉพาะ

๑. ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
๒. ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

(ง) กองส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานโสตทัศนศึกษา

(๒) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะ

(ก) สำนักงานเลขาธิการกรม ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ข) กองการเจ้าหน้าที่

(ค) กองคลัง

(ง) กองนิคมสร้างตนเอง เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายสินเชื่อ

(จ) กองแบบแผนและสำรวจ เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายวิศวกรรมโยธา

(ฉ) กองวิชาการและแผนงาน

(ช) กองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์ เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

(ซ) กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

(ณ) สถาบันวิจัยชาวเขา ยกเว้นฝ่ายบริหารทั่วไป

(ญ) สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด

กรณีตาม (๑) (ก) และ (๒) (ข) และ (ค) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๓๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน

ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะที่เกี่ยวกับกองส่งเสริมอาชีพและรายได้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

(๒) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะ

(ก) กองการเจ้าหน้าที่ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ง) กองคลัง ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์

(ค) กองนิคมสร้างตนเอง เฉพาะ

๑. ฝ่ายทะเบียนและหนังสือสำคัญ
๒. ฝ่ายบริหารและจัดทรัพยากรนิคม

(ง) กองบริการชุมชน เฉพาะที่เกี่ยวกับศูนย์รับบริจาคเพื่อการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน

(จ) กองแบบแผนและสำรวจ เฉพาะ

๑. ฝ่ายควบคุมการก่อสร้าง
๒. ฝ่ายวิศวกรรมเครื่องกล
๓. ฝ่ายสำรวจและรังวัด

(ฉ) กองสงเคราะห์ชาวเขา เฉพาะ

๑. ฝ่ายชาวเขาสัมพันธ์
๒. ฝ่ายบริหารทั่วไป
๓. ฝ่ายแผนงานและโครงการ
๔. ฝ่ายพัฒนาชาวเขา
๕. สำนักงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนที่สูง

(ช) กองสงเคราะห์เด็กและนุคาลัยรุ่น เฉพาะ

๑. ฝ่ายการสงเคราะห์
๒. ฝ่ายแผนงานและโครงการ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานสถิติและทะเบียนประวัติเด็ก
๓. ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(ซ) กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟู

(ฅ) กองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์ เฉพาะ

๑. ฝ่ายบริหารทั่วไป
๒. ฝ่ายแผนงานและโครงการ

๓. ฝ่ายสวัสดิการสตรี ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานกิจการสตรีและ

สถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์

๔. ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ
๕. สถานฝึกอบรมวิชาชีพตัดผม กรมประชาสงเคราะห์
๖. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

- (ง) ศูนย์ปฏิบัติงานช่างภาค
- (ฉ) ศูนย์พัฒนานิคมภาค
- (ช) ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
- (ฌ) นิคมสร้างตนเอง
- (จ) สถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์

กรณีตาม (๒) (ฉ) ๑. และ ๒. (ฌ) ๒. และ ๔. ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรี

มีมติ

มาตรา ๓๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน พนักงาน ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของสำนักงาน ธานุเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ มาเป็นของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๓๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ

(๒) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมการพัฒนาชุมชน เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายพัฒนาสตรี ในกองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน

(๓) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะ

(ก) กองความมั่นคงแห่งสังคม ชกเวีนงานธุรการ

(ข) กองนิคมสร้างตนเอง เฉพาะ

๑. ฝ่ายแผนงานและโครงการ

๒. ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ

๓. ฝ่ายพัฒนาสังคม

(ค) กองบริการชุมชน เฉพาะ

๑. ฝ่ายบริหารทั่วไป

๒. ฝ่ายพัฒนาและสงเคราะห์ชุมชน

๓. ฝ่ายสงเคราะห์ครอบครัว

(ง) กองสงเคราะห์ชาวเขา ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(จ) กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ เฉพาะ

๑. ฝ่ายสวัสดิการสตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับงานแนะแนวปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี

๒. ฝ่ายแผนงานและโครงการ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓. ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๓๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๑) สำนักงานขจรภูมุนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

(ก) สำนักงานเลขานุการกรม ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ข) กองนโยบายและแผนงานเยาวชน ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ค) กองประสานงานเยาวชน ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ง) กองส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๒) กระทรวงมหาดไทย

(ก) กรมการพัฒนาชุมชน ในส่วนของกองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน เฉพาะ

๑. ฝ่ายพัฒนาเด็ก

๒. ฝ่ายพัฒนาเยาวชน

(ข) กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท ในส่วนของกองเยาวชนชนบท ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

- (๓) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะ
- (ก) กองบริการชุมชน เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายหอพัก
 - (ข) กองแบบแผนและสำรวจ เฉพาะ
 - ๑. ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - ๒. ฝ่ายแผนงาน
 - ๓. ฝ่ายสถาปัตยกรรม
 - (ค) กองสวัสดิการสงเคราะห์
 - (ง) กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น เฉพาะ
 - ๑. ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - ๒. ฝ่ายคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
 - ๓. ฝ่ายแผนงานและโครงการ ยกเว้นงานสถิติและทะเบียนประวัติเด็ก
 - ๔. ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาเด็ก
 - (จ) สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

มาตรา ๓๗ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (๑) การเคหะแห่งชาติ
- (๒) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

มาตรา ๓๘ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของ รัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

- (๑) พระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๒) พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๓) พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๔) พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔
- (๕) พระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช ๒๔๗๕
- (๖) พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑
- (๗) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๘) พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐

- (๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑
(๑๐) พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗
(๑๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ส่วนที่ ๖

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๓๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น
(ก) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง
(ข) สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร เฉพาะ

๑. งานจดทะเบียนสหกรณ์
๒. งานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

- (๒) กรมชลประทาน ยกเว้น

- (ก) โรงพยาบาลชลประทาน

- (ข) สำนักชลประทานที่ ๑ - ๑๒ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานแนะนำกลุ่มผู้ใช้น้ำของฝ่าย

ส่งเสริมการใช้น้ำบางส่วน ที่โอนไปเป็นของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (ค) สำนักแผนงานและโครงการ เฉพาะ

๑. กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบายและแผน เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานจัดทำนโยบายและ

ทิศทางการพัฒนาแหล่งน้ำบางส่วน ที่โอนไปเป็นของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานศึกษาผลกระทบของการก่อสร้างแหล่งน้ำบางส่วน ที่โอนไปเป็นของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. กลุ่มงานประเมินผล เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานติดตามประเมินผลโครงการพัฒนา

แหล่งน้ำบางส่วน ที่โอนไปเป็นของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๔) กรมประมง ยกเว้น

(ก) สำนักงานเลขานุการกรม

(ข) กองคลัง

(ค) กองประมงนอกน่านน้ำไทย

(ง) กองประมงน้ำจืด

(จ) กองประมงทะเล เฉพาะ

๑. ศูนย์พัฒนาประมงทะเลทั้ง ๕ ศูนย์ เฉพาะ

๑.๑ กลุ่มประเมินสภาวะทรัพยากรและการประมง

๑.๒ กลุ่มสำรวจทรัพยากร

๒. ศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยทั้ง ๔ ศูนย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มสิ่งแวดล้อม

ทางการประมง

๓. ศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก เฉพาะที่เกี่ยวกับสถานีอนุรักษ์

พันธุ์เต่าทะเล

(ฉ) กองเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

(ช) กองอนุรักษ์ทรัพยากรประมง เฉพาะ

๑. ฝ่ายบริหารและจัดการทรัพยากรประมง เฉพาะ

๑.๑ กิจการและอำนาจหน้าที่ของงานบริหารทรัพยากร

๑.๒ กิจการและอำนาจหน้าที่ของงานสงวนและคุ้มครองสัตว์น้ำ

๒. ฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล

(ซ) สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

(ฅ) สถาบันวิจัยชีววิทยาและประมงทะเล

(ฉ) สถาบันวิจัยประมงน้ำจืด

(ฎ) สำนักงานประมงจังหวัด

(ฏ) สำนักงานประมงอำเภอ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการประมงน้ำจืดระดับพื้นฐาน

(๕) กรมปศุสัตว์ ยกเว้นงานส่งเสริมการปศุสัตว์ระดับพื้นฐานของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

(๖) กรมป่าไม้ ยกเว้นบางส่วนของงานปศุสัตว์ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๗) กรมพัฒนาที่ดิน ยกเว้น

(ก) กองวางแผนการใช้ที่ดิน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานวางแผนการใช้ที่ดินชายทะเลของกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

(ข) กองอนุรักษ์ดินและน้ำ เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มอุทกวิทยาลุ่มน้ำ

(๘) กรมวิชาการเกษตร

(๕) กรมส่งเสริมการเกษตร ยกเว้นกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล

(๑๐) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(๑๑) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ยกเว้นกองจัดการปฏิรูปที่ดิน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมพัฒนาอาชีพเกษตรกร

(๑๒) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กรณีตาม (๔) (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) ๑.๑ ๑.๒ และ ๒. (ฉ) (ช) ๒. (ซ) (ญ) และ (ฎ) เฉพาะที่โอนไปเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา ๕๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๕๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๕๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะ

(ก) สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑ - ๔ เฉพาะ

๑. ศูนย์บริการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

๒. งานพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตร

๖

(ข) สำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
มาตรา ๔๓ ให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมการปกครอง
เฉพาะที่เกี่ยวกับงานโรงฆ่าสัตว์ มาเป็นของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๔๔ ให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับ
ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) กรมประมง ในส่วนของสำนักงานประมงอำเภอ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการประมง
น้ำจืดระดับพื้นฐาน

(๒) กรมปศุสัตว์ ในส่วนของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการปศุสัตว์
ระดับพื้นฐาน

(๓) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในส่วนของกองจัดการปฏิรูปที่ดิน เฉพาะที่เกี่ยวกับ
งานส่งเสริมพัฒนาอาชีพเกษตรกร

มาตรา ๔๕ ให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับ
ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของสำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร
เฉพาะ

(ก) งานจดทะเบียนสหกรณ์

(ข) งานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

(๒) กรมส่งเสริมการเกษตร ในส่วนของกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร เฉพาะที่เกี่ยวกับ
งานส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๔๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน
ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ
มาเป็นของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้
การโอนข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๔๗ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และ
อัตรากำลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร
แห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะ

(ก) กรมวิชาการเกษตร

(ข) กรมประมง

(ค) กรมปศุสัตว์

(ง) กรมส่งเสริมการเกษตร

(๒) กระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ทดสอบ

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๔๘ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ชัดแจ้งที่อื่นแล้ว ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนที่ ๗

กระทรวงคมนาคม

มาตรา ๔๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงคมนาคมดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงคมนาคม

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น

(ก) ราชการส่วนกลางบางส่วนที่โอนไปเป็นของกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม และสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(ข) กองกิจการระหว่างประเทศ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านการสื่อสารและการอุดมศึกษา

(ค) สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและสื่อสาร ยกเว้นศูนย์สารสนเทศ

(๒) กรมการขนส่งทางบก

(๓) กรมทางหลวง

มาตรา ๕๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงคมนาคม

มาตรา ๕๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของกรมการบินพาณิชย์ มาเป็นของ กรมการขนส่งทางอากาศ กระทรวงคมนาคม

มาตรา ๕๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม

(๑) กรมเจ้าท่า

(๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวี เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) กองนิติการและการต่างประเทศ

(ค) กองเศรษฐกิจการขนส่งทางทะเล

(ง) ศูนย์ประสานงานการพาณิชยนาวี

กรณีตาม (๒) (ก) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๕๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก

(๒) กระทรวงคมนาคม เฉพาะ

(ก) สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ในส่วนของสำนักนโยบายและแผนการขนส่ง และสื่อสาร ยกเว้น

๑. ส่วนกิจการอวกาศ

๒. งานด้านการสื่อสารและการอุดมศึกษา

(ข) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวี เฉพาะ

๑. ราชการส่วนกลาง ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม

๒. สำนักงานเลขานุการกรม

๓. กองวิจัยและวางแผน

มาตรา ๕๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน
ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้
มาเป็นของกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม

(๑) กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะ

- (ก) ราชการส่วนกลาง
 - (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
 - (ค) กองการเงินและบัญชี
 - (ง) กองการเจ้าหน้าที่
 - (จ) กองการพัสดุและจัดซื้อ
 - (ฉ) กองก่อสร้างทางและโครงสร้าง
 - (ช) กองควบคุมเครื่องจักรกล
 - (ซ) กองบูรณะและซ่อมบำรุง
 - (ณ) กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
 - (ญ) กองแผนงานและโครงการ
 - (ฎ) กองฝึกอบรม
 - (ฏ) กองพัฒนาแหล่งน้ำ
 - (ฐ) กองวิจัยและประเมินผล
 - (ฑ) กองโรงงานเครื่องจักรกล
 - (ฒ) กองสำรวจและออกแบบ
 - (ณ) ศูนย์ปฏิบัติการเร่งรัดพัฒนาชนบท
 - (ด) สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด
- ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือ

กระทรวงมหาดไทย

(๒) กรมโยธาธิการ เฉพาะ

- (ก) ราชการส่วนกลาง
- (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
- (ค) กองการเงินและบัญชี
- (ง) กองการเจ้าหน้าที่

- (จ) กองการพัสดุ
- (ฉ) กองควบคุมการก่อสร้าง
- (ช) กองนิติการ
- (ซ) กองพัฒนาน้ำสะอาด
- (ฌ) กองแผนงาน
- (ญ) กองพัฒนาบ่อบาดาล
- (ฎ) กองวิเคราะห์และวิจัย
- (ฏ) กองวิศวกรรมสะพาน
- (ฐ) กองวิศวกรรมสุขาภิบาล
- (ฑ) กองสาธารณสุขและทางหลวงท้องถิ่น
- (ฒ) สำนักงานโยธาธิการจังหวัด

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน หรือกระทรวงมหาดไทย

กรณีตาม (๑) และ (๒) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๕๕ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

- (๑) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
- (๒) การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย

มาตรา ๕๖ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของ รัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

- (๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕
- (๒) พระราชบัญญัติคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๑
- (๓) พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ๒๕๔๐
- (๔) พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓

ส่วนที่ ๘

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๕๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับงานแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกร และแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

(๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของกรมปศุสัตว์ เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายสื่อสารในสำนักงานเลขานุการกรม

(๓) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลางของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

(ข) สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เฉพาะ

๑. กองสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

๒. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๒

(๔) กระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมอนามัย เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต ๑ - ๑๒ ยกเว้น

๑. กลุ่มงานสุขาภิบาลอาหาร

๒. กลุ่มงานอาชีวอนามัย

๓. กลุ่มงานจัดหาน้ำสะอาด

(๕) กระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำบาดาลของฝ่ายทรัพยากรธรณี ในสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

กรณีตาม (๓) (ก) (๔) (ก) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๕๘ ให้โอนงบประมาณและอัตรากำลังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของกรมชลประทาน เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี

(๑) สำนักแผนงานและโครงการ เฉพาะ

(ก) กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบายและแผน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดทำนโยบายและทิศทางการพัฒนาแหล่งน้ำ

(ข) กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานศึกษาผลกระทบของการก่อสร้างแหล่งน้ำ

(ค) กลุ่มงานประเมินผล เฉพาะที่เกี่ยวกับงานติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

(๒) สำนักชลประทานที่ ๑ - ๑๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานแนะนำกลุ่มผู้ใช้น้ำของฝายส่งเสริมการใช้น้ำ

มาตรา ๕๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาวะผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมควบคุมมลพิษ

(๒) กระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมอนามัย เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

เฉพาะ

(ก) ส่วนเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม

(ข) ส่วนเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(ค) ส่วนวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

กรณีตาม (๒) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาวะผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานคณะกรรมการนโยบายและฟื้นฟูทะเลไทย

(๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ก) กรมประมง เฉพาะ

๑. สถาบันวิจัยชีววิทยาและประมงทะเล

๒. กองอนุรักษ์ทรัพยากรประมง เฉพาะ

๒.๑ ฝ่ายบริหารและจัดการทรัพยากรประมง เฉพาะที่เกี่ยวกับกิจการและ
อำนาจหน้าที่ของงานบริหารทรัพยากรและงานสงวนและคุ้มครองสัตว์น้ำ

๒.๒ ฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรประมงทะเล

๓. กองประมงทะเล เฉพาะ

๓.๑ กลุ่มประเมินสภาวะทรัพยากรและการประมง ในศูนย์พัฒนาประมง
ทะเลทั้ง ๕ ศูนย์ ยกเว้นงบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังบางส่วน

๓.๒ กลุ่มสิ่งแวดล้อมทางการประมง ในศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยทั้ง
๔ ศูนย์ ยกเว้นงบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังบางส่วน

๓.๓ กลุ่มสำรวจทรัพยากร ในศูนย์พัฒนาประมงทะเลทั้ง ๕ ศูนย์

๓.๔ สถานีอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ในศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทย

ฝั่งตะวันออก

(๗) กรมป่าไม้ เฉพาะ

๑. สำนักวิชาการป่าไม้ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานป่าชายเลน และสถานีวิจัยป่าชายเลน
จังหวัดระนอง ของกลุ่มพัฒนาป่าชายเลนและป่าพรุ ในส่วนวิจัยเศรษฐกิจและพัฒนาการจัดการป่าไม้

๒. สำนักงานป่าไม้เขต เฉพาะ

๒.๑ ฝ่ายจัดการป่าชายเลน

๒.๒ ฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดการป่าชายเลน

๓. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เฉพาะที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ

อ่างทอง

(๘) กรมพัฒนาที่ดิน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานวางแผนการใช้ที่ดินชายทะเลของกลุ่มงาน

วางแผนการใช้ที่ดิน ในกองวางแผนการใช้ที่ดิน

กรณีตาม (๒) (ก) ๒.๒, ๓.๑, ๓.๒ และ ๓.๓ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๑ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง
และอัตรากำลังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของกรมประมง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการ
ดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองคลัง

(๓) กองประมงนอกน่านน้ำไทย

- (๔) กองประมงน้ำจืด
- (๕) กองเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- (๖) สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- (๗) สถาบันวิจัยประมงน้ำจืด
- (๘) สำนักงานประมงจังหวัด

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๑) ราชการส่วนกลาง
- (๒) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๓) กองการเจ้าหน้าที่
- (๔) กองคลัง
- (๕) กองช่าง
- (๖) กองธรณีวิทยา
- (๗) กองวิเคราะห์
- (๘) กองวิชาการและวางแผน
- (๙) กองเศรษฐธรณีวิทยา
- (๑๐) สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๒

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - (ก) กรมชลประทาน เฉพาะ

๑. สำนักแผนงานและโครงการ เฉพาะ

๑.๑ กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบายและแผน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานจัดทำนโยบายและทิศทางการพัฒนาแหล่งน้ำ

๑.๒ กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานศึกษาผลกระทบของการก่อสร้างแหล่งน้ำ

๑.๓ กลุ่มงานประเมินผล เฉพาะที่เกี่ยวกับงานติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

๒. สำนักชลประทานที่ ๑ - ๑๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานแนะนำกลุ่มผู้ใช้น้ำของฝายส่งเสริมการใช้น้ำ

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ข) กรมพัฒนาที่ดิน เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มลูกทิวเขาลุ่มน้ำ ในกองอนุรักษ์ดินและน้ำ

(๓) กระทรวงมหาดไทย

(ก) กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะ

๑. ราชการส่วนกลาง
๒. สำนักงานเลขานุการกรม
๓. กองการเงินและบัญชี
๔. กองการเจ้าหน้าที่
๕. กองก่อสร้างทางและโครงสร้าง
๖. กองควบคุมเครื่องจักรกล
๗. กองแผนงานและโครงการ
๘. กองฝึกอบรม
๙. กองพัฒนาแหล่งน้ำ
๑๐. กองโรงงานเครื่องจักรกล
๑๑. กองสำรวจและออกแบบ
๑๒. ศูนย์ปฏิบัติการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำ
๑๓. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำ

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย หรือ ส่วนราชการอื่นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ข) กรมโยธาธิการ เฉพาะ

๑. ราชการส่วนกลาง
๒. สำนักงานเลขานุการกรม
๓. กองการเงินและบัญชี
๔. กองการเจ้าหน้าที่
๕. กองการพัสดุ
๖. กองนิติการ
๗. กองแผนงาน
๘. กองพัฒนาน้ำสะอาด
๙. กองวิเคราะห์และวิจัย
๑๐. กองวิศวกรรมสาขาภิบาล
๑๑. สำนักงานโยธาธิการจังหวัด เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำ

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๔) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะ

- (ก) กองออกแบบ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำ
- (ข) สำนักศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาพลังงาน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำและธรณีวิทยา
- (ค) สำนักงานประสานความร่วมมือด้านพลังงาน เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มงานพัฒนาผู้

แม่น้ำโขง

- (ง) สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑ - ๔ เฉพาะที่เกี่ยวกับศูนย์สำรวจ

๖

อุทกวิทยา

- (จ) โครงการโขงชีมูล

(๕) กระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมอนามัย เฉพาะ

- (ก) กองประชาสัมพันธ์
- (ข) สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มงานจัดหาน้ำสะอาด ในศูนย์อนามัย

สิ่งแวดล้อมเขต ๑ - ๑๒

กรณีตาม (๒) (ก) (๓) (๔) และ (๕) (ก) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ
มาตรา ๖๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน
ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) กระทรวงมหาดไทย

(ก) กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะ

๑. กองพัฒนาแหล่งน้ำ
๒. กองสำรวจและออกแบบ
๓. ศูนย์ปฏิบัติการเร่งรัดพัฒนาชนบท
๔. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการอื่น
ในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ข) กรมโยธาธิการ เฉพาะ

๑. ราชการส่วนกลาง
๒. กองพัฒนาบ่อบาดาล

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย
หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) กระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมอนามัย เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านน้ำบาดาล
ในกองประปาชนบท

(๓) กระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะ

- (ก) ราชการส่วนกลาง
- (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
- (ค) กองการเจ้าหน้าที่
- (ง) กองคลัง
- (จ) กองช่าง
- (ฉ) กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ
- (ช) กองน้ำบาดาล
- (ซ) กองป้องกันและปราบปราม

- (ฅ) กองรังวัด
- (ฉ) กองวิเคราะห์
- (ค) กองเศรษฐศาสตร์วิทยา
- (ฌ) กองสัมปทาน

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม หรือส่วนราชการอื่น ในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาเป็นของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๖๖ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และ อัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมอนามัย เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการในสำนักอนามัย สิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

- (๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (๒) ส่วนเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
- (๓) ส่วนแผนงานและประเมินผล
- (๔) ส่วนเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๕) ส่วนวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๖) ส่วนสนับสนุนศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อม
- (๗) ส่วนอบรมและเผยแพร่

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของกรมปศุสัตว์ เฉพาะที่เกี่ยวกับ ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

- (๑) ราชการส่วนกลาง
- (๒) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๓) กองการเจ้าหน้าที่
- (๔) กองการอนุญาต
- (๕) กองคลัง
- (๖) กองนิติการ
- (๗) กองแผนงาน
- (๘) กองฝึกอบรม
- (๙) สำนักป้องกันและปราบปราม
- (๑๐) สำนักวิชาการป่าไม้ เฉพาะ
 - (ก) ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - (ข) ส่วนวนวัฒนวิจัย
 - (ค) ส่วนวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมป่าไม้
 - (ง) ส่วนวิจัยสัตว์ป่า
 - (จ) ส่วนวิจัยเศรษฐกิจและพัฒนากิจจัดการป่าไม้ เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มพัฒนาการ

จัดการป่าไม้และป่าสาธิต

- (ฉ) ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้
- (ช) ส่วนวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้
- (๑๑) สำนักส่งเสริมการปลูกป่า เฉพาะ
 - (ก) ส่วนปลูกป่าภาครัฐ
 - (ข) ส่วนเพาะชำกล้าไม้
 - (ค) ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ ๓ (จังหวัดยโสธร)
 - (ง) ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ ๔ (จังหวัดนครราชสีมา)
 - (จ) ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ ๖ (จังหวัดพัทลุง)
 - (ฉ) ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ ๘ (จังหวัดเพชรบุรี)
 - (ช) ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ ๕ (จังหวัดเชียงใหม่)
 - (ซ) ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ ๑๐ (กรุงเทพมหานคร)

- (๑๒) สำนักสารนิเทศ
- (๑๓) สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- (๑๔) สำนักงานป่าไม้เขต เฉพาะ
 - (ก) ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - (ข) ฝ่ายจัดการที่ดินป่าไม้
 - (ค) ฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
 - (ง) ฝ่ายส่งเสริมการปลูกและบำรุงป่า เฉพาะที่เกี่ยวกับงานปลูกป่าภาครัฐ
 - (จ) ฝ่ายเพาะชำกล้าไม้
 - (ฉ) กลุ่มวิชาการป่าไม้
- (๑๕) สำนักงานป่าไม้จังหวัด เฉพาะ
 - (ก) งานธุรการ
 - (ข) ฝ่ายป้องกันรักษาป่า
- (๑๖) สำนักงานป่าไม้อำเภอ

กรณีตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) และ (๑๕) (ก)

ให้ออนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๖๘ ให้ออนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมที่ดิน เฉพาะที่เกี่ยวกับกองงานเลขานุการคณะกรรมการ จัดที่ดินแห่งชาติ

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของสำนักงานนโยบายและแผน สิ่งแวดล้อม ยกเว้น

- (ก) กองสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ
- (ข) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๒

มาตรา ๖๘ ให้ออนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๑) องค์การจัดการน้ำเสีย
- (๒) องค์การสวนพฤกษศาสตร์
- (๓) องค์การสวนสัตว์

๖

มาตรา ๗๐ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๑) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐
- (๒) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๓) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๕) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕

ส่วนที่ ๕

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๗๑ ให้โอนงบประมาณ และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แล้วแต่กรณี

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เฉพาะ
 - (ก) สำนักงานเลขานุการกรม
 - (ข) กองจัดเก็บข้อมูลสถิติ
 - (ค) กองนโยบายและประสานสถิติ
 - (ง) กองปฏิบัติการประมวลผลข้อมูล
 - (จ) กองวิชาการประมวลผลข้อมูล
 - (ฉ) กองวิชาการสถิติ
 - (ช) สำนักงานสถิติจังหวัด
- (๒) กระทรวงคมนาคม
 - (ก) สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานด้านไปรษณีย์
 - (ข) กรมอุตุนิยมวิทยา เฉพาะ
 ๑. กองการศึกษาและวิจัย
 ๒. กองการสื่อสาร

๓. กองช่างเครื่องมือ
๔. กองตรวจอากาศ
๕. กองอุตุนิคมวิทยาอุทก
๖. ศูนย์อุตุนิคมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันออก
๗. ศูนย์อุตุนิคมวิทยาภาคเหนือ

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๗๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

(๑) ราชการส่วนกลาง

(๒) กองกิจการระหว่างประเทศ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการสื่อสารและการอุตุนิคมวิทยา

(๓) สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและสื่อสาร เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการสื่อสารและการอุตุนิคมวิทยา

(๔) สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและสื่อสาร เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับส่วนกิจการอวกาศ

กรณีตาม (๑) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๗๓ ให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของกรมไปรษณีย์โทรเลข เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกิจการไปรษณีย์ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

มาตรา ๗๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของกรมไปรษณีย์โทรเลข ยกเว้น ส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาเป็นของ กรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๗๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ยกเว้น ส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงาน ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาเป็นของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๗๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของกรมอุตุนิยมหาวิทยาลัย ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาเป็นของกรมอุตุนิยมหาวิทยาลัย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๗๗ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๗๘ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๑) พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘

ส่วนที่ ๑๐

กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๗๙ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงพลังงาน

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมโยธาธิการ เฉพาะที่เกี่ยวกับกองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง และก๊าซ

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา

(๓) กระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะที่เกี่ยวกับกองคลัง ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๘๐ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมโยธาธิการ เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

- (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
- (ค) กองการเงินและบัญชี
- (ง) กองการเจ้าหน้าที่
- (จ) กองการพัสดุ
- (ฉ) กองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ
- (ช) กองนิติการ
- (ซ) กองแผนงาน
- (ฅ) สำนักงานโยธาธิการจังหวัด

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงพลังงาน

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะ

- (ก) ราชการส่วนกลาง
- (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
- (ค) กองคลัง
- (ง) กองแผนงาน
- (จ) กองฝึกอบรม
- (ฉ) กองออกแบบ
- (ช) สำนักกำกับและอนุรักษ์พลังงาน
- (ซ) สำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา
- (ฅ) สำนักศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาพลังงาน
- (ฉ) สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมพลังงานภูมิภาคที่ ๑ - ๔
- (ญ) โครงการโฆงชีมูล

(๓) กระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะ

- (ก) ราชการส่วนกลาง
- (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
- (ค) กองการเจ้าหน้าที่
- (ง) กองคลัง

(จ) กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ

(ฉ) กองสัมปทาน

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงพลังงาน

กรณีตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๘๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน

(๑) กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ

(๒) กองวิเคราะห์ เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายวิเคราะห์เชื้อเพลิงธรรมชาติ

กรณีตาม (๑) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๘๒ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน

(๑) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะ

(ก) สำนักศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาพลังงาน

(ข) สำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา

(๒) กระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) สำนักงานเลขานุการกรม

(ค) กองการเจ้าหน้าที่

(ง) กองคลัง

(จ) กองช่าง

(ฉ) กองป้องกันและปราบปราม

(ช) กองรังวัด

(ซ) กองเศรษฐธรณีวิทยา

(ฅ) กองสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรณี

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ กระทรวงอุตสาหกรรม หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงพลังงาน

กรณีตาม (๑) และ (๒) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๘๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และ ภาระผูกพันของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมโยธาธิการ เฉพาะที่เกี่ยวกับกองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง และก๊าซ

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายตรวจสอบและควบคุม ในกองอุตสาหกรรมน้ำมัน

มาตรา ๘๔ ให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมโยธาธิการ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานกิจการไฟฟ้าสัมพันธ์ในกองนิติการและกองวิศวกรรมไฟฟ้าและเครื่องกล มาเป็น ของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๘๕ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และ อัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมโยธาธิการ เฉพาะ

- (ก) กองควบคุมการก่อสร้าง
- (ข) กองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ
- (ค) กองพัฒนาน้ำสะอาด
- (ง) กองพัฒนาบ่อบาดาล
- (จ) กองวิเคราะห์และวิจัย
- (ฉ) กองวิศวกรรมโครงสร้าง
- (ช) กองวิศวกรรมสะพาน
- (ซ) กองวิศวกรรมสุขาภิบาล
- (ฅ) กองสถาปัตยกรรม
- (ญ) กองสาธารณสถานและทางหลวงท้องถิ่น
- (ฎ) สำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร
- (ฏ) สำนักงานโยธาธิการจังหวัด

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงพลังงาน

(๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เฉพาะ

(ก) สำนักศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาพลังงาน

(ข) สำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา

(๓) สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายตรวจสอบและควบคุมในกองอุตสาหกรรมน้ำมัน

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๘๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ ในส่วนของกรมทะเบียนการค้า เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักน้ำมันเชื้อเพลิง มาเป็นของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๘๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมโยธาธิการ เฉพาะที่เกี่ยวกับกองวิศวกรรมไฟฟ้าและเครื่องกล มาเป็นของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๘๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงพลังงาน สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน และกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน มาเป็นของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๘๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ มาเป็นของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๙๐ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

(๑) การไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย

(๒) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

มาตรา ๕๑ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

- (๑) พระราชบัญญัติการก้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓
- (๒) พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๓) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ้ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑
- (๔) พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๕) พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๖) พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔
- (๗) พระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๘๓
- (๘) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. ๒๕๓๐
- (๙) พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการไฟฟ้า พุทธศักราช ๒๔๘๔
- (๑๐) พระราชบัญญัติองค์กรร่วมไทย - มาเลเซีย พ.ศ. ๒๕๓๓
- (๑๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔
- (๑๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

ส่วนที่ ๑๑

กระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๕๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงพาณิชย์ดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงพาณิชย์

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๒) กรมการค้าต่างประเทศ
- (๓) กรมการค้าภายใน ยกเว้น
 - (ก) สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า
 - (ข) สำนักส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ ยกเว้นงานส่งเสริมและกำกับดูแลกิจการคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น
 - (๔) กรมการประกันภัย

(๕) กรมทรัพย์สินทางปัญญา

(๖) กรมส่งเสริมการส่งออก

มาตรา ๕๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๕๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

(๑) กรมการค้าภายใน ในส่วนของสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า

(๒) กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ เฉพาะ

(ก) ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า

(ข) สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

(ค) สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา ๕๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ ในส่วนของกรมทะเบียนการค้า เฉพาะที่เกี่ยวกับ สำนักชั่งตวงวัด มาเป็นของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๕๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ ในส่วนของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ มาเป็นของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ยกเว้น

(๑) ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า

(๒) สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

(๓) สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

มาตรา ๕๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

(๑) กรมการค้าภายใน ในส่วนของสำนักส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ ยกเว้นงานส่งเสริมและ กำกับดูแลกิจการคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น

- (๒) กรมทะเบียนการค้า ยกเว้น
 - (ก) สำนักชั่งตวงวัด
 - (ข) สำนักน้ำมันเชื้อเพลิง

ส่วนที่ ๑๒

กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ มาเป็นส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงมหาดไทย

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น
 - (ก) กองการข่าว เฉพาะที่เกี่ยวกับงานปฏิบัติการด้านกรข่าว งานชนกลุ่มน้อย และงานสัญชาติ
 - (ข) กองการต่างประเทศ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานความมั่นคงชายแดน
 - (ค) สำนักงานจังหวัด เฉพาะที่เกี่ยวกับงานปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการผู้อพยพ
- (๒) กรมการปกครอง ยกเว้น
 - (ก) ราชการส่วนกลาง
 - (ข) สำนักงานเลขานุการกรม
 - (ค) กองการเจ้าหน้าที่
 - (ง) กองคลัง
 - (จ) กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
 - (ฉ) วิทยาลัยการปกครอง
 - (ช) สำนักบริหารการทะเบียน
 - (ซ) สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
 - (ฌ) สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น
 - (ญ) สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
 - (ฎ) ที่ทำการปกครองจังหวัด ที่ทำการปกครองอำเภอ และที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) กรมการพัฒนาชุมชน ยกเว้น

(ก) กองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน

(ข) ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ ๑ - ๕ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานบริการ

ด้านการช่างพื้นฐาน

(๔) กรมที่ดิน ยกเว้น

(ก) กองงานเลขานุการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

(ข) สำนักประเมินราคาทรัพย์สิน

กรณีตาม (๒) (ก) (ข) (ค) (ง) (ฉ) (ช) (ซ) และ (ฎ) เฉพาะที่โอนเป็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

มาตรา ๕๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๐๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

(๑) กองการข้าว เฉพาะ

(ก) งานปฏิบัติการด้านการข้าว

(ข) งานชนกลุ่มน้อย

(ค) งานสัญชาติ

(๒) กองการต่างประเทศ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานความมั่นคงชายแดน

(๓) สำนักงานจังหวัด เฉพาะที่เกี่ยวกับงานปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการผู้อพยพ

มาตรา ๑๐๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรีย ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๒) กระทรวงมหาดไทย เฉพาะ

(ก) กรมการปกครอง ในส่วนของกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

(ข) กรมการพัฒนาชุมชน ในส่วนของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่

๑ - ๕ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานบริการด้านการช่างพื้นฐาน

(ค) กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะ

๑. ราชการส่วนกลาง

๒. สำนักงานเลขานุการกรม

๓. กองการเงินและบัญชี

๔. กองการเจ้าหน้าที่

๕. กองก่อสร้างทางและโครงสร้าง

๖. กองการพัสดุและจัดซื้อ

๗. กองควบคุมเครื่องจักรกล

๘. กองบูรณะและซ่อมบำรุง

๙. กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

๑๐. กองแผนงานและโครงการ

๑๑. กองฝึกอบรม

๑๒. กองพัฒนาแหล่งน้ำ

๑๓. กองเยาวชนชนบท

๑๔. กองโรงงานเครื่องจักรกล

๑๕. กองวิจัยและประเมินผล

๑๖. กองส่งเสริมอาชีพและรายได้

๑๗. กองสำรวจและออกแบบ

๑๘. ศูนย์ปฏิบัติการเร่งรัดพัฒนาชนบท

๑๙. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงคมนาคม หรือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อม

(๓) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมประชาสัมพันธ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับ กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ยกเว้นฝ่ายสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟู

กรณีตาม (๒) (ค) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๐๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

(๑) กรมการผังเมือง

(๒) กรมโยธาธิการ เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) สำนักงานเลขานุการกรม

(ค) กองการเงินและบัญชี

(ง) กองการเจ้าหน้าที่

(จ) กองการพัสดุ

(ฉ) กองควบคุมการก่อสร้าง

(ช) กองนิติการ

(ซ) กองแผนงาน

(ฅ) กองวิเคราะห์และวิจัย

(ฉู) กองวิศวกรรมโครงสร้าง

(ฅู) กองวิศวกรรมไฟฟ้าและเครื่องกล

(ฅุ) กองวิศวกรรมสุขาภิบาล

(ฅฐ) กองสถาปัตยกรรม

(ฅฑ) สำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร

(ฅฒ) สำนักงานโยธาธิการจังหวัด

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือกระทรวงพลังงาน

กรณีตาม (๒) (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) (ซ) (ฅ) (ฅู) (ฅุ) (ฅฐ) และ (ฅฒ)

ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๐๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมการปกครอง เฉพาะที่เกี่ยวข้อง ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

(๑) สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

(๒) สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๐๔ ให้โอนงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมการปกครอง เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

(๑) ราชการส่วนกลาง

(๒) สำนักงานเลขานุการกรม

(๓) กองการเจ้าหน้าที่

(๔) กองคลัง

(๕) วิทยาลัยการปกครอง

(๖) สำนักบริหารการทะเบียน

(๗) สำนักบริหารการปกครองท้องที่

(๘) ที่ทำการปกครองจังหวัด ที่ทำการปกครองอำเภอ และที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

ส่วนที่ ๑๓

กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๑๐๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงยุติธรรมดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงยุติธรรม

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น

(ก) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

(ข) สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

(๒) กรมคุมประพฤติ

(๓) กรมบังคับคดี

มาตรา ๑๐๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงยุติธรรม ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๑๐๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

(๑) กระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมราชทัณฑ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานการคุมประพฤติ ในสำนักคุมประพฤติ

(๒) กระทรวงยุติธรรม ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๐๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงยุติธรรม ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา มาเป็นของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๑๐๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงยุติธรรม ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ยกเว้นที่โอนไปเป็นของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มาเป็นของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๑๑๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของกรมราชทัณฑ์ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มาเป็นของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๑๑๑ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน และอัตรากำลังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เฉพาะที่เกี่ยวกับกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ มาเป็นของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๑๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๑๑๓ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แก่ชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

- (๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๕
- (๒) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๓) พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕
- (๔) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๑๐
- (๕) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๖
- (๖) พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๘๒

ส่วนที่ ๑๔

กระทรวงแรงงาน

มาตรา ๑๑๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงแรงงาน

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น

(ก) ราชการส่วนกลางบางส่วน เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ข) กองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน เฉพาะที่เกี่ยวกับงานสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์และงานสำนักงานผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

- (๒) กรมการจัดหางาน
- (๓) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- (๔) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ยกเว้นงานของกองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้าน
- (๕) สำนักงานประกันสังคม

มาตรา ๑๑๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงแรงงาน

มาตรา ๑๑๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ และงานสำนักงานผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ในกองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน มาเป็นของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

มาตรา ๑๑๗ ให้โอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพัน ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในส่วนของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เฉพาะที่เกี่ยวกับ กองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้าน มาเป็นของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

มาตรา ๑๑๘ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

- (๑) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑
- (๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๓) พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗
- (๔) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๕) พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘
- (๖) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓
- (๗) พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓
- (๘) พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘
- (๙) พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๕๕๕
- (๑๐) พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. ๒๕๓๗

ส่วนที่ ๑๕

กระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๑๑๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม

- (๑) กรมการศาสนา เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานพุทธมณฑล

(๒) กรมศิลปากร เฉพาะ

(ก) สำนักงานเลขานุการกรม

(ข) สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

(๓) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เฉพาะที่เกี่ยวกับกองเอกชนสัมพันธ์
ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๒๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน
ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้
มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง เฉพาะ

(ก) กองนิติการ

(ข) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในส่วนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เฉพาะที่
เกี่ยวกับฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เฉพาะที่เกี่ยวกับ
งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(๒) กรมการศาสนา เฉพาะ

(ก) หน่วยตรวจสอบภายใน

(ข) สำนักงานเลขานุการกรม

(ค) กองแผนงาน

(ง) กองศาสนศึกษา

(๓) กรมศิลปากร เฉพาะ

(ก) สำนักงานเลขานุการกรม

(ข) กองคลัง

(ค) กองการเจ้าหน้าที่

(ง) กองแผนงาน

(จ) สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

(ฉ) สถาบันศิลปกรรม

(ช) หอสมุดแห่งชาติ

(๔) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เฉพาะ

(ก) กองกลาง

- (ข) กองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม
- (ค) กองนโยบายและแผนวัฒนธรรม
- (ง) กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ต่างประเทศ
- (จ) กองเอกชนสัมพันธ์
- (ฉ) สถาบันวัฒนธรรมศึกษา

กรณีตาม (๑) (ก) และ (๒) ถึง (๔) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๒๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมการศาสนา ยกเว้นที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มาเป็นของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๒๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมศิลปากร ยกเว้นที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มาเป็นของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๑๒๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ยกเว้นที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๑๒๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เฉพาะสถาบันวัฒนธรรมศึกษา มาเป็นของสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๒๕ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๑๒๖ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

(๑) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐

(๓) พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๔) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจย์ พ.ศ. ๒๕๒๔

(๖) พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒

ส่วนที่ ๑๖

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๑๒๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้นราชการส่วนกลางบางส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) กรมวิทยาศาสตร์บริการ

มาตรา ๑๒๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๑๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ มาเป็นของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๑๓๐ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- (๑) สถาบันมาตรฐานแห่งชาติ
- (๒) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- (๓) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
- (๔) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- (๕) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

มาตรา ๑๓๑ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่วนที่ ๑๗

กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๑๓๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมพลศึกษา เฉพาะส่วนราชการ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- (๑) กองการลูกเสือ
- (๒) กองชูกาชาด
- (๓) กองสารวัตรนักเรียน ยกเว้นในส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ส่วนที่ ๑๘

กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๓๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงสาธารณสุขดังต่อไปนี้ มาเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงสาธารณสุข

- (๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น
 - (ก) กองการประกอบโรคศิลปะ
 - (ข) กองการพยาบาล

- (ค) กองช่างบำรุง
- (ง) กองแบบแผน
- (จ) กองระบาควิทยา
- (ฉ) กองโรงพยาบาลภูมิภาค
- (ช) กองสาธารณสุขภูมิภาค
- (ซ) กองสุขศึกษา
- (ฅ) สถาบันการแพทย์แผนไทย
- (ญ) สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน

(๒) กรมการแพทย์ ชกเว้น

(ก) กองประสานการปฏิบัติการบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด เฉพาะที่เกี่ยวกับ
กลุ่มงานพัฒนางานควบคุมการสูบบุหรี่

- (ข) สำนักพัฒนาวิชาการแพทย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานพฤติกรรมและสังคม
- (ค) สถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข
- (ง) สถาบันประสาทวิทยา เฉพาะที่เกี่ยวกับโรงพยาบาลประสาทสงขลา
- (จ) ศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย - จีน

(๓) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

(๔) กรมสุขภาพจิต

(๕) กรมอนามัย ชกเว้น

(ก) กองประชาชนบท

(ข) กองอาชีวอนามัย

(ค) สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม เฉพาะ

๑. ส่วนเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๒. ส่วนวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม
๓. ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต ๑ - ๑๒ ชกเว้นกลุ่มงานสุขาภิบาลอาหาร
๔. บางส่วนของส่วนเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม

(๖) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

มาตรา ๑๓๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน
ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี
มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๓๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในส่วนของกรมชลประทาน เฉพาะที่เกี่ยวกับโรงพยาบาลชลประทาน มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๓๖ ให้โอนงบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับงานประสานนโยบายและแผนงานโรคเอดส์ ของสำนักนโยบายและแผน มาเป็นของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๓๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมควบคุมโรคติดต่อ มาเป็นของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๓๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมควบคุมโรคติดต่อ เฉพาะที่เกี่ยวกับโรงพยาบาลโรคติดต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๓๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับกองพยาบาล

(๒) กรมควบคุมโรคติดต่อ เฉพาะที่เกี่ยวกับโรงพยาบาลโรคทรนงอก

มาตรา ๑๔๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับกองระบาดวิทยา

(๒) กรมการแพทย์ เฉพาะ

(๓) กองประสานการปฏิบัติการบำบัดรักษาผู้ติดเชื้อและสารเสพติด เฉพาะที่เกี่ยวกับ กลุ่มงานพัฒนางานควบคุมการสูบบุหรี่

(๔) สำนักพัฒนาวิชาการแพทย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานพฤติกรรมและสังคม

(๕) สถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข

(๓) กรมอนามัย เฉพาะ

(ก) กองอาชีวอนามัย

(ข) สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม เฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มงานอาชีวอนามัยของศูนย์อนามัย

สิ่งแวดล้อมเขต ๑ - ๑๒

มาตรา ๑๔๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับสถาบันการแพทย์แผนไทย

(๒) กรมการแพทย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย - จีน

มาตรา ๑๔๒ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมควบคุมโรคติดต่อ เฉพาะที่เกี่ยวกับงาน ห้องปฏิบัติการโรคเรื้อน ในกองโรคเรื้อน มาเป็นของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๑๔๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการ ดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

(๑) กองการประกอบโรคศิลปะ

(๒) กองช่างบำรุง

(๓) กองแบบแผน

(๔) กองโรงพยาบาลภูมิภาค

(๕) กองสาธารณสุขภูมิภาค

(๖) กองสุขศึกษา

(๗) สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน

มาตรา ๑๔๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของกรมการแพทย์ เฉพาะที่เกี่ยวกับ โรงพยาบาลประสาทสงขลาในสถาบันประสาทวิทยา มาเป็นของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ส่วนที่ ๑๕

กระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๑๔๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาวะผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวงอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ มาเป็นส่วนราชการ ที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงอุตสาหกรรม

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง ยกเว้น

(ก) ราชการส่วนกลาง เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

(ข) กองกลาง เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

(ค) กองวิเทศสัมพันธ์ เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

(ง) กองอุตสาหกรรมน้ำมัน เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และส่วนที่โอนไปเป็นของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

(จ) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

(๒) กรมโรงงานอุตสาหกรรม

(๓) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ยกเว้น

(ก) สำนักบริหารงานส่งเสริมอุตสาหกรรม เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(ข) สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(ค) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ ๓ เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(๔) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ยกเว้น

(ก) ราชการส่วนกลาง เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(ข) ศูนย์ทดสอบ เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ค) สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ง) สำนักบริหารมาตรฐาน ๑ - ๕ เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(๕) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ยกเว้น

(ก) สำนักงานเลขานุการกรม เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และส่วนที่โอนไปเป็นของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

(ข) ศูนย์ข้อมูลอุตสาหกรรม เฉพาะส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๑๔๖ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๑๔๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักบริหารมาตรฐาน ๕ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๔๘ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(๑) กรมทรัพย์สินทางปัญญา เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) กองการเจ้าหน้าที่

(ค) กองการเหมืองแร่

(ง) กองช่าง

(จ) กองน้ำบาดาล

(ฉ) กองรังวัด

(ช) กองโลหกรรม

(ซ) กองวิชาการและวางแผน

(ณ) กองสัมปทาน

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงอุตสาหกรรม

(๒) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เฉพาะ

(ก) สำนักบริหารงานส่งเสริมอุตสาหกรรม

(ข) สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม

(ค) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๓

(๓) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) ศูนย์ทดสอบ

(ค) สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ

(ง) สำนักบริหารมาตรฐาน ๑ - ๓

(๔) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เฉพาะ

(ก) สำนักงานเลขานุการกรม

(ข) ศูนย์ข้อมูลอุตสาหกรรม

กรณีตาม (๑) - (๔) ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๔๕ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม

ในส่วนของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานเลขานุการกรม มาเป็นของ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๕๐ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการส่วนกลาง มาเป็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๕๑ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวง อุตสาหกรรม

(๑) สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๑

(๒) สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๓

มาตรา ๑๕๒ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพยากรธรณี เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

- (๑) ราชการส่วนกลาง
- (๒) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๓) กองการเจ้าหน้าที่
- (๔) กองคลัง
- (๕) กองการเหมืองแร่
- (๖) กองช่าง
- (๗) กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ
- (๘) กองธรณีวิทยา
- (๙) กองป้องกันและปราบปราม
- (๑๐) กองรังวัด
- (๑๑) กองโลหกรรม
- (๑๒) กองวิเคราะห์
- (๑๓) กองวิชาการและวางแผน
- (๑๔) กองเศรษฐธรณีวิทยา
- (๑๕) กองสัมปทาน
- (๑๖) กองสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรณี
- (๑๗) สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๒

ทั้งนี้ ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน หรือส่วนราชการอื่นในกระทรวงอุตสาหกรรม โดยให้ออนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

๖
มาตรา ๑๕๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ให้ออนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๕๔ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) กองกลาง

(ค) กองวิเทศสัมพันธ์

(ง) กองอุตสาหกรรมน้ำมัน

(๒) กรมทรัพย์สินทางปัญญา เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

(ข) กองป้องกันและปราบปราม

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๕๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับกองวิเทศสัมพันธ์ มาเป็นของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๕๖ ให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงอุตสาหกรรม ในส่วนของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

(๑) กองช่าง

(๒) กองวิชาการและวางแผน

ทั้งนี้ ให้โอนบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

มาตรา ๑๕๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๑๕๘ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ส่วนที่ ๒๐

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

มาตรา ๑๕๕ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของกรมการศาสนา เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

- (๑) ราชการส่วนกลาง ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
- (๒) หน่วยงานตรวจสอบภายใน ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
- (๓) สำนักงานเลขานุการกรม ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
- (๔) กองแผนงาน ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
- (๕) กองพุทธศาสนสถาน
- (๖) กองศาสนศึกษา ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง วัฒนธรรม และ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
- (๗) สำนักงานพุทธมณฑล ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม
- (๘) สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม
- (๙) สำนักงานศาสนสมบัติ

มาตรา ๑๖๐ นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของนายกรัฐมนตรี

- (๑) พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗
- (๒) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕
- (๓) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐
- (๔) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

หมวด ๒

ผลและเงื่อนไขการโอนอำนาจหน้าที่

มาตรา ๑๖๑ บรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งใดของส่วนราชการหรือของส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนมา หรือของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนมาดังกล่าว ให้โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอน หรือของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอนดังกล่าว แล้วแต่กรณี

บรรดาบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงส่วนราชการหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนมา หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของส่วนราชการที่โอนมาดังกล่าว ให้ถือว่าอ้างถึงส่วนราชการที่รับโอน หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอนดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖๒ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการที่รับโอนอาจมีหนังสือกำหนดเงื่อนไขให้รัฐมนตรีและผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่ถูกโอนอำนาจหน้าที่ไป ยังคงใช้อำนาจหน้าที่เดิมต่อไปได้ หรือปลัดกระทรวงหรืออธิบดีของส่วนราชการที่รับโอน อาจมีหนังสือกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่ถูกโอนอำนาจหน้าที่ไป ยังคงใช้อำนาจหน้าที่เดิมต่อไป

มาตรา ๑๖๓ ให้เรียกหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมว่า ผู้อำนวยการ เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ยุบเลิกกระทรวง ทบวง กรมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิมทั้งหมด แล้วจัดตั้งขึ้นใหม่ และมีการโอนภารกิจจากกระทรวง ทบวง กรมเดิมไปอยู่ในกระทรวง ทบวง กรมใหม่ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งมีการกำหนดภารกิจของกระทรวงตามกฎหมายใหม่ นอกจากนี้ได้มีการกำหนดชื่อหน่วยงานขึ้นใหม่ ตามภารกิจใหม่สำหรับภารกิจที่รับโอนมาอีกด้วย ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นเพื่อกำหนดรายละเอียดการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการในกระทรวง ทบวง กรมเดิมที่ถูกยุบเลิกไปเป็นของกระทรวง ทบวง กรมใหม่ และพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังบัญญัติให้มีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เดิมสามารถปฏิบัติงานต่อไปได้ เพื่อให้งานต่อเนื่องมิให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ เพื่อกำหนดการดังกล่าว ให้เป็นไปตามความประสงค์ของกฎหมาย

๖

พระราชกฤษฎีกา

แก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ
ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔๕
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับ
การโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
พ.ศ. ๒๕๕๕ พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เพื่อให้สอดคล้องกับการโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ ในประมวลกฎหมายที่ดิน

(๑) ในมาตรา ๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “อธิบดีกรมที่ดิน” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานโยธาและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(๒) ในมาตรา ๑๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมธนารักษ์หรือผู้แทน” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือผู้แทน”

(๓) ในมาตรา ๑๐๕ ฉ ให้แก้ไขคำว่า “เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด” เป็น “ธนารักษ์จังหวัด”

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๖ ในพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้แก้ไขคำว่า “ผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงแรงงาน”

มาตรา ๗ ในพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” คำว่า “อธิบดีกรมพลศึกษาหรือผู้แทน” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการหรือผู้แทน” และคำว่า “ผู้แทนกรมพลศึกษา” เป็น “ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา”

มาตรา ๘ ในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “เลขาธิการเร่งรัดพัฒนาชนบทหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมทางหลวงชนบทหรือผู้แทน” และคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร”

มาตรา ๙ ในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” และคำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๑๐ ในพระราชบัญญัติการค้ำนํ้ามันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “กรมทะเบียนการค้า” เป็น “กรมธุรกิจพลังงาน” และคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน”

มาตรา ๑๑ ในพระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย” เป็น “ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”

มาตรา ๑๒ ในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “กระทรวงวัฒนธรรม” และคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม”

มาตรา ๑๓ ในพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “ผู้แทนสำนักงานโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักงานโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “ผังเมืองจังหวัด” เป็น “โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด”

มาตรา ๑๔ ในพระราชบัญญัติการจําองเรือและบริวมลพิษทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้แก้ไขคำว่า “กรมเจ้าท่า” เป็น “กรมการขนส่งทางนํ้าและพาณิชย์นาวี”

มาตรา ๑๕ ในพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว”

มาตรา ๑๖ ในพระราชบัญญัติการเดินเรือในนํ้านํ้าไทย พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ให้แก้ไขคำว่า “กรมเจ้าท่า” เป็น “กรมการขนส่งทางนํ้าและพาณิชย์นาวี” และคำว่า “อธิบดีกรมเจ้าท่า” เป็น “อธิบดีกรมการขนส่งทางนํ้าและพาณิชย์นาวี”

มาตรา ๑๗ ในพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์” เป็น “อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ”

มาตรา ๑๘ ในพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา”

มาตรา ๑๙ ในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้แก้ไขคำว่า “ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า” เป็น “ผู้แทนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๒๐ ในพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม”

มาตรา ๒๑ ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทะเบียนการค้า” เป็น “กรมพัฒนาธุรกิจการค้า” และคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๒๒ ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “ประชาสงเคราะห์จังหวัด” เป็น “ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

(๒) ให้เพิ่ม “อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” เป็นกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเพิ่ม “ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” เป็นกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนการใช้ที่ดินชายทะเล มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา ๒๓ ในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทะเบียนการค้า” เป็น “กรมพัฒนาธุรกิจการค้า” คำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า” คำว่า “ผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๒๔ ในพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” ในมาตรา ๑๕ (๑) และมาตรา ๑๖ (๒) เป็น “กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก”

มาตรา ๒๕ ในพระราชบัญญัติการประกอบอาชีพงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๒๖ ในพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๒๗ ในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้แก้ไขคำว่า “สำนักผังเมือง” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” และคำว่า “โยธาธิการจังหวัด” เป็น “โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด”

มาตรา ๒๘ ในพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน” เป็น “กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน” และคำว่า “อธิบดีกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน”

มาตรา ๒๙ ในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “กรมประชาสงเคราะห์” เป็น “สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ” คำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ” คำว่า “ที่ทำการประชาสงเคราะห์จังหวัด” เป็น “สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด” และคำว่า “ประชาสงเคราะห์จังหวัด” เป็น “พัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด”

มาตรา ๓๐ ในพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๓๑ ในพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม” คำว่า “ผู้แทนกรมการผังเมือง” เป็น “ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก” เป็น “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร” และคำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๓๒ ในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “กรมประชาสงเคราะห์” เป็น “กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๓๓ ในพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “กระทรวงพลังงาน” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน” เป็น “ปลัดกระทรวงพลังงาน” คำว่า “อธิบดีกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน” และคำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” เป็น “กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ”

มาตรา ๓๔ ในพระราชบัญญัติการส่งออกป็นออกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมเศรษฐกิจ” เป็น “อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ”

มาตรา ๓๕ ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ” เป็น “อธิบดีกรมควบคุมโรค”

มาตรา ๓๖ ในพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

มาตรา ๓๗ ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมการปกครอง” เป็น “อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น”

มาตรา ๓๘ ในพระราชบัญญัติกำหนดวิถฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “นายกรัฐมนตรี” คำว่า “อธิบดีกรมการศาสนา” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ” และคำว่า “กรมการศาสนา” เป็น “สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ”

๖
มาตรา ๓๙ ในพระราชบัญญัติกัมพูชา พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” คำว่า “ผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา”

มาตรา ๔๐ ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๑

(๑) ในมาตรา ๑๑ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม”

(๒) ให้แก้ไขคำว่า “สำนักนายกรัฐมนตรี” เป็น “กระทรวงคมนาคม” คำว่า “สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก” เป็น “สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร” และ คำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร”

มาตรา ๕๑ ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” เป็น “สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “อธิบดีกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน” คำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน” คำว่า “รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” เป็น “รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน” และคำว่า “ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” เป็น “ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน”

มาตรา ๕๒ ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงศึกษาธิการ” และ “กรมการศาสนา” เป็น “สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “นายกรัฐมนตรี” และคำว่า “อธิบดีกรมการศาสนา” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ”

มาตรา ๕๓ ในพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”

มาตรา ๕๔ ในพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” คำว่า “ปลัดกระทรวงมหาดไทย” เป็น “ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” และคำว่า “อธิบดีกรมการปกครอง” เป็น “อธิบดีกรมปศุสัตว์”

มาตรา ๕๕ ในพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” เป็น “กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” คำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” และคำว่า “ทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่น” เป็น “เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น”

มาตรา ๔๖ ในพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงมหาดไทย” เป็น “ปลัดกระทรวงพลังงาน” คำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมธุรกิจพลังงาน” คำว่า “อธิบดีกรมเจ้าท่า” เป็น “อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน” คำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน” และคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” เป็น “อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย”

มาตรา ๔๗ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” และคำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “โยธาธิการจังหวัด” เป็น “โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด”

(๒) ให้ตัดคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการขุบเลิกกรมการผังเมือง

มาตรา ๔๘ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “ผู้แทนกรมการปกครอง” เป็น “ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย”

มาตรา ๔๙ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงแรงงาน” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “ผู้แทนกรมโยธาธิการ” เป็น “ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๕๐ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “สถาบันการแพทย์แผนไทย” และคำว่า “สำนักงานปลัดกระทรวง” เป็น “กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก” และคำว่า “ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก”

มาตรา ๕๑ ในพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๓๑ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมควบคุมโรคหรือผู้แทน” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๕๒ ในพระราชบัญญัติเรื่องสำออง พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ” เป็น “อธิบดีกรมควบคุมโรค”

มาตรา ๕๓ ในพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน”

มาตรา ๕๔ ในพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงแรงงาน” และคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน”

มาตรา ๕๕ ในพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “กรมประชาสงเคราะห์” เป็น “กรมพัฒนาศังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาศังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๕๖ ในพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาศังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๕๗ ในพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๓

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

(๒) ให้เพิ่ม “อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” เป็นกรรมการในคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการวางแผนการใช้ที่ดินชายทะเล มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา ๕๘ ในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงแรงงาน” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน”

มาตรา ๕๙ ในพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทะเบียนการค้า” เป็น “กรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๖๐ ในพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กรมโยธาธิการ” และ “สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท” เป็น “กรมทางหลวงชนบท” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” และ “เลขาธิการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท” เป็น “อธิบดีกรมทางหลวงชนบท”

มาตรา ๖๑ ในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้แก้ไขคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๖๒ ในพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๖๓ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๕๖ ให้แก้ไขคำว่า “กรมมหาดไทย” เป็น “กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาเทศบาล” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๖๔ ในพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมเศรษฐกิจ” เป็น “อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ”

มาตรา ๖๕ ในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” คำว่า “อธิบดีกรมเศรษฐกิจหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศหรือผู้แทน” และคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้าหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าหรือผู้แทน”

มาตรา ๖๖ ในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” เป็น “กรมทรัพยากรน้ำบาดาล” คำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “ผู้อำนวยการกองน้ำบาดาล” เป็น “ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล”

มาตรา ๖๗ ในพระราชบัญญัติบริษัทยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๖๘ ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมการปกครอง” เป็น “อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๖๙ ในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม”

มาตรา ๗๐ ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน”

มาตรา ๗๑ ในพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือผู้แทน”

มาตรา ๗๒ ในพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมการปกครอง” เป็น “อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๗๓ ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “กรมประชาสัมพันธ์” เป็น “กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” คำว่า “อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” คำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ” และคำว่า “ประชาสัมพันธ์จังหวัด” เป็น “พัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด”

มาตรา ๗๔ ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๕ ในมาตรา ๑๘ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม”

มาตรา ๗๕ ในพระราชบัญญัติบันสน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๘๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๗๖ ในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “กรมป่าไม้” เป็น “กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช” และคำว่า “อธิบดีกรมป่าไม้” เป็น “อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช”

มาตรา ๗๗ ในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “ปลัดกระทรวงพลังงาน” คำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” เป็น “กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ” และคำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ”

มาตรา ๗๘ ในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๑๕ ในพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๑) ในมาตรา ๒๔ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

(๒) ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ” เป็น “สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ” และคำว่า “เลขาธิการสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ” เป็น “เลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ”

มาตรา ๔๐ ในพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

(๒) ให้เพิ่ม “อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” เป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เพื่อให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนการใช้ที่ดินชายทะเล มาเป็นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา ๔๑ ในพระราชบัญญัติพัฒนาระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” คำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๔๒ ในพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” และคำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

๖

มาตรา ๔๓ ในพระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่”

มาตรา ๔๔ ในพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” เป็น “กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ”

มาตรา ๔๕ ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “นายกรัฐมนตรี” และคำว่า “อธิบดีกรมการศาสนา” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ”

มาตรา ๘๖ ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “นายกรัฐมนตรี” และคำว่า “อธิบดีกรมการศาสนา” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ”

มาตรา ๘๗ ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม”

มาตรา ๘๘ ในพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”

มาตรา ๘๙ ในพระราชบัญญัติมาตราชั่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทะเบียนการค้า” เป็น “กรมการค้าภายใน” และคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมการค้าภายใน”

มาตรา ๙๐ ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมการปกครอง” เป็น “อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น”

มาตรา ๙๑ ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม” และคำว่า “กรมประชาสงเคราะห์” เป็น “กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๙๒ ในพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑ ให้แก้ไขคำว่า “กรมเจ้าท่า” เป็น “กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี” และคำว่า “อธิบดีกรมเจ้าท่า” เป็น “อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี”

มาตรา ๙๓ ในพระราชบัญญัติแคว่ พ.ศ. ๒๕๑๐

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “กรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” เป็น “กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” คำว่า “อธิบดีกรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” เป็น “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” คำว่า “ผู้แทนกรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” เป็น “ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” และคำว่า “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น” เป็น “เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น”

(๒) ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรี” ในมาตรา ๖ ทวิ และมาตรา ๖ จัตวา เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(๓) ให้แก้ไขคำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” ในมาตรา ๖ ตริ เป็นคำว่า “กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมทรัพยากรธรณี และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่”

(๔) ให้เพิ่ม “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” เป็นกรรมการในคณะกรรมการตามมาตรา ๑๘ เพื่อให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรธรณี ในส่วนที่เกี่ยวกับแร่ มาเป็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

มาตรา ๕๔ ในพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน”

มาตรา ๕๕ ในพระราชบัญญัติโรვნ้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๕๖ ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๐๗

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ”

(๒) ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมพลศึกษา” ในมาตรา ๑๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๗ วรรคสอง เป็น “ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ”

(๓) ให้ตัดคำว่า “อธิบดีกรมพลศึกษา” ในมาตรา ๓๗ ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการยุบเลิกกรมพลศึกษา

มาตรา ๕๗ ในพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

มาตรา ๕๘ ในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน” และคำว่า “ผู้แทนกรมโยธาธิการ” เป็น “ผู้แทนกรมธุรกิจพลังงาน”

(๒) ให้เพิ่ม “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” เป็นผู้รักษาการ เฉพาะที่เกี่ยวกับวัตถุที่อยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงาน

มาตรา ๕๙ ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม”

มาตรา ๑๐๐ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทาสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม”

มาตรา ๑๐๑ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. ๒๕๓๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” และคำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ”

มาตรา ๑๐๒ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

มาตรา ๑๐๓ ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันความประมาทกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม”

มาตรา ๑๐๔ ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๖ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม”

มาตรา ๑๐๕ ในพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๘๒ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม”

มาตรา ๑๐๖ ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กรมป่าไม้” เป็น “กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๑๐๗ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงแรงงาน” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ”

มาตรา ๑๐๘ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี” เป็น “กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวี” และคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี” เป็น “อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวี”

มาตรา ๑๐๙ ในมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ ให้แก้ไขคำว่า “นายรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม”

มาตรา ๑๑๐ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการไฟฟ้า พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาเทศบาล” เป็น “อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน”

มาตรา ๑๑๑ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการอัญชัย พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม” คำว่า “ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม” และคำว่า “กรมประชาสัมพันธ์” เป็น “สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”

มาตรา ๑๑๒ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ”

มาตรา ๑๑๓ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงแรงงาน” และคำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๑๑๔ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

มาตรา ๑๑๕ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมสินค้าขาออก พ.ศ. ๒๕๐๓ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมเศรษฐกิจ” เป็น “อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ” และคำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่”

มาตรา ๑๑๖ ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ” เป็น “อธิบดีกรมควบคุมโรค” และคำว่า “สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” เป็น “กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ”

มาตรา ๑๑๗ ในพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๑๑๘ ในพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๑๑๙ ในพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

มาตรา ๑๒๐ ในพระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา”

มาตรา ๑๒๑ ในพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้แก้ไขคำว่า “กรมการค้าภายใน” เป็น “กรมพัฒนาธุรกิจการค้า” และคำว่า “อธิบดีกรมการค้าภายใน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๑๒๒ ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์” และคำว่า “กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “กรมส่งเสริมสหกรณ์”

มาตรา ๑๒๓ ในพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “กระทรวงวัฒนธรรม” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม” คำว่า “ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม” และคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ”

มาตรา ๑๒๔ ในพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้แก้ไขคำว่า “กรมการค้าภายใน” เป็น “กรมพัฒนาธุรกิจการค้า” และคำว่า “อธิบดีกรมการค้าภายใน” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า”

มาตรา ๑๒๕ ในพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ”

มาตรา ๑๒๖ ในพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้แก้ไขคำว่า “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงคมนาคม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

มาตรา ๑๒๗ ในพระราชบัญญัติองค์การร่วมไทย - มาเลเซีย พ.ศ. ๒๕๓๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๑๒๘ ในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ” เป็น “อธิบดีกรมควบคุมโรค”

มาตรา ๑๒๙ ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “ปลัดกระทรวงเกษตร” เป็น “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “อธิบดีกรมป่าไม้” เป็น “อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช”

มาตรา ๑๓๐ ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๑๓๑ ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการประปา

มาตรา ๑๓๒ ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม”

มาตรา ๑๓๓ ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

มาตรา ๑๓๔ ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๑๓๕ ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลาขงเลิกกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียม แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๑๓๖ ในพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจสิทธิและประโยชน์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน”

มาตรา ๑๓๗ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม”

มาตรา ๑๓๘ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันการบินพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “ผู้แทนกรมการบินพาณิชย์” เป็น “ผู้แทนกรมการขนส่งทางอากาศ”

มาตรา ๑๓๙ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”

มาตรา ๑๔๐ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” และคำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๑๔๑ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจักรน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็นคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๑๔๒ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” และคำว่า “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

มาตรา ๑๔๓ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๑๔๔ ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

๖

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีการกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าเดิมกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

โอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และ
กิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเล
และชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ และมาตรา ๒๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ประกอบกับมาตรา ๘ ทวิ และมาตรา ๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมป่าไม้มีอำนาจหน้าที่ในการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ปันฟู ดูแลรักษา ส่งเสริมทำนุบำรุงป่า และการดำเนินการเกี่ยวกับการป่าไม้ การทำไม้ การเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ และการอื่นเกี่ยวกับป่าและอุตสาหกรรมป่าไม้ ทั้งนี้ เฉพาะที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมป่าไม้

มาตรา ๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง ตำแหน่งและอัตรากำลังของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๕ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่เป็นของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี

๖ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ถือว่าอ้างถึงกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีอำนาจหน้าที่ในการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ปันฟู ดูแลรักษา ส่งเสริมและทำนุบำรุงทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การจัดให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และการดำเนินการอื่นใด ทั้งนี้ ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ในเขตพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร และเขตพื้นที่ป่าที่เตรียมการจัดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ให้กรมป่าไม้มอบอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยเชื้อเพลิงฟอสซิล และกฎหมายว่าด้วยสวนป่า ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการได้ด้วย

มาตรา ๗ ให้ ก.พ.ร. ตรวจสอบภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หากเห็นว่ามีการกิจหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดมิได้เป็นไปตามมาตรา ๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๖ ให้ดำเนินการแบ่งแยกและดำเนินการให้ถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในมาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๖ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

ในการโอนภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้โอนหรือจัดแบ่งทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง ตำแหน่งและอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกันด้วย

มาตรา ๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง ตำแหน่งและอัตราค่าจ้างของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ไปเป็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๙ เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ แล้ว ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ของส่วนราชการที่โอนมา หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่โอนมาดังกล่าว โอนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอน หรือของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอนดังกล่าว แล้วแต่กรณี

๖

บรรดาบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีใด ที่อ้างถึงส่วนราชการที่โอนมา หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่โอนมาดังกล่าว ให้ถือว่าอ้างถึงส่วนราชการที่รับโอน หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่รับโอนดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ โดยผลของบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๓๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชกฤษฎีกานี้มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติในกฎหมาย ดังนี้

(๑) ความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ถูกแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม การจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาระบบชลประทาน ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาระบบสหกรณ์ รวมตลอดทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม และราชการอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์”

(๒) ความใน (๗) ของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นอันยกเลิก

(๓) ความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ถูกแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป่าไม้ การสวนวน อนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(๔) ความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มความดังนี้

“(๗/๑) กรมป่าไม้”

(๕) ในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(๖) ในพระราชบัญญัติป่าสวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยผลของพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราช

บัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช” เป็น “กรมป่าไม้” และคำว่า “อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช” เป็น “อธิบดีกรมป่าไม้”

(๗) ในพระราชบัญญัติสื่อโซซอนด์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(๘) ในพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๑๑ ในวาระเริ่มแรก ให้กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยอนุโลม จนกว่าจะมีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขึ้นใหม่

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้กรมป่าไม้เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาการบริหาร ทั้งในด้านนโยบาย วิชาการ บุคลากร และการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งเป็นเหตุให้ระบบการบริหารงานและการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบูรณาการตามกลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและนโยบายของรัฐบาล สมควรโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมทั้งบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง ตำแหน่งและอัตราค่าจ้าง ไปเป็นกรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสมควรที่จะได้ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมทั้งโอนอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะอ่างทอง ไปเป็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขอบเขตที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ สมควรแก้ไขการใช้อำนาจของรัฐมนตรีและการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้สอดคล้องกับการดำเนินการดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๓/๑ และมาตรา ๗๑/๑๐ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ในเรื่องใดสมควรที่ส่วนราชการใดจะปฏิบัติเมื่อใด และจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของ ก.พ.ร.

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

“ข้าราชการ” หมายความว่า รวมถึงพนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานในส่วนราชการ มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา ๖ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หมวด ๒

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

๖ มาตรา ๗ การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ

มาตรา ๘ ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการ โดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมีแนวทางการบริหารราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดภารกิจของรัฐและส่วนราชการต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ และสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา

(๒) การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

(๓) ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

(๔) ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะข้อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

(๕) ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการ ให้ส่วนราชการดำเนินการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคนั้นโดยเร็ว ในกรณีที่ปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเกิดขึ้นจากส่วนราชการอื่นหรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยส่วนราชการอื่น ให้ส่วนราชการแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยเร็วต่อไป และให้แจ้ง ก.พ.ร. ทราบด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการกำหนดวิธีปฏิบัติให้เหมาะสมกับการกิจแต่ละเรื่อง ทั้งนี้ ก.พ.ร. จะกำหนดแนวทางการดำเนินการทั่วไปให้ส่วนราชการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรานี้ด้วยก็ได้

หมวด ๓

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

มาตรา ๕ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ส่วนราชการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติการไว้เป็นการล่วงหน้า

(๒) การกำหนดแผนปฏิบัติการของส่วนราชการตาม (๑) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

(๓) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

(๔) ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจ หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นการกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

ให้ส่วนราชการมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการแบบบูรณาการในจังหวัดหรือในต่างประเทศ แล้วแต่กรณี สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายได้ครบถ้วนตามความจำเป็นและบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๑ ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการกำกับการปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานประมาณร่วมกันจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และส่วนราชการ ที่จะต้องดำเนินการจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น

มาตรา ๑๔ ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา ๑๓ ให้จัดทำเป็นแผนสี่ปี โดยนำนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภามาพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อย่างน้อยจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน ส่วนราชการหรือบุคคลที่จะรับผิดชอบในแต่ละภารกิจ ประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรต่างๆ ที่จะต้องใช้ระยะเวลาการดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการประกาศใช้บังคับแผนการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนนิติบัญญัติ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใหม่หรือกฎหมายที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ แผนนิติบัญญัตินั้นเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอแล้ว ให้มีผลผูกพันส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่เห็นสมควร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำแผนนิติบัญญัติเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานก็ได้

มาตรา ๑๖ ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนสี่ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา ๑๓

ในแต่ละปีงบประมาณ ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรอื่นที่จะต้องใช้จ่าย เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ

เมื่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดตามวรรคสองแล้ว ให้สำนักงบประมาณดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละภารกิจตามแผนปฏิบัติราชการดังกล่าว

ในกรณีที่ส่วนราชการมิได้เสนอแผนปฏิบัติราชการในภารกิจใดหรือภารกิจใดไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี มิให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณสำหรับภารกิจนั้น

เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ส่วนราชการจัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการเพื่อชอรับงบประมาณ ให้สำนักงบประมาณและ ก.พ.ร. ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการตามมาตรา ๑๖ ให้สามารถใช้ได้กับแผนปฏิบัติราชการที่ต้องจัดทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เพิ่มภาระงานในการจัดทำแผนจนเกินสมควร

มาตรา ๑๘ เมื่อมีการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดแล้ว การโอนงบประมาณจากภารกิจหนึ่งตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติราชการไปดำเนินการอย่างอื่น ซึ่งมีผลทำให้ภารกิจเดิมไม่บรรลุเป้าหมายหรือนำไปใช้ในภารกิจใหม่ที่มีได้กำหนดในแผนปฏิบัติราชการ จะกระทำได้ออเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกันแล้ว

การปรับแผนปฏิบัติราชการตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อเฉพาะในกรณีที่งานหรือภารกิจใดไม่อาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไปได้ หรือหมดความจำเป็นหรือไม่เป็นประโยชน์ หรือหากดำเนินการต่อไปจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น หรือมีความจำเป็นอย่างอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการ

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับแผนปฏิบัติราชการแล้ว ให้ดำเนินการแก้ไขแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย

มาตรา ๑๙ เมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่สรุปผลการปฏิบัติราชการและให้ข้อมูลค่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ตามที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่สั่งการ ทั้งนี้ เพื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

หมวด ๔

การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

มาตรา ๒๐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการภายในส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ส่วนราชการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการ และงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบทั่วกันด้วย

มาตรา ๒๑ ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภทชั้น ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ให้ส่วนราชการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ส่วนราชการนั้นตามระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางกำหนด และรายงานให้สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ

ในกรณีที่รายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะใดของส่วนราชการใดสูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วย ของงานบริการสาธารณะประเภทและคุณภาพเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันของส่วนราชการอื่น ให้ส่วนราชการนั้น จัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะดังกล่าวเสนอสำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ และถ้ามิได้มีข้อทักท้วงประการใดภายในสิบห้าวันก็ให้ส่วนราชการดังกล่าวถือปฏิบัติ ตามแผนการลดรายจ่ายนั้นต่อไปได้

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนัก งบประมาณร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไปหรือ ยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และรายจ่ายที่ต้อง เสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

ความคุ้มค่าตามมาตรานี้ ให้หมายความถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และประโยชน์หรือ ผลเสียอื่น ซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเลขได้ด้วย

มาตรา ๒๓ ในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ ราคา และประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน

ในกรณีที่วัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเหตุให้ต้องคำนึงถึงคุณภาพและการดูแลรักษาเป็นสำคัญ ให้สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป

ให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลและเกี่ยวข้องกับการพัสดุปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ส่วนราชการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติภารกิจใด หากส่วนราชการจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบจากส่วนราชการอื่นตามที่มิถุนหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนด ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบดังกล่าว แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีที่เรื่องใดมิถุนหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติไว้ และขั้นตอนการปฏิบัตินั้นต้องใช้ระยะเวลาเกินสิบห้าวัน ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบ ประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาไว้ให้ส่วนราชการอื่นทราบ

ส่วนราชการใดที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบ มิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากเกิดความเสียหายใดขึ้น ให้ถือว่าข้าราชการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องและหัวหน้าส่วนราชการนั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของคน

มาตรา ๒๕ ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาใดๆ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่รับผิดชอบ ในปัญหานั้นๆ จะต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว การดั่งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาวินิจฉัย ให้ดำเนินการได้เท่าที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาเรื่องใดๆ โดยคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้มติของคณะกรรมการผูกพันส่วนราชการซึ่งมีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย แม้ว่าในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้นผู้แทนของส่วนราชการที่เป็นกรรมการจะมีได้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยก็ตาม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันสองฝ่าย ให้บันทึกความเห็นของกรรมการฝ่ายข้างน้อยไว้ให้ปรากฏในเรื่องนั้นด้วย

ความผูกพันที่กำหนดไว้ในวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการวินิจฉัยในปัญหาด้านกฎหมาย

มาตรา ๒๖ การสั่งราชการโดยปกติให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชา มีความจำเป็นที่ไม่อาจสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะนั้น จะสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้น บันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและเมื่อได้ปฏิบัติราชการตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งราชการทราบ ในบันทึกให้อ้างอิงคำสั่งด้วยวาจาไว้ด้วย

หมวด ๕
การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

มาตรา ๒๗ ให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดของผู้ดำรงตำแหน่งใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวต้องมุ่งผลให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน

เมื่อได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่วนราชการกำหนดหลักเกณฑ์ การควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือการกลั่นกรองงานที่ไม่จำเป็นในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในกรณี หากสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมแล้วจะเป็นการลดขั้นตอนเพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งไม่เกิดผลเสียแก่ราชการ ให้ส่วนราชการดำเนินการให้ข้าราชการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังเงินงบประมาณ

เมื่อส่วนราชการใดได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามวรรคหนึ่ง หรือได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามวรรคสองแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามมาตรา ๒๗ ก.พ.ร. ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหรือแนวทางในการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบระหว่างผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ และการลดขั้นตอนในการปฏิบัติราชการให้ส่วนราชการถือปฏิบัติก็ได้

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการของส่วนราชการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจดูได้

มาตรา ๓๐ ในกระทรวงหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่จะต้องจัดให้ส่วนราชการภายในกระทรวงที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการประชาชนร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎอื่นใด ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อสอบถาม ขอทราบข้อมูล ขออนุญาต หรือขออนุมัติในเรื่องใดๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกระทรวงเดียวกัน โดยติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์บริการร่วมเพียงแห่งเดียว

มาตรา ๓๑ ในศูนย์บริการร่วมตามมาตรา ๓๐ ให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวต่างๆ และดำเนินการส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้มีข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของทุกส่วนราชการในกระทรวง รวมทั้งแบบคำขอต่างๆ ไว้ให้พร้อมที่จะบริการประชาชนได้ ณ ศูนย์บริการร่วม

ให้เป็นหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดพิมพ์รายละเอียดของเอกสารหลักฐานที่ประชาชนจะต้องจัดทำในการขออนุมัติหรือขออนุญาตในแต่ละเรื่องมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการร่วม และให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการร่วมที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนที่มาติดต่อได้ทราบในครั้งแรกที่มาติดต่อ และตรวจสอบว่าเอกสารหลักฐานที่จำเป็นดังกล่าวนั้นประชาชนได้ยื่นมาครบถ้วนหรือไม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาที่จะต้องใช้ดำเนินการในเรื่องนั้น

ในการยื่นคำร้องหรือคำขอต่อศูนย์บริการร่วมตามมาตรา ๓๐ ให้ถือว่าเป็นการยื่นต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายหรือกฎแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายหรือกฎในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ ก.พร. ทราบ เพื่อดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายหรือกฎนั้นต่อไป

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ จัดให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบริการประชาชนในเรื่องเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน ในจังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอนั้น ร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วมไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ หรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควร โดยประกาศให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๖

การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

มาตรา ๓๓ ให้ส่วนราชการจัดให้มีการทบทวนภารกิจของคนที่ภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะได้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของคณะรัฐมนตรี กำลังเงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจและสถานการณ์อื่นประกอบกัน

กำหนดเวลาในการจัดให้มีการทบทวนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ ก.พ.ร. กำหนด

ในกรณีที่ส่วนราชการเห็นควรยกเลิก ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงภารกิจ ให้ส่วนราชการดำเนินการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลัง ของส่วนราชการให้สอดคล้องกัน และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ ก.พ.ร. พิจารณาแล้วเห็นว่าภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการได้รับผิดชอบดำเนินการอยู่สมควรเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือเพิ่มเติม ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นดำเนินการปรับปรุงภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลัง ของส่วนราชการนั้นให้สอดคล้องกัน

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีการยุบเลิก โอน หรือรวมส่วนราชการใดทั้งหมดหรือบางส่วน ห้ามมิให้จัดตั้งส่วนราชการที่มีภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับส่วนราชการดังกล่าวขึ้นอีก เว้นแต่มีการเปลี่ยนแปลงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และมีเหตุผลจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ หรือรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และโดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.ร.

มาตรา ๓๕ ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวการณ์ หรือสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วและลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการใด ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการหรือการดำรงชีวิตของประชาชน หรือก่อให้เกิดภาระหรือความยุ่งยากต่อประชาชนเกินสมควร ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอแนะต่อส่วนราชการนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกโดยเร็วต่อไป

ในกรณีที่ส่วนราชการที่ได้รับการเสนอแนะไม่เห็นชอบด้วยกับคำแนะนำของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

หมวด ๗

การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา ๓๗ ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานแต่ละงานและประกาศให้ประชาชนและข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการใดมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานใด และ ก.พ.ร. พิจารณาเห็นว่างานนั้นมีลักษณะที่สามารถกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จได้ หรือส่วนราชการได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ แต่ ก.พ.ร. เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องตรวจสอบให้ข้าราชการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๘ เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวันหรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๗

มาตรา ๓๙ ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะสามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

ระบบเครือข่ายสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดทำในระบบเดียวกับที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๔๐

มาตรา ๔๐ เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่ประชาชนในการติดต่อกับส่วนราชการทุกแห่ง ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศกลางขึ้น

ในกรณีที่ส่วนราชการใดไม่อาจจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการได้อาจร้องขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการดังกล่าวก็ได้ ในการนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะขอให้ส่วนราชการให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากร ค่าใช้จ่าย และข้อมูลในการดำเนินการก็ได้

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับคำร้องเรียน เสนอแนะ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการ อุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาอื่นใดจากบุคคลใด โดยมีข้อมูลและสาระตามสมควร ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไป และในกรณีที่มีที่อยู่ของบุคคลนั้น ให้แจ้งให้บุคคลนั้นทราบผลการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ อาจแจ้งให้ทราบผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการด้วยก็ได้

ในกรณีการแจ้งผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ มิให้เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ของผู้ร้องเรียน เสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็น

มาตรา ๔๒ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็ว ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้น เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ช้าช้อน หรือความล่าช้า ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่นหรือไม่ เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมโดยเร็วต่อไป

ในกรณีที่ได้รับการร้องเรียนหรือเสนอแนะจากข้าราชการหรือส่วนราชการอื่นในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นพิจารณาโดยทันที และในกรณีที่เห็นว่าการร้องเรียนหรือเสนอแนะนั้นเกิดจากความเข้าใจผิดหรือความไม่เข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ให้ชี้แจงให้ผู้ร้องเรียนหรือเสนอแนะทราบภายในสิบห้าวัน

การร้องเรียนหรือเสนอแนะตามวรรคสอง จะแจ้งผ่าน ก.พ.ร. ก็ได้

ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใดมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.พ.ร. แจ้งให้ส่วนราชการที่ออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นทราบเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิก ต่อไปโดยเร็ว

มาตรา ๔๓ การปฏิบัติราชการในเรื่องใดๆ โดยปกติให้ถือว่าเป็นเรื่องเปิดเผย เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นอย่างชัดเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล จึงให้กำหนดเป็นความลับได้เท่าที่จำเป็น

มาตรา ๔๔ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี รายการเกี่ยวกับการจัดซื้อหรือจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใดๆ ที่ได้มีการอนุมัติให้จัดซื้อหรือจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอหรือตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการ และระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบหรือความเสียหายแก่บุคคลใดในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

ในการจัดทำสัญญาจัดซื้อหรือจัดจ้าง ห้ามมิให้มีข้อความหรือข้อตกลงห้ามมิให้เปิดเผยข้อความหรือข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว เว้นแต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความลับทางราชการ หรือในส่วนที่เป็นความลับทางการค้า

หมวด ๘

การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๔๕ นอกจากการจัดให้มีการประเมินผลตามมาตรา ๕ (๓) แล้ว ให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในการกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

มาตรา ๔๖ ส่วนราชการอาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับหรือหน่วยงานในส่วนราชการก็ได้ ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวต้องกระทำเป็นความลับและเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความสามัคคีของข้าราชการ

มาตรา ๔๗ ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ให้ส่วนราชการประเมินโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัวของข้าราชการผู้นั้นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นั้น

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ส่วนราชการใดดำเนินการให้บริการที่มีคุณภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชน ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินเพิ่มพิเศษเป็นบำเหน็จความชอบแก่ส่วนราชการหรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๙ เมื่อส่วนราชการใดได้ดำเนินงานไปตามเป้าหมาย สามารถเพิ่มผลงานและผลสัมฤทธิ์โดยไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและคุ้มค่าต่อการกิจของรัฐหรือสามารถดำเนินการตามแผนการลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วยได้ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.ร. กำหนด ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ส่วนราชการนั้น หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด ๕

บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๐ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ก.พ.ร. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติการใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ก็ได้

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนงานในเรื่องใด และมีกฎหมายฉบับอื่นกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนงานในเรื่องเดียวกันทั้งหมดหรือบางส่วน เมื่อส่วนราชการได้จัดทำแผนงานตามกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งแล้วให้ถือว่าส่วนราชการนั้นได้จัดทำแผนตามพระราชกฤษฎีกานี้ด้วยแล้ว

มาตรา ๕๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติ ในหมวด ๕ และหมวด ๗

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๓ ให้องค์การมหาชนและรัฐวิสาหกิจ จัดให้มีหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้

ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่าองค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจใดไม่จัดให้มีหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกานี้ ให้แจ้งรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลองค์การมหาชน หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อพิจารณาสั่งการให้องค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจนั้นดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องจากมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ บัญญัติให้การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติ

ยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๔๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกกฎหมายตามที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ
ยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. กฎหมายโปลิศ ๕๓ ข้อ ซึ่งจะรักษาน้ำที่ในพระนคร แลนอกพระนคร
๒. พระราชบัญญัติลักษณะพยาน รัตนโกสินทรศก ๑๑๓
๓. พระราชบัญญัติป้องกันโรคสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทรศก ๑๑๕
๔. ประกาศเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสำหรับตรวจป้องกันโรคสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทรศก ๑๑๕
๕. พระราชบัญญัติสำหรับตรวจป้องกันโรคสัตว์พาหนะแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๔
๖. พระราชบัญญัติสำหรับตรวจป้องกันโรคสัตว์พาหนะแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พุทธศักราช ๒๔๗๔
๗. พระราชบัญญัติรถลาก รัตนโกสินทรศก ๑๒๐
๘. ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติรถลาก รัตนโกสินทรศก ๑๒๐
๙. ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติรถลาก
๑๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถลาก รถม้า รถมอเตอร์ ฆานาเดวียน และล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๖๕
๑๑. พระราชบัญญัติรถลากแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕
๑๒. พระราชบัญญัติรถลาก (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๘๔
๑๓. พระราชบัญญัติรถลาก (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๔๘๕
๑๔. พระราชบัญญัติรถม้า รัตนโกสินทรศก ๑๒๔
๑๕. พระราชบัญญัติตามช้าง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗
๑๖. พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดฝักตบขวา พ.ศ. ๒๔๕๖
๑๗. พระราชบัญญัติชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. ๒๔๕๗
๑๘. พระราชบัญญัติขนาดเกวียน พระพุทธศักราช ๒๔๕๕
๑๙. พระราชบัญญัติอธิกรณประณมปาราชิก พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
๒๐. พระราชบัญญัติปรมการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พุทธศักราช ๒๔๗๑
๒๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยการทำพินัยกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๕
๒๒. พระราชบัญญัติป้องกันลูกเรือหลบหนีจากนำที่เรือค้าขาย หรือไม่อยู่ในเรือเกินเวลาอันสมควร

๒๓. พระราชบัญญัติสอบสวนภาวะกรรมกร พุทธศักราช ๒๔๗๕
 ๒๔. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๗๘
 ๒๕. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๑
 ๒๖. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๔
 ๒๗. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๖
 ๒๘. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๘๘
 ๒๙. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๐๒
 ๓๐. พระราชบัญญัติล้อเลื่อน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐
 ๓๑. พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช ๒๔๗๕
 ๓๒. พระราชบัญญัติการเปรียบเทียบคดีอาญา พุทธศักราช ๒๔๘๑
 ๓๓. พระราชบัญญัติการเปรียบเทียบคดีอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๕
 ๓๔. พระราชบัญญัติการเปรียบเทียบคดีอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕
 ๓๕. พระราชบัญญัติการสวนควัว และการเลี้ยงสัตว์ เพื่อประโยชน์แห่งควัวเรือน พุทธศักราช

๒๔๘๒

๓๖. พระราชกำหนดจัดตั้งศาลพิเศษเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีความผิดฐานขบถภายนอก
 พระราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๘๓ และพระราชบัญญัติโอนุมัติพระราชกำหนดจัดตั้งศาลพิเศษ
 เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีความผิดฐานขบถภายนอกพระราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๘๓

๓๗. พระราชบัญญัติบำรุงพืช พุทธศักราช ๒๔๘๓
 ๓๘. พระราชบัญญัติจำกัดสิทธิคนไทยผู้กระทำการอันเป็นภัยแก่ชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๔
 ๓๙. พระราชกำหนดกำหนดเขตต์หวงห้ามคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราช
 บัญญัติโอนุมัติพระราชกำหนดกำหนดเขตต์หวงห้ามคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๘๔
 ๔๐. พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๖
 ๔๑. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช

๒๔๘๘

๔๒. พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๘
 ๔๓. พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๘
 ๔๔. พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๓
 ๔๕. พระราชบัญญัติรายได้สุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๘๘
 ๔๖. พระราชบัญญัติรายได้สุขาภิบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓
 ๔๗. พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๘๘

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาได้มีการประกาศใช้บังคับกฎหมายเป็นจำนวนมาก และไม่มีกรรณการเลือกอย่างเป็นระบบ โดยมีการตรากฎหมายใหม่และใช้กฎหมายใหม่โดยไม่ยกเลิกกฎหมายเก่าหรือกฎหมายบางฉบับไม่มีการใช้บังคับเพราะใช้ไม่ได้ผล หรือไม่มีการตีที่จะใช้เพราะไม่เหมาะสม หรือสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงเกิดข้อสงสัยว่ากฎหมายบางฉบับยังคงใช้บังคับอยู่หรือไม่ หรือยังคงมีกฎหมายเช่นนั้นอยู่หรือไม่ จึงสมควรมีการชำระสะสางอย่างจริงจังว่ากฎหมายใดยังคงควรใช้บังคับอยู่ เพื่อความชัดเจนของระบบกฎหมายไทย ซึ่งจากการตรวจสอบกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นช่วงเวลาที่ยังมีปัญหาไม่ชัดเจนเกี่ยวกับสภาพการใช้บังคับกฎหมาย และตรวจสอบกฎหมายเก่ากว่าช่วงเวลาดังกล่าว บางฉบับที่เคยมีการตรวจสอบแล้วว่ายังไม่ถูกยกเลิก รวมเป็นจำนวนกฎหมายที่มีการตรวจสอบทั้งหมด ๒,๒๘๓ ฉบับ ซึ่งจากเนื้อหาของกฎหมายเหล่านั้น แยกได้เป็น ๕ กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งเป็นกฎหมายที่มีการยกเลิกโดยชัดเจนแล้ว จำนวน ๑,๑๐๕ ฉบับ กลุ่มที่สองเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเฉพาะคราวและมีจุดสิ้นสุดการใช้ในคราว จำนวน ๕๖๒ ฉบับ กลุ่มที่สามเป็นกฎหมายที่ไม่มีกรรณการบังคับใช้ เพราะมีกฎหมายใหม่แล้ว ซึ่งนับรวมกับฉบับแก้ไขเพิ่มเติมด้วยมีจำนวน ๘ ฉบับ กลุ่มที่สี่เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาสาระพ้นสมัยการใช้บังคับ เพราะไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งนับรวมกับฉบับแก้ไขเพิ่มเติมด้วยมีจำนวน ๑๔ ฉบับ และกลุ่มที่ห้าเป็นกฎหมายที่เหลือซึ่งยังคงใช้บังคับอยู่แต่ต้องศึกษาในรายละเอียดต่อไปว่าควรคงไว้หรือจะปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยและเป็นระบบ ดังนั้น ในชั้นนี้จึงพิจารณาเห็นว่า กฎหมายในกลุ่มที่หนึ่งและกลุ่มที่สองสิ้นสุดการใช้บังคับแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติยกเลิกอีก ส่วนกฎหมายกลุ่มที่สามและกลุ่มที่สี่สมควรได้มีการยกเลิกเสีย เพื่อมิให้เกิดการสับสนในการใช้กฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๗

กฎหมายเกี่ยวกับศาลปกครอง

ตุลาการศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด

เรื่อง หลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรอง
สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้สำนักงานศาลปกครองจัดให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองไว้ที่ศาลปกครองเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูหรือขอสำเนาที่มีการรับรองถูกต้องได้ โดยจะเรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้อีก ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.ศป. กำหนด และขณะนี้ยังมีกรมการตุลาการศาลปกครองไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็น ก.ศป. จึงทำให้ไม่อาจมี ก.ศป. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ แต่มีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมในการนั้น

เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวเป็นการชั่วคราว ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงมีมติเห็นชอบให้ประธานศาลปกครองสูงสุดใช้อำนาจทั่วไปในการรับผิดชอบงานของศาลปกครองให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองให้ไปพลางก่อน และเห็นชอบให้ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“สำนักงานศาล” หมายความว่า สำนักงานศาลปกครองสูงสุด สำนักงานศาลปกครองกลาง สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค และศูนย์สารสนเทศ

ข้อ ๒ ผู้ที่ประสงค์จะขอตรวจดู ขอคัดสำเนาหรือขอให้รับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาล การยื่นคำขอดังกล่าวอาจทำเป็นหนังสือระบุวัตถุประสงค์หรือยื่นตามแบบคำขอท้ายประกาศนี้ก็ได้

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่เสนอคำขอตามข้อ ๒ ต่อผู้อำนวยการสำนักงานศาลหรือผู้ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานศาลมอบหมาย เพื่อพิจารณาอนุญาต

ข้อ ๔ การรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไปซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานศาลมอบหมายเป็นผู้รับรอง

ข้อ ๕ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา หรือการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าธรรมเนียมการตรวจคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ฉบับละ ๒๐ บาท
 - (๒) ค่าธรรมเนียมการคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง หน้าละ ๓ บาท เอกสารส่วนที่เกิน ๕ หน้า ให้เรียกเก็บหน้าละ ๒ บาท
 - (๓) ค่าธรรมเนียมการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ฉบับละ ๒๐ บาท
- ข้อ ๖ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ
ตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบ ก.ศป.

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรอง

สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ก.ศป. ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบ ก.ศป. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ในระเบียบนี้

“สำนักงานศาล” หมายความว่า สำนักงานศาลปกครองสูงสุด สำนักงานศาลปกครองกลาง สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค และศูนย์สารสนเทศ

ข้อ ๓ ผู้ที่ประสงค์จะขอตรวจดู ขอคัดสำเนา หรือขอให้รับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาล การยื่นคำขอดังกล่าวอาจทำเป็นหนังสือระงับคดีประสงค์หรือยื่นตามแบบคำขอท้ายระเบียบนี้ก็ได้

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่เสนอคำขอตามข้อ ๓ คือผู้อำนวยการสำนักงานศาลหรือผู้ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานศาลมอบหมาย เพื่อพิจารณาอนุญาต

ข้อ ๕ การรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองให้ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไปซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานศาลมอบหมายเป็นผู้รับรอง

ข้อ ๖ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนา หรือการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าธรรมเนียมการตรวจดูคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ฉบับละ ๒๐ บาท

(๒) ค่าธรรมเนียมการคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง หน้าละ ๓ บาท

เอกสารส่วนที่เกิน ๕ หน้า ให้เรียกเก็บหน้าละ ๒ บาท

(๓) ค่าธรรมเนียมการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ฉบับละ ๒๐ บาท

ข้อ ๗ ให้ถือว่าบรรดากิจการหรือการกระทำใดที่กระทำไปตามประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยหลักเกณฑ์และค่าธรรมเนียมการตรวจดู การคัดสำเนาและการรับรองสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นกิจการหรือการกระทำที่ได้กระทำไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๘ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กับให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อัษฎราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง

ประกาศสำนักงานศาลปกครอง

เรื่อง ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาและการรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร
ของสำนักงานศาลปกครอง

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดค่าธรรมเนียมการทำสำเนาและการรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร
ของสำนักงานศาลปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๗ แห่งระเบียบสำนักงานศาลปกครองว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร
ของสำนักงานศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ เลขานุการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร
ของสำนักงานศาลปกครอง จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เก็บค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสาร ดังนี้

(๑) กระดาษขนาด เอ ๔ หน้าละ ๑ บาท

(๒) กระดาษขนาด เอ ๓ หน้าละ ๓ บาท

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้ขอสำเนาขอให้สำนักงานทำสำเนาด้วยกระดาษประเภทอื่นหรือขนาดอื่น
นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และสำนักงานสามารถดำเนินการให้ได้ ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการ
มอบหมายพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมเป็นกรณีๆ ไป

ข้อ ๓ ให้เก็บค่าธรรมเนียมรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร ค่ารับรองหน้าละ ๕ บาท

ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีค่าธรรมเนียมถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ประสงค์
จะขอยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม ให้ทำคำขอเป็นหนังสือยื่นต่อเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานที่ให้บริการ
ข้อมูลข่าวสารตามระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง
และถ้าเลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายเห็นว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีรายได้น้อย หรือเห็นว่ามิเหตุ
อันจำเป็นหรือสมควรอย่างอื่น ให้มีอำนาจพิจารณาให้ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียมได้ตามที่เห็นสมควร

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ชาญชัย แสงศักดิ์

รักษาการในตำแหน่ง

เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด

เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายในการแจ้งข้อความ การส่งเอกสาร

การคัดสำเนาและการรับรองเอกสารในคดีปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๔ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ และอัตราค่าใช้จ่ายในการแจ้งข้อความ การส่งเอกสาร การคัดสำเนาและการรับรองเอกสารในคดีปกครองไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีที่คู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลแจ้งข้อความหรือส่งเอกสารโดยวิธีอื่นที่มีค่าใช้จ่ายไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ศาลพิจารณานุญาตตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอชำระค่าใช้จ่ายตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลกำหนด

ข้อ ๒ การแจ้งข้อความหรือส่งเอกสารของศาลปกครองสูงสุดหรือศาลปกครองกลาง โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลอื่นนำไปส่ง ให้เสียค่าใช้จ่ายตามอัตราดังนี้

(๑) เขตท้องที่กรุงเทพมหานคร

(ก) อัตรา ๑๐๐ บาท

๑. เขตบางรัก	๒. เขตสาทร

(ข) อัตรา ๑๕๐ บาท

๑. เขตคลองเตย	๒. เขตคลองสาน
๓. เขตจอมทอง	๔. เขตธนบุรี
๕. เขตบางกอกน้อย	๖. เขตบางกอกใหญ่
๗. เขตบางคอแหลม	๘. เขตปทุมวัน
๙. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	๑๐. เขตพระนคร
๑๑. เขตภาษีเจริญ	๑๒. เขตยานนาวา
๑๓. เขตราชเทวี	๑๔. เขตราชบุรีบูรณะ
๑๕. เขตวัฒนา	๑๖. เขตสัมพันธวงศ์

(ก) อัตรา ๒๕๐ บาท

๑. เขตจตุจักร	๒. เขตดินแดง
๓. เขตดุสิต	๔. เขตคลองสาน
๕. เขตทุ่งครุ	๖. เขตบางกะปิ
๗. เขตบางแค	๘. เขตบางซื่อ
๙. เขตบางนา	๑๐. เขตบางพลัด
๑๑. เขตพญาไท	๑๒. เขตพระโขนง
๑๓. เขตลาดพร้าว	๑๔. เขตวังทองหลาง
๑๕. เขตสวนหลวง	๑๖. เขตห้วยขวาง

(ง) อัตรา ๓๐๐ บาท

๑. เขตคันนายาว	๒. เขตคลองสามวา
๓. เขตดอนเมือง	๔. เขตทวีวัฒนา
๕. เขตบางขุนเทียน	๖. เขตบางเขน
๗. เขตบางบอน	๘. เขตบึงกุ่ม
๙. เขตประเวศ	๑๐. เขตมีนบุรี
๑๑. เขตลาดกระบัง	๑๒. เขตสะพานสูง
๑๓. เขตสายไหม	๑๔. เขตหนองแขม
๑๕. เขตหนองจอก	๑๖. เขตหลักสี่

(๒) จังหวัดใกล้เคียงกรุงเทพมหานคร

(ก) จังหวัดสมุทรปราการ	อัตรา ๓๐๐ บาท
(ข) จังหวัดนนทบุรี	อัตรา ๓๘๐ บาท
(ค) จังหวัดปทุมธานี	อัตรา ๔๐๐ บาท
(ง) จังหวัดนครปฐม	อัตรา ๔๕๐ บาท
(จ) จังหวัดสมุทรสาคร	อัตรา ๔๕๐ บาท
(ฉ) จังหวัดสมุทรสงคราม	อัตรา ๕๐๐ บาท
(ช) จังหวัดราชบุรี	อัตรา ๕๕๐ บาท

(๓) จังหวัดอื่นนอกจาก (๒) ที่มีระยะทางจากกรุงเทพมหานครไม่เกินสามร้อยกิโลเมตรอัตรา ๘๐๐ บาท

(๔) จังหวัดที่มีระยะทางจากกรุงเทพมหานครเกินสามร้อยกิโลเมตร ให้เสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่ศาลกำหนดเป็นกรณีๆ ไป ในอัตรากิโลเมตรละ ๓ บาท โดยประมาณ โดยคิดตามระยะทางจากกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดนั้นเป็นเกณฑ์

ค่าใช้จ่ายตามข้อนี้ให้คิดตามจำนวนเอกสารเป็นรายฉบับ ในกรณีที่มีเอกสารหลายฉบับ ถ้าผู้รับแจ้งข้อความหรือเอกสารอยู่ในสถานที่เดียวกัน ใกล้เคียงกัน หรือในเส้นทางเดียวกัน ศาลอาจลดหรือลดค่าใช้จ่ายสำหรับเอกสารตั้งแต่ฉบับที่สองเป็นต้นไปได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓ การแจ้งข้อความหรือส่งเอกสารของศาลปกครองในภูมิภาคต่างๆ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลอื่นนำไปส่ง ให้เสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่ศาลกำหนด ในอัตรากิโลเมตรละ ๓ บาท โดยประมาณ โดยคิดตามระยะทางจากที่ตั้งศาลถึงสถานที่นั้นเป็นเกณฑ์ แต่อัตราขั้นต่ำต้องไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท และให้นำความในข้อ ๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นของศาลนั้นอาจประกาศอัตราค่าใช้จ่ายในการแจ้งข้อความหรือส่งเอกสารของศาลนั้นไปยังพื้นที่ใดๆ ไว้เพื่อความสะดวกในการคำนวณค่าใช้จ่ายก็ได้

ข้อ ๔ การแจ้งข้อความหรือส่งเอกสารทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ให้เสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๕ การคัดสำเนาเอกสาร ให้เสียค่าใช้จ่ายดังนี้

(๑) กระดาษขนาด เอ ๔ อัตราหน้าละ ๓ บาท เอกสารส่วนที่เกินหน้า ให้เสียค่าใช้จ่ายในอัตราหน้าละ ๒ บาท

(๒) กระดาษขนาด เอ ๓ อัตราหน้าละ ๔ บาท

ข้อ ๖ การรับรองสำเนาเอกสาร ให้เสียค่าใช้จ่ายในอัตรา ๒๐ บาท ต่อสำเนาเอกสารหนึ่งฉบับ

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายในการแจ้งข้อความ การส่งเอกสาร หรือการคัดสำเนาเอกสารโดยวิธีอื่นหรือในกรณีอื่นซึ่งมิได้กำหนดไว้ในข้อ ๒ ถึงข้อ ๕ ให้ศาลเป็นผู้กำหนดเป็นกรณีๆ ไป ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงสภาพของการดำเนินการโดยเทียบเคียงกับอัตราที่กำหนดไว้แล้ว

ข้อ ๘ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อัครราชทูต จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจดู การคัดสำเนา
และการรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดี

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๐ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดีของศาลปกครองสูงสุดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คู่กรณี พยานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ถ้อยคำของตน หรือบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งประสงค์จะขอตรวจดู ขอดัดสำเนา หรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้องของเอกสาร ในสำนวนคดีของศาลปกครองสูงสุดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑๗ หรือ ข้อ ๑๘ แห่งระเบียบ ของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้ยื่นคำขอ เป็นหนังสือต่อศาล โดยจะยื่นด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นคำขอแทน หรือจะกระทำโดยวิธี ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ เว้นแต่ในระหว่างการไต่สวน การนั่งพิจารณาพิพากษา หรือการไปตรวจดู สถานที่ บุคคล หรือสิ่งอื่นใดของศาล คู่กรณี พยาน หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียอาจทำคำขอ ด้วยวาจาต่อศาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลบันทึกไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา

ข้อ ๒ คำขอที่ยื่นตามข้อ ๑ ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนในคดีที่มีคำขอไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดเสนอคำขอต่อตุลาการหัวหน้าคณะขององค์คณะดังกล่าวเพื่อมอบหมาย ให้ตุลาการศาลปกครองในองค์คณะคนหนึ่งพิจารณาและมีคำสั่ง ในกรณีที่ตุลาการหัวหน้าคณะไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมายให้ตุลาการศาลปกครองคนหนึ่ง พิจารณาและมีคำสั่ง

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปจากศาลแล้ว ให้ตุลาการ หัวหน้าคณะขององค์คณะที่คดีดังกล่าวเคยอยู่ในความรับผิดชอบมอบหมายให้ตุลาการศาลปกครอง ในองค์คณะคนหนึ่งพิจารณาและมีคำสั่ง

ข้อ ๓ ในการพิจารณาคำขอตามข้อ ๒ ให้ตุลาการศาลปกครองพิจารณาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในกรณีที่ตุลาการศาลปกครองมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ ให้ผู้ขอหรือบุคคลซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ขอเป็นผู้ตรวจดู คัดสำเนา หรือคัดสำเนาอันรับรองถูกต้องของเอกสารในสำนวนคดี โดยศาลจะกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการในการตรวจดูหรือคัดสำเนาเอกสารก็ได้ และการตรวจดูหรือคัดสำเนาเอกสารให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๕ การรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดี ให้พนักงานคดีปกครองหรือข้าราชการฝ่ายศาลปกครองซึ่งได้รับมอบหมายจากตุลาการศาลปกครองผู้มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งตามข้อ ๒ เป็นผู้รับรอง

ข้อ ๖ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศอธิบดีศาลปกครองกลาง
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจดู การคัดสำเนา
และการรับรองสำเนาเอกสารในส่วนวนคดี

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๐ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ อธิบดีศาลปกครองกลางออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจดู การคัดสำเนา และการรับรองสำเนาเอกสารในส่วนวนคดีของศาลปกครองกลางไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คู่กรณี พยานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ถ้อยคำของตน หรือบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งประสงค์จะขอตรวจดู ขอดัดสำเนา หรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้องของเอกสารในส่วนวนคดีของศาลปกครองกลางตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อศาล โดยจะยื่นด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นคำขอแทน หรือจะกระทำโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ เว้นแต่ในระหว่างการไต่สวน การนั่งพิจารณาคดี หรือการไปตรวจดูสถานที่ บุคคล หรือสิ่งอื่นใดของศาล คู่กรณี พยานหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียอาจทำคำขอด้วยวาจาต่อศาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลบันทึกไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา

ข้อ ๒ คำขอที่ยื่นตามข้อ ๑ ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนในคดีที่มีคำขอไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองกลางเสนอคำขอต่อตุลาการหัวหน้าคณะขององค์คณะดังกล่าวเพื่อมอบหมายให้ตุลาการศาลปกครองในองค์คณะคนหนึ่งพิจารณาและมีคำสั่ง ในกรณีที่ตุลาการหัวหน้าคณะไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อธิบดีศาลปกครองกลางมอบหมายให้ตุลาการศาลปกครองชั้นต้นคนหนึ่งพิจารณาและมีคำสั่ง

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปจากศาลแล้ว ให้ตุลาการหัวหน้าคณะขององค์คณะที่คดีดังกล่าวเคยอยู่ในความรับผิดชอบมอบหมายให้ตุลาการศาลปกครองในองค์คณะคนหนึ่งพิจารณาและมีคำสั่ง ในกรณีที่ไม่มีองค์คณะดังกล่าวในศาลปกครองกลาง ให้ถือว่าคดีดังกล่าวเคยอยู่ในความรับผิดชอบขององค์คณะลำดับสุดท้ายในศาลปกครองกลาง

ข้อ ๓ ในการพิจารณาคำขอตามข้อ ๒ ให้ตุลาการศาลปกครองพิจารณาดมเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในกรณีที่ตุลาการศาลปกครองมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ ให้ผู้ขอหรือบุคคลซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ขอเป็นผู้ตรวจดู คัดสำเนา หรือคัดสำเนาอันรับรองถูกต้องของเอกสารในสำนวนคดี โดยศาลจะกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการในการตรวจดูหรือคัดสำเนาเอกสารก็ได้และการตรวจดูหรือคัดสำเนาเอกสารให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองกลาง

ข้อ ๕ การรับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดี ให้พนักงานคดีปกครองหรือข้าราชการฝ่ายศาลปกครองซึ่งได้รับมอบหมายจากตุลาการศาลปกครองผู้มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งตามข้อ ๒ เป็นผู้รับรอง

ข้อ ๖ ให้อธิบดีศาลปกครองกลางมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์

อธิบดีศาลปกครองกลาง

ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ประกอบกับข้อ ๔ ของประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติในการให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เลขานุการสำนักงานศาลปกครองจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานศาลปกครอง ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งมีใช่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานศาลปกครอง

“หน่วยงานในสังกัด” หมายความว่า หน่วยงานในสำนักงานระดับสำนัก สถาบัน ศูนย์และกองหรือเทียบเท่า

“หน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า ศูนย์สารสนเทศและสำนักงานศาลปกครอง ในภูมิภาคต่าง ๆ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๔ ให้เลขานุการรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เลขานุการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยนั้นให้เป็นที่สุด

หมวด ๑

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของสำนักงานศาลปกครอง ประกอบด้วย รองเลขาธิการ ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทุกหน่วยงาน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศเป็นกรรมการและเลขานุการ และข้าราชการ ฝ่ายศาลปกครองซึ่งเลขาธิการแต่งตั้งจำนวนสองคนเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อเลขาธิการเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ หรือมาตรการเกี่ยวกับการบริหาร การจัดระบบ การขออนุญาต และการบริการข้อมูลข่าวสาร

(๒) การกำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งการจัดพิมพ์ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ

(๓) การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาประเภทข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร ที่ไม่ต้องเปิดเผย และข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการ

(๔) การกำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ควรจัดเก็บไว้ที่สำนักงาน หรือส่งไปยังหอจดหมายเหตุ แห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมาย ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

(๕) ปัญหาหรืออุปสรรค รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกี่ยวกับการ ดำเนินการตามระเบียบนี้

(๖) หน้าที่อื่นตามที่เลขาธิการมอบหมาย

ข้อ ๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุม เลือกกรรมการคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในกลางคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๒

การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร

ข้อ ๘ ให้หน่วยงานในสังกัดจัดแยกประเภทข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล โดยให้แยกออกเป็นประเภทตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

- (๑) ข้อมูลข่าวสารที่ลึกลับในราชกิจจานุเบกษา
- (๒) ข้อมูลข่าวสารที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
- (๓) ข้อมูลข่าวสารอื่น

การจัดแยกประเภทข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงลักษณะของข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการด้วยว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่จะเปิดเผยมิได้ หรือเป็นข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้

ให้หน่วยงานในสังกัดจัดส่งข้อมูลข่าวสารตาม (๑) และ (๒) ไปยังศูนย์สารสนเทศและให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารตาม (๑) ไปยังสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาคต่างๆ โดยเร็ว

ให้หน่วยงานในสังกัดจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อควบคุม ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประสานงาน ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสามให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อ ๙ ให้หน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารจัดทำครรชนข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๘ (๑) และ (๒) ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล โดยให้มีรายละเอียดเพียงพอที่ประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้เอง

หมวด ๓

การขอข้อมูลข่าวสารและการอนุญาต

ข้อ ๑๐ ผู้ใดประสงค์จะเข้าตรวจดูหรือขอถ่ายสำเนาข้อมูลข่าวสาร ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือ ตามแบบท้ายระเบียบนี้ ต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับคำขอตรวจสอบว่าข้อมูลข่าวสารตามคำขอนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของตนหรือของหน่วยงานในสังกัดอื่น และให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของคนที่ให้เสนอเรื่องต่อบุคคลตามข้อ ๑๑ (๑) เพื่อพิจารณา

(๒) ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานในสังกัดอื่น ให้ประสานงานไปยังหน่วยงานดังกล่าวเพื่อดำเนินการให้บุคคลผู้มีอำนาจอนุญาตพิจารณา

ข้อ ๑๑ ให้บุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้ตรวจดูหรือให้ทำสำเนาข้อมูลข่าวสาร

(๑) หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดมอบหมาย สำหรับข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของตน เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารลับ

ในกรณีที่ไมอาจวินิจฉัยได้ว่าข้อมูลข่าวสารใดเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ ให้หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อบุคคลตาม (๒) เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

(๒) เลขธิการหรือรองเลขธิการซึ่งเลขธิการมอบหมาย สำหรับข้อมูลข่าวสารทุกประเภท

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ ให้ผู้ยื่นคำขอตรวจดูหรือรับสำเนาข้อมูลข่าวสารนั้น ณ หน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ผู้นั้นยื่นคำขอ

ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานในสังกัดอื่น ให้หน่วยงานในสังกัดอื่นนั้นจัดส่งข้อมูลข่าวสารหรือสำเนาข้อมูลข่าวสารให้หน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอตรวจดูหรือรับสำเนาข้อมูลข่าวสารนั้น

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ให้แจ้งคำสั่งพร้อมเหตุผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และแจ้งให้ทราบถึงสิทธิและกำหนดเวลาในการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ข้อ ๑๔ ข้อมูลข่าวสารใดหากมีกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขอข้อมูลข่าวสารและการอนุญาตไว้เป็นพิเศษ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วย

หมวด ๔

การบริหารข้อมูลข่าวสาร

ข้อ ๑๕ ให้หน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารมีหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารตามระเบียบนี้ และประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ในการนี้ให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อดำเนินการดังกล่าว

ข้อ ๑๖ ให้เจ้าหน้าที่จัดทำสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่มีผู้อื่น
คำขอภายในวันทำการนั้น ถ้าไม่อาจดำเนินการภายในวันทำการนั้น ให้แจ้งกำหนดวันและเวลาเพื่อให้
ผู้อื่นคำขอมารับ แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันทำการ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น อาจขยายระยะเวลาออกไปได้
แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันทำการ

การจัดทำสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้ข้าราชการตั้งแต่
ระดับ ๓ ขึ้นไปซึ่งรับผิดชอบข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นผู้รับรอง โดยลงลายมือชื่อ พร้อมทั้งชื่อตัว ชื่อสกุล
และตำแหน่ง ตลอดจนวันเดือนปี ให้ชัดเจน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่อาจพิจารณาส่งสำเนาข้อมูลข่าวสารทางไปรษณีย์
ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ แต่การส่งสำเนาข้อมูลข่าวสารโดยวิธีนี้ ผู้ยื่นคำขอต้องชำระค่าธรรมเนียมการทำ
สำเนาหรือการรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร และค่าส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไว้แล้วจึงจะดำเนินการให้ได้

ข้อ ๑๗ ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาและการรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร ให้เป็นไปตามที่
เลขาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ชาญชัย แสวงศักดิ์

รักษาการในตำแหน่ง

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด

เรื่อง วันและเวลาทำงาน และวันหยุดราชการของตุลาการศาลปกครอง

โดยที่มาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ ก.ศป. ประกาศกำหนดวันและเวลาทำงาน และวันหยุดราชการของตุลาการศาลปกครอง และขณะนี้ยังมีกรรมการตุลาการศาลปกครองไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนดเป็น ก.ศป. จึงทำให้ไม่อาจมี ก.ศป. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ แต่มีความจำเป็นต้องกำหนดวันและเวลาทำงาน และวันหยุดราชการของตุลาการศาลปกครอง

เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวเป็นการชั่วคราว ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงมีมติเห็นชอบให้ประธานศาลปกครองสูงสุดใช้อำนาจทั่วไปในการรับผิดชอบงานของศาลปกครองให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศกำหนดวันและเวลาทำงาน และวันหยุดราชการของตุลาการศาลปกครองเพื่อใช้ไปพลางก่อน และเห็นชอบให้ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วันและเวลาทำงานตามปกติของตุลาการศาลปกครอง ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา หยุดพักกลางวันเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๓.๐๐ นาฬิกา เว้นวันหยุดราชการ

ข้อ ๒ วันหยุดราชการประจำสัปดาห์ ได้แก่ วันเสาร์และวันอาทิตย์

วันหยุดราชการประจำปี ให้เป็นไปตามประกาศและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษรทรร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองสูงสุด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองสูงสุดมีสถานที่ตั้ง ณ อาคารเอ็มไพร์ ทาวเวอร์ เลขที่ ๑๕๕ ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองสูงสุดตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองกลาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองกลางมีสถานที่ตั้ง ณ อาคารเอ็มไพร์ ทาวเวอร์ เลขที่ ๑๕๕ ถนนสาทรใต้
แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองกลางตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองเชียงใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๒๒ ถนนเชียงใหม่ - ท่าปอง ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองสงขลา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองสงขลา ตั้งอยู่ที่อาคารอเนกประสงค์ สวนพลเอกเปรม ดิณสุลานนท์
เลขที่ ๘๘๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองสงขลา ตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

อักษรทรา จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองนครราชสีมา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองนครราชสีมา ตั้งอยู่เลขที่ ๑๕๔/๑ อาคารราชสีมาเซ็นเตอร์ ถนนมนัส
 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองนครราชสีมา ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองขอนแก่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองขอนแก่น ตั้งอยู่เลขที่ ๑๗๗/๔๘ ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองพิษณุโลก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลปกครองสูงสุด ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองพิษณุโลก ตั้งอยู่เลขที่ ๗๒๓/๑๓ - ๑๕ ถนนพิชัยสงคราม ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองพิษณุโลก ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
อักษราทร จุฬารัตน
ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองระยอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองระยอง ตั้งอยู่เลขที่ ๔๔/๖ ถนนตากสินมหาราช ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองระยอง ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด

เรื่อง สถานที่ตั้งและวันเปิดทำการของศาลปกครองนครศรีธรรมราช

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหก และมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่เลขที่ ๖/๑๕๗ - ๑๖๖ ถนนพัฒนาการคูขวาง
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ ๒ ให้เปิดทำการศาลปกครองนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖
เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

อักษรารท จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด

เรื่อง วันเวลาทำการตามปกติของศาลปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลปกครองสูงสุดออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วันเวลาทำการตามปกติของศาลปกครอง ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา หยุดพักกลางวันเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๓.๐๐ นาฬิกา เว้นวันหยุดราชการ

ข้อ ๒ วันหยุดราชการประจำปี ได้แก่ วันเสาร์และวันอาทิตย์

วันหยุดราชการประจำปี ให้เป็นไปตามประกาศและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

เรื่อง กำหนดวันเวลาทำงานและวันหยุดราชการของข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง
และลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๘ (๔) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองจึงออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วันเวลาทำงานของข้าราชการฝ่ายศาลปกครองและลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง
ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา หยุดพักกลางวันเวลา
๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๓.๐๐ นาฬิกา

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองอาจกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของเวลาทำงานของ
ข้าราชการและลูกจ้างทั้งหมดหรือในส่วนงานหรือสายงานใดให้ต่างไปจากที่กล่าวในวรรคหนึ่งได้ แต่เมื่อ
รวมเวลาทำงานในหนึ่งวันต้องไม่ต่ำกว่าที่กำหนดข้างต้น

ข้อ ๒ วันหยุดราชการประจำสัปดาห์ ได้แก่ วันเสาร์และวันอาทิตย์

ข้อ ๓ วันหยุดราชการตามประเพณี ให้เป็นไปตามประกาศและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
และมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อักษราทร จุฬารัตน

กรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

ทำหน้าที่ประธานกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองเชียงใหม่เขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ศาลปกครองเชียงใหม่เขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง นอกเหนือจากเขตอำนาจปกติที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองเชียงใหม่เขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

อักษรพร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลามีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ศาลปกครองสงขลามีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง นอกเหนือจากเขตอำนาจปกติที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองสงขลามีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดยะลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

อักษรพร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมาเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ศาลปกครองนครราชสีมาเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง นอกเหนือจากเขตอำนาจปกติที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลปกครองนครราชสีมาเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครพนม จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดเลย จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองขอนแก่นมีเขตอำนาจเพิ่มเติม
ในจังหวัดใกล้เคียง

ตามที่ได้มีประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อให้ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกเหนือจากเขตอำนาจปกติ นั้น

เนื่องจากจะมีการเปิดทำการศาลปกครองขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป สมควรปรับปรุงเขตอำนาจที่เพิ่มเติมขึ้นของศาลปกครองนครราชสีมาให้เหมาะสมขึ้น และกำหนดให้ศาลปกครองขอนแก่นมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง นอกเหนือจากเขตอำนาจปกติ ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๒ ให้ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อ ๓ ให้ศาลปกครองขอนแก่น มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดเลย จังหวัดสกลนคร จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลาและศาลปกครองนครศรีธรรมราช มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง

ตามที่ได้มีประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้ นอกเหนือจากเขตอำนาจปกติ นั้น

เนื่องจากจะมีการเปิดทำการศาลปกครองนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นไป สมควรปรับปรุงเขตอำนาจที่เพิ่มเติมขึ้นของศาลปกครองสงขลาให้เหมาะสมและกำหนด ให้ศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียงนอกเหนือจากเขตอำนาจ ปกติที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔ (๕) และ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เรื่อง ให้ศาลปกครองสงขลามีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดใกล้เคียง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔
- ข้อ ๒ ให้ศาลปกครองสงขลามีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา
- ข้อ ๓ ให้ศาลปกครองนครศรีธรรมราชมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง
- ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประกาศ ก.ศป.

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ
วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ก.ศป. ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์
หรือสังคมศาสตร์ ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้อง

(๑) เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์
รัฐประศาสนศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ หรือเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขา
สังคมศาสตร์อื่น โดยได้รับปริญญาสังคมศาสตร์ อักษรศาสตร์ หรือศิลปศาสตร์ ที่เน้นการศึกษาวิชา
เกี่ยวกับนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง หรือสังคมวิทยา
จากสถานศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศที่ ก.พ. รับรอง และ

(๒) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น หรือเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร
พนักงานคดีปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายมหาชน ที่ ก.ศป. รับรอง

ข้อ ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการใน
ศาลปกครองสูงสุดต้อง

(๑) เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปและดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่ง
บริหารที่ได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทบริหารตามพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของ
ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี และ

(๒) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น หรือเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร
พนักงานคดีปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายมหาชน ที่ ก.ศป. รับรอง

ข้อ ๓ ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ มิให้นำความใน (๒) ของข้อ ๑
และ (๒) ของข้อ ๒ มาใช้บังคับ

ข้อ ๔ ให้ ก.ศป. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง

ประกาศ ก.ศป.

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ก.ศป. ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือ
สังคมศาสตร์ ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นต้อง

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์
รัฐประศาสนศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ หรือเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขา
สังคมศาสตร์อื่น โดยได้รับปริญญาสังคมศาสตร์ อักษรศาสตร์ หรือศิลปศาสตร์ ที่เน้นการศึกษาวิชา
เกี่ยวกับนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง หรือสังคมวิทยา
จากสถานศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศที่ ก.พ. รับรอง และ

(๒) ผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานคดีปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายปกครองหรือ
หลักสูตรกฎหมายมหาชนที่ ก.ศป. รับรอง

ข้อ ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครอง
ชั้นต้นต้อง

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปและดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่ง
บริหารที่ได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทบริหารตามพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของ
ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ มาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และ

(๒) ผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานคดีปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายปกครองหรือ
หลักสูตรกฎหมายมหาชนที่ ก.ศป. รับรอง

ข้อ ๓ ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ มิให้นำความใน (๒) ของข้อ ๑
และ (๒) ของข้อ ๒ มาใช้บังคับ

ข้อ ๔ ให้ ก.ศป. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔

อัครราชทูต จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง

ประกาศ ก.ศป.

เรื่อง การกำหนดตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าอธิบดี
และที่เทียบเท่าข้าราชการพลเรือน ระดับ ๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๔) (จ) และมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) (จ) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ก.ศป. ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าอธิบดี ดังนี้

(๑) ตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่มียศไม่ต่ำกว่าพลตำรวจโท ในกรมตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๒) ตำแหน่งเจ้ากรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่มียศไม่ต่ำกว่าพลโท พลเรือโท พลอากาศโท ในกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๒ ให้กำหนดตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับ ๘ ดังนี้

(๑) ตำแหน่งรองผู้บังคับการหรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่มียศไม่ต่ำกว่าพันตำรวจเอก ในกรมตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๒) ตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่มียศไม่ต่ำกว่าพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก ในกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๓ ให้ ก.ศป. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ข้อ ๔ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง

ประกาศ ก.ศป.

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประสบการณ์ในคดีปกครอง
ของผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๔) (ข) และมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) (ข)
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ก.ศป. ออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ที่เป็นหรือเคยประกอบวิชาชีพทนายความที่ประสงค์จะขอรับการคัดเลือกเป็น
ตุลาการศาลปกครอง จะต้องมียุทธศาสตร์ในคดีปกครอง ดังนี้

(๑) เคยได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณีให้ดำเนินคดีปกครองแทนในศาลปกครอง โดยเป็นผู้ทำ
คำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ หรือคำแก้อุทธรณ์ ในคดีดังกล่าว
มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๕ คดี สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น และไม่น้อยกว่า
๕๐ คดี สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุด โดยจะต้องส่งหนังสือรับรอง
การดำเนินคดีปกครอง หนังสือรับรองการเป็นทนายความ และสำเนารายงานกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้อง
(ถ้ามี) ไปพร้อมกับการขอรับการคัดเลือก หรือ

(๒) เคยว่าความในศาลยุติธรรม โดยทำหน้าที่หรือมีส่วนร่วมทำหน้าที่ทนายความในการที่ศาล
ออกนั่งพิจารณาในคดีแพ่งที่มีลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาแล้วก่อนวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
ไม่น้อยกว่า ๓๐ คดี สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น และไม่น้อยกว่า ๕๐ คดี
สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุด โดยจะต้องส่งหนังสือรับรองการว่าความ
ในคดีแพ่ง หนังสือรับรองการเป็นทนายความ สำเนาคำฟ้อง สำเนาคำพิพากษา และสำเนารายงาน
กระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ไปพร้อมกับการขอรับการคัดเลือก หรือ

(๓) มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีปกครองและว่าความในคดีแพ่งตาม (๑) และ (๒)
รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐ คดี สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น และไม่น้อยกว่า
๕๐ คดี สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุด โดยจะต้องส่งเอกสารหลักฐาน
ตามที่กำหนดใน (๑) และ (๒) ไปพร้อมกับการขอรับการคัดเลือก

ข้อ ๒ คดีตามข้อ ๑ จะต้องเป็นคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในเนื้อหาแห่งคดี อันมิใช่ การสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา การสั่งยุติการพิจารณา หรือการสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

คดีปกครองใดที่มีการดำเนินคดีตั้งแต่ในชั้นศาลปกครองชั้นต้นจนถึงศาลปกครองสูงสุดโดย ทนายความคนเดียวกัน ให้นำคดีปกครองนั้นเป็นประสบการณ์ในคดีปกครองตามข้อ ๑ ของทนายความ ผู้นั้นเพียงหนึ่งคดี

ข้อ ๓ หนังสือรับรองการดำเนินคดีปกครอง หนังสือรับรองการว่าความในคดีแพ่ง และ หนังสือรับรองการเป็นทนายความตามข้อ ๑ ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ ให้ ก.ศป. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อัครราชทูต จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง

**หนังสือรับรองการดำเนินคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น
สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครอง**

ศาลปกครอง.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

ขอรับรองว่า นายความ

ได้ดำเนินคดีปกครองในศาลปกครอง..... โดยเป็นผู้ทำคำฟ้อง คำให้การ
คำคัดค้านคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติม จำนวน..... คดี ตามบัญชีรายละเอียดแนบท้าย

(ลงชื่อ).....ผู้รับรอง

()

ผู้อำนวยการสำนักงาน.....

- หมายเหตุ** (๑) ผู้รับรองต้องเป็นผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองที่ผู้ขอรับการคัดเลือก
เคยดำเนินคดีปกครองในศาลปกครองนั้น
- (๒) ในกรณีที่ผู้ขอรับการคัดเลือกเคยดำเนินคดีปกครองในศาลปกครองหลายศาล
ด้วยกัน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองแต่ละศาลแยกทำใบรับรอง
ต่างหากจากกัน
- (๓) หากมีการแก้ไขจำนวนคดี ให้ผู้รับรองลงชื่อกำกับทุกแห่ง
- (๔) ในกรณีที่ผู้รับรองไม่รับรองคดีใด ให้ขีดฆ่าและลงชื่อกำกับไว้ด้วย

บัญชีรายละเอียดการดำเนินคดีปกครอง (กรณีในศาลปกครองชั้นต้น)

ของ

ในศาลปกครอง

ลำดับที่	คดีหมายเลขคำที่	คดีหมายเลขแดงที่	ชื่อผู้ฟ้องคดี	ชื่อผู้ถูกฟ้องคดี	ให้ระบุว่าเป็นผู้ทำคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติม

(ลงชื่อ)

()

ผู้อำนวยการสำนักงาน.....

๗

หนังสือรับรองการดำเนินคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด
สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครอง

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ขอรับรองว่า.....นายความ

ได้ดำเนินคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด โดยเป็นผู้ทำคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้าน
คำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ หรือคำแก้อุทธรณ์ จำนวน คดี ตามบัญชี
รายละเอียดแนบท้าย

(ลงชื่อ).....ผู้รับรอง

()

ผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองสูงสุด

หมายเหตุ (๑) หากมีการแก้ไขจำนวนคดี ให้ผู้รับรองลงชื่อกำกับทุกแห่ง

(๒) ในกรณีที่ผู้รับรองไม่รับรองคดีใด ให้ขีดฆ่าและลงชื่อกำกับไว้ด้วย

บัญชีรายละเอียดการดำเนินคดีปกครอง

ของ

ในศาลปกครองสูงสุด

ลำดับที่	คดีหมายเลขคำที่	คดีหมายเลขแดงที่	ชื่อผู้ฟ้องคดี	ชื่อผู้ถูกฟ้องคดี	ให้ระบุว่าเป็นผู้ทำคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ หรือคำแก้อุทธรณ์

หมายเหตุ

คดีใดที่ผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นผู้ทำคำอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ ให้ระบุลำดับที่ของคดีในศาลปกครองชั้นต้น (คดีหมายเลขดำและคดีหมายเลขแดง) ในช่องขวาสุดของตารางบัญชีฯ ด้วย

(ลงชื่อ)

()
ผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองสูงสุด

หนังสือรับรองการว่าความในคดีแพ่งที่มีลักษณะเป็นคดีปกครอง
สำหรับผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครอง

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า จำศาล

ขอรับรองว่า ผู้ขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็นทนายความตามใบอนุญาตเป็นทนายความเลขทะเบียนที่ ได้ว่าความในคดีแพ่งที่มีลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ในศาล จำนวน คดี ตามบัญชีรายละเอียดแนบท้าย

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

จำศาล

หมายเหตุ

- (๑) ผู้รับรองต้องเป็นจำศาลแห่งศาลที่ผู้ขอรับการคัดเลือกได้เคยว่าความ
- (๒) ในกรณีที่ผู้ขอรับการคัดเลือกได้เคยว่าความในศาลหลายศาลด้วยกัน ให้จำศาลแต่ละศาลแยกทำใบรับรองต่างหากจากกัน
- (๓) หากมีการแก้ไขจำนวนคดี ให้จำศาลลงชื่อกำกับทุกแห่ง
- (๔) ในกรณีที่จำศาลไม่รับรองคดีใด ให้ขีดฆ่าและลงชื่อกำกับไว้ด้วย

บัญชีรายชื่อคณะกรรมการว่าความในคดีแพ่งที่มีลักษณะเป็นคดีปกครอง

ของ

ในศาล

ลำดับที่	คดีหมายเลขดำที่	คดีหมายเลขแดงที่	ชื่อโจทก์	ชื่อจำเลย	ผู้ขอรับการคัดเลือก มาร่วมในการพิจารณา ที่ครั้ง

หมายเหตุ ๑. คดีที่รับรองต้องเป็นคดีที่ผู้ขอรับการคัดเลือก

ได้มาร่วมในการพิจารณาของศาล

๒. ให้ลงวัน เดือน ปี ที่ผู้ขอรับการคัดเลือกได้มาร่วม

ในการพิจารณาไว้ในช่อง "ผู้ขอรับการคัดเลือก
มาร่วมในการพิจารณากี่ครั้ง" ด้วย

.....

()

จำศาล.....

หนังสือรับรองการเป็นทนายความ

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า.....นายทะเบียนสภาทนายความ
ขอรับรองว่า.....ผู้ประสงค์จะขอรับการคัดเลือกเป็นตุลาการ
ศาลปกครองได้จดทะเบียนเป็นทนายความ ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. รวมเป็นเวลา.....ปี.....เดือน.....วัน
ตามใบอนุญาตให้เป็นทนายความเลขที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้รับรอง

()

นายทะเบียนสภาทนายความ

ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ

ในสำนักงานศาลปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมติคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ครั้งที่ ๒๕ - ๑๐/๒๕๕๖ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครองออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานศาลปกครอง ดังนี้

- (๑) สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๒) สำนักงานศาลปกครองสูงสุด
- (๓) สำนักงานศาลปกครองกลาง
- (๔) สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค
- (๕) สถาบันพัฒนาการยุติธรรมทางปกครอง
- (๖) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๗) สำนักนโยบายและแผน
- (๘) สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์
- (๙) สำนักบังคับคดีปกครอง
- (๑๐) สำนักวิจัยและวิชาการ
- (๑๑) สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง
- (๑๒) กองกลาง
- (๑๓) กองการเงินและบัญชี
- (๑๔) กองการต่างประเทศ

(๑๕) กองการประชาสัมพันธ์

(๑๖) กองงานห้องสมุดกฎหมายมหาชน

(๑๗) กองพัสดุและอาคารสถานที่

(๑๘) สำนักตรวจสอบภายใน

การแบ่งส่วนราชการภายใน กอง สำนัก สถาบัน และสำนักงานศาลต่างๆ ให้เป็นไปตามที่
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองกำหนด

ข้อ ๕ สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ งานประสานราชการและงานเลขานุการของประธาน
รองประธานและตุลาการศาลปกครองสูงสุด

(๒) สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของประธาน
และรองประธานศาลปกครองสูงสุด

(๓) กลั่นกรอง และให้ความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับงานคดีปกครอง และงานอื่นที่อยู่ในอำนาจ
หน้าที่ของประธานและรองประธานศาลปกครองสูงสุด

(๔) ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ จัดทำและตรวจสอบร่างคำพิพากษา ร่างคำสั่งศาลปกครอง
สูงสุด รวมทั้งควบคุมความเคลื่อนไหวของสำนวนคดี คำพิพากษา และคำสั่ง

ข้อ ๖ สำนักงานศาลปกครองสูงสุด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) รับคำฟ้อง ตรวจสอบคำฟ้อง จัดทำทะเบียน และจัดระบบข้อมูลคดีของศาลปกครองสูงสุด

(๒) ทำหน้าที่ช่วยตุลาการศาลปกครอง และตุลาการผู้แถลงคดีในการพิจารณาและพิพากษา
คดีปกครอง

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกหนังสือ หมายและคำสั่งของตุลาการศาลปกครอง

(๔) เก็บรักษาสำนวนคดี วัตถุและเอกสารเกี่ยวกับคดี

(๕) จัดทำสารบบคดี คำสั่งและคำพิพากษา และจัดทำสถิติคดี

(๖) ประสานงานกับสำนักบังคับคดีปกครองในการบังคับคดี รวมทั้งดำเนินการบังคับคดี

ข้อ ๗ สำนักงานศาลปกครองกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ปฏิบัติงานสารบรรณ การเงิน การบัญชี ทรัพย์สินและพัสดุของสำนักงานศาลปกครองกลาง

(๒) ปฏิบัติงาน งานช่วยอำนวยการ งานประสานราชการ และงานเลขานุการของศาล
ปกครองกลางและสำนักงานศาลปกครองกลาง

(๓) รับคำฟ้อง ตรวจสอบคำฟ้อง จัดทำทะเบียน และจัดระบบข้อมูลคดีของศาลปกครองกลาง

(๔) ทำหน้าที่ช่วยตุลาการศาลปกครอง และตุลาการผู้แถลงคดีในการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครอง

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกหนังสือ หมาย และคำสั่งของตุลาการศาลปกครอง

(๖) เก็บรักษาสำนวนคดี วัตถุและเอกสารเกี่ยวกับคดี

(๗) จัดทำสารบบคดี คำสั่งและคำพิพากษา และจัดทำสถิติคดี

(๘) ประสานงานกับสำนักบังคับคดีปกครองในการบังคับคดี รวมทั้งดำเนินการบังคับคดี

ข้อ ๘ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ปฏิบัติงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การคลัง การบัญชี ทรัพย์สิน พัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะของสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค

(๒) ปฏิบัติงาน งานช่วยอำนวยความสะดวก งานประสานราชการ และงานเลขานุการของศาลปกครองในภูมิภาคและสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค

(๓) รับคำฟ้อง ตรวจสอบคำฟ้อง จัดทำทะเบียน และจัดระบบข้อมูลคดีของศาลปกครองในภูมิภาค

(๔) ทำหน้าที่ช่วยตุลาการศาลปกครอง และตุลาการผู้แถลงคดีในการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครอง

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกหนังสือ หมาย และคำสั่งของตุลาการศาลปกครอง

(๖) เก็บรักษาสำนวนคดี วัตถุและเอกสารเกี่ยวกับคดี

(๗) จัดทำสารบบคดี คำสั่งและคำพิพากษา และจัดทำสถิติคดี

(๘) ประสานงานกับสำนักบังคับคดีปกครองในการบังคับคดี รวมทั้งดำเนินการบังคับคดี

ข้อ ๙ สถาบันพัฒนาการยุติธรรมทางปกครอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อกำหนดทิศทาง รูปแบบ และวิธีการในการพัฒนางานฝึกอบรมของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๒) จัดทำแผนแม่บท แผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรและกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๓) ดำเนินการฝึกอบรม สัมมนา และพัฒนาตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ลูกจ้างสำนักงานศาลปกครอง และบุคคลภายนอก

ข้อ ๑๐ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนาระบบข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และข้อสนเทศ

(๒) วิเคราะห์ และพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และระบบงานของส่วนราชการต่างๆ ในสำนักงานศาลปกครอง รวมทั้งออกแบบและวางระบบการจัดการฐานข้อมูล

(๓) ควบคุม ดูแล และบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล ระบบไฟฟ้า และระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งควบคุมการจัดเก็บข้อมูลและเพิ่มข้อมูล

ข้อ ๑๑ สำนักงานโยธาและแผน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและแผน การจัดทำงบประมาณและจัดระบบแผนงานและโครงการของสำนักงานศาลปกครอง

(๒) จัดทำนโยบาย แผนแม่บทของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง รวมทั้งแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานศาลปกครอง

(๓) ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๔) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๑๒ สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนา เพื่อกำหนดทิศทาง รูปแบบ และวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคล

(๒) จัดทำแผนแม่บท แผนงาน โครงการของงานบริหารงานบุคคลของสำนักงานศาลปกครอง

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคลของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และลูกจ้างของสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๑๓ สำนักบังคับคดีปกครอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีในคดีปกครอง คดีละเมิดทางปกครอง คดีสัญญาทางปกครอง และคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้เป็นไปตามคำสั่ง คำบังคับ หมายบังคับคดีและคำพิพากษาของศาลปกครอง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนงานบังคับคดี การคำนวณและประเมินราคาทรัพย์สินตามหมายบังคับคดี และติดตามความเคลื่อนไหวการบังคับคดี

ข้อ ๑๔ สำนักวิจัยและวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง คดีปกครองและวิधिพิจารณาคดีปกครอง เพื่อพัฒนา และเผยแพร่หลักกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

(๒) วิเคราะห์ วิจัยเหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง และจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการปฏิบัติราชการที่ดี และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น ขอร่าง แก้ไข และปรับปรุงกฎหมายและกฎที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หรือที่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาศาลปกครอง

(๔) ศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบหลักกฎหมายปกครอง การดำเนินงานของศาลปกครองหรือสภาแห่งรัฐของประเทศต่างๆ กับประเทศไทย

(๕) จัดทำ สนับสนุน และประสานการผลิตและจัดพิมพ์วารสาร หนังสือ วารสารวิชาการ และเอกสารวิชาการด้านกฎหมายปกครอง

(๖) รวบรวม จัดทำ สนับสนุน และจัดระบบข้อมูลทางวิชาการ กฎและคำสั่งทางปกครอง เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

ข้อ ๑๕ สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำฐานข้อมูลของคำพิพากษา คำสั่งของศาลปกครอง และข้อมูลกฎหมายความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองและคำวินิจฉัยอื่น

(๒) ศึกษา วิเคราะห์แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง คำวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีปกครองขององค์กรอื่น หลักกฎหมายจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีปกครองขององค์กรอื่น

(๓) ศึกษา จัดทำคู่มือ ตำรา เอกสารและสารานุกรมเกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครอง คดีปกครอง และกฎหมายปกครอง เพื่อสนับสนุนการทำงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๑๖ กองกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงานศาลปกครอง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานอำนวยความสะดวกและประสานราชการของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการนักบริหารสำนักงานศาลปกครอง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับงานนิติการของสำนักงานศาลปกครอง

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) และคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง (ก.ขป.)

(๖) ปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานธุรการกลางของศาลปกครองตามกฎหมาย ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ข้อ ๑๗ กองการเงินและบัญชี มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ศึกษา วิเคราะห์ ให้คำแนะนำและจัดทำแผนด้านการเงิน การบัญชี ระบบข้อมูลและรายงานทางการเงิน การบัญชีของสำนักงานศาลปกครอง
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานการเงิน การบัญชีของสำนักงานศาลปกครอง
- (๓) ดำเนินการเกี่ยวกับงานสวัสดิการของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๑๘ กองการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิเทศสัมพันธ์ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดแปล และจัดทำเอกสารจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

หรือจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย

- (๓) ดำเนินการเกี่ยวกับทุนความช่วยเหลือภายในประเทศและต่างประเทศของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแล ประสานงาน และจัดการการศึกษาของบุคลากรศาลปกครองและข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่ได้รับทุนการศึกษา การฝึกอบรม คุนงานของสำนักงานศาลปกครอง และทุนอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ข้อ ๑๙ กองการประชาสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนแม่บท แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์
- (๒) ดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครอง

และสำนักงานศาลปกครอง ให้แก่ส่วนราชการภายใน ภายนอก และสื่อมวลชนแขนงต่างๆ

- (๓) ออกแบบและผลิตเอกสารเผยแพร่ทุกประเภท และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อผลิตสื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

- (๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการโสตทัศนูปกรณ์แก่ส่วนราชการภายในสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๒๐ กองงานห้องสมุดกฎหมายมหาชน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนเพื่อพัฒนาระบบงาน และเทคโนโลยีห้องสมุดของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการคัดเลือก จัดหา จัดเก็บและให้บริการหนังสือ ตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องในทางวิชาการกฎหมายมหาชนและกฎหมายอื่น งานอนุรักษ์เอกสารและงานจดหมายเหตุของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๒๑ กองพัสดุและอาคารสถานที่ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ ให้คำแนะนำ และจัดทำแผนด้านการพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ และอาคารสิ่งก่อสร้างของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหา และก่อสร้างที่ทำการศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๒๒ สำนักตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการสอบทานกระบวนการกำกับดูแลของระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานศาลปกครอง

(๒) สอบทานความถูกต้องและให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ รายงานงบประมาณ รายงานการเงิน และรายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) ประเมินความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ การใช้ทรัพย์สินของส่วนราชการ ระบบการรายงาน และระบบการกำกับดูแลด้านการเงินและงบประมาณของสำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๒๓ ให้เลขานุการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖

อักษราทร จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

ประกาศสำนักงานศาลปกครอง
เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครอง

โดยที่ข้อ ๔ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้การแบ่งส่วนราชการภายในกอง สำนัก สถาบัน และ สำนักงานศาลต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เลขธิการสำนักงานศาลปกครองจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

(๓) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

(๔) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔

(๕) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔

(๖) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๖ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

(๗) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๗ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๘) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๙) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๙ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๐) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๐ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๑) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๒) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๒ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๓) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๓ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๔) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๔ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๕) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๖) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๗) ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของ
ส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑๗ ลงวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานศาล สำนัก สถาบัน และกอง ของ
สำนักงานศาลปกครอง ดังนี้

(๑) สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) ส่วนอำนวยการคดีปกครอง
- (ค) กลุ่มงานเลขานุการ
- (ง) กลุ่มงานวิชาการ
- (จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา

(๒) สำนักงานศาลปกครองสูงสุด แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง ๑
 - ๑) งานธุรการ
 - ๒) กลุ่มงานคดีปกครอง
- (ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง ๒
 - ๑) งานธุรการ
 - ๒) กลุ่มงานคดีปกครอง
- (ง) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง ๓

- ๑) งานธุรการ
- ๒) กลุ่มงานคดีปกครอง
- (จ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการประจำองค์คณะ
- (๓) สำนักงานศาลปกครองกลาง แบ่งออกเป็น
 - (ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป
 - ๑) ฝ่ายเลขานุการ
 - ๒) ฝ่ายวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
 - ๓) กลุ่มงานช่วยอำนวยความสะดวก
 - (ข) ส่วนอำนวยความสะดวกคดีปกครอง
 - ๑) ฝ่ายเลขานุการ
 - ๒) ฝ่ายวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
 - ๓) กลุ่มงานช่วยอำนวยความสะดวก
 - (ค) ส่วนรับฟ้องและให้คำปรึกษา
 - ๑) กลุ่มงานให้คำปรึกษาแนะนำ
 - ๒) กลุ่มงานรับฟ้อง
 - (ง) ส่วนบริหารสำนวนคดี
 - ๑) กลุ่มงานบริหารสำนวนคดี
 - ๒) กลุ่มงานดำเนินการหลังคำพิพากษา
 - (จ) ส่วนจัดทำหมายศาล
 - ๑) ฝ่ายหน้าบัลลังก์
 - ๒) กลุ่มงานออกหมายและคำสั่ง
 - (ฉ) ส่วนประกาศและแจ้งคำสั่งศาล
 - ๑) กลุ่มงานประกาศศาลและแจ้งคำสั่งศาล
 - ๒) กลุ่มงานแปลคความหมายและส่งหมาย
 - (ช) กลุ่มงานการเงินบัญชีและพัสดุ
 - (ซ) กลุ่มงานวิชาการ
 - (ฌ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา
 - (ญ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการประจำองค์คณะ
 - (ฎ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการผู้แถลงคดี
- (๔) สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค แบ่งออกเป็น
 - (ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป
 - ๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - ๒) ฝ่ายการเงินบัญชีและทรัพย์สิน
 - (ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครอง (ระบุชื่อจังหวัดที่เป็นชื่อศาลปกครองนั้น)
 - ๑) ฝ่ายเลขานุการ
 - ๒) กลุ่มงานอำนวยความสะดวกคดีปกครอง

- (ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง
 - ๑) กลุ่มรับฟ้องและให้คำปรึกษาแนะนำ
 - ๒) กลุ่มออกหมายและคำสั่ง
 - ๓) กลุ่มบริหารงานส่วนคดี
 - (ง) กลุ่มงานวิชาการ
 - (จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา
 - (ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการประจำองค์คณะ
 - (ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการผู้แถลงคดี
- (๕) สถาบันพัฒนาการยุติธรรมทางปกครอง แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (ข) วิทยาลัยตุลาการศาลปกครอง
 - ๑) กลุ่มงานวิชาการ
 - ๒) กลุ่มงานฝึกอบรม
 - (ค) วิทยาลัยข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง
 - ๑) กลุ่มงานวิชาการ
 - ๒) กลุ่มงานฝึกอบรม
 - (ง) กลุ่มวางแผนและพัฒนาการเรียนรู้อ
 - (จ) กลุ่มเทคโนโลยีการฝึกอบรม
- (๖) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (ข) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - (ค) กลุ่มพัฒนาระบบงานสารสนเทศ
 - (ง) กลุ่มงานสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์
 - (จ) กลุ่มงานปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- (๗) สำนักนโยบายและแผน แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (ข) ส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์
 - ๑) กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์
 - ๒) กลุ่มงานแผน
 - (ค) ส่วนงบประมาณ
 - ๑) กลุ่มงานนโยบายงบประมาณ
 - ๒) กลุ่มงานบริหารงบประมาณ

- (ง) ส่วนติดตามประเมินผล
- ๑) กลุ่มงานติดตามประเมินผล
 - ๒) กลุ่มงานข้อมูลและสถิติ
- (๘) สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) ส่วนสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- ๑) ฝ่ายบรรจุแต่งตั้ง
 - ๒) กลุ่มงานสรรหาและการสอบ
 - ๓) กลุ่มงานสรรหาและแต่งตั้งตุลาการ
- (ค) ส่วนทะเบียนประวัติและสิทธิประโยชน์
- ๑) ฝ่ายทะเบียนประวัติ
 - ๒) ฝ่ายบำเหน็จความชอบและสิทธิประโยชน์
- (ง) ส่วนโครงสร้างและอัตรากำลัง
- ๑) กลุ่มงานพัฒนาโครงสร้างและอัตรากำลัง
 - ๒) กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล
 - ๓) กลุ่มงานประเมินบุคคล
- (จ) กลุ่มงานเสริมสร้างวินัยและคุณธรรม
- (๙) สำนักบังคับคดีปกครอง แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) ส่วนสนับสนุนงานบังคับคดีปกครอง
- ๑) ฝ่ายคำนวณและประเมินราคาทรัพย์สิน
 - ๒) กลุ่มงานสนับสนุนงานบังคับคดี
- (ค) ส่วนบังคับคดีปกครอง ๑
- ๑) กลุ่มงานบังคับคดี ๑
 - ๒) กลุ่มงานบังคับคดี ๒
- (ง) ส่วนบังคับคดีปกครอง ๒
- ๑) กลุ่มงานบังคับคดี ๑
 - ๒) กลุ่มงานบังคับคดี ๒
- (จ) ส่วนบังคับคดีปกครอง ๓
- ๑) กลุ่มงานบังคับคดี ๑
 - ๒) กลุ่มงานบังคับคดี ๒

- (๑๐) สำนักวิจัยและวิชาการ แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (ข) ส่วนศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติราชการที่ดี
 - ๑) กลุ่มงานวิเคราะห์คดีปกครอง ๑
 - ๒) กลุ่มงานวิเคราะห์คดีปกครอง ๒
 - ๓) กลุ่มงานวิเคราะห์คดีปกครอง ๓
 - (ค) ส่วนงานกฎหมายและความเห็น
 - ๑) กลุ่มงานกฎหมายและความเห็น
 - ๒) กลุ่มงานความร่วมมือทางกฎหมาย
 - (ง) ส่วนศึกษาวิจัยและวิชาการ
 - ๑) กลุ่มงานวิจัย
 - ๒) กลุ่มงานพัฒนางานวิจัยและวิชาการ
 - (จ) ส่วนวิเคราะห์และเผยแพร่หลักกฎหมายปกครอง
 - ๑) กลุ่มงานวารสารและข้อมูลวิชาการ
 - ๒) กลุ่มงานวิเคราะห์และเผยแพร่หลักกฎหมายปกครอง
 - ๓) กลุ่มงานสนับสนุนการศึกษากฎหมายปกครอง
 - (ฉ) ศูนย์ศึกษากฎหมายปกครองเปรียบเทียบ
- (๑๑) สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (ข) ส่วนสนับสนุนงานพิจารณาคดี
 - ๑) ฝ่ายฐานข้อมูลกฎหมายและคำวินิจฉัยอื่น
 - ๒) กลุ่มงานฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลปกครอง
 - (ค) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๑
 - (ง) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๒
 - (จ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๓
 - (ฉ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๔
 - (ช) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๕
 - (ซ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๖
 - (ฌ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๗
 - (ญ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๘
- (๑๒) กองกลาง แบ่งออกเป็น
- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (ข) ฝ่ายสารบรรณ

- (ค) ฝ่ายอำนวยการและประธานราชการ
- (ง) กลุ่มงานช่วยอำนวยการศาลปกครองในภูมิภาค
- (จ) กลุ่มงานการประชุม
- (ฉ) กลุ่มงานนิติการ

(๑๓) กองการเงินและบัญชี แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) ฝ่ายสวัสดิการ
- (ค) กลุ่มงานการเงิน ๑
- (ง) กลุ่มงานการเงิน ๒
- (จ) กลุ่มงานบัญชี
- (ฉ) กลุ่มงานพัฒนาระบบ

(๑๔) กองการต่างประเทศ แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) กลุ่มงานแปล
- (ค) กลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์
- (ง) กลุ่มงานทุนความช่วยเหลือ

(๑๕) กองการประชาสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) กลุ่มงานข้อมูลข่าวสาร
- (ค) กลุ่มงานสื่อมวลชนสัมพันธ์
- (ง) กลุ่มงานสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์
- (จ) กลุ่มงานวางแผนและประเมินผลการประชาสัมพันธ์

(๑๖) กองงานห้องสมุดกฎหมายมหาชน แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด
- (ค) กลุ่มงานบริการและสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง
- (ง) กลุ่มงานเทคโนโลยีห้องสมุด
- (จ) กลุ่มงานจดหมายเหตุ

(๑๗) กองพัสดุและอาคารสถานที่ แบ่งออกเป็น

- (ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- (ข) กลุ่มงานวิชาการพัสดุ
- (ค) กลุ่มงานจัดซื้อจัดจ้าง

- (ง) กลุ่มงานอาคารสถานที่
 - (จ) กลุ่มงานบริหารพัสดุ
 - (ฉ) กลุ่มงานประสานการออกแบบและก่อสร้าง
- (๑๘) สำนักตรวจสอบภายใน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

Yhu Hlanhar

(นายชาญชัย แสงศักดิ์)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ประกาศสำนักงานศาลปกครอง

เรื่อง การกำหนดรหัสพยานุเคราะห์และเลขประจำหนังสือราชการของสำนักงานศาลปกครอง

โดยประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ และประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เรื่อง การกำหนดรหัสพยานุเคราะห์และเลขประจำหนังสือราชการของสำนักงานศาลปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ จึงกำหนดรหัสพยานุเคราะห์และเลขประจำหนังสือราชการของสำนักงานศาลปกครอง ดังนี้

๑. รหัสพยานุเคราะห์และเลขประจำหนังสือราชการระดับสำนักงานศาล สำนัก สถาบัน และกอง

๑.๑ สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด	ศป ๐๐๐๑/
๑.๒ สำนักงานศาลปกครองสูงสุด	ศป ๐๐๐๒/
๑.๓ สำนักงานศาลปกครองกลาง	ศป ๐๐๐๓/
๑.๔ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑ (ขอนแก่น)	ศป ๐๐๐๔/
๑.๕ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๒ (ชุมพร)	ศป ๐๐๐๕/
๑.๖ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๓ (เชียงใหม่)	ศป ๐๐๐๖/
๑.๗ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๔ (นครราชสีมา)	ศป ๐๐๐๗/
๑.๘ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๕ (นครศรีธรรมราช)	ศป ๐๐๐๘/
๑.๙ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๖ (บุรีรัมย์)	ศป ๐๐๐๙/
๑.๑๐ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๗ (พิษณุโลก)	ศป ๐๐๑๐/
๑.๑๑ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๘ (แพร่)	ศป ๐๐๑๑/
๑.๑๒ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๙ (ยะลา)	ศป ๐๐๑๒/
๑.๑๓ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๐ (ระยอง)	ศป ๐๐๑๓/

๑.๑๔ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๑ (สพบุรี)	ตป ๐๐๑๔/
๑.๑๕ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๒ (สกลนคร)	ตป ๐๐๑๕/
๑.๑๖ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๓ (สงขลา)	ตป ๐๐๑๖/
๑.๑๗ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๔ (สุพรรณบุรี)	ตป ๐๐๑๗/
๑.๑๘ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๕ (อุตรธานี)	ตป ๐๐๑๘/
๑.๑๙ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๖ (อุบลราชธานี)	ตป ๐๐๑๙/
๑.๒๐ สถาบันพัฒนาการยุติธรรมทางปกครอง	ตป ๐๐๒๐/
๑.๒๑ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ	ตป ๐๐๒๑/
๑.๒๒ สำนักนโยบายและแผน	ตป ๐๐๒๒/
๑.๒๓ สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์	ตป ๐๐๒๓/
๑.๒๔ สำนักบังคับคดีปกครอง	ตป ๐๐๒๔/
๑.๒๕ สำนักวิจัยและวิชาการ	ตป ๐๐๒๕/
๑.๒๖ สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง	ตป ๐๐๒๖/
๑.๒๗ กองกลาง	ตป ๐๐๒๗/
๑.๒๘ กองการเงินและบัญชี	ตป ๐๐๒๘/
๑.๒๙ กองการต่างประเทศ	ตป ๐๐๒๙/
๑.๓๐ กองการประชาสัมพันธ์	ตป ๐๐๓๐/
๑.๓๑ กองงานห้องสมุดกฎหมายมหาชน	ตป ๐๐๓๑/
๑.๓๒ กองพัสดุและอาคารสถานที่	ตป ๐๐๓๒/
๑.๓๓ สำนักตรวจสอบภายใน	ตป ๐๐๓๓/
๒. รหัสพยัญชนะและเลขประจำหนังสือราชการที่ต่ำกว่าระดับกอง	
๒.๑ สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ตป ๐๐๐๑.๑/
(ข) ส่วนอำนวยการคดีปกครอง	ตป ๐๐๐๑.๒/
(ค) กลุ่มงานเลขานุการ	ตป ๐๐๐๑.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ตป ๐๐๐๑.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ตป ๐๐๐๑.๕/

๒.๒ สำนักงานศาลปกครองสูงสุด	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๐๒.๑/
(ข) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง ๑	ศป ๐๐๐๒.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง ๒	ศป ๐๐๐๒.๓/
(ง) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง ๓	ศป ๐๐๐๒.๔/
(จ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๐๒.๕/
๒.๓ สำนักงานศาลปกครองกลาง	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๐๓.๑/
(ข) ส่วนอำนวยความสะดวกคดีปกครอง	ศป ๐๐๐๓.๒/
(ค) ส่วนรับฟ้องและให้คำปรึกษา	ศป ๐๐๐๓.๓/
(ง) ส่วนบริหารสำนวนคดี	ศป ๐๐๐๓.๔/
(จ) ส่วนจัดทำหมายศาล	ศป ๐๐๐๓.๕/
(ฉ) ส่วนประกาศและแจ้งคำสั่งศาล	ศป ๐๐๐๓.๖/
(ช) กลุ่มงานการเงินบัญชีและพัสดุ	ศป ๐๐๐๓.๗/
(ซ) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๐๓.๘/
(ฅ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๐๓.๙/
(ญ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๐๓.๑๐/
(ฎ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๐๓.๑๑/
๒.๔ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑ (ขอนแก่น)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๐๔.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองขอนแก่น	ศป ๐๐๐๔.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๐๔.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๐๔.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๐๔.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๐๔.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๐๔.๗/

๒.๕ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๒ (ชุมพร)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๐๕.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองชุมพร	คป ๐๐๐๕.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	คป ๐๐๐๕.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	คป ๐๐๐๕.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	คป ๐๐๐๕.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	คป ๐๐๐๕.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	คป ๐๐๐๕.๗/
๒.๖ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๓ (เชียงใหม่)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๐๖.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองเชียงใหม่	คป ๐๐๐๖.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	คป ๐๐๐๖.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	คป ๐๐๐๖.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	คป ๐๐๐๖.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	คป ๐๐๐๖.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	คป ๐๐๐๖.๗/
๒.๗ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๔ (นครราชสีมา)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๐๗.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองนครราชสีมา	คป ๐๐๐๗.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	คป ๐๐๐๗.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	คป ๐๐๐๗.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	คป ๐๐๐๗.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	คป ๐๐๐๗.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	คป ๐๐๐๗.๗/

- ๒.๘ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๕ (นครศรีธรรมราช)
- (ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป คป ๐๐๐๘.๑/
 (ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองนครศรีธรรมราช คป ๐๐๐๘.๒/
 (ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง คป ๐๐๐๘.๓/
 (ง) กลุ่มงานวิชาการ คป ๐๐๐๘.๔/
 (จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา คป ๐๐๐๘.๕/
 (ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
 ประจำองค์คณะ คป ๐๐๐๘.๖/
 (ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
 ผู้แถลงคดี คป ๐๐๐๘.๗/
- ๒.๙ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๖ (บุรีรัมย์)
- (ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป คป ๐๐๐๙.๑/
 (ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองบุรีรัมย์ คป ๐๐๐๙.๒/
 (ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง คป ๐๐๐๙.๓/
 (ง) กลุ่มงานวิชาการ คป ๐๐๐๙.๔/
 (จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา คป ๐๐๐๙.๕/
 (ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
 ประจำองค์คณะ คป ๐๐๐๙.๖/
 (ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
 ผู้แถลงคดี คป ๐๐๐๙.๗/
- ๒.๑๐ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๗ (พิษณุโลก)
- (ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป คป ๐๐๑๐.๑/
 (ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองพิษณุโลก คป ๐๐๑๐.๒/
 (ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง คป ๐๐๑๐.๓/
 (ง) กลุ่มงานวิชาการ คป ๐๐๑๐.๔/
 (จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา คป ๐๐๑๐.๕/
 (ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
 ประจำองค์คณะ คป ๐๐๑๐.๖/
 (ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
 ผู้แถลงคดี คป ๐๐๑๐.๗/

- ๒.๑๑ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๔ (แพร่)
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๑.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองแพร่	ศป ๐๐๑๑.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๑.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๑.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๑.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๑.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๑.๗/
- ๒.๑๒ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๕ (ยะลา)
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๒.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองยะลา	ศป ๐๐๑๒.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๒.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๒.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๒.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๒.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๒.๗/
- ๒.๑๓ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๐ (ระยอง)
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๓.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองระยอง	ศป ๐๐๑๓.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๓.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๓.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๓.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๓.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ
ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๓.๗/

๒.๑๔ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๑ (ลพบุรี)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๔.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองลพบุรี	ศป ๐๐๑๔.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๔.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๔.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๔.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๔.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๔.๗/
๒.๑๕ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๒ (สกลนคร)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๕.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองสกลนคร	ศป ๐๐๑๕.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๕.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๕.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๕.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๕.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๕.๗/
๒.๑๖ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๓ (สงขลา)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๖.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองสงขลา	ศป ๐๐๑๖.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๖.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๖.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๖.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๖.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๖.๗/

๒.๑๗ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๔ (สุพรรณบุรี)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๗.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองสุพรรณบุรี	ศป ๐๐๑๗.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๗.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๗.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๗.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๗.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๗.๗/
๒.๑๘ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๕ (อุดรธานี)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๘.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองอุดรธานี	ศป ๐๐๑๘.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๘.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๘.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๘.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๘.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๘.๗/
๒.๑๙ สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๖ (อุบลราชธานี)	
(ก) ส่วนบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๑๙.๑/
(ข) ส่วนเลขานุการศาลปกครองอุบลราชธานี	ศป ๐๐๑๙.๒/
(ค) ส่วนสนับสนุนงานคดีปกครอง	ศป ๐๐๑๙.๓/
(ง) กลุ่มงานวิชาการ	ศป ๐๐๑๙.๔/
(จ) กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา	ศป ๐๐๑๙.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ประจำองค์คณะ	ศป ๐๐๑๙.๖/
(ช) กลุ่มงานพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการ ผู้แถลงคดี	ศป ๐๐๑๙.๗/

๒.๒๐ สถาบันพัฒนาการยุติธรรมทางปกครอง	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๒๐.๑/
(ข) วิทยาลัยตุลาการศาลปกครอง	ศป ๐๐๒๐.๒/
(ค) วิทยาลัยข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง	ศป ๐๐๒๐.๓/
(ง) กลุ่มวางแผนและพัฒนาการเรียนรู้	ศป ๐๐๒๐.๔/
(จ) กลุ่มเทคโนโลยีการฝึกอบรม	ศป ๐๐๒๐.๕/
๒.๒๑ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๒๑.๑/
(ข) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	ศป ๐๐๒๑.๒/
(ค) กลุ่มพัฒนาระบบงานสารสนเทศ	ศป ๐๐๒๑.๓/
(ง) กลุ่มงานสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์	ศป ๐๐๒๑.๔/
(จ) กลุ่มงานปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	ศป ๐๐๒๑.๕/
๒.๒๒ สำนักนโยบายและแผน	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๒๒.๑/
(ข) ส่วนนโยบายและยุทธศาสตร์	ศป ๐๐๒๒.๒/
(ค) ส่วนงบประมาณ	ศป ๐๐๒๒.๓/
(ง) ส่วนติดตามประเมินผล	ศป ๐๐๒๒.๔/
๒.๒๓ สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๒๓.๑/
(ข) ส่วนสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	ศป ๐๐๒๓.๒/
(ค) ส่วนทะเบียนประวัติและสิทธิประโยชน์	ศป ๐๐๒๓.๓/
(ง) ส่วนโครงสร้างและอัตรากำลัง	ศป ๐๐๒๓.๔/
(จ) กลุ่มงานเสริมสร้างวินัยและคุณธรรม	ศป ๐๐๒๓.๕/
๒.๒๔ สำนักบังคับคดีปกครอง	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๒๔.๑/
(ข) ส่วนสนับสนุนงานบังคับคดีปกครอง	ศป ๐๐๒๔.๒/
(ค) ส่วนบังคับคดีปกครอง ๑	ศป ๐๐๒๔.๓/
(ง) ส่วนบังคับคดีปกครอง ๒	ศป ๐๐๒๔.๔/
(จ) ส่วนบังคับคดีปกครอง ๓	ศป ๐๐๒๔.๕/

๒.๒๕ สำนักวิจัยและวิชาการ	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๒๕.๑/
(ข) ส่วนศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติราชการที่ดี	คป ๐๐๒๕.๒/
(ค) ส่วนงานกฎหมายและความเห็น	คป ๐๐๒๕.๓/
(ง) ส่วนศึกษาวิจัยและวิชาการ	คป ๐๐๒๕.๔/
(จ) ส่วนวิเคราะห์และเผยแพร่หลักกฎหมายปกครอง	คป ๐๐๒๕.๕/
(ฉ) ศูนย์ศึกษากฎหมายปกครองเปรียบเทียบ	คป ๐๐๒๕.๖/
๒.๒๖ สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๒๖.๑/
(ข) ส่วนสนับสนุนงานพิจารณาคดี	คป ๐๐๒๖.๒/
(ค) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๑	คป ๐๐๒๖.๓/
(ง) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๒	คป ๐๐๒๖.๔/
(จ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๓	คป ๐๐๒๖.๕/
(ฉ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๔	คป ๐๐๒๖.๖/
(ช) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๕	คป ๐๐๒๖.๗/
(ซ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๖	คป ๐๐๒๖.๘/
(ฅ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๗	คป ๐๐๒๖.๙/
(ญ) กลุ่มวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีปกครอง ๘	คป ๐๐๒๖.๑๐/
๒.๒๗ กองกลาง	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๒๗.๑/
(ข) ฝ่ายสารบรรณ	คป ๐๐๒๗.๒/
(ค) ฝ่ายอำนวยความสะดวกและประสานราชการ	คป ๐๐๒๗.๓/
(ง) กลุ่มงานช่วยอำนวยความสะดวกในภูมิภาค	คป ๐๐๒๗.๔/
(จ) กลุ่มงานการประชุม	คป ๐๐๒๗.๕/
(ฉ) กลุ่มงานนิติการ	คป ๐๐๒๗.๖/
๒.๒๘ กองการเงินและบัญชี	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	คป ๐๐๒๘.๑/
(ข) ฝ่ายสวัสดิการ	คป ๐๐๒๘.๒/
(ค) กลุ่มงานการเงิน ๑	คป ๐๐๒๘.๓/
(ง) กลุ่มงานการเงิน ๒	คป ๐๐๒๘.๔/
(จ) กลุ่มงานบัญชี	คป ๐๐๒๘.๕/
(ฉ) กลุ่มงานพัฒนาระบบ	คป ๐๐๒๘.๖/

๒.๒๙ กองการต่างประเทศ	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๒๙.๑/
(ข) กลุ่มงานแปล	ศป ๐๐๒๙.๒/
(ค) กลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์	ศป ๐๐๒๙.๓/
(ง) กลุ่มงานทุนความช่วยเหลือ	ศป ๐๐๒๙.๔/
๒.๓๐ กองการประชาสัมพันธ์	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๓๐.๑/
(ข) กลุ่มงานข้อมูลข่าวสาร	ศป ๐๐๓๐.๒/
(ค) กลุ่มงานสื่อมวลชนสัมพันธ์	ศป ๐๐๓๐.๓/
(ง) กลุ่มงานสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์	ศป ๐๐๓๐.๔/
(จ) กลุ่มงานวางแผนและประเมินผล การประชาสัมพันธ์	ศป ๐๐๓๐.๕/
๒.๓๑ กองงานห้องสมุดกฎหมายมหาชน	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๓๑.๑/
(ข) กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	ศป ๐๐๓๑.๒/
(ค) กลุ่มงานบริการและสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง	ศป ๐๐๓๑.๓/
(ง) กลุ่มงานเทคโนโลยีห้องสมุด	ศป ๐๐๓๑.๔/
(จ) กลุ่มงานจดหมายเหตุ	ศป ๐๐๓๑.๕/
๒.๓๒ กองพัสดุและอาคารสถานที่	
(ก) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	ศป ๐๐๓๒.๑/
(ข) กลุ่มงานวิชาการพัสดุ	ศป ๐๐๓๒.๒/
(ค) กลุ่มงานจัดซื้อจัดจ้าง	ศป ๐๐๓๒.๓/
(ง) กลุ่มงานอาคารสถานที่	ศป ๐๐๓๒.๔/
(จ) กลุ่มงานบริหารพัสดุ	ศป ๐๐๓๒.๕/
(ฉ) กลุ่มงานประสานการออกแบบและก่อสร้าง	ศป ๐๐๓๒.๖/

เป็นต้นไป

๓. ให้ทุกสำนักงานศาล สำนัก สถาบัน และกอง ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ยุทธ วัฒนกุล

(นายชาญชัย แสงศักดิ์)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

๗ กรกฎาคม 2541

เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมภาคผนวก 2 ทำระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ
พ.ศ. 2526

เรียน

ตามที่ระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ได้กำหนดวิธีการใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้ายในหนังสือราชการ และคำที่ใช้ในการจำหน่ายของ สำหรับบุคคลประเภทต่าง ๆ ไว้ในภาคผนวก 2 นั้น

เนื่องจากมีส่วนราชการหรือว่า ในกรณีที่จะมีหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญระดับสูงที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรจะใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย และคำที่ใช้ในการจำหน่ายของอย่างไร จึงจะเหมาะสม

สำนักงานรัฐมนตรีได้เชิญผู้แทนส่วนราชการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องไปร่วมประชุมพิจารณาเรื่องนี้แล้ว ที่ประชุมมีมติดังนี้

1. ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นตำแหน่งระดับสูงที่สำคัญในองค์กรตุลาการ เช่นเดียวกับประธานศาลฎีกา จึงเห็นสมควรให้ใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้ายในหนังสือราชการ และคำที่ใช้ในการจำหน่ายของ เช่นเดียวกับประธานศาลฎีกา
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากกำหนดให้มีองค์กรบริหาร องค์กรนิติบัญญัติ และองค์กรตุลาการแล้ว ยังกำหนดให้มีประธานกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นตำแหน่งระดับสูงที่สำคัญยิ่ง

ในองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อสนับสนุนให้บุคคลทั่วไปได้เห็นความสำคัญขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้ใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย ในหนังสือราชการ และคำที่ใช้ในการจำหน่ายของ กับตำแหน่งระดับสูงในองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเช่นเดียวกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และประธานศาลฎีกา

ในการนี้ สำนักนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมภาคผนวก 2 ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 โดยให้ยกเลิกความใน ข้อ 3.1 แห่งภาคผนวก 2 ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
3.1 ประธานองคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ	กราบเรียน	ข้าพเจ้า กระผม - ผม คิดิน - ท่าน	ขอแสดง ความนับถือ อย่างยิ่ง	กราบเรียน

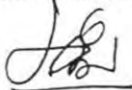

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการ อำหน้าซอง
ประชานกรรมการป้องกัน- และปราบปรามการทุจริต- แห่งชาติ ประชานกรรมการตรวจเงิน- แผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รัฐบุรุษ	กราบเรียน	ข้าพเจ้า กระผม - ผม คุณ - ท่าน	ขอแสดงความนับถือ อย่างยิ่ง	กราบเรียน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัด

ทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายประสิทธิ์ คำราชชัย)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. 2822694

โทรสาร 2827896

๘๐๑

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

เรื่อง การจัดลำดับตำแหน่งเฝ้า ฯ ของผู้นำฝ่ายต่าง ๆ และผู้นำองค์กรอิสระในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานสำคัญ

เรียน กระทรวง ทบวง กรม

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เชิญผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประชุมหรือแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแนวทางการจัดลำดับตำแหน่งเฝ้า ฯ ของประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานสำคัญ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้จัดกลุ่มและเรียงลำดับผู้ดำรงตำแหน่งตามกลุ่มโดยยึดแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ คือ

๑. กลุ่มผู้นำฝ่ายต่าง ๆ ตามความในมาตรา ๓ เรียงตามลำดับ ดังนี้
 - ๑.๑ นายกรัฐมนตรี
 - ๑.๒ ประธานรัฐสภา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร)
 - ๑.๓ ประธานวุฒิสภา
 - ๑.๔ ประธานศาลฎีกา
 - ๑.๕ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
 - ๑.๖ ประธานศาลปกครองสูงสุด
๒. กลุ่มผู้นำองค์กรอิสระต่าง ๆ เรียงลำดับต่อจากกลุ่มที่ ๑ และในกลุ่มนี้ให้เรียงลำดับองค์กรตามหมวดที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนี้
 - ๒.๑ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
 - ๒.๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - ๒.๓ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 - ๒.๔ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 - ๒.๕ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ทั้งนี้...

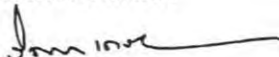
ทั้งนี้ หากมีผู้ที่ประกอบเป็นคณะบุคคลในฝ่ายต่าง ๆ เข้าร่วมงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานสำคัญต่าง ๆ ให้เรียงลำดับต่อท้ายผู้นำฝ่ายหรือผู้นำองค์กรอิสระที่เข้าร่วมลำดับสุดท้ายโดยเรียงลำดับบุคคลดังกล่าวตามลำดับข้างต้นในทำนองเดียวกัน

อนึ่ง ในการจัดงานรัฐพิธีที่หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของผู้นำตามกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ เป็นเจ้าภาพ ให้จัดให้ผู้นำที่กำกับดูแลหน่วยงานนั้นอยู่ในลำดับแรก แล้วจึงจัดเรียงผู้นำที่กำกับดูแลหน่วยงานอื่นตามลำดับ

และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดลำดับตำแหน่งเฝ้า ฯ ของผู้นำฝ่ายต่าง ๆ และผู้นำองค์กรอิสระ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เห็นชอบแนวทางปฏิบัติดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักกษัตริย์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๒๔๒๔๒๒๔

โทรสาร ๒๔๒๔๒๒๔

T/9 doc

๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้รดตำรวจนำขบวนของบุคคลสำคัญหรือนักการเมือง หรือการใช้รดนำขบวน
รับรองแขกต่างประเทศในการเยือนประเทศไทย

เรียน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๒๑๕/ว ๑๐
ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๐
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๘๓
ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก ด่วนมาก
ที่ นร ๐๔๐๑/๑๔๑๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

ตามที่ได้อื่นขึ้นมติคณะรัฐมนตรี (๗ มกราคม ๒๕๕๐ และ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐)
เกี่ยวกับเรื่อง หลักเกณฑ์การใช้รดตำรวจนำขบวนของบุคคลสำคัญหรือนักการเมือง และการใช้
รดนำขบวนรับรองแขกต่างประเทศในการเยือนประเทศไทย มาเพื่อทราบ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกได้เสนอเรื่อง หลักเกณฑ์การใช้
รดตำรวจนำขบวนของบุคคลสำคัญหรือนักการเมือง หรือการใช้รดนำขบวนรับรองแขกต่างประเทศในการ
เยือนประเทศไทย มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบ
หลักเกณฑ์การใช้รดตำรวจนำขบวนของบุคคลสำคัญหรือนักการเมือง หรือการใช้รดนำขบวนรับรอง
แขกต่างประเทศในการเยือนประเทศไทย ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๗ มกราคม และ ๒๓
ธันวาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบไว้แล้ว ตามที่สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเสนอ
โดยให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ใหม่เพื่อให้ชัดเจน สะดวกแก่การปฏิบัติของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีข้อความ
ดังต่อไปนี้

๑. การใช้รดตำรวจนำขบวนตามหลักเกณฑ์นี้หมายถึง การขออนุญาตนำรถยนต์และ
รถจักรยานยนต์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาใช้เพื่อนำขบวนยานพาหนะของบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่
สำคัญ โดยมุ่งหมายที่จะรักษาความปลอดภัยของผู้เดินทางหรือของผู้ใช้รดใช้ถนน ออรัทบุคคลสำคัญ
และอำนวยความสะดวกเป็นสำคัญ

ในการใช้รดตำรำนำชบวนเป็นครั้ง ๆ ไปนั้น ให้บุคคลผู้มีสิทธิหรือหน่วยงานของบุคคลนั้น แจ้งขอล่วงหน้าต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดรดตำรำนำชบวน โดยให้แจ้งขอตามความจำเป็น ไม่ใช่ในการกิจที่เป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้ เมื่อสิ้นสุดภารกิจแล้วให้ส่งคืน และให้เจ้าหน้าที่ประจำรดตำรำนำชบวนรายงานการสิ้นสุดภารกิจต่อผู้บังคับบัญชา ส่วนการใช้รดตำรำนำชบวนเป็นประจำ ให้บุคคลผู้มีสิทธิหรือหน่วยงานของบุคคลนั้น แจ้งขอรดตำรำนำชบวนได้คราวละหนึ่งชุด มิให้มีชุดสำรองอยู่ประจำ เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วให้ส่งคืนทันที ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ประจำรดตำรำนำชบวนรายงานการสิ้นสุดภารกิจต่อผู้บังคับบัญชาด้วยเช่นกัน

๒. นอกจากชบวนเสด็จพระราชดำเนิน ชบวนเสด็จพระดำเนิน และชบวนเสด็จของพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งมีรดตำรำนำชบวนตามปกติประเพณีแล้ว บุคคลสำคัญอื่น ๆ สามารถใช้รดตำรำนำชบวนได้เป็นประจำหรือเป็นครั้ง ๆ ไปตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

๒.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ใช้รดตำรำนำชบวนเป็นประจำได้สำหรับบุคคลดังนี้

๒.๑.๑ ประธานองคมนตรี รัฐบุรุษ

๒.๑.๒ นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร)

รองประธานรัฐสภา (ประธานวุฒิสภา) ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานศาลปกครองสูงสุด

๒.๑.๓ สมเด็จพระสังฆราช

๒.๑.๔ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และประธานกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและมีอำนาจหน้าที่ติดตามการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่ต่าง ๆ

๒.๑.๕ ผู้เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

๒.๒ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้บังคับการตำรวจจราจร หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการตำรวจจราจรมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ใช้รดตำรำนำชบวนเป็นประจำ ๆ ไปตามความจำเป็นแห่งโอกาสสำหรับบุคคล ดังนี้

๒.๒.๑ ผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะ ประมุขของรัฐต่างประเทศ

ผู้นำรัฐบาลต่างประเทศ เลขานุการองค์การสหประชาชาติ

๒.๒.๒ องคมนตรี

๒.๒.๓ ผู้นำทางศาสนาอื่น สมเด็จพระราชาคณะ

๒.๒.๔ ชบวน ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้รดตำรำนำชบวนเพื่อความปลอดภัย

ของชบวน หรือความปลอดภัยของผู้ใช้รดใช้ถนนตามความจำเป็นแก่กรณี เช่น รถนักเรียน ชบวนรด

/ซึ่งเดินทาง ...

ซึ่งเดินทางไปประกอบศาสนกิจหรือพิธีการ ขบวนที่มีรถหลายคัน เป็นต้น หรือเป็นกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนของบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ในทางราชการเพื่อเดินทางไปปฏิบัติภารกิจสำคัญของทางราชการ

๒.๓ นอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้ใช้รถตำรวจนำขบวนเป็นประจำโดยปกติได้สำหรับบุคคล ดังนี้

๒.๓.๑ ประธานองคมนตรี รัฐบุรุษ

๒.๓.๒ นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) รองประธานรัฐสภา (ประธานวุฒิสภา) ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานศาลปกครองสูงสุด

๒.๓.๓ สมเด็จพระสังฆราช

๒.๓.๔ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และประธานกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และมีอำนาจหน้าที่ติดตามการปฏิบัติราชการในท้องที่ต่าง ๆ

๒.๓.๕ ผู้เคียด่ารงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

๒.๔ นอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการตำรวจทางหลวงมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ใช้รถตำรวจนำขบวนเป็นครั้ง ๆ ไปตามความจำเป็นแห่งโอกาสสำหรับบุคคล ดังนี้

๒.๔.๑ ผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะ ประมุขของรัฐต่างประเทศ ผู้นำรัฐบาลต่างประเทศ เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ

๒.๔.๒ องคมนตรี

๒.๔.๓ ผู้นำทางศาสนาอื่น สมเด็จพระราชาคณะ

๒.๔.๔ ขบวน ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้รถตำรวจนำขบวนเพื่อความปลอดภัยของขบวน หรือความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนตามความจำเป็นแก่กรณี เช่น รถนักเรียน ขบวนรถซึ่งเดินทางไปประกอบศาสนกิจหรือพิธีการ ขบวนที่มีรถหลายคัน เป็นต้น หรือเป็นกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนของบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ในทางราชการเพื่อเดินทางไปปฏิบัติภารกิจสำคัญของทางราชการ

๒.๕ การใช้รถตำรวจนำขบวนของคุณคคลซึ่งตนให้ใช้กับผู้รักษาการแทน ผู้รักษาการแทน ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และบุคคลสำคัญชาวต่างประเทศที่มาเยือนประเทศไทย ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่เทียบเท่าโดยอนุโลม

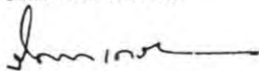
๓. การใช้รูดตำรวจนำขบวนในราชการและภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพิจารณาอนุญาตเป็นราย ๆ ไป ตามความจำเป็นแก่กรณี ทั้งนี้ ให้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้มีรูดตำรวจนำขบวนเป็นครั้ง ๆ ไปสำหรับบุคคลสำคัญ ชาวต่างประเทศที่เป็นแขกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้

๔. สำหรับการใช้รูดนำขบวนของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ให้ใช้รูดนำขบวนของฝ่ายทหารเอง โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการใช้ไฟสัญญาณของฝ่ายตำรวจโดยอนุโลม

๕. ให้กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้โดยเคร่งครัด และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดทำบัญชีแสดงรายการการขอใช้รูดตำรวจนำขบวนไว้เพื่อการตรวจสอบด้วย สำหรับการใช้รูดตำรวจนำขบวนที่มีได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์นี้ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเรียกคืนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งมตินี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔-๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๔

nat-๖๓

คำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง
ที่ ๑/๒๕๔๔
เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง

ด้วยสำนักงานศาลปกครองมีความเห็นว่า ตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวว่า ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นการวางแนวทางในการปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องการแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง สมควรแนะนำให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเนื่องจากมาตรา ๕๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองทราบด้วยเช่นกัน คำแนะนำนี้

-
- ^๑พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย
- ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยมิชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว
- ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปีให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง
- ^๒พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย
- ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปีให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

จึงได้กำหนดขึ้นโดยเชื่อมโยงกับการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙^๓ ด้วย ดังนี้

๑. รายละเอียดในการแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง มี ๓ ประการดังนี้

(๑) คำสั่งทางปกครองใดที่อาจถูกฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งทางปกครองระบุว่าผู้มีส่วนได้เสียอาจฟ้องต่อศาลปกครองไว้ท้ายคำสั่งหรือในหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

(๒) ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องว่ากรณียื่นคำฟ้องอาจทำเป็นหนังสือไปยื่นต่อศาลโดยตรงหรือยื่นคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และศาลที่จะฟ้องได้แก่ศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลาง หรือศาลปกครองจังหวัดใด

(๓) ระบุระยะเวลาสำหรับการยื่นคำฟ้องตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ตัวอย่างเช่น ใช้ข้อความว่า “ถ้าหากท่านประสงค์จะฟ้องโต้แย้งคำสั่ง (หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์) นี้ ให้ทำคำฟ้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลปกครอง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังศาลปกครอง.....(ระบุชื่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลาง หรือศาลปกครองจังหวัดใด) ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำสั่ง (หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์)”

๒. วิธีการแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีในกรณีต่าง ๆ ซึ่งอาจแยกเป็น ๓ กรณี ดังนี้

(๑) กรณีที่คำสั่งทางปกครองนั้นออกโดยผู้ออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งต้องอุทธรณ์หรือโต้แย้งก่อนจึงจะฟ้องต่อศาลปกครองได้

กรณีนี้ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐ ตามนัยของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิฟ้องคดีปกครอง

^๓ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ออกคำแนะนำที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่องหลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐ แห่งแจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบและปฏิบัติแล้ว

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วย โดยอาจแยกวิธีการแจ้งสิทธิเป็น ๔ กรณี ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีกฎหมายกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไว้ และกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลไว้ด้วย

ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองนอกจากจะต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ด้วยว่า

ก. ถ้ามีการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว

ผู้รับคำสั่งมีสิทธิฟ้องคดีคัดค้านคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือภายในเวลาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่า ๙๐ วันก็ได้

ข. ถ้าในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคดีอุทธรณ์แล้ว แต่ผู้มีอำนาจยังไม่วินิจฉัยอุทธรณ์

ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองในประเด็นการพิจารณาคดีอุทธรณ์ล่าช้า รวมทั้งสามารถฟ้องในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ด้วยก็ได้ โดยต้องใช้สิทธิฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคดีอุทธรณ์ หรือภายในระยะเวลาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่า ๙๐ วันก็ได้

ตัวอย่างของบทบัญญัติตาม (๑.๑) นี้ ได้แก่

มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๕๒ ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตาม มาตรา ๓๙ ทวิ และผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาคดีอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ออกคำสั่งดังกล่าว และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดส่งอุทธรณ์และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังคณะกรรมการพิจารณาคดีอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง
ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยัง
ผู้อุทธรณ์และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เสนอคดีต่อศาลภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

๔๗๕

๔๗๕"

มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งบัญญัติว่า

"มาตรา ๒๕ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่พอใจ
ในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนด ตามมาตรา ๔
มาตรา ๑๐ ทวิ มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ วรรคสาม มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการ
ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการ
ขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคา
อสังหาริมทรัพย์ มีจำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี
ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์

๔๗๕

๔๗๕"

"มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัย
ของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด
เวลาตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับแจ้ง
คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

๔๗๕

๔๗๕"

(๑.๒) กรณีกฎหมายเฉพาะกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการอุทธรณ์
หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไว้และกำหนดให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น
เป็นที่สุด หรือมิได้กำหนดให้ถึงที่สุดแต่มิได้กำหนดวิธีการหรือ
ระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลไว้

ในกรณีนั้นนอกจากเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งให้ผู้รับ
คำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมาย

นั้นกำหนดไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกับกรณี ก. และ ข. ของข้อ (๑.๑) ข้างต้น การที่กฎหมายกำหนดให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นที่สุดนั้น มีผลเป็นที่สุดทางฝ่ายบริหารเท่านั้น ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ตัวอย่างของบทบัญญัติตาม (๑.๒) นี้มี ๓ มาตรา ได้แก่

มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดิบ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๑๐ ผู้รับใบอนุญาตแร่รายใดไม่พอใจในจำนวนแร่ทำเหมืองของตน ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันรับใบอนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๑๕ จัตุฯ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑

ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๑๕ จัตุฯ ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ทวิ หรือผู้ขนส่งน้ำมันตาม มาตรา ๑๓ ทวิ ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ทวิ หรือมาตรา ๑๕ คติ แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ขลย

ขลย”

มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการฉาบสีกระจก พ.ศ. ๒๕๑๗

ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๓๙

ขลย

ขลย

ในกรณีที่น่าจะเบี่ยงมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่กรรมการ ของสมาคมฉาบสีกระจกหคนหนึ่งคนใดมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อปลัดกระทรวงได้ โดยทำ เป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด”

(๑.๓) กรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไว้ และไม่ได้อำนาจวิธีการและ ระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลไว้ด้วย

ในกรณีนี้ นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งให้ผู้รับ คำสั่งทราบว่าจะยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองภายใน ๑๕ วัน

นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยว่า ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีความยินยอมของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยแยกออกเป็น ๒ กรณีเช่นเดียวกับ ก. และ ข. ของข้อ (๑.๑) ข้างต้น

(๑.๔) กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งด้วยวาจาโดยสภาพไม่สามารถแจ้งวิธีการและระยะเวลาอุทธรณ์ได้ แต่ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอโดยมีเหตุอันสมควรภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๙ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีความหมายกำหนดชั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ผู้เลขาธิการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ผู้เลขาธิการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นอาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือตามมาตรา ๓๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ และในคำสั่งยืนยันเป็นหนังสือดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ ตลอดจนระบุวิธีการและระยะเวลายื่นฟ้องต่อศาลปกครองไว้ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ (๑.๑) (๑.๒) หรือ (๑.๓)

(๒) กรณีที่คำสั่งทางปกครองนั้นออกโดยผู้ออกคำสั่งทางปกครองที่เป็นรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท

โดยหลักแล้วคำสั่งดังกล่าวไม่ต้องมีการอุทธรณ์(เว้นแต่กรณีที่กฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ต้องอุทธรณ์) ดังนั้น ในการแจ้งคำสั่งดังกล่าวจะต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ครบถ้วนตามคำแนะนำในข้อ ๑.

(๓) กรณีที่คำสั่งทางปกครองนั้นเป็นคำสั่งในชั้นอุทธรณ์โดยผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ (ซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่คนเดียวหรือคณะกรรมการ)

(๓.๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการฟ้องคดีไว้

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ (เจ้าหน้าที่คนเดียวหรือคณะกรรมการ) จะต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ทราบ ว่า ผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์สามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองด้วยวิธีการอย่างไรและภายในระยะเวลาที่กฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดไว้ นับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์

(๓.๒) กรณีที่กฎหมายเฉพาะเรื่องมิได้กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการฟ้องคดีไว้

ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะต้องแจ้งวิธีการและระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเช่นเดียวกันโดยแยกเป็น ๒ กรณี คือ

ก. กรณีที่กฎหมายกำหนดให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์มีผลเป็นที่สุด

แม้กฎหมายจะบัญญัติให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์มีผลเป็นที่สุด แต่เป็นที่สุดในฝ่ายบริหารเท่านั้น ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะฟ้องต่อศาลปกครองได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ (เจ้าหน้าที่คนเดียวหรือคณะกรรมการ) จะต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ทราบ ว่า ผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์

^๗พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

สามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ข. กรณีที่เป็นการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว จะต้องระบุนิติการยื่นคำฟ้องและระยะเวลา สำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ทราบและผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์สามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามระยะเวลาที่ระบุในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

๓. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้ระบุนิติการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งทางปกครอง

บรรดาคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้บังคับเป็นต้นมา ถ้าเจ้าหน้าที่มิได้ระบุนิติการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำสั่งทราบผลทางกฎหมายจะทำให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องซึ่งมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปี ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาว่าจะแจ้งนิติการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำสั่งทราบหรือไม่ เพื่อให้ระยะเวลายื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าวซึ่งจะสั้นกว่าหนึ่งปี ทั้งนี้ เพื่อมิให้การใช้สิทธิในการฟ้องคดีปกครองทุกเรื่องต้องขยายระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปี อันจะทำให้ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองขยายออกไป ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการบริหารราชการและไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

อนึ่ง สำหรับคำสั่งทางปกครองที่ออกก่อนวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องแจ้งวิธีการและระยะเวลาการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองแต่ประการใด

Y๒๒ ๒๒๒๒๒

(นายชาญชัย แสวงศักดิ์)

รักษาการในตำแหน่ง

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

พิมพ์ที่ **บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด**
70 ถนนราชพิพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 0-2222-5555, 0-2221-9781 โทรสาร 0-2221-6433
นายยอดยิ่ง โสภณ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา พ.ศ.2547

บ 16884 ฉ.2

KE อักษราทร จุฬารัตน.
71 ประมวลกฎหมายปกครอง.
อ464ป
2547

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ศาสตราจารย์ ดร.อักษรเทพ จุฬารัตน

ประธานศาลปกครองสูงสุด

วันเดือนปีเกิด 1 เมษายน 2483

วุฒิการศึกษา และเกียรติคุณ

- นิติศาสตรบัณฑิต (มธ.)
- เนติบัณฑิต
- นักเรียนทุน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ปรินญาเอกกฎหมาย มหาวิทยาลัยโรม (อิตาลี)
- วุฒิบัตรนักปกครองระดับสูง วิทยาลัยการปกครอง
- วุฒิบัตรวิทยาลัยการทัพบก
- ปรินญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- ศาสตราจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ (มธ.)
- นิติโตมตีเด่น ปี 2539
- ผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่น ปี 2540
- ปรินญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (มธ.)

ประวัติการรับราชการ

- เลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย
- ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
- ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์กฎหมายและการร้องทุกข์
- ผู้อำนวยการกองยกย่องกฎหมาย
- พนักงานผู้รับผิดชอบส่วนงานในคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
- กรรมการร่างกฎหมายประจำ
- รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชการพิเศษในอดีต

- กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517
- กรรมการธิการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2520-2522
- ที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2514-2524
- สมาชิกวุฒิสภา
- กรรมการร่างกฎหมายในคณะกรรมการกฤษฎีกา
- กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในคณะกรรมการกฤษฎีกา
- กรรมการพัฒนากฎหมาย
- กรรมการปฏิรูประบบราชการ
- กรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย
- กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- กรรมการการบินพลเรือน
- กรรมการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
- กรรมการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
- กรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- กรรมการการรถไฟแห่งประเทศไทย
- กรรมการการทำเรือแห่งประเทศไทย
- กรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- กรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- กรรมการองค์การร่วมไทย-มาเลเซีย
- กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บรรณาธิการวารสารกฎหมายปกครอง

ฯลฯ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- มหาวิมลมงกุฏ
- ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
- เหรียญจักรพรรดิมาลา
- Officier dans l'Ordre National de la Légion d'Honneur (ฝรั่งเศส)
- Grande Ufficiale della Repubblica italiana (อิตาลี)

คุณลักษณะสำคัญ ๕ ประการ

ของ

“หลักกฎหมายปกครอง”

๑. ต้องเป็นหลักกฎหมายที่แยก “งานนโยบาย” ออกจากงานประจำได้
๒. ต้องเป็นหลักกฎหมายที่สามารถแยก “คู่มือวินิจฉัยโดยแท้ของงานบริหาร” ออกจากการควบคุมของสถาบันฝ่ายกฎหมายปกครองได้
๓. ต้องเป็นหลักกฎหมายที่ไม่ก้าวล่วงเข้าไปในอำนาจของสถาบันอื่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
๔. ต้องเป็นหลักกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ “สิทธิ (โดยชอบ)” ของเอกชนและในขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองแก่ “สิทธิของสาธารณะ” ให้รอดพ้นจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเอกชน
๕. ต้องเป็นหลักกฎหมายที่มุ่งไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารบริการสาธารณะ ภายใต้ระบบความรับผิดชอบ